

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

de offentlige Examinere

i

Metropolitanskolen

i Juni og Juli 1871.

Skolefterretninger.

Kjøbenhavn.

Trykt hos B. S. Schultz.

Efterretninger

om

Metropolitanskolen

for

Skoleaaret 1870—1871.

af

B. Borgen,
Skolens Rector.

Afgangsexamen 1870.

Bed Ministeriets Skrivelse af 2den Juni 1870 blev det meddeelt, at den skriftlige Deel af Afgangsexamen for samme Aar vilde være at afholde Onsdagen den 22de, Torsdagen den 23de og Lørdagen den 25de Juni, samt at det, da Underviisningsinspecteuren ikke dennegang vilde kunne overvære Afgangsexamen her i Skolen, overlodes Rector overeensstemmende med de gjeldende Regler at anordne det Fornødne med Hensyn til dens Fastfættelse og Afholdelse.

Efter Indbydelse deeltog i Censuren ved denne Examen: i Hebraiisk Pastor Hohlenberg, i Historie Cand. juris Bache, i Mathematik Cand. polytechn. Møller, i Naturlære Collaborator Silfverberg.

Til Examen indstillede sig efternævnte 21 Disciple, hvilke efter den i Aaret 1868 afholdte Hovedexamen vare blevne opflyttede fra 6te til 7de Klasse:

1. Peter Erasmus Lange-Müller,
2. Gerhard Peter Brammer Kemp,
3. Edvard Henrik Neergaard,
4. Henrik Nicolai Kemp,
5. Peter Joachim Bondesen,
6. Lewis Harald Anthon,
7. Julius Carl Christian Welschou,
8. Christian Wiehe,
9. Conrad Frederik Baldemar Schmidt-Phiseldæf,
10. Wilhelm Christian Holm,
11. Daniel Wilhelm Christian Tulinius,
12. Johan Julius Gammel-

toft, 13. Frederik Heiberg, 14. Malthé Odin Engelsted, 15. Aage Suenen, 16. Immanuel Frederik Eschricht, 17. Julius Schlichtkrull, 18. Constantin Pjythans Petersen, 19. William Daniel Prior, 20. Wilhelm Carl August Lorentzen Bøytler, 21. Henry William Thomsen.

Fremdeles indstillede sig til samme Prøve følgende 9 Privatister:

1. Frederik Laurits Levy, som i Maret 1867 havde ved Universitetet underkastet sig præliminair Prøve for Privatister; — anmeldt af Cand. mag. S. Herzsprung og Cand. philol. A. Elmquist. 2. Peder Thomsen, anmeldt af Studios. theol. Th. Elmquist. Præliminair-Prøve ved Universitetet 1868. 3. Sophus Martin Hilmar Arntz, anmeldt af Cand. philol. C. Giede. Præliminair-Prøve ved Universitetet 1869. 4. Herman Grubbe Gregersen, anmeldt af Samme. Præliminair-Prøve ved Metropolitanaskolen 1867. 5. Frederik August Hirsch, anmeldt af Samme. Præliminair-Prøve i Latin og Realkolen paa Værnedamsveien 1868. 6. Georg William Stein, anmeldt af Samme. Præliminair-Prøve ved Universitetet 1867. 7. Fritz Johann Ludvig Rancke, anmeldt af Studios. philol. K. Mikkelsen. Extraordinair præliminair Prøve ved Universitetet i Januar 1869. 8. Sophos Helenos Elvius, anmeldt af Cand. theol., Forstander for det kongelige Opfostningshus Elvius. Præliminair-Prøve ved Metropolitanaskolen 1867. 9. Olaf Jacob Isted Møller, anmeldt af Cand. philos. G. Dypenheim. Som Discipel i Metropolitanaskolen blev han i Maret 1867 oplyttet fra 6te til 7de Klasse.

Af ovennævnte Candidater blev S. S. Gammeltoft, efter at have fuldenbt den skriftlige Deel af Examen, ved

Sygdom forhindret i fremdeles at indstille sig til den mundtlige Prøve. Tvende af Skolens egne Candidater og tvende Privatister forlode af anden Grund Examen før dens Afslutning, een bestod ikke Prøven.

I. Skriftlig Prøve.

Onsdagen den 22de Juni, Formiddag: Udarbeidelse i Modersmaalet I. (Gjengivelse af et bekjendt Stof): „Brasilien. (Natur, Opdagelse, Forhold til Europa)“.

Eftermiddag: Arithmetisk Opgave:

„Hvorledes anvendes den Maade, hvorpaa den kvadratiske Ligning opløses, til at finde alle Rødderne i Ligningen

$$x^4 - 2ax^2 + b^2 = 0,$$

det x er ubekjendt, a og b bekjendte? Hvorledes bringes disse Rødder paa den simpleste Form?

Hvilken Værdi har x i Ligningen

$$x^{\log. x} = \sqrt{\frac{10}{x}},$$

idet $\log.$ betyder den briggiske Logarithme? Hvorledes prøves Værdiernes Rigtighed?”

Torsdagen den 23de Juni, Formiddag: Latinsk Stil:

„Da i den Krig, som Thebanerne, forbundne med Athenenserne og Argiverne, i den 96de Olympiades andet Aar, det er, 395 før Christus, paaførte Sakæmonierne, Lysander var falden i Slaget ved Haliartus og Kong Pausanias havde paadraget sig Mistanke for Feighed eller Ukyndighed, kaldte Sakæmonierne den anden Konge Agesilaus, som dengang med stort Held førte Krigen mod Perserne i Asien, tilbage for at forsvare Fædrelandet. Agesilaus førte sin Hær tilbage ad den Veie, som fordem Kærges havde fulgt, og da han gjennem Thrakien og Makedonien var kommen til Thessalien, mødte ham Ephoren Diphridas, som kom

hjemnefra. Denne opfordrede ham til strax at bryde ind i Boeotien; thi ved hans pludselige Angreb vilde Thebanerne overraskes, førend deres Forbundne kom dem til Hjælp. Uagtet Agefilaus havde havt ifinde at opsætte Angrebet, indtil han havde samlet flere Tropper, troede han dog at burde adlyde, og efterat have sendt Bud, der skulde hente en Deel af de lakædæmoniske Soldater, der vare ved Korinth, trængte han hurtig gjennem Thermopylae og Phokis ind i Boeotien. Da han her havde slaaet Leir ved Koronea, saae Hæren Solen formørkes og paa samme Tid førtes der til Kongen nogle Mænd, som vare komne tilføes fra Asien og havde ilet til Leiren. De fortalte ham, at Lakædæmoniernes Flaade var bleven overvunden ved Knidos af Pharnabazus og Athenienseren Konon og at den lakædæmoniske Anfører Pisander, en Broder til Agefilaus's Hustru, var bleven dræbt i Slaget. Uagtet Agefilaus tog sig dette meget nær, skjulte han dog, hvilket Budskab han havde modtaget, idet han frygtede for, at Frygt og Modløshed skulde paakomme hans Hær, der gif til Kampen, og bød dem, der vare komne, at fortælle Soldaterne, at Lakædæmonierne havde seiret. For at bekræfte denne Fortælling fremtraadte han selv bekrandsjet og offrede til Guderne, som om han havde faaet et glædeligt Budskab".

Eftermiddag: Geometrisk Udarbeidelse:

„Hvorledes maales Vinklen imellem en ret Linie og en Bue?"

Hvor stor er Vinklen imellem et regelmæssigt Tetræeders Kant og Grundflade?

En skjæv cirkulær Kegles største Sidelinie kaldes s , den mindste t , Grundfladens Radius r , Vinklen imellem s og Grundfladen v . Hvor stor er da

1) v, naar $\frac{r}{1} = \frac{s}{5} = \frac{t}{4}$, og

2) r, naar $s = 7$, $t = 5$, $v = 45^\circ$?"

Løverdagen den 25de Juni, Formiddag: Udarbejdelse i Modersmaalet II. (Fri Opgave): „Hvilket Gavn kan Uddannelsen til Krigstjeneste medføre for det unge Menneskes legemlige og aandelige Udvikling?“

Eftermiddag, Oversættelse fra Latin til Dansk:

(E Lactantii libro de ira dei. nonnullis mutatis.)

„Cum sententiæ philosophorum prioris temporis de providentia consensissent nec ulla esset dubitatio, quin mundus a deo ratione regeretur, primus omnium Protagoras exstitit temporibus Socratis, qui sibi diceret non liquere, utrum esset aliqua divinitas necne. Quæ disputatio eius adeo impia iudicata est, ut et ipsum Athenienses expulerint suis finibus et libros eius, quibus hæc continebantur, in contione exusserint. Post hæc Socrates et auditor eius Plato et, quorum disciplinæ e schola Platonis tanquam rivuli in diversas partes profluxerunt, Stoici et Peripatetici, in eadem fuere sententia, qua superiores ante Protagoram fuerant. Postea vero Epicurus deum quidem esse dixit, quod necesse esset esse aliquid in mundo præstans et eximium et beatum, sed providentiam nullam; mundum ipsum nec ratione ulla nec arte creatum esse, sed naturam rerum e quibusdam minutis corpusculis et individuis, quos atomos appellabat, casu esse conglobatam. Quo quid repugnantius dici possit, non video. Etenim si est deus, utique providens est, nec aliter ei potest divinitas tribui, nisi et præterita teneat et præsentia sciat et futura prospiciat. Cum igitur Epicurus providentiam sustulit, etiam deum negavit esse; cum autem deum esse professus est, simul provi-

dentiam esse concessit; alterum enim sine altero prorsus nec esse nec intellegi potest. Verum iis postea temporibus, quibus iam philosophia defloruerat, exstitit Athenis quidam Diagoras, qui nullum esse omnino deum diceret, ob eamque sententiam nominatus est ἄθεος, idemque cognomen Theodoro Cyrenæo impositum est, eiusdem sententiæ socio. Ambo, quia, omnibus iam inventis et dictis, nihil novi reperire poterant, maluerunt contra veritatem id negare, in quo priores universi sine ulla discrepantia consenserant, quam novitatis gloria carere. Quid ergo? Utrum minutos hos et inertes philosophos ratione et argumentis an sola auctoritate præstantium virorum, qui tot seculis tantis ingeniis providentiam defenderunt, refellemus?

individuus, udefelig“.

II. Mundtlig Prøve.

Denne Deel af Examen blev afholdt overeensstemmende med det i forrige Aars Skolefterretninger S. 46—47 meddeelte Schema.

Hovedexamen for 1869—1870 blev afholdt Lørdagen den 2den og Mandagen den 4de Juli, samt fra Onsdagen den 6te til Fredagen den 22de Juli. (See Skolefterretninger for 1869—1870 S. 49—54).

Halvaarsexamen blev for indværende Skoleaar afholdt med 7de Klasse A., den skriftlige Deel Lørdagen den 17de og Mandagen den 19de, den mundtlige fra Tirsdagen den 22de til Fredagen den 25de December.

Disciplene.

I. Ved Afslutningen af Efterretningerne for forrige Skoleaar (see sammesteds S. 12—15) havde Skolen en Frequentz af 175 Disciple. Efter den Tid ere følgende udgaaede. Under 18de Juni 1870 bleve af de ovenfor S. 5—6 anførte 21 Candidater 17 dimitterede fra Skolen (1—17). Endvidere udmeldtes for indeværende Skoleaars Begyndelse: af 7de Klasse A.: 18. Julius Schlichtkrull, 15de Juli, 19. Johan Julius Gammeltoft, 21de Juli, 20. Wilhelm Carl August Lorentzen Boytler, 21de Juli, 21. William Daniel Prior, 25de Juli; — af 6te Klasse: 22. Otto Simon Meisling, 15de August; — af 5te Klasse: 23. Johan Peter Ferdinand Carstensen, 2den Juli; — af 4de Klasse: 24. Henrik Frederik Helms, 19de Juli, 25. Johan Stillmann, 26de Juli, 26. Carl Frederik Dahlerup, i Juli Maaned; — af 3die Klasse: 27. Henrik Stephens Knudsen Stilling, 8de Juni, 28. Søren Bagge Helms, 19de Juli, 29. Carl Christian Benjamin Heinrich Gullach, 30te Juli; — af 2den Klasse: 30. Joseph Wilfred Hill, 27de Juni, 31. Peder Wilhelm Tugen, 25de Juli. — I Løbet af dette Skoleaar ere udmeldte: af 6te Klasse: 32. Gustav Hugh Carstensen, 17de September, 33. Emil Pjythans Petersen, 21de Marts; — af 5te Klasse: 34. Edvard Joachim Hansen, 3die December, 35. Jørgen Ditlef Bondesen, 30te April; — af 4de Klasse: 36. Carl Peter Matthias Bondesen, 4de Marts; — af 3die Klasse: 37. Albert Sophus Bachmann, 29de September, 38. Helfred Ludvig Meyer, 13de Marts; — af 2den Klasse: 39. Viggo Baller,

17de Marts; af 1ste Klasse: 40. Carl Einar Trap, 14de December.

Derimod har Skolen haft følgende Tilgang af Disciple:

A. Ved Skoleaarets Begyndelse, den 23de August 1870, bleve af 43 anmeldte Disciple efternavnte 29 optagne:

3 VII Klasse B.

1. Nicolai Matthias Harboe, Søn af afgangne Pastor F. C. C. Harboe, Sognepræst til Dybe og Ramme Menigheder i Ringkjøbing Amt. (Forhen Discipel i Viborg Kathedralskole).

3 V Klasse:

2. Edvard Joachim Hansen, Søn af Capitain G. C. F. Hansen. (Atter udmeldt den 3die December 1870).

3 IV Klasse:

3. Laurids Kristen Baltasar Svejstrup, Søn af Pastor P. Svejstrup, Sognepræst til Hvedstrup og Fløng i Sjællands Stift.

3 II Klasse:

4. Jens Harald Melbye Haase, Søn af Manufacturhandler N. Haase. (Atter optagen efterat have været udmeldt paa Grund af en langvarigere Sygdom).

3 I Klasse:

5. Biggo Robert Braag, Søn af Capitain i Søetaten L. C. Braag, N. af D.
6. Thorvald Frederik Bruun, Søn af Justitsraad F. C. Bruun, Departementssecretair og Contoirchef i Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet, N. af D. og Dm.
7. Arne Einar Christiansen, Søn af Capitain i Søetaten N. C. Christiansen, N. af D.
8. Johan Peter William Clausen, Søn af Urtekræmmer C. C. J. Clausen.

9. Johannes Djørup, Søn af Distriktslæge F. C. Djørup.
10. Peder Thomsen Foldberg, Søn af Grosserer T. Foldberg.
11. Peter Frederik Casadaban Gotschalk, Søn af Grosserer, Belgisk Consul, Jernbanedirecteur P. F. Gotschalk, R. af D.
12. Oluf Henrik Elias Holdt, Søn af Oberst, Kammerjunker S. E. Holdt, R. af D.
13. Jacob Frederik Gustav Holdt, Tvillingbroder til Nr. 12.
14. Asgar Holmer, Søn af Capitain C. E. Holmer, Fuldmægtig i Krigsministeriet.
15. Jacob Frederik Jacobsen, Søn af Bødkermester L. Jacobsen.
16. Andreas Peter Nye Jørgensen, Søn af forhen- værende Missionair og Seminarieforstander ved Godt- haab i Grønland, Pastor H. F. Jørgensen.
17. Julius Martin David Lehmann, Søn af Oberst B. D. B. Lehmann, R. af D. og Dm.
18. Carl Wilhelm Martin Madsen, Søn af Kammer- assessor A. M. Madsen, Contoirchef i Finantsministeriet.
19. Johan Ludvig Myhre, Søn af Boghandler C. L. Myhre.
20. Andreas Thomas Møller, Søn af Grosserer N. Ph. F. N. Møller.
21. Søren Theodor Nielsen, Søn af forhenværende Høker S. P. Nielsen.
22. Severin Thomas Peter Olivarius, Søn af Kammerassessor, Inspecteur ved Gratistifkolen Th. Oli- varius, første Graver ved Trinitatis Kirke.

23. Christian Wilhelm Ravn, Søn af Capitain i Søetaten N. F. Ravn, R. af D. og Dbm.
24. Kristian Wilhelm Schou, Søn af Premierlieutenant ved Artilleristaben T. B. Schou.
25. Poul Egede Sporon, Søn af Oberretsassessor C. G. N. B. Sporon.
26. Kort Einar Trap, Søn af Geheime=Statsraad J. P. Trap, Cabinetssecretair hos H. M. Kongen, C. af D. og Dbm. (Atter udmeldt den 14de Decbr.).
27. Ferdinand Tutein, Søn af Grosferer, Sufferaffinadeur B. A. Tutein.
28. Christian Sigismund Ulrich, Søn af Revisor under Justitsministeriet G. H. S. Ulrich.
29. Johan Cai Casimir Broblewsky, Søn af Corps=lege J. J. Broblewsky.

B. Endvidere ere inden 1ste Februar 1871 optagne i 3die Klasse:

30. Frederik Rhan Hansen, | Sønner af Consul, Gros=
31. Alfred Walter Hansen, | Jever A. P. Hansen.

II. Efter denne Afgang og Tilgang har Skolen nu en Frequentis af 166 Disciple, hvilke i nærværende Dieblif (Mai Maaned) ere fordeelte saaledes:

VII Klasse A.

1. C. J. Ussing, 2. A. F. D. H. Oluffen, 3. G. Philipsen, 4. H. L. Westergaard, 5. C. C. H. S. Holten, 6. F. L. C. Borries, 7. L. N. M. Dithmer, 8. P. G. C. Neumann, 9. P. S. C. Hansen, 10. N. Müller, 11. C. C. B. Voost, 12. G. L. Bull, 13. C. B. M. Orif, 14. S. H. Schrader, 15. H. C. S. Gram, 16. S. G. F. Bornemann, 17. G. P. Linde.

VII Klasse B.

1. A. C. Voø, 2. C. Bondesen, 3. P. G. C.

Liebe, 4. B. M. Gundorph, 5. B. J. J. Hornemann, 6. F. A. R. Hoppe, 7. D. L. B. Dahlerup, 8. J. M. C. F. B. Brix, 9. N. M. Harboe, 10. F. L. G. de D. de Souquières, 11. C. A. F. Schmidt=Phifel=beck, 12. S. F. D. Ravn, 13. F. Wolfhagen, 14. S. A. Fjellstrup, 15. P. B. J. Bondo, 16. C. B. Frisch, 17. C. C. T. Lunddahl, 18. E. Linstow, 19. C. F. B. Schwarzkopf, 20. E. Michelsen.

VI Klasse.

1. H. B. Ussing, 2. J. P. Prahl, 3. D. C. C. With, 4. F. S. Lillienstjold, 5. H. P. Traustedt, 6. F. P. Brix, 7. B. Stephensen, 8. C. C. Horne=mann, 9. H. P. H. Stilhoff, 10. J. F. Gade, 11. F. B. Eschricht, 12. P. B. Herz.

V Klasse.

1. L. Wolfhagen, 2. H. Hammershaimb, 3. J. H. P. Nielsen, 4. G. D. Garde, 5. C. K. Kromp=hardt, 6. J. C. B. Rievers, 7. N. Restorff, 8. C. C. Gammeltoft, 9. J. M. Anthon, 10. D. B. M. Olrik, 11. C. F. L. Holmer, 12. E. H. E. Søeborg, 13. C. Wolff, 14. L. P. K. Holst, 15. H. L. H. Tuxen, 16. H. D. Hill.

IV Klasse A.

1. J. C. Bolqvark, 2. L. K. B. Svejstrup, 3. N. S. Gram, 4. A. C. B. Jørgensen, 5. N. D. C. Hornemann, 6. J. F. Lund, 7. H. E. Varner, 8. C. G. A. R. Evers, 9. C. T. Ussing, 10. P. C. Benzon, 11. C. A. T. Scherfig, 12. A. G. Lund, 13. F. C. C. Mønster.

IV Klasse B.

1. C. J. B. Hagen, 2. J. H. T. Gad, 3. B. C. Bernth, 4. L. C. Djørup, 5. A. C. J. Bornemann,

6. J. F. Dahl, 7. F. A. D. Stilhoff, 8. J. C. A. Jansen, 9. B. Schulz, 10. U. H. Woldike, 11. R. Blom, 12. J. B. G. Burmeister, 13. M. E. Castberg, 14. A. B. E. Gregersen, 15. H. E. A. Glud.

III Klasse.

1. E. N. Starcke, 2. B. E. F. Bondeesen, 3. P. E. S. Gad, 4. E. A. Erichsen, 5. J. E. Lunddahl, 6. E. B. Thomsen, 7. R. S. Bergh, 8. P. Meldahl, 9. H. E. G. Jørgensen, 10. E. H. Lund, 11. J. E. A. Kolderup-Rosenvinge, 12. A. G. E. Lehmann, 13. D. H. Jørgensen, 14. A. S. Ørsted, 15. H. H. Schou, 16. T. Eibe, 17. A. Bunzen, 18. E. G. Wellmann, 19. A. E. E. Schmidt, 20. F. E. B. Berggreen, 21. F. N. Hansen, 22. J. A. Anthon, 23. A. B. Hansen.

II Klasse.

1. A. B. Drachmann, 2. B. E. Nielsen, 3. A. B. Bølling, 4. J. T. Krag, 5. J. H. Ahlberg, 6. E. D. J. Liebe, 7. E. S. Nyder, 8. B. With, 9. A. H. P. Johansen, 10. H. H. Lund, 11. E. A. E. G. Hanssen, 12. F. Wolff, 13. R. H. Kaaschou, 14. H. H. Schmidt, 15. B. R. H. Fog, 16. E. F. E. Rauffmann, 17. E. S. A. T. Holm, 18. H. H. Schou, 19. E. E. F. Jensen, 20. E. D. Scherfig, 21. E. S. A. Scherfig, 22. E. B. Schau, 23. D. E. Molbeck, 24. D. Stephensen, 25. U. B. E. E. E. Ripperda, 26. J. M. Haaje.

I Klasse.

1. E. B. M. Madsen, 2. E. B. Ravn, 3. P. T. Foldberg, 4. J. M. D. Lehmann, 5. A. E. Christiansen, 6. J. P. B. Clausen, 7. A. Holmer, 8. P. E. Sporon, 9. S. T. P. Olivarius, 10. E. S. Ulrich, 11. S. T. Nielsen, 12. B. R. Braag, 13. A. T.

Møller, 14. F. Tutein, 15. D. H. E. Holdt, 16. J. E. Myhre, 17. J. G. F. Holdt, 18. R. B. Schou, 19. J. Djørup, 20. P. F. C. Gottschalk, 21. J. F. Jacobsen, 22. J. R. E. Wroblewsky, 23. A. P. R. Førgensen, 24. T. F. Bruun.

Lærerpersonalet.

Skolen mistede i Slutningen af forrige Skoleaar en af sine ældste Lærere, idet Overlærer, Professor Carl Ludvig Petersen den 16de Juli 1870 afgik ved Døden. Han havde staaet i Forbindelse med Skolen som Lærer siden 26de October 1844. (See Skoleefterretninger for forrige Aar S. 40—41).

På Anledning af denne Afgang blev under 8de September 1870 Cand. mag. Anton Frederik Bullich af Ministeriet constitueret som Lærer ved Skolen.

Ved allerhøieste Resolution af 20de December 1870 blev hidtilværende Adjunct ved Metropolitanaskolen Henrik Sophus Smith allernaadigst beskikket til Overlærer ved samme Skole.

Efter derom indgIVEN allerunderdanigst Ansøgning blev Skolens Rector under 17de April d. A. allernaadigst entlediget med Pension, fra 23de Juli næstefter at regne.

Da Overlærer Fibiger paa Grund af Sygdom, om trent fra Midten af Januar indtil den 7de Februar, derefter fra 13de Februar til 3die Marts maatte afholde sig fra Skolen, bleve hans Timer i den største Deel af ovennævnte Tid besørgeede saaledes, at Rector først overtog hans Underviisning i Græsk i 7de Klasse A, derpaa benyttede

hans Timer til sin egen Underviisning i Latin, at Overlærer Krebs overtog Tydsk i 2den, Overlærer Petersen i 6te Klasse, og at Latin i 5te Klasse samt een Time i Danst i 4de Klasse A med Ministeriets Tilladelse overdroges Cand. philol. G. S. Bricka. — Under et for Rector indtruffet Sygdomsforfald, først fra 24de Februar til 4de Marts, derpaa i Størstedelen af April Maaned, blev i sidstnævnte Tid hans Underviisning i Latin i 7de Klasse A overtaget af Overlærer Krebs.

Underviisningen.

I. Fag- og Timefordelingen har i indevarende Skoleaar været følgende:

1. Rector: Latin i VII Kl. A.	9 Timer.
2. Overlærer, Inspector Krebs: Latin i VI Kl., IV Kl. B og III Kl., Hebraisk i VII Kl. A—B.....	28 —
(Det anførte Antal af 28 Timer blev i Skoleaarets Løb nedfat til 26, da de Disciple, der i 7de Kl. A lærte Hebraisk, samtlige efterhaanden opgave denne Underviisning).	
3. Overlærer Fogh: Geographie fra III til VI Kl., Naturhistorie fra I til VI Kl.	24 —
4. Overlærer Petersen: Tydsk i IV Kl. A og III Kl., Latin i VII Kl. B, Græsk i VI Kl. og IV Kl. A, Historie i IV Kl. B...	25 —
5. Overlærer Smith: Mathematik i VII Kl. A—B og IV Kl. A—B, Naturlære i VII Kl. A—B	23 —
6. Adjunct Carøe: Fransk fra III til VII Kl.,	

Engelst i VII Kl. A—B, Geographie i II og I Klasse	23	Timer.
7. Adjunct Kerrn: Latin i IV Kl. A og II Kl., Græst i VII Kl. B og V Kl.	25	—
8. Overlærer Fibiger: Danskt i IV Kl. A, Tyskt i VI, V Kl., IV Kl. B og II Kl., Latin i V Kl., Græst i VII Kl. A.	25	—
9. Adjunct Arensen: Danskt i VII Kl. A— B, VI, II, I Kl., Tyskt i I Kl.	21	—
10. Adjunct Bergmann: Græst i IV Kl. B, Historie i alle Klasser	25	—
11. Adjunct Brunnemann: Danskt i V Kl., IV Kl. B, III Kl., Religion i alle Klasser.	24	—
12. Const. Lærer, Cand. mag. Püllich: Ma- thematik i VI, V, III Kl., Regning i II og I Kl., Tegning i III, II, I Kl.	25	—
13. Timelærer Kinzi: Skrivning fra I til IV Kl.	11	—
14. Cand. juris Ravn: Sang	4	—
15. Lieutenant Andersen: Gymnastik.	12	—

II. Efter derom indstillet Forslag af vedkommende Lærer bifaldt Ministeriet under 23de Juli 1870, at der ved Mathematikunderviisningen i 4de Klasse maatte ved Siden af Steens og Ramus's Lærebøger i Arithmetik og Geometrie indføres førstnævnte Forfatters „Mathematiste Op- gaver i det indledende Kursus“.

III. Oversigt over Underviisning og Øvelser i dette Skoleaar:

Danskt. I Klasse: Funchs, Røginds og Warburgs Læsebog er bleven benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og

Analyse, Hovedpunkterne af Bojesens Formlære ere gennemgaaede, Digte af Læsebogen og Fabricius's fædrelandshistoriske Digte lærte udenad, og 2 Stile skrevne om Ugen (Dictat). — II Klasse: Samme Læsebog er bleven benyttet paa samme Maade, Formlæren repeteret, Digte af Fabricius's fædrelandshistoriske Digte ere lærte udenad, og 2 Stile skrevne om Ugen (deels Dictat, deels lette Op-gaver). — III Klasse: Af Holsts poetiske Læsebog ere følgende Digte lærte udenad: „Torsten og Trine“, „De to Engle“, „Smeden og Bageren“, „Hundemordet“, „Eiden Gunver“, „Bonden fra Lemvig“, „Da jeg var lille“, „Den engelske Capitain“, „Corsaren“. Holsts profaiske Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. 4 Stile om Maanedens (ialt 38). Bojesens Grammatik er repeteret. — IV Klasse B: Til Øvelse i Oplæsning er benyttet Poul Møller: „En ufuldendt Novelle“, Dehlenschlägers „Drivarodds Saga“, Somsvikinga-Saga samt udvalgte Stykker af Rnyttinga-Saga. 3 Stile om Maanedens (ialt 31). — IV Klasse A: Til Øvelse i Oplæsning er benyttet Holst's profaiske og poetiske Læsebøger samt udvalgte Stykker af St. Blicher; i Regelen er der skrevet 3 Stile om Maanedens (ialt 25). — V Klasse: Den nordiske Mythologie er gennemgaaet med Arntzens og Thorsteinsøns Bog som Grundlag. Til Øvelse i Oplæsning er benyttet Dehlenschlägers „Palnatøke“, „Baldur hiin Gode“ samt udvalgte Stykker af „Nordens Guder“, „den yngre Edda“ og udvalgte Stykker af Somsvikinga-Saga. 2 Stile om Maanedens (ialt 22). — VI Klasse: Den danske Litteraturhistorie er bleven gennemgaaet indtil det 18de Aarhundrede. 2 Stile om Maanedens. — VII Klasse B: Den danske Litteraturhistorie i det 18de Aarhundrede er bleven gennemgaaet. 2 Stile om Maanedens. —

VII Klasse A: Partier af vort Aarhundredes Litteraturhistorie ere blevne gennemgaaede. 2 Stile om Maanedene.

Tydsf. I Klasse: Rungs tydske Læsebog S. 34—100. Hovedpunkterne af Simonfens Formlære. Holbechs og Petersens Materialier S. 1—10. — II Klasse: Fürs's og Rungs tydske Læsebog S. 100—173. Simonfens Formlære Substantivers og Adjectivers Declination. Af og til skrevet en Stil paa Skolen. — III Klasse: Rungs tydske Læsebog S. 197—220; Fibigers tydske Læsebog S. 1—56. Det Vigtigste af Simonfens Formlære repeteret. — IV Klasse A: Fibigers tydske Læsebog S. 71—123; 133—158; 212—222; 228—250. Det Vigtigste af Simonfens Formlære repeteret. — IV Klasse B: Fibigers tydske Læsebog S. 1—28; 71—80; 217—222; 329—333; 352—355; 358—376. Det Vigtigste af Formlæren efter Simonfen. — V Klasse: Fibigers tydske Læsebog S. 45—55; 159—160; 322—329; 343—351; 358—360; 364—367; 380—388; 400—410. Flere Stykker ere benyttede til kunjsorist Læsning. Det Vigtigste af Simonfens Formlære. — VI Klasse: Fibigers tydske Læsebog og Anthologie i Udvalg. Grammatikens Hovedpunkter repeterede. Maanedslæsning efter frit Valg.

Franff. III Klasse: Borrings Manuel des enfants fra Begyndelsen til § 126. Ingerslevs Grammatik: Pronomina, Hjelpeverberne, de regelmæssige og de fleste uregelmæssige Verber; et vist Antal Gloser lærte. — IV Klasse A og B: Borrings Manuel des enfants S. 117—140. Borrings Études littéraires S. 1—20; 119—162. Ingerslevs Grammatik: de uregelmæssige Verber. Klassen har som Maanedslæsning læst lettere franffe Bøger, hvergang 8—16 Sider. 16 Stile efter

Ahns Bog. — V Klasse: Borrings Études littéraires S. 137—186, S. 242—256, 256—281. Ingerslevs Grammatik: de uregelmæssige Verber repeterede. 15 Stile efter Borrings franske Stileøvelser. Som Maanedslæsning er af forskjellige Forfattere læst hvergang 12—20 Sider. — VI Klasse: Borrings Études littéraires S. 20—62, 83—119, 294—448. De vigtigste Affnit af Ingerslevs Grammatik gennemgaaede. 20 Stile efter Borrings Stileøvelser. I alle Klasserne ere Stilene skrevne paa Skolen. Klassen har som Maanedslæsning efter eget Valg opgivet Pensa, hvergang 10—20 Blade. — VII Klasse B: Molière: Le Bourgeois Gentilhomme, La Comtesse d'Escarbagnas, Halvdelen af „Tartuffe“. — VII Klasse A: Victor Hugo: Hernani; Molière: Le Bourgeois Gentilhomme.

Engelsk. VII Klasse B: Gulliver's Voyage to Lilliput; de første 100 Sider af Quentin Durward of Sir Walter Scott (Tauchnitz édition). Af Rossings Grammatik de uregelmæssige Verber. — VII Klasse A: 200 Sider af Quentin Durward of Walter Scott (Tauchnitz édition).

Latin. II Klasse. Kerrns og Krebs's latinske Læsebog til S. 25 med det tilsvarende af Madvigs Formlære. — III Klasse: Af samme Læsebog fra S. 26 Bogen ud; Cornelius Nepos (Kerrns og Krebs's Udg.): Miltiades; af Madvigs Grammatik er Formlæren repeteret. Een Stil egentlig er skrevet paa Skolen. — IV Klasse A og B: Cornelius Nepos: Pausanias, Cimon, Lysander, Thrasybulus, Conon, Epaminondas, Pelopidas, Agesilaus, Phocion, Timoleon; Cæsaris de bello Gall. lib. II; Phædri fabul. 1—30. Madvigs Grammatik: Formlæren repeteret og af Ordfoiningslæren læst og repeteret § 177—281 med Forbigaaelse af adskillige §§ og de fleste Anm. 2 Stile

ugentligt, hvoraf 1 paa Skolen, (i alt 73). — V Klasse: Cæsaris de bell. Gall. lib. II; Fibigers og Pios Udvvalg S. 1—12; Ovidii metamorph. (Blochs Udv.): Verdensaldrene, Io, Battus, Europa, Pentheus, Ino og Athamas, Pyramus og Thisbe, Ocyrrhoe. Madvigs Gram. § 281—338; 65 Stile og Versjoner. — VI Klasse: Ciceronis orationes pro lege Manilia et pro Ligario; Livii hist. lib. VI; Virgilii Aeneid lib. II; Cæsars Gallerkrig er brugt til Extemporallæsning. Af Madvigs Grammatik er repeteret flere Affnit baade af Formlæren og Ordføiningslæren. To skriftlige Arbejder om Ugen; i alt 72 Stile og Versjoner. — VII Klasse B: Livii hist. lib. XXX; Ciceronis Cato major, de offic. lib. III; Horatii epist. lib. I, lib. II ep. 1. 2. Til Extemporallæsning er benyttet Henrichsens Materialier og Livius. 50 Stile, 19 Versjoner. — VII Klasse A: Ciceronis Disp. Tusculan. lib. II—III; Livii hist. lib. VIII; Horatii Epist. lib. II, Ars poetica. Extemporallæsning. De nødvendigeste Partier af Tregders latinske Litteraturhistorie. 47 Stile, 11 Versjoner.

Til indevarende Aars Afgangsexamen opgive Candidaterne i Latin: Ciceronis oratio pro lege Manilia, orationes in Catilinam IV, oratio pro Ligario, pro rege Dejotaro; ejusd. Cato major, Disput. Tuscul. lib. II, III; Sallustii Catilina; Livii hist. lib. VI, VII, VIII; Virgilii Aeneid. lib. I, II, IV; Horatii Od. lib. I, II, Epistol. lib. I, II, Ars Poetica; Ovidii Metamorph.: Verdensaldrene, Deucalion, Io. Phaethon v. 1—360.

Græff. IV Klasse A og B: Bergs græffe Læsebog, 1ste Afdelings 1ste Affnit (med Forbigaaelse af flere Exempler) og 2det Affnit til S. 43; det tilsvarende af Bergs græffe Formlære. — V Klasse: Bergs græffe Læsebog, 2den

Afdeling: Fablerne og Mytterne til S. 31, og af jammes „Udvalgte Stykker“ af Arrian osv. S. 40—64. Af Bergs græske Formlære læst og repeteret det Vigtigste. — VI Klasse: Homer. Iliad. lib. XXI, XXII: Herod. lib. V cap. 23—24; 30—32; 34—38; 49—51; 55—56; 62—66; 69—78; 97; 99—103; 105—107; 116—126; lib. VI, 1—21; 25—32; 42—45; 48—49; 94—97; 100—102; 105—107; 109—117. Af Bergs græske Formlære repeteret Berberne. — VII Klasse B: Homer. Iliad. lib. IV og VI; Herod. lib. V; Xenoph. memorab. lib. II; Lufian: Drømmen og Charon. Xenoph. Anab. lib. III og IV, 1—4 læst cursorisk. Mythologien læst efter Tregders Haandbog. Bergs Formlære tilbøds repeteret. — VII Klasse A: Platon. Apologia Socratis; Herodot. lib. VI; Bergs „udvalgte Stykker“ S. 58—70; 72—83. Aristophanes „Efterne“; Homer. Odys. lib. IX og X.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Homer. Odys. lib. IX, X, XI, XII; Aristophanes „Efterne“; Xenophon. Anab. lib. I; Herodot. lib. VI; Bergs „udvalgte Stykker“ S. 30—58; Xenophon. memorabilia Socratis lib. I; Platon. Apologia Socratis; Hylfurgs Tale mod Sokrates.

Hebraisk. VII Klasse B: Det Vigtigste af Whittes Formlære; af Genesis de 4 første Capitler. — VII Klasse: De to Disciple af denne Afdeling, som havde begyndt at læse Hebraisk, afmeldte sig begge fra denne Underviisning med Udgangen af November Maaned.

Religion. I Klasse: Balslevs Bibelhistorie; Jensen's Samling af Bibelsprog; 20 Psalmer af „Psalmebog til Kirke- og Huusandagt“. — II Klasse: Balslevs Katechismus § 1—55; Jensen's Bibelhistorie forfra indtil „Kong Saul“; 20 Psalmer. — III Klasse: Balslevs Katechismus § 55—86; Jensen's Bibelhistorie fra „Kong

Saul" indtil „det gamle Testaments Skrifter"; 14 Psalmer. — IV Klasse: Balslevs Katechismus § 86 til Enden; Asfens's Bibelhistorie fra „det gamle Testaments Skrifter" indtil „Jesu tredie Ophold i Jerusalem paa Lovsalsfesten". — V Klasse: Balslevs Katechismus § 1—61; Asfens's Bibelhistorie fra „Jesu tredie Ophold i Jerusalem paa Lovsalsfesten" indtil Enden. — VI Klasse: Balslevs Katechismus og Herslebs Bibelhistorie. I—V Klasse er der holdt Bibel=Læsn ing over Evangelierne; Palæstinas Geographie er (navnlig i de nederste Klasser) gennemgaaet efter Kortet. — VII Klasse B: De 14 første Capitler af Matth. Evangelium i Grundsproget. — VII Klasse A: De 14 sidste Capitler af Luc. Evangelium i Grundsproget; tillige er den Augsburgerste Confession i Korthed gennemgaaet (med H. N. Clausens Oversættelse som Grundlag).

Historie. I Klasse: Bohrs „Mindre Lærebog i Verdenshistorien": den gamle Historie. — II Klasse: Samme Bog: Middelalderens Historie og den nyere Historie indtil S. 234. — III Klasse: Samme Bog: fra S. 234 Bogen ud. — IV Klasse: Bohrs Lærebog i den gamle Historie. — V Klasse: Blochs Lærebøger i Middelalderens og den nyere Historie. — VI Klasse: Thriges Danmarks, Norges og Sverrigs Historie. — VII Klasse B: Thriges mindre Lærebog i den gamle Historie og efter Blochs Lærebog Tidsrummet fra 1789 til 1815. — VII Klasse A: Tidsrummet efter 1815 og repeteret hele Historien efter Blochs og Thriges Lærebøger.

Geographie. I Klasse: Ingerslevs mindre Geographie: Europa og Asien. — II Klasse: Hele Ingerslevs mindre Geographie. — III Klasse: Belschows Geographie fra Danmark til den pyrenæiske Halvø. — IV Klasse: Samme Bog: Fra den pyrenæiske Halvø til

Asien. — V Klasse: Samme Bog: Asien, Afrika, Amerika og Australien. — VI Klasse: Samme Bog: Alle Verdensdelene.

Arithmetik. I Klasse: De fire Regningsarter med ubenævnte og benævnte Tal. — II Klasse: Brøklæren. — III Klasse: Steens elementære Arithmetik: Om Tal, Sum og Produkt. — IV Klasse A og B: Steens elementære Arithmetik. Division fra Art. 46, samt Proportioner og Decimalbrøf. Den største Deel af Timerne er brugt til Øvelser, mundtlige og skriftlige. — V Klasse: Steens Keen Mathematik: S. 101—137. Ligninger af 1ste Grad med 1 og flere Ubekjendte. — VI Klasse: Samme Bog: Ligningernes almindelige Theorie, Ligninger af 1ste og 2den Grad med 1 og flere Ubekjendte. — VII Klasse B: Samme Bog: Logarithmer, Differens- og Quotientrækker, Renteregning. — VII Klasse A: Repetition af det hele Pensum.

Geometrie. IV Klasse A og B: Ramus's Elementære Geometrie: Forfra til Cirklen. Den største Deel af Timerne er brugt til Øvelser, mundtlige og skriftlige. — V Klasse: Samme Bog: S. 53—99, § 65—113. — VI Klasse: Samme Bog: Løst og repeteret fra „regulære Polygoner“ nd, samt repeteret „andet Afsnit“. — VII Klasse B: Samme Bog: Stereometrien. Smith's Trigonometrie. Geometrien repeteret til „Proportioner og Lighedhed“. — VII Klasse A: Geometrie, Stereometrie og Trigonometrie repeteret.

Naturlære og Astronomie. VII Klasse B: De vigtigste Grundstoffer og Forbindelser. Ørsteds Naturlærens mekaniske Deel: forfra til „Almindelig Bevægelseslære“. Førgensens Astronomie: Første Afsnit. — VII Klasse A: Af Ørsteds Bog: Om Lyden. Hele Petersens kemiske Fysik og Førgensens Astronomie. Endeel af de vanskeligere Afsnit repeterede.

Naturhistorie. I Klasse: Lütkens Begyndelsesgrunde (Lærebog Nr. 2): Patteddyrene med Forbigaaelse af Landholdene. — II Klasse: Samme Bog: Menneſket. Patteddyrene (med Landforholdene) og Fuglene. — III Klasse: Samme Bog: Fiſkene, Krybdyrene og Padderne. Vaupells Plantes Rigets Naturhistorie, bearbejdet af Grønlund: Plantens Organer (med nogle Udeladelser). — IV Klasse: Vaupell: Systemet med Undtagelse af de fleste af de med Petit trykte Familier. — V Klasse: Lütken: Leddyrene og Bløddyrene. — VI Klasse: Lütken: Hele Bogen, dog ere nogle af de med Petit trykte Familier oversprungne. Vaupell: Alt det Første, desuden nogle Affnit af Planteanatomien og Plantefysiologien.

Legning. I Klasse: Helstedes Tegnebøger 1ste Hæfte. — II og III Klasse: De sædvanlige geometriske Constructionsopgaver.

I Skrivning, Sang og Gymnastik har Undervisningen været fremmet som hidtil.

Examen i Gymnastik afholdtes, under Gymnastikinspectorens Nærværelse, Lørdagen den 6te Mai 1871.

Videnskabelige Samlinger.

I. Skolebibliotheket.

Siden Afslutningen af den i forrige Aars Beretning meddeelte Fortegnelse har Skolebibliotheket modtaget følgende Tilvæxt:

- Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kongelige Bibliothek. Udgivne af *C. Bruun*. 2 Bd. 1 H. Kbhavn 1871. 8.
- Aeschines' Rede über den GesandtschaftsVERRATH. Griechisch und Deutsch. Uebersetzt und erklärt von *G. E. Benseler*. Leipzig 1859. 8.
- Aeschines' Rede gegen Ktesiphon. Griechisch und Deutsch. Uebersetzt und erklärt von *G. E. Benseler*. Leipzig 1860. 8.
- C. F. Allen*, De tre nordiske Rigers Historie under Kong Hans, Christiern den Anden, Frederik den Første, Gustav Vasa, Grevefeiden. 4 Bd. 1—2 Afd. Kbhavn 1870. 8.
- Archiv, pädagogisches, herausgeg. von *W. Langhein*. 12 Jahrg. Nr. 4—10, 13 Jahrg. Nr. 1—4. Stettin 1870—1871. 8.
- Archiv für Naturgeschichte, herausgeg. von *F. H. Troschel*. 34 Jahrg. 6 H., 35 Jahrg. 5—6 H., 36 Jahrg. 2—3 H. Berlin 1868—1870. 8.
- Aristotelis opera*. Vol. I. De partibus animalium libros quattuor continens. Ex recens. *Bernhardi Langkavel*. Lipsiæ 1868. 8.
- Beker's Verdenshistorie. (*E. Arnd*, Tyve Aars Historie (1848—1867), oversat af *N. Bache*. Supplement til alle Udgaver. 5—14 H.) Kbhavn 1870—1871. 8.
- L. H. Bie*, Anviisning til Dannelsen af Regneopgaver efter et nyt Princip, som giver Læreren Resultaterne med overraskende Lethed. Med et Forord af Professor *Steen*. Kbhavn 1870. 8.
- G. Boisjfer*, Cicero und seine Freunde. Eine Studie über die römische Gesellschaft zu Cäsar's Zeit. Deutsch bearbeitet von *E. Doehler*. Leipzig 1869. 8.
- P. Botten-Hansen og Sieqwart Petersen*, Norsk Bogfortegnelse. 2 Hæf=deef. Christiania 1870. 8.
- G. Brandes*, Den franske Æsthetik i vore Dage. En Afhandling om *H. Taine*. Kbhavn 1870. 8. (Afhandl. for den philos. Doctorgrad).
- H. E. Brehm*, Fuglenes Liv, populært fremstillet. Paa Dansk udgivet af *P. Mariager*. 1—10 Lev. Kbhavn 1870—1871. 8.
- Breve fra og til *Hans Christian Orsted*. Udgivne af *Mathilde Orsted*. Anden Samling. Kbhavn 1870. 8.
- M. Bnisch*, Abriss der Urgeschichte des Orients bis zu den medischen Kriegen. Nach den neuesten Forschungen und vorzüglich nach *Le-normant's Manuel d'histoire ancienne de l'Orient* bearbeitet. 1—3 Bd. Leipzig 1870. 8.
- Cesare Cantu*, Verdenshistorie efter — („Storia universale“, niende

- italienske Originaludgave). frit bearbejdet ved *E. Holm* og *Ph. Weilbach*. 1—5 H. Kbhavn 1870—1871. 8.
- Cassii Dionis Cocceiani rerum Romanarum libri octoginta ab Immanuele Bekkero recogniti*. TI—II. Lipsiæ. 1869. 8.
- Censorini de die natali liber*. Rec. *Fr. Hultsch*. Lipsiæ 1867. 8.
- H. N. Clausen*, Kristelig Overleverings Betydning for den evangelisk-protestantiske Kirke. (Universitetsprogram). Kbhavn 1870. 8.
- H. N. Clausen*, Det videnskabelige Livs Forhold til det borgerlige Frihedsliv. (Universitetstale). Kbhavn 1870. 8.
- Cornelii Nepotis quæ supersunt. Apparatu critico adjuncto* ed. *C. Halm*. Lipsiæ 1871. 8.
- W. Corssen*, Über Aussprache, Vokalismus und Betonung der Lateinischen Sprache. 2 umgearb. Ausg. 1 Bd. Leipzig 1868. 8.
- Danmarks, Norges og Sverigs Historie med c. 1000 Illustrationer. 43—59 S. Kbhavn 1870—1871. 8.
- Danmarks gamle Folkeviser. Udgivne af *Svend Grundtvig*. 4 D. 2 H. Kbhavn 1870. 8.
- Encyclopædie des gesammten Erziehungs- und Unterrichtswesens, bearbeitet von einer Anzahl Schulmänner und Gelehrten, herausgeg. von *K. H. Schmid*. 77—82 S. Göttingen 1870—1871. 8.
- Eusebii Cæsariensis opera*. Recogn. *G. Dindorf*. Vol. I—III. Lipsiæ 1867. 8.
- A. Fabricius*, Ingeborg, Philip Augusts Dronning. Kbhavn 1870. 8.
- Sexti Pompei Festi de verborum significatione quæ supersunt cum Pauli epitome*, emendata et annotata a *C. O. Muellero*. Lipsiæ 1839. 4.
- C. Fibiger*, Om Klimaets Virkninger paa Nosogenesen. Kbhavn 1870. 8. (Afhandl. for den medic. Doctorgrad).
- Fortegnelse over Horsens lærde Skoles Bogsamling. Af *C. Jørgensen*. Første Tillæg.
- Fortschritte, die, der Physik im Jahre 1867. Dargestellt von der physikalischen Gesellschaft zu Berlin. XXIII Jahrg. Redigirt von *G. Quincke* und *B. Schwalbe*. Berlin 1870. 8.
- Fra alle Lande. Et Maanedsskrift for nyere Reisebeskrivelser, for Skildringer af Lande og Folkeslag, af Dyre- og Planteliv etc. Udgivet af *L. Zinck*. 1870 Juli—Decbr., 1871 Januar—Mai. Kbhavn 8.
- J. Frick*, Die physikalische Technik oder Anleitung zur Anstellung von physikalischen Versuchen und zur Herstellung von physikalischen

- Apparaten mit möglichst einfachen Mitteln. 3 Aufl. Braunschweig 1864. 8.
- F. R. Friis*, Tyge Brahe. En historisk Fremstilling efter trykte og utrykte Kilder. Kbhavn 1871. 8.
- Sex. Julii Frontini strategematon libri quattuor. Ejusdem de aquæ ductibus urbis Romæ liber. Rec. A. Dederich.* Lipsiæ 1865. 8.
- Julii Frontini de aquis urbis Romæ libri. II. Rec. F. Buecheler.* Lipsiæ 1858. 8.
- M. Cornelii Frontonis et M. Aurelii Imperatoris epistolæ. L. Veri et T. Antonini Pii et Appiani epistularum reliquiæ. Post Angelum Maium cum codicibus Ambrosiano et Vaticano iterum contulit G. N. du Rieu. Recensuit S. A. Naber.* Lipsiæ 1861. 8.
- Gaii institutionum juris civilis commentarii quattuor. Recensuit E. Huschke.* Lipsiæ 1861. 8.
- C. C. A. Gosch*, Populær Fremstilling af de videnskabelige Grund-sætninger for Naturvidenskabens, især Zoologiens Studium, med en Udsigt over den danske zoologiske Literatur. 1 Afd. Kbhavn 1870. 8.
- N. F. S. Grundtvig*, Psalmer og aandelige Sange. 2 D. (Sang-Bænk til den danske Kirke=Stole). Kbhavn 1870. 8. (Med tilhørende Mel).
- Fr. Hammerich*, Den kristne kirkes historie. 2 b. Midalderen. — 3 b. Nytidskirken. Kbhavn 1870—1871. 8. (Sluttet).
- M. Hammerich*, Thorvaldsen og hans Kunst. Kbhavn 1870. 8.
- G. Hartwig*, Harmonien i Naturen eller Skabelsens Eenhed. Populære Naturfiskdringer. Oversat og bearbejdet af P. Maringer. 7—10 Lev. Kbhavn 1870. 8. (Sluttet).
- H. Haym*, Die romantische Schule. Ein Beitrag zur Geschichte des deutschen Geistes. Berlin 1870. 8.
- S. Heegaard*, Den formelle Logik, systematisk fremstillet. Kbhavn 1871. 8.
- Hesiodæ quæ supersunt omnia ediderunt A. Koechly et G. Kinkel.* P. I. Lipsiæ 1870. 8.
- Hof- og Statskalender, kongelig Dansk, Statshaandbog for Kongeriget Danmark for Aaret 1871. Udgivet af J. P. Trap, redigeret af H. C. Grichsen. Kbhavn. 4.
- Hyperidis orationes quattuor cum ceterarum fragmentis edidit Fr. Blass.* Lipsiæ 1869. 8.
- H. Höfding*, Den antike Opfattelse af Menneskets Ville. Historisk kritisk Afhandling, skreven for den filosofiske Doctorgrad. Kbhavn 1870. 8.

- Kjøbenhavns Diplomatarium. Samling af Documenter, Breve og andre Kilder til Oplysning om Kjøbenhavns ældre Forhold før 1728. Udgivet af *O. Nielsen*. 1—2 H. Kbhavn 1870—1871. 8.
- J. Kok*, Danske Ordsprog og Talemåder fra Sønderjylland. Samlede og sammenstillede med gamle og nyere nordiske Ordprog. Kbhvn 1870. 8.
- Landskabsfortegninger. Tegnede af Landskabsmalerne *C. F. Aagaard*, Prof. *Buntzen*, *V. Kyhn* og *Nordahl Grove*. Lithographerede i *Tegners & Kittendorffs* Institut. 1—5 H. Kbhavn 1869—1870.
- H. Linnström*, Svenskt Boklexikon. Åren 1830—1865. 7—14 h. Stockholm 1870—1871. 4.
- T. Livii* historiarum Romanarum præfatio; libri VI—X. Med Oplysninger til Skolebrug af *Chr. Listov*. 3 H. Niende og tiende Bog. Kbhavn 1871. 8.
- Love og Expeditioner vedkommende Kirker og Skolevæsen. Samlede og udgivne af *Fr. E. Sibsted*. 2 Bd. (1860—62). Kbhvn 1870. 8.
- V. Lübke*, Kunsthistorien. Fra de ældre Tider til vore Dage. Efter Originalens fjerde Oplag bearbejdet med særligt Hensyn til Kunsten i Norden ved *Jul. Lange*. Med circa 400 Afbildninger. 5—7 Lev. Kbhavn 1870—1871. 8.
- Jo. Nic. Madvigii* Adversaria critica ad scriptores Græcos et Latinos. Vol. I. De arte coniecturali. Emendationes Græcæ. Hauniæ 1871. 8.
- X. Marmier*, Lettres sur le Nord, 15 edition. Paris 1857. 8.
- Fr. Martensen*, Den christelige Ethik, fremstillet af —. (Den almindelige Deel). Kbhavn 1871. 8.
- M. Valerii Martialis* epigrammaton libri. Ed. *F. G. Schneidewin*, Lipsiæ 1866. 8.
- Meddelelser, statistiske, 9 Bd. Udg. af det statistiske Bureau. Kbhavn 1870. 8.
- A. Müller's* Allgemeines Wörterbuch der Aussprache ausländischer Eigennamen u. s. w. Neu bearbeitet von *Booch-Arkossy*. 5 Aufl. Leipzig 1870. 8.
- C. F. C. Møller*, Betragtninger over de lærde Skolers Reform. Kbhavn 1871. 8.
- C. Nyrop*, Bidrag til den danske Boghandels Historie. Til Minde om den Gyldendalske Boghandels hundredårige Jubilæum. Kbhavn 1870. 8. (Foræret af Cancelliraad *Hegel*).

- Ordbok öfver Svenska språket, utgifven af Svenska Akademien.
A. Stockholm 1870. 4.
- Oversigt over det Kongelige danske Videnskabernes Selskabs
Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder i Aaret 1868
(Nr. 5—6), — i Aaret 1869 (Nr. 2—4), — i Aaret 1870
(Nr. 1). Af *J. J. S. Steenstrup*. Kbhavn. 8.
- Flavii Philostrati opera auctiora edidit C. L. Kayser*. Accedunt
*Apollonii epistolæ, Eusebius adversus Hieroclem, Philostrati ju-
nioris imagines, Callistrati descriptiones*. Vol. I. Lipsiæ 1870. 8.
- Polybius ex recognitione Immanuelis Bekkeri*. Tom. I—II. Berolini
1844. 8.
- N. F. Ravn*, Analytisk Geometri for Officerskolens næstældste
Classe. 1 Bd. 1 D. (Den rette Linie og Curverne af anden
Orden). Kbhavn 1869. 8.
- F. Reber*, Kunstgeschichte des Alterthums. Mit 250 Holzschnitten.
Leipzig 1871. 8.
- G. A. Riecke*, Erziehungslehre. 3 Aufl. 3—5 Lief. (Schluß). Stutt-
gart 1870. 8.
- O. Røder*, Om den hellige og profane Historie. En filosofisk-
historisk Undersøgelse. Kbhavn 1870. 8.
- J. G. F. Rieder*, Danmark under Svend Estridsen og hans Sønner.
Kbhavn 1870. 8.
- Samlinger, danske, for Historie, Topographi, Personal- og Lite-
raturhistorie. Udgivne af *Chr. Bruun, O. Nielsen* og *A. Pe-
tersen* (5 Bd. 4 H.), — af *Chr. Br., O. N.* og *S. B. Smith*
(6 Bd. 1—3 H.). Kbhavn 1870—1871. 8.
- Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse,
udgivet efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 1835—1869.
6 H., 1870—1874. 1 H. Kbhavn 1870. 8.
- J. Scherr*, Allgemeine Geschichte der Literatur. 2—8 Lief. Stuttgart
1869. 8.
- A. Schmelein*, Iconographia familiarum naturalium regni vegetabilis.
Abbildungen aller natürlicher Familien des Gewächsreiches.
Heft. XX. Bonn. 4. (Schluss).
- Staatengeschichte der neuesten Zeit. 15 Bd. (*K. Mendelssohn-Bartholdy*,
Geschichte Griechenlands von der Eroberung Konstantinopels durch
die Türken im Jahre 1453 bis auf unsere Tage. 1 Th. Leipzig
1870. 8). 16 Bd. (*H. Reuchlin*, Geschichte Italiens von Grün-
dung der regierenden Dynastien bis zur Gegenwart. 3 Th.
Leipzig 1870. 8).

- Publius Papinius Statius*, Recogn. *G. Queck*. Tom I. (Silvæ Achilleis), Tom. II. (Thebais). Lipsiæ 1864. 8.
- Joannis Stobæi* eclogarum physicarum et ethicarum libri duo. Recens. *A. Meineke*. Tom. I, II. Lipsiæ 1860—1864. 8.
- Joannis Stobæi* florilegium. Recogn. *A. Meineke*. Vol I—IV. Lipsiæ 1865—67. 8.
- V. Styhr*, Studier over Reformationens Historie i Frankrig før Calvin. 1 H. (Reformationens Forberedelse og Begyndelse i Frankrig indtil Forfølgelserne i Aaret 1523. Afhandl. for den theol. Licentiatgrad). Kbhavn 1870. 8.
- C. T. Sørensen*, Kampen om Norge i Aarene 1813—1814. Et Bidrag til de nordiske Rigers Krigshistorie. 1 D. Kbhavn 1871. 8.
- Tabelværk, statistisk. 3 Række, 15 Bd. 2 Afd., 16 Bd. Udgivet af det statistiske Bureau. Kbhvn 1869—1870. 4.
- W. S. Teuffel*, Geschichte der römischen Literatur. Leipzig 1868—1870. 8.
- N. Thorjoe*, Danmarks Fædersdage i det nittende Aarhundrede. 1—8 \S . Kbhavn 1870—1871. 8.
- S. B. Thrige*, Lærebog i Geografien for de højere Klasser i de lærde Skoler. 2 Udg. Kbhavn 1870. 8. (Foræret af Boghandler *Thaarup*).
- Thukydides*. Erklært von *J. Classen*. 2—4 Bd. Berlin 1863—1869. 8.
- Tidskrift, nyt, for udenlandff theologiff Litteratur. Udgivet af \S . *N. Clausen*. 2—4 \S . 1870, 1 \S . 1871. Kbhavn. 8.
- Tidsskrift for Philologi og Pædagogik. 9 Aarg. 1 H. Kbhavn 1870. 8.
- Tidsskrift, historisk, Fjerde Række, udg. af den danske historiske Forening ved dens Bestyrelse. 1 Bd. 2 H. (udg. for 2det Halvaar 1869); 3 H. (udg. for 1ste Halvaar 1870); 2 Bd. 1 H. (udg. for 2det Halvaar 1870). Redigeret af *E. Holm*. Kbhavn 1869—1870. 8.
- Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben, udg. af *C. Fogh*, *C. F. Lütken* og *Eug. Warming*. Fjerde Række. 2 Bd. 3—6 H., 3 Bd. 1—2 H. Kbhvn 1870—1871. 8.
- Tidsskrift, botanisk, udg. af den botaniske Forening i Kjøbenhavn. Redigeret af *H. Kiærskou*. 4 Bd. 1—3 H. Kbhvn 1870—1871. 8.

- Tidskrift, theologisk, udg. af *Chr. H. Kalkar*. Aarg. 1871. I—V. Kbhavn 8.
- Tidskrift, dansk, for Kirke- og Folkeliv, Literatur og Kunst, udgivet af *H. Scharling*. 1870, 11—17 S. Kbhavn 8.
- Tidsskrift, Soransk, udg. af det Soranske Samfunds Bestyrelse. 1 Bd. Kbhavn 1870. 8.
- Tidskrift, illustreret, for de nyeste Rejsebeskrivelser, for Skildringer af Naturen, Folkeliv, mærkelige Begivenheder m. m. Udgivet under Ledelse af *J. C. Lugen*. 3 Aarg. 5—24 S. Kbhavn 1870. 4.
- Tidsskrift, pedagogisk, utg. af *H. F. Hult* och *E. G. F. Olbers*. 1870, 2—6 h., 1871, 1, 2 h. Stockholm. 8.
- H. Topsøe*, Krystallografisk-kemiske Undersøgelser over de selenure Salte. Kbhavn 1870. 8. (Afhandl. for den philos. Doctorgrad).
- J. Vahl*, Dansk Bogfortegnelse for Aarene 1859—1868. 1—8 H. Kbhavn 1870—1871. 8.
- Flavii Vegeti Renati* epitoma rei militaris. Recens. *C. Lang*. Lipsiæ 1869. 8.
- S. B. Riberg*, Personahistoriske, statistiske og genealogiske Bidrag til en almindelig dansk Præstehistorie o. s. v. 13—23 S. Odense 1870—1871. 8.
- M. Vitruvii Pollionis* de architectura libri decem. Recens. *C. Lorentzen*. Vol. I. Pars prior. Lipsiæ 1857. 8.
- Zeitschrift für das Gymnasialwesen. Herausgeg. von *H. Bonitz*, *R. Jacobs*, *P. Rühle*. XXIV Jahrg. (Der neuen Folge vierter Jahrg.) 5—12 H., XXV (V) Jahrg. 1—4 H. Berlin 1870—1871. 8.
- Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. Herausgeg. von *W. Koner*. 5 Bd. 3—6 H., 6 Bd. 1—2 H. Berlin 1870—1871. 8.
- Joannis Zonaræ* epitome historiarum. Cum *Caroli Ducangii* suisque annotationibus edidit *L. Dindorfius*. Vol. I, II. Lipsiæ 1868—1869. 8.

Fortegnelse over de Studerende, der i Aaret 1870 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Afgangsexamen ved Universitetet; — Riste over de Studerende som i Aaret 1870 have taget den filosofiske Examen; — Universitetets Anmeldelser af Forelesninger i Foraars- og Efteraars-Halvaaret 1870.

Skoleprogrammer.

1. Fra Danmark for 1870.

Aalborg Kathedralskole: *F. E. Hundrup*, Lærerstanden ved Aalborg Kathedralskole: 2. Conrectorer (Overlærere) og 3. Hørere (Adjuncter).

Aarhus Kathedralskole: Om enslydende Ord i Dansk, efter en utrykt Afhandling af Pastor *L. Warming*, meddeelt af Dr. *G. Lund*.

Borgerdydskolen paa Christianshavn: *J. Helms*, I. Skolemesterens Sang. II. En Antydning i Anledning af Spørgsmaalet om den højere Undervisnings Reform.

Frederiksborg lærde Skole: *C. Berg*, To pædagogiske Smaastykker.

Helsingørs høiere Realskole: *V. Lassen*, Bidrag til Helsingørs Historie.

Metropolitanskolen: *D. Fibiger*, Et Par Ord om Undervisningen i de gamle Sprog.

Nykjøbing Kathedralskole: *C. Paludan-Müller*, Om Christian Barnekovs Død i Træfningen paa Skällinge Hede Aar 1612.

Odense Kathedralskole: *N. J. F. Henriksen*, Disciplenes Stilling i de latinste Skoler i gamle Dage.

Ribe Kathedralskole: Fortegnelse over Ribe Kathedralskoles Bogsamling samt naturhistoriske og physiske Samling.

Røestilde Kathedralskole: *F. E. Hundrup*, Lærerstanden ved de nedlagte lærde Skoler i Kjøge, Holbek, Kallundborg og Ringsted. Samlet efter trykte og utrykte Kilder.

Ronne høiere Realskole: *J. P. Bang*, Indledning til en Kommentar til de homeriske Digte til Skolebrug.

Slagelse Realskole: *H. Rosendahl*, Har man i Realskolen indrømmet det franske Sprog den rette Plads?

Soro Academies Skole: *P. Lorenzen*, Oldsamlingen paa Soro Akademi.

Det v. Vestenke Institut: *G. Bohr*, En Fremstilling af Forberedelsesklassens Virksomhed og Formaal.

Viborg Kathedralskole: *H. H. Lefolii*, Til Forstaaelse.

Fra Borgerdydskolen i Kjøbenhavn, Haderslev Læreres Skole, Herlufsholms lærde Skole, Horsens lærde Skole, Latin- og Realskolen i store Kongensgade, Randers lærde Skole, Thisted Realskole, Veile Amts høiere Realskole, Vordingborg Realskole bleve alene Skoleefterretninger udgivne.

2. Fra Island for 1869.

Latinskolen i Reykjavik: *J. Sigurdsson*, Skoleefterretninger (deriblandt Rectors Tale ved Tiltrædelsen af Embedet og ved Skolens Samling i Begyndelsen af Skoleaaret).

3. Fra Norge for 1869 og 1870.

Kalesunds Lær- og Realskole, 1869: (*Henrichsen*), Skoleefterretninger (med Fortegnelse over Skolens Fuglesamling og fysikalske Instruenter). — 1870: (*Henrichsen*), I. Skolens Omdannelse, II. Skoleefterretninger.

Arendals Middels- og Realskole, 1869: *A. Smith*, Uddrag af Dr. Combes Diætetik.

Bergens Kathedralskole, 1869: *F. F. Lampe*, Fortegnelse over de Kandidater, der ere dimitterede fra Bergens lærde Skole i Tidsrummet fra 1781—1825, med biographiske Oplysninger. II. — 1870. *J. Geelmuyden*, I. Om Skolens Omdannelse efter den nye Skolelov. II. Skoleefterretninger.

Christiania: A. Kathedralskolen, 1869: *H. W. Ottesen*, I. Oversættelse af C. Sallusti Crispi de conjuratione Catilinæ liber. II. Nogle Meddelelser om Skolen i Schweiz (navnlig i Kanton Zürich) og om enkelte dermed i Forbindelse staaende Forhold. — 1870: *H. W. Ottesen*, Oversættelse af C. Cornelii Taciti Agricola. B. *Aars og Voss's Latin- og Realskole*, 1869: *J. Aars*, I. Lidt om de homeriske digte som læsning for ungdommen. (For største del efter Dr. *Semler*). II. Skoleefterretninger. — 1870: I. Halvardi Gunarii Acrostichis. Et latinsk Digt om Kristian den fjerdes Hyldning ved Akershus 1591. Med Oplysninger om Forfatteren og om hans øvrige Skrifter paany udgivet af *A. E. Eriksen*. II. Skoleefterretninger. — *C. C. Gjertsens Skole*, 1869 og 1870: Skoleefterretninger.

Christiansunds Kathedralskole, 1869: I. *J. A. Bonnevie*, Passater og Monsuner. II. *F. Friis*, Skoleefterretninger. — 1870: I. Tillæg til Fortegnelse over Skolens Bogsamling, indeholdende Bogsamlingens Tilvæxt 1859—69. II. *F. Friis*, Skoleefterretninger.

Christiansunds lær- og Realskole, 1869: *J. Elster Bødtker*, I. Nogle Ord til Skoleungdommen og dennes Forældre. II. Efterretninger for de 3 sidste Skoleaar. — 1870: I. *A. Grmelund*, Tale ved de nye Skolebygningers Indvielse den 10de Marts 1870. II. *B. E. Bendixen*, Efterretninger om Nordmør

og Kristiansund. III. *F. Larsen* og *H. Greve*, Fortegnelse over de i Kristiansund og nærmeste Omegn voxende Karplanter (med Undtagelse af Mosserne). IV. *J. Elster Bødtker*, Skoleefterretninger.

Drammens lærde og Realskole, 1869: *A. Utne*, Begyndelsen til en kortfattet Lærebog i Arithmetik.

Fredrikshalds lærde og Realskole, 1869: I. *I. Gaarder*, Iliadens tredje Bog, tekstkritisk behandlet. II. *D. F. Knudsen*, Om Undervisningen i Norsk og Tydsk i Fællesklasserne. III. *H. Blom*, En Del Skoleefterretninger for Aarene 1866—67, 1867—68, 1868—69. — 1870: *H. Blom*, I. Træk af det russiske Samfunds indre Tilstand i Varjæg-Tiden. II. Skoleefterretninger.

Laurvigsk Middelskole og Realskole, 1869 og 1870: *N. D. Knudsen*, Skoleefterretninger.

Lillehammers lærde og Realskole, 1869: *Lange*, Skoleefterretninger for de to sidste Skoleaar med to Tillæg.

Molde lærde og Realskole, 1869: *A. Brinchmann*, I. „Mine Skolesange“. II. Skoleefterretninger. — 1870: *I. C. W. L. Horn*, Korte Beskrivelser af 50 almindelige vildtvoxende norske Karplanter. II. *A. Brinchmann*, Skoleefterretninger.

Stiens lærde og Realskole, 1870: I. „Begyndelsen til en kortfattet Lærebog i Arithmetik ved Overlærer *A. Utne* — kritisk belyst af *Thv. Broch*. II. *H. J. Hammer*, Skoleefterretninger for 1868—1870.

Stavanger lærde og Realskole, 1870: I. *Bahr*, Supplement til „Stavanger Omegns Fugle“, Stavanger Skoles Program 1866. II. Skolebibliothekets Tilvæxt fra 1ste Juni 1868 til 1ste Juni 1870. III. 1ste Tillæg til Fortegnelse over Discipelbibliotheket. IV. *Steen*, Skoleefterretninger.

Troudhjemsk lærde Skole, 1870: *C. Müller*, Skoleefterretninger for 1868—70.

Tromsø lærde og Realskole, 1870: *C. R. Knap*, „Skoleefterretninger for 1868—70.

4. Fra Sverig for 1870.

Fra følgende Skoler ere foruden Skoleefterretninger ogsaa Afhandlinger eller andre Meddelelser udgivne:

Carlstad: I. *A. N. Sundberg*, Tal vid invigningen af nya läroverks-huset i Carlstad den 2den April 1870. II. *J. Wallinder*, Ord

till Musiken vid invigningen af Nya Läroverksbyggnader i Karlstad den 2den April 1870. III. Sollemnia novi Musarum templi Carolopolitani inaugurandi carmine celebravit D:r. *E. E. Østling*. IV. Vid invigningen af Nya Läroverksbyggnaden i Karlstad den 2 April 1870. Af läroverkets ungdom genom *J. L. Ottersten*, Lärj. i 7:de kl. öfr. afd.

Falun, *C. J. Dahlbäck*, Är Sophokles' Antigone en tragisk personlighet?

Göteborg: *M. Henriques*, Ett och annat om Artiklarne och Substantivet i franska språket.

Jönköping: *J. I. Nyqvist*, Om Undervisningen i Österlandets äldsta Historia.

Lund: *Mac Berlin*, Några inledande anmärkningar till läran om repeterade funktioner.

Nyköping: Förteckning öfver läroverkets Museum.

Stockholm: *A. Högre och lägre Elementar-Läroverk*: *C. v. Friesen*, Horatius och Kellgren. (Bilder från tvenne Augustiska tidehvarf. — *B. Nya Elementarskolan*: *G. S. Löwenhielm*, Hvad bör anses som predikat, och huru bör predikatet defenieras?

Strengnäs: *J. A. Drysen*, Strengnäs högre Elementarläroverks donationer.

Umeå: Förteckning öfver Umeå högre Elementar-Läroverks Mynt- och Medalj-Samling 1870.

Visby: *C. Cramér*, Om Infinitesimal-Ränta. Ett komplement till läran om sammensatt ränta.

Örebro: *P. J. Hellbom*, Nerikes Laf-Flora.

II. Den naturhistoriske Samling

er bleven förøget med følgende Gjenstande:

1. Forørede af Discipel *E. Wolff* (5te Kl.): *Scalaria elegans*, *Murex haustellum*.

2. Rjødte: *Fiber zibethicus*, udstoppet; *Sranier* af *Cercopithecus*, *Talpa Europæa*, *Felix Catus*, *Fiber zibethicus*, *Cervus elaphus*; *Emberiza hortulana*, *Turdus torquatus*, udstoppede; *Chamæleo delipes*, *Pseudopus*, *Snogæg*

med Unge, Rana esculenta, Myxine, Lungesnegl med Eg, alle i Spiritus.

* Samlingen har desuden været underkastet det fornødne Gjennemsyn.

Regnskabsvæsenet.

(De vedføjede Poster henvise til det lærde Skolevæsens Budget).

I. A. Skolevæsens Regnskab.

	Indtægt.	
Post.		Rbd. β
1. Fordebogsindtægter for 1870:		
a. Arvefæsteafgift. Intet.		
b. Tiendeindtægter	3,987 Rbd. 39 β	
c. Indtægter af Kirker og Præstekald	1,491 — 28 -	
d. Jordskuld	22 — 85 -	
	5,501 Rbd. 56 β	
Deri afgaaer:		
Skatter af Tiender m. v.	93 — 84 -	
		5,407. 68
3. Renter af Skolens Capitalformue		501. =
4a. Skolcontingenter m. m.:		
a. Skolepenge	10,912 Rbd. = β	
b. Indskrivningspenge	145 — = -	
c. Gebyr for Testimonier	100 — = -	
		11,157. =
6. Afgift fra Universitetet		30. =
9. Forskjellige ubestemte og extraordinære Indtægter . . .		69. =
Udenfor Finantsloven:		
a. Indbundet ved Erhvervelse af Kongel. Obligation under pari		16. 46
b. Afsløsningsum for Afgift fra Universitetet		655. 20
	Summa Indtægt. . .	17,836. 38

	Udgift:	Rd.	β
Post.			
2a. Lønninger til de faste Lærere.....		14,909.	64
b. Honorar for Inspection og Tilsyn med Samlingerne		450.	=
c. Bedestens Løn.....		154.	=
d. Personlige Tillæg til Lærerne som Godtgjørelse for Tab af Andeel i Skolepengene.....		1,736.	64
3. Til Lærere uden fast Ansættelse og til Timeundervisning.....		1,111.	88
5a. Bibliotheket, foruden Renten 43 Rd. af den samme tilhørende Capital, stor 1,075 Rd. ...	260 Rd. 90 β		
b. Den naturhistoriske Samling.....	66 — 64 -		
c. Den physiske Samling.....	2 — = -		
	<hr/>	329.	58
6a. Bygningsudgifter:			
Bedligeholdelsesarbejder.....	549 Rd. 94 β		
Hovedreparationer.....	= — = -		
	<hr/>	549.	94
c. Inventariets Bedligeholdelse.....		298.	10
d. Godtgjørelse for afstaaet Locale af Embedsbolig....		80.	=
7a. Brændselsforsnødenheder.....	488 Rd. 6 β		
b. Belysning.....	31 — 94 -		
	<hr/>	520.	4
8. Skatter og Afgifter (udenfor Fordebogsvæsenet)....		38.	=
9. Regnskabsføring.....		360.	=
13. Forskjellige løbende og extraordinaire Udgifter:			
a. Skoleopvartning... ..	30 Rd. = β		
b. Reengjøring.....	236 — 64 -		
c. Porto, Protokoller, Skrivemateria-			
lier og Afsskrivning.....	164 — 89 -		
d. Programmer og Skolehøitideligheder	149 — 88 -		
e. Andre Udgifter.....	17 — 19 -		
	<hr/>	598.	68
14. Til Undervisning i Skjelveaabens Brug.....		=	=
	<hr/>		
Summa Udgift... ..		21,136.	56
Naar hermed sammenholdes Indtagtssummen.....		17,836.	38
	<hr/>		
fremkommer en Meerudgift for 18 ⁷⁰ / ₇₁ af... ..		3,300.	18
Men da Skolen har modtaget et Tilskud af den al-			
mindelige Skolefond af.....		4,200.	=
	<hr/>		
fremkommer en Capital=Forøgelse af... ..		899.	78
	<hr/>		

Balance=Conto den 31te Marts 1871.

Skolen eier:

	Rd.	β
1. Kongelige 4% Obligationer (Indskrivningsbeviis) ...	7,300.	=
2. Prioritetsobligationer	6,650.	=
3. Contant Kassebeholdning	724.	74
4. Deponerede Effecter (af Famulus quæsturæ).....	1,500.	=
Summa...	16,174.	74

Skolen skylder:

1. Beholdning af indeholdte Beløb til Dækning af Præmier	349.	71
2. Stipendiefondens contante Beholdning	77.	64
3. Deponerede Effecter (af Famulus quæsturæ).....	1,500.	=
Saldo: Capitalformue den 31te Marts 1871:		
rentebærende	13,950 Rd.	= β
ikke rentebærende	297 — 35 -	
	14,247.	35
Balance...	16,174.	74

B. Stipendiefondens Regnskab.

	Rd.	β
Fonden eiede den 31te Marts 1870:		
Capital	19,200.	=
Contant Beholdning	63.	4
	19,263.	4

(Herunder var indbefattet 25 Disciples indestaaende
Dpflag, ialt 377 Rd. 48 β).

Indtægten i 1870—71 har været:

Renter af Fondens Capital	768 Rd.	= β
Do. af Bartholins Legat	4 — 12 -	
	772.	12
	20,035.	16

Udgiften derimod:

Udbetalte Dpflag og Stipendier ..	757.	48
Fonden eier den 31te Marts 1871	19,277.	64
At overføre...	19,277.	64

	Rd.	β
Overført...	19,277	64
nemlig:		
Capital: 3 Indskrivningsbeviis..	16,700	= β
Do. (Meyers Legat).	2,500	— = -
	19,200	= β
Contant Beholdning.....	77	— 64 -
		19,277. 64

(Under Capitalen er nu indbefattet 26 Disciples indestaaende Dplag, ialt 380 Rd.).

Under 22de October 1870 approberede Ministeriet følgende Fordeling af Skolens Beneficier for 1870—1871:

A. Fri Underviisning, a. som ordentlige Gratister: 1. A. F. D. H. Oluffen, 2. P. G. C. Neumann, 3. S. H. Schrader, 4. R. Müller, 5. A. C. Vock, 6. B. M. Gundorph, 7. E. Bondesen, 8. N. M. Harboe; — b. som extraordinaire Gratister: 1. H. Hammershaimb, 2. D. H. Førgensen, 3. H. C. G. Førgensen, 4. A. P. R. Førgensen.

Da Disciplen E. L. Petersen, der hidtil, som Søn af en af Skolens faste Lærere (Overlærer, Prof. Petersen), havde nydt Underviisning som extraordinair Gratist, nu, efter hans Faders Død, ikke længere havde Udgang til dette Beneficium, bevilgede Ministeriet, at han i Beneficiaarets første Halvdeel, efter hvis Udløb han vilde blive udtaget af Skolen, maatte deeltage i Underviisningen som Hospitant.

B. Høieste Stipendium: 1. H. P. Traustedt, 2. B. C. Bernth.

C. Mellemsste Stipendium: 1. S. A. Fjellstrup, 2. P. B. J. Bondo, 3. E. Rinstow, 4. J. P. Prahl, 5. H. P. H. Stilhoff, 6. J. D. Bondesen, 7. J. C. B. Kievers, 8. E. F. L. Holmer, 9. E. P. R. Holst,

10. H. E. Barner, 11. S. F. Dahl, 12. A. E. F. Bornemann.

D. Laveste Stipendium: 1. P. S. E. Hansen, 2. P. V. Herz, 3. A. S. Orsted, 4. F. E. E. Munster, 5. K. Blom, 6. F. A. D. Stilhoff, 7. H. E. A. Glud, 8. M. E. Castberg, 9. P. E. S. Gad, 10. S. T. Krag, 11. A. P. H. Johansen, 12. E. F. E. Rauffmann.

Det Longomontanske Regat (10 Rd. 26 f. aarlig), som paa Grund af Fundatsens saeragne Bestemmelser (see Skoleesterr. for 1847 S. 71—72) i Regelen vaansteligt vil kunne opnaaes af en Discipel i Metropolitanskolen, har i indværende Skoleaar kunnet tildeles Discipel i 7de Kl. B Nicolai Matthias Harboe, som efter Rectors Forslag blev af Consistorium ved Kjøbenhavns Universitet under 12te October 1870 udnævnt til at nyde samme, deels i sin tilbageværende Skoletid, deels derefter i 2 Aar ved Universitetet. (Regatets Ephorus ved Universitetet er for Tiden Professor A. Steen).

I det Klaruppske Regat, 16 Rd. aarlig for hver Stipendiat, vare to Pladser blevne ledige ved forrige Aars Dimission, een derved, at vedkommende Stipendiat var gaaet over til at deeltage i Underviisningen som udstuderende Discipel. Blandt de Disciple, som Rector i Skrivelse af 8de December havde foreslaaet til at indtræde i de vacante Pladser, tilkjendegav Directionen for de Klaruppske Stiftelser under 21de j. M. at have valgt Johan Peter Brawl af 6te Klasse, Frits Anker Duf Stilhoff af 4de Klasse og Baldemar Carl Frederik Bondesen af 3die Klasse, hvilke Disciple saaledes tilligemed de tidligere Stipendiat

R. Müller af 7de Kl. A, S. P. Traustedt af 6te Kl. og L. P. K. Holst af 5te Kl. have nydt dette Stipendium i de to sidste Qvartaler af 1870 og de to første Qvartaler af 1871.

Det Bornemann=Lassoufske Legat, 10 Rd. aarlig, er for indeværende Aar af Legatets Ephorus, Kammerherre, Baron Suel=Rysensteen, overeensstemmende med Rectors Forslag af 23de Mai, under 8de Juni tillagt Discipel af 7de Kl. A Rudolph Müller.

Særskilte Meddelelser.

Circulaire fra Ministeriet af 24de Juni 1870: „Da Anføginger om Tilladelse til at tage den for Pharmaceuter befalede Prøve i Latin ved en af Landets offentlige lærde Skoler Aar for Aar blive hyppigere, bemyndiger Ministeriet herved Hr. Statsraaden til at lade sliige Prøver afholde uden særlig Tilladelse fra Ministeriet. Sdet Ministeriet angaaende Prøvens Omfang m. v. henviser til Besjendtgjørelsen af 1ste August 1857 § 6, 28de Mai 1859 § 1 litr. h (jvfr. Rindes Meddelelser 1849—56 for Skolerne S. 184—86) og Besjendtgjørelsen af 12te Marts 1861 Post 7 (Rindes Meddelelser for Universitetet 1857—63 S. 119), tilføier Man, at Attesten om Prøvens Udfald kan udstedes uden Betaling paa stemplet Papir til Tæxt 48 f.“

Ved Circulaire af 5te August 1870 meldte Ministeriet, at Samme under 30te Juli næstforhen havde beffikket Oberst

S. T. Wegener til Gymnastikinspektør ved de under Det forterende Skoler og Undervisningsanstalter.

Lov om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark.

Vi Christian den Niende, o. s. v., Gjøre vitterligt: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samthkke stadfæstet følgende Lov:

§ 1.

I den lærde Skole skal Undervisningen, der forbereder til Universitetet, fra et vist Trin i Skolen deles i to Afdelinger, den ene overveiende sproglig-historisk, den anden overveiende mathematisk-naturvidenskabelig.

§ 2.

Skolen inddeles i sex etaarige Klasser, saa at et fuldstændigt Skolekursus er beregnet paa 6 Aar. Den nuværende 7de Klasse omdannes til to etaarige Klasser. Skolernes nuværende nederste Klasse indrages ved Udgangen af Skoleaaret 1871—72, den næstnederste ved Udgangen af Skoleaaret 1872—1873.

I Skoler, hvor Elevantallet i de to øverste Klasser tilsammen ikke overstiger 20, kan Ministeren bemyndige Rektor til midlertidig at samle dem i een Klasse.

§ 3.

Undervisningen beregnes paa, at et fuldstændigt Skolekursus gennemgaaes i en Alder fra det fyldte 12te Aar til det fyldte 18de Aar. Optagelsen i Skolens nederste Klasse kan dog ske med det fyldte 11te Aar. Ingen kan optages i en højere Alder, end at det fuldstændige Skolekursus kan

være tilbagelagt med det fyldte 20de Aar. Undtagelse fra disse Regler kan Skolens Rektor bevilge.

§ 4.

Undervisningsfagene ere: Modersmaalet, derunder indbefattet Oldnordisk (og Svensk), Tydsk, Fransk, Engelsk, Latin, Græsk, Religion, Historie, Geographi, Arithmetik, Geometri, Regning, Naturhistorie, Naturlære, Tegning med geometrisk Tegning og Skrivning samt desuden Sang og Gymnastik.

Den ugentlige Skoletid til samtlige Fag og Øvelser, Sang og Gymnastik alene undtagne, maa ikke udgjøre mere end 30 Timer.

§ 5.

I Skolens fire nederste Klasser er Undervisningen overveiende fælles for samtlige Disciple i hver Klasse. For de Elever, der bestemme sig for den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, bortfalder Græsk, og for de Elever, der bestemme sig for den sproglig-historiske Retning, bortfalde geometrisk Tegning og Naturlære. Efter Undervisningsministerens Bestemmelse kan et af de levende Sprog gøres til et valgfrit Fag.

Den ved Udgangen af 4de Klasse afholdte Mars- eller Hovedexamen giver, naar den er bestaaet med et vist Pointsantal, som nærmere bliver at fastsætte af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet, samme Udgang til høiere Undervisningsanstalter og Fagexamina som Afgangsexamen af høiere Grad for Realdisciple og den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet af samme Grad.

§ 6.

I Skolens to øverste Klasser deles Undervisningen i et sproglig-historisk og et mathematisk-naturvidenskabeligt

Kursus, saaledes at Latin, Græsk og Naturlære blive særskilte Fag i det førstnævnte, de mathematisk Discipliner med geometrisk Tegning og Naturlære samt, hvor Omstændighederne tilstede det, et Afsnit af Naturhistorien særskilte Fag i det sidstnævnte Kursus, hvorimod Undervisningen vedbliver at være fælles i Modersmaalet, derunder Oldnordisk (og Svensk), Fransk og Historie.

I de to øverste Klasser kan der frit vælges mellem Engelsk og Tydsk. Undervisningen er fælles for de Disciple, der vælge samme Fag.

Afgangsexamen for begge Afdelinger af øverste Klasse afholdes ved selve Skolen. Den er dels skriftlig, dels mundtlig.

De skriftlige Opgaver ere:

for alle Examinander: to Opgaver i Dansk,

og særlig: for dem, der underkaste sig sproglig-historisk

Examen: en Oversættelse fra Latin til Dansk og en

Oversættelse fra Dansk til Fransk,

og for dem, der underkaste sig mathematisk-naturvidenskabelig

Examen: mindst to mathematiske Opgaver.

Fordringerne ved den mundtlige Prøve bestemmes ved kongelig Anordning.

§ 7.

Enhver, der har bestaaet Afgangsexamen, har Ret til at indskrives som akademisk Borger ved Universitetet.

De, som have taget den sproglig-historiske Afgangsexamen, have, efter at have bestaaet den almindelige filosofiske Prøve ved Universitetet, Afgang til at indstille sig til de forskjellige Fakultetsexamina ved samme.

De, som have bestaaet den mathematisk-naturvidenskabelige Afgangsexamen, have Afgang til umiddelbart at indtræde som Examinander ved den polytekniske Lærestiftelse.

samt til ved Universitetet, efter at have underkafstet sig den filosofihiske Prøve, at indstille sig til de under det matematiske-naturvidenskabelige samt under det filosofihiske Fakultet hørende Prøver, til statsvidenskabelig Examen og lægevidenskabelig Embedsexamen. For at kunne indstille sig til den theologiske eller den fuldstændige juridiske Embedsexamen ville de have at underkaste sig en Tillægsexamen ved Universitetet, henholdsvis i Latin og Græsk og i Latin, om hvilke Prøver de nærmere Bestemmelser ville være at give ved kongelig Anordning.

§ 8.

Ved Metropolitanskolen, Sorø lærde Skole, Odense og Aarhus Kathedralskoler bliver den fornævnte Deling af Undervisningen at iværksætte, efterat nærværende Lov er traadt i Kraft, saaledes at der ved disse Skoler snarest mulig indrettes et fuldstændigt dobbelt Skolekursus med dertil hørende Afgangsexamina. I de øvrige Skoler derimod vil Undervisningen i de to øverste Klasser indtil videre, saalænge Betingelserne med Hensyn til Discipeltal og økonomiske Forhold ikke ere tilfede for der at have et Dobbeltkursus, være at indskrænke til den ene Retning, i hvilken Henseende Kirke- og Undervisningsministeriet bemyndiges til efter Forholdene ved de enkelte Skoler at tage den nærmere Bestemmelse.

§ 9.

Bestyrerne af de private Skoler, der igjennem et tilstrækkeligt Antal Klasser gennemføre Undervisningen i samme Omfang og til samme Grændse som de offentlige lærde Skoler og i det Ringeste for de tre sidste Skoleaars Vedkommende i det Hele slutte sig til den for de offentlige lærde Skoler gjældende Undervisningsplan, kunne, efter samme Regler som hidtil, enten for deres hele Bestyrelsestid eller

paa et vist Aaremaal af Kirke- og Undervisningsministeriet erholde Tilladelse til under den Kontrol, som af bemeldte Ministerium bestemmes, at afholde samme Afgangsexamen som de offentlige lærde Skoler enten saavel i den sproglig-historiske som i den mathematisk-naturvidenskabelige Retning eller, naar de ønske det, alene i den ene Retning.

§ 10.

Den ved kongelig Resolution af 6te Mai 1850, bekyndtgjort under 13de samme Maaned, anordnede Afgangsexamen ved Universitetet bortfalder saamtidig med, at Afgangsexamen afholdes første Gang ved Skolerne i Overensstemmelse med nærværende Lov. De, som efter den Tid ønske at indskrives ved Universitetet, efter at være forberedte ved Privatundervisning, have at underkaste sig Afgangsexamen for Studerende enten ved en offentlig lærd Skole eller ved en Privatskole, der har Tilladelse til at afholde Afgangsexamen. Forinden maa de dog have bestaaet en Prøve i de Fag, som for den Retning, hvori de agte at tage Afgangsexamen, afsluttes i Skolen inden Dyrkingen i den næstøverste Klasse. De kunne selv vælge, ved hvilken Skole de ønske at tage Examen; dog vil den enkelte Skoles Forpligtelse til at modtage Privatister være at indskrænke til et bestemt Antal. De nærmere Regler herom gives af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg, den 1ste April 1871.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

Afgangs-

№	Candidaterne.	Udarb. i Moderst. I. (BundenDpg.)	Udarb. i Moderst. II. (Fri Dpg.)	Latin (Skriftlig).	Latin (mundtlig).
1.	P. E. Lange-Müller	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	Ug.
2.	G. P. B. Kemp	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{2}$
3.	E. S. Keergaard	Mg.	G.	Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{2}$
4.	S. N. Kemp	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{2}$
5.	P. J. Bondesen	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{2}$
6.	L. H. Anthon	G. + $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{6}$
7.	J. C. C. Belschou	Mg.	G. + $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{6}$
8.	C. Wiehe	G. + $\frac{1}{3}$	G.	G. + $\frac{1}{6}$	Mg. - $\frac{1}{2}$
9.	C. F. B. Schmidt-Phisfeldt. .	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{2}$
10.	B. C. Holm	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{2}$
11.	D. B. C. Tutinius.	G. + $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{3}$	G.	G. + $\frac{1}{2}$
12.	F. Heiberg	G.	G. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{2}$
13.	M. D. Engelsted.	G. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{3}$
14.	A. Suenson	G. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{6}$
15.	J. F. Eschricht	Tg. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{6}$	G. - $\frac{1}{6}$
16.	C. L. Petersen	G. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{2}$	G.
17.	H. B. Thomsen	G. + $\frac{1}{3}$	G.	G. - $\frac{1}{3}$	Mdl.
18.	Privatist S. M. S. Arnsh.	G. + $\frac{1}{3}$	G.	Tg. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{2}$
19.	— S. G. Gregersen	G. - $\frac{1}{3}$	G.	G. + $\frac{1}{6}$	G.
20.	— F. N. Hirsch	G. - $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{3}$
21.	— F. L. Leby	G. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{6}$
22.	— D. J. J. Moller	G.	Mg. - $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{2}$	Mg.
23.	— G. B. Steen	Tg. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	G.	Tg. + $\frac{1}{2}$
24.	— P. Thomsen	Tg. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{6}$	G. - $\frac{1}{6}$

Side 10.

examen 1870.

Greff.	Difficilt.	Arithmetik.	Geometrie.	Naturkæde.	Sovedcharakterer.	Points.	Grædsk.
Ug.	Mg. + $\frac{1}{3}$	Ug.	Ug.	Ug. - $\frac{1}{3}$	Forste Char. med Udm.	79 $\frac{5}{8}$	—
Ug.	Ug. - $\frac{1}{3}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Ug. - $\frac{1}{6}$	Ug.	Forste Char.	78 $\frac{1}{2}$	Ug.
Ug. - $\frac{1}{6}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Ug. - $\frac{1}{6}$	Ug. - $\frac{1}{6}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Forste Char.	76 $\frac{3}{4}$	—
Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Ug.	Ug.	Ug. - $\frac{1}{3}$	Forste Char.	76 $\frac{1}{2}$	Mg.
G. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{2}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Ug.	G.	Forste Char.	68 $\frac{3}{4}$	—
Mg. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Ug. - $\frac{1}{6}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Forste Char.	66 $\frac{1}{2}$	—
Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Ug. - $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Forste Char.	72 $\frac{1}{2}$	—
G. + $\frac{1}{2}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	Ug.	Mg.	Forste Char.	66 $\frac{1}{2}$	—
Mg. - $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{3}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Anden Char.	61 $\frac{1}{3}$	G.
Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	Mg.	G. + $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{3}$	Anden Char.	54 $\frac{5}{8}$	—
G. + $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{3}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg.	Anden Char.	59 $\frac{1}{3}$	—
G. - $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{3}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{3}$	Anden Char.	50 $\frac{1}{2}$	—
Tg.	G. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	Anden Char.	52 $\frac{1}{2}$	G.
G. + $\frac{1}{2}$	G. + $\frac{1}{2}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	Tg. - $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	Anden Char.	46 $\frac{1}{2}$	—
Mg. - $\frac{1}{6}$	G.	Ug. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Tg. - $\frac{1}{3}$	Anden Char.	46 $\frac{1}{3}$	—
Tg. - $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{3}$	Tredie Char.	34 $\frac{5}{8}$	—
G. - $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Tredie Char.	34 $\frac{5}{8}$	—
G.	Mg. - $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{6}$	Tg.	Anden Char.	43 $\frac{1}{3}$	—
G. + $\frac{1}{2}$	G.	Mg.	Mg. - $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	Anden Char.	53 $\frac{3}{8}$	—
Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{6}$	Tg. - $\frac{1}{3}$	Tredie Char.	36 $\frac{1}{8}$	—
Tg. + $\frac{1}{2}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	G. + $\frac{1}{2}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Anden Char.	59 $\frac{1}{3}$	—
Tg. + $\frac{1}{2}$	Tg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{6}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	Tg.	Anden Char.	39 $\frac{5}{8}$	—
Mg. - $\frac{1}{3}$	Mbl. + $\frac{1}{2}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	G. - $\frac{1}{6}$	G.	Anden Char.	38 $\frac{1}{2}$	—
G. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{2}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	Tg.	Anden Char.	44 $\frac{1}{2}$	—

Bilag til Side 19.

Œagene.	VII A.	VII B.	VI.	V.	IV. A.	IV. B.	III.	II.	I.	Summa
DanŒt	2	2	2	2	2	2	3	5	6	26
TydfŒt	»	»	2	2	2	2	2	3	4	17
FranŒt	1	1	3	2	2	2	4	»	»	15
EngelŒt	2	2	»	»	»	»	»	»	»	4
Latin	9	9	8	8	8	8	8	6	»	64
GræŒt	6	6	5	5	5	5	»	»	»	32
Religion	1	1	2	2	2	2	2	2	3	17
HiŒtorie	4	3	2	3	2	2	2	2	2	22
Geographie	»	»	2	2	2	2	2	2	2	14
MathematifŒe Discipliner	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
Naturlære	3	4	»	»	»	»	»	»	»	7
NaturhiŒtorie	»	»	2	2	2	2	2	2	2	14
Skrivning	»	»	»	»	1	1	2	3	4	11
Tegning	»	»	»	»	»	»	1	2	2	5
Sang *)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	4
Summa af ugentlige Timer	34	34	34	34	34	34	34	33	31	288
HebraiŒt	2	2	»	»	»	»	»	»	»	4
GymnaŒtiŒ **)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(3)	(4)	12
Total-Summa	38	38	36	36	36	36	36	36	35	304

*) 4 ugentlige Timer, paa hvilke de forŒjellige Partier ere fordeelte.

**) 12 ugentlige Timer, paa hvilke KlafŒerne ere fordeelte.

S c h e m a

over Examinationens Gang ved de offentlige Examiner i Metropolitanskolen i 1871.

A. Afgangsexamen.

(Den 22de, 23de og 26de Juni og fra 3die til 11te Juli.)

VII Kl. A er under hele den mundtlige Afgangsexamen deelt i 4 Partier, α , β , γ , δ , saaledes:

VII Kl. A α : 1. Ussing, 2. Holten, 3. Hansen, 4. Olrik,
5. Linde, 6. Privatisten Parsson, 7. Privatisten
Seréne d'Acquéria.

VII Kl. A β : 1. Oluffen, 2. Borries, 3. Müller, 4. Schrader,
5. Privatisten Andersen, 6. Privatisten Lund,
7. Privatisten Suhr.

VII Kl. A γ : 1. Philipsen, 2. Dithmer, 3. Looft, 4. Gram,
5. Privatisten Bøytler, 6. Privatisten Olsen.

VII Kl. A δ : 1. Westergaard, 2. Neumann, 3. Bull, 4. Bornemann,
5. Privatisten Jensen, 6. Privatisten
Schjødte.

I. Skriftlig Examen.

Torsdagen den 22de Juni.

Form. 8—12. Udarbeidelse i Modersmaalet. Bunden Opgave.
Efterm. 4—8. Latinsk Version.

Fredagen den 23de Juni.

Form. 8—12. Geometri.
Efterm. 4—8. Udarbeidelse i Modersmaalet. Fri Opgave.

Mandagen den 26de Juni.

Form. 8—12. Latinsk Stil.
Efterm. 4—8. Arithmetik.

II. Mundtlig Examen.

(De paa nedenstaaende Schemas venstre og høire Side anførte Examinationer afholdes henholdsvis i VII Kl. B's og IV Kl. B's Læsestuer.)

Mandagen den 3die Juli.

Kl. 9. VII Kl. A α . Latin. Rector.	Kl. 9. VII Kl. A β . Natur= lære. Overl. Smith.
---	--

Tirsdagen den 4de Juli.

Kl. 9. VII Kl. A β . Latin. Rector.	Kl. 9. VII Kl. A γ . Natur= lære. Overl. Smith.
--	---

Onsdagen den 5te Juli.

Kl. 9. VII Kl. A γ . Latin. Rector.	Kl. 9. VII Kl. A δ . Natur= lære. Overl. Smith.
Kl. 5. VII Kl. A α . Græsk. Overl. Fibiger.	

Torsdagen den 6te Juli.

Kl. 9. VII Kl. A δ . Latin. Rector.	Kl. 9. VII Kl. A α . Natur= lære. Overl. Smith.
Kl. 5. VII Kl. A β . Græsk. Overl. Fibiger.	

Fredagen den 7de Juli.

Kl. 9. VII Kl. A α . Historie. Adj. Bergmann.	Kl. 9. VII Kl. A β . Mathe= matik. Overl. Smith.
Kl. 5. VII Kl. A γ . Græsk. Overl. Fibiger.	

Lørdagen den 8de Juli.

Kl. 9. VII Kl. A β . Historie. Adj. Bergmann.	Kl. 9. VII Kl. A γ . Mathe= matik. Overl. Smith.
Kl. 5. VII Kl. A δ . Græsk. Overl. Fibiger.	

Mandagen den 10de Juli.

Kl. 9. VII Kl. A γ . Historie. Adj. Bergmann.	Kl. 9. VII Kl. A δ . Mathe= matik. Overl. Smith.
---	--

Torsdagen den 11te Juli.

N. 9. VII Kl. A δ . Historie. | N. 9. VII Kl. A α . Mathe-
 Adj. Bergmann. | matif. Overl. Smith.

II. Hovedexamen.

(Den 1ste og 3die, samt fra 5te til 21de Juli.)

Samtlige Klasser ere under den mundtlige Hovedexamen ved de fleste Examinationer deelte i to Partier, α og β , VII Kl. B i Latin i 3 Partier, α , β , γ , saaledes:

VII Kl. B α : 1. Bock, 2. Liebe, 3. Brix, 4. Hoppe, 5. Hornemann, 6. Schmidt-Phjelstedt, 7. Wolfhagen, 8. Michelsen, 9. Frisch, 10. Bondo.

VII Kl. B β : 1. Gundorph, 2. Bondesen, 3. Sonquières, 4. Harboe, 5. Dahlerup, 6. Fjellstrup, 7. Ravn, 8. Lunddahl, 9. Linstow, 10. Schwarzkopf.

VII Kl. B α : 1. Bock, 2. Bondesen, 3. Hoppe, 4. Dahlerup, 5. Wolfhagen, 6. Lunddahl, 7. Bondo.

VII Kl. B β : 1. Gundorph, 2. Brix, 3. Harboe, 4. Schmidt-Phjelstedt, 5. Ravn, 6. Frisch, 7. Schwarzkopf

VII Kl. B γ : 1. Liebe, 2. Sonquières, 3. Hornemann, 4. Fjellstrup, 5. Michelsen, 6. Linstow.

VI Kl. α : 1. Ussing, 2. Traustedt, 3. Brix, 4. Villienstjold, 5. Hornemann, 6. Gade.

VI Kl. β : 1. Prah, 2. With, 3. Stihoff, 4. Stephensen, 5. Ferg, 6. Eschricht.

V Kl. α : 1. Wolfhagen, 2. Hammershaimb, 3. Garde, 4. Holmer, 5. Holst, 6. Gammeltoft, 7. Søeborg, 8. Anthon.

V Kl. β : 1. Nielsen, 2. Nievers, 3. Kromphardt, 4. Nestorff, 5. Tugen, 6. Wolff, 7. Drik, 8. Hill.

IV Kl. A α : 1. Volquartz, 2. Sveistrup, 3. Sjørgensen, 4. Benzon, 5. Barner, 6. A. Lund, 7. Mønster.

- IV Kl. A β : 1. Gram, 2. Hornemann, 3. F. Lund, 4. Ussing, 5. Evers, 6. Scherfig.
- IV Kl. B α : 1. Bernth, 2. Djørup, 3. Hornemann, 4. Stilhoff, 5. Dahl, 6. Jansen, 7. Glud, 8. Burmeister.
- IV Kl. B β : 1. Hagen, 2. Gad, 3. Schulz, 4. Woldike, 5. Blom, 6. Castberg, 7. Gregersen.
- III Kl. α : 1. Starcke, 2. Bondesen, 3. Thomsen, 4. Eriksen, 5. Meldahl, 6. Drsted, 7. S. Jørgensen, 8. Schou, 9. Berggreen, 10. Eibe, 11. N. Jansen, 12. A. Jansen.
- III. Kl. β : 1. Lunddahl, 2. Gad, 3. Bergh, 4. Bungen, 5. Lund, 6. Lehmann, 7. D. Jørgensen, 8. Rosenvinge, 9. Schmidt, 10. Anthon, 11. Wellmann.
- II Kl. α : 1. Ahlberg, 2. Bølling, 3. Krag, 4. With, 5. Nyder, 6. Schmidt, 7. Wolff, 8. Kauffmann, 9. Fog, 10. D. Scherfig, 11. A. Scherfig, 12. Molbeck, 13. Gaase.
- II Kl. β : 1. Drachmann, 2. Nielsen, 3. Liebe, 4. Jansen, 5. Raaschou, 6. Johansen, 7. Lund, 8. Schou, 9. Holm, 10. Ripperda, 11. Jensen.
- I Kl. α : 1. Madsen, 2. Foldberg, 3. Clausen, 4. Olivarius, 5. Sporon, 6. S. Gold, 7. Gotschalk, 8. Lutein, 9. Djørup, 10. D. Gold, 11. Broblemfky, 12. Bruun.
- I Kl. β : 1. Ravn, 2. Lehmann, 3. Nielsen, 4. Holmer, 5. Braag, 6. Ulrich, 7. Myhre, 8. Christian-Jensen, 9. Møller, 10. Jacobsen, 11. Schou, 12. Jørgensen.

I. Skriftlig Examen.

Løverdagen den 1ste Juli.

- Kl. 9—12. Dansk Stil VII Kl. B, VI, V, IV Kl. A og B, III, II og I Kl.
 — 12 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$. Regning II og I Kl.

Mandagen den 3die Juli.

- kl. 9—12. Latinſt Stil*) VI, V, IV kl. A og B.
 — 5—8. Latinſt Verſion*) VI og V kl.

II. Mundtlig Examen.

(De paa nedenſtaaende Schema's venſtre og høire Side, ſamt under diſe anførte Examinationer afholdes henholdsviis i VII kl. B's, IV kl. A's og IV kl. B's Leſeſtuer.)

Onsdagen den 5te Juli.

8—9½.	III kl. <i>α</i> . Geogra=
9½—11½.	VI kl. <i>β</i> . Religion.
	Adj. Brunne=
	mann.
12—1½.	VII kl. B <i>α</i> . En=
	gelfſk. Adj. Carøe.
1½—3.	I kl. <i>α</i> . Tydſk. Adj.
	Arenge.
5—7.	VI kl. <i>α</i> . Franſk.
	Adj. Carøe.

- 5—6. V kl. *α*. Geographie. Overl. Fogh.
 6—7. IV kl. A *α*. Naturhiſtorie. Overl. Fogh.

Torsdagen den 6te Juli.

8—9½.	III kl. <i>β</i> . Geogra=
9½—11½.	VI kl. <i>α</i> . Religion.
	Adj. Brunne=
	mann.
12—1½.	VII kl. B <i>β</i> . En=
	gelfſk. Adj. Carøe.
1½—3.	I kl. <i>β</i> . Tydſk. Adj.
	Arenge.
5—7.	VI kl. <i>β</i> . Franſk.
	Adj. Carøe.

- 5—6. V kl. *β*. Geographie. Overl. Fogh.
 6—7. IV kl. A *β*. Naturhiſtorie. Overl. Fogh.

*) VII kl. B ſriver latinſt Stil og Verſion ligesom ogsaa mathe= matifke Udarbejdelſer ſamtidig med VII kl. A.

Fredagen den 7de Juli.

	9—11.	VI Kl. β . Naturhistorie. Overl. Fogh.
	12—1½.	VII Kl. B α . Franst. Adj. Carøe.
	2—3.	IV Kl. B α . Geographie. Overl. Fogh.
	5½—7.	V Kl. α . Religion. Adj. Brunne=mann.
5½—7.	V Kl. β .	Franst. Adj. Carøe.

Lørdagen den 8de Juli.

	9—11.	VI Kl. α . Naturhistorie. Overl. Fogh.
	12—1½.	VII Kl. B β . Franst. Adj. Carøe.
	2—3.	IV Kl. B β . Geographie. Overl. Fogh.
	5½—7.	V Kl. β . Religion. Adj. Brunne=mann.
5½—7.	V Kl. α .	Franst. Adj. Carøe.

Mandagen den 10de Juli.

5½—7.	V Kl. α . Historie. Adj. Bergmann.	8—10½.	VII Kl. B. Religion. Adj. Brun=mann.
		11—1½.	IV Kl. A. Latin. Adj. Kerrn.
		2—3½.	III Kl. α . Naturhistorie. Overl. Fogh.
		5—7.	VI Kl. α . Tysk. Overl. Fibiger.
5½—7.	IV Kl. B.	Religion.	Adj. Brunnemann.

Tirsdagen den 11te Juli.

5½—7.	V Kl. β . Historie. Adj. Bergmann.	8—10½.	IV Kl. A. Fransk. Adj. Carøe.
		11—12½.	IV Kl. B α . Fransk. Adj. Carøe.
		2—3½.	III Kl. β . Naturhi- storie. Overl. Fogh.
		5—7.	VI Kl. β . Tydsk. Overl. Fibiger.
5—6½.	II Kl. α . Religion. Adj. Brunnemann.		
6½—8.	II Kl. β . Geographie. Adj. Carøe.		

Onsdagen den 12te Juli.

8—11.	VII Kl. B β . Græsk. Adj. Kerrn.	8—10.	IV Kl. A. Religion. Adj. Brunnemann.
11½—2.	V Kl. α . Latin. Overl. Fibiger.	10—11½.	IV Kl. B β . Fransk. Adj. Carøe.
		11½—1.	II Kl. α . Natur- historie. Overl. Fogh.
		1—3.	II Kl. β . Dansk. Adj. Arensen.
8—10½.	VII Kl. B α . Naturlære. Overl. Smith.		
12—2.	IV Kl. A α . Mathematik. Overl. Smith.		
5—7.	VI Kl. α . Geographie. Overl. Fogh.		

Torsdagen den 13de Juli.

8—11.	VII Kl. B α . Græsk. Adj. Kerrn.	8—10½.	III Kl. Historie. Adj. Bergmann.
11½—2.	V Kl. β . Latin. Overl. Fibiger.	10½—12½.	III Kl. α . Fransk. Adj. Carøe.
5—7½.	IV Kl. B. Tydsk. Overl. Fibiger.	12½—2.	II Kl. β . Natur- historie. Overl. Fogh.
		5—6½.	II Kl. β . Reli- gion. Adj. Brun- nemann.
		6½—8.	II Kl. α . Geogra- phie. Adj. Carøe.
8—11.	VII Kl. B β . Mathematik. Overl. Smith.		
12—2.	IV Kl. A β . Mathematik. Overl. Smith.		
2—4.	II Kl. α . Dansk. Adj. Arensen.		
5—7.	VI Kl. β . Geographie. Overl. Fogh.		

Fredagen den 14de Juli.

8—10½.	VI Kl. α . Latin. Overl. Krebs.	8—10.	VII Kl. B β . Hi- storie. Adj. Berg- mann.
11—2.	VII Kl. B γ . Latin. Overl. Petersen.	10—12.	III Kl. β . Franst. Adj. Carøe.
5—7½.	III Kl. α . Latin. Overl. Krebs.	5—7.	I Kl. α . Danst. Adj. Arengsen.
8—11.	V Kl. α . Mathematif. Cand. Pullich.		
12—2.	IV Kl. B α . Mathematif. Overl. Smith.		
5—8.	VII Kl. B α . Mathematif. Overl. Smith.		

Løverdagen den 15de Juli.

8—10½.	VI Kl. β . Latin. Overl. Krebs.	8—10.	VII Kl. B α . Hi- storie. Adj. Berg- mann.
11—2.	VII Kl. B β . Latin. Overl. Petersen.	10½—12½.	IV Kl. A. Historie. Adj. Bergmann.
5—7½.	III Kl. β . Latin. Overl. Krebs.	12½—2.	III Kl. α . Religion. Adj. Brunne- mann.
		5—7½.	IV Kl. A. Thdss. Overl. Petersen.
8—11.	V Kl. β . Mathematif. Cand. Pullich.		
12—2.	IV Kl. B β . Mathematif. Overl. Smith.		
5—7½.	VII Kl. B β . Naturlære. Overl. Smith.		

Tirsdagen den 18de Juli.

8—10½.	V Kl. α . Thdss. Overl. Fibiger.	8—10½.	IV Kl. B. Græst. Adj. Bergmann.
11—2.	VII Kl. B α . Latin. Overl. Petersen.	11—1½.	II Kl. Historie. Adj. Bergmann.
5—7½.	IV Kl. B α . Latin. Overl. Krebs.	1½—3.	III Kl. β . Religion. Adj. Brunne- mann.
		5—7.	II Kl. α . Thdss. Overl. Fibiger.
8—10½.	VI Kl. α . Mathematif. Cand. Pullich.		
10½—12.	III Kl. α . Danst. Adj. Brunnemann.		
12½—2.	I Kl. β . Naturhistorie. Overl. Fogh.		
5—8.	III Kl. Arithmetik. Cand. Pullich.		

Onsdagen den 19de Juli.

8—10½.	V Kl. β . Tydskf. Overl. Fibiger.	8—10.	IV Kl. B. Historie. Overl. Petersen.
11—1½.	IV Kl. A. Græff. Overl. Petersen.	10½—1.	I Kl. Historie. Adj. Bergmann.
5—7½.	IV Kl. B β . Latin. Overl. Krebs.	5—7.	I Kl. β . Dansk. Adj. Krenzen.
8—10½.	VI Kl. β . Mathematik.	Cand. Pullich.	
10½—12.	III Kl. β . Dansk. Adj.	Brunnemann.	
1—2½.	I Kl. α . Naturhistorie.	Overl. Fogh.	
5—8.	II Kl. Regning.	Cand. Pullich.	

Torsdagen den 20de Juli.

8—9½.	V Kl. β . Græff. Adj. Kerrn.	8—10.	VI Kl. Historie. Adj. Bergmann.
10—11½.	VI Kl. α . Græff. Overl. Petersen.	10—12.	VII Kl. B. Hebraisk. Overl. Krebs.
12—2.	II Kl. α . Latin. Adj. Kerrn.	12—1.	IV Kl. B α . Natur- historie. Overl. Fogh.
		5—7.	II Kl. β . Tydskf. Overl. Fibiger.
8—9.	V Kl. α . Naturhistorie.	Overl. Fogh.	
9—10.	IV Kl. A α . Geographie.	Overl. Fogh.	
10—1.	I Kl. Regning.	Cand. Pullich.	
1—2½.	III Kl. α . Tydskf.	Overl. Petersen.	

Fredagen den 21de Juli.

8—9½.	V Kl. α . Græff. Adj. Kerrn.	8—9½.	I Kl. α . Religion. Adj. Brunne- mann.
10—11½.	VI Kl. β . Græff. Overl. Petersen.	9½—11.	I Kl. β . Geogra- phie. Adj. Carøe.
12—2.	II Kl. β . Latin. Adj. Kerrn.	11½—1.	I Kl. α . Geographie. Adj. Carøe.
		1—2½.	I Kl. β . Religion. Adj. Brunne- mann.
8—9.	V Kl. β . Naturhistorie.	Overl. Fogh.	
9—10.	IV Kl. A β . Geographie.	Overl. Fogh.	
11—12.	IV Kl. B β . Naturhistorie.	Overl. Fogh.	
12—1½.	III Kl. β . Tydskf.	Overl. Petersen.	

Mandagen den 17de Juli, Kl. 9 Form., prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Fredagen den 21de Juli, Kl. 5 Efterm., afholdes Lærersamling i Anledning af Censuren, og Løverdagen den 22de, Kl. 1 Form., foretages Translocationen. Derefter indtræder Sommerferien, som ender Tirsdagen den 22de August.

Til at overvære den mundtlige Deel af ovennævnte Examinet, ligesom ogsaa Translocationen, indbydes herved Disciplenes Forældre og Foresatte samt andre Skolens og Videnskabernes Belydere.

Metropolitanskolen i Juni 1871.

B. Borgen.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE EXAMINER

I

METROPOLITANSKOLEN

JUNI OG JULI 1872.

- I. Lærerstanden ved Metropolitanskolen, efter trykte og haandskrevne Kilder samlet og bearbejdet af Overlærer F. E. Hundrup. I. Rectorer, Conrectorer og Overlærere.
 - II. Skoleefterretninger af Rector F. C. C. Birch.
-

KJØBENHAVN.

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

I.

LÆRERSTANDEN

VED

METROPOLITANSKOLEN,

EFTER

TRYKTE OG HAANDSKREVNE KILDER

SAMLET OG BEARBEIDET

AF

OVERLÆRER F. E. HUNDRUP.

I. RECTORER, CONRECTORER OG OVERLÆRERE.

Metropolitanskolen.

Ligesom Cathedral- (eller Dom-) Skolerne her i Landet skyldte Domkirkerne og de ved dem bestaaende Domcapitler deres Oprindelse, saaledes staaer ogsaa Metropolitanskolen eller vor Frue Skole i samme Forhold til vor Frue Kirke i Kjøbenhavn, ved hvilken allerede Kirkens egen Stifter **Peter Sunesen** (Biskop 1191, † 29. Oct. 1214) havde oprettet et Collegium eller Capitel paa 6 Kanniker, hvorved Kirken som Collegialkirke altid har havt Forrangen for Kjøbenhavns andre Kirker og er derfor bleven kaldt *ecclesia major Hafn.* eller *templum majus civitatis Hafn.* Den kan dog ikke siges at have været sideordnet Roeskilde Domkirke (sml. Holger Fr. Rørdam Kbhvns Kirker og Kloostere, S. 11), der indtil den Dag idag er Stiftets Hovedkirke, om end Roeskilde Biskop havde sin Bopæl paa Kbh.s Slot, og derefter paa Frue Capitals Grund, i den senere Studiigaard, hvoraf det saakaldte Consistorii Huus endnu er en Levning, og endelig i den nuværende Bisperesidents Vest for Frue Kirke. Af samme Grund maatte ogsaa vor Frue Skole ved kgl. Res. af 19. Sept. 1817 ombytte Navnet af Cathedral-skole, som ved Reglement af 2. Oct. 1801 paa Roeskilde Skoles Bekostning urigtig var den tillagt, med Navnet Metropolitanskole. Sml. Engelstofts Efterretninger 1823, S. 355 flg. Skolen er da oprettet c. 1200,

men først 1240 nævnes en af dens Rectorer, og i det Hele savnes næsten alle Efterretninger om dens Lærere i de første 3 Aarhundreder. Overhovedet maa det bemærkes, at der med Undtagelse af nogle Rector- og Conrectorrækker (Thura, valvæ scholarum apertæ, og Idea historiæ litterar. p. 29—32, hvor der opregnes 19 Rectorer og 23 Conrectorer, Jonge, Kbhvns Beskrivelse S. 253—55 og 256—58, N. L. Nissen, Skoleprogram fra 1813, S. 5—7), der hverken ere fuldstændige eller nøjagtige, kun haves enkelte, adspredte trykte Efterretninger om Lærerne ved denne Skole, saa at jeg, ihvorvel jeg i mange Aar har samlet paa disse Efterretninger og dertil har afbenyttet baade Skolens og Universitetets ældre Protokoller, samt er bleven understøttet bl. A. af min kjære afdøde Ven Th. Erslev og hans Fætter, Pastor Anders Hansen Nielsen i Skjæve, dog maa ansee det for et Held, at jeg har kunnet sammenstille saamange af Skolens tidligere Lærere, navnlig af dens Hørere. For Skolens ældste Tids Vedkommende kan jeg dog ikke undlade at omtale den udmærkede Hjælp, jeg har havt af H. Rørdams Kbhvns Universitets Historie I., S. 670—77 og S. 707—18.

Om Skolens forskjellige Bygningers Historie kan sammenlignes F. E. Hundrup, Skole-Calendar 1843, S. 94—96, og de der anførte Skrifter samt H. Fr. Rørdam, Kbhvns Kirker og Klostre, S. 82—86 og Berigtigelse S. 379, do. Universitetets Hist. I., S. 673—74.

I. Rectorer.

Ifølge Kbhvns Universitetsfundats vare Rectorerne ved Frue Skole tillige Lectores musici ved Universitetet og underviste som saadanne Studenterne baade i Sang og Musik (Rørdam, a. St. S. 672) og erholdt herfor en aarlig Løn af 20 Rdl., der 1575 blev forhøjet til 30 Rd. (Rørdam S. 708). Tilligemed en af Hørerne ledede Rector derhos Sangen i Frue Kirke og erholdt derfor en særskilt Løn af Kirken (Rørdam, Univers. Hist. 2, S. 707).

1. Mag. Toti nævnes 1247 som Rector (scholarum in Hafn.).

Sml. H. Fr. Rørdam, Kbhvns Kirker og Kloostere, S. 83.

2. Peder Nielsen var Rector (scholaris) her 1477, da han ved Pastor Jens Ungers Testamente erholdt en Hest (pro scholis suis attempandis).

Sml. Rørdam, anf. St. S. 86.

3. Dr. Christian Terkelsen Morsing (Chr. Torchilli Morsianus), f. c. 1485 paa Morsø, rejste efter at have studeret herhjemme udenlands, hvor han blev Baccalaureus utriusque censuræ og Magister. Efter sin Hjemkomst blev han Rector ved denne Skole og Vicarius ved Frue Kirke, hvilket Embede han beklædte 1519; dog kort efter blev han Professor ved Universitetet og sendtes 1520 til Wittenberg for at hente nye Lærere til samme. 1523 nedlagde han rimeligviis paa Grund af det fjendske Forhold til Universitetets Cantsler, Lage Urne, sit Embede og rejste atter udenlands til Antwerpen, Cølln, Løwen og Basel, hvor han blev Dr. med. Han skal i det Hele have rejst og opholdt sig i 24 Aar i Tydskland, Frankrig og Italien, tildeels sammen med Peder Oxe, der senere blev Rigets Hovmester. 1532 kom han atter hjem og blev Professor medicinæ ved Kbh.s Universitet, som han hjalp til at bringe paa Fode, hvorpaa han 1533 blev første Rector ved samme efter Reformationen, hvilket Embede han atter beklædte 1539, 46 og 56. 1554 var han Universitetets Vicecantsler, $\frac{9}{12}$ 1557 fik han et Canonicat i Roeskilde. † $\frac{27}{7}$ 1560. (Maa ikke forvexles med Christen Mortensen Morsing, der findes nedenfor blandt Hørerne).

∞ 1. Marine Lauridsdatter (2 S., 1 D.).

2. Elisabeth Nielsdatter, der endnu levede 1566 (4 D.).

Sml. Winding, Acad. Haun. p. 61. Resen, inscript. Hafn.

143. Pontoppidan, Marm. Dan. 1, 78. Origines Hafn. 167 Note.

Kbh.s Vidensk. Selsk. Skrifter 4, 271, Dr. H. Rørdam. Kbh.s Univ. Hist. 1, 432—46, Worms L. L. 2, 76—77. Nyerup, L. L. 397—98.

4. Mag. **Oluf Offesen** (Offuesen, Ovesen, Olaus Offonis, Uffonis), f. 1494 i Aahuus i Skaane, hvorfor han ogsaa kaldes Oluf Skaaning. Blev 1533 Rector ved denne Skole, hvor han c. 1536 havde Herluf Trolle og 1538 Mogens Madsen (siden Biskop i Lund) blandt sine Disciple. Skolen led i hans Rectorat meget under Kbh.s haarde Belejring 1535—36. 1539 tilstod Universitetet ham 20 Daler for hans lange og troe Tjeneste (Danske Mag. 3 R. 1, 83.) 1544 forflyttedes han som Rector til Roeskilde Kathedralskole, hvor han senere aflagdes med et Canonicat ved Domkirken, som han beholdt, da han $\frac{6}{1}$ 1557 af Capitlet valgtes til Cantor i samme. I dette Prælatur † han 14. Oct. 1575. Han var en god Ven af den lærde Dr. Niels Hemmingsen, der 1571 dedicerede ham den nye Udgave af sin Demonstratio indubitata veritatis de domino Jesu, vero deo et vero homine.

Sml. E. Pontoppidan, Marm. Dan. (hvor han kaldes Olaus Ottonius). Alb. Thura, Idea hist. litt., hvor han vel ikke findes i Rectorrækken i Kbh., men vel i Roeskilde p. 37, hvor han gøres til 2 Personer: Mag. Olaus Uffonis og Mag. Olaus Otthonius). Zwerg, Sjell. Cler. 466. Gjessings Jubell. 3, 10—12 (og Note). S. Bloch, Roskilde Domscole 1, 38—39. Ny Kirkehist. Saml. II., 781. H. Rørdam, Kbh. Kirker p. 86 og Univ. Hist. 1, 670—72.

Den 11. Juni 1544 vedtoges i Consistoriet, at Christian Madsen Bruun fra Viborg, der forrige Aar havde nedlagt sit Embede som Universitetspedel for at rejse udenlands og studere, skulde holdes her tilbage og gratis promoveres til Magister, for at han ved Mikkelsdags-tid kunde blive sat i Spidsen for denne Skole. Denne Plan blev dog atter opgivet, og Chr. Bruun blev senere Sognepr. i Hjerk og Harre i Salling, hvor han † c. 1584. Sml. Holg. Rørdam, Univ. Hist. S. 665—66, 672—73.

5. Mag. **Jonas Andersen** (Jonas Andreae) blev 1544 Rector her og 1545 tillige Lector musicus ved Universitetet, hvilket Embede hans Formand ikke havde beklædt,

fordi Universitetet i den mathematiske Professor Mads Hack havde en udmærket Musikus. Jonas Andersen forlod allerede 1549 Skolen, da han blev Lector theol. i Opslo. Her vakte han Forargelse ved sit uordentlige Levnet; men efter et skarpt Brev af 20. Jan. 1551 fra Biskop Peder Palladius forbedrede han sin Adfærd, saa at han forblev i Embedet, til han 4. Jan 1555, da han paa Grund af Alderdom og sine Øjnes Skrøbelighed maatte fratræde, af Frederik II. fik Løfte om det første Cannikedønne, der blev ledigt ved Opslo Domkirke.

∞ Deres Søn Frands Jonæson findes nedenfor bl. Rectorer, Nr. 15.

Sml. Albert Thura, *Idea* h. 1., p. 29 (hvor han sættes som 1ste Rector), Pontoppidan, *Origines Hafn.* 167, 298. *Danske Mag.* 3 R. VI, 23. *Nye Kirkehist. Saml.* 3, 626—27, *Norske Rigsregistrarer* 1, 459. Dr. H. Rørdam, *Kbh.s Univ.* 1, 674—75.

6. Mag. Jens Christiensen fulgte efter Jonas Andersen. Under ham var Skolen 1553—54 i et halvt Aar opløst paa Grund af Pesten. Han siges at have dicteret sine Disciple Niels Hemmingsens (utrykte) Forklaringer af Søndagsevangelierne. Valgt af Borgermester, Raadmænd og Menighed til Sgp. i Stege paa Møen fik han $\frac{1}{7}$ 1557 af Christian III. kgl. Stadfæstelse paa dette Kald, i hvilket han † 1560 eller 61.

∞ Ane Pedersdatter, D. af Raadmand Peder Sjunesen (eller Sjuvendsen). Hun ∞ 2. Successor i Stege Niels Jensen Fedder, og 3. Professor Jacob Svendsen i Kbh. (Ifølge et Liigprogram, hvoraf Udtog i *Ny Kirkehist. Saml.* 1, 12. Note, jfr. 1, 23 flg.)

Sml. Wiberg, *Præsteh.* 3, 186, 2 (der er mindre nøjagtig). *Holg. Rørdam, Univ. Hist.* 1, 675—76 og *Aktstykker* Nr. 58, S. 88.

7. Mag. Niels Hviid (Nic. Albinus), f. $\frac{19}{3}$ 1535 i Kbh., skal 1557 være bleven Rector her, men forlod formodentlig 1558 dette Embede. Maaskee efter en Udenlandsrejse blev han 1564 Sgp. ved Helliggeistes Kirke i Kbh., og 1578 Biskop i Lund i Skaane (ord. dom.

misericord. domini), hvor han ¹²/₆ 1589 ærgrede sig tildøde over en Smædevisé af en Pastor Jacob Nielsen, hvori han beskyldtes for at have stjålet en Liigsteen, en Beskyldning, for hvilken Jacob Nielsen blev halshugget uden dog at tage sin Beskyldning tilbage. Hviid havde nemlig ladet en stor og smuk Marmorsteen føre fra Faneffjord Kirke til Lund, Kongen uadspurgt, hvorfor denne fattede stor Unaade til ham.

Sm I. Cavallin, Lunds Stifts Herdaminn. 1, 26. Molbech Hist. Aarbøger 3, 110. Wiberg, Præsteh. 2, 142, 10 (hvor han dog ikke nævnes at have været Rector her). H. Fr. Rørdam, Univers. Hist. 1, 677.

S. Mag. Anders Pedersen Kjøge (Andreas Petri Coagius), f. i Kjøge, var 1558, da han i Kbh. erholdt Magistergraden, Rector ved denne Skole. At man imidlertid ikke var rigtig fornøiet med ham i dette Embede, fremgaaer deraf, at det under 10. Febr. 1563 af Consistoriet blev ham forkyndt, at han skulde nedlægge sit Embede til førstkommende Paaske. Han forblev dog her til 1564, da han ansattes som Professor i Mathematik ved Kbh.s Universitet. ¹⁹/₄ s. A. forlenede Kongen ham med et Canonicat i Lund. 1566 fik han Sæde i Consistoriet, men i November 1577 blev han afskediget af Kongen og rejste til Lund, for at varetage sit Canonicat. Men da dette ikke ydede ham tilstrækkelig Underholdning, tillagde Kongen ham ¹⁸/₁₁ 1577 ¹/₂ Læst Korn aarlig af Malmø Slot og ved Kongebrev af ¹⁷/₄ 1578 endvidere aarlig 2 Læster Korn af Lundegaard; 30te April 1583 forlenedes han endnu med beatæ virginis Vikarie i Lund. † ²⁷/₆ 1588. Han roses af Lyschander for Retsindighed og Hæderlighed, ikke for Lærdom og Lærervedelighed.

∞ Mette Hermansdatter.

Sm I. Winding. Acad. Haun. 115, Bartholin. de script. Dan. p. 7, 7, Molleri hypomn. p. 161, Thura, Idea. p. 29, H. Fr. Rørdam, Kbh. Univ. Hist. 2, 563-67, 708. Worms Lex. 1, 229, Nyerup 309.

9. Laurits Thuesen (Laur. Tusanus) var Rector her, da han 19. Febr. 1564 forlenedes med et Canonicat i Lund, hvilket allerede 8. Mai 1565, efterat han var fra-traadt dette Rectorat, tillagdes Hr. Tyge (Pedersen), Skolemester i Malmø. 1564 erholdt han i Kbh. Magistergraden (af Claus Laur. Skavbo tilligemed to Andre, Peter Sørensen og Johannes Petersen, begge senere Proff. med. ved Kbh.s Universitet), 1565 blev han Sognepræst i Højby i Odsherred, senere tillige Provst i Herredet, og mødte 1584 som saadan ved Prinds Christian (IV.)s Hyldning, † c. 1590.

∞ 17. Juni 1576 i Højby Kirsten Jensdatter, D. af Mag. Jens Knudsen i Kbh. (Rørdam mener, at han er identisk med Mag. Jens Knudsen Holm, Lector i Ribe). Hun ∞ 2. ⁸/₉ 1591 Eftermanden i Højby Eskild Berthelsen og blev saaledes Moder til dennes Eftermand s. St. Bertel Eskildsen.

Sml. J. E. Rietz, Skånska Skolväsendets Historia S. 358—59. Wiberg 1, 734. 2. Rørdam, Kbh. Univers. Hist. 2, 708—9.

(10) 1565 tilbød Biskop Hans Albertsen Mag. Jacob Madsen (Wejle) — senere Biskop i Fyen — Rectoratet ved denne Skole, men han foretrak at lade sig ⁶/₃ s. A. udnævne til Rector ved Ribe Kathedralskole. Sml. Winding, Acad. Hafn. 124, J. C. Bloch F. G. 1, 51, Rørdam a. St. 710.

10. Mag. Oluf Tøstesen, eller Thorstensen, hyp-pigere med sit lat. Navn kaldet Olaus Theophilus, var fra Jylland (Cimber), studerede i adskillige Aar baade hjemme og udenlands Medicin og nød til dette Studium Understøttelse af Capitlerne i Viborg og Ribe, ifølge Kongebreve af 17. Decbr. 1559 til Capitlet i Viborg, og 9. Aug. 1662 til Capitlet i Ribe. Desuagtet overtog han 1565 Rectorembedet ved denne Skole, hvorefter han ⁷/₇ s. A. i Kbh. med 4 Andre erhvervede sig Magistergraden under Mag. Johannes Sascerides's Decanat. Sin Interesse for de lærde Skoler og for Pædagogiken har han lagt for

Dagen ved 2de Skrifter, af hvilke det ene (de scholarum origine et utilitate. Hafn. 1574), der citeres af Lyschander, er tabt; i det andet (parænesis seu præceptiones sapientes et utiles de vitæ et studiorum honesta formatione. Hafn. 1573. 4to), hvoraf der findes nogle Uddrag i Nyerups Udkast til en Historie om de latinske Skoler, S. 20—24, forbød han Opførelse af Skuespil, især danske, af Skolens Disciple. 1575 blev han res. Cap. ved vor Frue K. i Kbh., og erholdt $\frac{9}{1}$ 1577 kgl. Tilsagn om et Indtægtstillæg af 3 Pund Korn fra Kbh.s Slot, samt 25. Febr. s. A. desuden kgl. Forleningsbrev paa et Vikarie i Roeskilde. 1578 blev han bl. Andre af Universitetet foreslaaet Kongen som den, der var skikket til at beklæde Trondhjems Bispestol. Dog forblev han i dette sit Embede til sin Død, men erholdt nogle Aar derefter et Vicariat i Roeskilde. (Sml. Script. rer. Dan. VI., 604). Han døde nogle Aar senere, men Aaret kan ikke angives. Lyschander roser ham som en særdeles begavet Ungdomslærer og en veltalende Prædikant.

∞ 1570 Salome Melchior sd., D. af afd. Melchior Guldsmed.

Sml. Bartholin. hyp. 112. Molleri specil. hyp. 39—40. Thura Idea p. 29. Pet. Resen, Inscript. Hafn. p. 253. Nyerup hist. Skildringer 3, 29. Molbech, Histor. Tidsskrift V., 117. (P. V. Jacobsen, Om Skuespil og Skuespilforfatt. i 16 Aarh.) Rørdam, Univ. Hist. 2, 710—14. Worms Lex. 2, 472. 3, 775. Nyerups Litt. Lex. 605. (Savnes hos Wiberg, 2, 127).

II. Mag. Laurits Willadsen (Laur. Vilhadi Hattersleb.), f. 1534 i Haderslev, hvor hans Fader Villads Knudsen var Borger, studerede maaskee først i Kbh., men blev $\frac{17}{10}$ 1559 immatrikuleret ved Universitetet i Wittenberg, hvor han maaskee ogsaa tog Magistergraden. I Marts 1566 blev han af Hertug Hans d. Æ. i Haderslev ansat som Lector i Klosteret Bordesholm. Hvorlænge han er forbleven her, er uvist. 1575 blev han ansat som Rector ved vor Frue Skole. I sit korte Rectorat udgav han et Udtog af den latinske Grammatik til Brug for

Begyndere, men blev allerede 23. Sept. 1576 bortreven af en pestagtig Epidemi. Hans Ven M. Christian Machabæus satte ham et smukt Minde i vor Frue Kirke, der findes hos Resen. (Inscr. Hafn. 106).

Sml. Thura, Idea p. 29. Winding, Acad. hafn. 192. Pet. Resen, Inscr. Hafn. 106. Ny kirkeh. Saml. 4, 73. Rørdam, Univ. Hist. 2, 714—15.

Efter hans Død stod Rectoratet i nogen Tid (til Febr. 1577) ledigt, medens to af Universitetets Professorer skifteviis besørgede Forretningerne og Underviisningen i Skolen. Grunden hertil var, at Biskop P. Madsen ønskede at give sin Brodersøn M. Christen Michelsen, der da var udenlands, dette Embede.

12. Dr. Niels Krag var født c. 1550 i Ribe, hvor hans Fader Peder Krag var Borger, hans Moder var Karen Klyne. Altsaa ældre Broder til Professor Dr. Anders Krag, der findes nedenfor bl. Hørerne ved denne Skole. Han deponerede, rimeligviis fra Ribe Skole, 1568 ved Kbh.s Universitet. Han erholdt senere det under 25. Juli 1569 af Frederik II. stiftede Communitets Stipendium, som han imidlertid, paa Grund af en Disput med en commensalis, i nogen Tid mistede, men 1571 atter fik. 1572—74 var han Rector ved den lærde Skole i Ringkjøbing, rejste derpaa udenlands og tog 1575 i Vittenberg Magistergraden. Da Rectoratet efter hans Hjemkomst stod ledigt, henvendte han sig desangaaende til selve Kongen, der ogsaa 31. Dec. 1576 skrev til Universitetet om at give ham dette Embede, hvortil han syntes saa vel skikket. Han fik naturligviis Embedet, som han tiltraadte 8. Febr. 1577. I dette Embede udarbejdede han til sine Disciples Brug en Grammatica Latina, som han udgav Hafn. 1578 (sml. Nyerup Notitia librorum, qui prælegebantur in scholis, p. 26. 27), samt Livii sententiose dicta. Accesserunt sententiæ Sallustianæ. Havn. 1582. I dette Aar nedlagde han sit Embede for atter at rejse udenlands og blev i Frankrig Dr. juris. Efter at være vendt hjem blev han 1589 Professor extraordinarius i Historie ved

Kbh.s Universitet, 1592 Professor Græcæ linguæ, 1593 med Steen Bille sendt i et Gesandtskab til Skotland, 1594 kgl. Historiograph, 1597 sendtes han som Gesandt til Polen og 1598 til England, 1601 atter tilligemed Henrik Lykke til Polen, s. A. blev han Forstander (Præses) for Sorø Skole for der i Ro at skrive den danske Historie, men † kort efter, 14. Mai 1602. Hans berømteste Skrift er *Annales Christiani III.*, der først 1739 blev udgivet med en berømt Fortale af Joh. Gram, og 1776—79 med Anmærkninger og Tillæg oversat af B. C. Sandvig, med en Fortale af P. F. Suhm (3 B. 4).

- ∞ 1) 1578 Kænna, over hvem han 1588 erhvervede sig Skilsmissedom.
- 2) Else Bertelsen f. Mule, Enke efter Mag. Iver Bertelsen og D. af Hans Mule (1 S. 1 D.) Sønnen Iver Krag findes bl. Rectorer i Slangerup Nr. 1.

Sml. Thura Idea p. 29. Winding, Acad. Hafn. p. 192—3. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 624. Grammii præf. ad ann. Chr. III. p. 3—31 og i den danske Overs. S. 4—46. Molleris Cimbria litter. 1, 313—15. Odin Wolf, histor. Ordbog under Artiklen Krag. Thorup, Program 1824 S. 51—52. Holg. Rørdam Univ. Hist. 2, 716—18. Worms L. L. 1, 555—6. Nyerup, L. L. 319—20.

13. Mag. Ivar Stub (Ivarus Stubæus), født i Svendborg, blev 1582 Rector ved denne Skole og forblev i dette Embede til 1589; han havde imidlertid en Strid med Mag. Desid. Foss, Sgp. ved vor Frue Kirke i Kbh., der desaaarsag holdt ham fra Sakramentet, og hvem han maatte gjøre Afbigt. 1589 blev han Professor i Pædagogik og 1594 i det hebraiske Sprog ved Kbh.s Universitet. 1605 maatte han formedelst Gjæld forlade Landet, men beholdt dog sit Embedes Indtægter, da to Professorer besørgede hans Forretninger, og han vendte atter hjem 1607. Kort efter kom han i en farlig Strid med den heftige og myndige theologiske Professor (1615 Sjællands Biskop) Dr. theol. Hans Povelsen Resen (bl. Dr. theol. Nr. 13), der

beskyldte ham for at have overtraadt de akademiske Love, idet han imod Erindring havde ladet sine theses theologicæ trykke uden Censur, at han havde understaaet sig at laste Resens Bibeloversættelse, som med kgl. Privilegium var trykt og offentlig autoriseret, og som en Prøve havde ladet trykke sin Oversættelse af de to første Capitler af Hjobs Bog, og at han i Artiklen de absoluto decreto havde viist sig calvinistisksindet. Han maatte som senere Mag. Ole Koch, Sgpr ved Nicolai Kirke, og den fyenske Biskop Mag. Hans Knudsen Veile bøde derfor med sit Embede, som Consistoriet d. 15. Aug. 1609 fradømte ham. † $\frac{4}{11}$ 1611.

Sm l. Barthol., de script. Dan. 94. Winding Acad. Haun. 158—60. Molleris Hypomn. 322. Thura, Idea 29, Pontoppidan, Annal. 3, 586—92. Zwerg, Sjell. Cler. 137—39. Worm 2, 441—2 og Nyerup 585.

14. Mag. Laurits Scavenius, f. 1562 i Kbh., hvor hans Fader Mag. Claus Lauritsen Scavenius (eller Skabo) var Professor i Physik ved Universitetet, † 1590, Moderen var Magdalene Lauritsd. Arctander. 1590 blev han Rector her ved Skolen, og uden Tvivl 1591 Magister ved Kbh.s Universitet, 1594 blev han Professor i Pædagogik og 1599 Notarius ved samme Universitet, 1600 Sgp. i Taarnby paa Amager, 1605 Biskop i Stavanger, ord. $2\frac{1}{5}$ i Frue K. af Biskop Peder Winstrup. 1622 var han Meddommer, da Biskop Andreas Arrebo blev afsat. † $\frac{1}{12}$ 1626. (Begr. i Stavanger Kirke under en blaa Marmorsteen, der bærer følgende Indskrift:

Mors ultima linea rerum.

D. O. M. S.

Hic jacet Mag. Laurentius Nicolai Scavenius,
qui episcopus Stavangriensis sedit heic
annos totos XXII.

Mortuus p. Chr. n. 1626. mens. Dec. die 1mo.
Aetatis 65.

∞ Marthe Fochs, D. af Ditlev Fochs, Borger i Kjøge. Hun fødte ham 2 Sønner, den ene blev Lector, den anden Rector i Stavanger, og 1 Datter, og overlevede ham.

Sml. Winding, Acad. h. 194. Kbh.s Nye Tidender 1733 Nr. 2. Adressecont. Efterretn. 1763 Nr. 110. Pontoppidan, Ann. 3. 212—13. Worm, 2, 323 og Nyerups Litt. Lex. 524. A. Faye, Christiansands Bispe- og Stifts Historie 203—26. Wiberg 3, 286. 4.

15. Mag. **Frands Jonæson** (Franciscus Jonæ), f. 1558 i Opslo, hvor hans Fader Jonas Andersen, der findes herovenfor bl. Rectorer Nr. 5, var Lector Theologiæ. Han deponerede 1578 fra sin Fødebyes 1. Skole og blev 1584 Rector i Slagelse (bl. Rectorer Nr. 5), 1585 Magister ved Kbh.s Universitet, 1594 Rector ved Kbh.s Skole, 1606 Sgp. i Storehedinge, hvor han † ²⁵/₁ 1634 efter at have tjent i 50 Aar i offentlige Embeder. Han blev begravet tilligemed sin Hustru i Storehedinge Kirke under en Ligsteen, hvis Indskrift findes hos Gjessing. Han skal i Manuskript have efterladt en Samling af danske Ordsprog, der maaskee er den, som Peder Syv extraherede. 1609 blev han indstevnet for Roeskilde Landemode for uden tvingende Nødvendighed at have ladet fremmede Personer bestige sin Prædikestol ¹/₂ Aar i Rad. (Ny kirkehist. Saml. V., 59). Ogsaa som Rector havde han ved sin Opførsel givet Anledning til grundede Klager.

∞ Kirsten Jensd. † Langfredag 1632.

Sml. Danske Magaz. 18 H. S. 190. Dänische Bibliothek 3, 15. Gjessings Jubell. 2, 2, 100—101. Ny kirkeh. Saml. V., 59. 73. 78. 79. 107. 151. 470. Wiberg, Præstehist. 1, 565. 7.

16. Mag. **Johan** (eller **Hans**) **Kraft** var 1592 Præst ved Maria Kirke i Helsingør, og blev 1593 derfra kaldet til Præst ved Petri Kirke i Kbh., siges tillige 1606—12 at have været Rector ved Frue Skole og Lector musices ved Universitetet. Hans Virksomhed som Rector omtales ikke, hvorimod han roses som en dygtig Musikus. I Litteraturen er han optraadt med et Skrift Pæon Danicus ex symbolo Christiani IV. Hafn. 1619 4to, der giver Bidrag

til at skildre danske Forhold under Chr. IV. 1612 nedlagde han Rectoratet, og 1616, da han fik et Canonicat i Roeskilde, ligeledes sit Præsteembede, og flyttede til Roeskilde, hvor han findes at have levet endnu 1630, da Capitlet 4. Oct. d. A. udstedte en Stevning mod ham.

Sml. Joh. Mich. Corvini (d. e. Hans Mikkelsen Ravns) Heptachord. Dan. Proleg. f. 2. Bartholin. de script. Dan. 1, 74. Sibbern, bibl. hist. p. 325. Adressecont. Efterretn. 1767 Nr. 90. Gjessing, Jubell. 3, 47. Note. Worm 1, 542 og Nyerups L. L. 318. Wiberg 1, 590. 3. 2, 180. 4. Ny kirkeh. Saml. 3, 144--5, der her især er benyttet, 165. 185.

17. Mag. Frands Jørgensen (Franc. Georgii Grest*), f. 1571 var — efter Gjessings Angivelse — Søn af Jørgen Hemmingsen Flinth fra Nestved, Succentor ved Roeskilde Domkirke og Sgp. ved St. Ibs og St. Jørgensbjerg Menigheder, † $\frac{5}{1}$ 1607, 72 Aar gl. Kom som Discipel i Roeskilde Skole, hvorfra han deponerede 1593, og ved hvilken han 1595 af Rector Mag. Lars Andersen antoges til Hører. 1601—2 var han 5te Lectiehører her og Degn ved Domkirken. At han, som Gjessing angiver, derefter blev Sgp. i Ondløse i Sjælland har jeg antaget at beroe paa en Forvexling med en anden Mag. Frands Jørgensen, der 1602 i Kbh. erhvervede sig Magistergraden, medens han var Rector i Nestved**). Mag. Frands Jørgensen, Sgp. i Ondløse, har imidlertid 1611 udgivet en Ligprædiken over Pet. Retz, i hvilken han siger, at han er kaldet til Ondløse fra Helsingør Skoletjeneste.

*) Saaledes findes Navnet trykt paa det ved hans Magisterconferents udstedte Universitetsprogram, der findes paa Universitetsbibliotheket. Hvis dette skal betegne, at han var fra Græsted, var han vistnok — uagtet Gjessings modstridende Angivelse — en Søn af Jørgen Frandsen, der 1584 siges at have været Sgp. s. St. Sml. Wiberg Præsteh. 1, 187. 1.

***) Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Nestved Skole. Rector Nr. 3.

Han maatte da i Rectorrækken s. St., der er ufuldstændig, indskydes mellem Mag. Alexander Lejel og Mag. Hans de Fine. At han efter at have været Præst atter skulde være bleven Rector, synes (søm stridende mod al Sædvane) kun lidet troligt. Men imidlertid siger den nøjagtige Jens Worm (Lex. over lærde Mænd 3, 239) udtrykkelig: „Han selv blev kaldet fra Ondløse og Syndested Menigheder 1612 i Maji Maaned til Rector ved Kjøbenhavns Skole“, og det vel at mærke som en Rettelse til, at han i første Bind af samme Bog havde sagt, at han 1616 blev Rector i Kbh. ^{28/4} 1612 havde han erholdt Magistergraden ved Kbh.s Universitet. Næste Maaned blev han Rector og Lector musices og af Lectionskataloget for 1612—13 sees det, at han i dette Aar har holdt Forelæsninger ved Universitetet. 1625 blev han, fordi han, som det sees af et Kongebrev, var uduelig som Rector, forflyttet som Lector theologiæ (men ifølge kgl. Ordre af 26. Febr. s. A. uden tillige at blive Sgpr.) i Roeskilde, og da Gymnasiet der var oprettet, blev han 1639 den første Lector theologiæ ved samme samt Canonicus Capituli. I dette Embede døde han som Jubellærer 28. Juli 1646 og blev begravet i Domkirken.

∞ 1603 Ellen Nielsdatter, f. 1586 † 28. Oct. 1649, (3 Sønner og 7 Døttre, alle ubekjendte), begravet i Domkirken.

Deres Gravskrift, der ikke findes i Marmora Dan. eller hos St. Friis, men derimod i Hofmans Fundatser, lyder:

Jeg lever og J skulle leve.

Herunder hviler salig Mester Frantz Jürgensen, for-dum Læsemester og Canich her i Roeskilde, med sin Sal. Hustrue Ellen Niels-Datter, og haver disse Salig Menne-sker levet i Ægteskab tilsammen XLIII Aar, og avlet tilsammen X Børn, 3 Sønner og 7 Piger, og døde denne Salig Mand den 28. Juli MDCLVI (skal være MDCXLVI) i hans Alders LXIII (skal være LXXIII) Aar. JEsus,

som er Livsens Fyrste og Herre, skal opvække hannem paa den yderste Dag til det ævige Liv. Amen!

Døden er opluget til Seyer.

Sm. Hofman, Fundat. VII, 226. Note 4. Script. rer. Dan. VI., 605. Thura hist. litt. p. 30. Gjessing, Jubell. II. 1, 150—52. Kallske Mskrpt. Nr. 486. S. Bloch, Rosk. Domsk. 1, 31. 2, 34. 61—62. 3, 17. H. Fr. Rørdam, Arrebos Levnet 1, 21 Note 1. A. T(eilman), Præsterækker S. 64. F. E. Hundrup, Præster ved Roeskilde Domkirke S. 102 (Nr. 147). Worm L. L. 1, 345. 3, 239. Nyerup L. L. 300.

18. Mag. Ole Wind, f. 1590 i Kirkehyllinge, Voldborg Herred, Kbh.s Amt, var en Søn af Jens Olsen Wind, Sgp. i Hyllinge og Lyngby — se bl. Hørere i Roeskilde Nr. 17 — og Maren Mortensd. Grum, en Søster til Mag. Poul Mortensen Ostrup, Biskop i Lund. I en Alder af 7 Aar mistede han sin Fader, men blev dog 1602 sat i Roeskilde Skole, da Domprovsten s. St. Mag. Povel Pedersen tog ham i sit Huus. Fra denne Skole sendtes han 1609 til Kbh.s Universitet (immatr. 30. Juli) og kom i Prof. Dr. Hans Povelsen Resens Huus. Ikke længe efter forlod han imidlertid den videnskabelige Bane, da han blev Kammertjener (cubicularius) hos Prinds Christian (kaldet V.). Dog gik han efter den lærde Holger Rosenkrands's Raad snart tilbage til Universitetet, hvor han 1611 tog Baccalaureigraden og blev 1617 af Biskop Resen udnævnt til Rector i Slangstrup (Nr. 2); ²⁰/₅ s. A. erhvervede han sig Magistergraden ved Kbh.s Universitet (bl. Mag. Nr. 194). 1619 blev han Conrector i Roeskilde. 1620 rejste han udenlands med Abraham Mechelburg og Mag. Johan Christophersen, der senere blev Professor i Græsk ved Kbh.s Universitet. Efter at have studeret i Rostock og Wittenberg, samt at have besøgt Leipzig, Dresden og Carlsbad, kom han 1625 hjem, og blev s. A. Rector ved Kbh.s Skole, hvilket Embede han dog kun beklædte i 3 Maaneder, da han s. A. af Kbh.s Magistrat og Borgere blev valgt til Sgp. ved Helliggeistes Kirke,

efterat den forrige Sgp. Mag. Peder Pedersen Hie var død af Pest. Han blev her i 17 Aar, indtil han 1642 af Universitetet blev beskikket og af Kongen bekræftet at være Sgp. ved vor Frue K. i Kbh. samt Stiftsprovst og Provst i Sokkelunds Herred. I Frue Kirke holdt han et Par Aar derefter en streng Straffeprædiken, hvori han revsede de Laster, der dengang gik stærkt i Svang ved Hoffet. Herfor blev han kaldet op for Christian IV., der imidlertid blot bød ham at holde samme Prædiken for ham paa Slottet. Da han nu her gjentog hine haarde Ord, bekræftede han dem med en Eed og et stærkt Slag paa Prædikestolen, idet han sagde: det er (Guds Død) de samme Ord, jeg taledede i vor Frue Kirke. Da Hofpræsten Dr. theol. Jacob Madsen (se bl. Dr. Theol. Nr. 10) kort efter blev beskikket til Biskop i Aarhus, forlangte Christian IV. Ole Wind til Hofpræst; men han undskyldte sig med tre Grunde, 1) at han ikke forstod sig paa Hofcomplimenter, 2) at han maatte bære Calot og 3) at han ikke kunde undlade at sige Sandhed. Hertil svarede Christian IV. til det 1ste, at det ikke var derpaa, at det kom an, til det 2det, at hvis han ikke havde nok i een, kunde han bære 3 Calotter, og til det 3die, at det just var det, man vilde have; og han blev da Hofprædikant, Confessionarius og Scholarch ved Frederiksborg Skole. Næste Aar skulde han have været Dr. Theol., men † 18 Aug. 1646. Universitetets Rector Magnificus Claus Plum udstedte Sørgeprogram over ham af ²⁵/₈ s. A. Af Skrifter har han blot udgivet et Par Ligprædikener.

∞ 1) 1627 Anna Winstrup, f. 1601 † 1635, D. af Sjellands Biskop Dr. theol. Peder W. (bl. Dr. th. Nr. 12) og 2den Hustru Anna Eisenberg. (3 D.)

2) 1641 Sidsel Andersdatter, D. af Peder Andersen, † 1620, Borgermester i Kbh. og Anna Balthasarsdatter.

Sml. Bartholin de script. Dan. p. 112. Molleri. Hyp. p. 355. Zwerg, Sjell. Cleres. S. 588—92. S. Bloch, Rosk. Domsk. 2, 4—6. Worm, 2, 589, og Nyerups Litt. Lex. 665. Wiberg, Præstehist. 2, 102. 21.

19. Mag. **Andreas Pedersen Hegelund** (1625—38), f. 14. Septbr. 1599 i Ribe, var en Søn af Biskop Peder Jensen Hegelund (f. 9. Jun. 1542 i Ribe, † 18. Febr. 1614 s. St., se bl. Rectorer i Ribe 1569—80, og hans tredie Hustru Anna Andersd. Sørensen † 1641. Deponerede 1617 fra Ribe Skole (imm. $\frac{5}{6}$) og tog $\frac{29}{5}$ 1620 Baccalaureigraden i Kbh.; 1624 blev han Rector i Slagelse, 1625 i Kbh., $\frac{12}{5}$ s. A. Magister s. St. (bl. Mag. Nr. 259). 1638 Sgp. i Stege p. Møen (ord. $\frac{22}{4}$), † 1. Juli 1655 af Pest.

∞ Deres Søn Peder Hegelund blev 1709 Sgp. ved vor Frelzers Kirke paa Christianshavn, † 1714.

Sml. Resen, inscript. Haun. p. 254. Molleris Cimbr. Litter. 1, 239. Terpæger, Ripæ Cimbr. p. 617. Dänische Bibliothek III. 15—16. Gjessings Jubellær. III. 311. Paludan, Meens Beskriv. 1, 479—80. Thorup, Efterret. om Ribe Sk. 1824 S. 41 (1837 S. 33). Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse I. Sk. S. 5—6. Wiberg 3, 187. 12.

20. Mag. **Søren Pedersen Kallundborg** (Sev. Petrus Calundanus) (1638—46), f. 23. Oct. 1607 i Kallundborg, hvor hans Fader Peder Jacobsen, f. 1571 i Varde, † 1641, var Borger og Væver; hans Moder Bodil Christiansdatter var født 1579, † 1649 (begravet i Roeskilde Domkirke). Han deponerede 24. April 1626 ved Kjøbenhavns Universitet, dimitteret af Mag. Andr. Hansen, Rector i Kallundborg. Rejste derefter udenlands og blev efter sin Hjemkomst 28. Mai 1633 Magister i Kbh. (bl. Mag. Nr. 330). S. A. blev han Provst paa Klosteret, 1635 Conrector ved vor Frue Skole i Kbh. (Nr. 8), 1638 Rector ved s. Skole, indtil han 18. Apr. 1646 blev Professor ethices ved Kbh.s Universitet og aflagde Eden 23. Sept. 1646. I denne Embedsstilling † han 25. Novbr. 1657 (begravet i vor Frue K.). Sørgeprogram over ham blev udstedt af Rector magnificus Christian Ostefeld.

Han har skjænket 300 Rd. til vor Frue Skole.

Hans ældre Broder, Mag. Hans Petersen Kallundborg (hvis Børn optog Familiens oprindelige Navn „Schade“) findes bl. Rectorer i Roeskilde (Nr. 16).

∞ 26. Mai 1639 Kirsten Buchmann (ell. Beckmann), f. 27. Jan. 1614 i Kbh., † 20. Mai 1659, D. af Casper Olsen Buchmann, Borger og Isenkræmmer i Kbh., og Hustru Cæcilia Olsdatter (4 Sønner og 1 Datter, der antog Navnet Hjort). Sørgeprogram over hende, udstedt af Rasmus Brochmann, haves paa Universitets-Bibliotheket.

Sm l. Winding, Acad. Haun. p. 370—5. Gjessings Jubell. II. 1, 161. 180. Paludan, Kallundborg Beskr. S. 56. Worms 1, 203—4. 3, 140—41. og Nyerups L. L. S. 304.

21. Mag. Jørgen Eilertsen (Georg. Hilarius) (1646—72) var født 16. Nov. 1616 i Vordingborg, hvor hans Fader Eiler Jacobsen var Borgermester og Tolder, hans Moder var Margrethe Pedersdatter. Han gik først i sin Fødebyes latinske Skole, men kom 1629 i Herlufsholms Skole, hvorfra han 1635 blev sendt til Kbh.s Universitet (immatr. 4. Mai). 1638—40 rejste han udenlands; efter sin Hjemkomst blev han $\frac{3}{3}$ 1641 Conrector ved vor Frue Skole i Kbh. (Nr. 10). 1. Juni s. A. tog han Magistergraden i Kbh. 5. Oct. 1646 blev han Rector ved denne Skole, 1654 tillige Professor litterarum humaniorum ved Universitetet (senere professor mathes.). I hans Rectorat indfaldt mange besværlige og sørgelige Aar. I 1652 herskede i Juli, August og September en streng Blodsot, saa at Skolens Disciple endog paa een Dag betjente 21 Lig. I 1654 indfaldt en gruelig Pest, i hvilken 246 af Skolens Disciple døde, og paa een Dag betjente Skolen over 60 Lig. Krigsaarene fra 1658—62 vare ødelæggende i økonomisk Henseende baade for Lærere og Disciple. 1672 afstod han Rectoratet til sin Eftermand. † $\frac{22}{9}$ 1686. Han testamenterede sit Bibliothek paa 1409 Bøger til Valkendorfs Collegium. Hans Broder Eiler Eilertsen var Conrector i Roeskilde (Nr. 15).

∞ 11. Oct. 1646 Kirstine Bang, f. 28. Apr. 1612, † 22. Juli 1654, D. af Jens Nielsen Bang (f. 1567 i Klinte, † 1643), Sgp. i Flemløse, og 2den Hustru Eline

Jensdatter. (Gjessings Jubell. III. 138). Program over hende, udstedt $^{26}/_7$ 1654, findes paa Universitets-Bibliotheket. Af 4 Børn levede 1 Datter Margrethe, der 16. Oct. 1677 ∞ Diderik, Friherre af Fiuren.

Sml. Winding, Acad. Haun. 408—13. Bartholin, script. Dan. p. 47—48. Mølleri hyp. 403. Gjessings Jubell. III. 388. Tab. IV. Nissens Program fra Metropolitanskolen for 1815. S. 41—46. Lengnick, Eilert Jacobsen S. 1. Suhr, Smaaskrifter 2, 90. Worms (1, 441). Nyerups Litt. Lex. 147.

22. Mag. Henrik Bornemann (1672—75), f. 3. Jan. 1646 i Kbh., hvor hans Fader Lic. jur. Philip Julius Borneman, f. 1599 i Pommern, † 9. Aug. 1652, var Secretair i det tydske Cancelli, samt Canonicus i Roeskilde og Lund. Hans Moder Helvig Zoega, † 2. Juni 1656, var en Søster til Johan Zoega, der 1629—31 var Rector i Viborg, senere Professor i Logik og Metaphysik ved Kjøbenhavns Universitet, † $^{15}/_6$ 1673. Han var den yngste af 4 Brødre og blev efter sine Forældres Død tilligemed 2 Brødre antaget i Søns Sted af Mag. Hans Hansen v. Echten (Eikten), Rector, senere Stiftsprovst i Viborg (bl. Rectorer Nr. 21), der var gift med hans Moster Beata Zoega. 1659 blev han efter dennes Død atter sendt til Kbh. og indsat i Metropolitanskolen, hvorfra han 1662 deponerede (immatr. 16. Oct.). Efter at have absolveret sine Examina ved Universitetet blev han 1. Febr. 1669, efter Mag. Jørgen Eilertsens Begjæring og med Biskop Dr. Hans Wandals Samtykke, Subrector ved Kbh.s Skole. 8. Juni s. A. tog han Magistergraden i Kbh., $^{1}/_5$ 1671 blev han efter Mag. Jørgen Hammer (Nr. 13) indsat som Conrector, og 2. Mai 1672 Rector ved denne Skole. 4. Mai 1674 blev han tillige Professor logices et metaphysices ved Universitetet. 1675 blev han af Consistoriet kaldet til Sgpr. ved vor Frue K. i Kbh. og Provst i Sokkelund Herred, med kgl. Confirmation af 8. Aug., ord. 27. Aug. s. A. 24. Juli 1683 blev han Biskop i Aalborg, indviet 16. Sept. s. A. af Dr. Hans Bagger,

samt tillige ved en kgl. Bulle Dr. theol. (bl. Dr. theol. bullati Nr. 8). I Aalborg havde han mange Stridigheder med Rector Mag. Mogens Viingaard, hvem han 1684 fik forjaget fra sit Embede*), og mange Ubehageligheder med den Thistedske Besættelses Historie, i hvilken Henseende der ogsaa kan henvises til „Lærerstanden ved Aalborg Sk. Aalbg 1870“. Bornemann legerede i Aalborg til Kirke, Skole og de Fattige 800 Rd. 14. Oct. 1693 blev han Biskop i Sjælland. I dette Embede indviede han 20. Apr. 1696 vor Frelzers K. p. Christianshavn (sml. Bircherods Dagbog S. 317—18), 26. Nov. 1704 den nye Kirke i Citadellet Frederikshavn (Bircherods Dagbog S. 463) og 24. Marts 1706 den Herre Zebaoths (Garnisons) Kirke (Bircherods Dagbog S. 486). 1694 var han Rector magnificus ved Universitetet. 2. Nov. 1699 holdt han paa Kbh.s Slot en latinsk Ligtale over Kong Christian V. 15. Apr. 1700 salvede han i Frederiksborg Slotskirke Frederik IV. og Dronning Louise. Han var en lærd, veltalende og arbejdsom Mand, men af en myndig Charakter og et cholerisk Temperament, som han bl. A. udviste i sin Strid med Provst Mag. Johan Dorschæus. † af Gulstot 31. Decbr. 1710, begr. i Frue K. Sørgeprogram over ham blev udstedt 28. Jan. 1711 af Prof. Chr. Reitzer. Hans i Olie malede Portrait hænger ligesom de øvrige evangeliske sjællandske Biskopper bagved Choret i Roeskilde Domkirke. Det blev to Gange stukket i Kobber af Hubert Straten. Det findes ogsaa i Haas' Samling af sjællandske Biskopper. Til gudeligt Brug har han i Kbh. skjænket 3,300 Daler. I Litteraturen har han kun bevaret sit Eftermæle ved Ligprædikener over Christen Schøller (1697), Otto Scheel (1699) og Christen Bille (1708), Panegyriens in natalem Chr. V. (1698), Oratio funebris over samme Konge (1700), Frederici IV.

*) Sml. Lærerstanden ved Aalborg Kathedralskole S. 40.

Salvings Act (1702), Alt i Folio, og Spørgsmaal over Dr. Luthers Catechismus 1694 in 12mo.

∞ 1) 16. Dec. 1672 Susanne Worm, f. 1649, † 22. Aug. 1674 (1 S.), D. af Prof. Ole Worm, Dr. med. i Basel, f. 13. Mai 1588, † 31. Aug. 1654, og 3die Hustru Magdalene Motzfeld, f. 25. Jan. 1617, † 24. Febr. 1691. Sml. Stamtavlen i 2. D. af Worms Litt. Lex. S. 636.

2) 17. Oct. 1675 Anna Bude f. Würger, f. 16... , † 18. Mai 1698. (2 S., 2 Døttre), Enke efter Mag. Hieronymus Bude, Sgp. ved Petri K. i Kbh., † 17. Septbr. 1673, og D. af Agent Henrik Würger i Lübeck og Margrete Vibkings. Programmet over hende udstedtes 2. Juni 1698 af Dr. Hans Wandal.

Sml. T. Badens Tidsregister S. 134—49. Nye l. Tid. 1733 Nr. 39, 40. Thura, Idea hist. litt. 30. 33. 81. 132. 142. 179. 231. 285. Pontoppidan, Ann. eccl. D. IV., 96—98. Zwerg, Sjell. Cler. 346—59. Adr. Cont. Efterretn. 1763 Nr. 88, 1764 Nr. 86. Marm. Dan. 1, 67. Gjessings Jubell. III., 408 Tab. 2. Lengnicks Stamt. Henrik Bornemann S. 4. Hundrup, Drr. theol. S. 96—97. Königsfeldt, Evang. Biskopper (i Molbech, Histor. Aarbøger 3die Del) S. 94—95. H. H. Blache, et Bidrag til Metropolitanskolens Hist. i Histor. Tidsskrift, 3 Række, 3, 651—76. Worms (1, 138—39) og Nyerups Litt. Lex. S. 81.

23. Mag. Jacob Foss (1675—76), f. 5. Marts 1633 (ikke 1630) i Lund, var en Søn af Dr. med. (i Leyden) Niels Foss, f. 4. Oct. 1588, † 1. Jan. 1645, Christian IV.'s Livlæge, og Karen Mathiasdatter Jacobæus, † 1645. Efter at have nydt Undervisning i Hjemmet blev han 1645 sat i Sorø Skole, hvorfra han 1652 gik over til Akademiet s. St. og blev 8. Dec. s. A. derfra immatriculeret ved Kbh.s Universitet. 1655 blev han af sin ældre Broder Mathias Foss, der var Rector ved den lærde Skole i Lund, udnævnt til Hører ved denne Skole, og tog 20. Mai 1656 Baccalaureigraden i Kbh.; rejste derefter fra 1658 i 4 Aar udenlands til Holland, England, Frankrig og Tydskland; tog efter Hjemkomsten 6. Juli 1665 Ma-

gistergraden i Kbh., blev 1666 Rector i Kjøge (Nr. 10), 1675 Rector i Kbh. og Professor designatus ved Universitetet. Han † allerede 8. Marts 1676.

∞ 20. Aug. 1672 Dorthe Steenbuch, f. Brochmann, f. 1634, † 1. Juni 1676, D. af Professor Dr. th. Hans Brochmann (bl. Drr. theol. Nr. 28) og Enke efter Professor Mag. Christian Steenbuch, f. 25. Sept. 1625 i Kbh., † s. St. 26. Aug. 1665.

Sml. Thura, Idea hist. litt. p. 31. Hofman, Fundat. 1, 193. Zwerg, Sjell. Cler. 648. Gjessing, Jub. 1, 282. II. 1, 50. II. 2, 28 Tab. Lengnick, Mag. Chr. Foss S. 3.

24. Mag. Peder Foss (1676—98), den Foregaaendes Broder, f. 4. Oct. 1631 i Lund, kom 1645 tilligemed Broderen i Sorø Sk., hvorfra han 7. Juni 1650 deponerede ved Akademiet s. St., blev 1652 Hører ved Sorø Skole (Nr. 22), tog 24. Mai 1655 Magistergraden i Kbh., og tiltraadte derpaa en Udenlandsrejse til Tydskland og Belgien, hvorfra han vendte hjem i Dec. 1658; blev derpaa Huuslærer hos Ove Gjedde; 1663 Rector ved den lærde Skole i Slagelse (Nr. 24), hvilket Embede han tiltraadte 10. Oct. s. A. 20. Mai 1676 blev han Rector i Kbh. efter sin Broder. Han var tillige Professor musices og Assessor Consistorii ved Kbh.s Universitet. † 29. Mai 1698 (begr. i Frue K.). I Litteraturen har han ligesom Broderen ingen Plads erhvervet sig.

∞ 1) Kirsten From, f. 16.., † 11. Febr. 1676, D. af Prof. ved Kbh.s Universitet Jørgen From, f. 11. Oct. 1605 paa Hofgaard ved Haderslev, † 19. Aug. 1651 (omtalt hos Worm og Nyerup) og Hustru Else Scavenius (D. af Biskop Dr. Laur. Scavenius). Hun blev Moder til Etatsraad Niels Foss til Juellund, Assessor i Højesteret, der † 1751 uden Børn.

2) 4. Febr. 1679 Anna Gregersdatter, f. 16.. ∞ i det 17de Aarh., † 16.. Hun ∞ tidligere 1) Villum Danielsen, f. 7. Oct. 1622, † 27. Oct. 1666, Handelsmand i Kbh., og 2) Peder Nielsen, Borger og Handelsmand s. St.

Sml. Progr. funebr. af Hans Wandal, der havde været hans Discipel. Zwerg, Sjell. Cl. S. 647—8. Gjessings Jubell. 1, 282. Lengnick, Mag. Chr. Foss' Descendenter S. 4 Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse Skole S. 11 (Nr. 24).

25. Mag. Søren Glud (1698—1705), f. 19. Dec. 1662 i Dalby ved Kjøge, S. af Peter Dalby. Blev Discipel i den lærde Skole i Kjøge, hvorfra han 1680 dimitteredes til Universitetet (immatr. 12. Febr.). 24. Juni 1682 tog han Baccalaureigraden og blev derpaa Alumnus paa Valkendorfs Collegium; 1686 Conrector ved Frue Skole i Kbh.; 17. Juni s. A. Magister ved Kbh.s Universitet; 1698 blev han Rector ved denne Skole; 1704 Professor design. i Philosophien. † 20. Apr. 1705. Dr. Jens Bircherod skriver ham følgende Skudsmaal (Dagbog S. 472): „Vel var han en brav lærd Mand, men hans liderlige Levnet og Débouche forkortede hans Levnet og satte Skolen i slet Tilstand.“ De faa af ham forfattede lat. Afhandlinger findes hos Worm og Nyerup.

∞ ... Anna Leth, f. 1677, † 1711 af Pest, D. af Dr. theol. Hans Leth (bl. Dr. th. Nr. 51) og 2den Hustru Anna Jacobsdatter. Hun fødte ham 2 Døttre, af hvilke den ældste Mette Gl., f. 1698, ∞ ^{24/2} 1717 Commandeur Michael Bille, der s. A. blev Schoutbynacht 9: (senere) Contreadmiral, ^{16/12} 1726 Vice-Admiral og ^{20/1} 1734 Admiral. † ^{2/5} 1756. Men hun † allerede ^{26/11} 1720. Den anden Datter Anna Glud forblev ugift.

Sml. Gjessings Jubell. III. 377, Tab. 2. Lengnick, Bille Brahe S. 18. Worms (1: 354) og Nyerups Litt. Lex. 194.

26. Mag. Andreas Frølund (1705—31), f. 5. Mai 1669 i Verpinge i Skaane, hvor hans Fader Michael Frølund, senere Byfoged i Nexø og Aakirkeby paa Bornholm, da var Forvalter over Verpinge og Lunde Domkirkes Gods. Hans Moder var Bodil Eriksdatter Frenderup. Han blev 26. Sept. 1679 Discipel i vor Frue Skole i Kbh., hvorfra han 1689 deponerede ved Universitetet (immatr. 20. Juli), tog 21. Mai 1690 Baccalaureigraden i Kbh., blev derpaa

Decanus paa Klosteret, Alumnus (senere Inspector) paa Borchs Collegium; 1692 cand. theol.; $19/5$ 1696 Magister i Kbh.; 17. Febr. 1699 kaldede Gehr. Moth ham til Sgp. i Slagslunde og Gandløse i Sjælland; $3/4$ s. A. udnævnte Jørgen Trolle ham til Rector paa Herlufsholm, men begge Embeder afslog han; $9/10$ ($16/12$) 1700 Vicerector ved Sorø lærde Skole; $16/6$ 1702 Rector s. St. og Professor philos. designatus; 8. Mai 1705 Rector ved Kbh.s lærde Skole (indsat 12. Aug. af Biskop H. Bornemann (Nr. 18); 1708 tillige Professor metaphysices ved Universitetet; 1709 Prof. linguæ Hebrææ; 1711 blev han Universitetets Secretair; 1712 fik han Sæde i Consistoriet, 1720 blev han Ephorus for Valkendorfs Collegium, † 1. Nov. 1731 (Sørgesprog over ham, udstedt 15. Nov. s. A. af Christian Bagger, findes paa Universitetsbibliotheket). Foruden flere latinske Afhandlinger har han skrevet vita Mag. Petri Schade (Fol. 1712) og 1719 udgivet Præcepta grammaticæ Latinæ cum præfatione.

∞ 10. Marts 1706 Magdalene Foss, f. 1688, † 1737 (8 B.), D. af Laurids Foss til Todbøl, f. 1637, † 1703, Forstander for Sorø Akademi, og Barbara Pedersdatter Rosenberg, f. 1662, ∞ 16. Oct. 1677 i Aalborg, † 1734.

Sml. A. Thura, hist. litt. p. 31. 186—88. Sommeli Lex. erudit. Scan. II. 486. Gjessings Jubell. 1, 283—4. Lengnick, Mag. Chr. Foss S. 5. Worms (1, 334) og Nyerups Litt. Lex. 182. Danske Samlinger 4, 106.

27. Mag. Clemens Schade (1731—65), f. 10. Dec. 1683 i Sæby i Holbeks Amt, hvor hans Fader Mag. Christen Schade — der findes bl. Hørere i Slagelse Skole under Nr. 27 — da var Sgp., f. 1650, † 1685; hans Moder Johanne Bartscher (f. 4. Mai 1642, † 1723, Datter af Dr. Johan Bartscher, Biskop i Viborg (bl. Dr. theol. Nr. 42), var først gift 11. Sept. 1667 med Mag. Clemens Clementin (der findes bl. Rectorerne i Kallundborg Nr. 12). Da hans Moder efter Faderens Død flyttede til Kallundborg, gik han en Tid i Kallundborg Skole, men 1697

flyttede Moderen til sin ældste Søn Mag. Hans Bartscher, Sgp. i Slagelse, og saaledes kom han i Slagelse Skole, hvorfra han 1702 blev sendt til Universitetet (imm. 20. Juli); 1703 cand. philos. laud.; og strax efter baccalaur.; 1705 fik hans Halvbroder Mag. Christian Clementin, der var Rector i Slagelse (Nr. 28), ham til 3die Lectiehører i denne Skole (indsat 22. Apr.); ¹⁵/₉ 1705 tog han theologisk Attestats (h. ill.); 1707 blev han Hører i 4de Lectie, men nedlagde 1709 formedelst svageligt Helbred dette Embede, og forblev hos sin Broder Hans Bartscher, indtil han den 26. Juli 1710 rejste til Kbh. Han havde imidlertid 3. Aug. 1708 prædikeret for Dimis (illum). 1711 flyttede han atter formedelst Pesten til Slagelse, hvor han 1714 blev Vicarius for Rector Niels Borch, der 1707 havde succederet hans Broder. I denne Stilling tog han 30. Juli 1716 Magistergraden i Kbh. Da Borch 1718 ikke mere behøvede hans Hjælp, blev han 6te Lectie Hører i vor Frue Skole i Kbh. (indsat 19. Marts 1718); 19. Juni s. A. fik han af Biskop Christen Worm Løfte om Succession i Conrectoratet efter Mag. Hans Gram, i hvilket Embede han ved Grams Bortgang blev indsat 16. Jan. 1720. 1730 fik han under Rector Frølund's Sygdom Biskoppens Ordre til ogsaa at bestyre Rectoratet, og efter Frølund's Død beskikkedes han 7. Decbr. 1731 allernaadigst til Rector ved denne Skole. 24. Febr. 1747 fik han Prædicat af Prof. i Philosophien. Under hans langvarige Sygelighed blev Conrector Caspar Frederik Munthe (Conrector Nr. 26) ham 1740 adjungeret med Succession (Vicerector) og 22. Decbr. 1758 blev Jørgen Rhode*) Subrector, i hvilket Embede han blev indsat 26. Jan. 1760, og forrettede Vicerectors Partes til Rectors Død. † 28. Jan. 1765 som Jubellærer.

*) Hr. Rhode, forrige Subrector ved Kbh.s Skole † 30. Mai 1772 i Kbh., nogle og 60 Aar gl. Adr. Cont. Efterr. 1772 Nr. 89. Han var f. 1706 i Kbh. og dep. 1732 fra vor Frue Skole.

∞ 27. Decbr. 1738 Jfr. Susanne Boertmann, f. 1715, † begr. 11. Sept. 1759 (ingen Børn).

Sml. Adresse Cont. Efterretn. 1765 Nr. 12 og Gravskrift af ham selv i Nr. 14. Gjessings Jubell. II. 1, 174—80 og 188. Lengnick, Fam. Winding S. 5. Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse Skole S. 46. Fr. Barfod, D. G. 2, 114 (Nr. 542).

28.*) Mag. Lars (Lauritz) Lycke, f. c. 1719 i Sundby ved Frederikssund, var en Søn af Sigvard Lauridsen Lycke, f. 2. Marts 1684 p. Bornholm, depon. 1706 fra Roeskilde Skole, ¹⁶/₅ 1710 cand. theol. h. ill. † ¹⁷/₁₁ 1735 som Provst og Sgp. i Ude og Oppe Sundby. Deponerede 1737 fra Roeskilde Skole (immatr. 31. Juli). Var fra 1739—46 Hører ved den lærde Skole i Holbek; 1746 blev han Hører i Roeskilde Skole, hvor han fra 2den Lectie efterhaanden avancerede op til 3die og 4de; tog imidlertid 28. Juni 1747 Baccalaureigraden og 1750 Magistergraden i Kbh.; blev derefter 9. Nov. 1759 Conrector ved vor Frue Skole (indsat 26. Jan. 1760) og 17. Mai 1765 Rector s. St. (indsat 6. Aug. s. A. af Biskop Ludvig Harboe). † 20. Juli 1770. Han har blot skrevet et Par Programmer.

∞ .. Margrethe Lange.

Sml. Kbh.s lærde Tid. 1760 S. 77. Adresse Cont. Efterr.

*) Naar Jonge indsætter Mag. Caspar Frederik Munthe i Rectorrækken imellem Prof. Clemens Schade og Magister Laur. Lycke, beroer dette paa en Beretning i Adresse Conctoires Efterretninger 1760 Nr. 9 S. 51, (hvor der siges, at Rector Schade holdt Afskedstale ²⁶/₁ 1750, da Conrector Munthe blev indsat som Rector, Lycke som Conrector og Rhode som Subrector), der blev rettet i samme Blads Nr. 11 (s. A.) S. 68 til: at Lycke blev indsat som Conrector i Muntthes Sted, da denne forlod Skolen, og Rhode som Subrector hos Schade, der vedblev at beklæde Rectoratet, men som ogsaa uden denne Rettelse lettelig kunde sees at være aldeles urigtig. See bl. Conrectorer Nr. 26. Naturligvis findes Munthe heller ikke i Rectorrækken hos Nissen, Program fra 1813 S. 6, jfr. S. 3—4.

1765 Nr. 87. S. Bloch, Roesk. Donsk. II. 44., IV. 28. Worm, (2, 641. 3, 490. 956) og Nyerups Litt. Lex. (S. 358). Wiberg, Præstehist. 3, 222. 11.

29. Mag. Johannes Christopher Neuchs (1770—76), f. 15. Apr. 1717 i Horsbüll i Tønder Amt, Søn af Christopher Neuchs, siden Borger i Kolding, og Mette Johansdatter, blev 1737 dimitteret til Universitetet fra den lærde Skole i Kolding (imm. 31. Juli); blev først Vicarius hos Rector Hans Vallund i Middelfart under dennes Sygelighed, derpaa 1739, ved denne Skoles Nedlæggelse, Hører ved Kolding Skole (tildels samtidig med sin yngre Broder Hans Henrik Neuchs), og tog i denne Embedsstilling 21. Juni 1745 Baccalaureigraden i Kbh., 24. Oct. 1752 theologisk Attestats (laud.) og endelig 4. Aug. 1758 Magistergraden i Kbh. Blev ^{25/8} 1759 Rector i Fredericia, 14. Sept. 1770 Rector ved vor Frue Skole i Kbh. (indsat 16. Nov. af Biskop L. Harboe). † ugift 16. Nov. 1776. Han har fra 1760—75 udgivet adskillige Skoletaler og Programmer, der opregnes hos Worm, og af hvilke 7 handle om Guldhornene (se Münter om Guldhornene S. 13).

Sml. Fyhn, om Kolding S. 124 (der er urigtig). Worms (2, 112. 3, 561) og Nyerups Litt. Lex. S. 425, (hvor Dødsaaet er urigtigt).

30. Skuli Thórdarson Thorlacius (Sculo Theodori Th.), f. 10. Apr. 1741 paa Gaarden Teig i Fljóts-
hlíð under Rangárvalla Syssel, hvor hans Fader Thordur Brynjólfsson Thorlacius, der var kgl. Forpagter af det sæculariserede Jordegods til Thykvabai Kloster, var en Sønesøn af Mag. Thordur Thorlaksson, Biskop i Skalholt (der findes bl. Rectorer ved Holums Skole), og som atter nedstammede fra Snorro Sturlason (hvis Slægtregister fra den nordiske Hedenolds berømteste Helte findes i 1ste Bind af Heimskringla). Hans Moder Kirstin Sigurdsdatter var en Datter af Sigurd Sigurdson, Sysselmand i Arnes Syssel (Gjessings Jubell. 1, 132). Efter i nogle Aar at have nydt Undervisning af sin Fader kom han i Skal-

holts lærde Skole, hvis Fostersøn han var i 3 Vintre, og blev derpaa 1758 dimitteret til Kbh.s Universitet, hvor han blev immatriculeret 22. Decbr. 1760 tog han den philosophiske Examen, 30. Juli. 1761 Baccalaureigraden og 24. Apr. 1765 theologisk Attestats (laud.); s. A. blev han Alumnus paa Borchs Collegium og Decanus paa Communitetet; 5. Oct. (28. Sept.) 1768 erhvervede han sig Magistergraden i Philosophi ved Kbh.s Universitet; 17. Februar 1769 beskikkedes han til Rector ved den lærde Skole i Kolding. Allerede tidligere havde han i Anledning af et latinsk Digt, som han 1766 forfattede til Dronning Caroline Mathildes Indtog (se Kbh.ske lærde Tid. 1766 Nr. 47) gjort Bekjendtskab med Geheмераad Bolle Villum Luxdorph, hvoraf der efterhaanden ved begges store Forkjærlighed for latinsk Poesi opstod et fortroligt Venskab, der under Thorlacius's Ophold i Kolding vedligeholdtes ved hyppige skriftlige Meddelelser. I et saadant latinsk Sendebrev, som han fra Kolding tilskrev Luxdorph, og som P. E. Müller har ladet aftrykke efter sin Nekrolog over Thorlacius i Dansk Litt. Tid. f. 1815 Nr. 13, 205—6, som en Prøve paa hans Carmina, giver han en smuk Skildring af sit Liv i Kolding, hvor han, skjøndt fjern fra Slægt og tidligere Venner, levede et lykkeligt Liv, der var indviet hans Skole, Videnskaberne og hans fremvoxende Familierekreds. Jeg har derfor anseet det for passende her at lade det aftrykke.

Non ditis sabulum Tagi
 Fulvum, sollicitis non mea clavibus
 Indi progeniem soli
 condit divitias arcula gemmeas.
 Non priscas mihi discolor
 Majorum paries jactat imagines,
 Quamvis haud generis pudet,
 Nec nostræ patriam poenituit domus.
 Non est, tædia quæ fuget,
 Oblectante joco, turba sodalium.

Natales, socii, bona
 Manserunt boreum trans mare, trans freta.
 Nunc uxor, chorus innocens
 Natorum, lepide triga tumultuans,
 Sunt consanguinei, genus;
 Hæc monstrat proavos effigies, meæ
 Index sera propaginis
 His liquet tabulis. Est socius liber,
 Cujus, si qua molestior,
 Mutis colloquiis, vespera fallitur.
 Nostras discite nunc opes;
 Mens devota deo, fraudis et abditæ
 Culpæ præmetuens, diem
 Postremum meditans, officii memor;
 Audax ingenii quoque,
 Est quando saliat vena poetici,
 Interpresque animi chelys
 Molli sub digito ludat eburnea, et
 Nunc ad murmura rivuli,
 Cantrices nemorum provocat incolas;
 Nunc in valle recondita,
 Frondenti reticet pensilis arbore.
 Nullis hæc bona sensibus,
 Non gazis Arabum vendiderim, neque
 Gemmis. Dum placeam bonis,
 Sat dotatus ero. Cætera tollite
 Fortunæ instabilis proci!
 Illam, si maneat, laudo; volubilem
 Quod si transtulerit pedem,
 Exhinc, nescio quo, transferat. At pia
 Forsan, quos colui, legens,
 Olim cum pedicis corporis exuar,
 Vatem posteritas colet,
 Laura forte volet spargere Delphica.

Ved Arveprinds Frederiks Formæling 21. Oct. 1774 skrev han Eusebia triumphans, hvorfor han erholdt en

smigrende Skrivelse fra Geheimeraad Guldberg tilligemed Kunstakademiets Medaille i Sølv; 8. Jan. 1777 udnævnedes han til Rector ved vor Frue Skole i Kbh. 1779 blev han ord. Medlem af det islandske Litteraturselskab. Efter Geheimearchivar Gerh. Schönings Død 18. Juli 1780 udnævntes han uden Ansøgning til Geheimearchivar, men da han frabad sig dette Embede, blev det ham paalagt at fortsætte Udgaven af Snorro Sturlesons norske Kongehistorie og Hagen Hagensens Saga med 500 Rd. aarlig Gage. 16. Aug. s. A. udnævntes han til Justitsraad, 29. Decbr. s. A. blev han Medlem af den Arnemagnæanske Commission; 1784 Medlem af det kgl. danske genealogiske og heraldiske Selskab; 1. Mai 1789 af det kgl. danske Videnskabernes Selskab og af sammes Ordbogscommission; 11. Juni s. A. Æresmedlem af det antiquariske Selskab i London; 1793 af det kgl. danske Selskab til den nordiske Histories og Sprogs Forbedring og 1797 af den for de lærde Skoler nedsatte Commission. Han var ogsaa Medlem af det skandinaviske Litteraturselskab. 4. Febr. 1803 blev han efter Ansøgning i N. m. P. entlediget som Rector fra 1. Marts s. A. at regne. Han † i Kbh. 30. Apr. 1815. Hans dybe Forskninger i det gamle Nordens Sprog, Sæder og Skikke, der for en stor Del ere nedlagte i de af ham fra 1778 til 1801 udgivne Skoleprogrammer (*Antiquitatum borealium observationes miscellanæ*) ville i Forbindelse med hans Udgivelse af Snorre Sturleson (3 B. Hafn. 1783, 4 B. 1813) vedligeholde hans Minde, saalænge der er Sands for nordisk Oldtid tilbage. Hans Portrait, tegnet af Pastor J. Fyhn og stukket af O. Bagge, findes foran 3 D. af L. Engelstofts og J. Møllers Hist. Calender. Det bærer følgende Underskrift:

Illa senis Theodoridæ Schulonis imago;

Palladiæ hic pubis dux fuit atque pater.

Jure suum vocat hunc Boreas Latiiqve camoena; hic

Historiæ Arctoæ mysta sagax veteris.

Runarum nebulas qui et nubila coeca serenat,
Thorlacio hoc demto, scilicet ecquis erit?

B. T.

(Sml. A. Strunks Catalog S. 631.)

∞ 28. Aug. 1771 i Kolding Agathe Riisbrigh, født ^{17/10} 1743, † 29. Decbr. 1825 i Kbh., D. af Hans Christiansen Riisbrigh, f. 9. Aug. 1699 i Ronæs Præstegd. (i Viby Sogn i Fyen), (døbt ^{28/8}), † ^{17/4} 1746, Sgp. i Veilby i Fyen (der dep. 1717 fra Odense), og Petronelle Dorothea Werchmeister. Han efterlod ved sin Død 4 Sønner og 7 Døttre. Af Sønnenne findes Børge Th. bl. Dr. theol. Nr. 22 og Chr. Peter Th. bl. Conrectorer ved denne Skole Nr. 34.

Sml. Gjessings Jubell. 1, 245. P. Erasm. Müllers Nekrolog i D. Litt. Tid. 1815 S. 201—4. Kofods Conversations Lex. 28, 18—19. Kbh.s Skilderi 1815 Nr. 26—28. Petursson Hist. eccles. Isl. 412—14. B. P. Kofods Mindetale ved hans Jordefærd 5. Apr. 1815. J. J. Fyhn, Eft. om Kolding S. 113. L. T. 1829 S. 731. J. Møller, Nyt theol. Bibl. 19, 190—7. J. P. Mynster, Meddelelser om mit Levnet S. 26. Worms (3, 786), Nyerups (S. 610) og Erslews Forf. Lex. 3, 360—2. Suppl. 3, 406.

31. Etatsraad Dr. ph. Niels Lang Nissen, f. 21. Febr. 1771 i Ribe, hvor hans Fader Frederik Nissen († ^{24/9} 1782) var Organist ved Domkirken og St. Catharina Kirke, hans Moder Anna Catharina Thun, † ^{22/9} 1778. Blev optaget i sin Fødebyes Kathedralskole, hvorfra han 1787 dimitteredes til Kbh.s Universitet (immatr. 1. Oct); tog 23. Juli 1788 den philosophiske og 7. Apr. 1789 den (lille) philologiske Examen, der da første Gang afholdtes. Ved alle 3 Examina erholdt han Charakteren laud.; blev 1792 Alumnus paa Borchs Collegium, 1783 ved O. J. Samsøes Fratrædelse (se nedenf. bl. Hørerne) Collega ved Frue Skole i Kbh.; tog 25. Apr. 1794 philologisk Embedsexamen (laud un. cons.); disputerede 2. Nov. 1795 for Magister- og Doctorgraden i Philosophi ved Kbh.s Universitet; udnævntes ved Reformen 1797 til Overlærer ved nysnævnte Skole og Medlem af Skoleraadet; 24. Juli 1801 tillige

Conrector ved Skolen, idet den hele disciplinariske Deel af Skolens Bestyrelse blev ham underlagt ifølge en særegen Instrux for ham i denne Egenskab. Den 11. Marts 1803 blev han ved Thorlacius's Bortgang ifølge kgl. Resolution constitueret til at overtage Rectors Forretninger, og 1. Marts 1805 udnævntes han til Rector for denne Skole. 8. Febr. 1805 tillige Lærer og Inspecteur i den danske Sprogklasse ved det pædagogiske Seminarium, fra hvilken Embedsstilling han 12. Juli 1807 efter Ansøgning blev entlediget; 2. Jan. 1811 erholdt han Prædicat af Professor (med Rang i 6te Cl. Nr. 13) og 1. Febr. s. A. Rang i 5te Cl. Nr. 8*); disputerede, i Tanken om mulig at ville søge gejstlig Befordring, 21. Marts 1815, ifølge kgl. Tilladelse, for theologisk Attestats (laud. ob dissertationem egregie elaboratam et defensam); d. 9. Juni 1822 Rang med virk. Justitsraader (V. Cl. Nr. 3); 25. Mai 1836 R*); 28. Juni 1840 D.M.; 28. Sept. 1843 — da han højtidelig holdt sit 50de Aars Embedsjubilæum — Etatsraad (3 Cl. Nr. 9). (Sml. Metropolitanskolens Progr. 1844 S. 18—23); 3. Febr. 1844 efter Ansøgning entlediget i N. m. P. fra 1. Apr. s. A. at regne. Levede derefter i Kbh., men døde i Frederiksborg under et Besøg hos sin Søn Rector H. F. H. Nissen (der nævnes nedenfor bl. Adjuncterne) efter faa Timers Sygdom 2. Aug. 1845. Den 11. Juli 1798 valgtes han til Medlem af Directionen for det Søsterlige Velgjørenheds-Selskab og vedblev siden at deeltage i dets og dets Skoles Bestyrelse; ogsaa var han i 12 Aar (indtil 1824) Meddirecteur for Døttreskolen (stiftet 1791); Medlem af det Norske Videnskabernes Selskab. Foruden en heel Deel Programmer, der for største Delen ingen blivende Plads indtage i Litteraturen, har han bl. A. skre-

*) Altsaa med Profess. extraord. ved Kbh.s Universitet. Denne saa hurtige Rangforhøjelse hidrørte rimeligviis fra at man ved at tillægge ham Rang i 6te Cl. Nr. 13 havde overseet, at han som Rector scholæ allerede i Forvejen havde denne Rang.

vet: Kortfattet Græsk Sproglære (4de Udg. 1833 og Grundtræk af dansk Gr. (5te Udg. 1835), Hovedtrækkene af Nygræskens Særkjender, Kbh. 1826. 4.

Hans Portrait er malet af C. A. Jensen, lithogr. af A. Kittendorff i Bærentzens lith. Anst. (sml. A. Strunk S. 433) og 1842 af G. Hoffmann. Om hans Fundats for et Brudeudstysrs-Legat see Collegial Tid. 1812 Nr. 48.

∞ 1798 Helene Dorothea Vogelius, f. 23. Sept. 1778 i Kbh., † s. St. 4. Juli 1858, ældste D. af Peder Vogelius, f. $^{10/11}$ 1741 i Hundslund i Aarh. St., Sgp. ved Helliggejstes K. i Kbh., † s. St. $^{2/5}$ 1787, og Hedeveg Høegh, døbt $^{1/3}$ 1741 i Horsens, ∞ $^{6/5}$ 1774 i Kbh., † $^{20/12}$ 1821 paa Frederiksberg, Geheimeraad Ove Høegh Guldbergs Søster. (2 S., af hvilke Halv. Frode Høegh N. nedenfor bl. Adjuncterne, og 2 D.)

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Program fra 1840 S. 36—41, sml. Program 1844 S. 18—23 og 24—28. Biographi i Kofods Conversations-Lexikon 25, 255—61. Berl. Tid. 1843 Nr. 262, 1845 Nr. 185, 188 Tillæg, og 207. Hundrup, Skole-Cal. 1845 S. 2 og Philol. Candidater 1849, Nr. 131 (S. 74—75), 2 H. S. 24. P. Chr. Stenersen Gad, Tale ved det søsterlige Velgjørenheds Selskabs Sørgefest til Minde om N. L. N. den $^{29/8}$ 1845. S. 8. Lengnick, Noget om Fam. Vogelius Sverdrup, S. 3. Kragballe, Stamtavle over Familien Nissen 9—10. Nyerup (S. 430, og Erslew, F. Lex. II., 454—58 og Suppl. II. 558—59. B. Borgens Mindeord ved N. L. N.s Jordefærd $^{8/8}$ 1845, Kbh. 1845.

32. Etatsraad Bonaparte Borgen er født 17. Jan. 1798 paa Gaarden Bolettesminde i Holbek Amt, hvor hans Fader Andreas Borgen, f. $^{24/9}$ 1764, Student 1787 fra Randers Skole, † $^{31/8}$ 1834 (sml. Gjessings Jubell. 3, 214), dengang levede som Landmand, hans Moder Bodil Maren Hansen, f. $^{13/11}$ 1772, † $^{3/1}$ 1804, var D. af Kjøbmand Herman H. i Holbek. I Aaret 1815 dimitteredes han fra den Kbh.ske Borgerdydskole til Universitetet. Ved exam. art. erholdt han Charakteren mg.; 5. Apr. 1816 absolverede han den philologiske (laud) og 22. Oct. s. A. den philosophiske Examen (h. ill.), og begyndte derefter at studere Lovkyndighed, men forandrede, efterat være bleven

Lærer først i Borgerdydskolen paa Christianshavn, senere i den Kbh.ske Borgerdydskole, sin Bestemmelse og hengav sig til Philologiens Studium. 1820 erholdt han accessit for Besvarelsen af Universitetets philologiske Priis-spørgsmaal; 22. Juni 1824 blev han ansat som Time-lærer ved Metropolitanskolen; 28. Sept. 1825 underkastede han sig philologisk Embedsexamen (h. ill.); 19. Marts 1826 beskikkedes han til Adjunct ved nysnævnte Skole: 27. Apr. s. A. absolverede han den praktiske Examen (laud. un. cons.); 10. Apr. 1830 befordredes han til Overlærer ved denne Skole; 18. April 1837 udnævntes han til Rector ved Randers lærde Skole, hvorfra han 1. Marts 1844 forflyttedes i samme Stilling tilbage til Metropolitanskolen; 28. Juni 1845 udnævntes han til Professor (med Rang i V. Classe Nr. 8); 28. Juni 1847 R*, 6. Oct. 1862 Etatsraad, $\frac{1}{4}$ 1869, da han fejrede sit Jubilæum som 25 Aars Rector ved Metropolitanskolen, D.M.; $\frac{17}{4}$ 1871 blev han efter Ansøgning allern. entlediget med Pension fra $\frac{23}{8}$ s. A. at regne. Til Universitetet har han som Rector i Randers fra 1837—43 dimitteret 33 Disciple (hvoraf 1 blev udmærket, 24 erholdt laud. og 8 h. ill.), og som Rector ved Metropolitanskolen fra 1844 til 1871 dimitteret 412 Disciple, af hvilke 22 ere blevne udmærkede, 215 have erholdt Charakteren laud. (eller 1ste Charakter), 165 Char. h. ill. eller 2den Char. og kun 10 3die Char. Hans Portrait er lithogr. af G. Salomon, efter en Tegning af Henriques, og af J. W. Tegner i J. W. Tegner & Kittendorffs lithogr. Inst. (A. Strunk S. 66 Nr. 326—7). Foruden 3 større Brudstykker af en latinsk Grammatik (de første Afsnit af Syntaxis 1837, om Brugen af Adjectiver og Pronominer 1838 og Declination og Kjønslære 1841) og et Program de centonibus Homericis et Virgilianis (1828), en latinsk og flere andre Taler samt carmen ad recolendam sacrorum per Lutherum emendatorum memoriam lat. vers. compositum, har han udgivet „Digte“ til Fordeel for en træng. Fam. Randers 1843, desuden en Mængde spredte i forskellige Blade, samt Efterretninger

om Randers l. Skole (1837—43) og om Metropolitanskolen (1844—71).

∞ ²³/₁₂ 1826 i Trinitatis K. i Kbh. Marcine Christine Borgen, f. 9. Oct. 1800 i Kbh., † s. St. 4. Mai 1868 (u. B.), D. af hans Farbroder Marcus Peter Borgen, f. ²²/₁₁ 1766, † ²⁰/₁₀ 1832, Bogholder hos Grosserer Harboe, og Iste Hustru Inger Thulstrup, f. 1764, † ²¹/₇ 1806.

Sml. Autobiographi i Programmet fra Randers Skole for 1837 S. 3—5. Berl. Tid. 1844 Nr. 95, 108. Hundrups Skole-Calendar 1843 S. 7, philol. Candidater 1849, S. 87—88 (Nr. 142), 2 H., S. 24. Erslews Forf. Lex. 1, 174—5 og Suppl. 1, 203—4. Hundrups Stamtavle over Fam. Borgen, 2 Udg. S. 10, 12.

33. Professor Frederik Christian Carl Birch, f. 21. August 1812 i Landsbyen Vindekilde i Odsherred, hvor hans Fader, Etatsraad og R^s Peter Lund Birch, (f. ⁶/₁₁ 1781 i Nykjøbing i Sjælland, i April 1802 exam. jur., beqvem, vel (1813—50) Borgemester i Slagelse og Birke-dommer i Antvorskov Birk, † 10. Oct. 1851 i Kbh.) da levede som Over- og Underrets-Prokurator og Forvalter ved Baroniet Adlersborg. Sml. Erslews F. L. 1, 135—6 og Suppl. 1, 155—6. Hans Moder Johanne Henriette Gunilda Schrøder, f. ⁶/₁₁ 1773, † ⁵/₁₂ 1843 i Slagelse, D. af Carl Vilhelm S. (næstældste Søn af den udmærkede Rector Mag. Johannes S. i Frederiksborg), Inspecteur over Flyvesandet i Danmark, og Ermutte Charlotte Spærck. (Sml. Gjessings Jubell. II., 1, 234 Tab. I). Efter at have nydt Undervisning i Hjemmet optoges han 1819 i en Forberedelsesklasse, der var sat i Forbindelse med Slagelse lærde Skole, og gik 2 Aar senere herfra over i denne Skole, fra hvilken han 1829 afsendtes til Universitetet. Han bestod saavel examen artium som det følgende Aar den philosophiske Examen med Udmærkelse. Han hengav sig derefter til Philologiens Studium, for hvilket hans Lyst og Tilbøjelighed allerede i Skoleaarene var vakt, vistnok ikke uden Indflydelse af daværende Overlærer H. M. Flemmer. I 1832 overdrog Dr. N. B. Krarup ham Latinundervisningen i en Afdeling af næstøverste Klasse i

Borgerdydskolen paa Christianshavn; 1836 blev han Alumnus paa Borchs Collegium, 9. og 11. Juli s. A. underkastede han sig den philologiske Embedsexamen, hvis praktiske Prøve han aflagde den 5. Juli 1837, begge med Charakteren laud. 28. Oct. s. A. blev han ansat som Adjunct ved Sorø Akademies Skole og Opdragelsesanstalt. Efter 4 Aars Tjeneste her udnævntes han 17. Oct. 1841 til Overlærer ved den lærde Skole i Vordingborg, fra hvilken han under 17. Mai 1844 forflyttedes i samme Egenskab til Metropolitanskolen; efter 5 Aars Tjeneste ved denne Skole beskikkedes han d. 30. Juli 1849 til Rector ved den lærde Skole i Horsens, men vendte 22 Aar senere tilbage til dens Styrelse, da han 31. Mai 1871 (fra 23. Juli at regne) blev udnævnt til dens Rector. Han var imidlertid 4. Aug. 1858 bleven udnævnt til Professor (Rang V. Cl. Nr. 8) og 6. Oct. 1862 til Ridder af Danebrog. Til Universitetet har han fra 1849—71 dimitteret 110, af hvilke 6 bleve udmærkede, 69 erholdt laud. eller 1ste Charakter, 35 h. ill. eller 2den Charakter. Hans Undervisningsfag have alle vegne meest været Latin og Græsk, dog ogsaa Dansk. Foruden de hos Erslew optegnede Skrifter og Afhandlinger har han senere udgivet Indbydelsesskrifter til Horsens lærde Skole fra 1855—71. Hans Portrait er lithogr. efter Photogr. af J. W. Tegner.

∞ 9. Oct. 1851 i Kbh. Sophie Frederikke Knoblauch, f. $\frac{20}{3}$ 1812 i Kbh., D. af Artillerilieut. Isaac Knoblauch, f. $\frac{9}{12}$ 1780, † $\frac{14}{12}$ 1849, og Ellen Catharine Thaarup, f. $\frac{29}{1}$ 1783, † $\frac{22}{12}$ 1866 i Kbh. Deres eneste Søn Anton Peter Henrich Birch, f. $\frac{4}{1}$ 1853 i Horsens, deponerede 1870 fra Horsens Skole med 1ste Charakter (78 P.), bestod 1871 den philos. Ex. med Udmærkelse.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Program for 1844 S. 29—30. F. E. Hundrup, Skole-Calender 1843 S. 18, 1845 S. 31—32. Samme, Philolog. Candidater, 1849 S. 94 (Nr. 150). Erslew, Supplem. 1, 154.

II. Conrectorer og Overlærere.

1. Mag. Rasmus Svendsen (1616—20), f. i Odense c. 1590, deponerede 1608 fra Odense Skole, var i nogle Aar Famulus hos Biskop Dr. theol. Hans Poulsen Resen i Kbh., 1616 Conrector ved denne Skole, 20. Mai 1617 tog han Magistergraden ved Kbh.s Universitet, $1\frac{4}{5}$ 1620 Sgp. i Faxø, 1644 tillige Provst i Faxø Herred; s. A. lod han en Skole opføre i Faxø og gav dertil 100 Slettedalere. † 1645.

∞ Barbara Pedersdatter. Hun ∞ 2, Eftermanden i Faxø Mag. Niels Aagaard, der dep. 1631 fra Viborg Skole (se bl. Rectorer paa Herlufsholm.)

Sm l. A. Bartholin, de script. Dan. p. 40. A. Thura, Idea p. 31—32. Worms Lex. 2, 456 og Nyerups L. L. 593. Wiberg, Præstehist. 1, 348. (Jonge kalder ham Sørensen.)

2. Mag. Niels Mortensen Schjelderup (1620—22), f. c. 1587 i Skjellerup Præstegd. i Vinding H. i Fyen, hvor hans Fader Morten Nielsen Mesling var Sgp. Han tog 10. Mai 1614 Baccalaureigraden i Kbh. og erhvervede sig $10\frac{1}{5}$ 1619 Magistergraden s. St.; blev derefter 1620 Conrector ved vor Frue Skole, hvorfra han $\frac{2}{3}$ 1622 forflyttedes som Rector til Sorø lærde Skole (se bl. Rectorer i Sorø Nr. 10). 1627 Prof. logices, 1632 Sgp. s. St., 1639 tillige Prof. theologiae. † $\frac{4}{11}$ 1640.

∞ 1626 Dorothea Wolf (4 B.), D. af Hans Wolf.

Sm l. A. Bartholin l. c. 108. Molleris Hyp. 346. Wiberg, Præsteh. 3, 161. 11. Worm 2, 333 og Nyerup L. L. 529.

3. Mag. Anders Jacobsen Langebek (1622—25), Oldefader til vor berømte Historiker Etatsraad Jacob

Langebek, var født c. 1597 i Langebek Præstegd. i Kallehave Sogn i Sjæll., hvor hans Fader Mag. Jacob Andersen var Sgp. Han blev Discipel i Roeskilde Skole, hvorfra han 1615 dimitteredes til Universitetet (immatr. 12. Decbr.); tog 11. Mai 1616 i Kbh. Baccalaureigraden; rejste derefter udenlands og erhvervede sig i Jena Magistergraden; blev efter Hjemkomsten 1622 Conrector ved denne Skole, hvorfra han 1625 forflyttedes som Rector til Slagelse lærde Skole. Se bl. Rectorer i Slagelse Nr. 16.

4. Mag. **Jørgen Sadolin** (1625—26), f. 1600 i Moseby (Morsby) Præstegaard (Aastrup Sogn) p. Falster, hvor hans Fader Theophilus Hansen S. (en Søn af den bekjendte Mag. Hans Jørgensen Sadolin, der var poeta laureatus, blev adlet af Frederik II. og var Sgp. i Thoreby 1559—76, da han blev afsat, og Sønneson af Mag. Jørgen Jensen Sadolin, den første evangeliske Biskop i Fyens Stift, sml. J. C. Bloch Fyenske Gejstl. 1, 3—22) var Sgp. Hans Moder var Faderens 2den Hustru Anna Stephansdatter. (Sml. J. Barfod, Falst. Geistl. 1, 127—128). Han gik ligesom hans ældre Broder Hans S. (der dep. 1615 og blev Sgp. i Horbeløv p. F., sml. J. Barfod, F. G. 1, 167—8) i Sorø Skole, hvorfra han 1619 sendtes til Kbh.s Universitet (imm. $2\frac{3}{4}$); 27. Mai 1622 tog han Baccalaureigraden, hvorpaa han rejste udenlands og studerede 1624 i Wittenberg. Efter Hjemkomsten tog han 12. Mai 1625 Magistergraden i Kbh.; samme Aar Conrector ved denne Skole; men allerede i Novbr. 1626 blev han af Enkedronningen kaldet til Sgp. i Stokkemarke paa Laaland (ordineret 7. Febr. 1627). 16. Juni 1629 blev han tillige Provst i Sønder Herred; i Aaret 1648 var han en af de Deputerede paa Laalands Gejstligheds Vegne i Kbh. i Anledning af Kong Frederik III.s Valg, † 1650. Foruden et compendium Mosaicum (Haun. 1642) har han kun skrevet nogle latinske Lejlighedsdigte.

∞ $2\frac{3}{6}$ 1627 Margrethe Madsdatter Bruun, Enke

efter Formanden i Stokkemarke, Hans Frederiksen Mule, og Søster til Catarine, Hans Burchardsens Enke.

Sml. A. Bartholin, de script. Dan. p. 49. Thura, Idea histor. litter. Dan. p. 32. J. C. Bloch, Fyenske Geistlige 1, 19—21. Rhode, Laal. Hist. 1, 277—8. Worms (2, 305—6) og Nyerups Litt. Lex. S. 515. Wiberg 3, 195. 5.

5. Mag. Laurids Petersen Thura (1626—28), f. $^{3/10}$ 1598 i Skjelskør, deponerede 1613 fra Slagelse Skole, ved hvilken han 1619—20 var Hører (se bl. Hørere der Nr. 2); 1620—23 udenlands; $^{26/11}$ 1624—26 Rector i Nøstved (bl. Rectorer Nr. 6); $^{12/5}$ 1625 Mag. i Kbh.; 1626 Conrector her; $^{4/3}$ 1628 blev han Rector paa Herlufsholm (bl. Rectorer Nr. 18). Endelig 1630 Sgp. i Nykjøbing og Systofte p. F. 1631 tillige Provst. † $^{7/1}$ 1655.

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse 1. Sk. S. 38—39 (hvortil henvises). Worm 2, 491. Nyerup 615. Wiberg 2, 478. 5.

6. Mag. Jørgen Pallesen Jerne (Georgius Palæmonis Jernius) (1628—30), f. c. 1602 i Jerne i Ribe St., var en Søn af Palle Jørgensen Jerne, Sgp. s. St., og hans 2den Hustru Anna Jensdatter Gamst ∞ $^{3/6}$ 1599. Han blev sat i Ribe Skole, hvorfra han 1620 sendtes til Kbh.s Universitet. 1628 blev han Conrector ved denne Skole, og tog i denne Stilling 8. Mai 1630 Magistergraden i Kbh. Rejste s. A. udenlands med Elias P. Vinstrup og Jacob Knudsen, og besøgte bl. a. Amsterdam, medens hans Embede i et Aar stod ledigt for ham, men blev derefter bortgivet, da han ikke vendte tilbage til denne Tid. Efter Hjemkomsten blev han Hovmester i Sorø for Otto Krag til Voldborg, siden Rigens Raad (se progr. fun. over ham fra 1666); $^{15/7}$ 1632 ord. Sgp. i Varde (ord. $^{15/7}$) og Provst i Vester Herred. † 1653. Af Skrifter har han blot udgivet en Ligprædiken over Margrethe Krag.

Sml. P. N. Thorup 4, 39. 5, 18. O. Nielsen, Skadst Herred S. 34. Wiberg 3, 471. 4. J. Worms (1, 497) og Nyerups L. L. 291.

7. Mag. Knud Hansen (Veile), f. 1606 i Kbh. (ikke 1608 i Odense), var en Søn af den 4de evangeliske Biskop i Fyen Mag. Hans Knudsen Veile († i Franecker i Frisland ^{25/10} 1629) og Dorthe Andersdatter. Han gik i Skole i Bremen, hvorfra han 3die Paaskedag 1624 blev immatriculeret ved Kbh.s Universitet. Han studerede en Tid i Franecker, da Faderen lod ham opdrage i den reformerte Religion, men maa siden have forladt den. Han tog ^{24/5} 1631 Magistergraden i Kbh. og blev s. D. Conrector ved denne Skole. 1635 udnævntes han til Rector i Slagelse (hvilket Rectorat han tiltraadte 8. Apr.). Se bl. Rectorer i Slagelse Nr. 19. 1640 Slotspræst paa Antvorskov (ord. ^{4/6}), hvor han † 2 Februar 1647.

∞ 1640 Karen Hermansdatter.

Sml. Nye l. Tidender 1732 Nr. 12. Pontoppidan, A. E. D. 3, 129. Gjessings Jubell. II. 2, 156. Bloch, Fyenske Geistl. 1, 87—88. Nye kirkehist. Saml. (ved Rørdam) 1, 503. A. T., Præsterækker S. 81. Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse l. Sk. S. 8—9. Worms (Can. Johannis) 1 B. 503—4 og Nyerups L. L. 223. Wiberg, Præstehist. 1, 101. 7.

8. Mag. Søren Petersen Kallundborg (1635—38), se ovenfor blandt Rectorer Nr. 20.

9. Mag. Christopher Munthe (1638—41), sandsynligviis en Søn af Mag. Ludvig Munthe eller Mynthe, Archidiaconus i Lund*). Deponerede ^{7/7} 1631 ved Kbh.s Universitet (Skolen er ikke angivet i Matriklen); blev

*) Det er klart, at han ikke (saaledes som Zwerg, Worm og Nyerup angive) var en Søn af Biskop Mag. Ludvig Munthe, der først blev Student 1613, i hvilket Aar han rimeligviis blev født. Dette har ogsaa Rietz, der dog ikke kjendte Christopher Munthes Dimissions Aar, bemærket. Han findes hverken paa Gjessings (II. 2, 366 Tab. 3) eller Lengnicks Stamtavle over Fam. Munthe. Med Hensyn til at Archidiaconus skrives „Mynthe“ kan bemærkes, at Christopher M. ogsaa i Universitets Matriklen skrives Mynthe.

1638 Conrector ved denne Skole, $^{21/5}$ 1639 Magister ved Kbh.s Universitet; s. A. Provst paa Communitetet og Prof. poeseos ved Universitetet, men vedblev formodenlig at være Conrector til 1641; 1643 Professor log. et metaphys. ved Lunds Gymnasium. † 1644.

Sml. Zwerg, Sj. Cler. S. 556. Beckmann, hist. commun. Reg. Hafn. p. 127. Rietz, Skånska Skolväsendet, p. 297. Worms (2, 100) og Nyerups L. L. 404.

10. Mag. Jørgen Eilertsen (1641—46) se ovenfor bl. Rectorer ved denne Skole Nr. 21.

11*). Mag. Hans Jensen Viborg (Joh. Jani Viburgius) (1646—49), f. 1613 i Viborg, fra hvis Kathedralskole han deponerede 1632 ved Kbh.s Universitet (immatr. $^{21/4}$). Rejste udenlands og blev efter Hjemkomsten 1645 Magister ved Kbh.s Universitet, s. A. Provst paa Communitetet. I Dec. 1646 Conrector ved Kbh.s Skole; 1649 Sgp. i Lund i Skaane (ord. 11. Mai), hvor han havde flere Stridigheder med Biskop Dr. Peder Vinstrup, hvilke foranledigede, at han 1655 blev forflyttet til Møen som Sgp. i Stege og Provst i Møenbo Herred. † $^{27/9}$ (eller $^{10/10}$) 1682.

Sml. Paludan, Møens Beskrivelse 1, 480—2. Cawallin, Lunds Herdaminne 1, 222. Wiberg 3, 187—88. Worms (2, 576) og Nyerups Litt. Lex. 659.

12. Mag. Gregers Christiansen Lemvig (1649—64), født $^{4/11}$ 1616, var en Søn af Christen Christensen, † 1629, Sgp. i Veierslev og Blidstrup p. Mors, og Hustru Cathrine Andersen. Han deponerede 1636 fra Viborg Skole (imm. $^{25/11}$); 1649 Conrector i Kbh.; $^{13/5}$ 1651 Magister ved Kbh.s Universitet; $^{10/2}$ 1664 Lector Theo-

*) Wiberg (Præstehist. 1, 600. 9.) nævner Mag. Jens Sørensen Kaalund (Kallundborg) som Conrector her, til han 1645 blev Sgp. i Herfølge og Sæder i Bjeverskov H., men her er ingen Plads til ham. Han nævnes heller ikke i de ældre Fortællelser.

logiæ i Ribe, hvorhen han dog ikke kom, da han † $^{30/3}$ s. A. i Kbh. (Progr. funebr. af B. Bartholin findes paa Universitetsbibliotheket).

∞ 24 Søndag efter Trin. 1653 Magdalene Hansen.
† $^{30/4}$ 1659.

Sml. Terpager, Inscript. Ripens. p. 20. Rip. Cimbric. p. 226. Zwerg, Sjell. Cleresi S. 226. Thura, Idea 33. Johan Monrads Autobiographie, (udg. af Dr. B. Becker) S. 11.

13. Mag. **Jørgen Hammer** (1664—70), f. $^{10/3}$ 1633 i Hammer i Sjell., hvor hans Fader Laurits Petersen (L. Jonsen?) var Sgp. Hans Moder var Ellen Jørgensdatter. Han deponerede fra Herlufsholms Skole og immatriculeredes $^{20/12}$ 1652 ved Kbh.s Universitet; $^{1/8}$ 1655 cand. theol. laud. $^{20/5}$ 1656 Baccalaur.; s. A. Hører ved Kbh.s Skole i 2den Lectie; var derefter Hovmester hos Jørgen Rosenkrands; rejste 1660—3 udenlands i Tydskland og Holland; blev 1663 Magister i Kbh. og Lærer for Rector J. Ejlertsens Børn (se bl. Rect. Nr. 21); 1664 Conrector ved denne Skole; s. A. tillige Provst paa Communitetet; kort efter tillige Professor extraordinarius poeseos ved Kbh.s Universitet; 1670 nedlagde han Conrectoratet; senere Vicarius hos Peder Resen (se nedenfor bl. Hørerne). † $^{13/7}$ 1683.

∞ 1) 1669 Cathrine Christensen, Enke efter Capitain Lorents v. Leht(?). Hun † 1669 i Barselseng med 2 Døttre.

2) $^{9/2}$ 1681 Margrethe Simonsdatter.

Sml. Progr. funebr. af Rasmus Bartholin (findes p. Universitetsbibl.) A. Thura, hist. litter. p. 179—80.

14. Mag. **Henrik Hornemann** (1671—72) se bl. Rectorer ved denne Skole Nr. 22.

15. Mag. **Morten Jørgensen** fra Trondhjem (1672—76), f. $^{20/7}$ 1638 i Kbh., blev $^{6/10}$ 1660 efter privat Dimission immatriculeret ved Kbh.s Universitet; tog 1663 Baccalaureigraden og blev 1672 Conrector her ved Skolen;

1673 Mag. i Kbh.; $\frac{3}{10}$ 1676 Sgp. i Besser og Onsberg p. Samsø (ord. $\frac{15}{12}$ s. A.). † $\frac{18}{2}$ 1681 paa Bisgaard.

SmI. Poulsen, Catalog. p. 78. Epitaph. Wiberg 1, 150. 7.

16. Niels Hansen Biørnschov (1676—86), f. c. 1644, deponerede 1662 fra Roeskilde Skole (imm. $\frac{23}{5}$); $\frac{12}{5}$ 1675 Magister ved Kbh.s Universitet; $\frac{25}{11}$ 1676 Conrector her ved Skolen; $\frac{30}{3}$ 1686 Rector i Christiania. † 1689.

SmI. Thura, hist. litter. p. 33. 89. S. Bloch, Roesk. Domsk. 4, 12.

17. Mag. Søren Petersen Glud (1686—98), se bl. Rectorerne ovenfor Nr. 25.

18. Mag. Jørgen Ursin (1698—1702), f. $\frac{19}{12}$ 1670 i Jerslev Præstegd. i Aalborg St., var en Søn af Laurits Ursin (eller Bjørn), Sgp. i Jerslev og V. Brønderslev (Wiberg, Præsteh. 2, 24. 61) og Anna Hemmet, hvis Fader Peder Hemmet, Sgp. i Albek og Voer i Aalborg St., var en Søn af Dr. theol. Iver Iversen Hemmet, Biskop i Ribe (bl. Drr. th. Nr. 18); han deponerede 1689 (tilligemed sin ældre Broder Niels) fra Aalborg Skole (imm. $\frac{20}{7}$); $\frac{21}{5}$ 1690 tog han Baccalaureigraden, lagde sig derpaa efter ældre og nyere Sprog og skrev et Digt til Ghrd. Moth i 12 (efter Andre endog i 18) Sprog. Han skal foruden Dansk have kunnet tale Hebraisk, Græsk, Latin, Engelsk, Fransk, Tydsk, Italiensk og Spansk; og lærte ogsaa Polsk ved at undervise den polske Minister i Dansk. Han blev derefter Decanus paa Communitetet og Alumnus paa Borchs Collegium, hvor han holdt bibelske, homiletiske og philosophiske Forelæsninger, hvilke tidligere fandtes i 2de store Quartbind paa Universitetsbibliotheket, hvor han ordnede Bøgerne efter Fagene. Han præsiderede 15 Gange ved Disputatser; $\frac{29}{3}$ 1698 fik han Missive som Vice-Rector ved Kbh.s Skole; $\frac{3}{6}$ s. A. tog han Magistergraden ved Universitetet; 1702 blev han beskikket til Præst for den dansk-lutherske Kirke i

London, der var oprettet 1696, hvor han kom i stor Anseelse og oftere prædikede for Prinds Jørgen, der tilbød ham at antage ham til sin Confessionarius med 1500 Pd. Sterling, hvilket Tilbud han dog frabad sig. Steenkulsdampen i London angreb hans Bryst, hvorfor han for $\frac{1}{4}$ Aars Tid gjorde en Rejse til Frankrig. 1713 blev han, efter mange frugtesløse Forsøg om bedre Befordring, Sgp. i Nakskov. Han arbejdede paa en Paraphras af hele Bibelen og søgte derfor 1716 kgl. Privilegium for sig og Arvinger i 8 Aar paa at maatte lade trykke Bibelen med Paraphraser. Men da det theologiske Facultet i sin Erklæring fordrede, at det først maatte faae hele Værket, fik han Befaling til at indsende samme til Gjennemsyn. Han leverede derpaa sin Paraphras over Job til Biskop Lødberg, men fik den først 1720 tilbage, og beholdt først 1724, efter at have gjort en Rejse til Kjøbenhavn, det theologiske Facultets Samtykke. 1727 drog han atter til Kbh. for at søge Privilegium, men † $\frac{12}{8}$ s. A. og blev begravet i Nicolai Kirke.

∞ $\frac{12}{1}$ 1704 Anna Sophie Eisenberg, f. $\frac{30}{12}$ 1682 i Kbh., † $\frac{20}{9}$ 1727 i Nakskov (6 B.), D. af Frederik Eisenberg, Byfoged i Kbh., † $\frac{22}{10}$ 1712, og Hustru Anna Dideriksdatter, † $\frac{6}{9}$ 1724. Deres Søn Frederik Ursin omtales hos Worm (2, 521) og Nyerup S. 635.

Sml. Kbh.s lærde Tid. 1752 S. 412—15. Rhode, Laalands Hist. 125—27, og Udg. ved Friis S. 104. Lengnicks Stamt. Niels Hald. Imm. Tauber, Aalborg I. 140. Helweg, danske Kirkeh. efter Ref. 1, 533. Worms L. L. 2, 530—32 og Nyerup S. 634. Malling, Store og gode Handl. S. 448. Wiberg, Præstehist. 2, 421. 16.

19. Mag. Torkel Rasmussen Grænov, Conrector 1702—3, dep. 1693 fra Kbh.s Skole (imm. $\frac{24}{2}$), $\frac{11}{5}$ 1697 tog han Baccalaureigraden, men kaldes begge Steder blot Torch. Erasmi; blev Alumnus paa Borchs Coll., derefter 6te Lectiehører ved Kbh.s Skole, 1702 Conrector smst., $\frac{24}{2}$ 1703 Rector i Frederiksborg. Se bl. Rectorer i Frederiksborg Nr. 6.

20. Mag. Henrik Nielsen Hjerrild (1703—1709), f. $16/8$ 1674 paa Aarloggaard(?) i Aalborg St. Han blev som Discipel sat i Aalborg Kathedralskole, fra hvilken han $24/7$ 1693 immatriculeredes ved Kbh.s Universitet; $14/5$ 1694 Baccalaur.; blev $11/5$ 1696 Cand. th. laud. (indskreven $16/7$ 1708); derefter 1699—1702 Alumnus paa Borchs Collegium, hvor han udgav 4 Disputatser, der nævnes hos Worm og Nyerup; blev i Januar 1703 af Biskop Dr. Jens Bircherod kaldet til Rector i Thisted, hvorpaa han $20/1$ s. A. fik kgl. Confirmation, men kom ikke derover, da han i Februar s. A. af Biskop Henrik Bornemann blev kaldet til Conrector ved Kbh.s Skole (indsat $14/3$ 1703); $30/4$ 1704 tog han Magistergraden ved Kbh.s Universitet; $15/4$ 1709 Sgp. i Kjøge og Ølseagle, og Provst i Ramsø Herred. † $3/9$ 1713.

∞ $19/3$ 1710 Anna Maria Blichfeldt, f. Fjeldsted f. 1687, † $11/9$ 1713; Enke efter Formanden i Kjøge Mag. Christen Henrik Bl. (der findes bl. Rectorer i Ringsted Nr. 14). † 1709.

Sml. Tauber, 1840 S. 53—4. Bircherods Dagbog 418—9. Fr. Barfod, Danm. Geistl. 2, 101. Nr. 143. Lengnick, Personalhist. Bidrag S. 40. Worms, 1, 440 og Nyerups Litt. Lex. 252—3. Wiberg 2, 212. 17.

21. Mag. Casper Jochum Kølichen (1709—11), f. 1679 i Kbh., var en Søn af Dr. med. Casper Kølichen (bl. Drr. med. Nr. 10), deponerede 1698 fra Kbh.s Skole (immatr. $19/7$ blandt de udmærkede); 1699 Baccalaur.; 1709 Conrector ved denne Skole; $28/5$ 1710 Magister i Kbh.; † 1711 af Pesten. Han var berømt for sin Styrke i latinsk Poesi, saa at han heri havde faa Ligemænd.

Sml. Thura, hist. litt. p. 361. Gjessings Jubell. III. 408. Tab. 2.

22. Mag. Hans Gram (1711—1720), f. $28/10$ 1685 i Bjerby i Horns Herred i Aalborg Stift, var en Søn af Niels Hansen Gram, Sgp. i Bjerby og Mygdal (der dep. 1664 fra Aalborg Sk.), og Anna Christensdatter Mule;

1703 blev han af sin Fader dimitteret til Kbh.s Universitet (imm. $19/7$); $19/5$ 1705 Baccalaur.; laa først paa Regentsen, blev 1706 Alumnus paa Ehlers's Collegium, og var, skjøndt hans Maal og hans Tunge ej föjede ham, en stærk Disputator; $16/5$ 1708 Magister i Kbh.; 1711 Conrector ved denne Skole, 1715 tillige Professor linguæ Græcæ ved Kbh.s Universitet; 1720 nedlagde han Conrectoratet; 1730 kgl. Historiograph og Bibliothekar ved det store kgl. Bibliothek; han var tillige Ephorus for Borchs Coll. og Kirkeværge for Trinitatis Kirke; 1731 Geheime-Archivar og Justitsraad; 1746 Etatsraad; † $19/2$ 1748. Han var Medlem af den Commission, der efter Branden 1728 blev udnævnt for at undersøge Universitetets Tilstand og Forhold, og 1733—39 af Skolecommissionen og havde en betydelig Andeel i den nye Skoleforordning (af 17. Apr. 1739), 1739 af Medaillecommissionen. Ved hans Død blev der over ham slaaet en Sølvmedaille af 3 Lods Vægt, paa hvis ene Side hans Brystbillede findes med Omskrift Jo. Grammius, Cons. stat. Histor. Bibl. Arch. Reg. G. D. Prof. Paa den anden Side en tillukket Bog paa et Bord, hvorover staaer Lugentibus Musis og nedenunder oclusus d. 19. Febr. 1748. Hans Portrait er 3 Gange stukket i Kobber. Han havde et udmærket Bibliothek, der dog leed en Deel ved Branden 1728. Efter hans Død afgaves alle Manuscripter derfra til det kgl. Archiv. Han var til sin Dødsdag en fortrinlig Correcteur hos den kgl. Bogtrykker Assessor Lorensen. Han ansees for Forf. af den bekjendte Nucleus Latinitatis og af den 1744 under C. Fr. Munthes Navn udgivne Græske Grammatik. Foruden en stor Mængde Afhandlinger, hvoraf en Deel findes i Vid. Selskabs Skrifter, har han skrevet den lærde Fortale til Molleris Cimberia litterata. Han udgav og forbedrede Slanges historia Chr. IVti, skrev Notæ ad historiam Danicam Meursii osv. Han blev brugt til alle vigtige Ting, endogsaa til Kjøbmandskab, efterdi han var selv Participant i de største Octroyer.

∞ 1718 Ane Cathrine Holst f. Sylvers, f. † Enke efter Hans Holst, Grynmaaler for den kgl. Proviantgaard.

Sml. Schwartzkopfs Lexikon i Danske Saml. 4, S. 97—99. L. Gram, Vita Joh. Gr. Malling, Store og gode Handlinger S. 605. Suhms Fortale til Oversættelsen af Chr. III's Historie. Suhms Skrifter V. 99, VI. 3—11, 79—82. Suhms Levnet 288—90. Do., Nye Samlinger IV. 1, 135—82, II. 103—6. O. Wolffs Hist. Ordbog VI. 390—1. J. Möller, Grams Levnet og Fortjenester, i Skand. Litt. Selsk. Skrifter 1820 S. 1—131. C. Molbech, Vidensk. Selsk. Hist. S. 3, 8, 10—12, 13, 25, 42, 43, 44, 51, 109, 209, 223, 232. Worms (1, 362—5. 3, 261) og Nyerups Litt. Lex. (198—9) N. M. Petersen, Litt. Hist 4, 302—26 o. m. a. St. Chr. Bruun, Fr. Rostgaards Liv og Levnet 1, 204, 205—6. Strunk, Samlinger Nr. 913—16.

23. Mag. Clemens Schade (1720—31), se ovenfor blandt Rectorer Nr. 23.

24. Dr. Andreas Bredenberg (1731—1732), f. $\frac{1}{6}$ 1700 i Ballerup i Sj., var en Søn af Niels Jensen Bredenberg, Herredsfoged i Lejre Herred, og Hustru Inger Andersd. Holgersen. Han deponerede 1718 fra Roeskilde Skole, blev derefter Huuslærer i 3 Aar. $\frac{12}{2}$ 1722 Cand. theol. laud. 1727 blev han 3die Lectie-Hører ved Kbh.s Skole, 1729 Hører i 6te Lectie s. St., $\frac{11}{12}$ 1731 Conrector s. St., $\frac{8}{2}$ 1732 nederste Capellan ved vor Frue K. s. St.; (ord. $\frac{20}{2}$); $\frac{20}{7}$ s. A. tog han Magistergraden ved Kbh.s Universitet; $\frac{14}{2}$ 1738 Sgp. i Holbæk og Provst i Mehrløse Herred; $\frac{22}{11}$ 1742 disputerede han for den theologiske Doctorgrad ved Kbh.s Universitet, der 30. Nov. s. A. blev ham confereret af Decanus Dr. Marcus Wøldike. † $\frac{22}{3}$ 1753. Han var en Modstander af Pietisterne.

∞ $\frac{26}{3}$ 1732 Anna Maria Bjørnsen. † $\frac{3}{1}$ 1745. (B).

Sml. Universitetsprogr. af $\frac{28}{11}$ 1742. Etatsraad S. Bloch, Roeskilde Domsk. 4, 24. Sjell. Ordinat. Prot. under Aaret 1731. Genealog.-biograph. Archiv 1, 345, 347—48. J. Möller, Mnemoseyne IV. 336—53. Hundrup, Drr. theol. Nr. 67. Wiberg I, 656. 10. Worms (1, 160) og Nyerups Litt. Lex. 88, hvor hans faa Skrifter findes.

25. Dr. Hans Peter Anchersen (1732—35), f. $\frac{4}{10}$ 1700 i S. Bork i Ribe St., hvor hans Fader, Provst Mag. Ancher Sørensen Anchersen (bl. Mag. fra 1696 Nr. 959), der findes bl. Rectorer i Ringkjøbing og Kolding Nr. 19), var Sgp. (sml. Wiberg 1, 198. 8). Moderen var Maria Hansd. Curtz af Kolding. Han dimitteredes 1716 (imm. $\frac{11}{7}$) af sin ældre Broder Søren Anchersen (se bl. Mag. Nr. 1512) til Kbh.s Universitet. 1717 Cand. ph. & Bacc. S. A. Alumnus paa Walkendorfs Colleg.; 1719 Decanus paa Communitetet; 1723 udenlands; $\frac{20}{6}$ 1726 Mag. i Kbh. (Nr. 1459). Derpaa atter 1726—30 udenlands med 3 Sønner af Etatsraad Bille til Steenalt. $\frac{19}{3}$ 1732 Conrector her ved Skolen og tillige Vicarius til at læse og disputere for Thomas Bartholin, Universitetets Qvæstor. $\frac{19}{3}$ 1733 tillige første Universitets-Bibliothekar; 1735 nedlagde han sit Skoleembede; $\frac{6}{4}$ 1736 Prof. phil. og Assessor i Consistoriet; $\frac{6}{11}$ 1736 Dr. jur. i Kbh.; (han forsvarede $\frac{5}{11}$ sin Disputats jus publicum et foedale veteris Norvegiae ex antiquo iure anglico „Hirdskraa“); $\frac{12}{4}$ 1737 tillige Prof. eloquentiae p. o.; $\frac{23}{6}$ 1752 virkelig Justitsraad. † $\frac{22}{4}$ 1765 af Vattersot. Hans Opuscula minora collecta udkom 1775 i Bremen.

∞ 1737 Catharina Højer f. Wiel, f. $\frac{5}{11}$ 1688 i Strømsø, † $\frac{27}{1}$ 1762 (u. B.), Enke efter Raadmand i Kbh. Commerceraad Hermann Højer, † $\frac{14}{10}$ 1725. Sml. Gjessing J. L. II. 1, 49.

Sml. Kbh.s l. Tid. 1756 Nr. 24 (S. 249—51). Adr. Cont. Eft. 1765 Nr. 45 og 47. Suhms Skrifter X., 24. Minerva 1756, II. 559. Gjessings Jubell. II. 1, 269—70. J. C. Bloch, F. G. 1, 423—4. Hundrup, Dr. jur. Nr. 8; Worms (1, 23—5) og Nyerups L. L. S. 14—15.

26. Mag. Caspar Frederik Munthe (1736—60), f. $\frac{31}{10}$ 1704 i Romsdalen i Trondhjem Stift, var en Søn af Ludvig Iversen Munthe, Tolder paa Molde, og Anna Kaarsbøl ∞ $\frac{10}{10}$ 1696. Han deponerede 1723 fra Trondhjems Kathedralskole (immatr. $\frac{17}{7}$); 1724 Cand. philos.;

$\frac{2}{8}$ 1725 Cand. theol. laud.; blev Alumnus paa Borchs Collegium; 1731 6te Lectiehører ved Kbh.s Skole; $\frac{20}{6}$ 1735 Magister i Kbh.; 1736 Conrector ved denne Skole; $\frac{28}{8}$ 1740 Rector Clemens Schade (bl. Rect. Nr. 27) adjungeret ved Succession (Vicerector); $\frac{3}{8}$ 1747 Prof. des. linguæ Græcæ ved Universitetet; 1748 virk. Prof. linguæ gr.; $\frac{26}{1}$ 1760 ($\frac{9}{11}$ 1759) fratraadte han Skolens Tjeneste; $\frac{5}{11}$ 1762 virk. Justitsraad. † $\frac{10}{12}$ 1763.

∞ 1) $\frac{29}{7}$ 1744 Thyra Sophie Kølischen, f. $\frac{2}{5}$ 1712, † $\frac{14}{2}$ 1749, D. af Mag. Christian Kølischen, øverste Capellan ved vor Frue Kirke, der findes nedenfor blandt Hørerne.

2) $\frac{14}{1}$ 1750 Mille (Emilie) Johanne Kaasbøl, døbt $\frac{5}{2}$ 1718, † 17.., ældste Datter af Mag. Eiler Christopher Kaasbøl (der dep. 1701 fra Sorø), Sgp. ved Helliggeistes K. i Kbh.

Sml. Kbh. lærde Tid. 1760 S. 42—43. Kbh.s Adr. Cont. Efterr. 1763 Nr. 134. Gjessing, Jubell. II. 2, 266 Tab. 2 og 3, III. 408 Tab. 2. Moe, Tidsskr. 2, 307. Worms (2, 99) og Nyerups L. L. 403—4.

27. Mag. Lars Lykke, Conrector $\frac{9}{11}$ 1759 (inds. $\frac{26}{1}$ 1760) — $\frac{17}{5}$ 1765, da han blev Rector ved denne Skole (se bl. Rect. Nr. 28).

28. Mag. Laurits Sahl (1765—1801), f. $\frac{10}{12}$ 1734 i N. Tranders ved Aalborg, hvor hans Fader var Degn. Han deponerede 1754 ved Universitetet fra Aalborg Kathedralskole (immatr. $\frac{14}{7}$); $\frac{18}{9}$ 1755 Cand. philos.; $\frac{19}{5}$ 1756 Baccalaur.; blev Alumnus paa Ehlers's Collegium og Decanus paa Communitetet; $\frac{4}{8}$ 1761 Magister ved Kbh.s Universitet; $\frac{22}{9}$ s. A. Cand. theol. laud.; $\frac{21}{6}$ 1765 Conrector ved Kbh.s lærde Skole (indsat $\frac{6}{8}$ s. A. af Rector) samt Vicarius for Professor linguæ Græcæ ved Universitetet. 1769 Medlem af det kgl. norske Vid. Selskab; 1781 virk. Professor I. Gr. ved Universitetet; $\frac{22}{5}$ 1801 entlediget paa Grund af Alderdom og Svagelighed fra begge Embeder. † $\frac{19}{11}$ 1805. Han var en lærd Mand, der har udgivet en Mængde Skrifter, blandt hvilke ogsaa Oversættelser af de gamle

Classikere, men ligesom disse paa den ene Side vidne om hans Flid, saa røbe paa den anden Side, især de poetiske iblandt dem, stor Mangel paa Smag. Hans Oversættelse af de 4 første Bøger af Ovids Metamorphoser gav Anledning til det Epigram:

O Naso, aldrig var din Brøde lig din Qval,
Du blev forviist fra Rom og oversat af Sahl!

Han var fra 1763—77 Redacteur af de Berlingske lærde Tidender. Hans gode philologiske Bibliothek paa omtr. 2800 Bind kjøbte Universitetsdirectionen i Aaret 1806 til de lærde Skolers Brug for 1150 Rd. d. Cour. Biskop J. P. Mynster, der i 1786 hospiterede som Discipel i denne Skole, giver følgende Beskrivelse af ham (uden dog at nævne hans Navn): „Conrector havde efter den daværende besynderlige Indretning, hvis Ophør jeg dog har hørt mange gamle Skolemænd beklage, ingen anden Forretning i Skolen end at læse med Mesterlectie de tre sidste Dage i Ugen, hvoraf endog Lørdag Eftermiddag var fri. Han tjente Disciplene til Nar, og det kunde ikke let være anderledes, naar han stod som et Sviin og skubbede Ryggen mod Cathederet, eller han i dette lagde sig til at sove. Han var ogsaa ilde berygtet for sin Gjerrighed.“ (Meddelelser af mit Levnet S. 26.)

∞ ⁸/₂ 1766 i Kbh. Jfr. Johanne Georgia Munk, døbt ¹/₁₂ 1733, † (Enkekassen 3227).

Sml. Kbh.s l. Efterretn. 1805 Nr. 48 S. 763. Fallesens Maanedsskrift VII. 132—4. Tauber I, 114. Worms L. L. 2, 308—9. III. 664—66, 982. Nyerups L. L. 515—16.

29. Mag. Niels Lang Nissen, 1797 Overlærer, ²⁴/₆ 1801 Conrector —1803. Se bl. Rectorer Nr. 31.

30. Mag. Otto Diderik Bloch, f. ¹⁵/₂ 1766 i Visby Præstegd. paa Hindsholm i Fyen, hvor hans Fader Laurits Bloch, f. ²⁵/₆ 1731, † ⁸/₁ 1773, var Sgp., Moderen var Anna Maria Lütken, døbt ²³/₁₀ 1746, ∞ ¹⁸/₁₁ 1763, † 1772. Tidlig fader- og moderløs blev han under

Formynderskab af sin Morfader, Pastor Otto Diderik Lütken i Skjellerup og Ellinge i Fyen, f. 1713, † ²⁵/₁ 1788, opdraget af en Faster i Odense, fra hvis Kathedralskole han 1784 dimitteredes til Universitetet. Ved Examen artium erholdt han Udmærkelse; ¹⁹/₇ 1785 tog han philosophisk Examen (laud.); ²⁴/₁ 1787 theologisk Attestats h. ill. og ²/₁₀ 1790 philologisk Embedsexamen laud.; han blev Alumnus paa Borchs Collegium, derefter Vicedecanus paa Communitetet og 3die Lectiehører ved Frue latinske Skole i Kbh.; 1792 blev han Magister artium og Dr. philos. i Kbh.; 1797 Overlærer ved Frue Skole, men allerede ²⁸/₁₂ 1798 formedelst Sindssvaghed entlediget med Vartpenge; 1813 blev han Amanuensis, 1814 2den og ²¹/₁₁ 1829 1ste Underbibliothekar ved Kbh.s Universitetsbibliothek; fik ¹⁷/₁₁ s. A. Prædicat af Professor. Var tillige Bibliothekar ved Communitetsbibliotheket og havde som saadan Bolig paa Regentsen. † ¹⁵/₆ 1831 ugift. Om hans Andeel i Videnskab. Selskabs Ordbog sml. Chr. Molbech, Vidensk. Selskabs Historie S. 384. 394.

Sml. J. C. Bloch, Fyenske Geistl. 2, 78—79. Erslews F. L. 1, 148—9. Suppl. 1, 169—70. Hundrup, philol. Cand. 1849. Nr. 125. 1850. S. 23. Lengnick, Niels Sørensen Bloch S. 1.

31. Hans Christian Linderup (1797—1807 Overlærer i Matematik og Physik), f. ²⁹/₃ 1761 paa Vognserup, hvor hans Fader, Christian Otto Linderup, var Forvalter. Optoges ²²/₇ 1778 i 5te Lectie i Roeskilde Kathedralskole, fra hvilken han 1782 dimitteredes til Universitetet; blev udm. ved Examen artium; tog ¹⁰/₇ 1783 den philosophiske og ¹⁴/₁₁ 1786 den (større) philologiske Examen, begge med Charakteren laud.; blev ¹¹/₆ 1790 Alumnus paa Borchs Collegium, senere Vicedecanus paa Communitetet; manuducerede en Deel Aar til exam. artium; blev 1797 Overlærer i Matematik og Physik ved vor Frue Skole i Kbh., ²⁴/₁ 1801 tillige Inspector i den matematisk-physiske Klasse i det pædagogiske Seminarium, fra hvilket Embede han entledigedes d. ²²/₄ 1803. ¹⁵/₄ s. A. (indtil ²⁴/₂ 1806) tillige Kasserer og Regnskabs-

fører ved denne Skole; $\frac{1}{5}$ 1807 entlediget som Overlærer. † $\frac{0}{3}$ 1809. Blandt hans Skrifter, der opregnes hos Nyerup S. 347, maa nævnes „De første Grunde af den rene Mathematik“, 1—2 Deel, der udkom 1799—1803, og i 2den forøgede Udg. 1807, og af hvis 1ste Deel en tredie ved Jacob Keyser (Krum), (se nedenfor bl. Overlærere Nr. 39) omarbejdet Udgave udkom 1813.

∞ $\frac{24}{8}$ 1798 Andrea Christine Moth, f. 17..

Sml. Nyerups L. L. a. St. Hundrup, Philol. Cand. 1849 S. 63 (Nr. 111).

32. Michael Frederik Liebenberg (1797—99 Overlærer i Anthropologi og Religion), f. $\frac{2}{4}$ 1767 i Kbh., var yngste Søn af Bundtmagermester Joachim Frederik L., f. 1725, † 1777, og første Hustru Maren Grønvold, f. 1727, ∞ 1752, † 1771. Som et fader- og moderløst, fattigt Barn fandt han 1777 en Velgjører og Fader i den københavnske Brygger Bendt Hoftved, der tillige var en af Stadens eligerede Borgere, † $\frac{28}{10}$ 1784 (Fader til den bekendte Niels Hoftved, der findes bl. philolog. Cand. 1849 Nr. 55). Denne lod ham privat forberede til Universitetet; $\frac{3}{10}$ 1783 immatriculeredes han (h. ill.); 1784 underkastede han sig den philosophiske Examen med Udmærkelse; i Efteraaret 1789 overtog han ved sin Lærer og Ven N. Qvistgaards Død efter ham Bestyrelsen af en privat Opdragelsesanstalt; underkastede sig $\frac{18}{1}$ 1792 theologisk Attestats (laud.); aflagde begge de praktiske Prøver med samme Udfald; $\frac{21}{2}$ 1794 Præst ved Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset, (ord. $\frac{21}{3}$), 1797 tillige Overlærer ved denne Skole i Anthropologi og Religion; $\frac{15}{2}$ 1799 Sgp. i Frederiksberg og Hvidovre i Sj.; $\frac{12}{7}$ 1805 tillige dansk Slotspræst i Kbh.; $\frac{28}{6}$ 1808 tillige Ordensbiskoppens Vicarius; $\frac{10}{8}$ s. A. R*; $\frac{2}{3}$ 1810 fratraadte han Frederiksberg Sognekald, da han blev Hofpræst; $\frac{22}{11}$ 1816 tillige kgl. Confessionarius; 1819 Meddirecteur og 1826 Vicepræsident i det danske Bibelselskab; $\frac{16}{6}$

1824 DM.; $\frac{25}{6}$ 1826 C. af D.; var ogsaa Medlem af Selskabet til de skjøne Videnskabers og Smagens Ud bredelse. † $\frac{3}{6}$ 1828 i Kbh. Af hans Skrifter, der opregnes hos Erslew, maa nævnes hans „Christelige Religions taler“, der udkom i 2 B. 1805—9, „Den retskafne Familie“ (til huslig Andagtsbefordring) 1795, „Addisons Levnet“ 1792, „Bidrag til christelig Eftertankes og Opbyggelses Fremme“, 3 B. 1823—6. Desuden har han oversat adskillige Skuespil og forskellige Andagtsbøger. Han har udgivet C. F. Jacobis Skrifter 1817. Tillige har han leveret en heel Deel forskelligartede saavel pro saiske som poetiske Bidrag til forskellige Tidsskrifter.

∞ 1) $\frac{9}{4}$ 1794 i Kbh. Sophie Charlotte Qvistgaard, f. Gütlich, døbt $\frac{20}{1}$ 1750 paa Christianshavn, † $\frac{24}{1}$ 1802 i Frederiksberg, D. af . . . Gütlich, Rasmusmester ved Børnehuset, og Enke efter den ovenfor nævnte Institutbestyrer Nicolai Qvistgaard i Kbh.

2) 1802 Antoinette Thomasine Birch, f. $\frac{18}{2}$ 1783 i Haagerup Præstegaard i Fyen, † $\frac{26}{11}$ 1855 i Kbh. (2 S. 3 D.), D. af Dr. theol. Carl Christian Laurentius Birch (bl. Dr. Th. Nr. 115), Provst og Sgp. i Assens, og Eleonore Hedevig Seidelin.

Sml. Nekrolog af P. E. Müller i L. T. 1828 S. 299—304, af J. Møller i Nyt Theol. Bibl. XV., 321—38. „Dagen“ 1828 Nr. 119. Sergetale af J. P. Mynster (1828). Fr. Barfods Fortæll. 2. Udg. 688. 763. L. Helweg, Kirkehist. II., 439. Lengnick, „Christian Liebenberg“ S. 2. Nyerups (344—45) og Erslews Forf. Lex. 2, 137—40 og Suppl. 2, 215. Wiberg 2, 106. 38.

33. Eiler Christopher Kaasbøl Munthe (1798—1809), f. $\frac{7}{5}$ 1755 paa Gaarden Vestfold, i Trondhjem St., der ejedes og beboedes af hans Fader Anders Borch Munthe*), (der dep. 1731 fra Trondhjems Sk.), Sgp. i Boe og Husted i Romsdalen, senere i Agerø s. St., † $\frac{24}{6}$

*) En Broder til Justitsraad, Professor Caspar Friederich Munthe, der omtales i Nyerups L. L., S. 403—4.

1770. Moderen Sara Susanne Lund, f. $\frac{2}{7}$ 1726, ∞ $\frac{22}{10}$ 1743, † $\frac{3}{12}$ 1810 i Molde, var en Datter af Jacob Nielsen Lund, Sgp. i Agerø. Deponerede efter at have nydt privat Undervisning 1776 ved Kbh.s Universitet. Studerede derefter Philologi, uden dog at underkaste sig den da indrettede philologiske Examen. Var Pagehovmester tilligemed O. J. Samsøe o. Fl. 1797 2den Lærer ved det Blaagaardske Landalmuelærer-Seminarium; 1798 Overlærer ved Kbh.s Kathedralskole, med Bestalling af $\frac{2}{10}$ 1801, først i Historie og Geographi, siden i det latinske og hebraiske Sprog. Gav tillige Undervisning i det Schouboeske Institut. Ved Kbh.s Bombardement 1807 ramte den store Ulykke ham, at han ikke blot blev brandlidt og mistede Alt, hvad han ejede, men ogsaa sin venstre Arm (sml. Danske Samlinger 3, 129), hvilket sandsynligvis forkortede hans Dage. Den $\frac{14}{11}$ 1809 udnævntes han til Rector i Nyborg (med Bestalling af $\frac{11}{1}$ 1810). Den $\frac{21}{2}$ 1810 blev han indsat af Biskop Dr. th. (i Halle) Peder Hansen, s. D. som den nye Skolebygning blev indviet. (Se bl. Rectorer i Nyborg Nr. 40.) † $\frac{3}{10}$ 1814. „Han havde (efter Dr. Mülertz, der havde været hans Discipel i det Schouboeske Institut) gode Gaver til at undervise; hans Foredrag udmærkede sig ved Smag og Værdighed, og han var meget agtet af sine Lærlinge“. Af hans Skrifter maa nævnes hans Lærebog i Geographi for de første Begyndere, der udkom 1803, men som bearbejdet af Forskjellige udkom i 15de Oplag 1860; „De mærkeligste Personers Levnetsbeskrivelse og de vigtigste Tildragelser igjennem alle Tidsaldere, en Lærebog i Historie for de første Begyndere“, udkom Kbh. 1804, og i 4de Oplag Kbh. 1835 med Tillæg af C. E. Werlauff. I Christiania udkom den endnu 1840 i en ny Omarbejdelse af L. Stoud Platou. Endnu mere yndet var hans „De vigtigste indenlandske Tildragelser og de mærkeligste danske og norske Personers Levnetsbeskrivelser, en Læse- og Lærebog i Fædrelandets Historie for Begyn-

deré og Viderekomne“. Den udkom Kbh. 1806 og i 9de Oplag Kbh. 1857. Den blev oversat paa Tydsk af H. E. Wolff, Altona 1810 og 2den Udg. 1822, og paa Svensk, Calmar 1832.

∞ $7/6$ 1797 Ane Margrethe Kryger, f. 17.., † $16/8$ 1826.

Sm I. „Dagen“ 1814 Nr. 69. C. Nyholms Sergetale ved Rector Munthes Liig, Odense 1814. Dr. Mülertz, Efterretn. om Nyborg Skole S. 27. Jensen, om Joenstrups Seminarium S. 44. Gjessings Jubell. II., 2, 366 Tab. 2 og 3. Erlandsen, Trondhjems G. 479—80. Lengnick, v. Munthe S. 10. Engelstofts Annaler 1810, 1, 106—7 og 297—308. 2, 112. 1811 1, 110—11 og 115 fig. Nyerups L. L. 404. Erslews F. L. 2, 315—17 og Suppl. 2, 425—26.

34. Mag. Christian Peter Thorlacius, f. $19/2$ 1773 i Kolding, hvor hans Fader Mag. Skule Thordar Th. (der findes ovenfor bl. Rectorer Nr. 30) dengang var Rector. Efter i sit Hjem at have nydt privat Undervisning af stud. Svendsen, blev han $14/1$ 1782 af sin Fader indsat som Discipel i vor Frue Skole, hvor han fik Plads i 2den Lectie. 1789 deponerede han herfra ved Universitetet; han blev udmærket saavel ved Examen artium som $12/4$ 1790 ved den philologiske og $5/10$ s. A. ved den philosophiske Examen. Blev i Juni 1792 Alumnus paa Borchs Collegium og underkastede sig $23/10$ s. A. theologisk Attestats (laud.); tog $30/6$ 1794 philolog. Embedsexamen med samme Udfald; blev derpaa Hører og $28/12$ 1798 Overlærer i det latinske Sprog ved vor Frue Skole (med Bestall. af $2/10$ 1801). Den 29. Sept. 1797 disputerede han for den philosophiske Magister- og Doctorgrad (de Græcorum gustu antiquitatis ambitioso, virisque, quorum erat monumentorum veterum memoriæ invigilare). Som Lærer var han af ingen eller liden Betydning. $14/3$ 1803 blev han Rector ved den lærde Skole i Nyborg (se bl. Rectorer i Nyborg Nr. 39 og i Kolding Nr. 26). Entlediget $23/9$ 1817. † 16. Febr. 1831 ugift i Ringkjøbing.

Sml. Gjessings Jubell. 1, 245. J. Baden, Univers. Journal 1799 S. 32 jfr. 96. Mülertz, Efterr. om Nyborg Sk. S. 27. Fyhn, Om Kolding S. 114. F. E. Hundrup, Philol. Cand. 1849 S. 75—76 (Nr. 132), Nyerups (S. 611) og Erslews F. L. 3, 359—60 og Suppl. 3, 404.

35. Hieronymus Laub (1799—1800), f. $^{10}/_1$ 1771 i Odense, hvor hans Fader, Krigsraad Vilh. Fred. Laub, f. $^{15}/_5$ 1734, dep. $^{29}/_7$ 1748 privat (en Søn af Etatsraad, Livmedicus, (Dr. med. i Leyden) Hieronymus Laub), † $^{1}/_6$ 1800, da var Tolder, senere Pakhusforvalter ved Kbh.s Toldbod. Moderen Sophie Elisabeth Kisbye, f. $^{5}/_7$ 1749, † $^{14}/_9$ 1768 i Odense, † $^{7}/_8$ 1799 i Kbh., var en Datter af Prof. Mag. Hans Rasmussen Kisbye, Lector i Theologi ved Odense Gymnasium, og altsaa Søster til Rector Rasmus Severin Kisbye i Aalborg (Nr. 21). Efter at have nydt privat Undervisning af Mag. Peder Estrup (der findes nedenfor bl. Hørere, og bl. Rectorer i Randers Nr. 35) blev han $^{3}/_9$ 1785 af Faderen sat i Frue Skole, hvor han fik Plads i øverste Lectie. Herfra deponerede han 1788 og blev udmærket saavel ved Examen artium som n. A. ved den philosophiske Examen. $^{8}/_6$ 1791 blev han Alumnus paa Ehlers's Collegium, $^{27}/_{10}$ 1794 Cand. theol. laud.; $^{10}/_6$ og $^{29}/_{11}$ 1801 aflagde han den homiletiske og katechetiske Prøve (laud., laud. egr.); var imidlertid i 1796 antaget af Grev Moltke til at prædike for ham i Capellet paa Bregentved, hvor han levede i fortroligt Venskab med J. P. Mynster, der var Huuslærer smst., og i 1797 blev han ansat som Hører ved vor Frue Skole, ved hvilken han $^{26}/_4$ 1799 blev Overlærer i Religion, Anthropologi og Moral i øverste Lectie (efter Liebenberg), med Bestalling af $^{12}/_{10}$ 1801. Hans Virksomhed i Skolevæsenets Tjeneste varede imidlertid ikke længe, thi allerede $^{27}/_{11}$ 1801 udnævntes han til Sgp. i Frørup i Fyen, hvorhen han dog paa Grund af Sygdom først kom det følgende Aar. Han blev $^{9}/_4$ 1802 i Odense ordineret af Biskop J. C. Bloch. I dette Embede virkede han til sin Død $^{20}/_8$ 1848. I

Litteraturen er han kun fremtraadt som Forf. af Theaterkritiken i Minerva 1796—98. Han var J. P. Mynsters trofaste og kjæreste Ven, og det er en stor Glæde at læse de desværre altfor sparsomme fortræffelige, gjensidige Breve fra disse Mænd, der trods Forskjel i Stilling og Livsvilkaar, trods Tid og Afstand, bare for hinanden et Venskab, der sluttet i Ungdommens første Aar blomstrede i sin fulde Friskhed og Inderlighed til Hjertets sidste Slag.

∞ ²⁰/₅ 1802 i Kbh. Louise Frederikke Zinck, f. 1779 i Kbh., † ⁴/₇ 1859 paa Sludegaard ved Nyborg, D. af Syngemester ved Theatret, Professor Hardenack Otto Conrad Z. og Susanne Elisabeth Pontet. Hun fødte ham 5 Sønner, af hvilke den ældste Vilh. Fred. Laub † 1845 som Bogtrykker i Nykjøbing, og hans Tvillingbroder Hardenack Otto Conrad L. er Biskop i Viborg St., og 4 Døttre, af hvilke Magdalene Hedevig Johanne ∞ Dr. Frederik Ludvig Bang Zeuthen, Sgp. i Fredericia.

Sml. Nekrolog i Selters Nekrol. Saml. II. 34—54 (af hans Søn H. O. C. L.). Høsts Erindringer S. 151. J. P. Mynsters Meddelelser S. 29, 30, 39, 63, 64, 90, 91. H. Steffens, Was ich erlebte, II. 172—3, X. 428. Lengnick, H. Seidelin 1—2. og Laub S. 12, Odense Ordin. Protok. S. 524—5. Gjessings Jubell. II. 2, 301. J. C. Bloch, F. G. 1, 322. Nyerup, L. L. 333. Erslews F. L. 2, 115—16. Suppl. 2, 168. Wiberg 1, 398—99.

36. Georg (døbt Jørgen) Sverdrup (1803—6), f. ²⁵/₇ (ikke ²/₄) 1772 paa Gaarden Laugen (i Nærø Præstegjæld i Namdalen i Trondhjems Amt), som ejedes af hans Fader Peter Jacob Sverdrup. Hans Moder var Hilleborg Margrethe Schultz. Han blev sat i Trondhjems Kathedralskole, fra hvilken han 1789 deponerede ved Kbh.s Universitet (laud.); tog ⁵/₁₀ 1790 den filosofiske Examen med Udmærkelse og 8. April 1791 den philologiske Examen (laud.); blev derefter Alumnus paa Borchs Collegium, og underkastede sig (som den bedste) ¹⁷/₃ 1798 den ved Universitetsfundatsen af ⁷/₅ 1788 befa-

lede Skoleembedsexamen med Charakteren laud. un. cons.; s. A. rejste han til Göttingen, hvor han i 1½ Aar studerede Philologi og Philosophi; blev efter Hjemkomsten ²⁰/₉ 1799 beskikket til Overlærer i Historie og Geographi ved Kathedralskolen i Christiania; men forflyttedes ¹⁵/₄ 1803 som Overlærer i samme Fag til Kbh.s Kathedralskole; ²²/₄ s. A. beskikkedes han tillige til Adjunct og Examinator i græsk Philologi ved Kbh.s Universitet; og ⁸/₂ 1805 derhos til Lærer i den historisk-geographiske Klasse i det pædagogiske Seminarium; hvorpaa han ¹⁹/₄ s. A. udnævntes til Prof. extraordinarius i det græske Sprog ved Universitetet; han havde saaledes tvende forskellige vigtige Embeder, indtil han ³⁰/₅ 1806 entledigedes fra dette sit Skoleembede; 1812 valgtes han til Medlem af det Norske Vid. Selskab i Trondhjem, og ¹⁶/₁ 1813 beskikkedes han til Professor i græsk Philologi og Bibliothekar ved det da oprettede norske Universitet i Christiania, hvor han indtil 1821 tillige holdt Forelæsninger over det latinske Sprog; 1814 var han Medlem af og tilsidst Præsident i Rigsforsamlingen paa Eidsvold; 1817—24 holdt han tillige philosophiske Forelæsninger ved Universitetet; ⁷/₉ 1818 R. NSt.; s. A. Bestyrer af det philol. Seminarium; s. A. Storthingsmand for Christiania og dette Things Præsident; 1824 atter Storthingsmand for Christiania; 1831 overtog han, efterat Prof. Poul Møller (se nedenfor bl. Adjuncterne) var kaldet til Kbh., Professoratet i Philosophi, idet han afgav Professoratet i græsk Philologi. Fra dette Embede entledigedes han ²⁵/₃ 1841 efter Stortingets Bestemmelse med den fulde Gage (2000 Specier) i Pension; dog vedblev han at fungere som Bibliothekar til Febr. 1845; 1847 blev han ved Ordenens Stiftelse C. af St. Olafs Orden. † i Christiania ⁸/₁₀ 1850. Hans omfattende praktiske Virksomhed levnede ham aldrig nogen Tid til litterær Productivitet. Han oversatte Heerens gamle Historie, Brøders latinske Grammatik og besørgede nogle Udgaver af enkelte gamle græ-

ske Forfattere. Ogsaa var han Medudgiver af Eidsvoldsforsamlingens Forhandlinger 1814.

∞ 29. Juni 1804 Marie Petronelle de Treschow, f. 1781, † $\frac{8}{2}$ 1849, D. af Conferentsr., Amtmand, C. af Danebrog Michael de Treschow, f. $\frac{5}{3}$ 1741 i Vaage Præstegjæld i Guldbrandsdalen, † $\frac{5}{6}$ 1816. ∞ $\frac{8}{4}$ 1778 Marie Christine Elisabeth Henningsen f. Wasserfall, døbt d. $\frac{26}{7}$ 1753 i Kbh., † $\frac{31}{3}$ 1823 s. St., D. af Kjøbmand Peter W. og Enke efter Cancelliraad Peter Henningsen, Dep. i t. Cancelli, f. 1737, ∞ i Kbh. $\frac{12}{2}$ 1773, † $\frac{23}{5}$ 1775. Af deres Børn omtales Sønnerne Michael og William Frederik Benedict Peter i det norske Forf. Lex. S. 618.

Sml. Fr. Barfods Biographi i Skandin. Folkekal. 1845 S. 221—41 (m. P.). „Normanden“ Nr. 1. Moe, Eidsvolds Repræs. 136—7. „Granskeren“ 1841 Nr. 21. N. Wergelands Breve. H. Wergeland, Constitut. Hist. Oehlenschlägers og Aals Erindringer forskjell. St. Steffens, Was ich erlebte, IX. 189. Hundrup, Philol. Cand. 1849 S. 79—80, 1850 S. 24. Nyerups Litt. Lex. 593. Lange, Norsk Forf. L. S. 615, 617. Hans Portrait er ogsaa 1813 stukket i Kobber i Dresden.

37. Peter Krog Meyer (1806—8), f. $\frac{7}{1}$ 1780 i Øgstadgd. i Værdalen ved Stiklestad i Trondhjems St., var yngste Søn af Nicolai Meyer, Major ved det Trondhjemske nationale Inf. Reg., f. $\frac{2}{11}$ 1735 i Værdals Præstegjæld, † $\frac{19}{1}$ 1801, og Inger Maria Krog, f. 24. Juni 1743 i Værdals Præstegjæld, ∞ 1771, † 1. Aug. 1801 i Trondhjem, en Datter af Provst Peder Gjerlovides d. e. Gjerlovsen Offesen Krog, der 1723 deponerede fra Trondhjems Skole, sml. Erlandsen, Trondhjems St. S. 352—54, af en udbredt norsk Familie, over hvilken vi have en Stamtavle af Lengnick. I sit 12te Aar blev han Discipel i Trondhjems Kathedralskole, i hvilken han efter den da bestaaende Indretning i Novbr. 1796 underkastede sig Examen artium med Hovedkarakteren laud.; kom i Foraaet 1797 til Kbh.s Universitet, hvor han den 25. Aug. blev immatriculeret. 3. Oct. s. A. og 20. Apr. 1798

underkastede han sig den philologisk-philosophiske Examen og 20. Jan. 1800 den theologiske Attestats, begge med Udmærkelse; indtraadte derefter i det da nylig oprettede pædagogiske Seminarium og blev Alumnus paa Borchs Collegium og Lærer i Hofpræst Christianis Opdragelsesinstitut paa Vesterbro, samt i Efterslægtselskabets Realskole. Han vandt 1801 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af den theologiske Priisopgave og udnævntes s. A. til Adjunct ved Kbh.s Kathedralskole; 6. Oct. 1802 Overlærer i Religion, Anthropologi og Hebraisk ved Christiania Kathedralskole og 24. Decbr. s. A. tillige 6te ordentlige Medlem af Skoleraadet s. St.; 6. Juni 1806 Professor extraord. i Theologi ved Kbh.s Universitet og tillige Overlærer i Religion, Anthropologi og Hebraisk ved Kbh.s Kathedralskole; ved kgl. Resolution af 17. Marts 1808 dispenseredes han fra de med hans Embede ved Universitetet og Skolen forbundne Forretninger, da han af Hertug Frederik Christian af Augustenborg var bleven antaget til Opdrager og Lærer for hans tvende Sønner, Hertug Christian Carl Frederik August og Prinds Frederik Emil August, og tillodes det ham, efter at have tilendebragt disses Forberedelse, atter at indtræde i sin Stilling ved Universitetet (sml. Engelstoft, Annaler 1808. 1, 107—8); den 10. Aug. 1815 disputerede han for Doctorgraden i Theologi ved Kbh.s Universitet (de ratione et argumento apologetici Arnobiani); i 1816 vendte han tilbage til sit Professorat ved Universitetet; d. 22. Marts 1817 udnævntes han til Professor ordinarius i Theologien og d. 18. Juli s. A. tillige til Assessor i Consistoriet; 18. Febr. 1818 blev han Medlem af det Skandinaviske Litteratur-Selskab; den 23. April 1819 udnævntes han til første Biskop over Als og Ærø, men uden at kunne tiltræde dette Embede. † 24. Juni s. A. i Kbh. efter en langvarig og smertefuld Sygdom, 4 Dage før den Dag, der var bestemt til hans Ordination. Han var en udmærket Lærer for Ungdommen,

begavet med Aandrighed og Smag og vel udrustet med Kundskaber. Hans Skrifter opregnes hos Erslew. Det vigtigste af disse er hans „Lærebog i den christelige Religions- og Sædelære, med Hensyn paa Disciplenes Tarv i de lærde Skolers øverste Classer, Kbh. 1818“, en fortræffelig Bog, der i mange Aar var meget brugt, men senere, da den fortrængtes af Fogtmanns Lærebog, sagdes at være altfor vanskelig, noget, hvorom vi, der havde lært den, havde været uvidende.

∞ 1804 i Christiania Frederikke Vilhelmine Wexels, f. 12 Sept. 1785 i Kbh., † 24. Apr. 1830 s. St., D. af Kammerraad Hans Wexels, f. 1754, † 15. Aug. 1808, Administrator i Christiania, og Hustru Hedevig Elisabeth With, f. 1752, † 18. . Sml. Lengnick, Fam. Krog 13—14, hvor Descendentsen findes. Deres ældste Søn, Hans Wexels Krog Meyer, gjorde sig under vanskelige Forhold velbekjendt som Sgp. i Ulkebølle paa Als ved sit ægte fædrelandske Sindelag, hvor han ikke blot vandt sine Sognefolks Kjærlighed, men stor Agtelse saavel hos Fjender som hos Venner.

Sml. Autobiogr. i Universitetsprogr. ved Kroningsfesten 1815 S. 15—18. Nekrolog af P. E. Müller i L. T. 1819 Nr. 28 S. 442—47 (jfr. S. 528 og Høsts Morgenblad 1819 S. 511), af P. Arnesen i Kbh.s Skilderi 1819 Nr. 53, af J. Møller i Theolog. bibl. XVII., 257—93. Rahbeks Hesperus, 1, 258—9. Provinz. Ber. 1832, S. 204. Falck, Neue Staatsbürg. Magazin II., 683—84. Hundrup, Eft. om Doctores S. 69 (Nr. 123). Kønigsfeldt (i Molbechs Hist. Aarb. III.) S. 235—6. S. Zahles Digte 1843 S. 37—8. Erlandsen, Trondh. St. S. 353. Lengnick, Fam. Krog S. 13—14. Nyerups L. L. 386—7. Østs Materialier Nr. 125. Erslews Forf. Lex. 2, 261—63 og Suppl. 2, 368.

38. Frederik Christian Kielsen (1812—19), f. 7. Febr. 1774 i Kbh., hvor hans Fader Oluf Kielsen (en Skaaning af Fødsel) var Organist ved Garnisonskirken, f. 1724, † ¹¹/₁₁ 1792. Moderen Valentine Margerithe Dresler, f. ¹²/₃ 1739, ∞ ¹⁰/₁₀ 1763, † ¹⁵/₂ 1809 (sml. Lengnicks Stamt. Valentin Dresler). Efterat han indtil sit

13de Aar i Hjemmet havde erholdt privat Undervisning af forskjellige mærkelige Lærere, f. Ex. daværende stud. theol. (senere Biskop Dr. th.) Fred. Plum, Digteren Jens Baggesen, Stud. Jørgen Borch, senere Dr. philos. og Sgp. i Gloslunde og Græshauge paa Laaland, og cand. philos. Jens Bertel Møller, senere Prof. og Rector for Helsingørs I. Skole, blev han 21. Sept. 1786 indsat som Discipel i Helsingørs I. Skole, hvorfra han 1790 blev sendt til Universitetet. Ved examen artium erholdt han Charakteren h. ill. og, efterat han det næste Aar havde underkastet sig den philosophiske Examen, begyndte han at studere Chirurgi og at gaae paa Frederiks Hospital, samt at høre anatomiske og naturhistoriske Forelæsninger; men da han efterhaanden følte sig mere og mere hendragen til Naturvidenskaberne, opgav han det chirurgiske Studium og hørte blot naturhistoriske Forelæsninger hos Martin Vahl og senere hos Chr. Wad og Chr. Fred. Schumacher og chemiske Forelæsninger hos Etatsraad, Hofapotheker G. Becker; tillige besøgte han de naturhistoriske Museer og deltog i botaniske Excursioner. Han var imidlertid bleven ansat som Lærer i Naturhistorie i forskjellige Skoler, saaledes i Efterslægtelskabets Realskole (i 14 Aar), i den kbh.ske Borgerdydskole (i 9 Aar) og ved Metropolitanskolens Reform blev han i Novbr. 1797 ansat som Lærer ved samme, ligeledes i Naturhistorie. Den 23. Mai 1804 blev han Alumnus paa Walkendorfs Collegium; i 1805 blev han udnævnt til Secretair i Metropolitanskolens Skoleraad; ¹⁰/₁₀ 1806 til Adjunct i Naturhistorie og Mathematik og 29. Apr. 1812 til Overlærer og Inspector ved samme Skole. Men hans oekonomiske Forfatning var slet, og allerede 30. Apr. 1819 erholdt han efter Ansøgning sin Afsked i Naade og med Pension, flyttede til Vordingborg og blev antagen som Timelærer i den derværende Skole, der just da gik over fra en Middelskole (som den havde været siden ¹/₁ 1808) til atter at være en fuldstændig lærd

Skole, og underviste her i Mathematik, Naturhistorie og Geographi (sml. Suhrs Smaaskrifter 2, 141), indtil han efter 14½ Aars Forløb, da hans Syn var bleven svækket og hans to Sønner dimitterede til Universitetet, i Oct. 1833 flyttede tilbage til Kbh., hvor han † 18/1 1850. Han har forfattet: Lærebog i Naturhistorie for Begyndere (Kbh. 1807), hvoraf 4de Oplag udkom 1839 i Odense. Var 1813—19 og 1836—41 Medarbejder i Borgervennen, har udarbejdet 11 Sognebeskrivelser i S. Sterms Beskrivelse over Kbh.s Amt, samt hele Registeret. Har udgivet: Icones Mammalium, Avium, Amphibiorum, Piscium, Insectorum, indicem systematicum addidit F. C. K. 6 voll. c. tabul. 488, Hafniæ 1835. 4. Har desuden „til Ungdommens Nytte og Fornøielse“ oversat en heel Deel tydske Skrifter, for det meste af naturhistorisk Indhold.

∞ 29/5 1808 Lovise Charlotte Amalie Jacobsen, f. 2/6 1789 i Kbh., D. af Johan Jacobsen og Marie Hansd. Hun fødte ham 4 Børn, der findes paa Lengnick's Stamt., nemlig 2 Sønner, der findes hos Erslew (den yngste Sigurd Thorvald K. tillige nedenfor bl. Timelærere, samt bl. Overlærere paa Herlufsholm), og 2 D.

Sml. Suhr, Smaaskrifter 2, 141—42. Nyerups F. L. 306. Erslews F. L. 2, 17—19 og Suppl. 2, 29. Lengnick, Fam. Kielsen S. 3—4.

39. Jens Jakob Krum (Keyser) (1812—13) var født 1. Oct. 1781 paa Tangen i Drammen i Norge, hvor hans Fader Jens Jacob Krum var Kjøbmand. Hans Moder Jacobæa Keyser var en Søster*) til Johan Michael Keyser, der † 1/12 1810 som Biskop i Christiansand (tidligere Sgp. til Oslo og Slotsmenigheden). Hos denne sin Morbroder blev han opdraget. Han deponerede 1798 (immatr. 24/10) fra Christiania Kathedralskole med Cha-

*) Saaledes Nyerups L. L. 306. Lange (Norsk Forf. Lex. 339) siger derimod, at J. J. Keyser var en Brodersen af Biskop Keyser.

rakteren laud.; tog $\frac{1}{4}$ og $\frac{13}{4}$ 1799 den philologiske og philosophiske Examen med samme Udfald, og var fra 1801 Alumnus paa det pædagogiske Seminarium, hvor han i 1804 tog en Afgangsexamen i den matematiske Afdeling. Blev $\frac{6}{10}$ 1806 ansat som Adjunct ved Frue Skole, 1809 tillige Amanuensis ved Universitetsbibliotheket, $\frac{10}{10}$ 1810 Cand. jur. laud., laud.; holdt 1810—13 Forelæsninger over Physik og Chemi ved Kbh.s Universitet under Prof. H. C. Ørsteds Fraværelse paa en videnskabelig Udenlandsrejse; blev imidlertid 22. Apr. 1812 udnævnt til Overlærer ved Frue Skole, men entledigedes allerede 24. Marts 1813 fra denne Stilling for ved en Udenlandsrejse at forberede sig til Ansættelse som Lærer i Physik og Chemi ved det da oprettede Universitet i Christiania; Krigen og Norges Adskillelse forhindrede imidlertid denne Rejse, men 3. Juni 1814 blev han udnævnt til Professor i Physik og Chemi ved Christiania Universitet og i Novbr. s. A. antog han med Stortingets Samtykke Familienavnet Keyser. Da der i 1817 i Christiania oprettedes en militair Højskole, blev han Lærer ved samme i Physik og Chemi, indtil han i Decbr. 1843 efter eget Ønske frattraadte med Tilkjendegivelse af Kongens naadigste Tilfredshed; 1818—20 foretog han med offentlig Understøttelse en videnskabelig Udenlandsrejse til Sverrig, Danmark, Tydskland, Frankrig og Italien; 1819 blev han Æresmedlem af det oekonomiske Selskab i Cagliari; i 1822—23 opholdt han sig som kgl. Commissair i Kbh. i Anledning af den endelige Opgjørelse med Danmark, Enkekassens Deling og de norske Archivalsagers Aflevering. 1824 Medlem af det Wernerske naturhistoriske Selskab i Edinburgh, 1830 af Vidensk. Selskab i Trondhjem, og 1831 af den physiographiske Forening i Christiania; 1832 Ridder af Wasa, 1843 af Nordstjernen. I 1840 deeltog han i de skandinaviske Naturforskeres Møde i Kbh. † $\frac{18}{1}$ 1847 paa Løkken Sorgenfri ved Christiania. I Litteraturen har han ikke spillet nogen

betydelig Rolle. Foruden mindre Opsatser og anonyme Artikler i Tidsskrifter og Dagblade, samt en Oversættelse af Christianis Leveplan (Kbh. 1805) omarbejdede han Viets første Grunde af Mathematiken (Kbh. 1806, 2det Opl. 1811) og udgav Linderups Lærebog i Mathematiken (1ste Deel, ny ald. omarbejdet Udg., Kbh. 1813).

∞ 1804 Marie Frances Frederici, f. i Edinburgh, opdragen i Demerary. † ²⁹/₁₀ 1829 paa Frogner i Aker.

Sm i. Nekrolog (med Litteraturangivelse) af Fr. Holst i Mag. for Lægevidenskab. 2den Række II. 574—83. Nyerups L. L. 306. Langes Norske Forf. Lex. 339—40.

40. Hans Ancher Kofod, f. 4. Jan. 1777 i Rønne paa Bornholm, var en Søn af Mads Kofod, der findes bl. Rectorer i Rønne Nr. 10 og da var res. Cap. og Rector, siden Sgp. i Hasle, † ¹⁴/₆ 1792, og hans 2den Hustru Mette Marie Mortensen. Til sit 16de Aar opdragen og undervist af sin Fader, blev han efter dennes Død sat i Rønne latinske Skole, hvorfra han i 1795 (immatr. ²³/₁₀) depone-rede ved Kbh.s Universitet. Ved examen artium erholdt han Charakteren laud. ⁸/₄ og ⁷/₁₀ 1796 blev han udmærket ved den philosophiske Examen; ¹⁷/₁ 1799 cand. theol. laud.; indtraadte derpaa i det pædagogiske Seminarium, hvor han især lagde sig efter Historie; blev 1805 Lærer i Metropolitanskolen i Historie og Geographi; ¹⁰/₁₀ 1806 Adjunct og ²⁹/₄ 1812 Overlærer s. St. † ³⁰/₄ 1829 ugift. Han var en flittig Skribent, som har leveret adskillige Haand- og Lærebøger i Historie og Geographi, der ved deres i det Hele taget velvalgte Indhold, praktiske Brugbarhed, lette og flydende Sprog i lang Tid har skaffet sig Indgang i de fleste offentlige og private Skoler, saaledes: Historiens vigtigste Begivenheder, fragmentarisk fremstillede for Begyndere, hvoraf 6te Oplag udkom 1828 og ligesaa mange nye Udgaver ere udgivne efter hans Død; Geographi for Begyndere (5te Oplag 1828, flere senere); Geographisk Haandbog (4de Opl. 1818, flere senere); Lærebog i Geographi for Begyn-

dere (4de Opl. 1827); Den ældre Historie, 3die Udg. 1824; Den nyere Historie i 2 Dele, 3die Udg. 1825—8 (deraf udkom Danmarks Historie i svensk Oversættelse Stockh. 1815); Almindelig Verdenshistorie i Udtog (4de Udg. 1828, deraf 11te Oplag 1857); Udtog af Fædrelandets Historie (3die Udg. 1826) osv. Desuden har han bl. A. oversat Brockhaus's Conversationslexikon med adskillige Forandringer og Tillæg (1—28 B. Kbh. 1816—28).

Sm. Nekrolog i Litt. Tid. 1829, 430—32. Jfr. Kbhsposten 1829 Nr. 72, 73. Nyerups L. L. 316. Østs Materialier Sp. 892. Erslews F. L. 2, 49—50. Suppl. 2, 81.

41. Jørgen Frederik Lund, f. 10. Aug. 1782 i Kbh., hvor hans Fader Søren Jørgensen Lund, † ¹⁹/₃ 1816, var Handskemager; hans Moder var Maria (Maia) Elisabeth Petersen (Sandgreen), † ¹⁶/₁₂ 1820. I 1795 blev han optagen som Discipel i nederste Klasse i Kbh.s Latinskole, i hvilken Skole han 1801 underkastede sig examen artium med Hovedcharacteren laud. med Udmærkelse. Han afgik derpaa til Universitetet, hvor han 1802 underkastede sig den philosophiske Examen med samme hæderlige Udfald. Derpaa gik han over i det pædagogiske Seminarium, hvor han i 1¹/₂ Aar dyrkede de matematiske og fysiske Videnskaber; blev i Foraaret 1804 Volontair i Stads-gjældscomptoiret under Finantserne, og kunde netop gjøre sig Haab om en fast Embedsstilling paa denne Bane, da han efter Raad og Tilskyndelse af en Mand, der med fast Haand greb ind i det lærde Skolevæsens Reform (Hertugen af Augustenborg), ansøgte om og ⁵/₉ 1806, med Bestalling af ¹⁷/₁₀ s. A., erholdt en Adjunctplads ved Nykjøbing Kathedralskole. ³¹/₇ 1817 fik han Prædicat af Overlærer ved samme Skole, og ¹/₅ 1819 forflyttedes han som virkelig Overlærer til Metropolitanskolen. Han underviste her i Mathematik, Regning og Kalligraphi. Den 28. Oct. 1846 blev han efter Ansøgning paa Grund af Svagelighed entlediget med sin fulde Gage i Pension og med Titel af Professor (R. VI. Cl. Nr. 13), † 2. Marts 1854

paa Blaagaard ved Kbh. Hans Portrait er 1847 lithographeret i Em. Bærentzens lith. Anstalt efter en Tegning af A. Dorph (A. Strunk Nr. 1697). I Litteraturen har han blot gjort sig bemærket ved to Programmer: Nogle let anvendelige Midler til at bestemme den sande Tid, Kbh. 1821, 4to, og Tabeller for Beregning af de til Logarithmer svarende Tal og omvendt, Kbh. 1842.

∞ $\frac{1}{10}$ 1806 Frederikke Albertine Krag, f. 14. Oct. 1781 i Kbh., † 25. Marts 1863 i Nestved, D. af Knapmagermester David Peter Krag, † 1807 i Kbh., og Anna Marie Dystrup. Deres Søn Albert Conrad Lund, der dep. 1829 fra Metropolitanskolen, omtales hos Erslew.

Sml. Autobiographi i Progr. for Metropolitanskolen 1840 S. 41—2, jfr. Progr. f. 1844 S. 23—4 og 1847 S. 23—4. Hundrups Skole-Calendar 1843 S. 13, 1845 S. 30—1. J. Barfod, Falst. Geistl. 1, 117—8. Erslews Forf. Lex. 2, 169—70 og Suppl. 2, 257.

42. Dr. philos. Simon Meisling, f. 7. Oct. 1787 i Kbh., hvor Faderen Simon Sørensen M., † 1787, var Vildthandler. Deponerede 1803 fra den københavnske Borgerdydskole og blev udmærket saavel ved examen artium som det følgende Aar ved den philosophiske Examen; blev derpaa Alumnus i det philologiske Seminarium, vandt 1807 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det philologiske Prisspørgsmaal, $\frac{16}{7}$ s. A. cand. theol. laud. impr. ob spec. script., $\frac{18}{6}$ 1808 Adjunct ved den 1. Skole i Helsingør, $\frac{11}{2}$ 1809 Dr. philos. i Kbh., $\frac{29}{4}$ 1812 Adjunct ved Metropolitanskolen, $\frac{1}{5}$ 1819 Prædicat af Overlærer s. St., $\frac{14}{9}$ 1822 Rector ved Slagelse 1. Sk., $\frac{2}{5}$ 1826 Rector i Helsingør, $\frac{1}{11}$ 1828 Titel af Professor; afgik $\frac{30}{7}$ 1839 ved Skolens Nedlæggelse med Ventepenge. † $\frac{8}{4}$ 1856 i Kbh. Se bl. Rectorer i Slagelse Nr. 34 og i Helsingør Nr. 35.

43. Bonaparte Borgen blev 10. Apr. 1830 Overlærer ved denne Skole, 18. April 1837 Rector i Randers, 1. Marts 1844 Rector ved Metropolitanskolen. Se ovenfor bl. Rectorer Nr. 32.

44. Frederik Christian Olsen, f. 23. April 1802 i Kbh., hvor Faderen Anders O. var Toldbetjent. Deponerede 1819 fra Brendstrup og v. Westens Institut, blev udmærket saavel ved examen artium som næste Aar ved den philosophiske Examen. Vandt 1822 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det philologiske Prispørgsmaal; 11. Novbr. 1824 Alumnus paa Borchs Collegium; tog 18. Juni 1827 og 19. Juni 1828 den philologiske Embedsexamens theoretiske og praktiske Prøve, begge med laud. 23. Decbr. 1828 Adjunct ved Metropolitanskolen, 28. Sept. 1830 Overlærer ved den lærde Skole i Helsingør, $^{10}/_6$ 1837 Overlærer ved Metropolitanskolen, 15. Marts 1844 Rector ved Viborg Kathedralskole (hvor til henvises), 1. Jan. 1856 Professor (R. V. Cl. Nr. 8). Afskedigedes efter Ansøgning paa Grund af Svagelighed i Naade og med Pension ved kgl. Resolution af 14. April 1866 fra Udgangen af Juli Maaned s. A. at regne. Lever i Kbh.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Progr. fra 1840 S. 42—3. Hundrups Skole-Calendar 1843 S. 14 - 15 og Philolog. Cand. 1, 88. 2, 25. Erslews F. L. 2, 492—4. Suppl. 2, 583—84.

45. Frederik Christian Carl Birch, f. 24. Aug. 1812 i Vindekilde i Odsherred, Overlærer her fra $^{17}/_5$ 1844— $^{30}/_7$ 1849, da han blev Rector i Horsens, $^{31}/_5$ 1871 Rector ved Metropolitanskolen. Se ovenfor bl. Rectorer Nr. 33.

46. Johan Christian Subcleff Espersen, f. 12. Febr. 1812 i Rønne, deponerede 1830 fra Rønne Skole ved Universitetet og erholdt ved examen artium ligesom næste Aar ved den philosophiske Examen Charakteren laud.; 4. Juli 1838 Alumnus paa Borchs Collegium (til Oct. 1840). $^9/_5$ 1840 underkastede han sig philologisk Embedsexamen (h. illaud.) og 22. Sept. 1843 aflagde han sammes praktiske Prøve med samme Udfald; constitueredes $^{16}/_{11}$ 1841 som Lærer ved Metropolitanskolen, ved hvilken han $^{22}/_9$ 1843 beskikkedes til Adjunct og 17 Dec. 1846 til Overlærer. Hans Undervisningsfag vare her

Historie, Geographi og Græsk. Den 21. Nov. 1857 udnævntes han til Rector for den højere Realskole i Rønne (hvortil henvises), men † allerede 4 April 1859.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Progr. 1842 S. 56—8 og i Programmet fra Rønne 1858 S. 12—15. Jfr. Hundrups Skole-Calender 1843 S. 165—66 samt 1845 S. 34. Do., Philolog. Cand. 1, 100—1. Lærerstanden ved Nakskov, Nysted og Rønne Sk. S. 54—55. Erslews F. L. Suppl. 1, 431—2. Nekrolog i Tidsskr. for Philol. og Pædag. 1, 191—92. Fædrelandet 1859 Nr. 84. Progr. fra Rønne Skole 1859 S. 13.

47. Carl Berg, f. 20. Jan. 1812 i Kolding, deponerede 1832 fra Kolding Skole og erholdt ved examen artium Charakteren laud.; 1833 blev han udmærket ved den philosophiske Examen; i Febr. 1834 blev han Alumnus paa Valkendorfs Collegium. Fra Efteraaret 1840 til Nov. 1841 const. Lærer ved Vordingborg l. Skole; 12. og 13. Nov. 1842 underkastede han sig philologisk Embedsexamen med Charakteren h. ill. og 12. Nov. 1847 den praktiske Prøve med Charakt. laud. 22. Aug. 1846 konstitueredes han som Lærer ved Metropolitanskolen, ved hvilken han 31. Dec. 1847 fik Ansættelse som Adjunct og 4. Nov. 1849 som Overlærer. Hans Undervisningsfag vare Latin og Græsk. D. 26. April 1864 udnævntes han til Rector for den lærde Skole i Frederiksborg fra 1. Mai at regne (hvortil henvises). (Bl. Rectorer der Nr. 14.)

Sml. Autobiographi i Progr. fra Metropolitansk. 1847 S. 25—26; jfr. Hundrup, Philolog. Cand. I. 165. II. 26. Erslews F. L. 1, 110. Suppl. 1, 118—19.

48. Carl Ludvig Petersen, født 2. Sept. 1813 i Kbh., var en Søn af Grosserer Hans Vilhelm Petersen, f. $^{22}/_{11}$ 1772, † $^{2}/_{12}$ 1847, og Mariane Christiane Schjøth, f. 17. . † 18. . I 1830 dimitteredes han fra den christianhavnske Borgerdydskole og blev udmærket ved examen artium ligesom det næste Aar ved den philosophiske Examen. I Foraaret 1837 underkastede han sig ved den polytechniske Lærestanstalt Examen i anvendt Naturvidenskab (h. ill.), og gav under hele sin Forberedelse til denne Examen,

ligesom ogsaa efter den Tid, Undervisning i de matematiske og fysiske Videnskaber. Fra Oct. 1844 til Marts 1845 vicarierede han under Overlærer Lunds Sygdom som Lærer i Mathematik ved denne Skole, ved hvilken han 30. Aug. 1845 ansattes som Timelærer i Naturlære, og 21. Nov. 1846 constitueredes som Lærer i Mathematik og Naturlære; den 25. Oct. 1847 udnævntes han til Adjunct og 25. Sept. (fra 1. Sept.) 1850 til Overlærer s. St.; 6. Oct. 1860 til Professor (R. V. Cl. Nr. 8). Se Fædrelandet 1860 Nr. 244, 49. † $^{16/7}$ 1870 ved et Slagtilfælde. Han deeltog 1840, 1847, 1856 og 1860 i de skandinaviske Naturforskeres Møder. I Litteraturen har han, foruden en Fortegnelse over Metropolitanskolens fysiske Samling (se denne Skoles Progr. fra 1854), efter Joh. Müller leveret Oversættelse af Naturlærens chemiske Deel (Kbh. 1851, 3die Udg. 1862) og Lyslære (Kbh. 1852), samt 4de Deel af A. v. Humboldts Kosmos (Kbh. 1859).

∞ $^{16/5}$ 1843 i Kbh. Thora Elvine Lytthans, f. $^{18/8}$ 1819 i Kbh. (5 S. og 1 D.). D. af Oblt. Muurmester Johan Heinrich L., f. $^{17/4}$ 1783 i Lütjenburg, † $^{22/8}$ 1852 i Kbh., og Louise Dorothea Borger, † $^{28/3}$ 1840 i Kbh.

Sml. Autobiographi i Metropolitansk. Progr. 1846. Skoleetterretn. S. 19; jfr. Progr. fra 1870 S. 40—1, 1861 S. 17. Erslews Forf. Lex. Suppl. 2, 642.

49. Jens Andreas Christian Holbech er født 6. Decbr. 1815 i Kbh., hvor hans Fader Jens Jørgen Holbech (f. 21. Decbr. 1783 i Kbh. *), † 2. Febr. 1848 s. St., var Grosserer. Hans Moder Vilhelmine Louise Dorothea Johanne Fischer var født 10. April 1790 i Kiel, hvor hendes Fader Andreas Evert Fischer (f. 13. Juni 1743 i

*) En Søn af Jens Holbech, f. $^{28/1}$ 1743 i Træden ved Horsens, † $^{4/3}$ 1811 som Grosserer i Kbh. ∞ Anna Marie Beck, f. 1756, ∞ $^{30/8}$ 1775, † $^{8/2}$ 1795 i Kbh., D. af Grosserer og Tømmerhandler Jørgen Thomæsen Beck.

Kbh., † i Kiel 29. Jan. 1826) var Gjæstgiver og deputeret Borger (sml. Thaarups Nekrolog S. 447 og „Dagen“ for 1826 Nr 32), † 24. Mai 1861 i Kbh. Efter at have gennemgaaet Petri tyske Realskole blev han 1826 indsat som Discipel i nederste Klasse i Metropolitanskolen, fra hvilken Skole han 1833 blev dimitteret til Universitetet. Ved exanren artium erholdt han Charakteren laud. Det følgende Aar blev han udmærket ved den philosophiske Examen. 26. April 1838 underkastede han sig den theologiske Embedsexamen (laud.); 1840 aflagde han den katechetiske Prøve med samme Udfald. Den 2. Oct. 1838 blev han constitueret som Lærer ved Randers lærde Skole, i hvilken Stilling han $\frac{2}{10}$ 1839 fik fast Ansættelse som Adjunct. Han underviste her i Latin i de to laveste Klasser, senere tillige i Tydsk, samt som Gymnastiklærer; under 18. Oct. 1844 forflyttedes han i samme Stilling til Metropolitanskolen, ved hvilken han 4. Juli 1855 beskikkedes til Overlærer. Hans Undervisningsfag vare her Dansk og Tydsk. Han var tillige Lærer i Døttreskolen i Kbh. Ved Borgerrepræsentationens Valg af 20. Febr. 1860, der stadfæstedes af Hs. M. Kongen 16. Marts s. A. udnævntes han til Skoledirecteur i Kbh. og dens Forstæder. 6. Oct. 1862 Professor (R. V. Cl. Nr. 8), $\frac{26}{5}$ 1867 R*. 1869 valgtes han for 3 Aar og er senere gjenvalgt for 1872—74 til Formand i Commissionen for Skolelærerexamen. 1846 foretog han en Rejse til Harzen, 1856 til Berlin, Dresden og det sachsiske Schweitz; 1859 over Hannover, Cölln, paa Rhinen til Baden-Baden og hjem over Frankfurt og Cassel; 1870 med offentlig Understøttelse til Stockholm for at gjøre sig bekendt med Folkeskolevæsenet s. St. Han har skrevet Prøve af en tydsk Ordføjningslære i Metropolitanskolens Progr. fra 1849. Den aarlige Indberetning til Directionen for Døttreskolen af 1791 om Undervisningen i det forløbne Skoleaar (Aarene 1852—1860). Var Medudgiver og havde Andeel i Beretning om det første Møde af videnskabelig dannede Skolemænd. Kbh. 1851. I Forening

med P. Petersen (se nedenfor bl. Overlærere Nr. 52) Materialier til at indøve den tydske Formlære, hvoraf 3die Udg. udkom 1866. Nogle Meddelelser om Folkeskolen i Stockholm 1870. Hans Portrait er to Gange lithographeret af J. Thorsøe.

∞ 1) 7. Apr. 1841 i Randers St. Mortens K. Henriette Frederikke Sødring, f. 22. Apr. 1820 i Christiania, † 27. Juni 1844 i Randers, D. af Kjøbmand Peder Hansen Sødring og Stine Bay. Deres Søn Vilhelm Caius Bay H., der dep. privat 1862, tog ³¹/₁ 1868 statsvidenskabelig Examen (laud.) og er Assistent i Generaldirectoratet for Skattevæsenet.

2) ¹⁸/₁₀ 1861 i Frue K. i Kbh. Birgitte Sophie Denning, f. ⁸/₁ 1840 i Troense paa Thorseng (1 S. 1 D.), D. af Martin D. og Birthe Marie Egeskov.

Sml. Autobiographi i Progr. fra Metropolitansk. fra 1845 S. 16—17. Biographi med Portrait i Søndagsposten Nr. 359. Hundrup, Skole-Calendar 1845 S. 42—43. Erslews F. L. Suppl. 1, 820—1.

50. Conrad Peter Julius Krebs, f. 2. Juli 1809 i Kbh., er ældste S. af Major og Landinspecteur Peter Ludvig Krebs, f. ²¹/₁₀ 1770 i Galmsbøl i Tønder Amt, † 14. Juni 1825 i Røgind Præstegaard, og Manon Linde, f. 21. Oct. 1783 i Kbh., ∞ 3. Aug. 1808, † 10. Nov. 1845 i Kbh., ældste D. af Etatsraad og Zahlkasserer Conrad Daniel Linde og Juliane Charlotte Putscher. Da Faderen 1817 som Landinspecteur fik Ordre at opslaae sin Bopæl i Jylland, valgte han Horsens som Opholdssted (sml. Thaarups Nekrolog S. 386), og Sønnen blev derfor 1819 som Discipel indsat i Horsens lærde Skole, hvorfra han 1826 af Skolens berømte og berømmelige Rector Oluf Worm afsendtes til Universitetet. Ved examen artium erholdt han, ligesom det næste Aar ved den philosophiske Examen, Charakteren laud. Faderløs havde han forladt Skolen, men ved sin Ankomst til Kbh. havde han i sin Mormoders, Enkeetatsraadinde Lindes, Huus fundet et kjærligt Hjem. Men da hun † 1. Nov. 1828 —

sml. Lengnick, Gabriel Linde S. 1 — maatte han, som ældste Søn af en uformuende Enke med 9 Børn, ved Informationer stræbe selv at erhverve sig sit Udkomme. Han tyede derfor til Undervisningsvæsenet, og Skolelivet rev ham snart bort fra det paabegyndte theologiske Studium. Han anvendte nu sin Fritid fra Informationerne paa at studere de gamle Sprog. Sept. 1829 blev han Lærer i Latin, Græsk og Hebraisk i det Gormske Institut; 1831 tillige Huuslærer i en Borgerfamilie i Kbh.; 1833 og 34 dimitterede han 6 unge Mennesker til Universitetet, hvoraf 4 erholdt bedste og 2 næstbedste Charakter; 11. Novbr. 1834 blev han af Universitetsdirectionen constitueret til Inspector ved Metropolitanskolen, paa hvilket Embede han den 24. Sept. 1839 erholdt kgl. Bestalling. Efterat han derefter nogle Gange paa Rectors Indstilling havde vicarieret som Lærer i Latin og Hebraisk i Skolens øverste Klasser istedetfor Lærere, der af forskellige Grunde havde erholdt Dispensation fra deres Forretninger, blev han i Oct. 1837 Timelærer i Latin i denne Skole. Da han som saadan i Aaret 1846 havde erholdt 24 ugentlige Undervisningstimer, blev han den 13. Nov. 1846 ansat som Adjunct ved denne Skole med en Anciennetæt, der senere beregnedes ham fra Jan. 1841. Den 15. Marts 1858 beskikkedes han til Overlærer ved denne Skole. Hans Undervisningsfag ere Latin og Hebraisk. $1\frac{4}{3}$ 1867 R*. Novbr. 1871 efter Ans. entlediget som Inspector ved Skolen i N. m. P. Fra 1839 har han været Medudgiver af „Borgervennen“; i Decenniet 1840—50 var han Bogholder og Secretair i det Søsterlige Velgjørenheds Selskab og udgav som saadan Aarsskriftet „Søsterlig Velgjørenhed“ for 1845—50; fra 1857 har han været Medlem af Comiteen for det Grünerske Handels-academi og fra 1858 Medlem af Directionen for de Massmannske Søndagsskoler; i Aarene 1862—1866 Medlem af Bestyrelsen for det pædagogiske Selskab. Foruden et Par Skoletaler, der ere trykte som Manuskript, har

han udgivet: De ni første Capitler af Salomons Ordsprog, bearbejdede som Prøve til Skolebrug, i Metropolitanskolens Program for 1856; Om Latin-Undervisningen i Mellemlasserne. Et Indlæg i Skolestriden 1860; og, i Forbindelse med Overlærer Kern, Cornelius Nepos. Udg. til Skolebrug 1856; samt Latinsk Læsebog for Begyndere 1864. Var Medudgiver og havde Andeel i Beretning om det første Møde af videnskabelig dannede Skolemænd, Kbh. 1851. Hans Portrait er lithographeret af J. W. Tegner og senere af J. Thorsøe.

1) 27. Oct. 1838 i Kbh. Mathilde Sophie Marcussen, f. 2. Oct. 1819 i Kbh., † 11. Sept. 1841 s.St., D. af Capitain og Destillateur Henrik Marcus M. i Kbh. og Eleonore Marie Henckell, D. af Johan Frederik H. (der dep. 1761 fra Viborg Sk.), Sgp. i Traneberg paa Samsø; i dette Ægteskab to Sønner, af hvilke den yngste døde 3 Uger efter Moderen, den ældste Peter Ludvig, der dep. 1858 fra Metropolitanskolen, † $^{23}/_6$ 1869 af guul Feber som Læge paa St. Croix.

2) $^{8}/_9$ 1843 i Laurvig Helene Augusta Elisabeth Castberg, f. $^{13}/_9$ 1825 i Frederiksstad i Norge, D. af Peter Harboe C. (der 1808 blev Lt. og 1823 Student, Sgp. i Sandefjord, R. af St. O., f. 1793, † under et Besøg i Kbh. $^{10}/_6$ 1858. Sml. Norsk Forf. Lex. 131—2) og Anna Margrethe Zimmer Henckell, f. 1792, † $^{24}/_{11}$ 1854. I dette Ægteskab foruden en Søn, der døde 4 Aar gl., 4 Sønner, af hvilke Frederik Castberg, † $^{26}/_2$ 1871, og Conrad, stud. med., 1866 og 67 toge Afgangsexamen ved Metropolitanskolen, og 3 Døttre.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Progr. 1840 S. 46. 7. En meget unøjagtig Biographi med Portrait i Søndagsposten Nr. 338. Erslews F. L. 2, 62. Suppl. 2, 100—101. Lengnick, Stamtbl. over Efterkommerne af Ditlev Peter Krebs, S. 2.

51. Carl Johan Fogh er født 8. Decbr. 1824 i Aalborg, hvor hans Fader Pastor Hector Frederik Janson F. dengang levede som Adjunct (bl. Adjuncter i Aalborg Nr. 140). Hans Moder Frederikke Marie Louise Kall var yngste Datter af Etatsraad Nicolai Christopher Kall, Pro-

fessor i de østerlandske Sprog ved Kbh.s Universitet. Efter at have nydt Undervisning i Claudis Skole blev han 1836 indsat som Discipel i Aalborg Kathedralskole, hvilken han 1839 ved Faderens Forflyttelse til Nykjøbing p. F. ombyttede med den derværende Kathedralskole. Fra denne afsendtes han 1842 til Universitetet og bestod examen artium med bedste Charakter; det næste Aar blev han udmærket ved den philosophiske Examen. I 1844 blev han Huuslærer paa Møen, hvor han begyndte at lægge sig efter Naturhistorie; 1846 fik han Communitets- og Regentsstipendiet; blev samme Aar Amanuensis i det mineralogiske Museum hos Etatsraad J.G.Forchhammer, vandt 1850 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af den 1847 udsatte og 1849 fornyede geognostiske Prisopgave og tog ^{29/10} 1850 den da nylig oprettede Magisterconferents i Naturhistorie med laud. Var i Vinteren 1850—51 Lærer i Naturhistorie i to af Hovedstadens største private Skoler; rejste i Juli 1851 til Nordamerika som Huuslærer hos Grosserer og Consul Jørgen Thomsen Bech i Pougkepsie i Nærheden af New-York. Herfra vendte han efter to Aars Forløb tilbage til Fædrelandet og erholdt i Sommeren 1854, efter Anbefaling af Directionen for Borger- og Almueskolevæsenet, Understøttelse af Cultusministeriet for at besøge den da i London afholdte Skoleudstilling, hvortil han ogsaa erholdt Bidrag af den Rejersenske Fond. Efter Hjemkomsten herfra overtog han ^{23/s} s. A. efter Adjunct Kjellerup som Timelærer Undervisningen i Naturhistorie i Metropolitanskolen, ved hvilken han 17. Apr. 1855 constitueredes som Lærer i samme Fag tilligemed Geographi; 31. Januar 1856 ansattes han som Adjunct og 27. Apr. 1860 beskikkedes han til Overlærer. 19. Juni 1858 havde Cultusministeriet bevilget, at han maatte overtage en ham den 14. s. M. af Indenrigsministeriet tilbuden Bestilling som Docent i Jordbundslære ved Veterinair- og Landbo-Højskolen; hvilken Stilling han fratraadte 1869. I Aarene 1861—66 var

han Medlem af Bestyrelsen for det pædagogiske Selskab. Var Medstifter og er Medredacteur fra 1855 af Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaberne, hvori han har leveret forskjellige Bidrag; endvidere Medredacteur af Nordisk Conversationslexikon (2den Udg.). Her følger en Oversigt over hans litteraire Virksomhed: Et Par Ord om Friskolen i Amerika og den danske Folkeskole. Kbh. 1854; Efterretninger om det engelske Almueskolevæsen. Med et Afsnit om Skolebygninger og Apparater. Med oplys. Træsnit og lithogr. Tegninger. Kbh. 1855; Praktiske Retninger i det engelske Almueskolevæsen; Det irske Skolevæsen. Kbh. 1855; Geognostiske Skizzer fra Møen, i Metropolitanskolens Program for 1857; Om de gamle engelske Latinskoler og særlig om Eton Skole, Progr. 1866. Da Spørgsmaalet om Overlæggelse i de lærde Skoler rejstes, deltog han i Forhandlingerne ved et „Indlæg i Skolesagen 1860“, som foranledigede en længere Discussion i Pjecer og Dagblade. Hans Hævdelse af Metropolitanskolens Betydning i Anledning af de i Rigsdagen fremkomne Forslag om denne Skoles Nedlæggelse fremkaldte i 1863 en Forhandling i de københavnske Dagblade. Endvidere har han skrevet om de geographiske Lærebøgers Form 1867, i Tidsskrift for Philologi og Pædagogik 1870 om den nu indførte Tvedeling af den lærde Skole og i „Dagbladet“ gjentagne Gange under Mærket „Tutor“ om forskjellige Skoleforhold.

Sml. Autobiographi i Metropolitansk. Progr. fra 1855 S. 17—20, jfr. Progr. fra 1859 S. 17. J. Barfod, Falst. Geistl. 1, 34. Erslews F. L. Suppl. 1, 494—5.

52. Peter Jacob Petersen er født 3. Dec. 1825 i Ringsted, hvor hans Fader Jens Christian Petersen (en S. af Assessor Secretair Peter P. og Elisabeth Bay, f. 1775, † $2\frac{1}{2}$ 1856), f. $8\frac{1}{12}$ 1794 i Kbh. (dep. 1812 privat), dengang var Catechet; $2\frac{4}{8}$ 1827 Sgp. i Veggerby og Bislev, boende i Kirketerp i Viborg St.; $20\frac{1}{11}$ 1829 i Lidemark og Bjeverskov i Sj.; $14\frac{1}{11}$ 1835 i Tersløv og Ørslev s. St. † $11\frac{1}{5}$ 1853. Hans Moder Augusta Nelly Franziska Bruun, døbt $4\frac{1}{5}$ 1803 i Aalborg, † $22\frac{1}{10}$ 1867

i Kbh., var en Datter af Oberstlt. Johan Jacob Bruun, og Christine Margrethe Bülow (sml. Lengnick, Fam. Bruun S. 8). $\frac{1}{9}$ 1838 blev han optaget som Discipel i Sorø Akademies Skole, hvorfra han 1843 dimitteredes til Universitetet. Ved exam. art. erholdt han ligesom ved 2den Examen Hovedcharacteren laud. Den 2. og 3. Mai 1850 absolverede han den phil.-historiske Embedsexamen og 30. Oct. s. A. sammes praktiske Prøve, begge med samme Udfald (hiin med 49, denne med 25 Points). Den 20. Mai 1851 constitueredes han som Lærer ved Metropolitanskolen under den constituerede Lærer C. Thomsens midlertidige Ansættelse i Aarhus, hvilken Function vedvarede til Udgangen af Skoleaaret 1851—52. Fra 4. Oct. 1852 til 19. Juni 1853 og fra 7. Marts 1853 til 6. Mai s. A. besørgede han Overlærer Ostermans Fag ved Frederiksborg l. Skole, medens denne var fraværende ved Rigsdagen. Blev 30. Juni 1852 Alumnus paa Borchs Collegium. Var 1852—56 Smithsk Stipendiat. 29. Sept. 1853 constitueredes han som Lærer ved Aarhus Kathedralskole under Overlærer Wiehes Dispensation paa Grund af Sygdom. 22. Aug. 1854 blev han constitueret som Lærer ved Metropolitanskolen, med Anciennetet fra 1853. 24. Febr. 1855 blev han udnævnt til Adjunct s. St. Da han paa Grund af Sygdom i Decbr. 1856 havde maattet standse sin Undervisning, blev der ved kgl. Resol. af 29. Marts 1857 forundt ham Dispensation for et Aar fra hans Embedsforretninger for at foretage en Rejse i Udlandet; hvilken Dispensation senere forlængedes til Udgangen af Juni Maaned. For at gjenvinde sit Helbred opholdt han sig imidlertid i Mellemitalien (Pisa), hvorfra han 1858 atter vendte hjem, overtog ved det nye Skoleaar atter sine Functioner, dog midlertidig med et noget indskrænket Timetal. Den 4. Sept. 1865 beskikkedes han til Overlærer ved denne Skole. Hans Undervisningsfag have især været Tydsk, Latin og Græsk. $\frac{20}{8}$ 1871 udnævntes han til Rector ved Kathedralskolen i Odense.

Han har i Forbindelse med daværende Overlærer J. Holbech udgivet Materialier til at indøve den tydske Formlære, hvoraf 3die Udg. udkom 1866. Om Brugen af personlige Modi i Tydsk (Progr. fra 1860 35 S.). Om Brugen af de upersonlige Modi i Tydsk (Progr. fra 1862 32 S.)

Sml. Autobiographi i Metropolitansk. Progr. f. 1851 S. 18—19, jfr. Progr. fra 1852 S. 27, 1857 S. 17—18, 1858 S. 16—17, 1859 S. 17—18, 1860 S. 63, 1866 S. 95. Hundrup, Philol. Cand. 1860 S. 11—12 (Nr. 7).

53. Henrik Sophus Smith, f. $10/9$ 1831 i Kbh., er en Søn af Andreas Niels Christopher Smith, f. $30/4$ 1797 i Kbh. *), dep. 1816 fra Frederiksborg Skole, † $7/8$ 1863 som Sgp. i Farum og Værløse i Sj. og R. af D., og af Laura Jensine Rasmine Busch, f. $19/4$ 1806 i Kbh. (D. af tidligere Skuespiller og Kammersanger, senere Collecteur Peter Georg Busch). Han optoges 1844 som Discipel i Metropolitanskolen, hvor han i Juli 1851 tog Afgangsexamen (2den Ch.); 1. Nov. s. A. underkastede han sig Adgangsexamen ved den polytechniske Lærestalt og begyndte derefter at besøge Anstaltens Forelæsninger og Øvelser. Imidlertid blev han hurtig saa optaget af Informationer og Manuductioner, deels til Afgangsexamen, deels til den daværende 2den Examen, deels til den polyt. Adgangsexamen, at denne Virksomhed drog ham meget bort fra Lærestalten, og da denne Syslen med Undervisning i høj Grad tiltalte ham, og hans Lyst mere og mere drog ham hen imod Lærervirksomheden, bestemte han sig til at forandre sin Studieplan saaledes, at han ombyttede den polyt. Examen med en Magisterconferents i Mathematik og Physik. Denne forandrede Bestemmelse nødsagede ham til at underkaste sig den philosophiske

*) Hvis Farfader Hans Paludan Smith, der dep. 1752 fra Vordingborg Skole, findes bl. Hørerne der. Sml. Suhr, Smaaskrifter 2, 104.

Examen, som han i sin Tid som Polytechniker havde opgivet. Han bestod denne den 30. Juni 1857 med 1ste Charakter (2 Ug. og 1 Mg.). Samtidig med, at han nu fortsatte sine Studier, var dog en overvejende Deel af hans Tid stedse optagen af Undervisning, navnlig efter at han den 19. Aug. 1856 var bleven ansat som Timelærer ved Metropolitanskolen. Herved blev hans Examen skudt ud saaledes, at han først $14/8$ 1863 underkastede sig Magisterconferents i Mathematik og Physik (admissus); derefter udnævntes han 14. Juli s. A. til Adjunct, 20. Decbr. 1870 til Overlærer og endelig blev han 1. Nov. 1871 constitueret til Inspector ved Metropolitanskolen, hvor hans Undervisningsfag have været Mathematik og Physik. Han har bl. A. udgivet Trigonometri til Skolebrug Kbh. 1865.

∞ 10. Mai 1861 i Farums Kirke Marie Emilie Jensen, f. $24/12$ 1831 i Kbh., D. af Lars Jensen, Bud ved Generalpostdirectionen, D.M., og Vilhelmine Nielsen; (1 S., 4 D., hvoraf een død).

Sml. Metropolitanskolens Progr. fra 1859 S. 18. 1860 S. 63—4. Erslews Supplem. 3, 202.

54. Carl Christian Christopher Kern, f. $3/9$ 1819 i Kbh., er en Søn af Oberstlieutenant og Tømmermester Johan Christian Kern, R. af D. og D.M., Chef for Brandcorpset, afgaaet 1859, † $29/11$ 1862 i Kbh. og Hustru Anna Maria Velschow. Blev 1826 sat som Discipel i v. Westens Institut, som hans Fader tidligere havde freqventeret, og dimitteredes 1836 derfra til Universitetet. Han erholdt ved examen artium, ligesom 1837—38 ved den philologisk-philosophiske Examen Charakteren laud. Han studerede derefter Philologi, men absolverede ikke den philologiske Examen af Mangel paa Interesse for de ikke philologiske Fag, der dengang krævedes ved denne. I 1843 blev han Lærer i Latin, som ogsaa i Græsk i det v. Westenske Institut, hvor han alt tidligere var bleven brugt som Hjælpelærer; $28/8$ 1847 blev han Timelærer (i Græsk) ved Metropolitanskolen og $3/12$ 1851 beskikkedes han, efter Adjunct Harald Valdemar Rasmus-

sens Fratræden, til Adjunct ved samme Skole og $\frac{4}{12}$ 1871 forfremmedes han, efter Overlærer P. Petersens Udnævnelse til Rector i Odense, til Overlærer her ved Skolen. Hans Undervisningsfag ere Latin og Græsk. Han har i Metropolitanskolens Program fra 1855 leveret Bemærkninger til Odysseen IV. 354—570 og IX. 106—560, og har, i Forbindelse med Overlærer Krebs, udgivet Corn. Nepos til Skolebrug 1856 og Latinsk Læsebog for Begyndere 1864, og har oversat efter Tischer Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin 1871. I Fædrelandet har han leveret en Artikel 26. Juni 1863: Vort Skoleaar, og forskellige Artikler i Tidsskrift for Høvelvæsen (under Mærke C. K.).

∞ $\frac{25}{7}$ 1852 i Frue K. i Kbh. Emma Isidora Carstensen, f. $\frac{13}{10}$ 1816 paa Strandvejen ved Kbh., † $\frac{14}{3}$ 1860 paa Nørrebro, D. af Jordbruger og Vognmand J. C. Carstensen.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Progr. fra 1848 S. 21. Jfr. Progr. fra 1852 S. 27.

II.

EFTERRETNINGER

OM

METROPOLITANSKOLEN

FOR

SKOLEAARET 1871—72.

AF

F. C. C. BIRCH,
SKOLENS RECTOR.

I. Examinær.

1. Afgangsexamen 1871. Ifølge Ministeriets Bestemmelse i Skrivelse af 31te Mai f. A. afholdtes den skriftlige Prøve her, ligesom ved de øvrige lærde Skoler, den 22de, 23de og 26de Juni, den mundtlige Prøve, der overværedes af Undervisningsinspecteuren, uden at denne dog var Censor i noget enkelt Fag, i Tiden fra 3die til 10de Juli i den i forrige Aars Program angivne Orden.

Opgaverne til de skriftlige Prøver vare følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet I (bunden Opgave): At angive og fortælle de Begivenheder af den tidligere engelske Historie, ved hvilke Englands Befolkning væsentlig blev forandret.

2. Udarbeidelse i Modersmaalet II (fri Opgave): Dædalus og Luftseiladsen.

3. Oversættelse fra Latin paa Dansk:

E Curtii de rebus gestis Alexandri magni libri noni capite
vicesimo tertio et quarto.

(In iis, quæ præcedunt, Curtius narrat, Alexandrum, cum victo Dario in Indiam penetrasset, in oppugnatione oppidi alicuius audacissime pæne solum intra muros irrupisse et ibi graviter vulneratum esse; deinde, cuspidè sagittæ e vulnere extracta, etiam tum invalidum non longe ab illo oppido in regione frumento et pecoribus abundanti cum exercitu constitisse, ut et milites et se quiete reficeret.)

Mos erat principibus amicorum et custodibus corporis excubare ante prætorium, quoties adversa regi valetudo incidisset. Hoc tum quoque more servato, universi cubiculum eius intrant. Rex sollicitus, ne quid novi afferrent, quia simul venerant, percontatur, num hostium repens nuntiaretur adventus. At Craterus, cui mandatum erat, ut amicorum preces ad eum perferret, „Credisne, inquit, adventu magis hostium, etiamsi iam in vallo castrorum

consisterent, sollicitos nos fore quam cura salutis tuæ, ut nunc est, tibi vilis? Quantalibet vis omnium gentium conspiraret in nos: tu nos præstabis invictos. Sed quis decorum hoc Macedoniæ columen diuturnum fore polliceri potest, cum tam avidè manifestis periculis offeras corpus, oblitus, tot civium animas trahere te in casum? Quis enim tibi superstes aut optat esse aut potest? Eo pervenimus, imperium secuti tuum, unde nisi te duce nemini ad penates suos iter est. Quodsi adhuc de Persidis regno cum Dario dimicares, nemo mirari posset, tam promptum esse te ad omne discrimen andacter obeundum; nam ubi paria sunt periculum ac præmium, ibi et secundis rebus amplior fructus est et adversis solatium maius; tuo vero capite ignobilem vicum emi, quis ferat? Horret animus cogitatione rei, quam paulo ante vidimus. Obscura pericula et ignobiles pugnas nobis deposcimus; temetipsum ad ea serva, quæ magnitudinem tuam capiunt¹⁾”. Eadem fere Ptolemæus et similia his ceteri; iamque confusis vocibus flentes eum orabant, ut tandem laudis amor tot victoriis exsatiato modum faceret ac salutis suæ, id est publicæ, parceret.

¹⁾ capio rummer o: passer for, svarer til.

4. Latinsk Stil: Da T. Flamininus i Aaret femhundrede og sex og halvtredsindstyve efter Roms Anlæggelse var bleven valgt til Consul, overdroges ham Anførselen i Krigen imod Kong Philip af Macedonien. Da han var gaaet over det adriatiske Hav og i Epirus havde modtaget Hæren af P. Villius, som det foregaaende Aar havde commanderet den, besluttede han fra Vesten af at trænge ind i Macedonien: men da han ad den eneste Vei, som han kunde benytte, var kommen til et Sted, hvor Floden Aous indesluttedes imellem høie og bratte Bjerger, saa at der kun efterlodes en meget snever Gjennemgang, fandt han dette Pas (fauces) saaledes befæstet af Fjenderne og besat med saa mange Tropper, at han paa ingen Maade kunde bryde igjennem, skjøndt han i fyrgetyve Dage forsøgte Alt. Han havde altsaa maattet vende tilbage med uforrettet Sag, hvis ikke Tilfældet havde bragt ham en uventet Hjælp. Epiroternes Fyrste Charopus førte nemlig en Hyrde til Flamininus, som ved at vogte sine Hjorder havde lært at kjende hele Eggen meget nøie. Han lovede, at han, hvis Flamininus gav ham Haab om en Belønning, ad skjulte Stier vilde føre en Deel af den romerske Hær op over Fjendernes Hoveder til Steder, hvorfra den let kunde angribe dem i Ryggen. Flamininus sendte da en Soldatertribun med et tilstrækkeligt Antal Soldater og overgav ham Hyrden i Lænker, for at han skulde vise Veien. Først den tredie Dag kom Tribunen med

Soldaterne op paa den Bjergaas, som Hyrden førte dem til, og da de derfra havde givet Signal, angreb strax Flaminus Macedonerne forfra, for at de ikke skulde mærke, hvad der foregik paa den anden Side. Da nu de, der havde bestøget Bjerget, pludselig løb ned og trængte ind paa Macedonerne, bleve disse betagne af Skræk og forlode den Leir, som de saa længe havde forsvaret.

5. Arithmetisk Opgave :

1. En Mand faaer af 27,874 Rd. 3 Mk. en aarlig Rente, som er 2,005 Rd. 2 Sk.; hvormange pCt. er det?

2. Hvormeget eier den samme Mand efter 10 Aars Forløb naar han hvert Aar lægger Renten til Kapitalen og faaer den samlede Sum forrentet til samme Rentefod som forhen?

3. Hvor stor skulde Rentefoden have været, naar Kapitalen ved Tillæg af Rente og Rentes Rente skulde have fordoblet sig i 10 Aar?

Der forlanges en kort, men tydelig Redegjørelse for, hvorledes de Ligninger faaes, hvorpaa Beregningen støttes.

6. Geometrisk Opgave: Man skal

1) bevise, at parallelle plane Snit i et Hjørne give ligedannede plane Figurer,

2) angive, hvorledes man bestemmer Forholdet imellem Volumina af de ved Snittene afskaarne Pyramider.

3) Igjennem et tresidet Hjørne, hvis Sider ere 60° , 90° og 120° , lægges et plant Snit, som afskærer ligestore Kanter af Hjørnet. Man skal beregne Vinklerne i den i Snittet liggende Trekant, enhver for sig uafhængigt af de to andre, og prøve Resultatets Rigtighed.

I Bedømmelsen af de enkelte Prøver deltog efter Indbydelse: i Historie Cand. juris Bache, i Mathematik Collaborator Silfverberg, i Naturlære Cand. polytechn. Møller.

Til Examen havde indstillet sig 17 Disciple samt 9 Privatister. Af de Sidstnævnte forlode to Prøven før dens Afslutning, to andre bestode den ikke. For de øvrige 22 Candidaters Vedkommende vil Udfaldet sees af omstaaende Charakterliste.

A				
№	Candidaterne.	Udarb. i Modersm. I.	Udarb. i Modersm. II.	Latin
1.	C. J. Ussing.....	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Ug
2.	A. F. O. H. Olufsen.....	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	G
3.	G. Philipsen.....	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg.	Mg
4.	H. L. Westergaard.....	Mg.	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg
5.	C. C. H. I. Holten.....	G. + $\frac{1}{3}$	G.	Mg
6.	F. L. C. Borries.....	Mg.	Mg. - $\frac{1}{3}$	G.
7.	L. N. M. Dithmer.....	Mg.	Mg. - $\frac{1}{3}$	
8.	P. G. C. Neumann.....	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	Mg
9.	P. J. C. Hansen.....	G. - $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	Tg
10.	R. Müller.....	Mg. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	
11.	C. C. V. Looft.....	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg
12.	G. L. Bull.....	G. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	G.
13.	C. V. M. Olrik.....	Mg. - $\frac{1}{3}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Mg
14.	S. H. Schrader.....	G.	Mg. - $\frac{1}{3}$	G.
15.	H. C. J. Gram.....	G. + $\frac{1}{3}$	G.	G.
16.	J. G. F. Bornemann.....	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	G.
17.	G. P. Linde.....	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	G.
18.	Privatist P. L. Jensen.....	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{3}$	G.
19.	— C. N. Lund.....	G. + $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{3}$	G.
20.	— N. F. Schjødte.....	G.	Mg.	G.
21.	— J. L. O. Serène d'Acquèria..	G. - $\frac{1}{3}$	G.	Mg.
22.	— F. J. P. C. Suhr.....	G.	G. - $\frac{1}{3}$	Tg.

I Hebraisk a

n 1871.

Græsk.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturalære.	Points.	Hoved- charakter.
Ug.	Mg. + $\frac{1}{3}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Ug.	Ug.	80	Første Char. med Udm.
Mg. + $\frac{1}{6}$	Ug.	Ug. - $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	Ug.	76	Første Char.
Ug.	Ug.	Mg. + $\frac{1}{2}$	Ug.	Ug.	81	Første Char. med Udm.
Mg. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Ug. - $\frac{1}{6}$	Ug. - $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	77	Første Char.
Mg. + $\frac{1}{2}$	Tg. + $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	57	Anden Char.
Mg. - $\frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{2}$	Mg.	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	66	Første Char.
Mg. + $\frac{1}{2}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	G.	G. - $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	67	Første Char.
Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	G. - $\frac{1}{3}$	G.	64	Første Char.
Mg.	G. + $\frac{1}{6}$	G.	G.	Mg. - $\frac{1}{3}$	53	Anden Char.
Tg. + $\frac{1}{2}$	G. + $\frac{1}{2}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	Mg.	G. + $\frac{1}{3}$	56	Anden Char.
Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	Mg.	73	Første Char.
Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	68	Første Char.
G. + $\frac{1}{2}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	G. - $\frac{1}{3}$	59	Anden Char.
G. - $\frac{1}{6}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg.	64	Første Char.
Mg.	Mg. - $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	69	Første Char.
G. + $\frac{1}{3}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	Mg.	Mg. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	68	Første Char.
G.	G. - $\frac{1}{6}$	Tg. - $\frac{1}{6}$	Tg. - $\frac{1}{6}$	G. - $\frac{1}{3}$	41	Anden Char.
G. + $\frac{1}{3}$	G.	Mg. - $\frac{1}{6}$	G.	Mg. - $\frac{1}{3}$	50	Anden Char.
G. - $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{2}$	Mg. - $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	41	Anden Char.
G. + $\frac{1}{2}$	Tg.	G. + $\frac{1}{3}$	Tg. - $\frac{1}{3}$	G.	41	Anden Char.
Tg. + $\frac{1}{3}$	Tg. - $\frac{1}{6}$	G. - $\frac{1}{3}$	G.	Mg.	43	Anden Char.
G. - $\frac{1}{6}$	G. - $\frac{1}{6}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	Ug. - $\frac{1}{3}$	44	Anden Char.

Preve.

2. **Hovedexamen 1871.** Den skriftlige Deel af denne Prøve foretoges den 1ste og 3die Juli, den mundtlige i Tiden fra 5te til 21de Juli, overensstemmende med det i forrige Aars Program meddelte Schema. Efter tilendebragt Prøve opflyttedes 7de Klasse B's 20 Disciple alle i 7de Kl. A, 6te Klasses 12 Disciple alle i 7de Kl. B, af 5te Klasses 15 Disciple 12 i 6te Kl., af 4de Klasses 27 Disciple 24 i 5te Kl., af 3die Klasses 23 Disciple 18 i 4de Kl., af 2den Klasses 24 Disciple 19 i 3die Kl. og af 1ste Klasses 24 Disciple 22 i 2den Kl.

3. **Halvaarsexamen 1872.** Den skriftlige Deel foretoges den 26de og 27de Januar og bestod i dansk og latinsk Stil, latinsk Version og mathematisk Udarbeidelse for 7de Kl. A og B samt 6te Kl.; dansk og latinsk Stil, fransk og latinsk Version for 5te Kl.; tysk, fransk og latinsk Version samt latinsk Stil for 4de Kl.; dansk og latinsk Stil, latinsk Version og Regning for 3die Kl.; dansk Stil, tysk Version og Regning for 1ste og 2den Kl. Den mundtlige Prøve, ved hvilken foruden den examinerende Lærer Rector alene var Censor, afholdtes fra 29de Januar til 3die Februar, uden anden Afbrydelse i den daglige Undervisning end den, som Prøverne nødvendiggjorde. Gjenstandene for den vare: i 7de Kl. A Græsk og Historie, i 7de Kl. B Historie, i 6te Kl. Fransk og Græsk, i 5te Kl. Mathematik, i 4de Kl. Geographi, i 3die Kl. Naturhistorie, i 2den Kl. Dansk, i 1ste Kl. A og B Historie.

II. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Disciplenes Antal 166. Efter den Tid ere foruden de foranævnte 17 Candidater, der dimitteredes til Universitetet,

endvidere 19 Disciple udgaaede, nemlig: af 7de Kl. A V. J. J. Hornemann og C. A. F. Schmidt-Phiseldeck, af 7de Kl. B C. E. Nissen, af 6te Kl. E. Wolff, af 5te Kl. H. D. Hill, J. M. Anthon, H. L. H. Tuxen og E. H. E. Søeborg, af 4de Kl. F. C. C. Mønster, J. V. G. Burmeister og P. C. S. Gad, af 3die Kl. C. A. L. G. Hanssen, af 2den Kl. C. B. Schau, O. Stephensen, V. E. E. C. Ripperda og O. C. Molbech, af 1ste Kl. G. N. A. Hauberg, O. Borchsenius og C. E. L. A. Hansen. Derimod ere 61 nye optagne, saa at Skolen fortiden tæller 191 Disciple, hvilke i nærværende Øieblik (Mai Maaned) ere ordnede i de forskjellige Klasser saaledes, som efterstaaende Liste udviser. De af 5te Klasses Disciple, der have bestemt sig for den mathematisk — naturvidenskabelige Retning, ere betegnede med en Stjerne. Ved de nyoptagne Disciple er tilføiet Fødselsdag og Fødselsaar samt i Parenthes Fædrenes Stilling.

VII Klasse A.

1. A. C. Bock. 2. A. Therkelsen, f. $\frac{1}{11}$ 1854 (Grosserer T.). 3. V. M. Gundorph. 4. P. G. E. Liebe. 5. F. A. R. Hoppe. 6. E. Bondesen. 7. N. M. Harboe. 8. F. L. G. de Dompierre de Jonquières. 9. I. M. C. F. V. Brix. 10. O. L. B. Dahlerup. 11. S. A. Fjelstrup. 12. S. F. O. Ravn. 13. E. C. T. Lunddahl. 14. P. B. I. Bondo. 15. F. Wolfhagen. 16. C. Michelsen. 17. C. V. Frisch. 18. E. Linstow. 19. C. F. V. Schwartzkopf.

VII Klasse B.

1. H. B. Ussing. 2. J. P. Prahl. 3. H. P. Traustedt. 4. F. P. Brix. 5. G. L. Grove, f. $\frac{7}{5}$ 1855 (afg. Commandeur og Marineminister G.). 6. O. C. E. With. 7. E. E. Hornemann. 8. I. F. Gade. 9. H. P. H.

Stilhoff. 10. B. Stephensen. 11. F. S. Lillienskjold.
12. P. V. Hertz.

VI Klasse.

1. T. A. Juhl, f. $23/3$ 1857 (afg. Skibscapitain J.).
2. L. Wolfhagen. 3. V. E. S. Henningsen, f. $24/7$
1856 (afg. Guldsmedmester H.). 4. I. H. P. Nielsen.
5. H. Hammershaimb. 6. G. D. Garde. 7. C. K.
Kromphardt. 8. F. V. Eschricht. 9. N. Restorff.
10. I. C. V. Rievers. 11. C. F. L. Holmer. 12. L.
P. K. Holst. 13. C. C. Gammeltoft. 14. D. V. M.
Olrik.

V Klasse.

1. R. S. Gram. 2. I. C. Volquartz. 3. V. C.
Bernth. 4. C. J. B. Hagen. 5. L. K. B. Sveistrup.
6. C. A. G. A. Sandberg, f. $19/5$ 1857 (Toldassistent
S.). 7. L. C. Djørup. 8. A. C. J. Bornemann. 9.
K. O. C. Hornemann. 10. F. A. O. Stilhoff*. 11. J.
C. A. Jansen. 12. J. H. T. Gad. 13. A. E. V. Jør-
gensen. 14. V. Schultz. 15. C. G. A. K. Evers.
16. R. Blom. 17. H. E. Barner*. 18. C. T. Ussing.
19. J. F. Lund. 20. P. E. Benzon. 21. J. F. Dahl.
22. U. H. Wøldike. 23. A. G. Lund*. 24. C. A. T.
Scherfig*. 25. M. C. Castberg.

IV Klasse.

1. J. L. Lunddahl. 2. C. N. Starcke. 3. L. V.
Thomsen. 4. V. C. F. Bondesen. 5. C. Castenskjold
f. $29/9$ 1858 (tjenestegjørende Kammerherre hos H. M.
Dronningen C.). 6. C. A. Erichsen. 7. R. S. Bergh.
8. A. G. L. Lehmann. 9. P. Meldahl. 10. E. H.
Lund. 11. A. Buntzen. 12. J. L. A. Kolderup-
Rosenvinge. 13. H. C. A. Glud. 14. A. C. C. Schmidt.
15. A. V. C. Gregersen. 16. A. Castenskjold, f. $11/1$

1860 (Broder til Nr. 5). 17. F. C. B. Berggreen. 18. O. H. Jørgensen. 19. H. H. Schou. 20. H. C. G. Jørgensen. 21. A. S. Ørsted.

III Klasse.

1. V. L. Nielsen. 2. J. H. Ahlberg. 3. J. C. J. Müller, f. $26/2$ 1859 (Oversergent M.). 4. N. H. Raaschou. 5. H. H. Schmidt. 6. T. Eibe. 7. A. V. Bølling. 8. V. With. 9. C. O. J. Liebe. 10. H. H. Lund. 11. A. B. Drachmann. 12. F. Wolff. 13. V. Levy, f. $15/1$ 1850 (Etatsraad, Statsgjeldsdirecteur L.). 14. C. G. Wellmann. 15. J. H. M. Haase. 16. C. S. Ryder. 17. A. H. P. Johansen. 18. F. R. Hansen. 19. J. T. Krag. 20. J. Hammershaimb, f. $8/1$ 1859 (Provst for Færøerne og Sognepræst til Østerø H.). 21. A. O. T. N. B. Kauffmann, f. $10/10$ 1858 (General, Kammerherre K.). 22. A. W. Hansen. 23. B. R. H. Fog. 24. E. F. C. Kauffmann. 25. H. Bille-Top, f. $11/3$ 1859. (Premierlieutenant og kgl. Translateur B.-T.). 26. H. H. Schou. 27. J. A. Anthon. 28. L. S. A. T. Holm.

II Klasse.

1. C. V. M. Madsen. 2. C. V. Ravn. 3. J. M. D. Lehmann. 4. P. T. Foldberg. 5. S. T. P. Olivarius. 6. F. Tutein. 7. J. P. V. Clausen. 8. A. Holmer. 9. H. V. Kramp, f. $31/5$ 1860 (Cand. philos. K.). 10. V. R. Braag. 11. O. H. E. Holck. 12. J. L. Myhre. 13. S. T. Nielsen. 14. A. E. Christiansen. 15. C. D. Scherfig. 16. A. T. Møller. 17. C. A. V. Engelhardt, f. $28/4$ 1860 (Professor E.). 18. C. S. A. Scherfig. 19. J. T. Thomsen, f. $8/4$ 1861 (Professor T.). 20. J. G. F. Holck. 21. J. Djørup. 22. E. C. F. Jensen. 23. K. V. Schou. 24. P. E. Sporon. 25. P. F. C.

Gotschalk. 26. J. F. Jacobsen. 27. J. K. C. Wroblewsky. 28. C. S. Ulrich.

I Klasse A.

1. E. F. Bergmann, f. $27/8$ 1861 (Adjunct ved Metropolitanskolen B.). 2. V. P. Trier, f. $14/5$ 1860 (Dr. med. T.). 3. R. F. C. P. Rubow, f. $9/6$ 1861 (Dampmøller R.). 4. C. A. Lorck, f. $25/2$ 1860 (Svensk-norsk Viceconsul L.). 5. S. F. Stein, f. $10/2$ 1862 (Billedhugger, Docent ved Kunstakademiet S.). 6. J. Gotschalk, f. $13/10$ 1860 (Grosserer V. H. G.). 7. C. J. Carøe, f. $2/11$ 1861 (Grosserer Etatsraad C.). 8. E. F. Kinzi, f. $19/9$ 1862 (Skriverlærer ved Metropolitanskolen K.). 9. N. F. Ravn, f. $22/8$ 1862 (Capitain i Søetaten R.). 10. A. P. R. Jørgensen. 11. V. Hertel, f. $13/2$ 1861 (Artillericapitain H.). 12. J. P. Traustedt, f. $23/12$ 1861 (forhenværende Organist og Skolelærer i Nørrefarensted ved Slesvig T.). 13. V. J. G. Frisch, f. $2/8$ 1861 (Volontair i Udenrigsministeriet F.). 14. N. C. Rosenløv, f. $8/8$ 1860 (Snedkermester, Capitain R.). 15. V. C. A. Jøhncke, f. $12/9$ 1861 (Premierlieutenant i Søetaten J.). 16. K. G. Knudsen, f. $17/12$ 1862 (Grosserer R. B. K.) 17. O. S. Hansen, f. $26/12$ 1861 (Chorregisseur ved det kgl. Theater H.). 18. M. J. M. Tvermoes, f. $24/9$ 1862 (Oberst i Generalstaben T.). 19. V. A. N. G. Schack, f. $28/8$ 1861 (praktiserende Læge S.). 20. H. C. Faber, f. $12/5$ 1852 (Apotheker F.). 21. J. E. Lehmann, f. $19/8$ 1862 (Professor Dr. med. L.). 22. F. Herholdt, f. $5/12$ 1861 (Architekt, Etatsraad H.).

I Klasse B.

1. S. E. L. S. Høyer, f. $24/10$ 1859 (Hoboist ved Livgarden H.). 2. K. E. Tulinius, f. $25/4$ 1860 (Hørkræmmer T.). 3. J. C. Leuning, f. $19/6$ 1862 (afg. Justitsminister L.). 4. A. L. Duus, f. $10/3$ 1861 (Capitain

ved Fodfolket, Landinspecteur D.). 5. P. T. Raaschou, f. $28/6$ 1862 (Vinhandler R.). 6. G. V. E. H. H. Grüner, f. $9/2$ 1862 (Artilleriecapitain, Kammerjunker G.). 7. D. C. Braag, f. $11/3$ 1861 (Capitain i Søetaten B.). 8. C. F. G. Thorkelin, f. $3/6$ 1861 (Capitain ved Fodfolket T.). 9. C. P. Gammelgaard, f. $9/10$ 1861 (Lærer ved de offentlige Skoler i Kjøbenhavn G.). 10. E. Ulrik, f. $2/5$ 1860 (Distriktslæge U.). 11. J. E. Been, f. $14/5$ 1860 (Hofurtekræmmer B.). 12. A. P. Vedel, f. $16/8$ 1862 (Directeur for Udenrigsministeriet, Geheimelegationsraad V.). 13. C. Koppel, f. $9/7$ 1862 (Underretsprocurator K.). 14. M. F. Haxthausen, f. $7/9$ 1860 (Overintendant Baron H.). 15. V. G. D. F. Richter, f. $22/8$ 1860 (Toldkasserer, Kammerraad R.). 16. T. F. Brunn. 17. E. Tutein, f. $27/6$ 1862 (Grosserer, Sukkerraffinadeur T.). 18. B. B. Salomon, f. $30/11$ 1861 (Grosserer V. S.). 19. P. E. Kolderup-Rosenvinge, f. $15/8$ 1861 (Ingenieurcapitain K.-R.). 20. S. A. Bille, f. $27/11$ 1862 (forhenv. Redacteur, Cand. juris B.). 21. C. C. V. Sass, f. $2/8$ 1862 (Premierlieutenant i Generalstaben S.). 22. R. J. Schou, f. $27/4$ 1862 (Premierlieutenant i Artilleristaben S.).

III. Lærerpersonalet.

Under 31te Mai 1871 blev Meddeleren af disse Efterretninger, hidtilværende Rector ved Horsens lærde Skole, Professor Frederik Christian Carl Birch allernaadigst beskikket til Rector for Metropolitanskolen fra 23de Juli s. A. at regne.

Under 17de Juli 1871 blev hidtilværende Adjunct ved Metropolitanskolen, Overlærer Otto Fibiger allernaadigst beskikket til Rector for den lærde Skole i Horsens fra 23de s. M. at regne.

Under 20de August 1871 blev hidtilværende Overlærer ved Metropolitanskolen Peter Jacob Petersen allernaadigst beskikket til Rector for Odense Kathedralskole.

Ifølge dertil af Ministeriet given Bemyndigelse blev under 28de August 1871 Capitain ved Fodfolket C. F. C. Sarauw antagen som Timelærer i Tydsk i 1ste Klasse A og B samt i 4de, 5te og 6te Klasse. Under hans senere ved et Familieanliggende foranledigede Ophold i Udlandet bleve hans Undervisningstimer med Ministeriets Tilladelse midlertidig, fra 28de November f. A. til 29de Februar d. A., besørgede af Overlærer Krebs og Cand. theol. J. Paludan henholdsvis i de to Afdelinger af 1ste Klasse og i de forannævnte tre Mellemlasser. Efterat Capitain Sarauw endelig i Slutningen af Februar Maaned af Helbredshensyn havde maattet definitivt opgive sin Lærerstilling ved Skolen, blev i hans Sted Cand. polyt. Johannes Clausen Barth ifølge Ministeriets Bemyndigelse antagen som Timelærer i Tydsk, hvilken Post han tiltraadte den 1ste Marts d. A.

Paa Grund af et for Adjunct Bergmann indtruffet længere Sygdomsforfald har hans Undervisning i Historie siden 18de Septemher f. A. med Ministeriets Tilladelse været besørgt af Vicarier, nemlig af Cand. juris N. Bache i 3die, 5te, 6te og 7de Klasse A og B og af Cand. theol. J. Paludan i de to nederste Klasser.

De ved Rector Petersens Befordring ledigblevne Undervisningstimer bleve i Tidsrummet fra 29de August f. A. til 23de September næsteften ligeledes besørgede af Vicarier, idet Cand. philol. G. S. Bricka overtog Latin i 6te Klasse, Græsk i 5te Klasse og 7de Klasse A samt Historie i 4de Klasse, og Timelærer Capitain Sarauw Tydsk i 3die Klasse.

I Rector Petersens Sted blev under 21de September 1871 Cand. philol., Dr. philos. Johan Victorinus Pingel af Ministeriet constitueret til Lærer ved Skolen.

Under 30te September 1871 blev hidtilværende con-
stitueret Lærer Cand. mag. Anton Frederik Pullich
allernaadigst beskikket til Adjunct.

Ved allerhøieste Resolution af 30te October 1871 blev
Overlærer og hidtilværende Inspector Krebs efter An-
søgning i Naade og med Pension entlediget fra Inspector-
stillingen ved Skolen. I Anledning af denne Afgang
overdroges Inspectorforretningerne med Ministeriets Ap-
probation til Overlærer Smith fra 1ste November næst-
efter at regne.

Under 4de December 1871 blev hidtilværende Adjunct
Carl Christian Christopher Kernn allernaadigst be-
skikket til Overlærer.

Skolens hidtilværende Syngelærer Cand. juris V. C.
Ravn maatte paa Grund af sine øvrige Forretninger fra-
sige sig denne sin Bestilling ved Udløbet af forrige Aar,
hvorefter Sangundervisningen overdroges Cand. philos.
I. M. Zeise fra 1ste Januar d. A. at regne.

IV. Undervisningen.

1. I 1ste og 2den Klasse, der i Medfør af Lov af
1ste April 1871 ere bestemte til at inddrages ved Udløbet
henholdsvis af indeværende og af næste Skoleaar, har
Undervisningen iaar været anlagt paa, at Disciplene ved
Udgangen af sidstnævnte Klasse skulle have naaet det
Maal af Kundskaber og Færdigheder, der ifølge Anord-
ningen af 5te August f. A. angaaende Undervisningen i
de lærde Skoler kræves til Optagelse i den fremtidige
1ste (hidtilværende 3die) Klasse. I de fire følgende
Klasser har Undervisningen været ordnet og ledet i

Overensstemmelse med de i samme Anordnings § 2 givne Bestemmelser. I 6te og 7de Klasse er den hidtilgjældende Plan for Undervisningen bleven fulgt uden Forandring.

De ugentlige Undervisningstimers Fordeling paa de forskellige Lærefag vil sees af efterstaaende Tabel, paa hvilken F. S. og M, betegne henholdsvis Fællestimerne og de for den sproglig-historiste og for den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling særlige Timer.

Fagene.	I. B.	I. A.	II.	III.	IV.	V. S.F.M.	VI.	VII. B.	VII. A.	Sum- ma.
Dansk	6	6	5	3	2	2 1	2	2	2	31
Tydske	5	5	3	2	2	2	2	"	"	21
Fransk	"	"	5	3	3	2	3	1	1	18
Engelsk	"	"	"	"	"	"	"	2	2	4
Latin	"	"	"	6	8	7	8	9	9	47
Græsk	"	"	"	"	"	5	5	6	6	22
Hebraisk	"	"	"	"	"	"	"	2	2	4
Religion	2	2	2	2	2	2	2	1	1	16
Historie	4	4	4	2	2	3	2	3	4	28
Geographi	3	3	2	2	2	1	2	"	"	15
Mathematik og Teg- ning	4	4	4	6	6	4 2	4	4	4	42
Naturhistorie	2	2	2	2	2	2	2	"	"	14
Naturlære	"	"	"	"	"	2	"	4	3	9
Skrivning	4	4	3	2	1	"	"	"	"	14
Sang	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	4
Gymnastik	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)	(2)	(2)	(2)	18
Ialt ugentlige Timer	36	36	36	36	36	5 31 5	36	38	38	307

Undervisningens Fordeling mellem Lærerne har med de ovenfor angivne Afvigelser været følgende:

1. Rector: Dansk Stil og Latin i VII Kl. A, Græsk i VII Kl. B.....	16	Timer
2. Overlærer Krebs: Dansk i III Kl., Tydsk i II Kl., Latin i IV Kl. og VII Kl. B, Hebraisk i VII Kl. A og B.....	27	—
3. Overlærer Fogh: Geographi i II—VI Kl., Naturhistorie i I—VI Kl.....	23	—
4. Overlærer, Inspector Smith: Mathematik i III Kl., V Kl. og VII Kl. A, Naturlære i V Kl. og VII Kl. A og B.....	25	—
5. Overlærer Kerrn: Dansk i I Kl. A, Latin i III og V Kl., Græsk i VI Kl. . .	24	—
6. Adjunct Carøe: Fransk i II—VII Kl., Engelsk i VII Kl. A og B.	22	—
7. Adjunct Arentzen: Dansk i I Kl. B, II Kl. og IV—VII Kl.	21	—
8. Adjunct Bergmann: Historie i I Kl. A og B, II—III Kl. og V—VII Kl.	26	—
9. Adjunct Brunnemann: Religion i alle Klasser, Geographi i I Kl. A og B.....	22	—
10. Adjunct Pullich: Regning i I Kl. A—B og II Kl., Mathematik i IV, VI og VII Kl. B.....	26	—
11. Const. Lærer Dr. philos. Pingel: Tydsk i III Kl., Latin i VI Kl., Græsk i V Kl. og VII Kl. A, Historie i IV Kl.	23	—
12. Timelærer Capitain Sarauw, siden 1ste Marts Timelærer Cand. polyt. Barth: Tydsk i I Kl. A—B og IV—VI Kl.....	16	—
13. Timelærer Kinzi: Skrivning i I—IV Kl.	14	—
14. Cand. juris Ravn, siden 1ste Januar Cand. philos. Zeise: Sang.....	4	—
15. Lieutenant Andersen: Gymnastik....	18	—

2. Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede i de forskjellige Fag:

Dansk.

I Kl. B og A. Funchs, Røginds og Warburgs Læsebog er bleven benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. Henholdsvis 17 og 12 Digte deels af Læsebogen deels af Fabricius's „fædrelandshistoriske Digte“ ere lærte udenad. Hovedpunkterne af Bojesens Sproglære ere lærte. 2 Stile ere skrevne om Ugen, den ene Dictat, den anden Gjenfortælling. — II Kl. Samme Læsebog er bleven benyttet paa samme Maade. Af Fabricius's fædrelandshistoriske Digte ere 6 lærte udenad. Bojesens Sproglære læst og repeteret. 2 Stile ere skrevne om Ugen (deels Gjenfortælling, deels lette Opgaver). — III Kl. Holsts prosaiske Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Sammes poetiske Læsebog ere 9 Digte lærte udenad. Enkelte Punkter af Bojesens Sproglære ere repeterede. 1 Stil om Ugen (ialt 36). — IV Kl. Holsts prosaiske og poetiske Læsebøger ere benyttede til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse; af den sidstnævnte ere nogle Digte lærte udenad. Til Oplæsning er desuden benyttet Poul Møllers „Lægdsgaarden i Ølseby-Magle“ og Oehlen-schlägers „Fiskeren“. 2 Stile om Maaneden. — V Kl. Til Øvelse i Oplæsning er benyttet Oehlen-schlägers „Baldur hin Gode“ og „Thors Reise til Jotunheim“. Den nordiske Mythologi er gennemgaaet paa Grundlag af Arentzens og Thorsteinssons Bog. 2 Stile om Maaneden. Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling have desuden læst de 6 første Sange af Iliaden og Odysseen i Wilsters Oversættelse samt gennemgaaet det Vigtigste af den græsk-romerske Mythologi paa Grundlag af Moritz's og Tregders Haandbøger. — VI Kl. Den danske Literaturs Historie

er bleven gennemgaaet indtil det 18de Aarhundrede. 2 Stile om Maaneden. — VII Kl. B. Den danske Literaturs Historie i det 18de Aarhundrede. 2 Stile om Maaneden. — VII Kl. A. Hovedpartierne af den danske Literaturs Historie i vort Aarhundrede. 13 skriftlige Udarbeidelser.

Tydsk.

I Kl. B og A. Rungs Læsebog henholdsvis S. 62—168 og S. 62—151. Enkelte Digte ere lærte udenad. Hovedpunkterne af Simonsens Formlære. Enkelte skriftlige Øvelser. — II Kl. Rungs Læsebog S. 100—151. Af Simonsens Formlære: Pronominer, Talord, Verberne af 1ste og 2den Conjugation, Præpositioner. Enkelte skriftlige Øvelser. — III Kl. Fibigers Læsebog S. 1—56. Det Vigtigste af Simonsens Formlære. Enkelte skriftlige Øvelser. — IV Kl. Fibigers Læsebog S. 56—71 og S. 89—146. Det Vigtigste af Simonsens Formlære repeteret. Enkelte skriftlige Øvelser. — V Kl. Fibigers Læsebog S. 123—155, 212—228 og 256—265. Til Oversættelse fra Bladet er benyttet Körners Zriny og Begyndelsen af Schillers Maria Stuart. Det Vigtigste af Formlæren repeteret. Skriftlige Øvelser. — VI Kl. Fibigers Læsebog S. 160—164, 172—190, 222—228, 262—267, 287—292, 305—307, 312—318. Til Oversættelse fra Bladet er benyttet: Schillers die Braut von Messina, die Piccolomini, 1ste og 2den Act af Wallensteins Tod. Det Vigtigste af Formlæren repeteret. Nogen skriftlig og mundtlig Øvelse i at oversætte fra Dansk paa Tydsk.

Fransk.

II Kl. Sicks Læsebog, 1ste Afdeling til Side 86. Af Ingerslevs Grammatik: Hjelpeverberne, de regelmæssige og de fleste uregelmæssige Verber, Pronominerne.

18 Stile efter Borrings Stileøvelser. — III Kl. Sicks Læsebog, 1ste Afdeling til S. 71. Af Ingerslevs Grammatik: Hjælpeverberne, de regelmæssige og de fleste uregelmæssige Verber; et vist Antal Gloser lært. 10 Stile efter Borrings Stileøvelser. — IV Kl. Sicks Læsebog, 2den Afdeling til S. 73. Af Ingerslevs Grammatik Pronominerne og de uregelmæssige Verber. 20 Stile og Versioner, de førstnævnte efter Ahns praktiske Lærebog, 1ste Kursus. Klassen har som Maanedslæsning læst lettere franske Bøger, hvergang 4—12 Sider. — V Kl. Borrings *Études littéraires* S. 162—242. Efter Ingerslevs Grammatik ere de uregelmæssige Verber repeterede. 33 Stile efter Borrings Stileøvelser. Som Maanedslæsning er af forskjellige Forfattere læst hvergang 10—30 Sider. — VI Kl. Borrings *Études littéraires* S. 294—525. De vigtigste Afsnit af Ingerslevs Grammatik ere gennemgaaede. 18 Stile efter Borrings Stileøvelser. Klassen har som Maanedslæsning efter eget Valg opgivet Pensa, hvergang 10—20 Blade. — VII Kl. B. Molières *Le bourgeois gentilhomme* og 1ste Akt af *Le Tartufe*. Som Maanedslæsning hvergang 10—30 Blade. — VII Kl. A. Victor Hugos *Hernani* og sidste Halvdeel af Molières *Le Tartufe*.

Engelsk.

VII Kl. B. *Gullivers voyage to Lilleput* og de første 90 Sider af Walter Scotts *Quentin Durward* (Tauchnitz ed.) — VII Kl. A. 300 Sider af Walter Scotts *Quentin Durward* (Tauchnitz ed.).

Latin.

III Kl. Kerrns og Krøbs's Læsebog fra S. 25 til Enden. Af Madvigs Sproglære er Formlæren læst og repeteret. 33 Stile. — IV Kl. Af Cornelius

Nepos: Hamilcar og Hannibal; 1ste Bog af Cæsars Gallerkrig; Phædrus's Fabler, 31—60. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret og af Ordfeiningslæren læst §§ 177—270. 2 skriftlige Arbejder om Ugen, hvoraf det ene paa Skolen (ialt 64 Stile og 7 Versioner). — V Kl. Cæsars Gallerkrig, 3die Bog; Ciceros 4 Taler imod Catilina; af Ovids Forvandlinger (Blochs Udg.): Verdensaldrene, Deucalion, Io og Phaethon. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret og af Ordfeiningslæren læst og repeteret §§ 176—364. 47 Stile og 9 Versioner; desuden er Kerrns „Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin“ benyttet til mundtlige Øvelser. — VI Kl. Ciceros Tale for S. Roscius fra Ameria; Livius's *præfatio* og 1ste Bog; Virgils Æneide, 1ste Bog. Af Grammatiken: Ordfeiningslæren indtil Kap. 9 (Sætningsforbindelsen). 2 skriftlige Arbejder om Ugen (ialt 70). — VII Kl. B. Livius's 7de og 8de Bog; Ciceros *Cato major* og Tale for Kong Deiotarus; 1ste og 4de Bog af Virgils Æneide; 2den og 3die Bog af Horats's Oder. Sallusts Catilina oversat fra Bladet. Nogle Partier af Bojesens romerske Antiquiteter. 2 skriftlige Arbejder om Ugen, hvoraf det ene paa Skolen (ialt 56 Stile og 10 Versioner). — VII Kl. A. Tacitus's Agricola; Ciceros Tale for Milo; Qvintilians 10de Bog; 3die og 4de Bog af Virgils Æneide; 2den og 3die Bog af Horats's Oder og Sammes *ars poetica*. Cursorisk er læst Livius's *præfatio* og 1ste Bog. Grammatiken repeteret. Bojesens romerske Antiquiteter og Tregders latinske Literaturhistorie læste udtogsvis. 2—3 skriftlige Arbejder om Ugen, hvoraf det ene er skrevet i Hjemmet.

Til indeværende Aars Afgangsexamen opgive Candidaterne i Latin: Sallusts Catilina, Livius's 29de og 30te Bog, Tacitus's Agricola; Ciceros Taler for det Maniliske Lovforslag og for Milo samt 1ste og 4de

imod Catilina; Sammes 3die Bog om Pligterne og *Cato major*, Qvintilians 10de Bog; 2den, 3die og 4de Bog af Virgils Æneide; 2den og 3die Bog af Horats's Oder, Sammes Breve med *ars poetica*.

Græsk.

V Kl. Bergs græske Læsebog, 2den Afdeling: samtlige mythologiske Stykker; de 3 første Kapitler af 1ste Bog af Xenophons Anabasis. Bergs Formlære. — VI Kl. Af Bergs „Udvalgte Stykker“, 2den Samling: Den yngre Kyros's Charakter; 6te Bog af Herodot; 5te, 6te og 7de Bog af Odysseen. Bergs Formlære repeteret. — VII Kl. B. Herodots 7de Bog; Xenophons Erindringer om Sokrates, 2den Bog; Iliadens 4de og 5te Bog. Bergs Formlære repeteret; Madvigs Ordføiningslære læst udtogsvis. Christensens græske Statsantiquiteter; Tregders Mythologi. — VII Kl. A. Herodots 6te Bog; Platons Euthyphron og *Apologia Socratis*; Demosthenes's 3 olynthiske Taler; Iliadens 7de Bog; Tregders Anthologi I, II (undtagen Stykkerne 4, 7, 10, 14 og 15) og III. Af Madvigs Ordføiningslære det Vigtigste af Moduslæren. Christensens græske Statsantiquiteter; Tregders Literaturhistorie.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Herodots 5te og 6te Bog; Xenophons Erindringer om Sokrates, 2den Bog; Platons Euthyphron og *Apologia Socratis*; Lysias's 16de, 24de, 25de, 31te og 32te Tale; Demosthenes's 3 olynthiske Taler; Lukiens Drømmen og Charon.

Hebraisk.

VII Kl. B. De 6 første Kapitler af Genesis. Det Vigtigste af Formlæren efter Whitte. — VII Kl. A. Genesis.

Religion.

I Kl. B og A. Balslevs Bibelhistorie. Jensens Samling af Bibelsprog. 16 Psalmer af „Psalmebog til Kirke- og Huusandagt“. — II Kl. Balslevs Katechismus § 1—62. Assens's Bibelhistorie forfra til 6te Afsnit. 17 Psalmer. — III Kl. Balslevs Katechismus § 55—94. Assens's Bibelhistorie fra „Kong Saul“ indtil „det nye Testamente“. 13 Psalmer. — IV Kl. Balslevs Katechismus § 86 til Enden og § 1—15. Assens's Bibelhistorie fra „det gamle Testamentes Skrifter“ indtil „Jesu femte Ophold i Jerusalem“. I I—IV Klasse er der holdt Bibellæsning over Evangelierne; Palæstinas Geographi er (navnlig i de nederste Klasser) gennemgaaet efter Kortet. — V Kl. Balslevs Katechismus. Assens's Bibelhistorie. — VI Kl. Balslevs Katechismus. Assens's Bibelhistorie. — VII Kl. B. De 10 første Kapitler af Lucas's Evangelium i Grundsproget. — VII Kl. A. De 14 sidste Kapitler af Matthæus's Evangelium i Grundsproget. Tillige er der holdt Foredrag over forskellige ethiske Grundbegreber.

Historie.

I Kl. B og A. Efter Kofods fragmentariske Lærebog: Oldtidens, Middelalderens og den nyere Tids Historie indtil Trediveaarskrigen (S. 173). — II Kl. Efter Bohrs mindre Lærebog: Middelalderens og den nyere Tids Historie indtil den franske Revolution (S. 293). — III Kl. Samme Lærebog fra S. 234 til Enden. — IV. Kl. Oldtidens Historie efter Bohrs Lærebog. Det Victorianske og den gamle Græske og Romerske

S. 102 Linie 5 fra neden tilføies:

Iliadens 1ste, 2den, 3die, 4de, 6te og 7de Bog,
Tregders Anthologi I, II (undtagen Stykkerne 4, 7, 10,
14 og 15) og III.

feldt. — VII. Kl. A. Den nyeste Tids Historie efter Bloch. Repetition af hele Historien efter Thrige og Bloch.

Geographi.

I Kl. B og A. Europa efter Ingerslevs mindre Lærebog. — II Kl. Europa fra Tydskland til Enden, derefter de øvrige Verdensdele efter samme Lærebog. — III Kl. Europa fra Danmark til den pyrenæiske Halvø efter Velschows Lærebog. — IV Kl. Resten af Europa efter samme Bog. — V Kl. Asien, Afrika og Amerika efter samme Bog. — VI. Alle Verdensdelene efter samme Bog.

Arithmetik.

I Kl. B og A. De fire Regningsarter med ubenævnte og benævnte Tal. — II Kl. Brøklæren. — III Kl. Brøklæren gjentagne Gange repeteret og indøvet. — IV. Kl. Af Steens elementaire Arithmetik: Proportioner og Decimalbrøk; det Øvrige repeteret ved Opgaver. Potenslæren (med Undtagelse af Bogstavbrøkers Forkortning); Ligninger af 1ste Grad med een Ubekjendt. Desuden ere Disciplene øvede i de forskjellige Arter af praktisk Regning, som pleie at indbefattes under Navnet Reguladetri. — V. Kl. Potensopløftning og Roduddragning indtil „Regning med imaginaire Størrelser“. — VI Kl. Af Steens rene Mathematik: Ligningernes almindelige Theori; Ligninger af 1ste Grad med een og flere Ubekjendte; Differens- og Qvotientrækker; Decimalbrøk. — VII. Kl. B. Af samme Bog: Decimalbrøk, Logarithmer og Rentesregning. Repetition af det tidligere læste Pensum med Undtagelse af Ligningernes Theori. — VII Kl. A. Det hele Pensum repeteret og indøvet ved Opgaver, regnede deels hjemme deels paa Tavlen.

Geometri.

III Kl. Indledning til Mathematiken og af Geometrien: Grundforestillinger om Rumstørrelserne, den rette Linie, Vinkler, Skraalinier, Paralleler, Trekanter og Mangekanter. — IV. Kl. Samme Pensum som i foregaaende Klasse. Desuden Øvelse i at fremstille Legemer ved Tegning paa Tavlen. — V. Kl. Ramus's elementaire Geometri, 1ste Afsnit § 4—6, 2det Afsnit § 1 og 2. Den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling er desuden øvet i geometrisk Tegning. — VI Kl. Samme Bog læst og repeteret fra „regulaire Polygoner“ til Enden; 2det Afsnit repeteret. — VII Kl. B. Smiths Trigonometri læst og repeteret. — VII. Kl. A. Geometri, Stereometri og Trigonometri repeteret og indøvet ved Opgaver saavel skriftlig som mundtlig.

Naturlære og Astronomi.

V. Kl. Den matematisk- naturvidenskabelige Afdeling: Johnstrups Chemi til Art. 20; Holtens „Natures almindelige Love“ forfra til S. 106 (faste Legemers Bevægelse) og fra S. 275 (Magnetismen) til Enden. — VII Kl. B. Ørsteds Naturlærens mekaniske Deel forfra til Bølgebevægelse. Jørgensens Astronomi, 1ste og 2det Kapitel. — VII. Kl. A. Ørsteds Naturlære fra „almindelig Bevægelselære“ til Enden. Petersens chemiske Physik fuldstændig og af Jørgensens Astronomi 2det og 3die Kapitel.

Naturhistorie.

I Kl. B og A. Lütken's Begyndelsesgrunde (Lærebog Nr. 2): Pattedyrene med Forbigaaelse af Tandforholdene. II Kl. Samme Bog: Mennesket, Pattedyrene (med Tandforholdene) og Fuglene. — III Kl. Samme Bog: Fiskene, Krybdyrene og Padderne. Vaupells Planterigets Naturhistorie: Plantens Organer (med betydelige Udeladelser

især for Blomstens Vedkommende). — IV. Vaupell: Systemet med Forbigaaelse af de fleste af de med Petit trykte Familier. — V Kl. Lütken: Leddyrene, Bløddyrene og Straaledyrene til Korallerne. — VI Kl. Lütken: Hele Bogen, dog med Forbigaaelse af nogle af de med Petit trykte Familier. Vaupell: Alt det tidligere Læste, desuden nogle Afsnit af Planteanatomien og Plante-physiologien.

V. Videnskabelige Samlinger.

1. Skolebibliotheket.

Siden Afslutningen af den i forrige Aars Beretning meddelte Fortegnelse har Skolens Bogsamling modtaget følgende Tilvæxt:

- Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. 4. B. 5. H.—5. B. 1. H. Kbh. 1871.
- og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek, udg. af C. Bruun. 2. B. 1. H. Kbh. 1871.
- Ammianus Marcellinus. F. Eyssenhardt rec. Berol. 1872.
- Archiv für Naturgeschichte, herausgeg. von F. H. Troschel. 36. Jahrg. 5—6. H. — 37. Jahrg. 1—3. H. Berlin 1870—71.
- Pädagogisches, herausgeg. von W. Langbein. 13. Jahrg. Nr. 5—10. — 14. Jahrg. Nr. 1—4. Stettin 1871—72.
- Arentzen, Kr., Baggesen og Oehlenschläger. II. Kbh. 1871.
- Berg, C., Fortællinger af Herodots Historie. Kbh. 1872.
- Oplysninger til Fortællinger af Herodots Historie. Kbh. 1872.
- Brandes, G., Hovedstrømninger i det 19de Aarhundredes Litteratur. Kbh. 1872.
- Brehm, A. E., Illustrirtes Thierleben. 1—6. B. Hildburghausen 1864—69.
- Fuglenes Liv, populært fremstillet. Paa Dansk udg. af P. Mariager. 11—15. Lev. Kbh. 1871.

- Buchholz, Dr. E., Die Homerischen Realien. 1. B. 1. Abth. Leipzig 1871.
- Cantù, Cesare, Verdenshistorie, frit bearbejdet ved E. Holm og Ph. Weilbach. 6—13. H. Kbh. 1871—72.
- Christensen, R., Sophisterne. En kulturhistorisk Undersøgelse. Kbh. 1871. (Doctordisp.)
- Danmarks, Norges og Sverigs Historie med ca. 1000 Illustrationer. 60—69. H. Kbh. 1871—72.
- Darwin, Ch., Naturlivets Grundlove, overs. af J. P. Jacobsen. 1—5. H. Kbh. 1871—72.
- Floræ Danicæ iconum fasc. XLVIII. 1871.
- Fortschritte, Die, der Physik. XXIV. Jahrg. 1. Abth. Berlin 1872.
- Fra alle Lande. Et Maanedsskrift for nyere Reisebeskrivelser o. s. v. Udg. af L. Zinck. 1871 Juni—Decbr. Kbh.
- Grevens og Friherrens Komædie. En dramatisk Satire fra Christian V's Tid. Udg. af S. B. Smith. Kbh. 1871.
- Grundtvig, S., Danmarks gamle Folkeviser. 4. D. 3. H. Kbh. 1872.
- Herodotos erkl. von H. Stein. 4. B. Berlin 1866.
- Herodoti historia. Rec. H. Stein. T. I—II. Berol. 1869.
- Hettner, H., Literaturgeschichte des 18. Jahrhunderts. 1—3. Th. Braunschweig 1872.
- Hof- og Statskalender, Kongelig dansk, Statshaandbog for Kongeriget Danmark for Aaret 1872. Udg. af J. P. Trap, redig. af H. C. Erichsen. Kbh.
- Holmberg, A. E., Nordbon under Hednatiden. Stockholm 1871.
- Homers Iliade erkl. von J. H. Faesi. 1. B. 5. Aufl., besorgt von F. R. Franke. Berlin 1871.
- Kjæbenhavn's Diplomatarium, udg. af O. Nielsen. 3. H. Kbh. 1871.
- Kløden, G. A., Handbuch der Erdkunde. 1—3. Th. 2. Ausg. Berlin 1866—69.
- Linnstrøm, H., Svenskt Boklexikon. Åren 1830—1865. 15—16. h. Stockholm 1871.
- Love og Expeditioner vedkommende Kirke- og Skolevæsen. Samlede og udg. af H. V. Skibsted. 3. B. Kbh. 1871.
- Lund, T., Om Sokrates's Lære og Personlighed. Kbh. 1871. (Doctordisp.)

- Lübke, V., *Kunsthistorien. Fra de ældste Tider til vore Dage.*
Efter Originalens fjerde Oplag bearbejdet af J. Lange.
8—11. Lev. Kbh. 1871—72.
- Løkke, J., *Tyske Læsestykker med oplysende Anmærkninger.*
1. Afd. Kristiania 1871.
- Madvig, Dr. J. N., *Sprogvidenskabelige Strøbemærkninger.*
Kbh. 1871. (Universitetsprogr.)
- Mehren, A. F., *Câhirah og Kerâfat, historiske Studier under et
Ophold i Ægypten 1867—68.* Kbh. 1871. (Univer-
sitetsprogr.)
- Müller, C. Paludan-, *Om Gjennemførelsen af den nye Under-
visningslov for de lærde Skoler.* Kbh. 1871.
- Müller, H. C. D., *Om Stat og Kirke eller de religieuse og
kirkelige Forhold i Danmark efter Danmarks Riges Grund-
lov. 1. D. 2. Afd. 1. H. — 2. D. 1—4. H.* Kbh.
1868—71.
- Mynster, F. L., *Den moderne Retskrivnings ødelæggende Virk-
ninger.* Kbh. 1871.
- Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhand-
linger og dets Medlemmers Arbejder. 1870. Nr. 2—3.
— 1871 Nr. 1. Kbh.
- Paulsen, A., *Naturkræfterne, deres Love og vigtigste Anvendel-
ser. 1. Lev.* Kbh. 1872.
- Petersen, J., *Om Ligninger, der løses ved Qvadratrod.* Kbh.
1871. (Doctordisp.)
- Platon, *Udvalgte Stykker af, udg. af S. B. Thrige.* Kbh.
1871.
— *Anmærkninger til udvalgte Stykker af, af S. B. Thrige.*
Kbh. 1871.
- Plutarchi vitæ parallelæ e recogn. H. Schaeferi. T. 1—9.
Lips. 1820—21.
- Rovsing, K., *Retskrivnings-Spørgsmaalet i dets Betydning for
Literaturen og Folket.* Kbh. 1871.
- Ræder, J. G. F., *Kilder og Henvisninger m. m. til Danmark
under Svend Estridsen og hans Sønner.* Kbh. 1872.
- Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig In-
teresse, udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltning.
1870—1874. 2. H. Kbh. 1871.
- Samlinger, Danske, for Historie, Topographi, Personal- og Lite-
raturhistorie. Udg. af Chr. Bruun, O. Nielsen og S.

- B. Smith. 6. B. 4. H. — 2. Række, 1. B. 1—3 H. Kbh. 1871—72.
- Schmid, K. A., Encyclopädie des gesammten Erziehungs- und Unterrichtswesens. 83—86 H. Gotha 1871—72.
- Schmidt, V., Assyriens og Ægyptens gamle Historie efter den nyere Tids Forskninger. 1. D. Kbh. 1872.
- Schmitthenner, F., Kurzes deutsches Wörterbuch, völlig umgearbeitet von F. L. K. Weigand. 3. Aufl. 1—2. B. Gieszen 1871.
- Staatengeschichte der neuesten Zeit. 17. B. Geschichte Spaniens von H. Baumgarten. 3. Th. Leipzig 1871.
- Strøm, T., Dansk Literaturhistorie. Kbh. 1871.
- Sørensen, C. T., Kampen om Norge i Aarene 1813—1814. Et Bidrag til de nordiske Rigers Krigshistorie. 2. D. Kbh. 1871.
- Tabelværk, Statistisk. 3. Række. 17. B. Udg. af det statistiske Bureau. Kbh. 1870.
- Thorsøe, A., Danmarks Hædersdage i det nittende Aarhundrede. 9—15 H. Kbh. 1871—72.
- Thrige, S. B., Lærebog i Geografien for de høiere Klasser i de lærde Skoler. Kbh. 1870.
- Tillæg til Lærebog i Geografien for de høiere Klasser i de lærde Skoler. Kbh. 1872.
- Tidsskrift, Botanisk, udg. af den botaniske Forening i Kjøbenhavn. 4. B. 4. H.—2. Række 1—2. H. Kbh. 1871—72.
- for Philologi og Pædagogik. 9. Aarg. 2—3. H. Kbh. 1871.
- for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. 4. Række 3. B. 3—6 H. — 4. B. 1—2. H. Kbh. 1871—72.
- Historisk. 4. Række 2. B. 2. H. Kbh. 1871.
- Nyt, for udenlandsk theol. Litteratur. 1871, 2—4. H. — 1872, 1 H. — Kbh.
- Pedagogisk, utg. af H. F. Hult och E. G. F. Olbers. 1871, 3—6. h. — 1872, 1—2. h. Stockholm.
- Theologisk. 1871, VI—XII. — 1872, I—V. Kbh.
- Tregder, Dr. P. H., Græsk Formlære til Skolebrug. Kbh. 1861.
- Vahl, J., Dansk Bogfortegnelse for Aarene 1859—68. 9—14. H. Kbh. 1871.
- Warming, J. E. B., Er Koppen hos Vortemælken (euphorbia

- L.) en Blomst eller en Blomsterstand? En organogenetisk morfologisk Undersøgelse. Kbh. 1871. (Doctordisp.)
- Weisse, J. P., Latinsk Grammatik til Skolebrug. Kristiania 1871.
- Wiberg, S. V., Personalhistoriske, statistiske og genealogiske Bidrag til en almindelig dansk Præstehistorie. 24—32. H. Odense 1871—1872.
- Vogt, C., Lehrbuch der Geologie und Petrefactenkunde. 3. Aufl. 1. B. und 2. B. 1—2. Lief. Braunschweig 1866—72.
- Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. Herausgeg. von W. Koner. 6. B. 3—6. H. — 7. B. 1. H. Berlin 1871—72.
- für das Gymnasialwesen. Herausgeg. von H. Bonitz, R. Jacobs, P. Rühle. XXV. Jahrg. (Der neuen Folge 5. Jahrg.) 5—12. H. — XXVI. (6.) Jahrg. 1—3. H. Berlin 1871—72.

Desuden har Bibliotheket gennem Ministeriet modtaget Programmer fra de danske, norske og svenske lærde Skoler og høiere Realskoler for 1871, — Anmeldelser af Forelæsninger og Øvelser ved Kjøbenhavns Universitet i Foraars- og Efteraars-Halvaaret 1871, — Fortegnelse over de 203 Studerende, som i 1871 have taget Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet, — Liste over de Studerende, som i 1871 have taget den philosophiske Examen.

2. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget med følgende Gjenstande:

1. Foræret af Discipel Starcke: et udstoppet Gedebukkehoved paa Fod.
2. Kjøbte: Kranier af Auchenia Lama og Hydrochocrus capybara; Hapale jacchus, Mus decumanus, Cricetus fromentarius,

Dipus decumanus, Emberiza citrinella, Pyrrhula vulgaris og Anas tadorna, alle udstoppede; Kranie af en Sangsvane; Fordejelseskanal af en Due, Tandbesætning af Raja batis.

7 udstoppede Pattedyr og 26 udstoppede Fugle ere kaserede som ubrugelige; desuden har Samlingen været underkastet det fornødne Eftersyn, Reparation og Forsyning med Spiritus.

VI. Regnskabsvæsenet.

(De vedfœiede Poster henviser til det lærde Skolevæsens Budget).

A. Skolekassens Regnskab.

Post.	Indtægt.	Rd.	β
1.	Jordebogsindtægter for 1871:		
a.	Arvefæsteafgift. Intet.		
b.	Tiendeindtægter.....	4293	80 β
c.	Indtægter af Kirker og Præstekald.....	1497	— 3 -
d.	Jordskyld.....	22	— 85 -
		5813	Rd. 72 β
	Deri afgaaer:		
	Skatter af Tiender m. v....	90	— 8 -
		5723	64
3.	Renter af Skolens Kapitalformue.....	515	„
4a.	Skolecontingenter m. m.		
a.	Skolepenge	11,833	Rd. 64 β
b.	Indskrivningspenge	295	— „ -
c.	Gebyr for Testimonier	130	— „ -
		12,258	64
8.	Forskjellige ubestemte og extraordinære Indtægter.....	63	„
	Udenfor Finantsloven:		
	Indvundet ved Erhvervelse af Kongelige Obligationer under pari.....	81	78
	Summa Indtægt...	18,642	14

Udgift.

Post		Rd.	β
2a.	Lønninger til de faste Lærere	13,865	"
b.	Honorar for Inspection og Tilsyn med Samlingerne	408	32
c.	Pedellens Løn	170	"
d.	Personlige Tillæg til Lærerne som Godtgjørelse for Tab af Andel i Skolepengene	1439	"
3.	Til Lærere uden fast Ansættelse og til Timeundervisning	1715	54
5a.	Bibliotheket, foruden Renten 43 Rd. af den samme tilhørende Kapital, stor 1075 Rd.	265 Rd.	76 β
b.	Den naturhistoriske Samling ...	90 — 92 -	
c.	Den physiske Samling	2 — 30 -	
		<hr/>	359 6
6a.	Bygningsudgifter:		
	Vedligeholdelsesarbejder	1792 Rd.	16 β
	Hovedreparationer	" — " -	
		<hr/>	1792 16
c.	Inventariets Vedligeholdelse	299	76
d.	Godtgjørelse for afstaaet Locale af Embedsbolig	26	64
7a.	Brændselsfornødenheder	559 Rd.	76 β
b.	Belysning	49 — 36 -	
		<hr/>	609 16
8.	Skatter og Afgifter (udenfor Jordebogsvæsenet)	38	"
9.	Regnskabsføringen	360	"
13.	Forskjellige løbende og ekstraordinaire Udgifter:		
a.	Skoleopvartning	30 Rd.	" β
b.	Rengjøring	264 — 48 -	
c.	Porto, Protokoller, Skrivematerialier og Afskrivning	182 — 63 -	
d.	Programmer og Skoleheftideligheder	142 — 49 -	
e.	Andre Udgifter	15 — 1 -	
		<hr/>	634 65
14.	Til Undervisning i Skydevaabens Brug	"	"
	Summa Udgift.	<hr/>	21,717 41

	Rd.	β
Naar hermed sammenholdes Indtægtssummen..	18,642	14
fremkommer en Meerudgift for 1871—72 af	3075	27
Men da Skolen har modtaget et Tilskud af den almindelige Skolefond af	3000	„
bliver der ikkun en Kapital-Formindskelse af	75	27

Balance-Konto den 31te Marts 1872.

Skolen eier:

1. Kongelige 4 pCt.s Obligationer (Indskrivnings- bevis)	8000	„
2. Prioritetsobligationer	6050	„
3. Lønningsforskud	108	32
4. Contant Kassebeholdning	236	51
5. Deponerede Effecter (af Famulus quæsturæ)	1500	„
Summa...	15,894	83

Skolen skylder:

1. Beholdning af indeholdte Beløb til Dækning af Præmier	212	79
2. Stipendiefondens contante Beholdning	9	92
3. Deponerede Effecter (af Famulus quæsturæ)	1500	„
Saldo: Kapitalformue den 31te Marts 1872:		
rentebærende	14,050 Rd.	„ β
ikke rentebærende	122 — 8 -	
	14,172	8
Balance...	15,894	83

B. Stipendiefondens Regnskab.

Fonden eiede den 31te Marts 1871:

Kapital	19,200	„
Contant Beholdning	77	64
	19,277	64

(Herunder var indbefattet 26 Disciples indestaaende Oplag,
ialt 380 Rd.)

	Rd.	β
Indtægten i 1871—72 har været:		
Renter af Fondens Kapital	768 Rd.	„ β
do. af Bartholins Legat	4 —	12 -
ved Indkjøb af en kngl. Obligation paa 100 Rd. indvundet.....	11 —	40 -
	783	52
	20,061	20
Udgiften derimod:		
Udbetalte Oplag og Stipendier	751	24
Fonden eier den 31te Marts 1872.....	19,309	92
nemlig:		
Capital: I Indskrivningsbevis	16,800 Rd.	„ β
Do. (Meyers Legat)	2500 —	„ -
	19,300 Rd.	„ β
Contant Beholdning.....	9 —	92 -
	19,309	92
(Under Capitalen er nu indbefattet 22 Disciples indestaaende Oplag, ialt 385 Rd.)		

Skolens Beneficier have i indeværende Skoleaar med Ministeriets Approbation været saaledes fordelte:

A. Fri Undervisning og laveste Stipendium:
A. C. Bock.

B. Fri Undervisning, a. som ordentlige Gratister: 1. E. Bondesen, 2. V. M. Gundorph, 3. S. A. Fjelstrup, 4. N. M. Harboe, 5. H. P. Traustedt, 6. H. P. H. Stilhoff, 7. I. C. V. Rievers, 8. V. C. Bernth, 9. I. T. Krag; b. som extraordinaire Gratister: 1. H. Hammershaimb, 2. O. H. Jørgensen, 3. H. C. G. Jørgensen, 4. I. Hammershaimb, 5. A. P. R. Jørgensen, 6. E. F. Bergmann.

C. Høieste Stipendium: 1. J. P. Prah1, 2. C. F. L. Holmer, 3. L. P. C. Holst, 4. A. C. J. Bornemann, 5. H. E. Barner.

D. Mellemste Stipendium: 1. E. Linstow, 2. P. V. Hertz, 3. J. H. F. Gad, 4. R. Blom, 5. M. C. Castberg, 6. J. F. Dahl, 7. F. A. O. Stilhoff, 8. A. S. Ørsted, 9. A. H. P. Johansen. 10. C. V. M. Madsen, 11. S. T. P. Olivarius, 12. E. F. Kinzi.

E. Laveste Stipendium: 1. P. B. J. Bondo, 2. H. C. A. Glud, 3. V. C. F. Bondesen, 4. E. F. C. Kauffmann.

Det Klarupske Legat, 8 Rd. halvaarlig for hver Stipendiat, har for sidste Halvaar 1871 og første Halvaar 1872 været tillagt efternævnte 6 Disciple: J. P. Prah1 og H. P. Traustedt af 7de Kl. B, L. P. C. Holst af 6te Kl., C. J. B. Hagen og F. A. O. Stilhoff af 5te Kl., V. C. F. Bondesen af 4de Kl.

Det Bornemann-Lassonske Legat, 10 Rd. aarlig, er for indeværende Aar af Legatets Ephorus, Kammerherre, Baron Juel-Rysensteen, overensstemmende med Rectors Forslag af 18de Juni, under s. D. tillagt Discipel af 7de Kl. A A. C. Boch.

VII. Særskilte Meddelelser.

1. Anordning angaaende Undervisningen i de lærde Skoler af 5. August 1871.

Vi Christian den Niende, o. s. v., Gjøre vitterligt: Til Gjennemførelse af Lov af 1ste April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark byde og befale Vi herved:

§ 1.

Forinden Nogen kan optages som Discipel i en lærd Skoles 1ste (nederste) Klasse, har han at underkaste sig en Prøve, ved hvilken der fordres:

1. i Modersmaalet: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter, dels en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilletegnes Brug nedskreven, Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, hvilken tillige bedømmes som Prøveskrift;

2. i Tydsk: det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tydsk til Dansk af et Stykke i et læst Pensum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider;

3. i Fransk: det Vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog;

4. i Geographi: en Oversigt over hele Geographien efter en kortere Lærebog;

5. i Historie: Oversigt over Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder efter en fragmentarisk Lærebog samt Danmarks Historie noget udføligere;

6. i Religion: Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus;

7. i Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;

8. i Regniug: Færdighed i praktisk Regning saavidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, der pleie at henføres under Regula de Tri.

§ 2.

I Skolens 1ste til 4de Klasse meddeles Undervisningen saaledes:

1. I Modersmaalet gives Undervisningen som hidtil.

2. Undervisningen i de levende Sprog gives alene i Tydsk og Fransk gjennem samtlige 4 Klasser.

3. I Latin fremmes Undervisningen igjennem alle 4 Klasser saaledes, at der i 4de Klasse kan læses et Pensum, der i Omfang idetmindste svarer til 1 Bog af Livius eller 2 Bøger af Cæsars Gallerkrig, 50 Kapitler af Ciceros Taler og 1 Bog af Virgils Æneide eller 800 Vers af Ovids Metamorphoser. Grammatiken indøves tillige ved mundtlig og skriftlig Oversættelse fra Dansk paa Latin.

4. I Græsk begynder Undervisningen i 3die Klasse og fremmes saaledes, at der i 4de Klasse kan læses et Pensum, der i Omfang idetmindste svarer til 1 Bog af Xenophons Anabasis og 1 Bog af Homer.

5. I Religion, hvor Undervisningen ophører ved Udgangen af 3die Klasse, gennemgaaes Bibelhistorien efter en udførligere Lærebog, den kristelige Tros- og Sædelære efter en mindre.

6. Historien, saavel Verdenshistorien kortere behandlet som særlig Nordens Historie, maa være gennemgaaet indtil Udgangen af 4de Klasse.

7. Geographien afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse, hvor det hele Pensum repeteres.

8. Matematik og Regning.

Undervisningen i Arithmetik begynder i første Klasse og fortsættes igjennem alle fire Klasser saaledes, at der meddeles:

Læren om Addition og Subtraktion, Multiplikation og Division, Potensoploftning og Roduddragning med de derunder forekommende Udviklinger af positive og negative, hele og brudne, rationale og irrationale, reelle og imaginære Størrelser; Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber; Decimalbrøker, Proportioner og Progressioner; Logarithmer med deres praktiske Anvendelser, hvorunder sammensat Rentesregning; Ligninger af første og anden Grad, de første saavel med een som med flere Ubekjendte.

Undervisningen i Geometri skal i første Klasse indledes med en paa Betragtning af materielle Former støttet Abstraktion af de første geometriske Begreber, saaledes at Disciplen derved tillige føres til saadan klar Opfattelse af Legemers, Fladers og Liniers Inddeling efter deres Frembringelsesmaade og Beskaffenhed, som uden geometriske Beviser ad Anskuelsens Vei ved Iagttagelse af og Forsøg med legemlige Former kan opnaas. Der-

efter meddeles et plangeometrisk Kursus af det i Skolerne hidtil sædvanlige Omfang.

Undervisningen i Regning slutter sig til den matematiske Undervisning med saadanne Opgaver, som kunne tydeliggjøre Matematikens Anvendelse i det praktiske Liv, derunder ogsaa Beregningen af Arealer og Voluminer, de første støttede til Plangeometriens Læresætninger, de sidste uden matematiske Beviser.

9. I Naturlære gives en Oversigt over de fysiske Kræfter og Virksomheder med en kortfattet Fremstilling af den uorganiske Kemi.

10. Naturhistorie læres i samme Omfang som hidtil og afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse, hvor det hele Pensum repeteres.

11. Tegning. Frihaandstegning øves i 1ste og 2den Klasse som Indledning til geometrisk Tegning i 3die og 4de Klasse.

12. I Skrivning undervises kun i 1ste og 2den Klasse.

§ 3.

Aars- eller Hovedexamen ved Udgangen af Skolens 4de Klasse anstilles saaledes:

1. I Modersmaalet er Prøven alene skriftlig og bestaar i en Stilopgave, der væsentlig gaar ud paa Fremstilling af et bekjendt Stof.

2. I Tydsk prøves i to ikke læste Steder, et prosaisk og et lettere poetisk, og i det Nødvendige af Grammatiken.

3. I Fransk prøves dels i et opgivet, i Skolen læst Pensum af mindst 100 Oktavsider, dels i et ikke læst prosaisk Stykke og i det Nødvendige af Grammatiken.

4. I Latin anstilles Prøven dels mundtlig i det i det sidste Aar læste Pensum, dels skriftlig ved en let Stil, der holder sig indenfor de væsentlige syntaktiske Regler og det almindeligste Ordforraad og udarbejdes uden Benyttelse af Ordbog.

5. I Græsk og 6. i Historie prøves alene i det i det sidste Aar Læste.

7. I Geographi prøves i det hele læste Pensum.

8. I Matematik er Prøven dels skriftlig, dels mundtlig. Der forelægges skriftlige Opgaver i praktisk Regning og Arithmetik og lignende Opgaver angaaende en simpel geometrisk Konstruktion eller en geometrisk Sætning, som falder ind under

lette Anvendelser af, hvad der er læst. Mundtlig prøves ligeledes i Geometri og Arithmetik.

9. I Naturlære og 10. Naturhistorie prøves i det hele læste Pensum.

§ 4.

I Skolens 5te og 6te Klasse meddeles Undervisningen saaledes:

a. Fællesfag.

1. Undervisningen i Modersmaalet fortsættes, som den hidtil er given i 7de Klasse. Oldnordisk indtræder i 5te Klasse og fortsættes i 6te. I samme Klasser meddeles en Anvisning til at læse og forstaa Svensk.

2. I Fransk fortsættes Læsningen af Forfattere, derimellem ogsaa Digtere, og den skriftlige Indøvelse af Grammatikens vigtigste Regler.

3. I Tydsk fortsættes Læsningen med vanskeligere Forfattere.

4. I Engelsk begynder Undervisningen i 5te Klasse og fortsættes i 6te.

5. Historie. Det hele Kursus gjenoptages og afsluttes, Verdenshistorien (særlig Perioden efter 1789) i noget større Omfang.

b. Særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling.

1. Latin. Undervisningen fortsættes saaledes, at der ved Udgangen af 6te Klasse er læst og opgives et Pensum, der, udenat deri medregnes, hvad der er læst før Indtrædelsen i 5te Klasse, idetmindste svarer til (af prosaiske Forfattere) 70 Kapitler af Ciceros filosofiske eller rhetoriske Skrifter, 50 Kapitler af hans Taler, 1 Bog af Livius og 1 Bog af Tacitus, (af Digterne) 2 Bøger af Virgils Æneide, Horats's Breve med ars poetica samt 1 længere og 1 kortere Bog af hans Ode. Der forudsættes som kursorisk læst i det Ringeste saameget, som svarer til 3 Bøger af Livius, dog af forskjellige Stilarter.

2. Græsk. Undervisningen fortsættes saaledes, at der ved Udgangen af 6te Klasse er læst og opgives et Pensum, der idetmindste svarer til (af prosaiske Forfattere) 200 Kapitler af Herodot, 1 Bog af Xenophons Erindringer, Platons Apologi og

Demosthenes's olynthiske Taler, (af Digterne) 6—8 Bøger af Homer, der tilsammen mindst maa udgjøre 3500 Vers.

3. Naturlære. Undervisningen meddeles paa experimentalt Grundlag; tillige læres Astronomi med en kort matematisk Indledning.

c. Særlige Fag for den matematisk - naturvidenskabelige Afdeling.

1. Matematik. Undervisningen heri skal omfatte:

a) Arithmetik og Algebra, saaledes at det hele Kursus gives i videre Omfang, hvorved medtages Læren om Permutationer og Combinationer, Kjødebrøk, Binomialformlen med positiv hel Exponent, den uendelige Kvotientrække, ubestemte Ligninger af Iste Grad, Determinanter, forsaavidt de lette Løsningen af Ligninger med flere Ubekjendte; b) Stereometri med syntetisk Udvikling af Keglesnittenes Hovedegenskaber; c) Plantrigonometri; d) analytisk Geometri, anvendt paa ret Linie og Cirkel og til Undersøgelse af de vigtigste Egenskaber ved Parabel, Ellipse og Hyperbel; e) Projektionslære, rette Liniers Fremstilling ved deres Projektioner, Planers ved deres Spor, med Anvendelsen paa Fremstillingen af simple Former i Rummet ved deres Projektioner paa en vandret og en lodret Plan samt af deres Udfoldninger i en Plan.

2. Naturlære. Undervisningen fortsættes og omfatter saavel kemisk og mekanisk Physik som Optik, matematisk behandlede og ledsagede af Forsøg, samt Astronomi paa matematisk Grundlag og Meteorologi.

3. I Naturhistorie tilbydes foreløbig kun Undervisning i Mineralogi i 5te Klasse som frit Fag og uden at være Gjenstand for nogen Afgangsexamen.

§ 5.

Afgangsexamen anstilles saaledes:

a. Fællesfag.

1. I Modersmaalet forelægges, ligesom hidtil, to Opgaver til skriftlig Bearbejdelse, en frit valgt, en anden hentet fra Omraadet af det i Skolen meddelte Kundskabsstof. I Oldnordisk aflægges alene mundtlig Prøve i et læst Pensum, der maa udgjøre mindst 100 Sider med Redegjørelse for de i Stykket forekommende Sprogformer.

2. I Fransk anstilles en mundtlig Prøve ved Oversættelse af to Steder af ikke læst Prosa.

3. Tydsk eller Engelsk. Prøven, der alene er mundtlig, bestaar i Tydsk i Oversættelse af to vanskeligere Stykker, et prosaisk og et poetisk, og i Engelsk i Oversættelse af et Stykke læst Prosa, der maa udgjøre mindst 150 Sider, samt af et Sted i en ikke læst lettere prosaisk Forfatter.

4. I Historie forblive Fordringerne de samme som hidtil.

b. Særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling.

1. I Latin er Prøven dels skriftlig ved en Oversættelse fra Latin til Dansk, dels mundtlig saavel i det i de to sidste Skoleaar Læste som ved en Oversættelse af ikke læst lettere Prosa. De, som ere forberedte ved Privatundervisning, maa tillige opgive et Pensum, som svarer til Minimum af det indtil Udgangen af 4de Klasse Læste, jfr. § 2 Nr. 3.

2. I Græsk omfatter Prøven det i de to sidste Skoleaar Læste og for dem, som ere forberedte ved Privatundervisning, tillige et Pensum, som svarer til Minimum af det indtil Udgangen af 4de Klasse Læste, jfr. § 2 Nr. 4.

3. I Fransk anstilles foruden den mundtlige tillige en skriftlig Prøve ved en uden Benyttelse af Ordbog udarbejdet let Stil, der kun skal være anlagt paa at prøve Sikkerheden i Formerne og i de syntaktiske Hovedregler.

4. I Naturlære omfatter Prøven det i de to sidste Aar Læste.

c. Særlige Fag for den matematisk - naturvidenskabelige Afdeling.

1. I Matematik anstilles Prøven dels skriftlig, dels mundtlig.

I Arithmetik og Algebra gives en Beregningsopgave, som væsentlig skal prøve Examinandens Færdighed i Udførelsen af Beregninger, vedkommende saavel Arithmetik som de geometriske Discipliner, og en Opgave, der især gaaer ud paa Anvendelsen af de theoretiske Sætninger.

I Geometri gives dels en Opgave i Projektionstegning, dels en Opgave i Anvendelsen af Stereometrien eller Trigonometrien.

Mundtlig prøves saavel i Arithmetik som Geometri, i hvilket sidste Fag et Spørgsmaal altid skal angaa analytisk Geometri.

2. I Naturlære er Prøven blot mundtlig og omfatter alt det Læste.

§ 6.

Afgangsexamen afholdes i Tiden fra den 15de Juni til den 15de Juli i de Dage, som, hvad den skriftlige Del angaar, for alle Skoler under Et og, hvad den mundtlige Del angaar, for hver Skole især fastsættes hvert Aar af Kirke- og Undervisningsministeriet. De skriftlige Opgaver tilstilles Skolerne af Ministeriet, der lader sig dem foreslaa af Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler eller af en for Afgangsexamen og Tilsynet med de lærde Skoler overhovedet særlig dannet Komite af fag- og undervisningskyndige Mænd. Ved den mundtlige Prøve i ethvert Fag er der ved de offentlige lærde Skoler foruden Examinator tilstede som Censorer en anden af Skolens Lærere og en af Ministeriet dertil hvert Aar beskikket undervisningskyndig Mand, der kan være en Lærer ved en anden lærd Skole, og ved de lærde Privatskoler foruden Examinator to af Ministeriet dertil hvert Aar beskikkede undervisningskyndige Mænd, hvilke i samme Aar skulle udføre Forretningen ved samtlige Privatskoler.

De Samme, som deltog i Censuren ved den mundtlige Prøve i et Fag, bedømme den tilsvarende skriftlige Prøve. Ligeledes bedømmes de skriftlige Udarbejdelser i Modersmaalet af tre Censorer, af hvilke den ene er Læreren i Dansk i Skolens øverste Klasse.

Om de Karakterer, hvormed de aflagte Prøver blive at betegne, og om Sammenregningen af disse til at bestemme hele Prøvens Udfald bemyndiges Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til at give de nærmere Bestemmelser.

§ 7.

Ingen Discipel maa optages i 6te Klasse uden at have gennemgaaet samme Skoles 5te Klasse. Under særlige Omstændigheder kan Ministeriet bevilge en Undtagelse fra denne Bestemmelse.

Fra 5te Klasse opflyttes efter Skolens Skjøn til 6te Klasse. Disciple, der have gennemgaaet 6te Klasse, have Ret til at indstille sig til Afgangsexamen.

Naar en Discipel ønsker at gaa over fra den sproglig-historiske Afdeling til den mathematisk-naturvidenskabelige eller om-

vendt, maa han for Skolen godtgjøre, at han er i Besiddelse af de Kundskaber og Færdigheder, som i det givne Øieblik anses for nødvendige, forat han kan deltage i Undervisningen i den nye Retnings særlige Fag.

Naar en Discipel fra en anden offentlig lærd Skole ønsker at optages i 5te Klasse, skal han fra den Skole, han forlader, medbringe Vidnesbyrd om at være moden til Optagelse i 5te Klasse.

Naar en Discipel, der ikke umiddelbart gaar over fra en offentlig lærd Skole, ønsker at indtræde i en saadan Skoles 5te Klasse, maa han foruden at godtgjøre, at han har bestaaet i de Fag, som for hans Retning ere afsluttede, tillige underkaste sig en Prøve i de andre Fag.

Afgangsexamen i den nye Skikkelse holdes 1ste Gang ved Udgangen af Skoleaaret 1874—75. Hovedexamen i 4de Klasse med den denne ved Loven af 1ste April 1871 § 5 tillagte Retsvirkning afholdes 1ste Gang ved Udgangen af Skoleaaret 1872—73.

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til at give de nærmere Bestemmelser om Undervisningen i Sang og Gymnastik ligesom til at bevilge de Lempelser, som Overgangen fra den tidligere Skoleplan til den nye gjør nødvendige.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

2. Bekjendtgjørelse om Ferier ved de lærde Skoler af 9de August 1871.

Paa derom af Ministeriet nedlagt allerunderdanigst Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 5te d. M. allernaadigst at bifalde:

1) at Skoleaaret fremtidig begynder den 15de August, og at den aarlige Sommerferie gaar fra den 15de Juli til den 14de August, begge inklusive, dog at i de Aar, hvor den 15de August falder paa en Løvedag, Ferien og som Følge deraf ogsaa Examen begynder enten een Dag tidligere eller sildigere, saaledes at det nye Skoleaar begynder enten en Fredag eller en Mandag;

2) at Skolernes Rektorer bemyndiges til i Tiden mellem Skoleaarets Begyndelse og Julen at give to Søgnedage i Forbindelse med en Søndag fri, dog at, hvor der er en Markedsdag, Skyttelagsdag eller anden lokal Fridag, denne da benyttes som den ene af de to Søgnedage, og at Frieftermiddagene i Tiden fra Paasken til Sommerferien da bortfalde.

3) at Skolernes Rektorer bemyndiges til at udvide Pintseferien til en hel Uge, imod at Juleferien indskrænkes med et tilsvarende Antal Dage.

Hvilket herved bekendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

3. Bekendtgørelse om Karaktergivningen m. V. i de lærde Skoler af 9de August 1871.

Efter den Ministeriet ved § 6 i den kongelige Anordning af 5te d. M. angaaende Undervisningen i de lærde Skoler dertil givne Bemyndigelse fastsættes herved de nærmere Regler for Karaktergivningen saaledes:

Ved Afgangsexamen gives følgende Specialkarakterer:

a) i Fællesfagene:

For hver af de to Opgaver i Modersmaalet og for hvert af følgende Fag: Oldnordisk, Fransk, Engelsk eller Tydsk og Historie gives 1 Karakter, hvis Værdi fordobles i Fransk og Historie.

b) i de særlige Fag for den sproglig-historiske Afdeling:

For den skriftlige Oversættelse i Latin, den mundtlige Prøve i det Læste i Latin og den mundtlige Oversættelse af et ikke læst Stykke i Latin, for Græsk og for Naturlære gives i hver Prøve 1 Karakter, hvis Værdi fordobles i Græsk.

c) i de særlige Fag for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling:

For skriftlig Arithmetik, mundtlig Arithmetik, skriftlig Geometri, mundtlig Geometri, mekanisk Fysik med Optik og kemisk Fysik med Astronomi og Meteorologi gives 1 Karakter for hver Prøve.

Altsaa i Alt 14 Karakterer.

Ved Hovedexamen i 4de Klasse gives følgende Karakterer:

For Dansk, skriftlig, Tydsk, Fransk, Latin, skriftlig og mundtlig, Historie, Geographi, Naturhistorie, Arithmetik, skriftlig og mundtlig, Geometri, skriftlig og mundtlig, og Græsk eller Naturlære gives for hvert Fag 1 Karakter, der fordobles i Latin.

Altsaa ialt 11 Karakterer.

Spezialkaraktererne ere: ug, mg, g, tg, mdlg og slet, der betragtes som staaende lige langt fra hinanden, svarende til Talværdierne: 6, 5, 4, 3, 2, 1. Til disse Karakterer kan der føies + eller \div , der forheier eller nedsætter Karakteren med $\frac{1}{3}$: altsaa $ug \div = 5\frac{2}{3}$, $mg + = 5\frac{1}{3}$, $mg \div = 4\frac{2}{3}$, $g + = 4\frac{1}{3}$ osv.; dog maa der ikke gives nogen Karakter over ug eller under slet.

Naar der ved Sammenlægning af de enkelte Censorers Karakterer fremkommer andre Brøker end Trediedele, reduceres de til den nærmest liggende Trediedel, saaledes at, hvad der er $\frac{1}{6}$ eller derover, gøres til $\frac{1}{3}$ og, hvad der er under $\frac{1}{6}$, bortkastes.

Ved Hovedkarakterens Uddragning af Spezialkaraktererne benyttes en anden Skala, hvori ug har Værdien 8, mg 7, g 5, tg 1, mdlg \div 7 og slet \div 23 og, naar Mellemkaraktererne medtages, $ug \div$ regnes $= 7\frac{2}{3}$, $mg + = 7\frac{1}{3}$, $mg \div = 6\frac{1}{3}$, $g + = 5\frac{2}{3}$, $g \div = 3\frac{2}{3}$, $tg + = 2\frac{1}{3}$, $tg \div = \div 1\frac{2}{3}$, $mdlg + = \div 4\frac{1}{3}$, $mdlg \div = \div 12\frac{1}{3}$ og $slet + = \div 17\frac{2}{3}$.

Ved Afgangsexamen udregnes Hovedkarakteren af samtlige 14 Spezialkarakterer, saaledes at der

til 1ste Karakter med Udmærkelse kræves.....	105 Points,
til 1ste Karakter	84 —
til 2den Karakter	63 —
til 3die Karakter	42 —

hvorved $\frac{1}{2}$ eller derover regnes for 1 og Brøker under $\frac{1}{2}$ bortkastes.

I Examensvidnesbyrdet indføres samtlige Spezialkarakterer med deres nøjagtige Talværdi og til Slutning Hovedkarakteren som Resultat af den samlede Talværdi.

For at bestaa ved 4de Klasses Hovedexamen med den i Lov af 1ste April d. A. § 5 givne Retsvirkning kræves mindst 33 Points som samlet Talværdi af alle 11 Karakterer. I 5te Klasse kan ingen Discipel opflyttes, naar han ikke mindst har opnaaet 15 Points for de Fag, der afsluttes enten for den sproglig-historiske eller den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling.

Hvor ved 4de Klasses Hovedexamen Karaktererne for mundtlig og skriftlig Prøve skulle sammenlægges, gjælde disse ligemeget.

Ved Prøven til Afgangsexamen i mekanisk Physik og Optik, hvor disse to Discipliner give 1 Karakter, gjælde Karaktererne respektive 2 mod 1. Ved Prøven i kemisk Physik med Meteorologi og Astronomi bidrage de to første Discipliner med $\frac{2}{3}$ og Astro-

nomien med $\frac{1}{3}$ til Karakteren. I begge Tilfælde foregaar Reduktionen til Trediedelev først efter Sammenlægningen af de enkelte Karakterer, som bidrage til hele Karakteren, saaledes at f. Ex. Censorerne's Karakterer for mekanisk Physik fordoblede lægges sammen med deres Karakterer for Optik og dividerede med 9 give Karakteren i Faget, reduceret efter ovenstaaende Regel om fulde Trediedelev.

Det er Censorerne og den examinerende Lærer aldeles uforment at bestemme Fagkarakteren ved fri Diskussion og fælles Skjøn, saa at den formelige Votering med Tal, Sammenlægning og Division kun benyttes, hvor Resultatet ikke kan vindes ad hin Vei.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

4. Cirkulære til Rektorerne ved de lærde Skoler af 9de August 1871.

Under Henvisning til den under 5te d. M. udgaaede kongelige Anordning, indeholdende nærmere Bestemmelser angaaende Undervisningen i de lærde Skoler, skal Ministeriet til Forstaaelse og Anvendelse af de deri givne Forskrifter og til Fuldstændiggjørelse af disse med Hensyn til forskjellige Enkeltheder ikke undlade at meddele følgende Bemærkninger og Regler, som blive at iagttage efter den nye Ordning af Undervisningen.

Ministeriet maa fremhæve Vigtigheden af, at Optagelsesprøven holdes med Omhu, og at, hvad der er bestemt, fordres saaledes tilegnet, at Skolen virkelig kan bygge derpaa som Kundskab, Færdighed og vundet Øvelse og som en Forberedelse, der strax gjør det lettere for Skolen at sammenarbejde Disciplene og føre dem frem i Forening, da det i modsat Fald er at befrygte, at de fire første Klasser ville faae for meget at gjøre.

Som Lærebøger, der i Omfang omtrent svare til, hvad der i Anordningen er ment, naar der i Almindelighed hentydes til kortere eller kortfattede Lærebøger, skal Ministeriet nævne: i Geographi: Thriges eller Rimestads mindre Bøger eller Erslevs Bog Nr. 3, i Historie Kofods, i Bibelhistorie Balslevs, i Naturhistorie Lützens eller Feddersens mindste Lærebog.

Skolernes Rektorer ville selv erkjende Nødvendigheden af at bruge den dem ved Lovens § 3 givne Bemyndigelse til at dispensere fra Aldersbestemmelserne om Disciplenes Optagelse i Skolen med Varsomhed og bliver det fremtidig at iagttage, at der i de aarlige Programmer indføres de ny optagne Disciples Fødselsaar og Fødselsdag.

Skjøndt vistnok Skolen under almindelige Forhold helst bør indtage et negativt Standpunkt i Retskrivningsspørgsmaalet, saaledes at den ikke optager Noget, ferend Sprogbrugen med Sikkerhed har tilegnet sig det, maa det dog erkjendes, at den Gjæring, hvori Retskrivningsspørgsmaalet for Tiden befinder sig, indeholder en stærk Opfordring til at gjøre nogle positive Skridt for at opnaa en større Sikkerhed og Ensartethed. Ministeriet erkjender imidlertid, at der her maa gaas frem med Varsomhed, og skal derfor indskrænke sig til den Udtalelse, at det maa anses ønskeligt, om Skolerne efterhaanden bestræbe sig for i det Væsentlige at slutte sig til den fra et Antal Mænd (H. N. Clausen med Flere) under 21de Juli 1870 fremkomne Udtalelse om, hvad der efter de senest om dette Anliggende i Stokholm førte Forhandlinger synes strax at kunne optages som Regel. Men i ethvert Fald bør ingen Skole fjerne sig længere fra den overleverede og i det Hele i de offentlige Aktstykker fulgte Form. Det maa da antages, at de nye Disciple, der melde sig til Optagelse i Skolerne efterhaanden ville være underviste i det Væsentlige efter de samme Regler.

Skolernes Rektorer bemyndiges til at fritage de konfirmerede Disciple i 3die Klasse for Deltagelse i Religionsundervisningen.

Med Hensyn til Undervisningen i Mathematik i de 4 nederste Klasser vil det erindres, at, forat det, der læres, skal have nogen virkelig Betydning, maa det være fuldstændig opfattet og tilegnet saaledes, at det kan bruges. Der maa derfor lægges en ikke ringe Vægt paa den praktiske Regning, saaledes at det matematiske Grundlag for denne er forstaaet, og at der er erhvervet Sikkerhed i Udførelsen, hvortil ogsaa hører Øvelse i paa passende Sted at bruge de for saa mange Regninger fordelagtige Logarithmer. Ved Prøven, navnlig ved de skriftlige Opgaver, maa der ikke gaas ud over det Standpunkt, som hidtil har været fastholdt ved Realafgangsexamen af høiere Grad.

Naar der under Arithmetik som en Forøgelse af Stoffet er tilføjet: Hovedsætningerne om Tallenes Egenskaber, maa Ministeriet udtrykkeligen tilføje; at der herved væsentlig sigtes til Sætningerne om Tals Delelighed (omtrent hvad der derom indeholdes i Schiedtes Tillæg til den elementære Algebra).

Ved den indledende Undervisning i Geometri kunne passende Steens Hovedformer i Rummet eller C. F. C. Møllers Grundtræk af Læren om Rumstørrelser lægges til Grund.

Ministeriet maa anse det særdeles ønskeligt, at den fælles Undervisning i Tegning i de to nederste Klasser, saa vidt ske kan, lægges i Matematiklærerens Haand og sættes saaledes i Forbindelse med den matematiske (geometriske) Undervisning, at Frihaandstegning øver Øiet og Haanden paa simple Former og støtter den geometriske Anskuelse. I 2den Klasse maa der navnlig lægges an paa, at Disciplene erhverve Færdighed i Brugen af Instrumenterne (Passer og Lineal), saaledes at derved den egentlige geometriske Tegning kan være forberedt, der i 3die og 4de Klasse indtræder for den ene Række Disciple, og som skal vejlede til geometriske Konstruktioner, ved hvilke Renlighed og Nethed i Udførelsen maa paases.

I Naturlære er Undervisningen i de 4 nederste Klasser tilsigtet anlagt efter et Maal, der medfører en vis Afslutning uden at forudsætte en matematisk Indsigt eller i det Hele en Modenhed, som endnu ikke er tilstede, ligesom der ogsaa er taget Hensyn til at undgaa en ligefrem Gjentakelse i 5te Klasse. Det p hysiske Kursus maa omfatte:

Legemernes almindelige Egenskaber, Rumopfyldning, Sammenhængskraft og Delelighed. Legemernes Tilstandsformer og Modifikationer deraf. — Tyngden. Vægt. Vægtfylde. Alle Legemer ere lige tunge. Tyngden er en almindelig Tiltrækning. Tyngdepunktet. Vædskers Tryk i alle Retninger. Luftens Tryk. Barometret. Luftpompen og Forsøg dermed. Luftens Vægtfylde. Luftballonen. — Sammenhængskraft og Vedhængning. — Magnetiske Grundphænomener. Magnetnaalens Retning. Jordens Magnetkraft. — Elektriske Grundphænomener. Elektricitet ved Fordeling. Elektroskoper. Elektrisermaskinen. Elektrisk Ledning. Leydnerflasken. Condensator. Elektrophor. — Bevægelse betragtet som Virksomhed. — Lyden. Dens Hastighed og Tilbagekastning. Toner. — Lyset. Dets Tilbagekastning og Brydning. Farveadspredelse.

— Varme. Legemernes Udvidelse. Thermometret. Smeltning. Fordampning. — Virkninger af den elektriske Udladning.

Dertil maa knytte sig en kortfattet Fremstilling af den uorganiske Kemi, saa at det Hele bliver en fyldig propædeutisk Indledning til Naturlæren, omtrent som Johnstrups Lærebog.

I Skrivning bør Undervisningen nok saa meget beregnes paa, at Disciplene faae en fast, som paa, at de faae en smuk Haandskrift, og ved de skriftlige Arbejder bliver det at paase, at Disciplene vænne sig hertil. Forat Disciplene kunne opnaa Fasthed og en flydende Skrift, overlader Ministeriet det til Skolen, hvorvidt det findes rigtigt kun at indøve de latinske — ikke de gothiske — Bogstaver.

Med Hensyn til Opgaverne til de skriftlige Prøver ved 4de Klasses Hovedexamen, om hvilke der først bliver Spørgsmaal i 1873, maa Ministeriet forbeholde sig at tage Bestemmelse, om de blive at tilstille Skolerne fra Ministeriet, eller om det kan overlades Skolerne selv at give disse.

Om Undervisningen i 5te og 6te Klasse skal der først i Almindelighed bemærkes, at, naar der paa det Skolerne ved Skrivelse af 12te f. M.*) tilstillede Udkast til en Fag- og

*) I den nævnte Skrivelse yttrede Ministeriet blandt Andet ved at fremsende det omtalte Udkast til en Plan for Fag- og Timefordelingen for de lærde Skolers studerende Disciple — hvilket Udkast var udarbejdet af en Kreds af Mænd, som Ministeriet havde sammenkaldt for at drøfte Spørgsmaalene om Gjennemførelsen af Loven af 1ste April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler —, at det var en Selvfølge, at denne Plan ikke maatte betragtes som en almindelig og ufravigelig Norm i dens Enkeltheder, men at Erfaringen og Forholdene i de enkelte Skoler tvertimod kunde foranledige fuldkomment berettigede Afvigelser fra samme, hvad der i saa Fald saameget mindre kunde være Noget til Hinder for, som de aarlige Fag- og Timefordelinger ligesom hidtil bleve at forelægge Ministeriet til Approbation. — Den omtalte Plan gik iøvrigt ud paa følgende Fordeling, hvorved det bemærkes, at F. S. og M. i samme betegne henholdsvis Fælles-timerne og de for den sproglig-historiske og for den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling særlige Timer.

Timefordeling paa den naturvidenskabelig - matematiske Side findes respektive 3 og 2 Timer af de 30 ugentlige Timer uanvendte, da er Tanken dermed, at det overlades til Rektor efter bedste Skjønnende og efter Forholdene ved de enkelte Skoler at anvende disse til at styrke Disciplenes sproglige og litterære Udvikling og til at supplere noget af det, som Disciplene af den anden Retning opnaa igjennem deres klassiske Studier.

Da der ved Loven af 1ste April d. A. er givet Disciplene i 5te og 6te Klasse Valget mellem Tydsk og Engelsk, er det en Selvfølge, at kun det ugentlige Timetal, som hertil henlægges for det ene af Fagene, bliver at henregne under de 30 ugentlige Timer, som ikke maa overskrides, og at den Discipel, som har valgt det ene af Fagene, ikke kan gjøre Fordring paa at deltage i Undervisningen ogsaa i det andet Fag.

Hvad Undervisningen i Mathematik angaar, vil det bemærkes, at Stereometrien og Trigonometrien ere bortfaldne for de Disciple, der følge den sproglig-historiske Retning. Den her ved fremkomne Mangel i deres matematiske Dannelse maa søges nogenlunde udfyldt dels ved den Maade, paa hvilken Geometrien

	1ste Klasse.	2den Klasse.	3die Klasse.		4de Klasse.	Sum af Timer.	5te Klasse.		6te Klasse.				
			S.	F. M.	S.	F. M.	S.	F.	M.	S.	F.	M.	
Dansk	3	2	2	1	2	1	9+2	4		4			
Tydsk	2	2	2		2		8	2*)		2*)			
Fransk	3	3	2		2		10	3		3			
Latin	6	8	7		8		29	9		8			
Græsk	"	"	5		5		10	6		6			
Religion	2	2	2		"		6	"		"			
Historie	2	2	3		2		9	3		4			
Geographi	2	2	1		2		7	"		"			
Mathematik og Tegning	6	6	4	2	5	2	21+4	10		10			
Naturhistorie	2	2	2		2		8	"		"			
Naturlære	"	"	2		2		" 4	3	" 5	3	" 5		
Skrivning	2	1	"		"		3	"		"			
	30	30	5	25	5			18	12	15	17	13	15

*) eller Engelsk.

fremtidig indledes, dels ved det Omfang, som man i de 4 nederste Klasser giver Regneøvelserne ved Optagelsen af Liniers, Arealers og Voluminers Beregning, dels endelig ved i Naturlæren, som hidtil i 7de Klasse, at optage det Simpleste af Astronomien. Man vil saaledes kunne komme til en Afslutning, hvorved Muligheden af en Beregning af Liniers Længde i Almindelighed ved Hjælp af andre givne Længder i Forbindelse med Vinkler bliver forstaaet.

Med Hensyn til Fordringerne for dem, der følge den matematisk-naturvidenskabelige Retning, i analytisk Geometri, hvilken Disciplin først vil blive paabegyndt om 2 Aar. forbeholder Ministeriet sig en nærmere Udtalelse.

For de Disciple, der følge den matematisk-naturvidenskabelige Retning, behandles Naturlæren saaledes, at den paa den ene Side, som væsentlig Del af Grundlaget for en almindelig Dannelse, kan give en virkelig, om end begrændset Indsigt, ikke i Videnskabens, men i Naturens Væsen og paa den anden Side vise sig som en Del af et Hele ved at støtte sig til Mathematikken og igjen støtte den ved Anvendelsen af dens Sætninger paa Naturens Phænomenener. Behandlingen maa være matematisk der, hvor Stoffets Beskaffenhed naturligst kræver en matematisk Behandling, men dog tillige saaledes, at Experimentet ikke forsømmes, hvor det kan paavise Rigtigheden af de ad matematisk Vei vundne Resultater, eller hvor det ad Erfaringens Vei fører til at kjende Naturens Love. Physiken maa støttes til det i det foreløbige Kursus alt vundne Udbytte, der bestandig maa vedligeholdes; den bør behandles temmelig omfattende, dog saaledes at man ikke taber sig i videnskabelig Detail, i Kabinetsexperimenter eller i detaillerede Beskrivelser af Instrumenter. Astronomien meddeles efter en mindre Lærebog, men i Lighed med Physiken paa matematisk Grundlag. Til dens Brug maa meddeles den sphæriske Trigonometris Grundformler.

For Naturhistoriens Vedkommende er det en Selvfølge, at der kun kan anvises Tid til dette Fag, forsaavidt det kan ske uden Afbræk for de ubetinget foreskrevne Fag og uden Overbebyrdelse af Disciplene. Ministeriet finder det derfor rigtigst, at man foreløbig udsætter det, indtil nogen Erfaring er indvunden, og det saa meget mere, som der ogsaa maa indrømmes Lærerne nogen Tid til at overtænke og forberede et saadant Kursus udover det hidtil satte Maal.

Ved § 7 i den kongelige Anordning af 5te d. M. er det forbeholdt Ministeriet at tage de yderligere Bestemmelser om Sang og Gymnastik. Skjøndt nu Spørgsmaalet navnlig om Gymnastiken af Ministeriet vil blive taget under nærmere Overveielse, maa man dog foreløbig ønske, at Skolerne selv ville bidrage til kraftigere Udvikling af Gymnastiken ved dertil at anvende nogen af den ved det ugentlige Timetals Indskrænkning indvundne Tid.

5. Cirkulære til samtlige Rektorer ved de lærde Skoler og Bestyrere af private Latin- og Realskoler af 26de October 1871.

En af Rektorerne ved de lærde Skoler har begjært Ministeriets Bestemmelse om, hvilke Fordringer der efter Anordning Nr. 124 af 5te August d. A. § 3 Nr. 8 ved den skriftlige Prøve ved 4de Klasses Hovedexamen kunne stilles til Disciplene i Mathematik, forsaavidt der skal forelægges dem en Opgave angaaende en simpel geometrisk Konstruktion eller en geometrisk Sætning, som falder ind under lette Anvendelser af, hvad der er læst.

Efterat Ministeriet herom har brevvexlet med Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler, er Spørgsmaalet blevet afgjort derhen, at det herfra vil blive paaset, at der ikke gives andre Konstruktionsopgaver end saadanne, der allerede hidtil ere blevne ansete for indbefattede i det geometriske Kursus som gaaende ud paa Løsning af deri optagne Problemer uden Spørgsmaal om anden Tegning end den nødvendige simple Oplysning ved Linier med Passer og Lineal. Hertil har Ministeriet dog føiet, at dette ikke udelukker, at der kan blive givet Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning en herfra forskjellig Opgave (en særlig Konstruktions- og Tegneopgave) paa Grundlag af den dem meddelte særlige Undervisning i geometrisk Tegning.

Hvilket Ministeriet ikke har villet undlade at meddele til behagelig videre Underretning.

Schema

øver Examinationens Gang ved de offentlige Examinier
i Metropolitanskolen i 1872.

A. Afgangsexamen.

(Den 15de, 17de og 18de Juni og fra 1ste til 10de Juli.)

VII A er under hele den mundtlige Afgangsexamen delt i
3 Partier, α , β , γ , saaledes:

VII. A. α . 1. Bock. 2. Liebe. 3. Harboe. 4. Dahlerup.
5. Lunddahl. 6. Michelsen. 7. Schwartzkopf.

VII. A. β . 1. Therkelsen. 2. Hoppe. 3. Jonqvieres.
4. Fjelstrup. 5. Bondo. 6. Frisch. 7. Pri-
vatisten Jensen.

VII. A. γ . 1. Gundorph. 2. Bondesen. 3. Brix. 4. Ravn.
5. Wolfhagen. 6. Linstow. 7. Privatisten
Tiemroth.

I. Skriftlig Examen.

Løverdagen den 15de Juni.

8—12. Dansk Stil. I. (bunden | 4—8. Latinsk Version.
Opgave).

Mandagen den 17de Juni.

8—12. Latinsk Stil. | 4—8. Geometri.

Tirsdagen den 18de Juni.

8—12. Dansk Stil. II. (fri | 4—8. Arithmetik.
Opgave).

II. Mundtlig Examen.

Examen afholdes i V Klases Læsestue.

Mandagen den 1ste Juli.

8—11. α . Latin. | 5—8. β . Naturlære.

Tirsdagen den 2den Juli.

8—11. γ . Latin. | 5—8. α . Naturlære.

Onsdagen den 2die Juli.

8—11. β . Latin. | 5—8. γ . Naturlære.

Torsdagen den 4de Juli.

8—11. α . Mathematik. | 5—8. β . Græsk.

Fredagen den 5te Juli.

8—12. γ . Mathematik. | 5—8. α . Græsk.

Løvdagen den 6te Juli.

8—12. β . Mathematik. | 5—8. γ . Græsk.

Mandagen den 8de Juli.

8—11. α . Historie.

Tirsdagen den 9de Juli.

8—11. β . Historie.

Onsdagen den 10de Juli.

8—11. γ . Historie. | 1—2 $\frac{1}{2}$. Hebraisk.

B. Hovedexamen.

(Den 28de og 29de Juni, samt fra 1ste til 10de Juli.)

Samtlige Klasser ere under den mundtlige Hovedexamen ved de fleste Examinationer delte i to Partier, α og β , saaledes:

VII. B. α . 1. Ussing. 2. Traustedt. 3. Grove. 4. Hornemann. 5. Stilhoff. 6. Stephensen.

VII. B. β . 1. Prahl. 2. Brix. 3. With. 4. Gade. 5. Lillienskjold. 6. Hertz.

- VI. α . 1. Juhl. 2. Nielsen. 3. Hammershaimb. 4. Kromphardt. 5. Restorff. 6. Holmer. 7. Gammeltoft. 8. Privatisten Barseø. 9. Privatisten Bergmann. 10. Privatisten Christiansen.
- VI. β . 1. Wolfhagen. 2. Henningsen. 3. Garde. 4. Eschricht. 5. Rievers. 6. Holst. 7. Olrik. 8. Privatisten Hilkjær. 9. Privatisten Rosenmüller. 10. Privatisten Suenson.
- V. α . 1. Gram. 2. Bernth. 3. Svejstrup. 4. Djørup. 5. Hornemann. 6. Jansen. 7. Jørgensen. 8. Evers. 9. Barner. 10. F. Lund. 11. Dahl. 12. A. Lund. 13. Castberg.
- V. β . 1. Volqvartz. 2. Hagen. 3. Sandberg. 4. Bornemann. 5. Stilhoff. 6. Gad. 7. Schultz. 8. Blom. 9. Ussing. 10. Benzon. 11. Wøldike. 12. Scherfig.
- IV. α . 1. Lunddahl. 2. Thomsen. 3. C. Castenskjold. 4. Bergh. 5. Meldahl. 6. Buntzen. 7. Glud. 8. Gregersen. 9. A. Castenskjold. 10. Schou. 11. Ørsted.
- IV. β . 1. Starcke. 2. Bondesen. 3. Erichsen. 4. Lehmann. 5. Lund. 6. Rosenvinge. 7. Schmidt. 8. Berggreen. 9. H. Jørgensen. 10. O. Jørgensen.
- III. α . 1. Nielsen. 2. Müller. 3. Schmidt. 4. Bølling. 5. Liebe. 6. Drachmann. 7. Levy. 8. Haase. 9. Johansen. 10. Krag. 11. A. Kauffmann. 12. Fog. 13. Bille Top. 14. Anthon.
- III. β . 1. Ahlberg. 2. Raaschou. 3. Eibe. 4. With. 5. Lund. 6. Wolff. 7. Wellmann. 8. Ryder. 9. R. Hansen. 10. Hammershaimb. 11. A. Hansen. 12. E. Kauffmann. 13. Schou. 14. Holm.
- II. α . 1. Madsen. 2. Lehmann. 3. Olivarius. 4. Clausen. 5. Kramp. 6. O. Holck. 7. Nielsen. 8. D. Scherfig. 9. A. Scherfig. 10. J. Holck. 11. Djørup. 12. Schou. 13. Gottschalck. 14. Wroblewsky.

- II. β . 1. Ravn. 2. Foldberg. 3. Tutein. 4. Holmer. 5. Braag. 6. Myhre. 7. Christiansen. 8. Møller. 9. Engelhardt. 10. Thomsen. 11. Jensen. 12. Sporon. 13. Jacobsen. 14. Ulrich.
- I. A. α . 1. Bergmann. 2. Rubow. 3. Stein. 4. Carøe. 5. Ravn. 6. Hertel. 7. Frisch. 8. Jøhncke. 9. O. Hansen. 10. Schack. 11. Lehmann.
- I. A. β . 1. Trier. 2. Lorck. 3. Gottschalck. 4. Kinzi. 5. Jørgensen. 6. Traustedt. 7. Rosenløv. 8. Knudsen. 9. Tvermoes. 10. Faber. 11. Herholdt.
- I. B. α . 1. Høyer. 2. Leuning. 3. Raaschou. 4. Thorkekin. 5. Ulrik. 6. Vedel. 7. Haxthausen. 8. Bruun. 9. Salomon. 10. Bille. 10. Schou.
- I. B. β . 1. Tulinius. 2. Duus. 3. Braag. 4. Gammelgaard. 5. Been. 6. Koppel. 7. Richter. 8. Tutein. 9. Rosenvinge. 10. Sass.

I. Skriftlig Examen.

Fredagen den 28de Juni.

8—11 $\frac{1}{2}$. VI.	} Dansk Stil.
8—11. V. IV.	
8—10 $\frac{1}{2}$. III. II. I. A. I. B.	
1—4. VI.	} Latinsk Version.
1—3 $\frac{1}{2}$. V. IV. III.	
1—3 $\frac{1}{2}$. II. I. A. I. B.	
	Tydsk Version.

Løvdagen den 29de Juli.

8—11. VI.	} Latinsk Stil.
8—10 $\frac{1}{2}$. V. IV. III.	
1—4. VII. B.	} Matematik.
1—3 $\frac{1}{2}$. VI. V. IV.	
1—3 $\frac{1}{2}$. III. II. I. A. I. B.	
	Regning.

VII B. skriver Latinsk Version og Stil, samt Dansk Stil (fri Opgave) samtidig med VII A.

II. Mundtlig Examen.

Mandagen den 1ste Juli.

V Klases Læsestue.
12—3. IV. α . Matematik.

IV Klases Læsestue.
8—10^{1/2}. VI. α . Geographi.
11—1. III. β . Naturhistorie.
1—3^{1/2}. III. α . Latin.
5—7^{1/2}. VI. β . Tydsk.

I Klasse B's Læsestue.
8—11. V. α . Matematik.
11—1. V. β . Tydsk.
1—3. VII B. α . Latin.
5—7. IV. β . Fransk.

VI Klases Læsestue.
8—10. II. α . Dansk.
10—12. II. β . Fransk.
12—1^{1/2}. I. A. α . Religion.
1^{1/2}—3. I. A. β . Geographi.
5—6^{1/2}. I. B. β . Religion.

Tirsdagen den 2den Juli.

V Klases Læsestue.
12—3. IV. β . Matematik.

IV Klases Læsestue.
8—10^{1/2}. VI. β . Geographi.
11—1. III. α . Naturhistorie.
1—3^{1/2}. III. β . Latin.
5—7^{1/2}. VI. α . Tydsk.

I Klasse B's Læsestue.
8—11. V. β . Matematik.
11—1. V. α . Tydsk.
1—3. VII. B. β . Latin.
5—7. IV. α . Fransk.

VI Klases Læsestue.
8—10. II. β . Dansk.
10—12. II. α . Fransk.
12—1^{1/2}. I. A. β . Religion.
1^{1/2}—3. I. A. α . Geographi.

Onsdagen den 3die Juli.

V Klases Læsestue.
11^{1/2}—1. IV. α . Geographi.
1^{1/2}—3. IV. β . Geographi.

IV Klases Læsestue.
8—10^{1/2}. VI. α . Naturhistorie.
10^{1/2}—1. III. α . Fransk.
5—7^{1/2}. VI. β . Fransk.

I Klasse B's Læsestue.
11—1. V. β . Religion.
1—3. V. α . Græsk.
5^{1/2}—8. III. β . Historie.

VI Klases Læsestue.
8—10. II. β . Religion.
10—11^{1/2}. I. B. α . Historie.
11^{1/2}—1^{1/2}. II. α . Tydsk.
5—6^{1/2}. I. B. β . Geographi.

Torsdagen den 4de Juli.

V Klases Læsestue.
1—3. IV. α . Religion.

IV Klases Læsestue.
8—10^{1/2}. VI. β . Naturhistorie.
10^{1/2}—1. III. β . Fransk.
1—3^{1/2}. VI. α . Fransk.

I Klasse B's Læsestue.
8—11. VII. B. Græsk.
11—1. V. α . Religion.
1—3. V. β . Græsk.
5^{1/2}—8. III. α . Historie.

VI Klases Læsestue.
8—10. II. α . Religion.
10—12. II. β . Tydsk.
12—1^{1/2}. I. B. α . Naturhistorie.
5—6^{1/2}. I. B. β . Naturhistorie.

Fredagen den 5te Juli.

V Klases Læsestue.
1—3. IV. β . Religion.

IV Klases Læsestue.
8—10^{1/2}. VI. α . Religion.
10^{1/2}—12^{1/2}. IV. α . Tydsk.
12^{1/2}—3. III. α . Matematik.
5—7. VI. α . Matematik.

I Klasse B's Læsestue.
8—11. V. α . Latin.
11—1. III. β . Geographi.
5—7. V. β . Historie.
7—8. VII. B. Hebraisk.

VI Klases Læsestue.
8—10. II. α . Naturhistorie.
10—11^{1/2}. I. A. α . Historie.
12—1^{1/2}. I. B. β . Historie.
1^{1/2}—3. I. A. β . Naturhistorie.
5—6^{1/2}. I. B. α . Geographi.

Lørdagen den 6te Juli.

V Klases Læsestue.
1—3. IV. α . Latin.

IV Klases Læsestue.
8—10^{1/2}. VI. β . Religion.
10^{1/2}—12^{1/2}. IV. β . Tydsk.
12^{1/2}—3. III. β . Matematik.
5—7. VI. β . Matematik.

I Klasse B's Læsestue.
8—11. V. β . Latin.
12—2. III. α . Geographi.
6—8. V. α . Historie.

VI Klases Læsestue.
8—10. II. β . Naturhistorie.
10—11^{1/2}. I. A. β . Historie.
11^{1/2}—1. I. B. α . Dansk.
2—3^{1/2}. I. A. α . Naturhistorie.

Mandagen den 8de Juli.

V Klases Læsestue.
1—3. IV. β . Latin.

IV Klases Læsestue.
8—10. VI. α . Latin.
10—12 $\frac{1}{2}$. III. β . Religion.
12 $\frac{1}{2}$ —3. III. α . Tydsk.
5—7. VI. β . Græsk.

I Klasse B's Læsestue.
8—10. V. α . Fransk.
10—12. V. β . Naturhistorie.
5—7. VII. B. Naturlære.

VI Klases Læsestue.
8—10. II. α . Historie.
10—11 $\frac{1}{2}$. I. B. α . Tydsk.
11 $\frac{1}{2}$ —1. I. B. β . Dansk.
1—3. II. β . Geographi.

Tirsdagen den 9de Juli.

V Klases Læsestue.
6 $\frac{1}{2}$ —8. IV. β . Naturhistorie.

IV Klases Læsestue.
8—10. VI. β . Latin.
10—12 $\frac{1}{2}$. III. α . Religion.
12 $\frac{1}{2}$ —3. III. β . Tydsk.
5—7. VI. α . Græsk.

I Klasse B's Læsestue.
8—10. V. β . Fransk.
10—12. V. α . Naturhistorie.
12—3. VII. B. Historie.
5—7. IV. α . Historie.

VI Klases Læsestue.
8—10. II. β . Historie.
10—11 $\frac{1}{2}$. I. A. α . Dansk.
1—3. II. α . Geographi.
5—6 $\frac{1}{2}$. I. A. β . Tydsk.

Onsdagen den 10de Juli.

V Klases Læsestue.
6 $\frac{1}{2}$ —8. IV. α . Naturhistorie.

IV Klases Læsestue.
12 $\frac{1}{2}$ —3. VI. Historie.
5 $\frac{1}{2}$ —7 $\frac{1}{2}$. IV. β . Historie.

I Klasse B's Læsestue.
8—10. V. β . Geographi.
10—11. V. M. Naturlære.
1—3. V. α . Geographi.
5—8. VII. B. Matematik.

VI Klases Læsestue.
8—9 $\frac{1}{2}$. I. A. β . Dansk.
9 $\frac{1}{2}$ —11. I. A. α . Tydsk.
11—12 $\frac{1}{2}$. I. B. α . Religion.
12 $\frac{1}{2}$ —2. I. B. β . Tydsk.

Torsdagen den 11te Juli, Kl. 12, afholdes Lærermøde i Anledning af Censuren.

Fredagen den 12te Juli, Kl. 8 Form., prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Lørdagen den 13de Juli, Kl. 1, bekendtgjøres Prøvernes Udfald, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Torsdagen den 15de August begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af Prøvernes Udfald indbydes herved Disciplenes Forældre og Foresatte, samt Enhver, som interesserer sig for Skolens Virksomhed.

Metropolitanskolen i Juni 1872.

F. Birch.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE EXAMINER

I

METROPOLITANSKOLEN

I JUNI OG JULI 1873.

- I. Lærerstanden ved Metropolitanskolen, efter trykte og haandskrevne Kilder samlet og bearbejdet af Overlærer F. E. Hundrup. II. H. Hørere og Adjuncter.
 - II. Skoleefterretninger af Rector F. C. C. Birch.
-

KJØBENHAVN.

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

I.

LÆRERSTANDEN

VED

METROPOLITANSKOLEN

EFTER

TRYKTE OG HAANDSKREVNE KILDER

SAMLET OG BEARBEIDET

AF

OVERLÆRER F. E. HUNDRUP.

II. H. HØRERE OG ADJUNCTER.

III. Hørere og Adjuncter.

Hvor stort Antallet af Skolens Hørere i den ældste Tid har været, kan ikke opgives; tre af dem forrettede Degnetjeneste ved Stadens Kirker (vor Frue, hvor ogsaa Rector, som anført, deltog i at lede Sungen, Helliggejstes og St. Nicolai), et Par andre forrettede om Søndagene tilligemed nogle af Skolens ældste Disciple Tjeneste som Løbedegne i de Staden nærmeste Landsbyer.

Sml. H. Fr. Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1, 677.

1. Ole Hansen eller Jensen (Olaus Johannis) og

2. Henning Hansen (Henningius Joannis) omtales 26. April 1417 i et Gavebrev til Skolens Rector fra Hans Henningsen, Præst paa Amager og Vikar ved vor Frue K., som Hørere ved denne Skole. Thi saaledes maa man vel forstaae den dem tillagte Benævnelse „scholares“, da de omtales som Vidner, hvortil Skoledisciple ikke vilde blive benyttede.

Sml. Rørdam, Kbhvns Kirker og Klostre S. 86—87 og Til-læg S. 26.

3. Jens Varde (Joh. Vardensis) omtales som en brav og flittig Mand af Mogens Madsen, Biskop i Lund.

Sml. Rørdam, Univ. Hist. 1, 672.

4. Jørgen Hører nævnes 1544 som Hører her i Skolen. Han var den Gang en af Lejerne af Hr. Mads's Boder, der tilhørte Universitetet.

Sml. Danske Magazin, 3 Række 6, 21. Rørdam, Univ. Hist. 1, 672, Not. 2.

5. Christen Hører siges (Dansk Magaz. 3 R. 6. 27) i Aaret 1545 at have omskrevet et Thingsvidne paa Pergament, men er uden Tvivl identisk med Christen Mortensen Morsing, der vides i dette Aar at have været Hører i denne Skole; thi hvis der foruden ham endnu havde været en anden Christen Hører her ved Skolen, vilde han vistnok være bleven betegnet med et særeget, skjelnende Navn. Christen Mortensen Morsing (Christiernus Martini Morsianus) var født paa Øen Mors og gik i Nykjøbing, vistnok senere i Kbhvns Skole, hvorfra han afsendtes til Universitetet. Blev derpaa Hører i Kbhvns Skole og tog i denne Stilling 1544 Baccal. Graden i Kbh. 1545 blev han Notarius ved Universitetet, og 1546 creeredes han tilligemed 4 andre s. St. til Magister af N. Hemmingsen; han optraadte derefter som privat Docent ved Universitetet og nedlagde Notarembedet; rejste derpaa i 3 Aar udenlands med 3 Sønner af Claus Bilde til Holland og Frankrig. Efter Hjemkomsten blev han Professor ved Kbhvns Universitet, først i Pædagogik, 1553 i Dialektik, ogsaa blev han 1554 Decanus i Fakultetet. † 24. Apr. 1554. Biskop P. Palladius holdt Ligtalen over ham i Frue Kirke, jfr. Nye kirkeh. Saml. 1, 688—89. En Ven af ham, Ripenseren Hans Madsen Højne eller Høinius holdt paa Kbhvns Universitet en Mindetale over ham, der er trykt s. A. i Wittenberg. Han roser heri hans Velgjørenhed imod fattige Studenter, hans Omgængelighed og Beskedenhed. Hans eneste Skrift er Joh. Sulpitii Verulani carmen de moribus puerorum in mensa præcipue servandis cum carmine Chr. M. Morsiani ad pueros Hafnienses, s. l. & a. Optrykt Rostoch 1575, 8vo.

∞ 1552 (viet af Pet. Palladius). Konens Navn er ubekjendt. Hun overlevede ham, jfr. Dansk Magaz. 3 Række 6, 253. sml. Ny Kirkeh. Saml. 1, 695.

Sml. Winding, Acad. Hafn. p. 88. Palladius's Ligtale og Højnes Mindetale. N. M. Petersen, Literaturhistorie 2, 78—79 og 96.

Rørdam, Univers. Hist. 1, 619—22 og 672 og Aktstykker No. 38 S. 60—61. Worms L. L. 2, 75 - 76. Nyerup L. L. 397.

6. Hans Pedersen havde været Hører her i Skolen i flere Aar, da han 30. Nov. 1559 blev indstævnet for Universitetets Consistorium, efterdi han af en Borger i Magdeburg, Joachim Grebbin, der var der tilstede, var beskyldt for ved Mishandling for nogle Aar siden at have forvoldt hans Søn Hans Grebbins Død. Da det Hele imidlertid beroede paa ubevislige Rygter, kunde derved ingen fældes. Det er maaske den Joh. Petri, der deponerede 1550 fra Metropolitanskolen.

Sml. Rørdam, Univ. Hist. 2, 708 og Aktst. No. 102 a og b. At denne Hører skulde være identisk med den Student Hans Petersen, der 12. Juli 1559 forpligtede sig til at betale Universitetets Rector en Bøde paa 17 Mark Danske for en begaaet Forseelse, er ikke sandsynligt, da han jo den Gang var Hører, hvilket her ikke omtales. Denne Student kunde maaske være den Joh. Petri, der 1551 deponerede fra Frue Skole. Sml. Rørdam, Univers. Aktst. No. 99 S. 157.

7. Laurens Hører fik i 1562—63 18 Mark i Løn for sin Hjælp ved Ledelse af Sangen i Frue Kirke.

Sml. Rørdam. Aktst. No. 97 S. 151, og Univ. Hist. 2. 708.

8. Jørgen Grim maa som Hører her ved Skolen have begaaet nogle slemme Optøjer, eftersom der 23. Juli 1565 i Consistoriet blev vedtaget, at han inden 5 Dage skulde forlade Skolen og Embedet, og at han, den første Gang han atter blev greben i Optøjer, vilde blive straffet med Relegation. Han er dog formodentlig den samme som Jørgen Madsen Grim, der samme Aar blev Sgp. i Errindlev og Olstrup i Fuglse Herred paa Laaland, hvor han omtales som kraftig og nidkjær. Han † 1587 (begr. ^{17/1}).

∞ Abel... Deres Datter Margrethe ∞ Eftermanden Mogens Hansen Malmø.

Sml. Rørdam, Univers. Hist. 2, 709—10. Rhode, Laalands Historie ved Friis 510. Wiberg, Præstehist. 1, 322, 3.

9. Esbern Hører var Hører her 1571—73, og

10. Søren Hører, Hører 1572—75, nævnes begge i Frue Kirkes Regnskaber, da de begge vare Rector Oluf Tøstesens Medhjælpere ved Kirkesangen.

Sml. Rørdam. Univ. Hist. 2, 714.

11. Anders Krag, født 1558 i Ribe af borgerlige Forældre, var en Søn af Peter Krag og Karen Klyne. Efter Forældrenes tidlige Død kom han i Huset først hos Domprovst Caspar Mule, derefter hos Biskop Poul Madsen i Ribe, hvis 3die Kones Karen Jacobsens Moder, Anne Sørensd. Klyne, vistnok var en Søster til hans Moder. Da han 1569 blev Biskop i Sjælland, kom Anders Krag med ham til Kbh. Efter at være bleven Student, blev han 1580 Hører ved Frue Skole, hvor han forblev i 2 Aar, rejste derpaa udenlands og tog Magistergraden i Wittenberg og $\frac{1}{8}$ 1585 den medicinske Doctorgrad i Montpellier. Efter Hjemkomsten blev han Professor ved Kbhvns Universitet, 1587 i Pædagogik, 1589 i Mathematik, 1590 i Physik. men † i en Alder af 42 Aar, 8. Juni 1600. begravet i Frue K. Sørgeprogram over ham er udstedt af Rector magnificus Anders Christensen. Hans latinske Afhandlinger opregnes hos Winding, Worm og Nyerup.

∞ Ellen Mortensdatter † 24. Maj 1615. Hun ∞ 2. Hans Jensen Alan, Prof. ved Universitetet, f. 18. Aug. 1563 † 12. Febr. 1631. (Han findes bl. Rectorer paa Herlufsholm.)

Sml. Winding, Acad. Hafn. 154—57. Molleri Cimbria Litt. 1, 312—13. Terpager, Rip. Cimbr. 623—24. Rørdam, Univ. Hist. 2, 715. Worm, L. L. 1, 543—44. Nyerup, L. L. 319.

12. Christen Hører ved denne Skole blev 20. Marts 1589 ordineret som Capellan ved St. Nicolai K. s. St.

Sml. Rørdam, Univ. Hist. 2, 718. (Ikke hos Wiberg 2, 173.)

13. Oluf Hører og

14. Niels Pedersen nævnes c. 1585 som Hørere ved denne Skole. En af dem er efter H. Rørdams Formodning den Hører i Kbhvns Skole, som Sognemændene i

Herstedvester havde valgt til Sognepræst, men som de dog ikke fik, fordi de ikke havde taget Biskop og Provst med paa Raad. og de ikke kunde enes med Sognemændene i Herstedøster.

Sml. Ny Kirkehist. Saml. V, 458—9. Rørdam, Univ. Hist. 2, 718.

15. Poul Terkelsen, der 1595 var Hører her ved Skolen og citerede 16. Juli s. A. Skolens Rector (No. 15), Mag. Frands Jonæson for Consistoriet „for han havde forvist hannem af Skolen og vidste ingen Sag at give hannem“. Mag. Franciscus svarede, at „en løs Quinde havde været i hans Huus og klagede paa P. Terkelsen, at han skulde have været hendes Barnefader til tvende Børn“. Paulus lagde i Rette hendes Brev, som tvende Dannemænd havde beseglet, „at hun ikke vidste hannem at beskylde i nogen Maade“. Sententiam tulit episcopus: „Paulus skal forfølge Quinden som en Løgnerske, og fly hende til Kagen, siden skal han komme til Skolen igjen“. Poul Terkelsen blev imidlertid 30. Juli s. A. citeret for Consistorium af Prof. Jørgen Dybvad, som ved nye Vidner beskyldte ham for et urent Levnet. Sagen blev dog endnu ikke afgjort, og vi kjende ikke Udfaldet, men hans Afskedigelse kan neppe være tvivlsom.

Sml. Uddrag af Consistoriets Forhandlinger 1595 i Ny Kirkehistor. Samlinger V, 73—74.

16. Johannes Hafniensis, Søn af Niels Muurmester, søgte 1595 at blive Hører her ved Skolen og havde Biskop Dr. Peter Vinstrup for sig, men Professor Dr. Jørgen Dybvad imod sig. Sagen kom 30. Juli s. A. for Consistoriet uden dog da at blive afgjort.

Sml. Ny Kirkehist. Saml. V, 74.

17. Laurits Mortensen Skavenius, f. 6. Aug. 1589 i Skagen, hvor hans Fader Morten Lauritsen var Fisker, Moderen var Maren Sørensdatter. Paa Grund af en Oversvømmelse, der berøvede dem deres Bopæl, droge

de 1597 til Kbh., hvor de satte ham i Frue Skole, men døde begge 1599. Sønnen fandt dog en Velgjører i Prof. Dr. Thomas Finke, i hvis Hus han forblev i 13 Aar. Han blev 1610 Student, og s. A. Hører ved Frue Skole til 1612, da han rejste udenlands med 2 Sønner af Borgermester Michael Wibe til 1616. 1617 tog han i Kbh. Magistergraden og rejste derpaa atter udenlands med Wiberne til Schweitz og Frankrig. Efter Hjemkomsten blev han 1620 Lector Theologiæ og (2den) Sognepræst ved Roeskilde Domkirke, hvor han 1625 blev eneste Sognepræst. 1627 Sgp. ved Nicolai K. i Kbh., ¹⁰/₆ 1639 Professor Theol. ved Kbhvns Universitet, 8. Dec. 1640 Dr. Theol. s. St. 24. Marts 1653 Biskop over Sjellands Stift, † 22. Juni 1655 i Roeskilde (begr. i Frue K. i Kbh.). Hans oliemalede Portrait findes i Choret i Roeskilde Domkirke og stukket i Kobber af Haas i dennes Samling af Evang. Biskopper i Sjælland. Hans Skrifter ere især lat. theologiske Afhandlinger og Ligprædikener.

∞ 15. Oct. 1620 i Roeskilde Else Pedersdatter, f. 5. Jan. 1601 i Kbh. † 5. Juni 1653, D. af Borger Peder Lauritsen og Karen Christensd. (6 S. 9 D.). Hans Dattersøn Niels Foss findes nedenfor bl. Hørere No. 80.

Sml. Winding, Acad. Hafn. 545—50. Marmora Dan. 1, 64. Kbhvns Nye Tidender 1734 No. 10—11. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. IV. 84—86. Zwerg. Sjell. Cler. 246—55. Haas, Evang. Bisk. i Sj. 57—64 m. P. Dr. S. N. I. Bloch, Roesk. Domscole 1, 31. Kønigsfeldt 88—89. Hundrup, Drr. theol. No. 34. Præster ved Roesk. Domk. No. 5 S. 10—13. Lengnick, Fam. Scavenius S. 1 (hvor han urigt. kaldes Morten Lauritsen). Wiberg, Præstehist. 2, 170, 16. Worm, L. L. 2, 321—23 og Nyerup, L. L. 524.

18. Hans Rasmussen Esbendorff*) (Joh. Erasmi Espindorpensis) f. i Esbønderup, hvor hans Fader, Rasmus Frantsen var Sgp. 1594—1630, deponerede ⁹/₁₂ 1612 fra Roeskilde Skole, (men Skolen er ikke nævnet i Matriklen);

*) Esendorf eller Esbindorf er den gamle Form for Esbønderup.

blev 1614 Hører i Kbhvns Skole, 1616 Rector ved den lærde Skole i Helsingør, 1617 kaldet til p. Cap. i Hørby, Holbek Amt, ord. 18. Juni s. A. (sml. Prof. Longomontani Testimonium for ham, udstedt 1617, der findes i danske Selskabets Samlinger i Geh. Archivet); 1626 blev han Sgp. s. St., senere tillige Provst i Tusse Herred, † 29. Jan. 1654.

Sml. Wiberg 1. 745. 7. (Hundrup, Rectorer i Hels. No. 10).

19. Hans Burchardsen (Borchardi), f. 28. Oct. 1597 i Kbh., hvor Faderen Burchard Hansen var Båger. Moderen var Elisabeth Rolfsdatter. Han blev 1608 sat i Sorø Skole, hvorfra han 1613 deponerede ved Universitetet i Kbh., hvor han 1616 tog Baccal. Graden og kort efter blev Hører ved Frue Skole. Rejste derpaa 2 Aar udenlands, studerede i Wittenberg og Jena og blev efter Hjemkomsten 1622 en kort Tid Rector i Helsingør Skole, hvortil henvises.

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Helsingørs l. Skole S. 6—7. (Rector No. 13). Hundrup, Dr. Theol. No. 29.

20. Niels Nielsen fra Aalborg, f. c. 1596 i Aalborg, deponerede 1615 fra Aalborg Skole tilligemed sin yngre Broder Lars Nielsen, der findes bl. Hørere i Viborg Skole. Var Hører i vor Frue Skole, da han 29. Mai 1620 i Kbh. tog Baccal. Graden. Det er rimeligvis den Niels Nielsen, der derefter blev Sgp. i Østerhornum i Aalborg Amt, hvor han † c. 1646, og maaske er han født s. St. og er en Søn af Formanden Niels Eskildsen.

Sml. Wiberg, Præstehist. 1, 679. 4.

21. Hans Olufsen Sæbye, f. c. 1596, immatrikuleredes 17. Maj 1617 fra Sæby Skole ved Kbhvns Universitet, hvor han 29. Mai 1620 tog Baccal. Graden, og var da Hører ved Kbhvns Skole, blev 1621 Sognecapellan ved St. Mikkels K. i Slagelse, (ord. 25. April), hvor han dog kun forblev til 1623.

Sml. Hofman, Fundat. VIII, 48. Wiberg, Præstehist. 3, 124. 4.

22. Mathias Hansen eller Jensen fra Aalborg (Mathias Johannis Alburgensis), deponerede 1618 fra Aalborg Skole, og var 1620 (ikke 18), da han tog Baccal. Graden, Hører ved Kbhvns Skole, 1622 blev han Sgp. i Lidemark og Bieverskov i Præstø Amt, hvor han 1631 fik en Efterfølger i Hans Mortensen Krummerup (der dep. 1627 fra Roesk. Skole).

Sml. Tauber, Notitser 1, 48. 2, 21. Wiberg, Præsteh. 2, 307. 9.

23. Hans Petersen fra Slagelse (Joh. Petri Slaglos.), vistnok identisk med den Janus Petri, der ^{19/3} 1618 immatrikuleredes fra Slagelse Skole, tog 29. Maj 1620 i Kbh. Baccal. Graden og var da Hører i Frue Skole. Han blev derefter res. Cap. i Stege og 1633 eller 34 Sgp. i Borre paa Møen, hvor han † 1640.

Sml. Hundrup, Dimitt. fra Slagelse Skole, S. 2. Wiberg, Præsteh. 1, 192. 7.

24. Hans Christophersen fra Falster (Joh. Christophori Falstriensis) immatrikuleredes 24. April 1619 fra Frue Skole, ved hvilken han var Hører, da han 29. Maj 1620 tog Baccal. Graden.

25. Claus Hansen fra Kbh. (Claudius Johannis Hafn.) immatrikuleredes 24. Jan. 1620 fra Frue Skole (ex schola patria), tog 29. Maj s. A. Baccal. Graden og nævnes 27. Febr. 1622 i Acta consistorii som øverste Hører i Frue Skole, da han begjærede theologisk Stipend. (o: Stip. regium) til en Udenlandsrejse. 1627 Sgp. i Hellested i Stevns Herred i Præstø Amt (ord. 23. Febr.), 16. Maj 1637 tog han Magistergraden i Kbh., s. A. (efter And. Arreboe) Sgp. i Vordingborg, senere tillige Provst i Baarse Herred † c. 1657.

∞ Johanne Jensdatter.

Sml. Wiberg, Præstehist. 3, 624. 8.

26. Mads Michelsen fra Kallundborg immatrikuleredes 18. Sept. 1620 fra Hels. Skole og var Hører

i Frue Skole, da han 1622 tog Baccal. Graden; han nævnes ogsaa som Hører her i Acta consistorii 21. Oct. 1622. (En anden Mads Michelsen var 1620, da han i Kbh. tog Baccal. Graden, Hører i Kallundborg Skole, rimeligvis den Mathias Michaelis Rodstedius, der 8. Oct. 1614 blev privat immatrikuleret i Kbh.).

27. Jacob Knudsen, f. 8. Sept. 1603 i Kbh., hvor hans Fader Knud Jensen var Brygger, Moderen var Marie Jacobsd. Han gik først i Kbhvns Skole, siden fra 1616 i Sorø Skole, hvorfra han 1621 afsendtes til Kbhvns Universitet (imm. 22. Decbr.); efter at have taget Baccal. Graden. 1623 Hører ved Metropolitanskolen, hvor han forblev i 3 Aar, rejste derpaa udenlands og blev efter Gjenkomsten Informator for Cantzler Christian Friis's Sønner, med hvilke han 2den Gang rejste udenlands til Tydskland, Holland, Frankrig og England, blev $\frac{3}{7}$ 1635 efter Hjemkomsten Rector i Aarhus Kathedralskole, hvor han forblev i 12 Aar. Se bl. Rectorer i Aarhus.

SmI. Winding, Acad. Hafn. 404—7. Poulsen, Catalog 16. Gjessing, Jubell., 1, 272. Hertel, Aarhus Domkirke 2, 404—5, 472—73. Hundrup Dr. Theol. No. 43. Wiberg, Præsteh. 1, 42. 6. Worms L. L. 1, 207. Nyerups L. L. 313.

28. Alexis Hemmingsen (Alexis v. Alexius Hemmingii) dimitteredes 1620 fra Roeskilde Skole (imm. 28. Sept.) og var 1624, da han tog Baccal. Graden, Hører ved Metropolitanskolen, 1625 p. Cap. i Hjølunde i Lyngø, Frederiksborg Herred, (ord. 11. Maj), derefter Sgp. i Ferslev og Vellerup i Horns H., Frederiksborg Amt, † 1645.

SmI. S. Bloch, Roesk. Domsk. 3, 21. Wiberg, Præsteh. 1, 362. 6.

29. Morten Nielsen, f. i Kbh., deponerede 1620 fra Kbhvns Skole (imm. 24. Juni) og var, da han 1624 tog Baccal. Graden, Hører ved denne Skole.

30. Jens Andersen Suenius var Hører ved Metropolitanskolen, da han 1624 tog Baccal. Graden.

Det er formodentlig den Jan. Andreae Cimber, der $\frac{4}{5}$ 1620 immatrikuleredes fra Metropolitanskolen.

31. Hans Hansen dep. 1619 fra Metropolitanskolen og var Hører ved samme, da han 1624 tog Baccal. Graden. Maa ikke forvexles med Hans Hansen fra Varde, der 1619 dep. fra Varde og 1627 blev Sgp. i Clemensker p. Bornholm † 1645, eller med Hans Hansen v. Echten fra Kbhvn, der 1627 blev Conrector i Roeskilde og 1631 Rector i Viborg (S. Bloch, R. S. 2, 7—8.).

32. Andreas Svendsen fra Halland (Hallandensis) dep. $2\frac{1}{4}$ 1621 fra Skolen i Lund og var Hører ved Kbhvns Skole, da han 1624 tog Baccal. Graden. Blev derefter p. Cap. i Soderup og Eskildstrup, Meerløse H., Holbek Amt, 1631 Sgp. i Jersi og Sølrød, Tune H., Kbhvns Amt.

Sml. Wiberg, Præsteh. 2, 23. 5.

33. Søren Poulsen Judichær (Gothlandus) f. 15. Maj 1599 p. Gulland, hvor hans Fader Povel Sørensen var Sgp. i Grotlingbo og Fidie. Han gik i Skolen i Viborg, Roeskilde og Kbh., hvorfra han 1621 afsendtes til Universitetet (immatr. 7. Apr.). Efter at have besøgt flere tyske Universiteter blev han 1624 Hører ved Metropolitanskolen og 1626 Provst paa Communitetet, 1627 Rector i Vordingborg Skole, hvortil henvises, 1631 Magister, 1637 Sgp. i Slingerup † 1668. Han er berømt som Forf. af Prosodiæ Danicæ synopsis. Hafn. 1650 og Prosodia Danica eller dansk Rimekunst. ib. 1671.

Sml. Pontoppidan, Marm. Dan. 2. 302—3; Nyerup og Rahbek, den danske Digtekunsts Hist. II. Fortalen 32—46. N. M. Petersen, den danske Literatur 3, 542—44. Suhr, Smaaskrifter 2, 53—56. Wiberg, Præstehist. 3, 131. 7. Worms L. L. 1, 358 og Nyerup, L. L. 296.

34. Torchel Sørensen deponerede 1622 fra Ribe Skole, blev derefter Hører ved vor Frue Skole og tog i denne Stilling 1628 Baccal. Graden og 1631 Magistergra-

den ved Kbhvns Universitet. 1632 Rector ved Helsingørs l. Skole, hvortil her henvises.

Sml. Terpager, Rip. cimbr. p. 648. Thorup 1824 S. 73. 1826 S. 73. 1837 S. 67. Hundrup, Lærerstanden ved Helsingørs l. Skole S. 8 No. 19.

35. Hans Olsen Bunde (Bundæus), f. c. 1605, deponerede 1623 fra Roeskilde Skole og var Hører i Kbhvns Skole, da han 19. Maj 1628 tog Baccal. Graden. ^{21/10} 1630 Provst paa Communitetet, 1633 Sgp. i Gadstrup og Syv i Ramsø Herred, Kbhvns Amt (ord. ^{14/9}), ^{24/1} 1641 Sgp. i Hvedstrup og Flyng s. St. † 1658.

Sml. S. Bloch, Roesk. Domscole 3, 22. Wiberg, Præsteh. 1, 707. 5.

36. Hans Esaiasen (Joh. Esaiæ) deponerede 1626 fra Kbhvns Skole (og kaldes da Coldingensis), var ligeledes Hører ved denne Skole, da han 1628 i Kbh. tog Baccal. Graden.

37. Mag. Kjeld Stub, f. 10. Dec. 1607 i Værbjerg, var en Søn af Laurits Kjeldsen Stub, Sgp. i Hisholt og Fauersholt i Halland. 1616 blev han sat i Landskrona, 1623 i Slagelse Skole, hvorfra han dimitteredes efter Gjæssing 1626 af Rector Langebæk, hvorimod han rigtignok ifølge Universitetets Matrikul dimitteredes fra Kbhvns Skole. Efter at have fuldendt sit akademiske Løb tog han 19. Maj 1628 i Kbhvn Baccal. Graden, rejste s. A. udenlands, tog i Brabant kejserlig Tjeneste som Soldat, avancerede til Ingenieurcapitain, tog 1631 Afsked, vendte hjem og blev s. A. øverste Hører ved denne Skole; s. A. fik han af Admiral Ove Gjedde et aarligt Stipendium paa 100 Rdl. til at rejse udenlands og blev af Gunder Lange, Lehnsherre paa Tønsberg, antaget til at rejse udenlands med hans 3 Sønner. Han rejste med dem til Nederlandene og Frankrig og vendte hjem 1633; han blev da Informator for Statholder Christopher Urnes Børn, men rejste 1634 atter udenlands til Eng-

land, Holland og Frankrig, kom 1635 tilbage til Kbh., hvor han s. A. tog Magistergraden, og s. A. af Borgemestre og Raad blev kaldet til Sgp. i Christiania (ord. af Biskop Mag. Niels Glostrup); 1641 ombyttede han efter erholdt Tilladelse dette Kald med Mag. Troels Nielsen, Sgp. i Ullensager. Under Krigen med Sverig blev han 19. Sept. 1644 af Statholder Hannibal Sehested udnævnt til Landoberst og øverste Ingenieurofficer i Norge. Dette Embede bestyrede han med Kjekhed og Aarvaagenhed (Malling, Store og gode Handlinger S. 106), men efterat Freden ¹³/₈ 1645 var sluttet, vendte han atter tilbage til sit Præstekald, blev 1647 tillige Provst i Øvre Romerige og † 1663.

∞ 1. 1636 Karen Glostrup, f. 16... † 1641 (2 S. 1 D.), D. af Biskop Mag. Niels Glostrup i Christiania og Hustru Anne Andersd. v. Plate.

2. 1644 Gunild Andersd. Olsen, f. 16... † 1648 (3 S., af hvilke Niels, f. 1638, dep. 1652 pr.), D. af Borgemester Anders Olsen i Frederikstad og Berthe Rasmusd. Schøller.

3. 1653 Maren Michelsd. Andersen, f. 16... † 16... (1 S. 2 D.) D. af Michel Andersen, Sgp. i Vang paa Hedemarken.

Sml. C. P. Rothe, Brave danske Mænds Eftermæle 2, 412—33 (noget upaalidelig), Gjessings Jubell. 3, 310—27 i Noterne. Malling, Store og gode Handl. S. 106. Hundrup, Slagelse - Dittender S. 4. Caspari, Theol. Tidsskr. for den ev. luth. K. i Norge 2, 458—81.

38. Christen Christensen Herløv (Herlovius), der immatrikuleredes ved Kbhvns Universitet 28. Apr. 1628 maaske fra Slangstrup (Skolen er ej angivet i Universitetsmatriklen), var Hører her i Skolen, da han 12. Maj 1632 tog Baccal. Graden. Det er uden Tvivl ham, der ²⁶/₅ 1635 blev Rector i Slangstrup, hvortil henvises; hvorhos det maa bemærkes, at den der angivne Immatrikulation

var tagen efter det der citerede Vidnesbyrd af Fr. Algren-Ussing, men at ingen Hjemmel herfor haves i Universitetsmatriklen.

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Slangerup Skole (Roeskilde 1871) S. 19—20.

39. Ivar Gregersen Hemmeth (Ivarus Gregorii Hymettæus v. Hemmetensis), f. 1610 i Hemmet i N. Horne H. i Ringkjøbing Amt, hvor hans Fader Gregers Enevoldsen Pugdal var Sgp. 1601—37. Hans Moder var Karen Hansd. Deigberg. Ivar H. blev sat i Odense Skole, hvorfra han 1630 sendtes til Universitetet, blev derpaa Hører i denne Skole og tog som saadan 1632 Baccal. Graden, 1633 Sgp. i Skjern i Ringkjøbing Amt (ord. 8. Sept.). 21. Juli 1651 tillige Provst i Bølling Herred. † 30. Dec. 1684 som Jubellærer.

∞

Sml. Treschov, Jubell. 301. Rohde, Laal. Hist. 264—65. Wiberg, Præstehist. 3, 85. 5.

40. Hans Nielsen fra Thisted (Joh. Nic. Tistadius) deponerede 22. Maj 1630 fra Thisted Skole og var Hører her, da han 1632 tog Baccal. Graden. Det er maaske den Hans Nielsen, der faa Aar efter blev Sgp. i Jersi og Sølrød, Tune Herred, Kbhvns Amt, hvor han † c. 1647.

Sml. Wiberg. Præstehist. 2, 23. 6.

41. Andreas Jensen fra Helsingborg deponerede 22. Maj 1630 fra Kjøge Skole og var Hører ved Kbhvns Skole, da han 1632 tog Baccal. Graden.

42. Gregers Jørgensen Morsing (Morsianus) deponerede 11. Febr. 1630 fra Slagelse Skole og var Hører her, da han 1632 tog Baccal. Graden. Var Hører i 4de Lectie med god Frugt, blev senere Rector i Nykjøbing paa Mors, hvor han dog kun forblev i kort Tid.

Sml. Hundrup, Dimitt. fra Slagelse S. 5. Samme, Lærerstanden i Nykjøb. p. Mors, Rectorer No. 8.

43. Rasmus Poulsen Vinding. Denne berømmelige Lærde er født 19. Marts 1615 i Vindinge i Sjel-

land (hvorefter han tog Navn), var en Søn af Mag. Povel Jensen Kolding, der dep. 1600 fra Sorø, var fra 1608 Sgp. i Vindinge (d. e. Quislemark og Fjurendal); han var tidligere Rector i Aalborg, hvortil henvises om ham. Sønnen deponerede 1632 fra Herlufsholms Skole, 1635 blev han Vicerector i Slangstrup, men strax derpaa s. A. Hører i Kbhvns Skole, hvilket Embede han nedlagde 1638 og rejste udenlands; efter Hjemkomsten 1640 blev han Rector i Sorø, hvortil henvises. † 4. Sept. 1684. Han ansees for at være den egentlige Concipist af Chr. V danske Lov. Blandt hans Skrifter er Regia Academia Hafniensis. Haun. 1665 4to det vigtigste.

SmI. R. Vindings Liv og Levnet, oversat af Søren Jonæsen. Kbh. 1684. Gjessings Jubell. 1, 264. 2, 1. 32. Lengnick Fam. Vinding S. 3. (hvor Descendentsen findes). Worms Lex. 2, 591—2. Nyerup L. L. 666.

44. Erik Nielsen Tølløse (Ericus Nicolai Tolosius) blev 1633 Student fra Sorø Skole, blev derefter Hører i Metropolitanskolen og tog i denne Stilling 8. Maj 1638 Baccal. Graden.

45. Mads Madsen fra Kjøbenhavn, deponerede 4. Maj 1635 fra Kbhvns Skole og var Hører ved samme Skole, da han 1638 tog Baccal. Graden; 1644 blev han Sgp. i Farum, Ølstykke Herred, Frederiksborg Amt (ord. 4. Dec.) † 1652.

SmI. Wiberg, Præsteh. 1, 343. 6.

46. Jesper Christensen Undløse (eller Ondløse) blev 1637 Hører ved denne Skole, 1640 nederste og 1644 øverste res. Cap. ved Nicolai K. i Kbhvn.

SmI. Ny Kirkehist. Samlinger 1, 564. Wiberg, Præsteh. 2, 173. 2 og 175. 6.

47. Poul Bhie (Paulus Assueri Melissus) deponerede 4. Maj 1635 fra Herlufsholms Skole og var Hører i Kbhvns Skole, da han 6. Maj 1640 tog Baccal. Graden.

48. Michael Nielsen, maaske den Mich. Nic. Hopontanus, der deponerede ²⁹/₁₀ 1627 i Kbhvn, blev Hører ved Kbhvns Skole og 1643 Sgp. i Havnelev og Højrup i Sj. (ord. 5. Aug.). Formodentlig ved hans Død blev Havnelev 1678 Annex til Lillehedinge og Højrup ligesaa til Storehedinge.

SmI. Wiberg 1, 562. 5.

49. Hans Madsen Husvig (Joh. Mathiæ Husviga), f. 1619, deponerede 12. Maj 1636 fra Herlufsholms Skole, rejste udenlands, blev derefter Collega i Kbhvns Skole og tog i denne Stilling 6. Maj 1640 Baccal. Graden i Kbhvn, 20. Maj 1645 Magister i Kbh. (bl. Mag. No. 471), s. A. Sgp. i Hillerød og Slotspræst paa Frederiksborg (ord. 21. Decbr.), 1668 tillige Provst i Lyngge, Frederiksborg Herred, † 1670.

∞ 1. Else Jensen f. Riber, D. af Borgemester Hans Riber i Horsens (og Søster til Biskop Hans Svane) og forhen ∞ 1. med Mag. Lauritz Clemmensen eller Clementin, Sgp. i Vejle † 25. Nov. 1623 og 2. 19. Sept. 1624 Dr. theol. Christen Jensen, kgl. Confessionarius, † ¹⁰/₁ 1635.

2. 1653 Margrethe Olufsen, f. Paulin, D. af Iver Paulin og Enke efter Fiskemester Niels Olufsen.

3. 1667 Maria Schumacher, f. 1642 † 1706, S. til Peter Griffenfeld. Hun ∞ 2. 24. Juli 1671 Successor Mag. Oluf Torm (der dep. 1657 fra Kbhvn).

SmI. I. C. Bloch, Fyenske Gejstlighed 1, 367. Dahl, Frederiksborg 1, 29 No. 10. Wiberg, Præstehist. 1, 391. 15.

50. Jens Jensen Bircherød, f. 12. Nov. 1623 i Birkerød, hvor hans Fader Jens Hermansen var Sgp. Deponerede 1640 fra Herlufsholms Skole, i hvilken han 1642 blev Hører, 1645 Hører i Kbhvns Skole, 1646—49 udenlands, 1651 Magister i Kbhvn, 1652 Rector i Slagelse Skole, hvortil henvises. † 12. Sept. 1686 som Dr. og Prof. Theol. ved Kbhvns Universitet.

Sml. Winding, Acad. Hafn. 428—29. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. IV, 631—33. Nov. litter. mar. Balt. 1698. Thura, hist. litt. 143—44. Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse 1. Sk. S. 9—10. Sammes Drr. theol. No. 52. Worms Lex. 1, 115—17. Nyerup, L. L. 66—67.

51. **Jacob Jensen Bircherød**, en Broder til forrige, men født 30. Sept. 1624 i Varberg i Halland, hvor hans Moder Maren Jacobsd. var rejst hen for at besøge sin Broder, Mag. Christopher Berg, Sgp. s. St. Han deponerede 9. Dec. 1642 fra Herlufsholms Skole og tog 28. Maj 1644 Baccal. Graden og blev i Juni 1644 Collega i 4de Lectie i Kbhvns Skole; 1648—49 rejste han udenlands og tog 8. Maj 1649 Magistergraden i Kbhvn (No. 527), var derefter Hovmester hos Erik Juels 2 Sønner i Sorø; 1651—55 var han udenlands med Jens Juel, (f. 1629 † 23. Maj 1700 som Generaladmiral); ved Hjemkomsten blev han 25. Maj 1655 Professor philos. & mathes. i Odense; 1. Dec. 1662 Prof. theol. & l. hebraicæ s. St.; 1675 Dr. theol. i Kbhvn. ^{11/7} 1682 Assessor i Consistoriet; † 13. Juni 1688 (begr. i St. Knuds Kirke. Marm. Dan. 1, 224.). Programmet udstedtes af Universitetets Rector Dr. Hans Wandal.

∞ 2. Sept. 1656 paa Odense Raadhus Sille Riisbrich, f. 1637 † 9. Mai 1708, D. af Justitssecretair Thomas Brodersen Riisbrich, øverste Borgemester i Odense, og Berthe Ottosd. Seebled. (5 S. 2 D., af hvilke Christen Birkerød findes bl. Hørere i Odense.).

Sml. Kingos Ligprædiken. Thura, hist. litter. 213. I. C. Bloch, F. G. 1, 299—309. Rothe, brave Mænds Eftermæle 2, 473—86. Worms Lex. 1, 114—5. Nyerup, Lit. Lex. 67. Hundrup, Drr. Theol. No. 55.

52. **Peter Resen**, f. 17. Juni 1625 i Kbhvn, var en Søn af Sjellands Biskop, Dr. theol. Hans Hansen Resen (bl. Drr. theol. No. 30) og Thale Vinstrup, deponerede 1643 fra Kbhvns Skole, tog 5. Maj 1646 Baccal. Graden i Kbhvn og blev s. A. Hører ved denne Skole. 1647 rejste han

udenlands, 1653 Dr. jur. i Padua, s. A. vendte han hjem og blev 1657 Professor ethices i Kbh., 1662 Professor juris, 1664 Borgemester i Kbh., 22. Sept. 1669 Assessor i Højesteret, 22. Jan. 1672 Præsident i Kbh., 17. Apr. 1677 Justitsraad, 1680 adlet, 1684 Etatsraad; † 1. Juni 1688. Var en af Medarbejderne paa Christian V's danske Lov. Han testamenterede sit Bibliothek og 1000 Rdl. til Kbhvns Universitet. Hans Portrait findes foran Cataloget over hans Bibliothek og i Rothes Eftermæle. Især bekjendt som Forfatter til Atlas Dan., hvortil Texten dog ikke er trykt, og Frederik d. 2dens Krønike.

∞ Anne Hansd. Mejer (ej B.).

Sml. Winding, Acad. Hafn. 424—28. Autobiographi baade paa Latin og Dansk foran Cataloget over hans Bibliothek; derfra i C. P. Rothe, br. d. Mænds Eftermæle, 1, 600—25. O. Wolff, Hist. Ordbog, 10, 60—61. Lengnick, Fam. Winstrup, S. 1. Worm, L. L. 2, 255—57. Nyerup L. L. 491—92. N. M. Petersen, 3, 421-22.

53. Ole Borch, f. 7. Apr. 1626 i S. — Bork i Ribe St., hvor hans Fader Oluf Clausen var Sgp. Hans Moder var Margrethe Lauritsd. Han gik i Kolding, senere i Ribe Skole, hvorfra han 1644 deponerede i Kbh. 1650 blev han 6te Lectiehører i Kbhvns Skole, 1660 Professor philologiæ et chemico-botanicus (!) ved Kbhvns Universitet, rejste s. A. udenlands med Rigens Drost Jochum Gersdorfs Sønner og erhvervede sig i Anjou den medicinske Doctorgrad; 1666 kom han hjem og tiltraadte sit Embede ved Universitetet, 1675 Universitetsbibliothecarius; 1686 Assesor i Højesteret; 1689 Cancellir. † ugift 13. Oct. 1690. Stiftede Collegium Mediceum (Borchs Collegium) i Kbh., hvortil han foruden Grund og Bygning skjænkede en Capital paa 24,100 Rdl. Hans Portrait foran Bornemanns Ligprædiken og i Rothe, brave Mænds Eftermæle, 2, 329.

Sml. Autobiographi i Delic. poetar. Dan. 2 og i hans cogitationes de variis linguæ Latinæ aetatibus. i conspectus script.

chem. og i vitae selectae. Wratislav. 1711. Bornemanns Ligprædiken over ham, der er extraheret i Rothe, brave Mands Eftermæle, 2. 328—76. Molleri Cimbr. litt. 3, 56—72. Nicerons Nachrichten durch Baumgarten, 15, 38—49. Badens, Universitetsjournal 1794, 1—17. Joh. Mourad, Autobiographi udgiven af Burman Becker S. 11. Worms L. L. 1, 143—46. Nyerup L. L. 78—79. N. M. Petersen, 3. 272 ff.

54. Thomas Nielsen Lyngbye, f. c. 1627 i Lyngby, S. af Niels Rasmussen Nykirk, Sgp. i Lyngby og Albøge i Aarh. St., og 2den Hustru Mette Thomasd. Lyngaae. Deponerede 11. Decbr. 1645 fra Viborg Skole, blev Hører ved denne Skole indtil 1654, da han blev Sgp. i Hørby i Tusse Herred, Holbæk Amt (ord. 27. Febr.), hvor han † 27. Decbr. 1683.

∞ 1655 Trin. S. Mette Nielsdatter af Kundby Præstegd., † 1702 (16 levende Børn), D. af Niels Hansen Lund, tidligere (1630—32) Rector i Holbæk (No. 9.). Deres Søn Niels Lyngby findes bl. Hørere i Nykjøbing p. F. (No. 33).

Sm l. Gjessing 3, 377, Tab. 1. Lengnick, Fam. Lyngbye. A. Teilman, Præster. 46. 8. Wiberg 1, 745. 8. Worms L. L. 1, 642. 3, 957. Nyerup 359.

55. Frederik Dreyer, f. 16... i Nestved, S. af Christen Dreyer (der 102 Aar gammel stod Fadder i Ondløse) og Ingeborg... Deponerede 16... Var Hører og Cantor ved Kbhvns Skole, indtil han 1650 blev Sgp. i Ondløse og Søndersted i Holbæk Amt (ord. 14. Juni). 1694 tillige Provst i Merløse Herred, † 25. Jan. 1703. Han var en oplyst Mand med gode Lærergaver.

∞ Johanne Wium (11 B.), f. 1631 † 29. Dec. 1702, D. af Christen Hansen Wium, hans Formands Formand i Ondløse, † 1650.

Sm l. A. Teilman, Præster. S. 65. 10. Wiberg, 2, 539. 8.

56. Christian Sørensen Leth, S. af Søren Nielsen Leth, Sgp. i Vegerslev og Villersø i Randers Amt, gik maaske først i Grenaa Skole, men deponerede 1644 fra Frue Skole i Kbh., ved hvilken han derefter blev Hører

og tog i denne Stilling 2. Maj 1650 Baccal. Graden; $\frac{2}{3}$ 1651 blev han kaldet til Sgp. i Fjellerup og Glæsborg i Nørre Herred i Randers Amt. Men han maa være død s. A. Han var altsaa en Broder til den kgl. Confessionarius, Dr. theol. Hans Leth, der findes bl. Hørere og bl. Rectorer i Sorø

Sml. Gjessing , 377. Tab. 2. Wiberg, 1, 365, 5.

57. Erik Jensen Kongel (ikke Kongelev) (Ericus Joannis Congelius), f. c. 1625, deponerede 1645 fra Kbhvns Skole, ved hvilken han derefter blev Hører, indtil han 1655 blev Sgp. i Lidemark og Bieverskov i Præstø Amt, senere tillige Provst i Bieverskov Herred. † 1689 (81?).

∞ Deres Datter Birgitte ∞ Successor Christian Christiansen Lemvig.

Sml. Wiberg 2, 307. 11.

58. Jørgen Borch, deponerede 1651, blev derefter Hører ved denne Skole og tog i denne Stilling 30. Maj 1654 i Kbh. Baccal. Graden.

59. Henrik Mortensen Evendorph eller **Even-
drup**, vistnok fra Everdrup, deponerede 1650 fra Kbhvns Skole (Henricus Martini), ved hvilken han kort efter blev Hører. 1655 Sgp. i Blidstrup i Frederiksborg Amt (ord. 30. Novbr.), fik 1668, maaske fordi hans Præstegd. var brændt, Tilladelse til at sætte Bækkener for Kirkedørene i Kbh. † c. 1688.

∞ Sara Ascanius, f. Hoff, Enke efter Formanden Henrik Christensen Ascanius (der dep. 1635 fra Odense Sk.) † 1655, og D. af dennes Formand Peter Simonsen Hoff.

Sml. Wiberg, 1, 173. 7.

60. Jørgen Hammer, 1656 Hører i 2den Lectie, se ovenf. bl. Conrectorer No. 13.

61. Peder Rasmussen Nøringel. Bergen, vistnok den Petrus Erasmi, der 1651 deponerede fra Kbhvns Skole, hvor han nogle Aar derefter blev Hører, indtil han

1660 blev Sgp. i Dalby og Tureby i Faxe Herred, hvor han døde 1687 (begr. 22. Marts).

∞ 1. 1662, Mette Sørensd., f. c. 1634 † b. 16. Juli 1668.

2. Engel Jacobsdatter, f. c. 1647, † b. $2\frac{1}{4}$ 1727. Hun ∞ 2. Successor Mag. Hans Pedersen Svane (dep. 1682 fra Sorø, † 14. Sept. 1719.).

Sml. Wiberg, 1, 255. 8.

62. Peder Pedersen Syv (Petrus Petri Syvius v. Septimus), f. 1631 i Kirke-Syv ved Roeskilde, deponerede 1653 fra Roeskilde Skole; 30 Marts 1659 Baccalaureus, blev derefter Hører i 5te Lectie i Kbhvns Skole, 1660 Rector i Nestved, hvortil iøvrigt henvises.

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Nestved Skole.

63. Christian Hansen Hylling, form. f. i Hylinge i Voldborg H. i Sjælland, vistnok den Chr. Joh., der deponerede 1653 fra Metropolitanskolen, blev Hører her, indtil han 1663 blev Sgp. i Haraldsted og Allindemagle i Ringsted H. (ord. 1. Nov.), † c. 1673.

Sml. Wiberg, 1, 532. 5.

64. Jørgen á Møinichen, f. 1637 i Kbhvn, var en Søn af Chirurg Morten Sixtus á Møinichen og Margrethe Henriksdatter Dobbstein. Han deponerede 1656 fra vor Frue Skole, ved hvilken han derefter blev Hører. I denne Stilling tog han 1661 Baccal. Graden, s. A. blev han Sgp. i Kirke-Hyllinge og Lyngby i Kbhvns Amt (ord. 11. Aug.). Tog 21. Juni 1677 i Kbhvn Magistergraden (Nr. 724), blev 1681 tillige Provst i Voldborg Herred, † som Jubellærer 25. Maj 1724.

∞ 1. 2 Trin. 1662 Formanden Hans Hansens Enke Kirsten Mortensd. Hove, † 1699 (b. 15. Maj).

Sml. Treschov, Jubell. 315. Wiberg, 1, 729. 8.

65. Niels Hansen Stampe, f. 1632, ældste Søn af Jens Jespersen Stampe, der deponerede 1621 fra Odense, Sgp. i Gislev i Gudme H. i Svendborg A. (findes

blandt Rectorer i Nyborg), og Catharina Henriksd., † 1642. Han deponerede ved Sorø Akademi, hvorfra han 4. Nov. 1652 blev inscriberet ved Kbhvns Universitet. Han var Hører ved Kbhvns Skole, da han 3. Juni 1663 i Kbhvn tog Baccal. Graden.

Sml. Lengnick, Fam. Stampe S. 5. Stampeslægtens Historie fra Middelalderen indtil vor Tid, tr. som Manuscript. Stamtavlen.

66. Søren Petersen, vistnok den Sever. Petrus, der 1653 deponerede fra denne Skole. Var Hører her, indtil han 1663 blev Sgp. i Bringstrup og Sigersted i Sorø A. (ord. 22. Juni), † 9. Apr. 1674.

∞ Bodil Hansd., Enke efter Formanden Henrik Tygesen Colding, der findes bl. Hørere i Roeskilde.

Sml. Wiberg, 1, 218. 6.

67. Søren Lyngbye, f. 6. Dec. 1637 i Lyngby Præstegd. i Aarhus St. og Broder til Thomas Nielsen Lyngbye (No. 52), gik først i Aarhus, senere i Grenaa Skole, hvorfra han af Stedfaderen Svend Leth blev sendt til Sorø Skole, hvor dennes Broder Hans Leth (s. bl. Drr. Theol. No. 51) da var Rector. Her blev han paa Grund af Krigen først Student 1660 og blev s. A. inscriberet ved Kbhvns Universitet. 1662 cand. theol. laud. 1665 Collega i 2 Cl. i denne Skole, 1667 nederste Capellan ved Roeskilde Domkirke (ord. 22. Maj), ^{17/6} 1670 øverste Capellan og Sgp. i Gadstrup og Syv, hvor han døde som Jubellærer 31. Maj 1717 (begr. i Roesk. Domk.).

∞ 1667 Anne Rentz, f. 1642 i Kbhvn, † 1723 (2 S. 3 D.), D. af Stadscapitain og eneste Silkefarver Nicolai Rentz i Kbhvn.

Sml. Treschov, 191—93. Gjessing, 3, 377—81 og Tab. 2. St. Friis, Roesk. Domk. 233. Lengnick, Fam. Lyngby S. 7. Hundrup, Præster i Roeskilde, S. 55 (No. 9). Wiberg, 2, 639. 12.

68. Hans Andersen Husum (Joh. Andr. Husumensis), deponerede 18. Oct. 1681 fra Kbhvns Skole, ved hvilken han derefter blev Hører, og tog i denne Stilling 29. Maj 1666 Baccal. Graden.

69. Jacob Olufsen Hejninge, form. født i Hejninge ved Slagelse, deponerede 1663 fra Slagelse Skole, blev derefter Hører ved vor Frue Skole i Kbhvn, hvor han oprykkede til at være øverste Hører, og tog i denne Stilling 17. Juni 1686 Magistergraden i Kbhvn; han var da design. Rector i Ringsted, hvorhen han dog ikke kom, men blev 1690 Rector i Kjøge. S. bl. Rectorer i Kjøge Nr. 15.

70. Jens Pedersen Roeskilde, f. 1645 i Roeskilde, hvor hans Fader Peder Jensen var Borger; hans Moder var Maren Jacobsd. Han deponerede 1661 fra sin Fødebyes Skole og tog 29. Oct. 1668 theologisk Examen med Charakteren illum. Blev 1670 Collega og Cantor ved Kbhvns Skole, 11. Nov. 1674 Sgp. i Vammen, Bigum og Lindum i Viborg Stift (ord. 27. Jan. 1675), men blev 1676 formedelst Lejermaal afsat, fik dog 23. Apr. s. A. Tilgivelse og blev Skibspræst, 1677 res. Cap., 8. Feb. 1682 succed. og 6. Febr. 1683 virk. Sognep. i Lysabbild paa Als.

∞ 12. Marts 1676 Clara Lisbeth Schultz, f. Schytte, f. 1646, † b. $\frac{6}{10}$ 1710, Enke efter E. Schultz, Kjøbmand i Viborg, D. af Dr. med. Christen Nielsen Schytte; Moderen var Margrethe Grubbe. Hun ∞ 3. Eftermanden Lauritz Krag.

Sml. Wiberg, 3, 464. 7; 2, 351. 7.

71. Jens Sørensen Bergendal, f. 10. Juli 1650 i Kbhvn, var en Søn af Mag. Søren Lauritsen Bergendal, første res. Capellan ved vor Frue Kirke i Kbhvn, † 1680, og Inger Jensd. Det er vistnok den Jens Sørensen (Janus Sever. Hafn.), der 1667 (ikke 1670) deponerede fra Metropolitanskolen (imm. 18. Sept.), fra hvilken Skole hans Broder Laur. Sørensen Bergendal, senere Sgp. i Frøslev og Mollerup paa Mors, deponerede 1672. 28. Apr. 1668 tog han Baccal. Graden i Kbhvn, blev 1671 Hører ved vor Frue Skole, 11. Juni 1678 Sgp. i

Munkebjergby og Bromme i Alsted H. Sorø A., 1682
Magister i Philos. i Kbhvn, 1705 Sgp. ved Korskirken i
Bergen, hvor han † 1. Jan. 1720.

∞ Ane Catharina Jensd. Spend, D. af Mag. Jens
Spend, Sgp. i Herlufmagle (dep. 1651 fra Kbhvn, men
savnes paa Stamtavlen hos Gjessing, 2, 2, 237—40) (3
S. og 2 D.). Sønnen Jens B. findes nedenfor bl. Hørere
Nr. 98.

Sml. Hatting, Bergens Præstehistorie S. 147 (Zwerg 337).
Wiberg, 1, 156. 7. Worm, L. L. 1, 98. Nyerup, L. L. 55.

72. Peter Benzou deponerede 1669 fra Slagelse
Skole, blev Hører ved Kbhvns Skole, hvor han rykkede
op til 6te Lectie; herfra beskikkedes han 1676 til Rector
ved Slagelse l. Skole. Se bl. Rectorer der (No. 25.).

73. Jacob Bruun, f. 13. Marts 1657 i Kbhvn,
var en Søn af Ivar Jacobsen Bruun, Brygger og Handels-
mand paa Christianshavn, og Maria Philipsd. Gützlof.
Kom i sit 12te Aar i 5te Lectie i Kbhvns Skole, hvor-
fra han deponerede 1675. 1676 blev han Hører ved
denne Shole, 7. Nov. 1678 cand. theol., 20. Dec. 1680
Sgp. i Kornerup og Svogerslev, 12. Jan. 1689 Sgp. i
Herlev og Gjevninge; 1702 tog han Magistergraden i
Kbhvn (No. 1091); 1717 Viceprovst i Sømme Herred;
1718 fik han sin ældste Søn Caspar Bruun (Fader til
Professor Thomas Christopher Bruun) sig adjungeret, og
denne fik ved hans Afsked 1721 Kaldet; † $\frac{1}{9}$ 1739,
men kan neppe kaldes Jubellærer, da han alt 1721 havde
opgivet sit Embede. Han led i 41 Aar meget af Gigt
og var i 13 Aar sengeliggende.

∞ 1. 12. Dec. 1681 Kirsten Olufsd. Trane, Enke
efter Hr. Bernt Henrichsen, hans Formand i Kornerup og
Svogerslev. Hun † 14. Febr. 1685 (u. B.).

2. 11. Maj 1686 i Kbhvn Maren Olufsd. Graa, f.
1654 paa Møllegaard i Ingelstad H. i Skaane, † 1734
(b. 5. Dec.) (3 S. 1 D.), D. af Ole Michelsen Graa, Forvalter

i Skaane, og Dortehea Sørensd. Hendes Søn, Caspar Bruun findes bl. Hørere i Roeskilde (No. 154).

Sm. l. Treschov, 288. Gjessing, 3. 385—89 og Stamtavlen 388. Lengnick, pers. Bidrag 63. Wiberg, 1, 614. 6.

74. Andreas Mejer deponerede 1672 tilligemed sine Brødre Georg og Ove M. fra Throndhjem Skole, blev 4de Lectiehører i Kbhvns Skole og tog i denne Stilling 6. Juni 1676 i Kbhvn Baccal. Graden; blev derefter, uvist naar, res. Cap. ved Helliggejsteskirke i Kbhvn og tog som saadan 28. Juni 1688 i Kbhvn Magistergraden, † c. 1707.

Sm. l. Wiberg, 2, 148. 11.

75. Peder Andersen Højelse, f. i Højelse, hvor hans Fader Mag. Anders Thomsen var Sgp. Han deponerede 1672 ved Sorø Akademi, hvorfra han 28. Juni 1673 immatrikuledes i Kbhvn; var, da han 6. Juni 1676 tog Baccal. Graden, 2den Lectiehører ved vor Frue Skole s. St. Derefter blev han Huslærer hos Prof. Christen Nold, hvis Stedsøn han underviste. 1684 blev han Rector ved Nyborg Latinskole (underskrev som Rector Eden i Nyborg 23. Maj 1684), tog 11. Juni s. A. i Kbhvn Magistergraden og forflyttedes 8. Dec. s. A. i samme Stilling til Nykjøbing Kathedralskole, hvortil her henvises. I dette Embede † han $13\frac{1}{4}$ 1704. I Litteraturen er han blot optraadt med en latinsk Oversættelse af Christian V's danske Lov.

Sm. l. Gjessing, 2, 2, 317. Mülertz, Nyborg Skole S. 20—21, I. Barfod, Falsters Gejstlighed, 1, 70—76; 2, 310. Worm, L. L., 1, 481. Nyerup, L. L. 279.

76. Peter Viinding, f. c. 1655 i Kbhvn, S. af Samuel Viinding, deponerede 1673 fra Kbhvns Skole, ved hvilken han derefter blev Hører, og tog i denne Stilling 16. Juni 1676 Baccal. Graden.

77. Ejler Lauritsen Hirnklov, f. c. 1650 i Magleby i V. Flakkebjerg Herred i Sjællands St., hvor hans

Fader, Laurits Eriksen Hirnklov, der deponerede 1636 fra Roeskilde og findes bl. Hørere paa Herlufsholm, da levede som Sgp. Han deponerede 1669 fra Slagelse Skole (Hilarius Laurentii Megapolitanus) tilligemed sin ældre Broder, Henrik Hirnklov, der findes blandt Rectorer i Slagelse (No. 26); blev 20. Marts 1675 antagen til Hører i 4de Cl i Slagelse Skole, men blev efter Rector Peder Foss's Forflyttelse til Kbhvn, af denne 1676 kaldet til 5te Lectiehører ved vor Frue Skole og tog som saadan 29. Maj 1677 Baccal. Graden i Kbhvn. ^{5/7} 1690 blev han Rector ved Kathedralskolen i Christiania og tog som saadan 4. Maj 1692 Magistergraden i Kbhvn, † 12. Apr. (beg. 20. Apr.) 1706.

∞ 1696 Antoinette Augusta Petersen.

Sml. Thura, Idea hist. litt. Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse Skole S. 42 No. 23.

78. Niels Bybjerg fra Præstø (Nic. Andreae Urbimontanus Praestovius v. Praestius), S. af Anders Bybjerg i Præstø, deponerede 1667 fra Slagelse Skole, ved hvilken han 2. Sept. s. A. blev Hører i nederste Lectie. Han forblev der til 1669 og var, da han 29. Maj 1677 i Kbhvn tog Baccal. Graden, Hører i 3die Lectie ved vor Frue Skole s. St.

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse Skole S. 41 No. 14.

79. Hans Jensen Hee (Joh. Jani Heennius), dep. 1675 fra Slagelse Skole (imm. 19. Juli) og var Hører ved Kbhvns Skole, da han 14. Maj 1678 tog Baccal. Graden. Han maa derefter være bleven Cantor, da det vistnok er den samme som Hans Jensen, cantor scholae Hafniensis, der

∞ 11. Oct. 1687 Anna Thorsdatter.

80. Laurits Ludvigsen Vendel (Vendelinus) deponerede 1676 fra Slagelse Skole og var Hører ved Frue Skole, da han 15. Juni 1680 tog Baccal. Graden.

81. Søren Olsen Ørsted, f. c. 1650 i Randers, hvor hans Fader, Mag. Ole Sørensen Ørsted var Rector ved Latinskolen (s. bl. Rectorer i Randers No. 26). Han dimitteredes 1669 fra Randers Skole til Universitetet, blev derefter Hører ved vor Frue Skole og tog i denne Stilling 1680 Baccal. Graden i Kbhvn; blev 1684 Sognecapellan i Frederiksborg og Herløv, 1697 Sognecapellan i Kjøge og Ølsemagle, † 1709.

Sml. Wiberg, 1, 394. 9. 2, 214. 14, Hundrup, Stamt. over Familien Ørsted, 2 Udg. S. 7. Sammes Lærerstanden ved Randers Skole S. 11.

82. Niels Foss, f. 1657 i Kbhvn, var en Søn af Christian Foss, Livlæge hos Christian IV, siden Assessor i Højesteret, f. 14. Oct. 1626, † 1. Dec. 1680, og første Hustru, Else From, f. Scavenius, \approx 1655, † 1671, D. af Sjællands Biskop, Dr. Laurids Mortensen Scavenius, der findes ovenfor bl. Hørere No. 17, og Enke efter Professor Jørgen From, † 19. Aug. 1651. Han dimitteredes 1679 til Universitetet af sin Farbroder, Mag. Peder Foss fra Kbhvns Skole, ved hvilken han kort efter blev Collega, og † i dette Embede 1691.

Sml. Gjessing, 1, 273. Lengnick, Mag. Christen Foss S. 1.

83. Hans Foss, Forriges Sødskendebarn, f. 2. Juni 1660 i Lund i Skaane, hvor hans Fader, Dr. Mathias Foss (f. s. St. ^{12/10} 1627, dep. 1644 fra Sorø, † 8. Juli 1683 som Biskop i Aalborg) da levede som Rector ved Skolen. Hans Moder var Bodil Lauridsen, f. Brochmann. Han gik først i Aalborg, senere i Kbhvns Skole, hvor hans Forbroder, Mag. Peder Foss var Rector, og hvorfra han 17. Juli 1680 immatrikuleredes ved Universitetet; 1682 blev han 5te Lectiehører ved denne sin Fosterskole og tog i denne Stilling 29. Juni s. A. i Kbhvn Baccal. Graden; efter 4^{1/2} Aars Forløb forlod han Skolen for i 12 Aar at rejse udenlands; efter Hjemkomsten tog han 19. Maj 1700 Magistergraden i Kbhvn

(No. 1068) og kaldtes $\frac{3}{3}$ 1703 til Sgp. i Simested, Hvam og Hvilsom i Viborg St. (ord. 18. Maj) og resignerede 2. Juni 1710. Hans Søstersøn, Mathias Foss Hammer, findes bl. Hørere i Aalborg No. 61.

∞ Anna Magdalene Barfuss, f. c. 1681 i Sachsen, † 1740 (b. $\frac{30}{5}$) (1 D.).

Sm. Gjessing, 1, 278. Lengnick, Mag. Chr. Foss S. 3 Wiberg, 3, 41—42. Worm, L. L. 1, 317. Nyerup, L. L. 174.

84. Jens Jacobsen Damstrøm deponerede $\frac{21}{7}$ 1679 fra Kbhvns Skole, ved hvilken han derefter blev Hører, tog i denne Stilling 29. Juni 1682 Baccal. Graden, blev 4. Juni 1683 Sgp. i Slingerup og Uvelse i Lynge, Frederiksborg Herred i Sjælland, tog $\frac{11}{6}$ 1684 Magistergraden i Kbhvn (No. 817), † c. 1693.

. Sm. Wiberg, 3, 132. 10.

85. Christian Bygum deponerede 16. Juli 1684 fra Kbhvns Skole, ved hvilken han senere blev Hører. Han rykkede her op til at blive øverste Hører og tog som saadan $\frac{19}{5}$ 1696 Magistergraden i Kbhvn (No. 973).

86. Christen Worm, f. 10. Juni 1672 i Kbhvn, var en Søn af Conferentsraad, Dr. med. Villum Worm, Justitiarius i Højesteret, og Else Lüxdorph; 1686 blev han sat i vor Frue Skole, hvorfra han 1689 afsendtes til Universitetet, 1692 5te Lectiehører ved samme Skole, 1694 Prof. design. i Philosophi ved Kbhvns Universitet, 1695—98 udenlands (i Holland, England og Tydskland), 31. Jan. 1699 Vicepræst ved Nicolaikirke i Kbhvn, 1701 Sgp. s. St., $\frac{4}{1}$ 1707 Sgp. ved vor Frue Kirke s. St. og Stiftsprovst i Sjællands Stift, 1710 tillige Prof. theol. ord. ved Universitetet, 5. Jun. 1711 Biskop over Sjællands Stift (ord. 8. Febr.); ved Kbhvns Ildebrand 1728 blev Bisperesidentsen med alle Stiftskistens Documenter samt hans store og kostbare Bibliothek, medens han var ved Landemødet i Roeskilde, et Rov for Luerne; 6. Juni 1731 salvede han Christian VI og Sophie Magdalene; ved

Reformationsfesten blev han 3. Aug. 1736 ved kgl. Bulle udnævnt til Dr. theol. for at kunne conferere Graden til Disputanterne ved Festen. Under ham indførtes Confirmationen ved Fdg. 13. Jan. 1736. Han indviede 20 Biskopper, beskikkede 38 Provster og ordinerede 438 Præster; † 9. Oct. 1737, begr. i vor Frue Kirkes høje Chor. I hans Gravskrift omtales hans uryggelige Ærlighed, ubevægelige Troskab, rene og sunde Fornuft, uforfalskede Guds frygt, Sagtmodighed, Nidkjærhed og mere end menneskelige Veltalenhed. Hans Portrait er stukket af Haas (Saml. af evang. Bisk. i Sjællands St. S. 97) og af Fritsch; se Struncks Samlinger S. 724—25, hvor tillige Underskriften under det sidste Portrait findes.

∞ 1699 Christine Tisdorph, f. 16... † 18. Jan. 1729, D. af Mag. Mich. Tisdorph, hans Formand ved Nicolaikirke, og Søster Brochmand (af 4 B. levede 1 S. og 1 D.).

Sml. Thura, hist. litt. 142—43. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. IV. 98—101. Marm. Dan. 1, 68—69. Zwerg, Sjell. Cler. 359—80. M. Weldikes lat. Sergetale i Dän. Bibliothek, IV, 582—604. Nye Tidender 1733. No. 46 og 47. Adr. Cont. Efterretn. 1764 Nr. 92. Königsfeldt, Biskopper 95—96. Hundrup, Drr. Theol. Drr. Bull. XX. Helveg, Danmarks Kirkehistorie efter Reformationen, 1, 532. Wiberg, 2, 123. 25. Worm, L. L. 2, 623. Nyerup, L. L. 677, hvor tillige hans Skrifter findes.

87. Christian Lange, f. i Juni 1671 paa Asmild Kloster i Jylland, der ejedes af hans Fader, Cancelliraad Mag. Vilhelm Lange, Professor og Assessor i Højesteret (der dep. 1641 fra Herlufsholm Skole.). Hans Moder, Anna Resen, var en Datter af Sjællands Biskop Hans Hansen Resen, der 1614 dep. fra Kbhvns Skole, og som findes blandt Rectorer paa Herlufsholm. Han deponerede 1689 fra Kbhvns Skole, blev Alumnus paa Borchs Collegium og Decanus paa Communitetet og 1694 5te Lectiehører ved Kbhvns Skole; 1697—99 rejste han uden-

lands; 1701 blev han Provst paa Communitetet, men † allerede 22. Aug. 1702.

Sml. Thura, hist. litt. 126. 276. Worm, L. L., 1, 569—70. Nyerup, L. L., 332.

88. Ole Schov (Olaus Sylvius) dep. 1686 fra Kbhvns Skole, ved hvilken han var Hører i 4de Lectie, da han 30. Maj 1698 tog Baccal. Graden.

89. Vilhelm Schytte (Toxotius), f. 16. Dec. 1663 i Thronhjelm, dep. 1682 fra Bergens Skole, tog theol. Attestats og homiletisk Prøve, begge Dele med Characteren haud contemn., blev Hører ved Kbhvns Skole (hypodidascalus scholae Hafn.), hvilket han endnu var, da han 25. Aug. 1707 lod sig indskrive blandt de theologiske Candidater.

Sml. Fr. Barfod, Danmarks Gejstlighed, 2. Sp. 95.

90. Andreas Petersen Grønbeck, f. 4. Jan. 1667 i Kbhvn, dep. 1687 fra sin Fødebyes Skole, tog 1689 Baccal. Graden og 16. Juni 1692 theologisk Attestats (illum), hvorefter han blev Hører ved Kbhvns Skole; her forblev han, indtil han 1707 blev Rector ved Kjøge Skole. Se bl. Rectorer i Kjøge Nr. 17.

Sml. Lærerstanden ved Kjøge Skole. Roeskilde. 1870.

91. Christian Solgaard dep. 1688 fra Metropolitanskolen og var Hører her i 3die Lectie, da han 1698 i Kbhvn tog Baccal. Graden. Det er vistnok den Christian Sørensen Soolgaard, som af Alb. Thura omtales som Forf. til tre i 1712—14 i Kbhvn udgivne latinske, juridiske Afhandlinger.

Sml. Thura, hist. litt. 288—89.

92. Ejler Madsen Bagger dep. 1692 fra Metropolitanskolen og var 2den Lectiehører i samme, da han 1698 tog Baccal. Graden.

93. Eduard Londemann, f. 5. Juli 1680 paa Island, var en Søn af Hans Villumsen Londemann, Syssemand i Arnæs Syssel, siden Tolder i Præstø, og Gud-

rid Marcusd. Bjarnesen, en Søsterdatter af den berømte Thormod Torfæus el. Torfesen, historiographus regius rerum Norvegiarum. 1688 kom han i sin Farbroder Geert Londemanns Hus, med hvis Børn han nød Undervisning. 1694 blev han sat i vor Frue Skole i Kbhvn, hvorfra han 1698 afsendtes til Universitetet; $24/5$ 1699 tog han Baccal. Graden og blev derpaa Hører i 5te Lectie ved vor Frue Skole, indtil han 10. Feb. 1706 blev Sgp. i Skelund og Visborg i Aalborg A. i Viborg St. (ord. 5. Maj), 1724 tillige Provst i Hindsted H., 1727 Prof. i Philosophi ved Kbhvns Universitet; $18/1$ 1732 Lector Theologiae i Bergen og $26/1$ s. A. Consistorialraad; 1734 Sgp. i Fanø ved Bergen; $22/4$ 1735 tit. Assessor i Højesteret, fik senere Biskops Charakter; 29. Jan. 1749 adlet under Navn af de Rosenkrone; † 17. Sept. 1749. I sit andet Ægteskab kom han i Besiddelse af stor Rigdom; han købte Nørgaard, Børglum Kloster og 1745 Baroniet Rosendal i Bergens Stift, som 1749 blev gjort til et Stamhus, der, naar hans Slægt uddøde, skulde tilfalde Kbhvns Universitet, hvis Ret ved Opgjørelsesakten af 20. Apr. 1820 afstodes til Christiania Universitet. $9/9$ 1746 skænkede han sit Bibliothek til Sorø Akademi og 200 Rdr. til Viborg Skole (sml. Hofman, Fundat. 3, 448.). Han roses som en god latinsk Poet.

∞ 1. Marie Elisabeth Vielandt, f. 17..., † 17... (1 S. 3 D.), D. af Peter Vielandt, islandsk Kjøbmand i Kbhvn.

2. Anna Cathrine Müller, f. Nyegaard, f. 17..., † 17... (1 S. 1. D.), D. af Peder Nielsen Nyegaard (der dep. 1689 priv.), Sgp. i Resen og Humlum i Skodborg Herred, og Enke efter Biskop Marcus Müller i Bergen (f. 1681, dep. 1701, † 1731.). Sml. Pontoppidan, ann. eccl. Dan. 4, 244—45.

Sml. Thura, hist. litt. 158, 198, 234, 361. Ed. O. Schwartzkopf, Erindringslex. i Danske Saml. 4, 107—8. Gjessing, 1.

151. 214—5. L. Axelsens Dagbog. 246. Wiberg, 3, 79—80. Lengnick, Hans Villumsen Londemann. Worm, 1, 672. Nyerup, L. L., 350.

94. Torkel Rasmussen Grænov var Hører i 6te Lectie 1701—2, da han blev Conrector her; se ovenf. bl. Conrectorer Nr. 19, bl. Rectorer i Frederiksborg Nr. 6.

95. Andreas Petersen Grønbeck, f. 4. Jan. 1667 i Kbhvn., dep. 1687 fra vor Frue Skole, ved hvilken han var Hører i flere Aar. indtil han 1707 blev Rector i Kjøge (til 1713.). Se bl. Rectorer i Kjøge Nr. 17.

96. Niels Jensen Müller, f. 9. Sept. 1677 i Kbhvn, dep. 1700 fra vor Frue Skole, tog 14. Aug. 1703 theologisk Attestats (illum, 1707 indskr. non cont.) og 2. Nov. 1703 hom. Prøve (n. c.); var, da han 17. Oct. 1707 lod sig indskrive blandt de theologiske Candidater, Hører ved denne Skole.

Sml. F. Barfod. Danm. Gejstl. 2, 110 No. 408.

97. Christian Kølichen, f. 31. Dec. 1682 i Kbhvn, var en yngre Broder af Mag. Casper Jochum Kølichen, der findes bl. Conrectorer Nr. 21, og en Søn af Stadsphysicus. Dr. med. Casper Kølichen og Thyra Beate Bornemann; dep. 1701 fra vor Frue Skole (imm. 22. Juli inter primos), tog 22. Maj 1702 Baccal. Graden og blev Alumnus paa Borchs Collegium, derefter 5te og 6te Lectiehører ved denne Skole, 27. Jan. 1707 cand. theol. laud., prædikede 26. Jan. 1707 for Dimis, tog 28. Maj 1710 Magistergraden i Kbhvn (Nr. 1258), blev 18. Juli s. A. 2den res. Cap. ved vor Frue Kirke i Kbhvn, 27. Oct. 1711 1ste res. Cap. s. St. samt Sgp. i Hvidovre, hvilket blev annecteret Frederiksberg Sognekalde; † i Febr. 1747.

∞ 4. Febr. 1711 i Kbhvn Mette Mariager, f. 1691, † 1730, D. af Mag. Christen Mariager (dep. 1679 fra Aarhus Sk.). hans Formands Formand, og Ane Marie

Glud. Hun fødte ham 7 Sønner og 7 Døtre, af hvilke Tyra Sophie ∞ Conrector Caspar Frederik Munthe (ovnfr. bl. Conrectorer her Nr. 26) og Else Cathrine ∞ Mag. Ludvig de Hemmer (s. bl. Rectorer i Aalborg Nr. 18) og Anna Marie ∞ Jørgen Bagger (se nedenfor bl. Hørere Nr. 125.).

Sml. Gjessing, 3, 408 Tab. 2. Lengnick, personalh. Bidrag. Fr. Barfod, D. G., 2, 115 (Nr. 588.). Wiberg, 2, 128. 18. Worm, L. L., 1, 535.

98. Søren Mortensen Bring, Collega, formodentlig ved denne Skole,
∞ i Febr. 1705 Ingeborg Kirstine Hyllerup.

99. Peter Frølund, f. 16. Maj 1671 i Lund i Skaane, uden Tvivl en Søn af Michael Frølund, Forvalter ved Varpinge og Lunds Domkirkes Gods (siden Byfoged i Nexø og Aaker), og i saa Tilfælde Broder til 26de Rector ved denne Skole, Mag. Andreas Frølund; deponerede 1693 fra Kbhvns Skole, 14. Marts 1698 cand. theol. h. ill. (indskreven 28. Nov. 1707), 30. Marts 1700 Hører i 3die Lectie i Slagelse Skole til 22. Sept. 1701, da han rykkede op til 4de Lectie; 1707 blev han Hører i vor Frue Skole i Kbhvn, 28. Oct. 1707 prædikede han for Dimis og tog 28. Maj 1710 Magistergraden.

Sml. Fred. Barfod, Danm. Gejstl. 2, 102. Nr. 172. Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse Skole S. 45 (No. 46.).

100. Jens Jensen Bergendal, f. 2. Nov. 1684 i Munkebjergby i Sorø Amt, hvor hans Fader af s. N. (der findes ovenfor bl. Hørere Nr. 69) da var Sgp. Han blev sat i Sorø Skole, hvorfra han deponerede 1704 (tilligemed en ældre Broder Hans B.), tog 31. Maj 1707 Baccal. Graden, 15. Juli 1709 theologisk Attestats (laud.), blev derefter 5te Lectiehører ved vor Frue Skole og tog som saadan 4. Maj 1712 Magistergraden i Kbhvn, ¹⁴/₂ 1718 Sgp. ved Trinitatis K. i Fredericia og i Veilby, † ²⁸/₁ 1750.

∞ 9. Maj 1719 Kirstine Danchel, f. Hylling, f. 1681 (døbt 29. Apr.), † 17... Enke efter Mag. Poul Danchel (dep. 1690 fra Nakskov), 2den res. Cap. ved vor Frue Kirke i Kbhvn, † 1. Juli 1711, og D. af Mag. Laurits Hylling (dep. 1674 fra Kbhvns Skole), 1ste res. Cap. ved vor Frue Kirke s. St., og Karen Sørensd. Bergendal (hans Faster.). Deres Søn Jens Jensen Bergendal (der dep. 1742 fra Fredericia Skole) findes bl. Hørere i Fredericia.

Sml. Worm, 1, 99 og 3, 69. Nyerup, L. L. 55. Wiberg, 1, 385. 4.

101. Daniel Pauli, f. 13. Maj 1682 i Kbhvn, formodentlig en Søn af Daniel Pauli, f. 23. Maj 1640 i Kbhvn, † s. St. 14. Nov. 1684, Boghandler s. St. Han deponerede 1702 fra vor Frue Skole, ved hvilken han var Hører, da han 15. Dec. 1710 tog theologisk Attestats (laud.), blev 1717 Feltpræst for Major Chr. Rantzovs Cuirasserer; 1. Aug. 1720 Sgp. i Slotsbjergby og Sludstrup i Slagelse Herred indtil 10. Apr. 1750, da han afstod Kaldet til sin Svigersøn Jens Knudsen Thillerup, (der dep. 1739 priv.).

∞ 12. Juli 1720 i Kbhvn Bente Stub.

Sml. A. Teilmann, Præsterækker, S. 9. Wiberg, 1, 158. 9.

102. Bertel Wellejus, f. 1689 i Hjortlund i Ribe St., hvor hans Fader, Poul Hansen Wedel, der dep. 1678 fra Ribe, var Sgp. Hans Moder, Sara Struch, var en D. af Faderens Formand Bertel Struch. Dep. 1708 fra Ribe Skole, tog 8. Maj 1709 Baccal. Graden, blev Alumnus paa Ehlers's Collegium og derefter Hører i vor Frue Skole, tog i denne Stilling 1. Juni 1712 theol. Attestats (laud.) og prædikede 21. Maj 1713 for Dimis (laud.); 19. Juli 1717 udnævnte Biskop Chr. Muus ham til Rector ved den lærde Skole i Nyborg, hvortil han fik kgl. Confirmation 4. Aug. s. A. Se videre om ham bl. Rectorer i Nyborg.

Sml. Mülertz, S. 22. Thorup, 1843, S. 40—41. Fr. Barfod, Falst. Gejstl. 2, 70—76. Wiberg, 1, 503. 12.

103. Mag. Lars Arvesøn Kongelys (Congelius), f. af fattige Forældre i Kbhvn, blev omtrent 1700 indsat som Discipel i Metropolitanskolen, fra hvilken han deponerede 1708 (altsaa ikke i Rector S. Gluds Tid † 1705, som E. O. Schwartzkopf siger), tog 9. Maj 1709 Baccal. Graden, fik nogle Aar Condition hos Justitsraad, Borgemester Sigvard Friis i Kbhvn, († 23. Marts 1710 og gift med Sophie Nansen, der 1713 ∞ 2. den senere Præsident, Etatsraad Johannes Schrader); blev derefter Hører i 2den Classe i vor Frue Skole, hvor han efterhaanden rykkede op til 6te Lectie, og tog i denne Stilling 30. Juli 1722 Magistergraden i Kbhvn. (No. 1420.). Paa Grund af phtthisisk Constitution maatte han endelig quittere sit Skolearbejde og døde kort efter. „Han var en flittig og duelig Skolemand, en stor Philologus; den, som arvede Arvesøns lærde Sager, fik en god Arv“.

Sml. Schwartzkopf, Erindringslexicon i Danske Saml., 4, 75.

104. Johan Christian Ryge, f. 16. (el. 26.) Marts 1688 i Aarslev i Fyen, S. af Anders Madsen Ryge, f. 1617, † $16\frac{5}{5}$ 1718 (101 Aar gml.) og Cathrine Jensdatter, f. 1642 i Horsens, ∞ 1662, † 1698. Deponerede 1712 fra Kbhvns Skole, s. A. Succentor og Collega ved denne Skole, 27. Febr. 1713 Cantor ved Roeskilde Skole, † 15. Aug. 1758. Et i Olie malet Portrait af ham hænger i Roeskilde Skole. Løvrigt henvises om denne Mand, hvis Fader er Stamfader for Slægten Ryge, til Lærerstanden ved Roeskilde Skole.

∞ 1. $25\frac{2}{2}$ 1716 Mette Sophie Anderløve, f. $9\frac{3}{3}$ 1696, † $10\frac{11}{11}$ 1742, (12 B.) D. af Niels Christensen Anderløve.

2. $10\frac{5}{5}$ 1747 i Erby Præstegd. Poulina Carpine Hartmann, D. af Polycarpus Hartmann, (dep. 1688 fra Sorø), Sgp. i Kallehave, og Ida Hedevig Møller.

Sml. R. Bojesen, Fam. Ryge, S. 1.

105. Bartholomæus Christian Schytte, f. 6. Juni 1692 i Liunge ved Sorø, hvor hans Fader, Jubellærer Anders Schytte (der dep. 1657, ikke 1655, fra Viborg Skole) var Sgp., tidligere (1662—68) Hører i Sorø. Han deponerede 1708 fra Sorø Skole, tog 24. Maj 1713 Baccal. Graden, 19. Juli s. A. cand. theol. laud.; 1716 Magister i Kbhvn, s. A. Hører i 5te, senere i 6te Lectie i Kbhvns Skole, hvor han 24. Nov. 1717 holdt en oratio jubilaea metrica (som er indført i Hilar. evangel. Cypriani P. 1. cap. 2. 48), 20. Feb. 1722 Sgp. i Jersi og Sølred i Tune Herred, † 13. Sept. 1745.

∞ 1. Elisabeth Marie Kaalund, f. Eggers, Enke efter Formanden i Jersi, Mag. Jens Kaalund, der dep. 1684 pr., † 1721.

2. 1744 Magdalene Cathrine Tulle, f. de Falsen, f. 13. Dec. 1723, † ^{25/5} 1790, D. af Conferentsraad Enevold de Falsen til Østrupgaard og Mette Christiane Sørensen og Enke efter Hans Tulle, der dep. 1733 fra Christiania Skole, Sgp. i Hjørlunde, ∞ ^{13/12} 1741, † 3. Marts 1743. Hun ∞ 3. 19. Juli 1748 Anders Riegelsen (f. ^{23/9} 1689, dep. 1708, † ^{14/3} 1763), Sgp. i Jersi.

Sm l. Treschow, Jubell. 324. Gjessing, III. 273 Tab. 3 og S. 282 Note b. Geneal. biogr. Archiv, 1. 352. Wiberg 2, 23. 11. Lengnick, Fam. de Falsen, 2 Udg. S. 2. Erslew, Suppl. 3, 61. Note a.

106. Johan Jensen Arensbach, f. 1686 i Helsingør, var en Søn af Jens Andersen fra Skaane, der var i den walckendorfske Families Tjeneste, og Ellen, en fyensk Præstedatter. Deponerede 1710 fra Kbhvns Skole, 1711 cand. philos., s. A. Hører i Christiansand, hvor han 1716 i ^{1 1/2} Aar fungerede som Rector i Mag. Tobias Jensens Fraværelse. 1717 blev han Hører i 3die Lectie i Kbhvn, senere i 4de Lectie. 18. Oct. 1717 cand. theol. laud. 28. Oct. 1722 blev han Rector i Vordingborg, hvor

han 10. Nov. 1730 blev Sognepræst, † ¹⁸/₁₀ 1757. Se bl. Rectorer i Vordingborg.

Sml. Suhr, Smaaskrifter 2, 77—79. Wiberg, 3, 625. 14.

107. Mag. Clemens Schade, f. 10. Dec. 1683, dep. 1702 fra Slagelse Skole, 1705—9 Hører i Slagelse, 1714—18 Vicarius for Rector Borch i Slagelse, 1718 6te Lectiehører i vor Frue Skole i Kbhvn, 1720 Conrector s. St. (Nr. 23), 1731—65 Rector. Se bl. Rectorer Nr. 27.

108. Jesper Nielsen Løve, døbt 12. Dec. 1690 i Slagelse, Søn af Niels Jespersen og Else Albertsdatter, dep. 1710 fra sin Fødebyß 1. Skole, tog 5. Juni 1715 Baccal. Graden, blev derefter Hører ved vor Frue Skole og tog som saadan 8. Dec. 1718 theol. Attestats (h. ill.), blev 1727 pers. Cap. paa Østerø bl. Færøerne, 23. Apr. 1736 Sgp. i Vallensbæk i Smørum H., hvor han † ⁷/₄ 1747.

∞ 25. Juli 1727 paa Østerø Anna Elisabeth Lemvig, f. c. 1710 † 1791 i Kbhvn, D. af Provst Anders Knudsen Lemvig, Sgp. paa Østerø.

Sml. Hundrup, Dimitt. fra Slagelse Skole S. 30 (No. 521). Wiberg, 3, 458. 10.

109. Mag. Hans Hammer, f. 26. Maj 1695 i Nakskov, hvor Faderen Hans Hammer var Kjøbmand; Moderen var Elisabeth Rasch. Deponerede 1716 fra Kbhvn (ikke fra Nakskov), 1717 cand. philos., 20. Juni 1718 cand. theol. laud. 1719 blev han Hører i 4de Lectie i Frue Skole, rejste 1720—23 udenlands (hvor han tog Magistergraden), blev derefter Huslærer hos Løvenørn, 1729 Conrector ved Aarhus Kathedralskole og Sgp. i Aaby (ord. 21. Sept.). Se nærmere om ham bl. Conrectorer i Aarhus.

Sml. Hertel, Aarh. Domk. S. 493. Wiberg, 1, 582. 13. Sjællands Ordinationsprotocol.

110. Mag. Lars Mortensen Hammer, f. 1693 i Sjælland, hvor Faderen, Morten Hammer, var Birkedommer, men af norsk Æt, dep. 1715, immatr. 13. Juli

blandt de Udmærkede, tog 13. Maj 1717 Baccal. Graden, blev derpaa Hører i Frue Skole, tog som 5te Lectiehører 30. Juli 1722 Magistergraden, var derefter Hovmester hos Gehejmerraad Moth for de unge Herrer Gyldenkrone; 3. Marts 1724 confirmeret som Rector ved Nykjøbing Kathedralskole paa Falster, hvortil henvises; † 1720, b. ³⁰/₉.

Sml. Barfod, Falst. Gejstlighed, 1, 79—80.

111. Steen Winther, f. 20. Juli 1698 i S. Kirkeby paa Falster, hvor hans Fader, Mag. Daniel Jensen Winther (der dep. priv. 1681) var Sgp. Hans Moder var Karen Faske. Blev 1714 Discipel i Nykjøbing Kathedralskole, hvorfra han 1717 afsendtes til Universitetet, 17. Maj 1718 cand. philos. og 11. Juni 1720 cand. theol. haud illaud., derpaa Hører i vor Frue Skole; rejste 1723 til Norge, hvor han blev pers. Capell. i Valle i Lister Provsti i Christansand Stift, hvorfra han 1730 efter Sognepræsten Storchs Død drog til sin ældste Broder, Jens Winther, Sgp. i Nysted; blev 30. Maj 1732 Sgp. i Tirstrup og Fuglslev i Sønder Herred i Randers Amt, hvorfra han 9. Juli 1736 forflyttedes til Kjettinge og Breiginge i Musse Herred paa Laaland, † her 1763.

∞ 1. Elisabeth Kirstine Storch, f. 17... † 1730 i Nysted, D. af Edvard Storch (dep. 1690 pr.), Sgp. i Valle.

2. ¹⁵/₇ 1733 Nille Christiane Buch, f. 1701 † 1768, D. af Mag. Jacob Buch, (dep. 1686 fra Kolding), Sgp. i Aalsø og Hoed, Sønder H. i Randers A., og Anna Cappel.

Sml. Rhode, Laaland 486, n. U. 397-98. Wiberg, Stamf. over Familien Storch S. 1. Sammes Præsteh. 2, 88. 10. Barfod, F. G. 1, 228.

112. Mag. Jørgen Wøldike, f. 25. Nov. 1699 i Sommersted, hvor hans Fader, Peder Wøldike, var Sognepræst, og Tvillingbroder til Dr. og Prof. theol. Marcus Wøldike (bl. Dr. theol. Nr. 61); 1716 blev han tilligemed denne Broder af Faderen dimitteret til Universitetet og tog 13. Maj 1717 sammen med ham Baccal.

Graden; rejste 1717—20 udenlands og tog endelig sammen med Broderen 9. Oct. 1720 theol. Att. (laud.), blev som Broderen Alumnus paa Walckendorfs Collegium, derpaa Hører i vor Frue Skole, 19. Juni 1726 Magister i Kbhvn, 4. Marts 1729 Rector i Frederiksborg, hvortil henvises; † 1730.

Sml. Molleri Cimbr. litt. Gjessing, 1, 536. Worm, L. L. 2, 614—15. Nyerup, L. L. 681.

113. Daniel Sassenberg, f. 16. Juli 169. i Kbhvn, dep. 1713 fra Kbhvns Skole, 18. Marts 1721 cand. theol. laud., blev derefter Hører i vor Frue Skole og tog som saadan 13. Maj s. A. Baccal. Graden.

114. Andreas Berg, f. 14. Nov. 1700 i Christiansand, dep. 1720 fra vor Frue Skole i Kbhvn, 1722 Hører ved denne Skole, 5. Dec. 1724 cand. theol. h. illaud., avancerede op til Hører i 5te Lectie, i hvilken Stilling han døde i Maj 1760.

Sml. Adr. Cont. Eft. 1760.

115. Frederik Monrad, f. 22. Aug. 1702 i Thoreby paa Laaland, hvor hans Fader Mag. Erik Monrad, der dep. 1689 priv., † 1711, da var Sgp. Hans Moder var Johanne Dorothea Ravn, ∞ 2. 15. Maj 1713 Mag. Jens Kaalund, Sgp. i Tirsted paa Laaland. 1718 dep. han fra Nykjøbing Skole paa Falster, 16. Marts 1722 cand. theol. laud., s. A. Hører ved vor Frue Skole i Kbhvn, 1724—26 udenlands, 1. Juni 1731 Sgp. i Aagerup og Kirkerup i Sjælland, hvor han † 21. Juni 1758. Han har udgivet Forklaring over et Par af Pauli Breve og over Habakuk. Hans Oversættelse af Luthers Catechismus, som han oplyste ved Forklaringer, blev formedelst nogle Ord og Talemaader, som Kirkeinspectionscollegiet fandt ubekvemme og anstødelige, supprimeret.

∞ 14. Nov. 1731 i Kbhvn Ane Cathrine Bering, f. 1711 i Kbhvn, † 30. Oct. 1783, D. af Urtekræmmer

Hans Diderik Pedersen Bering og Inger Margrethe Hjort (7 S. 1 D.).

Sml. Gjessing, 3, 231—32. Wiberg, 1, 20, 7. Worm, L. L. 2, 73. 3, 533. Nyerup, L. L. 395. Danske Samlinger, 4, 109.

116. Niels Bugge, f. 11. Febr 1698 i Leganger Præstegd. i Sogns Provsti i Bergens St., hvor hans Fader, Mag. Samuel Bugge (Nr. 1338), der dep. 1681 fra Bergens Skole, var Sgp.)* Hans Moder, Anna Söphie Randolph, var en Datter af Dr. theol. Niels Randolph, Biskop i Bergen (se bl. Drr. theol. Nr. 46). Han kom i Bergens Skole, hvorfra han 1716 afsendtes til Kbhvns Universitet, hvor han 3. Juli 1719 underkastede sig theologisk Attestats (laud)., og var Hører ved vor Frue Skole, da han 13. Maj 1723 tog Baccal. Graden. 1735 blev han Sgp. i Nordalen i Bergen St., hvor han † 1737.

Sml. Worm, L. L. 1, 191. 3, 126 og Nyerup, L. L. 105.

117. Christopher Kruse, f. 28. Sept. 1692 i Stubbekjøbing, var en Søn af Jørgen Mathiesen og Lucie Christophersd. Han deponerede 1712 fra vor Frue Skole, tog 24. Maj 1713 Baccal. Graden og 11. Juni 1720 theol. Att. (non cont.), blev 1724 Hører i sin Fosterskole, ^{11/10} 1730 Sgp. i Spandet, Hviding H., Haderslev A., (ord. 9. Nov.); † 25. Nov. 1749.

∞ 27. Jan. 1731 Cæcilie Margrethe Hansen (Haugen), f. i Kbhvn.

Sml. Rhode, Haderslev Amt S. 508 (Nr. 10). Wiberg, 3, 165. 11.

118. Hans Mossin, f. 1704 i Kbhvn, hvor hans Fader Dines Andersen Mossin var Lærer ved Sæcadet-

*) En Søn af Jens Samuelson Bugge, der dep. 1649 fra Bergens Skole, ligeledes Sgp. i Leganger, hvis Fader, Pastor Samuel Bugge, der dep. 1622 fra Bergens Skole, omtales hos Worm, 1, 191 og 3, 126 og Nyerup, L. L. 105. Sml. Gjessing, 2, 1. 39 og 234 Tab. 4.

Akademiet; hans Moder var Birgitte Sidelmann. 1717 blev han Discipel i vor Frue Skole, hvorfra han deponerede 1721; 1. Juni 1722 Baccalaureus, 2. Maj 1724 cand. theol. laud., 4. Juli s. A. aflagde han den homiletiske Prøve med samme Udfald og blev strax derefter Hører i denne Skole, hvorfra Biskop Jacob Ramus kaldte ham til Rector i Nysted Skole. Se bl. Rectorer i Nysted Nr. 25.

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Nysted Skole S. 41, Wi-berg, 1, 503. 13. Barfod, F. G. 2, 76—77. Friis, Laaland, 390, Falster 169. Erlandsen. Thronhj. G. 491. Sjæll. Ordinations-protocol p. 75—76.

119. Dr. **Andreas Bredenberg**, f. 1. Juni 1700 i Ballerup, dep. 1718 fra Roeskilde Skole, blev 1727 tredie og 1729 sjette Lectiehører, 1731 Conrector ved vor Frue Skole. Se ovenfor bl. Conrectorer Nr. 24.

120. **Christian Meyer**, f. 1694; hans Deposits har jeg ikke kunnet finde. Efter Lengnicks Angivelse blev han Hører ved denne Skole og † i denne Stilling 1734.

121. **Ancher Borch**, f. 7. Jan. 1702 i Fredericia, var en Søn af Mag. Provst Christen Borch (dep. 1670 fra Kolding Skole), Sgp. ved Trinitatis K. s. St. og 2den Hustru Anna Margrethe Anchersen af Ribe. Han deponerede 1719 fra Sorø Skole, 14. Juni 1723 cand. theol. laud., blev Alumnus paa Borchs Collegium og 1729 Hører i 5te Lectie i vor Frue Skole, 9. Jan. 1733 Sgp. i Phane-fjord paa Møen (ord. 25. Febr.). 25. Nov. 1757 Sgp. i Vor-dingborg og Kastrup. † 18. Febr. 1762 efter haarde Lidelser. E. O. Schwartzkopf siger om ham: „en særdeles sød og net Latiner, en saadan Disputator, at Alle vilde, men Faa turde have med ham at gjøre. Da han laae paa Borchs Collegium, visede han sin Færdighed og Frihed i at kløve argumenta til Alles Forundring og Fornøjelse“. Om hans Virksomhed ved vor Frue Skole siger han, at „udi

saadant Embede burde han have været sin Livstid for sin grundige, naturlige og lette Læremaade, som var sine stomacho et plagis. Hans Medcolleger bluedes ved at lade sig høre i hans Nærværelse“.

∞ 8. Marts 1733 Drude Margrethe Dorschæus, f. Højer, (5 B.), Enke efter Mag. Christian Dorschæus, der dep. 1716 fra vor Frue Sk., 1ste res. Cap. ved Trinitatis K. i Kbhvn, † 1730, og D. af Commerceraad Herman Højer, Raadmand i Kbhvn, † 14. Oct. 1725.

Sml. Gjessing, Jubell. 2, 1, 49. 280. 284. Adr. Cont. Eft. 1762. N. 19. Schwartzkopf i Danske Saml. IV, 77—78. Paludan, Moens Beskr. 1, 510—11. Wiberg, 3, 625. 15.

122. Andreas Petersen Stub el. Stubbe (Stubbeus) dep. 1723 fra Slagelse Skole, blev Hører ved vor Frue Sk. i Kbhvn og tog i denne Stilling 21. Maj 1733 Baccal. Graden, han rykkede op til Hører i 6te Lectie og † 19. Marts 1768.

Sml. Adr. Cont. Eft. 1768. Nr. 24. Hundrup, Dimittender fra Slagelse Skole, S. 38.

123. Michael Juul, f. 1697, dep. 1718 fra vor Frue Skole, ved hvilken han 1730 var Hører.

124. Caspar Frederik Munthe, se ovenfor bl. Conrectorer Nr. 26.

125. Jørgen Bagger, f. 14. Juli 1706 i Slangerup, hvor hans Fader Hans Bagger da var Rector (bl. Rectorer under Nr. 18). Hans Moder var Margrethe Steenbech. Hans Fader † allerede 1708, Moderen satte ham i Frederiksborg Skole, hvorfra han 1726 sendtes til Universitetet; 4. Maj 1728 cand. theol. laud., 1731 Hører i vor Frue Skole, indtil han 12. Juli 1743 blev Sgp. i Flade, Gjerum og Fladstrand i Hjørring Amt, † 1755 (begr. 22. Jan.).

∞ 31. Juli 1743 Anna Maria Kølichen, f. 1716 i Kbhvn (døbt 6. Juli), † 1778 i Sæby (begr. 14. Jan.).

Af 9 Børn levede 2 S. og 1 D. Hun var en Datter af Mag. Chr. Køllichen, der findes ovenfr. bl. Hørere Nr. 95.

Sml. Hans Bagger S. 1. Wiberg, 1, 371. 12.

126. Peder Hersom, f. 27. Aug. 1771 i Viborg, var en Søn af Kjøbmand Christen Pedersen Hersom og Mette Kolbæk. Allerede 1717 blev han tilligemed sin ældre Broder Jens indsat som Discipel i sin Fødebys Kathedralskole, hvorfra de først 1729 dimitteredes til Universitetet. Under deres Skoletid dyrkede de tilligemed deres yngre Broder Christen, der først 1732 blev Student, Musikken og besørgede Vocal- og Instrumentalmusik i Kirken, idet de deltog i det saakaldte chorus Davidicus. Tilligemed sin ældre Broder tog han 1730 den filosofiske og 9. Juni 1734 den theologiske Examen, derefter holdt han Dimisprædiken, alt med bedste Charakter. 1731—35 var han Huslærer i Kbhvn hos Procurator Tilman Evertsen, blev 1735 af Biskop Dr. Christen Worm beskikket til Succentor og Collega ved vor Frue Skole, i hvilken Stilling han forblev i 8 Aar, indtil han 1743 af Kammerherre, Jægermester Knud Trolle til Holmegaard kaldtes til Compastor og Successor i Nestelsø og Mogenstrup i Præstø Amt (vgl. Conf. 29. Marts, ord. 17. Apr.) hos Pastor Ole Brøndby, hvem han succederede 1745. Her † han 1786 som Jubellærer.

∞ 1. 1745 Ingeborg Johanne Brøndby, f. 17... , † 1. Marts 1757 (u. B.), D. af hans Formand Ole Brøndby, der deponerede 1707 fra Frederiksborg Skole, og Magdalene Hedvig Folsach.

2. 20. Febr. 1760 Ingeborg Marie Nyegaard, f. c. 1730 i Højby, † 1796 i Kbhvn (u. B.), D. af Provst Hans Nielsen Nyegaard (f. 24. Juni 1682 i Ribe, dep. 1704 fra Kolding Skole, 17. Marts 1711 cand. theol. h. illaud.), Sgp. i Højby i Odsherred, og Marie Arendrup.

Sml. Gjessing, 3, 498—500. Wiberg, 2, 434. 10.

127. Rottiche Henrich Theicher, f. 1710 i

Kbhvn, hvor hans Fader var Borger. Dep. 1729 fra Metropolitanskolen og tog 30. Juni 1732 Baccal. Graden i Kbhvn, blev siden Hører i 3die Lectie i vor Frue Skole. Efter E. O. Schwartzkopf var han en stor Linguist saavel i de orientalske som i de europæiske Sprog, særdeles Græker, dernæst en stor Mystiker og rigtig Wolfianer. Hans umaadelige Læsning (lægger han til) og Skolearbejde forkortede hans Liv, saa at han døde længe, længe førend han skulde. *Subjectum facile doctissimum temporis in schola Hafniensi.*

Sml. Danske Samlinger, 4, 114.

128. Mag. Ludvig de Hemmer, f. 1710 i Ribe, hvor hans Fader, Dr. med. Christopher de Hemmer, var Stadsphysikus, dep. 1727 fra Ribe Skole, 12. Juli 1730 cand. theol. laud., blev Alumnus paa Borchs Collegium og Decanus paa Communitetet, ^{20/6} 1735 Mag. i Kbhvn og 1736 Hører i 6te Lectie i vor Frue Skole samt Chordegn ved vor Frue Kirke, indtil han 30. Marts 1742 blev Rector i Aalborg, hvortil henvises.

Sml. Hundrup, Lærerstanden i Aalborg Skole (bl. Rectorer Nr. 18).

129. Mag. Jens Hanssen, f. 12. Marts 1710 i Viborg, hvor hans Fader var Borger og Kirkeværge. dep. 1731 fra Viborg Skole, studerede især de orientalske Sprog og blev 1733 Alumnus paa Walekendorfs Collegium, 1739 Hører i 4de Lectie i vor Frue Skole, tog i denne Stilling 1740 Magistergraden i Kbhvn og blev 27. April 1742 Rector i Horsens (bl. Rectorer Nr. 25), 2 April 1756 Rector i Ribe, † 8. Jan. 1782.

Sml. Thorup, Program fra Ribe Skole 1830, S. 24—35. Bendz, Horsens Skoles Historie S. 59. Worm, L. L. 1. 396. 3, 299. Nyerup, L. L. 222. Erslew, Suppl. 1, 707.

130. Mag. Peter Kaasbøl. f. 11. Juli 1719 i Kbhvn, hvor hans Fader, Mag. Ejler Christopher Kaasbøl, var Sgp. ved Helligøjsteskirke. Han dep. 1736 priv.,

^{1/7} 1737 Baccalaureus, 8. Aug. 1740 cand. theol. haud illaud., blev 1742 Hører i 2den, 1743 i 3die, senere i 6te Lectie i vor Frue Skole, i denne Stilling blev han 23. Maj 1749 Mag. i Kbhvn, creeret 28. Juli 1750, 23. Sept. 1757 Rector i Nakskov, hvortil her henvises.

Sml. Hundrup, Rectorer i Nakskov (Nr. 45).

131. Jacob Højer, f. 1712 i Hjembæk, i Holbæks Amt, hvor hans Fader, Mag. Johan Højer, der 1698 dep. fra Herlufsholm, var Sgp. Dep. 1732 fra Roeskilde Skole, tog Baccal. Graden og blev Alumnus paa Borchs Collegium og Decanus paa Klosteret. 1742 blev han Hører i 6te Lectie i vor Frue Skole, 21. Juli s. A. Magister i Kbhvn, 5. Maj 1749 Rector ved Bergens Kathedralskole, hvor han † allerede 1756. Han udgav 1735—39 sex theologiske og filosofiske, latinske Afhandlinger og havde 1748—49 en Fejde med Mag. Fredr. Chr. Eilskow, da han udgav sine filosofiske Breve. 1753—55 udgav han i Bergen 3 latinske Skoleprogrammer og er vistnok den I. H. H., som bearbejdede den 1747 udkommende Reinekefos. Han skal have været en dygtig Lærer.

Sml. Bloch, Roesk. Doms. 4, 27. Lyder Sagen, Indbydelsesskr. om Bergens lat. Sk. Nyerup, Udkast til en Skolehist. 232 ff. Worm, L. L. 1, 453—54. Nyerup, L. L., 283. N. M. Petersen, Litteraturhist., 4, 230.

132. Jørgen Valerius Thormøhlen, f. 19. Juli 1717 paa Christianshavn, hvor hans Fader var Kjøbmand. Bestemt til Studeringerne nød han privat Undervisning, indtil han 1731 blev optagen i vor Frue Skole i Kbhvn, hvorfra han 1736 afsendtes til Universitetet, 1. Juli 1737 tog han Baccal. Graden og 8. Juli 1738 theologisk Attestats (h. ill.) og 1742 Magistergraden i Kbhvn; 1743 blev han Hører i sin Fosterskole, i hvilken Stilling han forblev i 15 Aar, indtil han 25. Maj 1758 af Johannes Lehn kaldtes til Sgp. paa Strynø (ord. 27. Oct.

af Biskop Ramus), 18. Marts 1773 Sgp. i Bregninge paa Thorseng, † 8. Oct. 1799.

∞ Gjertrud Marstrand, f. 1734, begr. i Rudkjøbing 12. Febr. 1812, D. af Frederik Jensen Marstrand (der dep. 1717 fra Odense), Sgp. i Simmerbølle paa Langeland.

Sml. Fyens Ordinationsprotocol 163. Wiberg, 1, 211. 9.

133. Schack Just Gudenrath, f. 4. Maj 1715 i Nyborg, var en Søn af Capitain Jacob Gudenrath, f. c. 1680, † b. 21. April 1753, Birkedommer paa Schelenborg, og første Hustru Anna Catharina Weyberg, f. 1683, † b. $23/6$ 1745. Han deponerede 1740 fra Metropolitan-skolen, 1. Juli 1741 Baccalaureus, 16. Sept. 1743 cand. theol. h. ill., blev Decanus paa Communitetet, $30/7$ 1748 Magister i Kbhvn (Nr. 1574), 1749 Hører ved vor Frue Skole, 3. Apr. 1754 Præst ved Børnehuset paa Christianshavn (ord. 27. Apr.), 1758 Sgp. ved St. Peters Kirke i Nestved, † 7. Juni 1758 paa Christianshavn, før han kunde tiltræde dette Embede.

∞ Frederikke Høvinghof, f. 1724, † 1 Aug. 1802 i Meierkrons Stiftelse i Roeskilde (1 S. 1 D.), D. af Hofkobbersmed Jacob Høvinghof.

Sml. Erslew F. L. 1, 522. Suppl. 1, 610. Hundrup, philol. Cand. 1840. S. 28. Lengnick, Jacob Gudenrath. Wiberg, 2, 436. 18.

134. Ludvig Heiberg, f. 11. Aug. 1721 i Grytens Præstegjæld i Romsdalen, hvor hans Fader Andreas Heiberg, der dep. 1707 privat, var Sgp. Hans Moder var Maren Christine Munthe. Han dep. 1740 fra Bergens Skole, blev 20. Sept. 1742 cand. theol. laud., 1744 Decanus paa Communitetet, opholdt sig 1748 i Norge, 1749 Hører ved vor Frue Skole, indtil han 1756 blev Rector ved Vordingborg Skole, tog i dette Embede 1758 Magistergraden i Kbhvn, men † allerede $30/8$ 1760.

∞ 22. Juni 1757 Inger Margrethe Heiberg, f. 23. Febr. 1737, der blev Moder til Digteren Peter Andreas

Heiberg og den efter Faderens Død fødte Professor Ludvig Heiberg, der findes blandt Conrectorer i Ribe og Rectorer i Odense. Hun ∞ 2. 1782 Kjøbmand Hans Peter Steffens i Vordingborg † ^{17/11} 1821, hvem hun ogsaa overlevede og døde i sit 90de Aar 9. Marts 1826.

Sml. I. E. Suhr, Smaaskrifter, 2, 101 ff. H. K. Heiberg, Fam. Heiberg, 37. 51. Erslew, Suppl. 1, 744.

135. Jacob Hansen, f. 1714, dep. 1736 fra Kbhvns Skole, ved hvilken han senere blev Succentor og Collega, indtil han 1763 beskikkedes til Cantor ved Frelserens Kirke paa Christianshavn.

∞ 4. Nov. 1754 Anna Margrethe Lund.

136. Cort Lydersen, f. 17. Oct. 1720 i Kbhvn. S. af Jacob Lydersen, dep. 1739 fra Kbhvns Skole, 28. Juni 1742 tog han Baccal. Graden og 18. Feb. 1744 theol. Attestats (laud.); blev derefter Hører ved vor Frue Skole i Kbhvn, indtil han 1758 blev Capellan ved Nykirken i Bergen, hvor han † 22. Nov. 1759.

Sml. Hattings Præstehist. S. 169.

137. Anders Nissen, f. 1722 i Kbhvn, dep. 1740 fra Kbhvns Skole, blev 1746 Collega og Cantor ved Helsingørs og 1754 ved Kbhvns Skole; † 1774.

∞ 1. Dorthea Cathrine Boelstrup, † 1752 el. Jan. 1753. En Søn Niels Severin Nissen.

2. Agnethe Sophie Schytte (2 S. 2 D.), D. af Niels Schytte, der findes bl. Hørere i Helsingør, † 1753. og Florentine Kamp.

Sml. Gjessing, 3, 1. 273. Tab. 3.

138. Peter Tetens, f. 28. Oct. 1710 i Nykjøbing paa Falster, hvor hans Fader Jacob Martinsen Tetens var Bager og Kjøbmand. Moderen var Anna Kirstine Hasselbarth. Han dep. 1745 fra sin Fødebys Kathedralskole, 23. Juni 1746 Baccalaureus, 17. Marts 1749 cand. theol. laud., s. A. Alumnus paa Borchs Collegium. 1750 Magister i Kbhvn, s. A. Decanus paa Com-

munitetet, 1754 2den Lectiehører i vor Frue Skole og forestod paa nogen Tid tillige 3die Lectie, 23. Apr. 1756 Rector ved den lærde Skole i Horsens, hvortil iøvrigt henvises.

Sm l. Hundrup, Drr. theol. Nr. 102 og de der om ham anførte Biographier.

139. Søren Peter Kleist, f. 3. Juli 1732 paa Bidstrupgd. ved Roeskilde, S. af Lorents Peter Kleist, Ridefoged og Ejer af Vedeløvgaard, f. 1669, † 3. Jan. 1762 paa St. Jørgensbjerg, og Hustru Anna Kirstine Anderløve, f. 9. Sept. 1691, † 20. Maj 1742. Han dep. 1748 fra Kbhvns Skole, 1749 cand. philos. laud., 7. Dec. 1751 cand. theol. laud. 1752--57 Alumnus paa Walckendorfs Collegium, 1757 4de og 1760 5te Lectiehører ved vor Frue Skole, 1758 Mag. i Kbhvn, 5. Juli 1765 Rector ved Kathedralskolen i Throndhjem, hvor han † 12. Febr. 1781 ugift. Ved Testament af 5. Febr. 1781 skjænkede han sin Formue paa 12340 Rdl. til en Arbejdstiftelse i Throndhjem (Adr. Av. 1835 Nr. 99 Tillæg) og sin Bogsamling paa 963 Bind til Throndhjems Skole. (Fred. Bugges Program fra Throndhjems Skole for 1836, jfr. N. L. Nissen, Progr. 1813 S. 10).

Sm l. H. H. Müller, Bidrag til Throndhjems Kathedralskoles Historie. 1855. S. 4. Nyerup, L. L. 310.

140. Gram, forhen Famulus ved Universitetsbibliotheket, var Hører i vor Frue Skoles 3die Lectie og † i Maj 1760.

141. Hans Gottschalck, f. 29. Jan. 1734 i Himmeløv ved Roeskilde, hvor hans Fader Lars G. var Degn (og altsaa en Broder til Conrector Johan G. i Slagelse), dep. 1751 fra Roeskilde Skole, 22. Juli 1752 Baccalaureus, 1755 Alumnus paa Borchs Collegium, 1757 Decanus paa Communitetet, 1758 3die Lectiehører i vor Frue Skole i Kbhvn, 28. Jan. 1760 cand. theol. laud., men forflyttedes i Maj s. A. som Hører i 4de Lectie til Aal-

borg Kathedralskole, hvor han senere blev Conrector og Rector. Se bl. Rectorer der.

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Aalborg Kathedralskole S. 49—51.

142. **Andreas Alsing**, f. 1726 og dep. 1749 fra Kbhvns Skole, dimitterede 1756 Thomas Severin Heiberg til Universitetet, senere blev han Hører i vor Frue Skole og forflyttedes 6. Aug. 1765 fra 4de til 5te Lectie, hvor han endnu var 1777.

Sml. Erslew, F. L. 1. 610.

143. **Peter Wøldike**, f. 15. Maj 1741 i Kbhvn, var en Søn af Prof. Dr. theol. Marcus Wøldike og Ingeborg Wolff. Dep. 1756 privat (dimitteret af ovennævnte Nr. 139 Søren Peter Kleist), 1757 Baccalaureus, 1758 Alumnus paa Borchs Collegium, 1763 Hører i 3die Lectie i vor Frue Skole, 31. Juli 1765 Magister, s. A. Hører i 4de og 1772 Hører i 6te Lectie her, men befordredes 15. Jan. 1777 til Rector ved den lærde Skole i Slagelse, hvortil henvises.

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Slagelse 1. Skole S. 17—20.

144. **Jacob Hansen** var Hører i 2den Lectie i Frue Skole, indtil han 6te Aug. 1765 rykkede op i 3die Lectie.

145. **Ole Christian Roersløf**, f. 1727 i Faxe, hvor hans Fader, der var Degn, underviste ham, indtil han blev sat som Discipel i Kbhvns Skole, hvorfra han 1750, 23 Aar gammel, sendtes til Universitetet, blev derefter Informator hos Pastor Christian Ostenfeldt i Spjellerup i Faxe Herred, derefter hos Etatsraad Morten Munthe ved Roeskilde, Landsdommer i Sjælland, indtil han 1760 fik Plads paa Borchs Collegium; 11. Marts 1763 fik Rector Peter Kaasbøl (der findes ovenfor Nr. 130), Rector i Nakskov, Bevilling til at tage ham til Subrector der. 1766 blev han 6te Lectiehører ved vor Frue Skole i Kbhvn, i hvilken Stilling han endnu var 1798, da han blev Klokker ved vor Frue Kirke. J. P. Mynster,

der 1786 hospiterede i Skolen, giver, uden dog at nævne ham, følgende karakteristiske Beskrivelse af ham: „6te Lectiehører var en aldrende, fortrukken Mand, som altid lettede i sine Benklæder og skabede sig underlig. Han kunde til Exempel begynde Undervisningen med at tage en Discipel fat ved begge Ørene og i flere Minutter ruske ham frem og tilbage, idet han idelig gjentog det Spørgsmaal: „Naa, min Søn, kan Du din Gie (Theologie)?“ Han blev da kort efter befordret til Klokke.“

Sm I. Rhode, Laalands Historie 147. Ny Udg. S. 119—20.
J. P. Mynster, Meddelelser af mit Levnet S. 26.

146. Peter Schouboe, f. 1744 i Bøvling i Skodborg Herred i Ribe St., hvor hans Fader, Mag. Jens Nicolai Schouboe (der findes bl. Hørere i Viborg Sk.) var Sgp. Dep. 1759 priv. fra Viborg, blev derefter 2den Lectiehører i vor Frue Skole og † i dette Embede 18. Febr. 1777. Han har oversat 10de Bog af Quintilian, Kbhvn 1776.

Sm I. Worm, L. L. 3, 696 og Nyerup L. L. 538.

147. Gutzon Michael Münster, f. 17. Oct. 1745 paa Staegaard i V. Hassing Sogn i Aalborg St., var en Søn af Oluf M., Skriver i Hvetbo og Kjær Herreder, og Christence Wium (Wiumb), dep. 1766 fra Aalborg Skole, blev udmærket ved den philosophiske Examen, 4. Oct. 1769 cand. theol. h. illaud., 1777 Hører i 4de Lectie i vor Frue Skole, 11. Maj 1787 Sgp. i Græse og Sigerslevvester i Sjælland, 6. Febr. 1789 i Gadstrup og Syv, Ramsø Herred, † 5. Sept. 1821. Biskop J. P. Mynster siger om ham: „Min gode Farbroder, som siden blev en retsindig og almindelig agtet Landsbypræst, og med hvem jeg derefter stedse har staaet i det venligste Forhold, er bleven over 40 Aar gammel ved at vente paa en gammel Præsts Afgang, paa hvis Kald han havde Exspectance. Han havde nu i mange Aar i den samme Classe tygget Cornelius med Tilbehør og var kjed deraf og gnaven.“

∞ 5. Juni 1788 Elisabeth Cathrine Bech, døbt 1. Nov. 1769 i Slingerup, † s. St. 17. Jan. 1830 (1 S. 3 D.), D. af Niels Bech.

Sml. Tauber, Notitser, 1, 95. 3, 28. Lengnick, Fam. Münster S. 3. J. P. Mynster, Meddelelser, S. 25—26. Hundrup, Roesk. Præster Nr. 85 S. 79—80. Wiberg, 1, 417. 15. Nyerup, L. L., 412. Erslew, F. L. 2, 359. Suppl. 2. 467—68.

148. Mag. **Jacob Jørgen Friis**, f. 1. Juni 1753 i Holbæk, hvor hans Fader, Ambrosius Friis (f. i Slagelse 28. Oct. 1722) var Guldsmed, senere Skoleholder i Querkeby. Da hans Faders Kaar vare meget daarlige, blev han opdragen hos sin Farfader Jørgen Jacobsen Friis, Byfoged i Ringsted. Han satte ham 27. Sept. 1766 i Slagelse lærde Skole, hvorfra han 1775 afsendes til Universitetet. 15. Juli 1776 tog han philosophisk og 14. Apr. 1781 den store philologiske Examen, begge med laud., blev Alumnus paa Borchs Collegium og senere Hører i vor Frue Skole 15. Juni 1786 cand. theol. haud. illaud., 1790 Mag. artium og Doctor philos. i Kbhvn, † 1794.

∞ 2. Oct. 1789 Sophie Margrethe Grønvold. Deres Søn Jacob Hansen Friis, f. 3. Aug. 1792, gik indtil 1810 i Metropolitanskolen.

Sml. Autobiographi i Moldenhawers Universitetsprogram til Formælingsfesten 1790. Nyerups Iris, 1791. 4, 162—8. Hundrup, philol. Candidater. 1849. Nr. 36 og 2 H. S. 21. Nyerup, L. L. 178.

149. **Børge Poscholan Kofod**, f. 23. Jan. 1753 i Mariager, hvor hans Fader, Mag. Jørgen Kofod, f. 11. Nov. 1721, dep. 1741 fra Kbhvns Skole, † 25. Jan. 1780, da var Capellan, senere Sgp. i Poulsker paa Bornholm. Moderen var Abigael Margrethe Poscholan, f. i Nov. 1730, † 1767 (begr. 2. Marts). Efter at have nydt Undervisning af sin Fader i Hjemmet, kom han 1767 i Frederiksborg l. Skole, hvorfra han 1770 afgik til Universitetet. Tog 6. Juni 1771 philosophisk Examen (illum) og var derpaa i over 5 Aar Hører ved den lærde Skole

i Rønne (1771—76), tog 8. Sept. 1778 theologisk Examen (h. ill.), blev 1779 Alumnus paa Ehlers's Collegium, tog 9. Sept. s. A. philologisk Embedsexamen og ansattes strax efter som Hører ved vor Frue Skole i Kbhvn; ¹⁰/₇ 1782 blev han 2den Capellan ved vor Frue Kirke s. St. (ord. ¹¹/₉), ³/₁₁ 1783 dansk Slotspræst, ¹²/₁₁ 1791 Dr. theol. i Göttingen, 16. Marts 1798 Sgp. for Helliggejstes Menighed i Kbhvn, 12. Juli 1805 entlediget som Slotspræst, † 11. Jan. 1839 som Jubellærer.

∞ 1. 13. Nov. 1782 Anna Dorothea Birch, f. 22. Juni 1757 i Kbhvn, † 15. Maj 1809 (2 S. 1 D.), D. af Byskriver og kgl. Mineralinspecteur Andreas Birch og Charlotte Marie Gardenholtz.

2. 22. Dec. 1809 i Kbhvn Marthe Margrethe Søderberg, f. 6. Sept. 1791 i Kbhvn, † s. St. 29. Marts 1859 (1 S. 6 D.). D. af Herman Henrik Søderberg, Brygger og Vægterinspecteur, og Anna Marie Lauritsen.

Sml. Gjessing, Jubell., 3, 412. Tab. 3. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 18—19. 2 H. S. 20. Callisen, Medic. Schriftst. Lex. 10, 321. 29, 311. Worm, L. L., 3, 425. Nyerup, L. L. 315. Erslew, F. L., 2, 47—48. Suppl. 2, 80—81. Wiberg, 2, 147. 36.

150. Mag. Peder Estrup, f. 6. Oct. 1756 i Nibe, dep. 1772 privat, tog 1774 den philosophiske Examen (udm.), 8 Sept. 1777 den philol. Skoleembedsexamen (laud.) og 7. Dec. 1779 theologisk Attestats (haud. illaud.), 12. Nov. 1782 Magistergraden i Philol. og blev s. A. ansat som Hører i vor Frue Skole i Kbhvn, hvor han i 6 Aar arbejdede under Rector Skule Thorlacius, indtil han 23. Maj 1788 beskikkedes til Rector ved den lærde Skole i Randers, hvortil iøvrigt henvises (bl. Rectorer Nr. 35).

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Randers 1. Skole (Randers 1871—72) S. 18—24 (hvor ogsaa hans Slægt findes) og de der citerede Kilder.

151. Nicolai Peter Aggerup, f. 1755 i Vallensved, hvor Faderen Peter Aggerup (dep. 1730 fra Sorø) var Sgp., senere (25. Aug. 1758) i Hyllested, Venslev og Holsteinborg. Hans Moder var født Siersted. 11. Oct. 1770 blev han af sin Fader sat i Slagelse l. Skole, hvorfra han ved St. Hansdag 1774 afgik til Universitetet. 6. Maj 1775 tog han filosofisk Examen (laud.), 27. Jan. 1778 theologisk Attestats (h. ill.) og 22. Dec. 1779 philologisk Examen (laud.), blev 1781 Hører i Roeskilde og 1782 i vor Frue Skole i Kbhvn, tog 12. Nov. 1782 i Kbhvn Magistergraden i Philologi, blev 30. Juni 1786 Sgp. i Roagger, Ribe St., 17. Dec. 1790 i Skuldelev og Selsø, Frederiksborg Amt, 13. Marts 1792 tillige Provst i Horns Herred; 6. Apr. 1827 blev han formedelst Sva-gelighed entlediget med Pension, † 16. Dec. 1838 i Ferslev.

∞ 21. Juni 1787 Christiane Elisabeth Knoblauch f. Kløcker, døbt 6. Juni 1759, † 3. Maj 1797, (der ∞ 1... Jensen, 2. Christopher Knoblauch, Magazinforvalter,) D. af Urtekræmmer Abraham Kløcker i Kbhvn og Hustru, f. Rohn.

Sml. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 21 (Nr. 19); 2 H. S. 16 (Nr. 21). Wiberg, Præstehist. 3, 117. 15. Lengnick, Stam-tavle over Fam. Kløcker (2den Udg.) S. 4.

152. Knud Tang, f. 1748 i Kolding, hvor hans Fader var Kjøbmand. Dep. 1771 fra Kolding l. Skole og var 1785 Hører og Succentor ved Kbhvns Skole, men blev derefter Grosserer i Kbhvn, † 18...

∞ 1. 7. Marts 1787 Else Cathrine Reimer, f. Reincke.
2. 4. Apr. 1799 Helene Cathrine Steinmann (u. B.).

Sml. Lengnick, Stamtavlen Tang.

153. Peter Raaschou, døbt 20. Juni 1762 i Trinitatis K. i Kbhvn, S. af Peder Sørensen Raaschou, en fattig Tobakskjærer og Anna Albrechtsdatter. Faderen satte ham 19. Juli 1775 i vor Frue Skole, hvor han fik

Plads nederst i 2den Lectie. Fra denne Skole dep. han 1782 og blev udmærket ved examen artium, tog 11. Juli 1783 philosophisk, 25. Jan. 1785 philologisk og 19. Juli 1787 theologisk Examen, alle med Charakteren laud., blev 1786 Hører ved vor Frue Skole, indtil han 4. Marts 1791 blev Sgp. i Sundby og Hvorup i Aalborg St., 2. Dec. 1803 Sgp. i Kolding, hvor han † 20. Jan. 1813.

∞ 6. Maj 1791 i Frue K. i Kbhvn Marie Judithe Wedel, døbt 28. Dec. 1769 i Helliggejstes K. i Kbhvn, † 9. Jan. 1832 i Skjørpinge (5 S. 3 D.), D. af Søren Henrik Wedel, Bogholder ved Kbhvns Brandforsikkring † 1805, og Marie Bertelsen.

Sm l. Wegener, om Anders Sørensen Vedel, S. 263. Lengnick, pers. Bidr. 4, 3, 34-35. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 55-56 (Nr. 93). Wiberg, Præstehist. 2, 234. 14. Erslew, Suppl. 3, 625. Note b.

154. Dr. phil. **Hans Jørgen Høxbroe**, f. 17. Oct. 1764 i Kolding, hvor hans Fader Peter Høxbroe var Kjøbmand, hans Moder var Anna Beate Møller. Han blev 1781 afsendt til Universitetet fra sin Fødebys l. Skole, blev udmærket ved examen artium, tog 8. Juli 1782 philosophisk, 13. Marts 1784 (den store) philologisk og 12. Jan. 1787 theologisk Examen, alle med Charakteren laud., blev s. A. Hører ved vor Frue Skole, 30. Sept. 1790 Magister artium og Dr. philos., 16. Sept. 1791 res. Cap. og Hospitalspræst i Veile (ord. 7. Dec.), 29. Dec. 1797 Sgp. i Rødding og Skrave i Tørningelsh, 4. Aug. 1804 tillige Provst i Frøs og Kalslunds Herreder, 10. Juli 1812 Amtsprovst, 7. Juni 1820 kaldet til Sgp. i Brøndby Øster og Vester og Provst i Smørum og Sokkelunds Herreder, hvorhen han dog ikke kom, men forblev (7. Nov.) efter Ansøgning i sit tidligere Embede, † 20. Dec. 1828. I Litteraturen er han kun optraadt med sin Doktordisputats (de principio morali philosophico) og et Par Ligtaler.

∞ 1. 8. Juni 1792 Claudiane Sabine Sølling, f. 18. Aug. 1769 i Grindsted Præstegd, † 11. Dec. 1814 (5 S. 2 D.), D. af Provst Christopher S. i Thorstrup, Ribe St.

2. 11. Aug. 1815 Karen Christine Marie Arentzen, f. 28. Sept. 1788 p. Tunø, † 5. Jan. 1855 i Høisted Præstegd. (3 S.), D. af Pastor Ole Arentzen, Sgp. i S. Vissing, og Sophie Magdalene Jansen.

Sml. Autobiographi i Programmet i Anl. af Formælingen 1790, S. 18—19. Tauber, Breve fra Kolding S. 50. Hundrup, philol. Cand. 1849. Nr. 71. S. 44—45 og 2 H. S. 21—22. Wi-berg, Præstehist. 2, 681. 14. Nyerup. L. L., 282. Erslew, F. L., 1, 738 og Suppl. 1, 893.

155. Jacob Lassen, f. 19. Sept. 1756, var en Søn af Laurits Jacobsen, Skoleholder i Pedholt i Malling Sogn i Aarhus St., blev i 1770 optagen i 4de Lectie i Aarhus Skole, fra hvilken han 1775 afsendtes til Universitetet, tog 23. Juli 1776 den philosophiske Examen (h. ill.), 20. Sept. 1785 den philologiske Skole-examen (laud.) og 25. Juni 1787 theologisk Attestats (h. ill.); blev Hører ved Frue Skole, † 1792.

Sml. Hundrup, philol. Cand. 1849. Nr. 103 S. 59. 2 H. 22.

156. Lorents Peter Hansen, f. 13. Dec. 1765 i Ribe, hvor hans Fader Hans Hansen dengang var Con-rector ved Kathedralskolen, senere Rector i Fredericia. Hans Moder var Dorthea Buchter. Dep. 1784 fra Fre-dericia Skole, 21. Juli 1785 cand. philos., 9. Jan. 1788 cand. theol. h. ill., s. A. Hører vor i Frue Skole, 18. Dec. 1795 Sgp. i Vorgod og Vium i Ringkjøbing A. (ord. 11. Apr. 1796), 22. Aug. 1828 Sgp. i Gjellerup og Sunds i Hammerum Herred i Ringkjøbing Amt, † 27. Febr. 1834.

∞ † i Holstebro (B.).

157. Morten Johansen Biilmann, f. 10. Nov. 1763 i Vonsild ved Kolding, var en S. af Johan Biil-mann, Væver i Kolding, og Ane Cathrine 1784 blev han fra Kolding privat dimitteret til Kbhvns Universitet.

Ved examen artium erholdt han Charakteren h. ill.; 1785 tog han den philosophiske Examen og 20. Jan. 1792 theologisk Attestats med Charakteren non contemn., hvori- mod han ved den homiletiske Prøve erholdt Charakteren laud. S. A. blev han Hører og Succentor ved vor Frue Skole, 25. Sept. 1795 Sgp. paa Tunø, Samsø Herred, Holbæk Amt, Aarhus Stift (ord. 4. Nov.), 2. Febr. 1798 Sgp. i Eilby og Meelby i Skovby Herred i Odense Amt, 15. Apr. 1803 i Snøde og Stoense paa Langeland, 7. Marts 1806 i Grevinge i Odsherred og endelig 4. Oct. 1815 i Skjelskør, hvor han † 15. Oct. 1828. Naar han omtales hos Erslew, er det kun, fordi han 1825 i Kbhvn har udgivet: Tale, foranlediget ved Dystløbet i Skjelskør. 8 Sider i 8vo.

∞ 10. Apr. 1789 i Kbhvn Jacobine Jacobsen, f. 21. Juni 1764 i Kbhvn, † 16. Maj 1836 (11 S. 5 D.), D. af Farver Jacobsen.

Sml. Erslews F. L. 1. 125. Suppl. 1, 143. Wiberg, 3, 82. 12. Hundrup, Fam. Saxtorff. S. 4.

158. Otto Diderik Bloch, se om ham ovenfor bl. Overlærere under Nr. 30.

159. Georg Frederik Weinschenck, døbt 11. Dec. 1772 i Draaby K., var en Søn af Frederik Vilhelm Weinschenck, Skovrider paa Jægerspris, siden Livtjener hos Kong Frederik VI, og hans 2den Hustru*) Anna Margrethe Wemmenhøy, blev sat i Herlufsholms l. Skole, hvorfra han i April 1791 afsendtes til Universitetet (laud.). Tog 6. Oct. s. A. den philosophiske, 13. Oct. s. A. den philologiske Examen og 2. Marts 1795 den philologiske Embedsexamen, alle med Charakteren laud., og blev s. A. Hører ved vor Frue Skole i Kbhvn, udnævntes ved Skolens Reform 1797 til Adjunct i det latinske Sprog og blev

*) Hans første Hustru Birgitte Elling, D. af Postmester Elling i Sorø, var født 1749, ∞ i Juli 1765, † 1770 paa Jægerspris.

15. Apr. 1803 tillige Secretair i Skoleraadet. Underkastede sig 12. Jan. 1807 theologisk Attestats (h. ill.) og blev 22. Apr. 1812 efter 17 Aars Skoletjeneste Sgp. i Krummerup og Fuglebjerg i Sorø A. (ord. 7. Maj), hvorfra han 27. Apr. 1825 forflyttedes til Skjelby og Gunderslev i Tybjerg Herred i Præstø Amt, vandt 1818 Landhusholdningsselskabets 3die Guldmedaille for en Afhandling om Markfred, † 9. Maj 1830.

∞ 1. 13. Jan. 1802 Karen Bierum, f. 17. . . , † 15. Febr. 1807 (mindst 1 S.).

2. 1807 Anna Margrethe Linnet, f. 7. Maj 1781 i Gjellerup, Hammerum H., † 11. Marts 1857 i Nestved (mindst 1 S. 1 D.), D. af Hans Ditlevsen Linnet, Herredsfoged s. St., og Caroline Christiane Kjærsgaard.

Sml. Nyerup, L. L. 647. Hundrup, philol. Candid. 1849. S. 76—77 (Nr. 133). Wiberg, Præstehist. 3, 76. 10. Erslew, F. L. 3, 479. Suppl. 3, 570.

160. Ole Johan Samsøe, f. 21. Marts 1759, var en Søn af velhavende borgerlige Forældre, af hvilke han mistede Moderen i sin Barndom, og mente at have arvet Hoved og Hjerte, men ogsaa Anlæg til Tungsind efter Faderen. Efter hjemme at have nydt privat Undervisning af en Student Friis blev han i Efteraaret 1773 sat i Huset hos Rector Skule Thorlacius i Kolding og kom i Foraaret 1774 i Kolding Skole, hvorfra han 1776 afsendtes til Universitetet. Ved examen artium erholdt han ligesom 9. Juli 1777 ved den philosophiske og 22. Dec. 1779 ved den philologiske Embedsexamen Charakteren laud. 1782—84 rejste han paa egen Bekostning til Tydskland og Frankrig, blev efter sin Hjemkomst Pageinformatør, men entledigedes 1791 med 300 Rd. i Vente- penge, da Pageopdragelsesanstalten ophævedes, men paa- tog sig nogen Tid efter ved en Vacance at undervise i en af Lectierne i vor Frue Skole, hvor han i Aug. 1792 ved en Omflytning blev Lærer i 3die Classe, og traadte saaledes i Forbindelse med sin gamle Rector fra Kolding

Skole. Dog fratraadte han allerede 1793 dette Embede og flyttede paa Landet; det næste Aar overtog han Undervisning i Borgerdydsskolen i Kbhvn, men † 24. Jan. 1796 ugift. Sørgespillet „Dyveke“, som han skrev 1795, blev første Gang opført Dagen efter hans Begravelse 30. Jan. 1796. Hans Portrait efter Medaillonon paa hans Gravsten i Lahdes Mindesmærker 1. H.

Sml. Biographi af hans Ven K. L. Rahbek i 1ste B. af hans Efterladte digteriske Skrifter (1—2 B. Kbhvn 1796) og derefter af F. Høegh-Guldberg i 1ste H. af Lahdes Mindesmærker. Jvnfr. Hermoder, 7, 86. Tilskueren 1796 Nr. 4, 5 og 9. Nyerup L. L., 517—18. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 21—22 (Nr. 20). Strunck, Saml. S. 545.

161. Niels Lang Nissen, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 29 og bl. Rectorer Nr. 31.

162. Cornelius Dichman, f. 15. Juli 1769 i Bergen, hvor hans Fader Rudolph Christian Dichman var Bedemand. Moderen var Rebekka Blytt. Kom som Discipel i sin Fødeby's Kathedralskole, hvorfra han 1787 dimitteredes til Kbhvns Universitet. Ved examen artium erholdt han ligesom 21. Juli 1788 ved den philosophiske og 20. Dec. 1793 ved den philologiske Embedsexamen Charakteren laud. Blev derpaa Collega ved vor Frue Skole i Kbhvn og udnævntes ved Reformen 1797 til Adjunct i det græske Sprog ved samme, men afgik senere og levede derefter som Privatlærer i Porsgrund, derpaa i Bergen, hvor han † ugift c. 1819.

Sml. Nyerup, L. L., 138. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 73 (Nr. 129). Lange, norsk Forf. L. 160. Lange, Dimittender fra Bergen, II, 16.

163. Christian Peter Thorlacius, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 35.

164. Hieronymus Laub, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 35.

165. Johannes Winding, f. 1773 i Throndhjem, var en Søn af Throndhjems første Bogtrykker

Jens Christensen Winding, † 13. Jan. 1783; dep. 1792 fra Throndhjems Kathedralskole, 1793 cand. philos., blev Alumnus paa Walckendorfs Collegium og senere af det pædagogiske Seminarium, derpaa Adjunct ved vor Frue Skole i Kbhvn, vandt 1801 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det filosofiske Prisspørgsmaal og blev 1804 Overlærer og Vicerector ved Bergens Kathedralskole, hvorfra han tog Afsked 1842, † 12. Juli 1843.

∞ Marie Johnsen, f. Helland, Enke efter Tegnælærer Johnsen.

Sml. L. Sagen, Bergens Latinskole (Progr. fra Bergen 1828) S. 44 og Reehorst, Bergens Kathedralskoles Historie 1826–58 (Progr. fra Bergen 1859) S. 11–12. Nyerup, L. L., 666. Lange, norsk Forf. Lex. 704. Bergens Stiftstidende. 1843. Nr. 59.

166. Peter Krog Meyer, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 37.

167. Frederik Volchersen, f. 1775, dep. 1793 priv. fra Randers Skole, blev 1804 Adjunct ved Metropolitanskolen og 1806 Overlærer ved Randers Skole (bl. Overl. Nr. 4).

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Randers I. Skole (Randers 1872). S. 34–35.

168. Hans Ancher Kofød, se ovenfor blandt Overlærere Nr. 40.

169. Johan Andreas Myhre, f. 10. Febr. 1779 i Kbhvn, dep. 1797 fra Metropolitanskolen, ved hvilken han derefter 180. beskikkedes til Adjunct, indtil han 5. Sept. 1806 forflyttedes i samme Egenskab til Frederiksborg Skole. Se bl. Rectorer (Overlærere) i Rønne Nr. 13.

Sml. Hundrup, Lærerstanden ved Renne Skole (Roeskilde 1866). S. 46–47.

170. Frederik Christian Kielsen, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 38.

171. Jens Jacob Krum (senere Keyser), se ovenfor bl. Overlærere Nr. 39.

172. Svend Borchmann Hersleb, f. 7. Marts 1784 paa Nord-Herrø Gaard i Alstahaug paa Helgeland, hvor hans Fader Jørgen Sverdrup Hersleb (der findes paa Stamtavlen hos Gjessing, Jubell. 2, 2. 260 Tab. 2) levede som Godsejer. Hans Moder var Anna Lydia Borchmann. Tog 8. Sept. 1801 examen artium i Thronhjems Skole med Udmærkelse (immatr. 12. Sept. 1803 i Kbhvn) og 4. Apr. 1804 den philosophiske Examen med samme Udfald. Blev Alumnus paa Walckendorfs Collegium, 14. Apr. 1807 cand. theol. laud. et quidem egregie. S. A. Inspecteur ved det kgl. Bibliotheks Læsesal i Kbhvn, 1808 Lærer og 30. Nov. 1810 Adjunct i Religion og Anthropologi ved Metropolitanskolen (med Anciennitet fra 1. Nov. 1809). 16. Jan. 1813 Lector og 3. Juni 1814 Professor i Theologi ved Christiania Universitet, 1818 R. af Vasaordenen, 1832 R. af Nordstjernen, 1827—28 Storthingsmand for Christiania, † 12. Sept. 1836 ugift i Christiania I Litteraturen er han mest bekjendt ved sin Lærebog i Bibelhistorie til Brug for de højere Classer i de lærde Skoler, der er udkommet i forskjellige Udgaver, ogsaa efter hans Død, og hvoraf han har givet forskjellige Uddrag og Bearbejdelser til Brug for de lærde Skolers lavere Classer og senere for Almueskoler, der ligeledes ere udkomne i mange Oplag, og hvoraf der ogsaa er udgivet en islandsk Bearbejdelse. I 1812 udgav han 4de Oplag af J. Badens latinske Grammatik. Hans Portrait af Fehr i 8vo og efter Maleri paa Christiania Universitet lithographeret af Wergmann (Fol.). 1836.

Sml. Nekrolog (af V. A. Wexels) i Tidskr. for Kirkekren. III. 271—91. Biographi m. Portrait i Bien, XXI. 111—19, og i Mærkelige Nordmænd II. 207—13. Moes biogr. Efterretn. om Eidsvolds-Repræs. og Storthingsmænd (1814—45). 75. Morgenbladet 1836. Nr. 264, Særgedigt i Nr. 267. 270. 299; jvnfr. Mindekrands fra hans særgende Disciple. Chra 1836. Nyerup, L. L. 249. Lange, norsk Forf. Lex. 270—1. P. Hjorth, Uddrag af Breve. Ny Saml. S. 270.

173. Jacob Thune, f. 22. Jan. 1791 i Vixnæs paa Laaland, hvor hans Fader af samme Navn, der dep. 1759 fra Odense Skole, da var Sgp., 1791 i St. Jørgens og Sørup ved Svendborg; hans Moder var Eringard Steenberg; (altsaa en yngre Broder af den mathematiske Professor Erasmus Georg Fog Thune i Kbhvn). 28. Sept. 1799 optoges han i 2den Lectie i Odense Skole, fra hvilken han 1807 afsendtes til Universitetet; $\frac{7}{4}$ og $\frac{6}{10}$ 1808 udmærket ved den philologisk-philosophiske Examen; 20. Juli 1812 tog han theologisk Attestats med samme Udfald. 1811 blev han constitueret Lærer og 29. Aug. 1815 Adjunct ved Kbhvns Kathedralskole, men søgte 1817 paa Grund af Ubehageligheder med nogle uorne Disciple Entledigelse og afgik 29. Marts s. A. paa Ventepenge. Aflagde 2. Apr. s. A. homil. og kat. Prøve, begge med Char. laud., 22. Juli s. A. Sgp. i Harthe og Bramdrup i Brusk H. i Vejle A. (ord. 29. Aug.), 11. Apr. 1828 Sgp. i Taulov i Elbo H. s. A. og 2. Maj 1833 i Gauerslund og Vinding i Holmans H. s. A. 7. Juni s. A. tillige Provst for Elbo, Holman, Brusk og Jerlev Herreder; 28. Juni 1840 R., 26. Marts 1842 Medlem af Vejle Amsraad, † 16. Marts 1855 i Gauerslund. I Trykken har han blot leveret tre Ligtaler.

∞ 1. 3. Jan. 1819 i Ousted Ursula Jensine Christiane Nørgaard, f. 1795 (døbt 22. Marts), sep. 182., † 23. Dec. 1855 i Kbhvn (2 D.), D. af Cancelliraad Peder Nørgaard, Birkedommer og Skriver paa Grevskabet Ledreborg, f. 1764, 1793 ex. jur. (beqvem, vel), † 28. Dec. 1845 paa Cathrinelyst ved Lejre, og Anna Cathrine Gjerlev.

2. $\frac{4}{5}$ 1829 Christiane Terkiline Hviid, f. 26. Jan. 1800 i Kolding (1 S. 5 D.), D. af Oberst Poul Mathias Hviid, Ejer af Hvidsminde, f. 29. Febr. 1748 i Kbhvn, † 12. Jan. 1830, og Anna Kirstine Bruun, f. 29. Juni 1770 i Fredericia, ∞ 22. Marts 1797, † 4. Maj 1848 i Odense.

Sml. Berl. Tid. 1853. Nr. 134. Wiberg, Præstehist. 1,

426—27. Hjort-Lorenzen, Joh. Bruuns Descendents (Haderslev 1868). S. 20. Erslews F. L. 3, 381 og Suppl. 3, 429—30.

174. Dr. phil. **Simon Sørensen Meisling**, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 42.

175. **Hans Hansen**, f. 16. Febr. 1783 i Kbhvn, hvor hans Fader Mads Hansen var Tømmersvend, indsattes 22. Febr. 1796 i 2den Cl. i vor Frue Skole, hvorfra han 1801 sendtes til Universitetet. Efter i flere Aar at have været Timelærer ved denne Skole udnævntes han 29. Apr. 1812 til Adjunct ved samme. 22. Oct. 1823 forflyttedes han herfra som Overlærer til Nykjøbing Kathedralskole, hvortil her henvises, † $\frac{6}{9}$ 1826 ugift.

Sml. Barfod, F. G. 1, 122—23. Erslews F. L. 1, 571 og Suppl. 1, 679. Thaarup, fædrenel. Nekrol. 449.

176. **Niels Frederik Bernhard Schiern**, f. 27. Nov. 1789 i Nestved, var en Søn af Oblt., Sø- og Landkrikscommissair Johan Friederich Bardenfleth v. Schiern, f. 1749, † $\frac{10}{11}$ 1808 i Aarhus, og Ingeborg Cecilia Jensen, f. 1761, † 19. Jan. 1830 i Aarhus. Optoges 21. Aug. 1802 som Discipel i Odense Skole, hvorfra han 1806 afsendtes til Universitetet*), $\frac{11}{4}$ og $\frac{3}{10}$ 1807 underkastede han sig den philosophiske og philologiske Prøve, hin med laud., denne med Udmærkelse, vandt 1811 og 1812 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af de mathem. Prisspørgsmaal, blev 5. Jan. 1813 Adjunct ved Kbhvns Kathedralskole, $\frac{30}{4}$ 1819 efter Ansøgning i Naade entlediget fra dette Embede, s. A. Bogholder i Bureauet for udenlandske Betalinger, 1823 Krd., 1826 Amtsforvalter i Nyborg, 28. Oct. 1836 v. Justitsraad, 28. Juni 1840 R., 10. Dec. s. A. Amtsforvalter i Kbhvn, 18. Juni 1846 Bankrepræsentant, 1848 overtog han Bogholderivæsenet under Finantserne, 15. Dec. s. A. Overfinantsbogholder og Chef for Statsbogholderiet under Finantsministeriets 1ste Departement, 28. Maj 1850 DM., 11. Juni 1852 v. Etatsraad, † 18. Febr. 1853.

*) I Aarene 1805—11 gaves ingen Hovedcharakter ved ex. artium.

∞ ^{8/10} 1825 i Kbhvn Susanne Margrethe Høst, f. Oxholm, f. 4 Febr. 1786, † 17. Apr. 1845, D. af Captlt. i Søetaten Jørgen Oxholm og Anna Margrethe Abildgaard, og forhen gift med Dr. juris Jens Kragh Høst.

Sml. Berl. Tid. 1853 Nr. 42. Erslews F. L. 3, 47—48 og Suppl. 3, 49—50.

177. Dr. theol. Nicolai Faber, f. 19. Juni 1789 i Odense, hvor hans Fader Rasmus Faber da var Prokurator, senere Grosserer i Kbhvn. Hans Moder var Anna Kirstine Henneberg. Nød først privat Undervisning, kom derpaa i sit 16de Aar i Odense Skole, hvorfra han 1807 afsendtes til Universitetet, tog 7. Apr. og 4. Oct. 1808 den philologiske og philosophiske Examen, hin med Charakteren laud., denne med Udmærkelse, 26. Apr. 1811 cand. theol. laud. og aflagde 4. Apr. 1812 den homiletiske og katechetiske Prøve med samme Udfald, blev s. A. Timelærer, 1813 constitueret Lærer og udnævntes til Adjunct 13. Aug. 1814 paa samme Tid, som han indgav Ansøgning om sin Entledigelse; s. A. Grosserer i Kbhvn; 15. Oct. 1817 disputerede han for den philosophiske Doctorgrad, 27. Sept. 1820 Sgp. i Allested og Vejle i Fyen (ord. 8. Nov.), 29. Maj 1826 Dr. theol. i Kbhvn, 13. Dec. s. A. Sgp. i Middelfart og Kauslunde, 12. Nov. 1830 Sgp. ved St. Knuds Kirke i Odense samt Stiftsprovst og Provst i Odense H., 19. Marts 1834 Biskop i Fyens Stift, s. A. Vicepræsæs for Fyens Stifts litterære Selskab, 10. Jan. 1835 R., 22. Maj 1840 DM., gjennemrejste i Sommeren 1846 Tydskland, Schweiz og det nordlige Italien, 18. Sept. s. A. C*, † 15. Maj 1848 i Odense. Hans Portrait, malet af Holbek, er lithogrameret i Folio af Petersen. Foruden en Del Prædikener og Taler samt Bidrag i forskjellige Tidsskrifter og Blade har han fornemlig udgivet: De ældste Christnes Apologetik. Kbhvn 1817. Bibellæsningens Væsen og Vigtighed. Kbhvn 1834. En Bearbejdelse af Thonboes bibelske Historie.

Kbhvn 1836. Katechetik. Kbhvn 1845. Kortfattet Real-Concordants og homiletisk Parabolik. Kbhvn 1848.

∞ 1. ⁵/₆ 1813 i Odense St. Hans K. Christiane Kaarup, f. 179., † 27. Juni 1823 i Allested, D. af Forvalter Søren Kaarup i Næsbyhoved Mølle ved Odense og Martha Hyllerup. Deres Søn C. G. V. Faber findes bl. Adjuncter i Odense; desuden 2 S. 3 D.

2. ²/₈ 1825 i Allested Jacobine Kaarup, f. 1. Juli 1797, † 25. Oct. 1846 i Odense, Forriges Søster (1 S. 1 D.).

Sm l. Nekrolog (af Sønnen C. G. V. F.) i For Litteratur og Kritik, VI, 256—73. Selters Nekrol. Saml. 1, 179—91. Autobiographi i Acta sol. ved Reformationsfesten 1817 p. 41—42 og i Universitetsprogrammet 1826 p. 39—42 og i P. E. Müllers Program ved hans Bispevielse 1834 S. 15—20. Nyerup. L. L. 158. Erslews F. L. 1, 395—98. Suppl. 1, 438—440. Hundrup, Drr. theol. Nr. 137 S. 76—77. Wiberg, Præstehist. 2, 516. 26.

178. Jacob Ludvig Hansen, f. 3. Febr. 1785 i Kbhvn, S. af Handelsgartner Svend Hansen, f. 1758, † 7. Dec. 1847 paa Blegdamsvejen ved Kbhvn, og Johanne Dorothea Quist, indsattes 1798 som Discipel i vor Frue Skole, hvorfra han 1802 underkastede sig exam. art. (laud.), og blev derefter 5. Nov. s. A. immatr. ved Kbhvns Universitet, hvor han næste Aar blev udmærket ved den filosofiske Examen; kom 1804 ind paa det pædagogiske Seminarium i den philologiske Classe, hvor han forblev i tre Aar; blev 1805 Timelærer i sin Fosterskole, 8. Jan. 1808 cand. theol. laud., 17. Oct. 1810 Alumnus paa Ehlers's Collegium, aflagde 17. Marts 1812 den homiletiske og katechetiske Prøve (laud. egregie), 29. Aug. 1815 Adjunct ved Kbhvns Kathedralskole, 14. Maj 1817 Sgp. i Vreilev og Hæstrup i Børglum Herred i Hjerring A., 19. Maj 1826 i Thorup i Strø H. i Frederiksborg A. og 25. Apr. 1832 i Glostrup i Smørum H. i Kbhvns A., hvorfra han 12. Juli 1858 efter Ansøgning entledigedes i Naade med Pension. Han lever nu (1872)

ved Frederiksberg. Han var anseet for en dygtig Lærer, men kom som Præst i saare knappe Kaar, hvorved han vænnedes til Sparsommelighed og yderlig Simpelhed i Levemaade, hvorved han vel senere blev en velhavende Mand, men hans uforandrede Levemaade stak saa meget desto mere af mod hans Forhold. Hans litterære Virksomhed er aldeles ubetydelig.

∞ 26. Dec. 1813 Henrikke Nannestad, f. 2. Apr. 1793 i Storehedinge, † 16. Aug. 1852 i Glostrup (4 S. 5 D.), ældste D. af Provst Frederik Engelhart Nannestad i Lille-Lyndby (dep. 1782 fra Odense Sk.) og Anna Cathrine Mentz. Sml. Lengnick, Christopher Jensen Nannestad S. 2.

Sml. A. Teilmann, Stamt. over Fam. Teilmann, 9–10. Wiberg, Præstehist. 1, 464. 13. Erslews F. L. 1. 574. Suppl. 1, 686.

179. Lauritz Christian Holsøe, f. 23. Juli 1789 paa Anholt, hvor hans Fader Niels Holsøe da var Fyrinspecteur, senere Consumptionsskriver ved Kbhvns Nørreport, f. 18. Maj 1749 i Holte, † 6. Jan. 1829; hans Moder Ingeborg Møller var døbt 1. Oct. 1761 i Kbhvn, † 10. Juni 1823 paa Vesterbro. I en Alder af henved 10 Aar optoges han i den kbhvske Borgerdydsskole, hvorfra han 1806 afsendtes til Universitetet, tog 14. April 1807 den philologiske (laud.) og 13. Oct. s. A. den filosofiske Examen (h. ill.); ernærede sig derefter i flere Aar ved private Informationer, tog 25. Apr. 1817 theologisk Attestats (laud.) og aflagde 7. Sept. 1819 homiletisk og katechetisk Prøve med bedste Charakter. Var imidlertid 30. Maj 1817 bleven Lærer i Religion ved Metropolitan-skolen, hvor han 26. Jan. 1819 beskikkedes til Adjunct med Anciennitet fra 1. Jan. 1818; 21. Marts 1821 Sgp. i Øster-Egitsborg i Baarse H. (ord. 13. Apr.) og 1. Apr. 1835 Sgp. i Frederiksberg og Hvidovre, Sokkelunds H., hvor han 18. Sept. 1846 fik Rang med Kbhvns Sogne-

præster og † 17. Aug. 1862. I Litteraturen har han blot efterladt en Mindetale (over Sophie Magd. Knuth) og en lille Afhandling om Vexeldrift i Halds Tidsskrift.

∞ 8. Maj 1822 Vilhelmine Euphrosyne Margrethe Feddersen, f. 26. Marts 1797 i Kaltenkirchen i Segeberg Amt, D. af Broder Feddersen, Sgp. s. St., og Regine Margrethe Wildenrath.

Sml. Erslews F. L. 1, 695 og Suppl. 1, 844. Lengnick, Broder Brodersen. Wiberg, Præstehist. 1, 390. 11.

180. Poul Martin Møller, f. 21. Marts 1794 i Uldum Præstegaard ved Vejle, hvor hans Fader, Dr. theol. et phil. Rasmus Møller, senere Biskop i Laalands Stift, da var Sgp., † som Jubellærer 9. Nov. 1842 (bekjendt i Skolelitteraturen ved sine Oversættelser af Livius, Sallust og Ciceros Taler). Hans Moder var Bodil Marie Thaulov, døbt 28. Juni 1765 i Kbhvn, ∞ 9. Sept. 1791 s. St., † 25. Oct. 1810. Efter at have nydt privat Undervisning af Faderen gik han 1807 til 1809 i Nakskov Skole, undervistes derpaa atter af Faderen, indtil han 1810 sattes i Nykjøbing Skole paa Falster, hvorfra han 1812 afsendtes til Universitetet (meget godt*); blev 1813 udmærket ved den philosophiske Examen, studerede derpaa Theologi og Philologi, blev Lærer i Latin i den øverste Classe i den christianshavnske og i Religion i den kbhvske Borgerdydskole, 12. Jan. 1816 cand. theol. laud., 1817—18 Huslærer paa Espe, aflagde 26. og 28. Sept. 1819 katechetisk og homiletisk Prøve med Charakteren laud., blev 24. Sept. s. A. kaldet og 1. Oct. kgl. confirmeret Præst paa det asiatiske Compagnis Chinaskib „Christianshavn“, hjemkom i Juli 1821, blev derpaa Lærer i Græsk i den kjøbenhavnske Borgerdydskoles øverste Classe, 12. Nov. 1822 Adjunct ved Metropolitanskolen, hvor han underviste i Latin og Græsk, 11. Aug. 1826 Lector, 10. Juli 1828 Professor i Philosophi ved Frederiks Universitet i Christiania, 12. Oct. 1830 Professor i Philosophi ved Kbhvns

*) 1812—1817 gaves ved Examen artium danske Hovedcharakterer.

Universitet, † 13. Marts 1838 i Kbhvn. Skjönt ikke meget produktiv indtager han dog fornemlig som lyrisk Digter en hæderlig Plads paa Danmarks Parnas. Her maa dog særlig fremhæves hans Oversættelse af Odysseens 1—6 og 9 Bog. Hans efterladte Skrifter ere udgivne i 3 B. 1839—43 af (hans Halvbroder) Chr. Winther, F. C. Olsen og Chr. Thaarup.

∞ 1. 30. Juni 1827 Betty Berg, f. $24/8$ 1804 paa Skjoldemose, † 15. Maj 1834 i Kbhvn, D. af Godsejer Chr. Fred. Berg til Skjoldemose i Fyen, R*, f. 3. Aug. 1773, † 17. Sept. 1851 paa Rødkilde, og Elisabeth Esmith, f. Hensler, f. 4. Juni 1776 paa St. Croix, ∞ 3. Aug. 1797, † 15 Marts 1851 i Kbhvn.

2. 24. Dec. 1836 i Kongens Lyngby Eline Svendine Hansine v. Bülow, f. 16. Aug. 1804 i Svendborg, D. af Oberst Adam Gottlob Josva v. Bülow, døbt 20. Aug. 1751 i Asminderød, † 31. Dec. 1834 i Svendborg, og Anna Margrethe, f. Eilersen, døbt 3. Jan. 1772 i Nørre-Sandager (f. paa Gyldensten), † 20. Maj 1832 i Svendborg.

Sml. Hans Levnet af F. C. Olsen (i 3 B. af hans samlede Skrifter). Tidskr. for Litt. og Kr. V. 379—86. Kbhvnsposten. 1838. Nr. 75, 79, 92. Dagen. 1838. Nr. 64. 69. Dansk Conversations-Lexicon. VI. Sp. 1555—59. Nord. Convers. Lex. IV. 527—28. Fr. Barfod, Fort. af Fædrel. Hist. 2, 486. Dietrichson, Indledning i Studiet af Danmarks Litteratur; 1860. S. 73—78. Lengnick, Fam. Lange til Rødkilde. S. 11. Erslew, F. L. 2, 407—9. Suppl. 2. 501—3.

181. Mag. Jacob Christen Lindberg, f. 8. Jan. 1797 i Ribe, hvor hans Fader Niels Lindberg (der findes bl. Hørere i Ribe) da var res. Cap. ved Ribe Domkirke. Hans Moder var Anna Magdalene Jacobsd. I en Alder af henved 8 Aar blev han som Discipel sat i sin Fødebys Kathedralskole, hvorfra han 1815 afsendtes til Universitetet. 1816 blev han udmærket ved den philosophiske Examen; blev s. A. Alumnus paa Walckendorfs Collegium, studerede Theologi og østerlandske Sprog og tillige under Biskop Dr. Fred. Münters Vejledning Nu-

mismatik og Epigraphik samt lagde sig derhos tillige efter Træskærerkunsten, for selv at kunne udføre de til hans videnskabelige Arbejder fornødne Figurer. Underkastede sig 14. Jan. 1822 theologisk Attestats med Charakt. laudabilis et quidem imprimis egregie (en Charakter, der kun er bleven uddelt 6 Gange), 12. Nov. s. A. Adjunct ved Metropolitanskolen, entled. 21. Aug. 1830 efter Ans. i Naade (i Anledning af hans Deltagelse i Kirkekampen), disputerede 7. Nov. 1828 for Magistergraden (10. Maj 1854 Dr. philos.), aflagde 20. og 27. Sept. 1835 den homiletiske og katechetiske Prøve (begge med laud), 8. Jan. 1844 (uden Ansøgning) Sgp. i Tingsted paa Falster (ord. 8. Marts), 1846 Æresmedlem af sociedad arqueologica española i Madrid, 26. Febr. 1853 valgtes han til Folkethingsmand for Nakskov (gjenvælgt 27. Maj 1853, 1. Dec. 1854 og 14. Juni 1855), mødte i 4de ord. Rigsdags 2 og 3 Session, paa 5—9 ord. Rigsdag samt paa den overord. Rigsdag 1855, 8. Jan. 1856 i Folkethinget valgt til Medlem af Rigsraadet, og deltog i dets 1. Samling og i den overordentlige Samling 1857. 23. Maj 1857 Sgp. i Lille Lyngby og Ølsted i Strø Herred i Sjælland, † 10. Dec. 1857 s. St. (begr. paa Frederiksberg). Hans Portrait er 1838 lithographeret af Helsted og trykt i E. Bærentzen & Co.'s Institut og 1858 lithographeret af L. Andr. Kornerup og trykt hos Tegner & Kittendorff. Om hans talrige, tildels theologisk-polemiske Skrifter maa henvises til Erslews F. L., her maa det være nok at nævne bl. hans Skoleskrifter en Udgave med Anm. af Phædrus. Kbhvn 1823 og hans forskjellige Oplysningskrifter til det hebraiske Sprog: Chrestomathi (1822), Grammatikker (1822 og 1828), Analyser (1823 og 1833), Lexikon (1835) og Bibeloversættelse, der alle hævde deres Plads i Litteraturen.

∞ 7. Apr. 1826 Anna Cathrine Elisabeth Hansen, f. 1. Jan. 1805 i Kbhvn (7 B.), D. af Destillateur og

Brændevinsbrænder Jens Peter Hansen, f. 1758, † 24. Jan. 1812, og Else Christiane Jørgensen.

Sml. Autobiogr. i Sol. Acad. ved Formælingsfesten 1828 p. 35—38. Thorup, Progr. 1824, 54—55. 1826, 68. 1830, 12. 1843, 25—26. Barfod, F. G. 2, 169—70 (hvor Børnene nævnes). Dansk Conversations-Lex. VI. 295—97. F. Barfod, Dansk Rigsdagskal. 1, 146. Sammes Fort. af Fædr. Hist. 2, 496. L. Helveg, Danmarks Kirkehist. efter Reform. II, 552. 566. 567. 627. Erslew, F. L. 2, 144—49. Suppl. 2, 223—26. Wiberg, Præstehist. 3, 344. 18.

182. Ernst Sophus Vilhelm Zahle, f. 19. Marts 1797 paa Vemmetofte, S. af Christian Gottlieb Zahle, Sgp. s. St., og Christine Esmarch, kom 1810 i Herlufsholm Skole, hvorfra han 1817 afsendtes til Universitetet (meget godt), blev 1818 udmærket ved den philosophiske Examen og vicarierede derpaa et halvt Aar for sin ældre Broder Johan Christian Julius Zahle som Lærer ved Herlufsholm Skole, blev derefter Alumnus paa Walckendorfs Collegium og Lærer i Naturhistorie ved Metropolitanskolen, vandt 1821 den udsatte Præmie for en Mindesang over Martin Luther; 15. Juli 1822 cand. theol. laud.; 27. Dec. 1823 aflagde han homil. og kat. Prøve (begge med laud.), 12. Nov. 1822 Adjunct ved Metropolitanskolen, 28. Maj 1824 Sgp. i Assens og Klakring, Bjerge H. i Vejle A. (ord. 8. Juli), erholdt 1828 en Præmie for Besvarelsen af en af det kgl. danske Videnskabernes Selskab for det thottske Legat udsat Prisopgave (om Maarens Udryddelse), 13. Marts 1829 Sgp. i Hvedstrup og Flyng i Sømme H. i Kbhvns A., 17. Oct. 1836 Hof- og Slotspræst i Kbhvn, † 30. Marts 1837. Hans Digte ere samlede og udgivne 1837 og 1843. Desuden har han bl. Andet udgivet Caualtaler (1835).

∞ 17. Sept. 1824 i Gjentofte Vilhelmine Catharine Louise Bøttger, f. 14. Juli 1802 i Kbhvn, † 5. Febr. 1837 i Hvedstrup (1 S. 3 D.), D. af Silke- og Klædekræmmer Melchior B. og Frederikke Marie Hansen. Deres Søn er den bekjendte Folkethingsmand Peter Chr.

Zahle, deres Datter den agtede Institutbestyrerinde i Kbhvn Nathalie Zahle.

Sml. Fortalen til hans Digte. 1843. S. IV—VIII. Dagen. 1837. Nr. 77. 81. B. T. 1837. Nr. 80. Kbhvnsposten. 1837. 89. 98. Adr. Cont. Eft. 1837. Nr. 83. Mindeblade for Herlovianere. 1 Saml. 105—6. Erslews F. L. 3, 632—33. Suppl. 3, 699—700. Wibergs Præstehist. 2, 110. 15. Leths Udgave af Melchiors Efterretninger om Herlufsholm. S. 452.

183. Bonaparte Børgen, se ovenfor blandt Rectorer Nr. 32.

184. Peter Andreas Plum, f. 11. (ifølge Daabsattesten 15) Dec. 1797 i Vordingborg, hvor hans Fader Anton Christopher Rohn Plum, f. 21. Aug. 1754 † 1802, var Apotheker; hans Moder var Johanne Cathrine Møller, f. 1776, † 17. Jan. 1857. Han dep. efter privat Dimission 1818 ved Universitetet (laud.), 1819 cand. philos. (laud.), 25. Oct. 1824 cand. theol. (laud.), aflagde 12. Oct. 1826 hom. og kat. Prøve (laud., laud. egr.), 1825 est. Lærer og 14. Marts 1826 Adjunct ved Metropolitanskolen, 9. Marts 1832 Sgp. i Valløby og Taarnby i Sjælland (ord. 28. Marts), 7. Juni 1837 Sgp. i Spjellerup og Smerup, Faxe H., Præstø A., 1842 Medlem af Præstø Amtsraad, 17. Marts 1848 Suppleant (for Gejstligheden) ved de erfarne Mænds raadslaaende Forsamling (der dog aldrig samledes), 28. Sept. 1850 (til 11. Maj 1851) constitueret Hovedpræst for Husum og Kirkeprovst for Husum og Bredsted Provsti (sml. Fædrelandet 1851 Nr. 119), 21. Maj 1851 R*. I Litteraturen har han blot leveret et Par smaa Afhandlinger eller Forslag.

∞ 12. Maj 1826 Anna Louise Heger, f. 19. Sept. 1799, † 19. Jan. 1833 i Valløby (2 S. 3 D.), D. af kgl. Skuespiller Jens Stephen Heger, f. $\frac{7}{9}$ 1769, dep. 1788, † $\frac{8}{3}$ 1855, og Ellen Marie Smidth, kgl. Skuespillerinde, f. 13. Dec. 1774, ∞ 4. Febr. 1797, † $\frac{7}{6}$ 1842.

Sml. Lengnick, Fam. Plum. S. 12. Fam. Drevsen. S. 10—11. Erslews, Suppl. 2, 686—87. Wiberg, Præstehist. 3. 170. 20.

185. Mag. Rudolph Johannes Frederik Henriksen, f. 15. Apr. 1800 i Schwerin, dep. 1818 fra Borgerdydskolen i Kbhvn, hvor han 1825 blev Lærer, 3. Oct. 1826 Adjunct ved Metropolitanskolen, 19. Jan. 1828 disputerede han for den philosophiske Magistergrad (¹⁰/₅ 1854 Dr. phil.), 18. Nov. 1828 Overlærer ved Helsingørs lærde Skole, 4. Sept. 1830 Lector i Sorø, 7. Juli 1843 Rector i Odense, hvor han 25. Sept. 1868 ved sit 25 Aars Rectorjubilæum udnævntes til Etatsraad og † 1871. Se bl. Rectorer i Odense.

Sml. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 85—86 (Nr. 140). Erslews F. L. 1, 635—6. Suppl. 1, 772—73.

186. Frederik Christian Olsen, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 44.

187. Frederik Christian Ingerslev, f. 4. Sept. 1803 i Gylling i Aarhus St., dep. 1820 fra Aarhus Kathedralskole. blev 1. Maj 1826 Lærer i Borgerdydskolen paa Christianshavn (til 1. Dec. 1828), 1. Apr. 1828 Lærer i Borgerdydskolen i Kbhvn (til Udgangen af 1831); i Nov. 1828 blev han Vicar i Metropolitanskolen for Overlærer H. A. Kofod (Nr. 40), 6. Juni 1829 Adjunct s. St., 16. Febr. 1833 Overlærer i Randers, 10. Juli 1841 Rector i Viborg, 14. Apr. 1844 i Kolding, 16. Jan. 1846 Professor, 28. Juni 1847 R., 22. Aug. 1856 ved Skolens Nedlæggelse sat paa Ventepenge, 15. Sept. s. A. ansat ved Metropolitanskolen som constitueret Adjunct, hvorved hans Ventepenge udfyldtes til den Gage, han som Rector havde oppebaaret, 4. Juli 1861 Rector i Aarhus, hvor han † 2. Febr. 1868. Se bl. Rectorer i Aarhus.

Sml. Hundrups Nekrolog i Aarhus Skoles Program for 1868. S. 1—10.

188. Halvor Frode Høegh Nissen, f. 26. Dec. 1806 i Kbhvn, dep. 1823 fra Metropolitanskolen, i Aug. 1829 est. Lærer ved denne Skole, hvor han 12. Oct. 1830 udnævntes til Adjunct, 6. Juli 1840 Overlærer i Frede-

riksborg Skole, hvorfra han 3. Apr. 1846 forflyttedes som Rector til Horsens l. Sk. (hvortil her henvises), † 15. April 1849.

Sm I. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 95—96. Nr. 152. Erslews F. L. 2. 452—53. Suppl. 2, 556. Selmer, nekrol. Saml. 2, 94—96. Kragballe, Stamt. over Fam. Nissen S. 9.

189. Carl Ulrik Jacobsen, f. 22. Nov. 1788 i Kbhvn. S. af Urtekræmmer Christen Jacobsen og Hustru Margrethe Dorothea Nordborg, f. 1753, † 13. Sept. 1812 i Kbhvn, blev 31. Oct. 1803 optagen i vor Frue Skole, hvorfra han 1809 afsendtes til Universitetet (immatr. 20. Apr.), 7. Oct. s. A. cand. philol. laud., 10. Apr. 1810 cand. philos. (med Udmærkelse). Efter i adskillige Aar at have undervist i flere af Hovedstadens Instituter blev han i Juli 1817 Timelærer i Metropolitanskolen i Latin, senere ogsaa i Dansk, og 12 Oct. 1830 beskikket til Adjunct ved denne Skole, 26. Aug. 1845 efter Ansøgning entlediget i Naade med Pension, † 26. Juli 1864. I Metropolitanskolens Program for 1825 har han skrevet: „Nogle Bemærkninger om de græske Accenter“, og var Medarbejder af „Borgervennen“.

∞ 18.. Siri Christence Christensen, f. Einarsen f. 12. Febr. 1796 paa Christianshavn, D. af Snedkersvend Jens Einarsen og Hustru Anna Marie Schaltz.

Sm I. Autobiographi i Metropolitanskolens Program for 1840. S. 43, jevnfr. Progr. for s. Sk. 1846. S. 17. Hundrup, Skole-Calender 1845 S. 68—69. Erslews F. L. 1, 758. Suppl. 1, 919.

190. Carl Niels Eduard Marcussen, f. 14. Jna. 1806 i Kbhvn, S. af Johannes Ambrosius Marcussen, f. 28. Febr. 1770 i Rodenæs ved Tønder, Student 1789 i Kiel, $\frac{3}{10}$ 1806 i Kbhvn, $\frac{13}{10}$ s. A. cand. theol. laud. egr., 6. Febr. 1807 Sgp. i Asnæs (ord. 3. Apr.), 1. Juni 1810 i Faarevejle og Dragsholm i Odsherred, † 22. Marts 1811, og Christiane Bolette Schov, † 19. Jan. 1848 i Kbhvn. Han optoges 1. Oct. 1816 i I Cl. i Metropolitanskolen, hvorfra han 1823 afsendtes til Universitetet

(laud.), 1824 udmærket ved 2den Examen, 17. Jan. 1831 cand. theol. laud., 1830 constitueredes han som Lærer ved Metropolitanskolen, hvor han 26. Febr. 1831 ansattes som Adjunct; han blev allerede 29. Dec. 1832 efter Ansøgning entlediget, da han blev Huslærer hos Grev Moltke-Bregentved; 12. Maj 1838 Sgp. i Dalby og Tureby i Faxe H. (ord. 27. Juni), † 5. Jan. 1859 i Dalby.

∞ 1839 Anna Rosing, f. 18.., D. af Consistorialraad Ulrik Frederik Rosing, der dep. 1796 fra Christiania Kathedralskole, † 2. Apr. 1841, Sgp. ved vor Frelasers Menighed i Horsens, og hans 1ste Hustru Anna Christine Dahl, f. Klingberg, f. ²⁶/₁ 1771, ∞ ⁷/₁₁ 1801, † ¹⁵/₁₁ 1821.

Sml. Wiberg, Præstehist. 1. 256. 15.

191. Bernth Frederik Jensen, f. 10. Sept. 1803 i Gjentofte, S. af Jubellærer, Skolelærer og Kirkesanger, Districtscommissair, DM. Frederik Jensen, f. 1771 i Kbhvn, † 1. Nov. 1850 i Gjentofte (jfr. B. T. 1848 Nr. 212), og Ane Margrethe Timm, f. 1774, † 8. Dec. 1867, begr. i Gjentofte. Efter at have nydt Undervisning af sin Fader optoges han 4. Juli 1814 i 1ste Cl. i Metropolitanskolen, fra hvilken han 1822 dimitteredes til Universitetet (laud.), 23. Oct. 1823 cand. philos. (laud.), 9. Juli 1828 cand. theol. (laud.). Foretog i Sommeren 1832 en kort Udenlandsrejse til Berlin, Dresden og det sachsiske Schweiz. Efter i 5 Aar at have uddannet sig til Skolefaget baade ved private Informationer og som Lærer i de offentlige Skoler i Kbhvn ansattes han 22. Jan 1833 som Timelærer ved Metropolitanskolen, ved hvilken han 22. Oct. s. A. ansattes som Adjunct. 20. Oct. 1834 tog han hom. og kat. Prøve, begge med laud.; 15. Marts 1858 fik han Prædikant af Overlærer; 30. Marts 1867 blev han efter Ansøgning i Naade og med Pension entlediget efter 34 Aars Tjeneste, hvorhos der allernaadigst tillagdes ham Titel af Professor. Han har udgivet Bibelsprog til Brug ved den første Religionsundervisning, med en

kort Beskrivelse af det hellige Land. Kbhvn 1839. Geographisk-historisk Beskrivelse over Palæstina. Kbhvn 1840, og har oversat nogle Taler af E. Tegnér. 1841-42.

∞ 1834 Laura Henriette Lütthans, f. 24. Apr. 1812 i Kbhvn, † 12. Apr. 1845 s. St.. D. af Oblt. og Murmester Johann Heinrich Lütthans, f. 17. Apr. 1783 i Lütjenburg, † 22. Marts 1852, og Louise Dorthea Borger, f. 17. . . , † 1839.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Program. 1840. S. 44. Hundrup, Skole-Calendar 1845. S. 37—38. Erslews F. L. 1, 772—73. Suppl. 1, 933; jfr. Program fra Metropolitanskolen 1867. S. 17.

192. Dr. phil. **Jens Bagge Friis Bjerregaard**, f. 21. Juni 1807 i Kbhvn, dep. 1823 fra Viborg Katedralskole, blev i Marts 1833 constitueret som Lærer ved Metropolitanskolen, hvor han 22. Oct. s. A. ansattes som Adjunct, indtil han 1. Jan. 1837 forfremmedes til Overlærer ved Kolding Skole; disputerede 25. Juni 1840 for Magistergraden i Philosophi (1854 Dr. phil.); 18. Nov. 1843 blev han ved kgl. Resolution entlediget fra dette Embede med Bibeholdelse af sin Gage under Navn af Ventepenge; 27. Dec. 1844 ansattes han (uden Ansøgning) som Overlærer ved Slagelse Skole, hvorhen han dog ikke kom, da han 24. Jan. 1845 efter Ansøgning entledigedes (med Tabet af Ventepenge) for at kunne modtage den ham tilbudne Plads som Bestyrer af det lærde Institut i Fredericia. Her † han efter et smertefuldt Sygeleje blidt og rolig 10. Jan. 1870.

Sml. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 91—92 (Nr. 147) og Lærerstanden ved Slagelse Skole. S. 36 (Nr. 10). Erslews F. L. 1, 123. Suppl. 1, 141.

193. Dr. phil. **Hans Kofod Whitte**, f. 8. Febr. 1810 i Korsør, dep. 1828 fra Metropolitanskolen, ved hvilken han i Juli 1837 constitueredes som Lærer og 2. Dec. s. A. beskikkedes til Adjunct, 6. Nov. 1838 Overlærer i Slagelse (Nr. 9), 25. Maj 1844 Rector ved den

lærde Skole i Rønne, 31. Aug. 1857 Rector i Randers, hvortil henvises.

Sml. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 92—93 (Nr. 148). Lærerstanden ved Slagelse l. Skole. S. 34—35. Lærerstanden ved Rønne l. Skole. S. 47—54 (Nr. 15), hvor der findes en Stamtavle over hans Æt, og Lærerstanden ved den lærde Skole i Randers. S. 30—32, hvor hans Skrifter findes.

194. Bolle Herman Mørch, f. 12. Sept. 1809 i Thorshavn paa Strømø, dep. 1827 fra Frederiksborg Skole, ved hvilken han 28. Dec. 1833 constitueredes som Lærer og 25. Sept. 1838 beskikkedes til Adjunct; 29. Jan. 1839 forflyttedes han i samme Egenskab til Metropolitanskolen, hvorpaa han 17. Oct. 1841 beskikkedes til Overlærer ved Randers l. Skole, hvortil her henvises. Ved Reductionen blev han 10. Aug. 1872 i Naade entlediget med Ventepenge.

Sml. Hundrup, philol. Cand. S. 96—97 (Nr. 153) og Lærerstanden ved Randers l. Skole S. 36—38 samt den vedføjede lille Stamtavle over Familien Mørch.

195. Johannes Andreas Ostermann, f. 5. Nov. 1809 paa Thyholm i Aalborg St, dep. 1829 fra Horsens l. Skole; den 23. Sept. 1840 beskikkedes han til Adjunct ved Metropolitanskolen, hvorfra han 18. Juli 1846 befordredes til Overlærer ved Frederiksborg l. Skole, hvortil her henvises.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Program for 1841. S. 40. Hundrup, philol. Cand. 1849. S. 98 (Nr. 155) og 2, 25. Erslews F. L. 2, 508—9. Suppl. 2, 598—99. Fr. Barfod, dansk Rigsdagskalender 238.

196. Johan Christian Subcleff Espersen, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 46.

197. Jens Andreas Christian Holbech, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 49.

198. Julius Benjamin Sorterup, f. 8. Febr. 1815 i Hjortespring i Hørløv Sogn ved Kbhvn, hvor hans Fader var Gaardejer, blev allerede i en Alder af 2 Aar

antaget som eget Barn af Fru Petra Schansgaard, f. Husum, f. 1784, † 12. Sept. 1853 i Svendborg, ∞ 15. Dec. 1802 Conrad Vilhelm Schansgaard, da Styrmand, siden Maanedslieutenant, D. M. og Bromand ved Holmens Bro, f. 1767, † 12. Aug. 1835, separ. I Oct. 1824 blev han Discipel i det v. Westenske Institut, hvorfra han 1832 afsendtes til Universitetet (laud.); 1833 cand. philos. (laud.), underviste som Student i flere af Kbhvns større Skoler, 28. Apr. 1838 cand. theol. (laud.), blev strax derpaa ansat som Lærer ved Helliggejstes Sogns off. Skole (indtil 1. Sept. 1842), tog 1840 den katechetiske og 15. Febr. 1841 den homiletiske Prøve, begge med laud., blev i Jan. 1842 Hjælpelærer i Historie og Geographi ved Metropolitanskolen, foretog fra Sommeren 1842 til Efteraaret 1843 med offentlig Understøttelse en videnskabelig Udenlandsrejse til Tydskland, Schweiz og Italien; 29. Nov. 1844 beskikkedes han til Adjunct ved Metropolitanskolen, var i flere Aar Assistent ved det kgl. Museum for nordiske Oldsager og Secretair ved den kgl. Commission for nordiske Oldsagers Opbevaring, 27. Aug. 1845 Archivsecretair og 27. Dec. 1847 (fra $\frac{1}{1}$ 1848) Archivar ved den danske Afdeling af det historisk-archæologiske Archiv under bemeldte Commission. 1. Maj 1848 efter Ansøgning i Naade entlediget som Adjunct, 27. Juni s. A. Sgp. i Langaa og Oxendrup i Gudme H. i Svendborg A., † allerede 17. Febr. 1849. Han var en godgjørende og hjælpsom Menneskeven med et blidt og følelsesfuldt, barnligt Hjerte. Han har udgivet en kort Udsigt over Museet for nordiske Oldsager (1846; ogsaa paa Tydsk s. A.) og har leveret nogle Afhandlinger i Annaler for nordisk Oldkyndighed. Var Medudgiver af „Borgervennen“.

∞ 10. Maj 1845 Anna Jeannette Caroline Nathalie Petersen, f. 9. Oct. 1826 i Kbhvn, † 16. Jan. 1856 s. St. (1 S. 1 D.), D. af Skibsbygmester i Søetaten Jacob

Vilhelm Petersen († 24. Nov. 1855 i Kbhvn) og Sophie Kirstine f. Petersen.

Sml. Program fra Metropolitanskolen. 1842. S. 58—59. Hundrup, Skole-Calendar 1845 S. 54. B. T. 1849 Nr. 51. Erslews F. L. 3, 203—4 og Suppl. 3, 216—17. Wiberg, Præstehist. 2, 283—84.

199. Andreas Peter Lunddahl, f. 1. Juni 1816 i Maribo, hvor hans Fader, Krd. Henrik Jacobsen Lunddahl, f. 26. Apr. 1778 i Kalsund i Tørninglehn, † 8. Sept. 1846 i Kbhvn, da var Amtsforvalter; hans Moder var Charlotte Amalie Rye, døbt i Indvig i Bergens St. 7. Sept. 1785, ∞ 1806 † 28. Sept. 1848 i Kbhvn. Efter at have nydt Undervisning i sin Fødeby optoges han 1. Oct. 1830 i 2 Cl. i Metropolitanskolen, fra hvilken han 1835 afsendtes til Universitetet. Han blev udmærket ved examen artium, ligeledes næste Aar ved den philosophiske Examen, 2. Juli 1840 cand. theol. (laud.), aflagde 3. Maj 1843 homiletisk og katechetisk Prøve (laud, laud.*), 13. Nov. 1841 est. Lærer ved Frederiksborg l. Skole, hvor han 26. Nov. 1842 udnævntes til Adjunct, 1844 tillige Inspector ved denne Skole; 28. Sept. 1845 forflyttedes han som Adjunct til Metropolitanskolen, ved hvilken han fra dette Skoleaars Begyndelse havde fungeret som Lærer efter Skoledirectionens Ordre; 17. Sept. 1847 entledigedes han efter Ansøgning i Naade, da han var bleven Inspecteur ved Kbhvns østre Betalingskole; 11. Marts 1851 Sgp. i Bjørnsholm og Malle i Gislum H. Aalborg A. Viborg St., boende i Ranum og Forstander for det derværende (tidligere i Snedsted) Skolelærer-Seminarium (ord. 9. Apr. i Kbhvn), 22. Jan. 1859 Sgp. i Stubbekjøbing, 30. Apr. 1869 Sgp. i Tølløse og Aagerup.

∞ 1848 Hedevig Rasmine Frederikke Tryde, f. 1822 i Glumsø. yngste D. af Stiftsprovst Eggert Christopher Tryde, der dep. 1799 fra Kbhvns Borgerdydskole, kgl. Confessionarius og Sgp. ved vor Frue K., og Kirstine Dorothea Kongslew.

SmI. Autobiographi i Metropolitanskolens Program f. 1848. S. 21—22. Wiberg, Præstehist. 3, 214. 20. Rhode, Falsters Historie, udg. af Friis. S. 107.

200. Conrad Peter Julius Krebs, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 50.

201. Carl Berg, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 47.

202. Carl Ludvig Petersen, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 48.

203. Harald Valdemar Rasmussen, f. 7. Jan. 1821 paa Herregaarden Sparretorn ved Middelfart, af hvilken hans Fader Ludvig Julius Rasmussen var Forpagter. Blev som Discipel sat i Odense Kathedralskole, fra hvilken han 1839 afsendtes til Universitetet. Han erholdt ved exam. artium ligesom 1840 ved den philosophiske, $27\frac{1}{4}$ 1843 ved den theologiske Examen og 2. Maj 1847 ved den katechetiske Prøve Carakt. laud., 27. Maj s. A. ved den homiletiske Prøve admodum laud. Var fra 1843 Manducteur i Philosophi og Theologi og blev tillige Lærer i flere offentlige Instituter; constitueredes 2. Oct. 1847 som Lærer ved Metropolitanskolen, ved hvilken han 26. Aug. 1848 beskikkedes til Adjunct. Hans Undervisningsfag vare fornemlig Dansk og Tydsk. 31. Oct. 1851 blev han beskikket til Sgp. i Halk i Haderslev Provsti, afskediget 3. Aug. 1864; lever derefter i Kbhvn som Lærer i Dansk, bl. andet ogsaa i Frøken Zahles Institut. Desuden fra 1869 ansat som Examinator i Dansk ved den almindelige Skolelærerexamen.

∞ $26\frac{1}{4}$ 1848 i Kbhvns Helliggejsteskirke Hulda Karen Marie Amalie Arnkiel, f. $26\frac{1}{10}$ 1824 i Kbhvn (4 S., hvoraf 1 død 1865, og 4 D.), D. af afd. Malermester P. Arnkiel og efterlevende Enke Amalie Wanscher.

SmI. Autobiographi i Progr. f. Metropolitanskolen for 1848 S. 21—22. Barfod og Rørdams slesvigske Kirkekalender. 1862. S. 12.

204. Carl Emil Kjellerup, f. 6. Marts 1822 i Kbhvn, hvor hans Fader Daniel Kjellerup var Vare- og

Vexelmægler, f. 10. Dec. 1784 i Kbhvn, † 24. Jan. 1865; hans Moder er Cecilie Vilhelmine Iversen, f. 17. Jan. 1799. Blev 6 Aar gammel sat i det v. Westenske Institut, der allerede besøgte af hans 2 ældre Brødre. Herfra sendtes han 1838 af V. A. Borgen og K. Chr. Nielsen til Universitetet og erholdt ved examen artium ligesom næste Aar ved den philosophiske Examen Charakteren laud.; begyndte derpaa at studere Theologi, men offrede sig siden til Naturhistorien, hvori han i 1840 blev Lærer i det v. Westenske Institut og et Par Aar senere tillige i Mariboers Realskole; i 1845 udnævntes han af Christian VIII til som Naturforsker at deltage i Corvetten Galatheas Jordomsejling, hvorfra han i Aug. 1847 vendte tilbage; overtog i Oct. s. A. efter Opfordring Undervisningen i Naturhistorie i den christianshavnske Borgerdydskole og i April ogsaa i Metropolitanskolen, ved hvilken han 15. Juli 1849 beskikkedes til Adjunct, og overtog da tillige Undervisningen i Geographi. 16. Juni 1854 udnævntes han (fra 1. Aug. at regne) til Adjunct ved Flensborg lærde og Realskole; her blev han ²⁹/₂ 1864 afskediget af den preussisk-østerrigske Civilregjering. ²⁷/₃ 1869 constitueredes han som Adjunct ved Sorø Akademis Opdragelsesanstalt og Skole, hvor han overtog Inspectorforretningerne.

☞ ²⁵/₇ 1855 i Haraldsted Kirke Anna Kirstine Amalie Salicath, f. 16. Marts 1829 i Jydstrup ved Ringsted, D. af Sgp. Jens David Frederik Salicath (☉: Salicatti), der dep. 1810 fra Frederiksborg Skole, Sgp. i Haraldsted og Alindemagle, og Kirstine Birgitte Jelstrup.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Program for 1849. S. 59—61. Erslews Suppl. 2, 28—29.

205. Christen Thomsen, f. 18. Jan. 1826 i Landsbyen Lihmskov ved Vejle, hvor hans Fader Simon Thomsen ejede en Bondegaard. Blev fra sin tidligste Barndom opdraget hos sin Farbroder Brændevinsbrænder Søren Thomsen i Aarhus, f. 1789, † 28. Marts 1857.

Han blev 1836 indsat som Discipel i Aarhus Kathedralskole, hvorfra han 1843 afsendtes til Universitetet. Han erholdt ved examen artium Charakteren laud. og blev $\frac{2}{4}$ og $\frac{20}{10}$ 1844 udmærket ved den philosophiske Examen. Han studerede derpaa Philologi og underkastede sig den 10. og 11. Nov. 1849 den philologisk-historiske Skoleembedsexamen med Charakteren laud. (45 P.) og 29. Apr. 1850 denne Examens praktiske Prøve med samme Udfald (28 P.). Under hele sin Forberedelse til denne Examen underviste han i de classiske Sprog, i hvilke han i Jan. 1850 blev Lærer i Borgerdydskolen paa Christianshavn, indtil han 24. Sept. s. A. blev constitueret som Lærer ved Metropolitanskolen og overtog omtrent paa samme Tid Undervisning i den kjøbenhavnske Borgerdydskole. 20. Maj 1851 constitueredes han under Overlærer L. H. F. Oppermanns midlertidige Dispensation til i hans Sted at fungere ved Aarhus Kathedralskole, saaledes at hans Plads i Adjunctrækken bevaredes ham. 1. Juni 1852 ophævedes denne Constitution i Aarhus, hvor han dog paa Grund af den forestaaende Hovedexamen forblev til Udgangen af Skoleaaret. 15. Juli s. A. beskikkedes han til Adjunct ved Metropolitanskolen, hvor hans Undervisningsfag vare Latin og Græsk; i August s. A. blev han Lærer i Græsk i Borgerdydskolen paa Christianshavn og i April 1853 i Latin i den kbhvske Borgerdydskole; 16. Juni (fra 1. Aug.) 1854 Collaborator ved Flensborg lærde og Realskole, men blev 29. Febr. 1864 afsat af Civilcommissairerne for Preussen og Østerrig; 28. Oct. s. A. afskediget i Naade med Pension af den danske Regjering. Lever i Kbhvn; fra Efteraaret 1865 Lærer i Latin og Græsk i den kbhvske Borgerdydskole, senere tillige i Græsk i Mariboers Skole. I 1852 udgav han Xenophons memorab. Socr. til Skolebrug bearbejdet (2 Udg. Kbhvn 1867), i 1853—54 Commentar til Bergs Udvalg af attiske Talere 3 og 4 H. og i 1854 (med R. Møller) Udvalgte Fabler af Phædrus til Skolebrug og i

1857 i Flensborg Griechisches Elementarbuch für Anfänger. I Tidsskr. f. Philol. og Pædag. (1, 168—73) har han leveret: Et Par Bemærkninger om de af de lærde Skoler i Danmark udgivne Indbydelsesskrifter til den aarlige Hovedexamen. 1869 har han udgivet Græsk Ordføjningslære og Det romerske Privatliv i Oldtiden.

∞ ^{30/10} 1851 i Frederiksberg Kirke Petrea Emmecke Engersløw, f. 9. Apr. 1826 i Kbhvn, D. af Justitsraad Erik Simon Engersløw, Kasserer ved Kbhvns Fattigvæsen, f. 11. Apr. 1797 i Kbhvn, og Pauline Dorothea Agerlin, f. 21. Dec. 1795 paa Christianshavn, † 11. Jan. 1835 i Kbhvn.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Program f. 1851. S. 17—18. Flensborg Skoles Program f. 1855. S. 73—74, jfr. Hundrup, philol. Cand. II (1851). S. 28—29 (Nr. 184). Sammes philol. hist. Candidater (1860). S. 9—10. Metrop. Progr. f. 1852. S. 27. Erslew, Suppl. 3, 378—79.

206. Carl Christian Christopher Kern, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 54.

∞ 2. ^{20/5} 1872 i Hørby K. i Holbeks A. Erasmine Severine Gjessing, f. 3. Aug. 1835 i Torkildstrup p. F., D. af Sgp. (^{3/12} 1842) i Ballerup og Maalev i Smørum H. Kbhvns A. Hans Jørgen Gjessing, f. ^{3/5} 1784 i Storevarde, dep. 1801 fra Aalborg Sk., † ^{22/3} 1854 (sml. Erslew, F. L. 1, 495. Suppl. 1, 556) og Sophie Kirstine Rabener, f. ^{28/8} 1794 i Haderslev, ∞ ^{8/} 1810, † ^{19/3} 1853 i Lyngby.

207. Laurits Severin Sørensen, f. 3. Juli 1826 i Odense, hvor hans Fader, Cancelliraad, Landstingsmand Søren Sørensen, er Branddirecteur og Bestyrer af en Realskole samt et Landvæsensinstitut, f. 17. Oct. 1801 i Overby ved Vejle (Fr. Barfod, dansk Rigsdagskal. 1, 180) og Nicoline Christine Vidding. Undervist i sin Faders Realskole blev han i 1841 optagen i Odense Kathedralskole, hvorfra han 1845 afsendtes til Universitetet. Han erholdt ved examen artium ligesom næste Aar ved den phi-

losophiske Examen og 23. Oct. 1851 ved theologisk Attestats og derefter ved begge de praktiske Prøver Charakteren laud.; 29. Nov. 1851 blev han Timelærer ved Metropolitanskolen i Dansk og Tydsk, 18. Sept. 1853 Adjunct s. St. Var imidlertid fra 24. Dec. 1851 Alumnus paa Borchs Collegium; besøgte 1857 Skotland; 3. Febr. 1860 Sgp. og første Lærer paa Turø (tidligere Annex til St. Nicolai Kirke i Svendborg), ord. 28. Marts. Vandt 1862 2den Præmie af det evangelisk-christelige Præmielegat; nu Sgp. i Ulsø og Ø. Egede i Faxe H. i Præstø A. I Steenstrups Dansk Maanedskrift (VII, 34—49. 201—18) har han leveret nogle Erindringer fra Skotland. Hans øvrige litteraire Arbejder opregnes hos Erslew.

∞ 1. 17. Oct. 1857 Margaret Lütthans, f. Miller, f. 3. Jan. 1823 paa St. Croix, † 8. Juni 1864 p. Turø, Enke efter Proprietair F. V. Lütthans til Skovsgaard ved Viborg (Broder til Overlærer C. L. Petersens og Adjunct B. F. Jensens Hustruer) og D. af Thomas Henry Hugh Miller, Architect paa St. Croix, og Mary

2. 30. Nov. 1867 Johanne Cathrine Vandel, f. 31. Oct. 1849 i Svendborg, D. af Kjøbmand Jens Christian Vandel og Johanne Christine Scheel.

Sml. Autobiographi i Progr. f. Metr. 1852. S: 28. Erslew, Suppl. 3, 337—38. Wiberg, Præstehist. 3, 383—84.

208. Peter Jacob Petersen, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 52.

209. Carl Johan Fogh, se ovenfor bl. Overlærere Nr. 51.

210. Professor, Dr. Frederik Christian Ingerslev var fra 15. Sept. 1856 til 4. Juli 1861 midlertidig ansat som constitueret Lærer ved Metropolitanskolen, se ovenfor bl. Adjuncter Nr. 187.

211. Kristian August Emil Arentzen, f. 10. Nov. 1823 i Kbhvn, S. af Etatsraad Gunder August

Arentzen, forhen Kasserer i Krigsministeriet, R*, og Marie Elisabeth Schmidt. Han blev som Discipel sat i det v. Westenske Institut, hvorfra han 1841 afsendtes til Universitetet. Ved exam. artium erholdt han Charakteren laud.; den 13. Apr. og 4. Nov. 1842 underkastede han sig den philologisk-philosophiske Examen med Charakteren laud. illaud., studerede Æsthetik og nordisk Mythologi; deltog som Frivillig i Felttoget 1848 indtil Slaget ved Slesvig; leverede derefter mange lyriske Digte i forskjellige danske Blade og udgav 1849 (o: 1848) i Forb. med Brynjolf Snorrason Nordiske Myther, fortalte efter Kilderne, og 1849 Oldnordiske Sagaer, samt 1849—50 Sagaer 1—4 Samling. Fra Oct. 1850 til Apr. 1851 udgav han et litterairt Maanedskr. i Forb. med Fistaine; 1852 Gunløg Ormetunge. dramatisk Digtning i 3 Akter. Fik i 1852 et kongeligt Rejsestipendium og foretog om Sommeren en Rejse til Island. I 1853 udgav han Knud den Hellige (dram. Digtning i 5 Akter), i 1854 Digte. 17. Oct. 1856 underkastede han sig Magisterconferentsen med Philosophi som Hovedfag (særlig fremhævet Æsthetik) med Charakteren admissus cum laude; 1857 udgav han et nyt Bind Digte (Et Livsstadium); 28. Marts 1860 constitueredes han som Lærer ved Metropolitanskolen, hvor han gav Undervisning i Dansk og Tydsk, 30. Marts 1861 beskikkedes han til Adjunct s. St. Ved kgl. Resolution af 15. Apr. 1862 fritoges han for sine Embedsforretninger i Skoleaaret 1862—63 for at kunne foretage en videnskabelig Udenlandsrejse til Schweiz, Italien, hvor han opholdt sig hele Vinteren i Rom, og hjem over Frankrig. S. A. udgav han en ny Digtsamling. Hans vigtigste Skrift er: Baggesen og Oehlenschläger, litteraturhist. Studie. 1—3 B. Kbhvn. 1870—72. Den 10. Aug. 1872 entledigedes han ved den Reduction, der var en Følge af nederste Classes Nedlæggelse, i Naade med Ventepenge, hvorefter han tiltraadte en Udenlandsrejse, paa hvilken han endnu befinder sig.

∞ ^{12/5} 1858 i Trinitatis K. Christiane Mikaeline Jensen, f. ^{13/9} 1832 i Kbhvn, D. af Viceinspecteur og Lærer ved Østre Betalingsskole Jens Peter Jensen og Mikaeline Hansen.

Sm l. Erslews Suppl. 1, 37—38. Weilbach, Litteraturlæxicon S. 3. Sendagsposten (Biographi med Portrait).

212. Otto Daniel Fibiger, f. 26. Marts 1824 i Kbhvn, S. af Oblt., Land- og Søkrigscommissair Johan Adolph Fibiger, R*, og 1ste Hustru Margrethe Cecilie Aasen. Efter at have nydt privat Undervisning blev han 1842 af nuværende Professor, Dr. phil. J. L. Ussing dimitteret til Universitetet og blev udmærket ved exam. artium. Den 1. Apr. og 25. Apr. 1844 (ikke 1843) underkastede han sig den philologisk-philosophiske Examen med Charakteren laud. (6 l. p. c., 3 hand illaud. i Historie, Mathematik og Astronomi). Studerede derefter Philologi og blev 22. Dec. 1847 Alumnus paa Borchs Collegium. Deltog som frivillig Menig i Felttoget 1848 og var med i Fægtningerne ved Nybøl (28. Maj) og Dybbøl (5. Juni). Han tog 8. og 9. Nov. 1849 philologisk-historisk Embedsexamen med Char. laud. (44 P.) og 1. Nov. 1850 samme Examens praktiske Prøve med samme Udfald (30 P.). 19. Apr. 1852 udnævntes han til 6te Lærer ved Flensborg lærde og Realskole og 16. Juni 1854 til Collaborator s. St., men blev 6. Aug. 1858 i Naade med Ventepenge entlediget fra dette Embede og antoges 19. Aug. s. A. som Timelærer i Dansk og Græsk ved Metropolitanskolen og 12. Aug. 1859 ligeledes i Latin og Græsk som Vicar for Adjunct P. J. Petersen, constitueredes 23. Apr. 1860 som Lærer ved denne Skole og beholdt 17. Maj s. A. Prædikat af Overlærer. Var tillige Lærer i Latin og Tydsk i Borgerdydskolen i Kbhvn. 29. Juli 1871 beskikkedes han til Rector ved den lærde Skole i Horsens fra 23. s. M. at regne, hvortil henvises.

∞ ^{21/5} 1853 i Trinitatis Kirke Bella Nathan, f. ^{17/3}

1827 i Kbhvn. D. af Silke- og Klædehandler David N. og Bolette Davidsen.

Sml. Hundrup, philol. hist. Candidater. 1860. S. 8—9.

213. **Henrik Sophus Smith**, se ovenfor blandt Overlærere Nr. 53.

214. **Johan Frederik Anton Martinus Carøe**, f. 25. Juli 1811 i Landsbyen Ingerslev i Randers A., S. af Kystbefalingsmand Johan Frederik Carøe, Ejer af Ingerslevgaarden, f. $13/2$ 1776, † $10/1$ 1829, og Anna Elisabeth Brøchner, f. 1. Febr. 1773, † 22. Juli 1808, † 25. Juli 1811, næstyingste D. af Consistorialraad, Provst Hans Brøchner, Sgp. i Spentrup, og Mette Marie Vedege. Hans Fader satte ham i Fredericia lærde Institut, hvorfra han 1829 af Erik Peter Rosendahl afsendtes til Universitetet. Ved examen artium erholdt han Charakteren h. ill., 1830 underkastede han sig den philosophiske Examen med Char. laud. og 15. Apr. 1834 theologisk Attestats (h. ill.). Foretog derefter en Udenlandsrejse, paa hvilken han i længere Tid opholdt sig i Paris; blev i Aug. 1838 Alumnus paa Ehlers's Collegium, $17/9$ 1839 constitueredes han som Lærer i Dansk og Engelsk ved den videnskabelige Realskole i Aarhus, ved hvilken han 10. Dec. 1840 udnævntes til Adjunct. Antoges 17. Dec. 1839 tillige til Timelærer i Fransk i Aarhus Kathedralskole. Tiltraadte i Sommeren 1851 en Rejse til Paris, hvor han opholdt sig i flere Maaneder. Ved Aarhus Realskoles Nedlæggelse 22. Aug. 1853 blev han ansat i lige Stilling ved Kathedralskolen med en ny Bestalling ifølge Resol. af 2. Maj 1855. 15. Sept. 1861 blev han i lige Stilling forflyttet til Metropolitanskolen, hvor han overtog Undervisningen i Fransk. 16. Jan. 1866 R* af Db., og Foraaret 1872 R* af Æreslegionen efter at have forestaaet og besørget Fordelingen af indsamlede Aviser og Bøger til Underholdning for Besætningen paa den her liggende franske Flaade. 10. Aug. 1872 ved Reductionen entlediget i N. m.

P. I Erslews F. L. har han erholdt Plads ved 1851 i Paris at udgive en fransk Oversættelse af Fr. Hammerichs 3die slesvigske Felttog.

∞ ¹⁵/₆ 1840 i Petri K. i Kbhvn Augusta Theresia Ernestine Vilhelmine Collmann, f. 9. Febr. 1809 i Kbhvn, D. af Hattemager Ernst Collmann og Louise Vilhelmine Svanekjær, † i Jan. 1860 paa Falster (B).

Sml. Hundrup, Skole-Calender. 1845. S. 44—45. Erslew, Suppl. 1, 298. Lengnick, Fam. Brock-Bredal. 3 Udg. S. 21.

215. Lorents Andreas Christian Bergmann, f. 16. Jan. 1836 paa Skjoldnæsholm, S. af Godsforvalter Søren Bergmann s. St., f. 5. Maj 1802 i Ringsted, † 20. Jan. 1866 paa Skjoldnæsholm, og Marie Frederikke Leopoldine Hinrichsen, f. 18. Marts 1803 i Kbhvn, ∞ 11 Nov. 1828, † 16. Aug. 1871. Efter at have nydt privat Undervisning blev han 1846 skolesøgende Discipel i Sorø, hvor han i 1851 og 1853 tog Afgangsexamen med første Karakter. 13. Juni 1854 blev han i Kbhvn udmærket ved den philosophiske Examen (ug, ug, mg). Studerede derefter Philologi og underkastede sig 25. Jan. 1860 den philologisk-historiske Skoleembedsexamen med Charakteren laud. (47 P.), hvis praktiske Prøve han 9. Dec. 1862 aflagde med samme Udfald (28 P.). Var 1855—58 Lærer i Borgerdydskolen i Kbhvn og vicarierede fra 16. Apr. 1860 til Skoleaarets Udgang (for Adjunct Flemmer) som Lærer i Latin og Græsk ved Roeskilde Cathedral-skole. Blev derefter atter Lærer i den kbhvske Borgerdydskole og constitueredes 11. Aug. 1862 som Lærer ved Metropolitanskolen, hvor han 21. Febr. 1863 beskikkedes til Adjunct og overtog Undervisningen i Historie gennem hele Skolen. Var 1867—71 Lærer i Latin i Afgangsklassen i Borgerdydskolen paa Chrhvn.

∞ 1. 28. Nov. 1860 Caroline Annette Christiansen, f. 2. Dec. 1835 paa Kjærs Mølle ved Aalborg, † 10—11 Nov. 1870 i Kbhvn (6 B., hvoraf 3 ere døde,) D. af Kjøbmand Jens Christian Christiansen i Kbhvn, f. 5. Maj 1796 i Haderslev, † 14. Aug. 1860 i Kbhvn, og Ernestine Henriette

de Hoffmann, f. 10. Apr. 1811 i Aalborg, † 15. Juli 1853 af Cholera i Kbhvn. Sml. And. Hansen Nielsen, Stamt. over Jac. P. Deichmanns Descendenter. Aalborg. 1851 S. 7.

2. ²⁷/₉ 1871 (Forriges Søkendebarn) Jenny Hoffmann Bøggild, f. ¹/₃ 1845 i Kbhvn, D. af Pastor Balthasar Christopher Bøggild (der dep. 1835 fra Randers Sk., Sgp. i Aaby og Biersted i Kjær H. i Vendsyssel) og Iste H. Jenny Mathilde de Hoffmann, f. ³/₇ 1818, † ²²/₃ 1845. Sml. Lengnick, Fam. Kruse (1) S. 7 og Nielsen, Deichmanns Descendenter S. 8.

Sml. Hundrup, philol. Candid. 1860. Nr. 50.

216. Professor, Dr. phil. **Søren Ludvig Povelsen**, f. 24. Aug. 1810 i Alsted ved Sorø, S. af Etatsraad, R* Søren Kjerulff Povelsen (f. 26. Aug. 1788, 1806 ex. jur. beqvem, vel, † 17. Juni 1861 i Sorø), Inspecteur ved Sorø Akademies Gods-, Kasse- og Regnskabsvæsen, Ejer af Alstedgaard, og Louise Frederikke Cadet, f. 9. Juni 1789

Sorø, ∞ 1809, † ⁷/₁₀ 1864 i Sorø, D. af Pierre Supiot Cadet, Fægtemester ved Sorø Akademi, og Magdalene Cathrine Hansen. Blev i Aug. 1820 Discipel i den københavnske Borgerdydskole og i Sept. 1822 i den da gjenoprettede Sorø Akademies Skole, hvor han i Juli 1828 efter at have taget exam. artium med bedste Charakter gik over til Akademiet, 1829—30 tog han her den tvedelte philosophiske Examen med samme Udfald, gik i Marts 1830 over til Kbhvns Universitet, hvor han i mange Aar studerede Philologi og hørte philologiske og historiske Forelæsninger; blev i Jan. 1831 Alumnus paa Ehlers's Collegium, i Jan. 1833 Lærer i Latin (og i Aug. 1836 tillige i Græsk) i Borgerdydskolen paa Christianshavn og i Febr. s. A. indtil Sommeren 1834 tillige i Latin og Dansk i den kbhvske Borgerdydskole. Fra 1838—40 bestyrede han en Opdragelsesanstalt i Dr. Krarups Hus. 16. Aug. 1842 est. Lærer i Sorø Aka-

demies Skole, 8. Oct. s. A. Adjunct; 12. Jan. 1842 af-
lagde han en philosophisk Magisterconferents (adm.), 2.
Febr. s. A. disputerede han for Magistergraden i Kbhvn
(10. Maj 1854 Dr. phil.); 19. Juni 1846 overdroges det
ham at besørge et philologisk Lectorat i Sorø i Vinteren
1846—47 og i Sommersemestret 1847. Blev 17. Sept.
1847 (efter forinden at have ansøgt om Ret til at søge
højere Skoleembeder) Overlærer ved Aalborg Cathedral-
skole, hvor han underviste i Latin og Græsk; 12. Jan.
1855 Rector ved Domskolen i Slesvig, 6. Oct. 1856 til
Prof. (VI. 13), 1. Jan. 1859 R*, 1864 fordreven, 28.
Oct. s. A. afskediget i N. m. P.; under 9. Maj s. A. var
han imidlertid (efter Overlærer C. Bergs Beskikkelse til
Rector ved Frederiksborg lærde Skole) bleven constitueret
som Lærer ved Metropolitanskolen indtil Skoleaarets Ud-
gang, hvilken Constitution senere ved Skrivelse af 10.
Aug. s. A. blev forlænget indtil videre; 6. Febr. 1865
blev han constitueret som Rector ved Roeskilde Kathe-
dralskole og 29. Juni 1866 allernaadigst beskikket til
Rector s. St. Se bl. Rectorer i Roeskilde Nr. 29. For-
uden sin Magisterdisputats (emendationes locorum aliquot
Homicorum. Hauniae. 1846), Tydsk Læsebog for Be-
gyndere. Kbhvn. 1853, og de af ham som Rector i Sles-
vig og Roeskilde udgivne Skoleindbydelsesskrifter har han
udgivet flere pædagogiske Afhandlinger, f. Ex. Om Ly-
dighedens Betydning for Opdragelsen. Aalborg 1848; Om
Opdragelse til Sanddrthed. Aalborg 1850; De udvidede
Skoler og Undervisningen i Tydsk. Aalborg. 1853.

∞ 1. 3. Maj 1837 Anna Sophie Theresia Hesberg,
f. 18. Sept. 1816, † 11. Nov. 1837 (1 S.), D. af Sko-
magermester Johan Christian H. og Christiane Vilhelmine
Struck.

2. 22. Aug. 1846 Carita Elisabeth Marie Stuart v.
Printzen, f. 18. Apr. 1817 i Sorø (hans Søskendebarn),
D. af Generalkrigscommissair Frants Toxværd v. Printzen
og Anna Christine Sophie Povelsen.

Sml. Autobiographi i Universitetsprogr. ved Reformationsfesten 1846. S. 25—27, i Progr. f. Aalborg Skole til 14. Apr. 1848. S. 9—12, i Einladungsschrift der königl. Domschule zu Schleswig. 1855. S. 59—61 og i Progr. f. Roesk. Sk. 1865. S. 15—18. Hundrup, Skole-Calender 1845. S. 70. Samme, Lærerstandens ved Aalborg Kathedralskole S. 78. Nr. 19. Erslew, Suppl. 2, 701—2. Lengnick, Fam. Kruse (1), S. 4. Jfr. Fædrelandet 1857. Nr. 184. Dagbladet 1862. Nr. 144.

217. Peter Knudsen Blichert, f. 14. Febr. 1828 i Kolding, S. af Consistorialassessor Peter Arild Blichert (S. af Provst Laurits Nicolaisen Blichert, Sgp. i Tvede og Lade i Hald H. i Randers A., og Anna Brøchner), Sgp. i Kolding, f. 4. Maj 1781 i Tvede, dep. 1801 fra Randers Sk., † 8. Apr. 1837 og Anna Elisabeth Lanschou, f. ¹⁵/₁₀ 1788 i Kolding, ∞ 26. Nov. 1812 s. St., † 5. Juni 1852. Blev i 1838 Discipel i sin Fødebys l. Sk., hvor han 1846 tog Afgangsexamen med bedste Charakter; tog 6. Apr. og 25. Oct. 1847 den philosophiske Examen med samme Udfald (8 l. p. c. og 1 haud ill.), blev i 1848 Lærer i Latin og Græsk ved Bibliothekar Gundorps og i Græsk ved Cand. philol. Lefoliis Dimissionsanstalt, 25. Oct. s. A. Alumnus paa Walckendorfs Collegium; 22. Jan. 1853 underkastede han sig den philologisk-historiske Embedsexamen*) med Charakteren laud. (45 P.); 9. Febr. s. A. constitueredes han som Lærer ved Doms-kolen i Slesvig, hvor han 25. Nov. 1854 beskikkedes til Adjunct og 2. Maj 1855 ansattes som Collaborator, 10. Sept. s. A. tillige Skoleinspecteur s. St. Hans Undervisningsfag vare Latin og Græsk. Blev under de oprørske Bevægelser, der sluttede sig til Krigsbegivenhederne i Februar 1864, tvungen til at forlade sit Embede, men blev i Kbhvn Lærer i Borgerdydskolen i Kbhvn og i Borgerdydskolen paa Christianshavn og kort efter i det v. Westenske Institut; 23. Febr. 1865 (efter Prof. S. Povelsen)

*) Denne Examens praktiske Prøve har han aldrig aflagt.

constitueret som Adjunct ved Metropolitanskolen, hvorfra han 24. Juli 1866 befordredes til Overlærer ved Roeskilde Kathedralskole (fra 23. Aug. at regne). Hans Undervisningsfag vare her Latin, Græsk, Tydsk, Historie og Geographi. Den 26. Aug. 1872 befordredes han til Rector ved Aalborg Kathedralskole. I Litteraturen har han hidtil ikke gjort sig bemærket.

∞ 23. Nov. 1855 Elise Sophie Amalie Wældike, f. 18. Juni 1832 i Gjentofte (3 D.), D. af Major, R*, Andreas Wældike, f. 14. Apr. 1787 i Helsingør, † 29. Marts 1865, og Anna Martine Haagen, f. 8. Sept. 1793 i Kbhvn, ∞ ¹/₅ 1829, † 2. Aug. 1857 i Slesvig By.

Sml. Autobiographi i Progr. der Domschule zu Schleswig. Juli 1853. S. 63—64. Progr. f. Roesk. Kathedralskole. 1867. S. 2—4. Hundrup, philol. Cand. 1860. S. 18—39 (Nr. 16). Lengenick, Stamt. over Fam. Wældike (Kbhvn 1863). S. 11.

218. Christian Emil Brunnemann, f. 29. April 1833 i Kbhvn, S. af Kammerraad Theodor Brunnemann, Toldforvalter i Nysted, f. ¹⁸/₁₂ 1794, † 25. Oct. 1867 (sml. Stamt. over Senator Th. Brunnemann i „Stadt-Archiv“ i Hamburg), og Mathilde Henriette Antonie Rosted, f. 19. Febr. 1801 i Kbhvn, ∞ 23. Dec. 1825, D. af Justitsraad, Contorchef Christian Ludvig Rosted og Margrethe Birch. Blev i Oct. 1851 priv. dimitteret til Universitetet af cand. theol. Gustav Herman Michael Roll (der dep. 1834 og † 7. Dec. 1860 i Haderslev efter elleve Aars Sygelighed). Ved exam. art. erholdt han Charakteren laud. et p. e. orn., 1852 underkastede han sig den filosofiske og 22. Juni 1857 den theologiske Examen, begge med Char. laud.; erholdt i Oct. 1858 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det theologiske Prisspørgsmaal, rejste 1863—64 et Aar udenlands med Understøttelse fra Universitetet; var 1861—67 Protokolfører ved den mundtlige theologiske Examen samt theologisk Manucteur, deltog i Efteraaret 1866 i Concurrenzen angaaende den theologiske Docentplads ved

Universitetet i Ethik; skrev Afhandlingen: „Genferkirken før og nu“, i Ugeblad for den danske Folkekirke, i Juli og Aug. 1866; blev 10. Aug. 1867 constitueret Lærer og 12. Sept. 1868 Adjunct ved Metropolitanskolen, hvor han underviste i Religion, Geographi og Dansk. Underkastede sig 19. Apr. 1872 den katechetiske Prøve (laud.) og 17. Maj s. A. den homiletiske Prøve (adm. laud.).

∞ 8. Aug. 1865 i Ø. Ulslev Sophie Marie Frederikke Dahlerup, f. i Ø. Ulslev 1. Sept. 1840 (3 D.), D. af Christian Georg Dahlerup, f. 16. Oct. 1807 i Hillerød, dep. 1825 fra Frederiksborg Sk., Sgp. i Ø. Ulslev og Godsted i Musse H. paa Laaland, og Christiane Thomasine Kraglund, f. 19. Aug. 1809, ∞ 25. Sept. 1835 i Ferslev. Sml. Wiberg, Præstehist. 3, 437. 15.

Sml. Lengnick, Fam. Rosted. S. 4—5.

219. Anton Frederik Pullich, f. 30. Dec. 1843 i Helsingør, S. af Blikkenslager Johan Frederik Pullich s. St. og Ane Cathrine Skrøder. Han blev 1864 af stud. philol. Laurits Christian Appel, der dep. 1854 fra Herlufsholm Skole, privat dimitteret til Kbhvns Universitet. Ved Adgangsexamen erholdt han første Charakter, 9. Juni 1865 blev han udmærket ved den philosophiske Examen (mg, ug, ug.) og endnu s. A. erholdt han Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af den matematiske Prisopgave. Tog 1. Juni 1867 Magisterconferents i Mathematik (adm. c. laud.) og blev 8. Sept. 1870 constitueret Lærer ved Metropolitanskolen, hvor han overtog Undervisning i Mathematik, Regning og Tegning. Den 30. Sept. 1871 beskikkedes han til Adjunct ved denne Skole.

220. Dr. phil. Johan Victorinus Pingel, f. 25. Fbr. 1834 i Kbhvn, S. af Dr. phil. Christian Pingel, f. 20. Febr. 1793, dep. 1810 fra v. Westens Institut, Overinspecteur ved det kgl. naturhistoriske Museum og Insp. ved sammes mineralogiske Afdeling, R*, † i Dec. 1852 (Erslew, F. L. 2, 564 og

Suppl. 2, 672) og Ophelia Drewsen, f. 25. Aug. 1801 paa Strandmøllen, ∞ 24. Nov. 1832. Blev 1841 Discipel i det v. Westenske Institut, hvorfra han 1850 afsendtes til Universitetet. Han blev udmærket saavel ved exam. art., som 3. Apr. og 20. Oct. 1851 ved den philosophiske Examen, studerede derefter Philologi og underkastede sig 25—26 Jan. 1858 den philologisk-historiske Skoleembedsexamen, ligeledes med Udmærkelse (53 P.). Fra den Tid beskjæftigede han sig fortrinsvis med Naturvidenskaberne, navnlig Geologien, senere med Philosophien. 1859—63 tilstodes ham det Smithske Stipendium. I denne Anledning udarbejdede han en mythologisk Afhandling (de gigantibus fabularum Graecarum), som han 9. Maj 1864 forsvarede for den philosophiske Doctorgrad. I Sommeren 1858 berejste han Norge. I 1862, 63 og 65 besøgte han paa sit geologiske Studiums Vegne Sydsjælland, den schwabiske Jura og Alperne i Schweiz og Tyrol. 1868 var han i Paris, 1871 i Norditalien, 1872 i det østlige Tydskland. 1854—64 var han Lærer i Græsk og Historie i det v. Westenske Institut. Fra Nytaar 1865 til Maj 1869 deltog han i Bestyrelsen af Papirfabriken Strandmøllen, som tilhører hans Morbroder, Hr. Chr. Drewsen. I de 2 følgende Aar underviste han atter i det v. Westenske Institut i Mathematik, Historie og Fransk, indtil han den 21. Sept. 1871 constitueredes som Lærer ved Metropolitanskolen, hvor han overtog Undervisning i Græsk, Latin, Historie, Tydsk og Dansk.

Sm I. Autobiographi i Kbhvns Universitets Indbydelsesskrift ved Reformationsfesten 1864. S. 55—56, jfr. Hundrup, philol. Cand. 1860. Nr. 45.

221. Christian Waage Giede, f. 18. Oct. 1840 i Kbhvn, S. af Vinhandler Frederik Christian Giede, f. 8. Jan. 1805 i Kbhvn, † efter lang Tids Sygelighed 7. Dec. 1871 s. S., og Hilda Lovise Schmelling, f. 17. Sept. 1807,

∞ 18. Juli 1833, † $\frac{2}{1}$ 1873. Han blev 1. Apr. 1846 indsat som Discipel i det v. Westenske Institut, hvorfra han i 1857 underkastede sig Afgangsexamen til Universitetet med 1ste Charakter (7 ug, 5 mg, 1 g). 10 Juni 1858 tog han den philosophiske Examen ved Universitetet, ligeledes med 1ste Char. (3 mg), og 24--25 Jan. 1865 erholdt han ved den philologisk-historiske Embedsexamen Charakteren laud. (45 P.). Fra 1. Oct. 1857 var han (indtil Sommeren 1872) Lærer i det v. Westenske Institut i Dansk, Fransk og Græsk; ogsaa har han i mange Aar været beskæftiget med privat Dimission til Universitetet, og fra Aug. 1867 overtog han Ledelsen af de Cursus til Afgangsexamen, der tidligere lededes af Brødrene Dahl. 16. Marts 1865 tiltraadte han en Udenlandsrejse (til Slutningen af Juli Maaned) til Tydskland, Frankrig, Norditalien og Schweiz; 1866 besøgte han i Sommerferien atter Frankrig, da han rejste i Normandie, Bretagne og Loire-Egnene; i Sommeren 1868 rejste han i Holland, Belgien og Nordfrankrig, og i Sommeren 1872 rejste han til Paris. 29. Aug. 1872 constitueredes han som Lærer ved Metropolitanskolen, hvor han overtog Undervisningen i Fransk.

II.

EFTERRETNINGER

OM

METROPOLITANSKOLEN

FOR

SKOLEAARET 1872—73.

AF

F. C. C. BIRCH,
SKOLENS RECTOR.

I. Examinier.

1. Afgangsexamen 1872. Ifølge Ministeriets Bestemmelse i Skrivelse af 25de Maj f. A. afholdtes den skriftlige Prøve her. ligesom ved de øvrige lærde Skoler, den 15de, 17de og 18de Juni. Da det ved samme Skrivelse var tilkjendegivet, at Undervisningsinspecteuren dette Aar ikke vilde faae Leilighed til at overvære Afgangsexamen her ved Skolen, og at Ministeriet saaledes maatte have det overladt til Rector overensstemmende med de gjældende Regler at anordne det Fornødne med Hensyn til den mundtlige Prøves Fastsættelse og Afholdelse, foretoges denne i Forbindelse med Skolens Hovedexamen i den i forrige Aars Program angivne Orden.

Opgaverne til de skriftlige Prøver vare følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet I (bunden Opgave): Grønlands Naturforhold og Befolkning.

2. Udarbeidelse i Modersmaalet II (fri Opgave): Hvad forstaas ved Modgangens Skole og hvorledes bidrager den til at udvikle Charakteren?

3. Oversættelse fra Latin paa Dansk:

(Taget af Cicero de invent. 1, 31, men med Forandringer).

Æschines quidam, amicus Socratis et discipulus, dialogos ediderat, in quibus quemadmodum apud Platonem Socrates colloquens cum varii generis hominibus inducebatur. In uno ex his libris Socrates narrabat Aspasia aliquando cum Xenophontis uxore, quam nuper duxerat, et cum ipso Xenophonte ad hunc modum locutam esse: „Dic mihi, quæso. Xenophontis uxor: si vicina tua melius habeat aurum, quam tu habes, utrum illud an tuum malis?“ Illud, inquit. „Quid, si vestem et ceterum ornatum

muliebrem pretii maioris habeat, quam tu habes, tuane an illius malis?" Respondit: Illius vero. „Age, inquit, si virum illa meliorem habeat, quam tu habes, utrum tuum virum malis an illius?" Hic mulier erubuit; Aspasia autem ad Xenophontem conversa „Quæso, inquit, Xenophon, si vicinus tuus equum meliorem habeat, quam tuus est, tuumne equum malis an illius?" Illius, inquit. „Quid, si fundum meliorem habeat, quam tu habes, utrum tandem fundum habere malis?" Illum, inquit, meliorem scilicet. „Quid, si uxorem meliorem habeat, quam tu habes, utrum tuam an illius malis?" Atque hic Xenophon quoque tacuit. Tum Aspasia, Quoniam uterque vestrum, inquit, id mihi solum non respondit, quod ego solum audire volueram cuiusque causa cetera interrogaveram, egomet dicam, quid uterque vestrum cogitet; nam et tu, mulier, optimum virum vis habere et tu, Xenophon, uxorem habere lectissimam. Itaque utrique vestrum elaborandum est, ut neque vir melior quisquam sit neque uxor præstantior. Nam si hoc perfeceritis, neque tu, Xenophon, aliam requires uxorem neque tu, mulier, alium maritum, sed libentissime vitam una agetis.

4. Latinsk Stil: Da Themistokles, den berømte atheniensiske Feltherre, som, vi vide, ogsaa i andre Ting var baade en klog og en vittig Mand, engang bekendtgjorde, at han vilde sælge en Landejendom, tilfœiede han, efterat have rost dens øvrige Fortrin, at der var en god Nabo. Han antydede næsten spøgende, at han ansaa dette for en stor anbefaling til at forhøje Værdien. Alleerede mange Menneskealdere før Themistokles havde Hesiodus i det Digt, i hvilket han giver Forskrifter om Landvæsenet, hvilket vi endnu have, sagt, at en ond Nabo var et stort Tab, en god en stor Fordel. Hos Romerne nævnte den ældre Cato, da han opregnede, til hvilke Ting der burde tages Hensyn ved at købe en Landejendom næsteften Luftens Sundhed og Markens Frugtbarhed, Vei og Vand og Nabo. Det er ikke underligt, at det især er dem, der skrive og tale om Landvæsenet, der paaminde om, hvor magtpaaliggende det er at have gode Naboer. Thi de, der leve i store Byer, imellem en stor Mængde Mennesker, af hvilke de kunne vælge, hvem de ville omgaaes, og de, hvis Forretninger for det Meste udføres inde i Husene, trænge mindre til gode Naboer og mærke mindre de Ulemper, som slette Naboer bringe. Men anderledes forholder det sig paa Landet. Thi ligesom der selve Omgangen med gode og velvillige Naboer medfører stor Behagelighed, saaledes kunne de ogsaa ved Raad og Hjælp yde

stor Nytte; men slemme og trættekjære og uretfærdige Naboer yde ikke blot ingen Behagelighed eller Hjælp, men de paaføre Tab og tvinge til stedse ligesom at være paa Vagt og forstyrre Sindets Ro ved Strid og Trætte. Thi det er et sandt Ordsprog, at Ingen kan leve i Fred længere end hans Nabo vil.

5. Arithmetisk Opgave:

1. At udvikle Formler for
 - a) Summen af Leddene i en Differensrække (arithmetisk Progression),
 - b) Summen af Leddene i en Kvotientrække (geometrisk Progression),
 - c) Produktet af Leddene i en Kvotientrække.
2. En Kvotientrække begynder med $1,001$, Kvotienten er $1,001^2$, Produktet af de n første Led er $1,105116$; hvor stor maa n være?
3. Hvor stort maa det første Led i en Differensrække være, naar Differensen er $\frac{1}{2}n$ og Summen af dens n første Led skal være lig en Kvotientrækkes Sum, hvis første Led er 1 , hvis Kvotient er $\frac{1}{2}$ og som har n Led. Ex. $n = 10$; $n = 1000$.

6. Geometrisk Opgave:

1. Af en spids Vinkel A og dens modstaaende Side a i en retvinklet Trekant beregnes de andre Stykker.
2. Saavel ved Konstruktion som ved Beregning bestemmes en Trekant af dens ene Vinkel A og Højderne h_b og h_c paa dens to tilstødende Sider. Beregningen udføres for $A = 100^\circ$, $h_b = 4'$, $h_c = 5'$, saaledes at Sider, Vinkler og Areal findes.

I Bedømmelsen af Prøverne deltog efter Indbydelse: i Historie Cand. mag. Thorsøe, i Mathematik Collaborator Silfverberg, i Naturlære Cand. polytechn. Møller.

Til Examen havde indstillet sig 19 Disciple samt 2 Privatister, af hvilke imidlertid den ene forlod Prøven før dens Afslutning. Af Disciplene opnaaede en ikkun 20 Points og bestod saaledes ikke Examen. For de øvrige 19 Candidaters Vedkommende vil Udfaldet sees af omstaaende Charakterliste.

№	Candidaterne.	Udarb. i Modersm. I.	Udarb. i Modersm. II.	Latin (skriftlig).
1.	A. C. Bock	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg.	G. + $\frac{1}{2}$
2.	A. Therkelsen	Mg.	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$
3.	V. M. Gundorph	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{6}$
4.	P. G. E. Liebe	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{6}$
5.	A. F. R. Hoppe	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$
6.	E. Bondesen	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$
7.	N. M. Harboe	Mg.	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$
8.	F. G. L. de Dompierre de Jon- quières	Mg.	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{2}$
9.	J. K. F. M. V. Brix	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg.	Mg. ÷ $\frac{1}{6}$
10.	O. L. B. Dahlerup	Mg.	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{6}$
11.	S. A. Fjelstrup	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{6}$
12.	S. F. O. Ravn	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G.	G. + $\frac{1}{3}$
13.	E. C. T. Lunddahl	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G. ÷ $\frac{1}{3}$
14.	P. B. J. Bondo	G.	G.	Tg. + $\frac{1}{6}$
15.	F. Wolfhagen	G.	G.	Tg. + $\frac{1}{3}$
16.	C. Michelsen	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	Tg. ÷ $\frac{1}{6}$
17.	C. W. Frisch	G. + $\frac{1}{3}$	G.	G.
18.	E. Linstow	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G.	G. ÷ $\frac{1}{3}$
19.	Privatist A. E. Tiemroth	G.	G.	Tg. + $\frac{1}{3}$

1 1872.

Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturlære.	Points.	Hoved- charakter.	Hebraisk.
Ug. $\div \frac{1}{3}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	77	Første Karakter.	Mg. + $\frac{1}{3}$
Mg.	Ug. $\div \frac{1}{3}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	75	Første Karakter.	"
Mg.	Mg. $\div \frac{1}{6}$	Mg.	Mg. $\div \frac{1}{3}$	70	Første Karakter.	G. + $\frac{1}{3}$
Mg.	Ug. $\div \frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	73	Første Karakter.	"
Ug.	Mg. $\div \frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	73	Første Karakter.	"
Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	70	Første Karakter.	Ug. $\div \frac{1}{3}$
Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{6}$	G.	69	Første Karakter.	G. + $\frac{1}{3}$
G.	Mg. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg.	68	Første Karakter.	"
Ug.	Ug. $\div \frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	Ug.	78	Første Karakter.	"
Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. $\div \frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Tg.	64	Første Karakter.	"
Mg. $\div \frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Ug.	76	Første Karakter.	"
Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	G.	64	Første Karakter.	"
Ug. $\div \frac{1}{3}$	G. $\div \frac{1}{3}$	G.	Mdl. + $\frac{1}{3}$	46	Anden Karakter.	"
G. + $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	Mdl. + $\frac{1}{2}$	Mdl. + $\frac{1}{3}$	30	Tredie Karakter.	"
G. + $\frac{1}{2}$	Mg.	G. + $\frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	55	Anden Karakter.	"
G. + $\frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{2}$	Tg. $\div \frac{1}{3}$	Tg.	32	Tredie Karakter.	"
Mg. + $\frac{1}{3}$	G. $\div \frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{2}$	G. + $\frac{1}{3}$	56	Anden Karakter.	"
G.	G. $\div \frac{1}{6}$	Tg. $\div \frac{1}{3}$	Mdl. + $\frac{1}{3}$	31	Tredie Karakter.	"
Tg. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{6}$	G.	G.	46	Anden Karakter.	"

2. Hovedexamen 1872. Den skriftlige Del af denne Prøve foretoges den 28de og 29de Juni, den mundtlige i Tiden fra 1ste til 10de Juli, overensstemmende med det i forrige Aars Program meddelte Schema. Efter tilendebragt Prøve opflyttedes 7de Klasse B's 12 Disciple alle i 7de Kl. A, af 6te Klasses 13 Disciple 10 i 7de Kl. B, 5te Klasses 25 Disciple alle i 6te Kl., af 4de Klasses 21 Disciple 17 i 5te Kl., af 3die Klasses 27 Disciple 25 i 4de Kl., 2den Klasses 28 Disciple alle i 3die Kl., 1ste Klasses 43 Disciple alle i 2den Kl.

3. Halvaarsexamen 1873. Den skriftlige Del foretoges den 24de og 25de Januar og bestod i dansk og latinsk Stil, latinsk Version og mathematisk Udarbeidelse for 7de Kl. A og B samt 6te Kl.; dansk og latinsk Stil, fransk og latinsk Version for 5te Kl.; tysk, fransk og latinsk Version samt latinsk Stil for 4de Kl.; dansk Stil, tysk og fransk Version samt Regning for 3die Kl.; dansk Stil, tysk Version og Regning for 2den Kl.; desuden Skjønkrivning for de 3 sidstnævnte Klasser. Den mundtlige Prøve, ved hvilken foruden den examinerende Lærer Rector alene var Censor, afholdtes fra 27de Januar til 1ste Febrnar uden anden Afbrydelse i den daglige Undervisning end den, som Prøverne nødvendiggjorde. Gjenstandene for den vare: i 7de Kl. A og B Historie, i 6te Kl. Tysk og Fransk, i 5te Kl. Mathematik, i 4de Kl. Geographi, i 3die Kl. Naturhistorie, i 2den Kl. A og B Historie.

II. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Disciplenes Antal 191. Efter den Tid ere foruden de forannævnte 18 Candidater, der dimitteredes til Universitetet,

endvidere 19 Disciple udgaaede, nemlig: af 7de Kl. A C. F. V. Schwartzkopf, af 7de Kl. B F. V. Eschricht, af 6te Kl. C. C. Gammeltoft, C. K. Kromphardt, D. V. M. Olrik og L. P. K. Holst, af 4de Kl. H. C. G. Jørgensen, O. H. Jørgensen, A. V. C. Gregersen, J. A. Anthon, F. C. B. Berggreen og H. H. Schou, af 3die Kl. L. S. A. T. Holm, C. G. Wellmann, P. T. Foldberg, J. L. Myhre og A. T. Møller, af 2den Kl. A. P. R. Jørgensen, af 1ste Kl. G. V. E. H. H. Grüner. Derimod ere 8 nye optagne, saa at Skolen fortiden tæller 162 Disciple, hvilke i nærværende Øjeblik (Maj Maaned) ere ordnede i de forskjellige Klasser saaledes, som efterstaaende Liste udviser. Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning ere betegnede med en Stjerne. Ved de nyoptagne Disciple er tilføiet Fødselsdag og Fødselsaar samt i Parenthes Fædrenes Stilling.

VII Klasse A.

1. H. B. Ussing. 2. J. P. Prahl. 3. H. P. Traustedt. 4. F. S. Lillienskjold. 5. E. E. Hornemann. 6. O. C. E. With. 7. F. P. Brix. 8. B. Stephensen. 9. H. P. H. Stilhoff. 10. P. V. Hertz. 11. G. L. Grove. 12. I. F. Gade.

VII Klasse B.

1. T. A. Juhl. 2. V. E. S. Henningsen. 3. H. Hammershaimb. 4. I. C. V. Rievers. 5. L. Wolfhagen. 6. G. D. Garde. 7. I. H. P. Nielsen. 8. N. Restorff. 9. C. F. L. Holmer.

VI Klasse.

1. R. S. Gram. 2. C. A. G. A. Sandberg. 3. L. K. B. Sveistrup. 4. V. C. Bernth. 5. I. C. Volquartz. 6. C. J. B. Hagen. 7. L. C. Djørup. 8. F. A. O. Stilhoff*. 9. J. C. A. Jansen. 10. A.

- C. J. Bornemann. 11. J. H. T. Gad. 12. A. E. V. Jørgensen. 13. K. O. C. Hornemann. 14. R. Blom. 15. H. E. Barner*. 16. P. E. Benzon. 17. U. H. Wøldike. 18. V. Schultz. 19. A. G. Lund*. 20. J. F. Lund. 21. C. G. A. K. Evers. 22. C. T. Ussing. 23. J. F. Dahl. 24. C. A. T. Scherfig*. 25. M. C. Castberg.

V Klasse.

1. R. S. Bergh. 2. V. C. F. Bondesen*. 3. A. G. L. Lehmann*. 4. J. L. Lunddahl. 5. C. N. Starche. 6. E. H. Lund. 7. H. C. Begtrup, f. $28/6$ 1859 (Pastor B. til Birkerød). 8. L. V. Thomsen*. 9. C. A. Eriksen*. 10. C. Castenskjold. 11. P. Meldahl*. 12. A. Buntzen. 13. A. Castenskjold*. 14. H. H. Schou*. 15. J. L. A. Kolderup-Rosenvinge*. 16. A. C. C. Schmidt. 17. H. C. A. Glud. 18. A. S. Ørsted.

IV Klasse.

1. V. L. Nielsen. 2. A. B. Drachmann. 3. H. H. Schmidt. 4. J. H. Ahlberg. 5. A. V. Bølling. 6. N. H. Raaschou. 7. T. Eibe. 8. F. Wolff. 9. J. C. J. Müller. 10. J. C. L. Castella, f. $10/9$ 1859 (Musiker C.). 11. J. H. M. Haase. 12. C. S. Ryder. 13. H. Bille-Top. 14. V. With. 15. H. H. Lund. 16. J. T. Krag. 17. J. Hammershaimb. 18. C. O. J. Liebe. 19. B. R. H. Fog. 20. A. O. T. N. B. Kauffmann. 21. A. H. P. Johansen. 22. E. F. C. Kauffmann. 23. F. R. Hansen. 24. V. Levy.

III Klasse.

1. C. V. Ravn. 2. C. V. M. Madsen. 3. J. M. D. Lehmann. 4. H. V. Kramp. 5. A. E. Christensen. 6. A. Holmer. 7. J. T. Thomsen. 8. C. A. Blume, f. $28/2$ 1860 (Pastor B. til Nørup og Randbøl).

9. S. T. Nielsen. 10. J. P. V. Clausen. 11. V. R. Braag. 12. A. W. Hansen. 13. S. T. P. Olivarius. 14. J. Djørup. 15. F. Tutein. 16. C. A. V. Engelhardt. 17. J. L. Myhre, f. ¹⁸/₁₀ 1861 (Boghandler M.). 18. C. D. Scherfig. 19. P. E. Sporon. 20. O. H. E. Holck. 21. K. V. Schou. 22. J. G. F. Holck. 23. J. K. C. Wroblewsky. 24. P. F. C. Gotschalk. 25. E. C. F. Jensen. 26. C. S. A. Scherfig. 27. C. S. Ulrich. 28. J. F. Jacobsen.

II Klasse A.

1. S. E. L. S. Høyer. 2. E. F. Bergmann. 3. W. J. Krüger, f. ¹⁴/₁₂ 1860 (forhenv. Hotelejer K.). 4. K. E. Tulinius. 5. V. P. Trier. 6. A. L. Duus. 7. J. C. Leuning. 8. C. F. G. Thorkelin. 9. J. Gotschalk. 10. R. F. C. P. Rubow. 11. D. C. Braag. 12. P. T. Raaschou. 13. E. F. Kinzi. 14. A. P. Vedel. 15. V. Hertel. 16. C. J. Carøe. 17. S. F. Stein. 18. N. F. Ravn. 19. C. Koppel. 20. R. G. Harboe, f. ²³/₁₀ 1860 (afg. Kapitain af Fodfolket H.). 21. J. P. Traustedt. 22. C. A. Lorck. 23. E. Ulrik. 24. P. E. Kolderup-Rosenvinge. 25. V. G. D. F. Richter.

II Klasse B.

1. J. E. Been. 2. C. P. Gammelgaard. 3. E. Tutein. 4. N. C. Rosenløv. 5. B. B. Salomon. 6. M. F. Haxthausen. 7. K. G. Knudsen. 8. V. C. A. Jøhnke. 9. J. C. C. Hammerich, f. ²/₁₂ 1861 (Urtekræmmer H.). 10. V. J. G. Frisch. 11. T. F. Bruun. 12. C. C. V. Sass. 13. O. S. Hansen. 14. J. E. Lehmann. 15. H. C. Faber. 16. M. J. M. Tvermoes. 17. S. A. Bille. 18. R. J. Schou. 19. V. A. N. G. Schack. 20. F. Hørholdt. 21. T. I. L. Gjerulff, f. ³¹/₁₀ 1861 (Manufacturhandler G.).

III. Lærerpersonalet.

Ved allerhøieste Resolutioner af 10de August 1872 bleve Adjuncterne I. F. A. M. Carøe og K. Arentzen entledigede i Naade, førstnævnte med den ham efter Pensionsloven af 5te Januar 1851 tilkommende Pension, sidstnævnte med Ventepenge i 5 Aar og derefter med den ham efter nysnævnte Pensionslov tilkommende Pension.

Under 29de August 1872 blev Cand. philol. Christian Waage Giede, der fra Skoleaarets Begyndelse havde besørget Undervisningen i Fransk, af Ministeriet constitueret som Lærer ved Skolen.

Under 8de October 1872 approberede Ministeriet, at Cand. philol. V. Kieler, der fra Skoleaarets Begyndelse havde besørget Undervisningen i Engelsk, antoges som Timelærer fra 1ste September s. A. at regne.

IV. Undervisningen.

1. Efterat den tidligere 1ste Klasse i Medfør af Lov af 1ste April 1871 var bleven inddragen ved Udløbet af forrige Skoleaar, har Undervisningen i 2den Klasse, der er bestemt til ved indeværende Skoleaars Udgang ligeledes at inddrages, iaar været anlagt paa at føre Disciplene til det Maal af Kundskaber og Færdigheder, der ifølge Anordningen af 5te August 1871 kræves til Optagelse i den fremtidige 1ste (hidtilværende 3die) Klasse. I de fire næstfølgende Klasser har Undervisningen været ordnet og ledet i Overensstemmelse med de i samme Anordnings § 2 givne Bestemmelser. I 7de Klasse A og B er endnu ingen Forandring foretaget i Planen for Undervisningen.

De egentlige Undervisningstimers Fordeling paa de

forskjellige Lærefag vil sees af efterstaaende Tabel, paa hvilken F., S. og M. betegner henholdsvis Fællestimerne og de for den sproglig-historiske og for den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling særlige Timer.

Fagene.	II.	II.	III.	IV.	V.		VI.		VII.		Summa.
	B.	A.			S.	F.M.	S.	F.M.	B.	A.	
Dansk	5	5	3	2	2	1	2	1	2	2	25
Tydsck	3	3	2	2	2		2		"	"	14
Fransk	5	5	3	3	2		2		1	1	22
Engelsk.....	"	"	"	"	"		"		2	2	4
Latin.....	"	"	6	8	7		8		9	9	47
Græsk	"	"	"	"	5		5		6	6	22
Hebraisk	"	"	"	"	"		"		2	2	4
Religion	2	2	2	2	2		"		1	1	12
Historie.....	4	4	2	2	3		2		3	4	24
Geographi.....	2	2	2	2	1		2		"	"	11
Mathematik og Tegning.....	4	4	6	6	4	2	5	2	4	4	41
Naturhistorie.....	2	2	2	2	2		2		"	"	12
Naturlære.....	"	"	"	"	2		2		4	3	11
Skrivning	3	3	2	1	"		"		"	"	9
Sang	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)		(2)		(2)	(2)	4
Gymnastik	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)		(4)		(2)	(2)	26
Ialt ugentlige Timer	36	36	36	36	5 31 5		5 31 5		38	38	288

Undervisningens Fordeling mellem Lærerne har været følgende:

1. Rector: Dansk Stil og Latin i VII Kl.

A., Græsk i VII Kl. B..... 16 Timer

2.	Overlærer Krebs: Dansk i II Kl. B., Latin i III og VI Kl., Hebraisk i VII Kl. B og A	23	Timer
3.	Overlærer Fogh: Geographi og Naturhistorie i II—VI Kl.	23	—
4.	Overlærer, Inspector Smith: Matematik i II Kl. B, IV og VI Kl., Naturlære i V—VII Kl.	28	—
5.	Overlærer Kern: Dansk i II Kl. A, Latin i IV—V Kl., Græsk i V Kl.	25	—
6.	Adjunct Bergmann: Historie i II—VII Kl.	24	—
7.	Adjunct Brunnemann: Dansk i III—VI Kl., Religion i II—V Kl. samt i VII Kl. B og A	23	—
8.	Adjunct Pullich: Matematik i II Kl. A, III, V og VII Kl. B og A	24	—
9.	Const. Lærer Dr. philos. Pingel: Dansk i VII Kl. B og A, Latin i VII B, Græsk i VI Kl. og VII Kl. A	23	—
10.	Const. Lærer Cand. philol. Giede: Fransk i II—VII Kl.	22	—
11.	Timelærer Cand. polyt. Barth: Tydsk i II—VI Kl.	14	—
12.	Timelærer Cand. philol. Kieler: Engelsk i VII Kl. B og A	4	—
13.	Timelærer Kinzi: Skrivning i II—IV Kl.	9	—
14.	Cand. philos. Zeise: Sang	4	—
15.	Lieutenant Andersen (med Krigsassessor Svane som Assistent): Gymnastik	26	—

2. Efter hvad derom var indstillet, bifaldt Ministeriet under 14de August 1872, at følgende nye Lære- og Læsebøger indførtes successivt nedenfra opad, nemlig:

Wulffs danske Læsebog for Mellemlklasserne,

Hjorts kortfattede tydske Sproglære, omarbeidet ved Kaper,

Tredgers græske Formlære,
 Blochs Lærebog i Historien til Brug for Realskoler,
 Thriges Lærebog i Geografien for de høiere Klasser
 (med Tillæg) og
 Strøms Planterigets Naturhistorie.

3. Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede
 i de forskjellige Fag:

Dansk.

II Kl. B. Wulffs danske Læsebog er bleven benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. 9 Digte ere lærte udenad. Bojesens Sproglære læst og repeteret. 2 Stile ere skrevne om Ugen, i første Del af Skoleaaret Diktat, senere ogsaa Gjenfortælling og lettere frie Opgaver. — II Kl. A. Wulffs danske Læsebog er bleven benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. 12 Digte ere lærte udenad. Bojesens Sproglære er repeteret med nogen Udvidelse. 2 Stile ere skrevne om Ugen (Gjenfortælling af et en Gang forelæst Stykke). — III Kl. Winkel Horns og Borchsenius's danske Læsebog er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. 8 Digte af samme Bog ere lærte udenad. Bojesens Sproglære indtil § 57 er repeteret. 4 Stile om Maaneden. — IV Kl. Holsts prosaiske Læsebog er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. Til Oplæsning er desuden benyttet Poul Møllers „En ufuldendt Novelle“. Bojesens Sproglære indtil § 57 er repeteret. 3 Stile om Maaneden. — V Kl. Til Øvelse i Oplæsning er benyttet Holsts prosaiske og poetiske Læsebøger, enkelte Digte af Oehlenschlägers „Nordens Guder“ samt enkelte Afsnit af den yngre Edda. Den nordiske Mythologi er gennemgaaet paa Grundlag af Arentzens og Thorsteinssons Bog. 2 Stile om Maaneden. Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling have desuden læst de 6 første Sange af Iliaden og de 3 første Sange af Odysseen i Wilsters Over-

sættelse samt gennemgaaet det Vigtigste af den græskromerske Mythologi paa Grundlag af Dorphs Bog. 10 Stil-Dispositioner ere bleve gennemgaaede. — VI Kl. Den danske Literaturs Historie er bleven gennemgaaet indtil det 18de Aarhundrede. 2 Stile om Maaneden. Disciplene af den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling have desuden læst de 9 sidste Sange af Iliaden og de 4 sidste Sange af Odysseen i Wilsters Oversættelse, og 11 Stil-Dispositioner ere blevne gennemgaaede. — VII Kl. B. Den danske Literaturs Historie i det 18de Aarhundrede. 2 Stile om Maaneden. — VII Kl. A. Den danske Literaturs Historie i det 19de Aarhundrede. 14 skriftlige Udarbejdelser.

Tydk.

II Kl. B. Rungs Læsebog fra S. 152—220. Hovedpunkterne af Formlæren efter Kapers Bearbejdelse af Hjorts „kortfattede tydske Sproglære“. Til mundtlig Stil er brugt Holbechs og Petersens Materialier (S. 1—23). — II Kl. A. Rungs Læsebog S. 1—33 og S. 169—220. Formlæren efter Hjorts tydske Sproglære. Holbechs og Petersens Materialier S. 1—25 ere benyttede til mundtlig Stil. Enkelte skriftlige Øvelser. — III Kl. Fibigers Læsebog S. 1—71, S. 89—96 og S. 99—102. Hovedpunkterne af Formlæren efter Simonsen. Holbechs og Petersens Materialier S. 10—28. Enkelte skriftlige Øvelser. — IV Kl. Fibigers Læsebog S. 56—71, S. 89—96, S. 99—133 og S. 136—155. Det Vigtigste af Formlæren repeteret. Holbechs og Petersens Materialier S. 10—29. — V. Kl. Fibigers Læsebog S. 159—222 og S. 228—256. Det Vigtigste af Formlæren repeteret. Holbechs og Petersens Materialier S. 10—32. — VI Kl. Fibigers Læsebog S. 169—200 og S. 266—287. Til Oversættelse fra Bladet er Schillers Maria Stuart (fra 1ste Acts 8de Scene til Enden) og Don Carlos

(til 2den Acts 7de Scene) benyttet. Af Simonsens Formlære er det Vigtigste repeteret. Nogen Øvelse i mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tydsk.

Fransk.

II. Kl. B. Sicks Læsebog, 1ste Afdeling S. 1—44, 62—69, 95—100. Efter Ingerslevs Grammatik det Vigtigste af Formlæren med Undtagelse af de uregelmæssige Verber. 17 Hjemmestile, Øvelse i Diktatstil. — II Kl. A. Sicks Læsebog, 1ste Afdeling S. 1—48, 62—71, 95—100. Efter Ingerslevs Grammatik det Vigtigste af Formlæren med Undtagelse af de uregelmæssige Verber. Sicks Materialier Nr. 1—12. 25 Hjemmestile, Øvelse i Diktatstil. — III Kl. Sicks Læsebog, 1ste Afdeling S. 84—94; 2den Afdeling S. 1—60. Efter Ingerslevs Grammatik Formlæren med Undtagelse af de uregelmæssige Verber. 22 Hjemmestile efter Borrings Stiløvelser, Øvelse i Diktatstil. — IV Kl. Sicks Læsebog, 1ste Afdeling S. 71—77, 84—94; 2den Afdeling S. 1—73. Efter Ingerslevs Grammatik Formlæren med Undtagelse af de uregelmæssige Verber. 22 Hjemmestile efter Borrings Stiløvelser, Øvelse i Diktatstil. — V Kl. Sicks Læsebog, 2den Afdeling S. 73—163. Efter Ingerslevs Grammatik Formlæren. 21 Stile efter Sicks Materialier. Som Maanedslæsning er læst Sicks Læsebog fra S. 163 til Enden og Scribe's *Les contes de la reine de Navarre*. — VI Kl. Borrings *Études littéraires*, 200 Sider. De vigtigste Afsnit af Ingerslevs Grammatik ere gennemgaaede. Borrings Stiløvelser forfra til 2den Afdeling Nr. 23. Som Maanedslæsning har Klassen læst Molière's *Les fourberies de Scapin*, Scribe's *Le verre d'eau* og *La calomnie*. — VII Kl. B. Mérimée's *Colomba suivi de la Mosaique* er læst dels paa Skolen dels som Maanedslæsning. — VII Kl. A. Molière's *Le Tartuffe*, 2den til 5te Act; Octave Feuillet's *Le village*.

Engelsk.

VII Kl. B. Listovs Elementarbog læst og repeteret. Af Sammes „Engelske Læsestykker“ de første 41 Sider og fra S. 61—103. — VII Kl. A. Listovs Elementarbog. Walter Scotts *Quentin Durward* Kap. 6—16.

Latin.

III Kl. Af Kerrns og Krebs's Læsebog ere de 2 første Afsnit, S. 1—28, læste og repeterede. Af Madvigs Sproglære er læst den til Læsebogen svarende Del. I Regelen en Gang om Ugen skriftlig Øvelse. — IV Kl. Af Cornelius Nepos: Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Lysander, Alcibiades og Thrasybulus; 1ste Bog af Cæsars Gallerkrig; Phædrus's Fabler 1—30. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret og af Ordføiningslæren læst og repeteret §§ 176—280. 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil om Ugen efter Trojels Stiløvelser (i Alt 37 skriftlige Stile). — V Kl. Cæsars Gallerkrig, 2den Bog; Ciceros Tale for Sex. Roscius fra America; af Ovids Forvandlinger (Blochs Udg.): Pyramus og Thisbe, Perseus og Ceres. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret og af Ordføiningslæren læst og repeteret §§ 176—364. 38 Stile og 8 Versioner; desuden er Kerrns „Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin“ benyttet til mundtlige Øvelser, i Almindelighed 1 Gang om Ugen. — VI. Kl. Ciceros Tale for S. Roscius fra America; Livius's *præfatio* og 1ste Bog; Virgils Æneide, 1ste Bog. Af Grammatiken: Repetition af Formlæren og af Ordføiningslæren til § 365. §§ 389—408 behandlede gennem Stil. 2 skriftlige Arbejder om Ugen; 5 Stiletimer anvendte til mundtlig Stil. — VII Kl. B. Ciceros *Cato major*; Livius's 2den og 3die Bog; 2den Bog af Virgils Æneide; 1ste Bog af Horats's Oder og 2den Bog af hans Breve samt *ars poetica*. Cursorisk er læst Ciceros 1ste philippiske Tale og 17 Capitler af den 2den. Madvigs Grammatik

læst og repeteret. Bojesens romerske Antiquiteter S. 1—71. 2 skriftlige Arbejder om Ugen. — VII Kl. A. Tacitus's Annaler, 1ste Bog; Ciceros Tale for S. Roscius fra Ameria; Sammes 1ste Bog *de officiis*; Senecas 2den Bog *de beneficiis*; Horats's Breve. Cursorisk er læst Livius's *præfatio* og 1ste Bog. Grammatiken repeteret. Bojesens romerske Antiquiteter og Tregders latinske Literaturhistorie læste udtogsvis. 2—3 Stile om Ugen, af hvilke den ene er skrevet i Hjemmet.

Til indeværende Aars Afgangsexamen opgive Candidaterne: Livius's 6te, 7de og 8de Bog; 1ste Bog af Tacitus's Annaler; Ciceros Taler for S. Roscius fra Ameria, det Maniliske Lovforslag, Ligarius og Kong Deiotarus; Sammes 1ste Bog *de officiis* og *Cato major*; Senecas 2den Bog *de beneficiis*; 1ste, 2den og 4de Bog af Virgils Æneide; 2den og 3die Bog af Horats's Ode og Sammes Breve (med *ars poetica*).

Græsk.

V Kl. Bergs Forskole til Læsning af Græsk; det 1ste Kapitel af 1ste Bog af Xenophons Anabasis. Tregders Formlære delvis. — VI Kl. Xenophons Anabasis, 1ste Bog Kap. 4—10; Herodots 1ste Bog Kap. 1—130; Odysseens 9de og 10de Bog; Bergs Formlære repeteret. — VII Kl. B. Herodots 8de Bog; Xenophons Erindringer om Sokrates, 3die Bog; Platons *Apologia Socratis*; Iliadens 6te, 7de og 8de Bog. Bergs Formlære repeteret; Madvigs Ordføiningslære læst udtogsvis. Christensens græske Statsantiquiteter; Tregders Mythologi. — VII Kl. A. Herodots 8de Bog; Platons Protagoras; Demosthenes's 1ste og 2den philippiske Tale samt Talen om Freden; Iliadens 3die og 6te Bog; af Tregders Anthologi Elegierne og Epigrammerne samt af Idyllerne Kyklopen. Det Vigtigste af Madvigs Ordføiningslære repeteret; Christensens

græske Statsantiquiteter repeterede. Tregders Literaturhistorie.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Herodots 7de og 8de Bog; Xenophons Erindringer om Sokrates, 2den Bog; Platons Protagoras; Demosthenes's 1ste og 2den philippiske Tale samt Talen om Freden; Iliadens 3die, 4de, 5te, 6te, 21de og 22de Bog; af Tregders Anthologi Elegierne og Epigrammerne samt af Idyllerne Kyklopen.

Hebraisk.

VII Kl. B. Det Vigtigste af Formlæren efter Whitte. De 11 første Kapitler af Genesis. — VII Kl. A. Genesis fra Kap. 7 til Enden; de 6 første Psalmer. Alt repeteret.

Religion.

II Kl. B. Balslevs Katechismus § 1—51. Assens's mindre Bibelhistorie forfra til „Kong David“. 10 Psalmer af „Psalmebog til Kirke- og Huusandagt.“ — II Kl. A. Balslevs Katechismus § 1—55. Assens's mindre Bibelhistorie forfra til 6te Afsnit. 19 Psalmer. — III Kl. Balslevs Katechismus § 63—95. Assens's større Bibelhistorie fra 6te Afsnit til S. 160. 10 Psalmer. — IV Kl. Balslevs Katechismus fra § 95 til Enden og § 1—23. Assens's større Bibelhistorie fra „Det nye Testamente“ indtil „Apostlenes Gjerninger“. I II—IV Klasse er der holdt Bibellæsning over Evangelierne, og Palæstinas Geographi er (navnlig i de nederste Klasser) gennemgaaet efter Kortet. — V Kl. Balslevs Katechismus. Assens's større Bibelhistorie. — VII Kl. B. De 12 første Kapitler af Lucas's Evangelium i Grundsproget. — VII Kl. A. Det 15de—22de Kapitel af Lucas's Evangelium i Grundsproget. Tillige er der i populaire Foredrag givet en Fremstilling og Kritik af Rationalismens Hovedformer.

Historie.

II Kl. B og A. Kofods fragmentariske Lærebog fra Tredivaarskrigen til Bogens Ende. - Sammes Udtog af Fædrelandets Historie. — III Kl. Efter Blochs Lærebog i Historien til Brug for Realskoler: Oldtidens Historie. Det Vigtigste af den gamle Geographi efter Kønigsfeldt. — IV Kl. Efter Blochs Lærebog i Historien til Brug for Realskoler: Oldtidens Historie. Det Vigtigste af den gamle Geographi efter Kønigsfeldt. — V Kl. Bohrs mindre Lærebog fra Middelalderens Historie til Bogens Ende. — VI Kl. Danmarks, Norges og Sverrigs Historie efter Thriges Lærebog. — VII Kl. B. Oldtidens Historie efter Thriges mindre Lærebog. Den nyere Tids Historie fra 1789 til 1815 efter Blochs Lærebog. Hovedpunkterne af den gamle Geographi efter Kønigsfeldt. — VII Kl. A. Den nyeste Tids Historie (fra Aar 1815) efter Bloch. Repetition af hele Historien efter Thriges og Blochs Lærebøger.

Geographi.

II Kl. B og A. Asien, Afrika, Amerika og Australien efter Ingerslevs mindre Lærebog. — III Kl. Europa fra Danmark til England efter Thriges Lærebog for de højere Klasser. — IV Kl. Europa fra den pyrenæiske Halvø til Enden efter Velschows Lærebog. — V Kl. Asien, Afrika og Amerika til Vestindien efter samme Bog. — VI Kl. Alle Verdensdelene efter samme Bog.

Arithmetik.

II Kl. B. De fire Regningsarter med ubenævnte og benævnte Tal, Regula de tri med hele Tal samt Noget af Brøklæren. — II Kl. A. Brøklæren. — III Kl. Smiths autograferede Manuskript forfra til Art. III (Talrækker og Talsystemet, de fire Regningsarter, Brøk-

læren). Ligninger af 1ste Grad med een Ubekjendt. Mange Opgaver i Arithmetik og praktisk Regning (Brøk, Reguladetri). — IV Kl. Samme Bog forfra til Art. 119 (Talrækken og Talsystemet, de fire Regningsarter, Brøklæren. Proportioner). Mange Opgaver i Arithmetik og praktisk Regning. — V Kl. Samme Bog: Læren om Potens og Rod; Ligninger af 1ste Grad med een og flere Ubekjendte, af 2den Grad med een Ubekjendt. Indøvelse af det tidligere lærte ved Opgaver. Regning: Reguladetri, Selskabsregning, simpel Rentesregning. — VI Kl. Samme Bog: Roduddragning sluttet; Ligninger, Logarithmer, Rækker og Rentesregning. Hele Arithmetiken repeteret. Mange arithmetiske Opgaver og endel praktiske Regneopgaver. — VII Kl. B. Af Steens rene Mathematik: Decimalbrøk, Logarithmer og Rentesregning. Repetition af det tidligere læste Pensum med Undtagelse af Ligningernes Theori. — VII Kl. A. Det hele Pensum repeteret og indøvet ved Opgaver, regnede dels hjemme dels paa Tavlen.

Geometri.

III Kl. Smiths autograferede Manuskript forfra til Art. 56 (Indledning til Mathematiken og af Geometrien: Grundforestillinger om Rumstørrelserne); desuden Øvelse i at fremstille Legemer ved Tegning paa Klassetavlen. — IV Kl. Samme Bog Art. 102—151 (Parallelogrammer, Cirklen, Problemer). — V Kl. Samme Bog Art. 99—151 (Mangekanter, Parallelogrammer, Cirklen, Problemer). Den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling er desuden øvet i geometrisk Tegning (Problemer). — VI Kl. Ramus's Geometri fra 2det Afsnit § 3 til Enden. Hele Geometrien repeteret. Mange Opgaver. — VII Kl. B. Smiths Trigonometri læst og repeteret — VII Kl. A. Læst Ramus's Stereometri. Geometri, Stereometri og Trigonometri repeteret og indøvet ved Opgaver saavel skriftlig som mundtlig.

Naturlære og Astronomi.

V Kl. Den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling: Holtens „Naturens almindelige Love“ forfra til Art. 237 (Varmen) med endel Forbigaaelser. — VI Kl. Den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling: Johnstrups Chemi fra Art. 20 til Enden; Holtens „Naturens almindelige Love“ S. 181—275 (om Lyset og Varmen). Repetition af det hele Pensum i Naturlære. — VII Kl. B. Ørsteds „Naturlærens mekaniske Del“ forfra til Art. 278 (Pendulet); Jørgensens Astronomi, 1ste Kapitel. — VII Kl. A. Ørsted „Naturlærens mekaniske Del“ fra Bølgebevægelse til Enden; kort Udsigt over Grundstofferne og deres vigtigste Forbindelser; Petersens „Naturlærens chemiske Del“ fuldstændig; Jørgensens Astronomi, 3die Capitel. Hele Astronomien og de vanskeligste Afsnit af Naturlæren repeterede.

Naturhistorie.

II Kl. B og A. Lützens Begyndelsesgrunde (Lærebog Nr. 2): Mennesket, Pattedyrene og Fuglene. — III Kl. Samme Bog: Krybdyrene, Padderne og Fiskene. Strøms Planterigets Naturhistorie: Blomsterplanterne i Almindelighed. — IV Kl. Vaupells Planterigets Naturhistorie: Systemet med Forbigaaelse af de fleste af de med Petit trykte Familier. — V Kl. Lütken: Leddyrene og Bløddyrene. — VI Kl. Lütken: Hele Bogen, dog med Forbigaaelse af flere af de med Petit trykte Familier. Vaupell: Alt det tidligere læste; desuden nogle Afsnit af Planteanatomien og Plantefysiologien.

V. Videnskabelige Samlinger.

I. Skolebibliotheket.

Siden Afslutningen af den i forrige Aars Beretning meddelte Fortegnelse har Skolens Bogsamling modtaget følgende Tilvæxt:

- Aagesen, A., Bemærkninger om Rettigheder over Ting. 1ste Række: om Retsbeskyttelsens forskjellige Udstrækning. Kbh. 1871. (Universitetsprogr.)
- Fortsatte Bemærkninger om Rettigheder over Ting, navnlig om Eiendomsrettens Begreb. Kbh. 1872. (Universitetsprogr.)
- Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. 5. B. 2. H. Kbh. 1872.
- og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek, udg. af C. Bruun. 2. B. 2. H. Kbh. 1872.
- Allen, C. F., De tre nordiske Rigers Historie. 1497—1536. 5. B. Kbh. 1872.
- Anthologia Palatina. Ed. F. Dübner. Vol. I—II. Paris 1864—72.
- Archiv für Naturgeschichte, herausgeg. von F. H. Troschel. 37. Jahrg. 4. H. — 38. Jahrg. 1—3. H. — 39. Jahrg. 1. H. Berlin 1872—73.
- Pädagogisches, herausgeg. von W. Langbein. 14. Jahrg. Nr. 5—10. — 15. Jahrg. Nr. 1—5. Stettin 1872—73.
- Arentzen, Kr., Baggesen og Oehlenschläger. III. 1807—1813. Kbh. 1872.
- Barentin, W., Namen- und Sach-Register zu den Fortschritten der Physik. B. I—XX. Berlin 1872.
- Becker, K. F., Verdenshistorie. 19. B. Fem Aars Historie (1867—71) af E. Arnd, overs. af A. Thorseøe. 1—2. H. Kbh. 1872—73.
- Bibliotheca Danica. Systematisk Fortegnelse over den danske Literatur fra 1482 til 1830, efter Samlingerne i det store kgl. Bibliothek i Kbh. Udg. ved C. V. Bruun. 1. H.: Theologi. Kbh. 1872.
- Brandes, G., Hovedstrømninger i det 19de Aarhundredes Literatur. Den romantiske Skole i Tydskland. Kbh. 1873.

- Buchholz, Dr. E., Die Homerischen Realien. 1. B. 2. Abth. Leipzig 1873.
- Budde, V., Om Diabetes mellitus. Kbh. 1872. (Doctordisp.)
- Cantù, Cesare, Verdenshistorie, frit bearbejdet ved E. Holm. og Ph. Weilbach. 14–21. H. Kbh. 1872–73.
- Ciceronis, M. Tullii, de officiis libri tres, erkl. von O. Heine. 4. Aufl. Berlin 1871.
- Dahl, H., Dansk Hjelpeordbog. 1. H. Kbh. 1873.
- Danmarks, Norges og Sverigs Historie med ca. 1000 Illustrationer. 70–77. H. Kbh. 1872–73.
- Darwin, Ch., Naturlivets Grundlove, overs. af J. P. Jacobsen. 6–9. H. Kbh. 1872.
- Ditlevsen, J. G., Undersøgelse om Smagsløgene paa Tungen hos Pattedyrene og Mennesket. Kbh. 1872. (Doctordisp.)
- Dyrlund, F., Tatere og Natmandsfolk i Danmark. Kbh. 1872. (Doctordisp.)
- Egli, Dr. J. J., Nomina geographica. Versuch einer allgemeinen geographischen Onomatologie. Leipzig 1872.
- Ernesti, J. A., opuscula philologica critica. Lugd. Batt. 1764.
— opusculorum oratoriorum novum volumen. Lips. 1791.
- Fortschritte, Die, der Physik. XXIV. Jahrg. 2. Abth. und XXV. Jahrg. 1 Abth. Berlin 1872–73.
- Fra alle Lande. Et Maanedsskrift for nyere Reisebeskrivelser o. s. v. Udg. af L. Zinck. 1872. — 1873, Jan.—April. Kbh.
- Garrigues, H. J., Syphilis i Strubehovedet. Kbh. 1872. (Doctordisp.)
- Grundtvig, S., Dansk Haandordbog. Kbh. 1872.
- Hegel, G. W. F., Vorlesungen über die Aesthetik. Herausgeg. von Dr. H. G. Hotho. 1–3 Th. Berlin 1842–43.
- Hindenburg, A., Om Kjøb og Salg. Kbh. 1872. (Doctordisp.)
- Homers Iliade erkl. von J. U. Fäsi. 2. B. 5. Aufl. besorgt von F. R. Franke. Berlin 1872.
- Koberstein, A., Grundrisz der Geschichte der deutschen Nationalliteratur. 5. umgearbeitete Aufl. von K. Bartsch. I–III. B. Leipzig 1872.
- Lange, J., Nutids-Kunst. Skildringer og Karakteristiker. Kbh. 1873.
- Lanfrey, P., Napoleon den Førstes Historie. Overs. af N. Bache. 1–4. H. Kbh. 1872–73.

- Linnström, H., Svenskt Boklexikon. 1830—1865. 7—8. h. Stockholm 1872.
- Love og Expeditioner vedkommende Kirke- og Skolevæsen. Samlede og udg. af H. V. Skibsted. 4. B. Kbh. 1872.
- Lübke, V., Kunsthistorien. Bearb. af J. Lange. 12. Lev. Kbh. 1872.
- Müller, P. E., Iagttagelser over nogle Siphonophorer. Kbh. 1871. (Doctordisp.)
- Nielsen, F. T., Fortegnelse over Nykjøbing Kathedralskoles Bogsamling. Nykjøbing p. F. 1872.
- Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder. 1871 Nr. 2—3. — 1872 Nr. 1. Kbh.
- Paulsen, A., Naturkræfterne, deres Love og vigtigste Anvendelser. 2—6. Lev. Kbh. 1872—73.
- Plautus's Mostellaria, udg. af S. Bugge, overs. af Fr. Gjertsen. Kristiania 1873.
- Rankii, F., de Xenophontis vita et scriptis commentatio. Berol. 1872.
- Ruhnkenii, D., orationes, dissertationes et epistolæ. Ed. F. T. Friedemann. Brunswigæ 1828.
- Retscher, Dr. H. T., Abhandlungen zur Philosophie der Kunst. 1—5. Abth. Berlin 1838—47.
- Cyclus dramatischer Charaktere. 1—2. Th. Berlin 1844—46.
- Die Kunst der dramatischen Darstellung. 2. Aufl. Leipzig 1864.
- Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse, udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 1870—74. 3. H. Kbh. 1872.
- Samlinger, Danske, for Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie, udg. af Chr. Bruun, O. Nielsen og S. B. Smith. 2. Række. 1. B. 4. H. — 2. B. 1—3. H. Kbh. 1872—73.
- Schmidt, Dr. K. A., Encyclopädie des gesammten Erziehungs- und Unterrichtswesens. 87—88. und 91—94. H. Gotha 1872—73.
- Geschichte der Pädagogik. 3. Aufl. besorgt durch Dr. W. Lange. 1. B. 1—3. Lief. Cöthen 1872—73.
- Ström, V., Planteriget's Naturhistorie til Skolebrug. Kbh. 1871.

- Tabelværk, Statistisk. 3. Række. 18—19. B. Udg. af det statistiske Bureau. Kbh. 1872.
- Thorsøe, A., Danmarks Hædersdage i det nittende Aarhundrede. 16—20. H. Kbh. 1872—73.
- Thrige, S. B., Tillæg til Lærebog i Geografien for de høiere Klasser i de lærde Skoler. Kbh. 1872.
- Tidsskrift, Botanisk. udg. af den botaniske Forening i København. 2. Række. 1. B. 3—4. H. — 2. B. 1—2. H. Kbh. 1872—73.
- for Philologi og Pædagogik. 9. Aarg. 4. H. — 10. Aarg. 1—3. H. Kbh. 1872—73.
- for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. 4. Række. 4. B. 3—6. H. — 5. B. 1—2. H. Kbh. 1872—73.
- Historisk. 4. Række. 2. B. 3. H. — 3. B. 1—2. H. Kbh. 1872—73.
- Nyt, for udenlandsk theologisk Litteratur. 1872, 2—4. H. — 1873, 1. H. Kbh.
- Pædagogisk, utg. af H. F. Hult och E. G. F. Olbers. 1872, 2—6. h. — 1873, 1—3. h. Stockholm.
- Theologisk. 1872, VI—XII. — 1873, I—V. Kbh.
- Topsøe, V. C. S., Fra Amerika. Kbh. 1872.
- Wiberg, S. V., Personahistoriske, statistiske og genealogiske Bidrag til en almindelig dansk Præstehistorie. 33—35. H. Odense 1872—73.
- Wimmer, L. F. A., Oldnordisk Læsebog med tilhørende Ord-samling. Kbh. 1870.
- Winkel Horn, F., Mennesket i den forhistoriske Tid. 1—7. Lev. Kbh. 1872—73.
- Vischer, Dr. F. T., Aesthetik oder Wissenschaft des Schönen. 1—4. Th. mit Register. Reutlingen u. Leipzig 1846—58.
- Vogt, C., Lehrbuch der Geologie und Petrefactenkunde. 3. Aufl. 2. B. 3—4. Lief. Braunschweig 1872—73.
- Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. Herausgeg. von W. Koner. 7. B. 2—5. H. — 8. B. 1. H. Berlin 1872—73.
- für das Gymnasialwesen. Herausgeg. von H. Bonitz, B. Jacobs, P. Rühle. Neue Folge. VI Jahrg. 4—12. H. — VII Jahrg. 1—3. H. Berlin 1872—73.

Desuden har Bibliotheket gennem Ministeriet modtaget Programmer fra de danske og svenske lærde Skoler og høiere Realskoler for 1872, fra de norske lærde Skoler for 1871, — Anmeldelser af Forelæsninger og Øvelser ved Københavns Universitet i Foraars- og Efteraars-Halvaaret 1872, — Fortegnelse over de 200 Studerende, som i 1872 have tilendebragt Åfgangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet, — Liste over de Studerende, som i 1872 have taget den philosophiske Examen.

2. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget med følgende Gjenstande:

1. Foræret af Discipel Schultz i 6te Kl.: et Antilophorn og et Rokkeæg;
af Discipel Ørsted i 5te Kl.: to Kæmpefrøer fra Centralamerika.
2. Tilbyttede hos Universitetsmuseet for et Menneskeskelet uden Kranie: *Tripneustes ventricosus*, *Heliocidaris variolaris*, *Heliocentrus mammillatus*, *Psilechinus variegatus*, *Echinometra lucunter*, *Echinocidaris æquituberculata*, *Toxopneustes lividus*, *Clypeaster rosaceus*, *Asterias gigas*, *Asterias rubens*, *Asterias polaris*, *Solaster papposus*, *Solaster endeca*, *Asteropecten* sp., *Ophiocoma crassispina*.
3. Kjøbte: Termit: Arbejder, Soldat og fuldkomment Insekt, *Lepidonotus punctatus*, *Lumbricus terrestris*.

Desuden har Samlingen været underkastet det fornødne Gjennemsyn.

VI. Regnskabsvæsenet.

(De vedføjede Poster henviser til det lærde Skolevæsens Budget).

A. Skolekassens Regnskab.

Post.	Indtægt.	Rd.	β
1. Jordebogsindtægter for 1872:			
a. Arvefæsteafgift. Intet.			
b. Tiendeindtægter	4586 Rd. 74 β		
c. Indtægter af Kirker og Præstekald.....	1501 — 23 -		
d. Jordskyld.....	22 — 85 -		
	6110 Rd. 86 β		
Deri afgaaer:			
Skatter af Tiender m. v.	90 — 8 -	6020	78
3. Renter af Skolens Kapitalformue.....		519	"
4a. Skolecontingenter m. m.			
a. Skolepenge.....	11,234 Rd. 62 β		
b. Indskrivningspenge.....	35 — " -		
c. Gebyr for Testimonier.....	140 — " -	11,409	62
8. Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter		32	"
	Summa Indtægt... 17,981	44	
	Udgift.		
2a. Lønninger til de faste Lærere		12,455.	64
b. Honorar for Inspektion og Tilsyn med Samlingerne.....		350	"
c. Pedellens Løn		178	"
d. Personlige Tillæg til Lærerne som Godtgjørelse for Tab af Andel i Skolepengene		1089	16
3. Til Lærere uden fast Ansættelse og til Timeundervisning		1684	48
5a. Bibliotheket, foruden Renten 43			
Rd. af den samme tilhørende Kapital, stor 1075 Rd.	293 Rd. 9 β		
b. Den naturhistoriske Samling	20 — 32 -		
c. Den fysiske Samling	22 — 4 -	335	45
		16,092	77
	Lateris...		

Post.		Rd.	β
	Transp....	16,092	77
6a. Bygningsudgifter:			
	Vedligeholdelsesarbejder	550	"
	c. Inventariets Vedligeholdelse	299	24
7a.	Brændselsforødenheder	627 Rd. 53 β	
	b. Belysning	26 — 31 -	
		653	84
8.	Skatter og Afgifter (udenfor Jordebogsvæsenet).	25	42
9.	Regnskabsføringen	360	"
13	Forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter:		
	a. Skoleopvartning	30 Rd. "	β
	b. Rengjering	228 — 31 -	
	c. Porto, Protokoller, Skrivematerialier og Afskrivning	166 — 83 -	
	d. Programmer og Skolehøitideligheder	266 — 81 -	
	e. Andre Udgifter	4 — 31 -	
		696	34
14.	Til Undervisning i Skydevaabens Brug	"	"
	Summa Udgift...	18,677	69
	Naar hermed sammenholdes Indtægtssummen ...	17,981	44
	fremkommer en Merudgift for 1872—73 af ..	696	25
	Men da Skolen har modtaget et Tilskud af den almindelige Skolefond af	1600	"
	bliver der en Kapital-Forøgelse af	903	71

Balance-Konto den 31te Marts 1873.

Skolen eier:

1.	Kongelige 4 pCts Obligationer (Indskrivningsbevis)	8000	"
2.	Prioritetsobligationer	6050	"
3.	Kontingent-Restance	6	"
4.	Lønningsforskud	8	32
5.	Kontant Kassebeholdning	1176	54
6.	Deponerede Effecter (af Famulus quæsturæ)	1500	"
	Summa...	16,740	86

Rd. β

Skolen skylder:

1. Beholdning af indeholdte Beløb til Dækning af Præmier	148	95
2. Stipendiefondens contaente Beholdning	16	8
3. Deponerede Effecter (af Famulus quæsturæ)....	1500	„
Saldo: Kapitalformue den 31te Marts 1873:		
rentebærende	14,050 Rd.	„β
ikke rentebærende.....	1025 —	79 -
		15,075 79
Balance...	16,740	86

B. Stipendiefondens Regnskab.

Fonden eiede den 31te Marts 1872:

Kapital	19,300	„
Kontant Beholdning	9	92
		19,309 92

(Herunder var indbefattet 22 Disciples inde-
staaende Oplag, ialt 385 Rd.).

Indtægten i 1872—73 har været:

Renter af Fondens Kapital	772 Rd.	„β
do. af Bartholins Legat	4 —	12 -
		776 12
		20,086 8

Udgiften derimod:

Udbetalte Oplag og Stipendier	770	„
Fonden eier den 31te Marts 1873	19,316	8

nemlig:

Kapital: I Indskrivningsbevis	16,800 Rd.	„β
Do. (Meyers Legat) ..	2500 —	-
	19,300 Rd.	„β
Kontant Beholdning.....	16 —	8 -
		19,316 8

(Under Kapitalen er nu indbefattet 22 Disciples inde-
staaende Oplag, ialt 385 Rd.).

Skolens Beneficier have i indeværende Skoleaar med Ministeriets Approbation været saaledes fordelte:

A. Fri Undervisning: a. som ordentlige Gratister 1. H. P. Traustedt, 2. H. P. H. Stilhoff, 3. T. A. Juhl, 4. I. C. V. Rievers, 5. V. C. Bernth, 6. J. T. Krag, 7. K. A. Tulinius; b. som extraordinaire Gratister 1. H. Hammershaimb, 2. J. Hammershaimb, 3. E. F. Bergmann.

B. Undervisning imod nedsat Betaling i Forbindelse med laveste Stipendium: 1. C. A. G. A. Sandberg, 2. S. E. L. S. Høyer.

C. Høieste Stipendium: 1. J. P. Prah, 2. C. F. L. Holmer, 3. A. C. J. Bornemann, 4. H. E. Barner.

D. Mellemste Stipendium: 1. P. V. Hertz, 2. V. E. S. Henningsen, 3. L. C. B. Sveistrup, 4. J. H. T. Gad, 5. R. Blom, 6. F. A. O. Stilhoff, 7. J. F. Dahl, 8. M. C. Castberg, 9. A. S. Ørsted, 10. J. C. J. Müller, 11. C. V. M. Madsen, 12. A. H. P. Johansen, 13. S. T. P. Olivarius, 14. E. F. Kinzi.

E. Laveste Stipendium: 1. V. C. F. Bondesen, 2. H. C. A. Glud.

Det Klarupske Legat, 8 Rd. halvaarlig for hver Stipendiat, har for sidste Halvaar 1872 og første Halvaar 1873 af Directionen for de Klarupske Stiftelser været tillagt efternævnte 6 Disciple: J. P. Prah og H. P. Traustedt af 7de Kl. A, L. K. B. Sveistrup, C. J. B. Hagen og F. A. O. Stilhoff af 6te Kl., V. C. F. Bondesen af 5te Kl.

Det Bornemann-Lassonske Legat, 10 Rd. aarlig, er for indeværende Aar af Legatets Ephorus, Kammerherre, Baron Juel-Rysenstein, overensstemmende med Rectors Forslag tillagt Discipel af 7de Kl. A H. P. Traustedt.

VII. Særskilte Meddelelser.

1. Circulaire fra Ministeriet af 8de August 1872.

Paa Indstilling af en af de lærde Skolers Rektorer har Ministeriet under D. D. bemyndiget ham til, under Forudsætning af, at Rektor og Religionslæreren deri ere enige, at lade Undervisningen i Religion i 7de Klasse bortfalde allerede i Skoleaaret 1872/73. Ved til behagelig Efterretning at tilmelde Hr. Professoren foranstaaende meddeler Ministeriet Dem den samme Bemyndigelse.

2. Bekjendtgørelse af 22de August 1872 om Forhøjelse af Skolepengene i de offentlige lærde Skoler og Rønne højere Realskole.

Paa derom af Ministeriet nedlagt allerunderdanigst Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 19de d. M. aller-naadigst at bifalde:

at fra 1ste October d. A. at regne de ved allerhøjeste Resolution af 1ste Marts 1865 — bekjendtgjort under 9de s. M. — fastsatte Skolepenge ved de offentlige lærde Skoler og Rønne højere Realskole forhøjes saaledes, at de erlægges i Metropolitan-skolens to øverste Klasser — nuværende syvende Klasse, ny femte og sjette Klasse — med 84 Rd. aarlig, i samme Skoles øvrige Klasser og i de andre lærde Skolers to øverste Klasser — nuværende syvende Klasse, ny femte og sjette Klasse — med 72 Rd. aarlig, i sidstnævnte Skolers øvrige Klasser med 60 Rd. aarlig og i Rønne højere Realskole med 36 Rd. aarlig, dog at anden

og tredje Broders Kontingent nedsættes med henholdsvis $\frac{1}{5}$ og $\frac{2}{5}$ i de lærde Skoler og med $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{2}$ i Rønne højere Realskole.

Hvilket herved bekendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

3. Circulaire fra Ministeriet af 26de August 1872.

Ved at tilstille Hr. Professoren medfølgende Skrift af Architect C. Nielsen om Tegneundervisningen i Skolerne og hans Linearperspectiv, det sidste i 2 Exemplarer, anmoder Ministeriet Dem om at opfordre Skolens Tegnelerer til at gjøre sig omhyggelig bekendt med samme og til at benytte de deri givne Vink ved hans Undervisning i Skolen. Det vil herigjennem være Læreren muligt navnlig at komme til en klar Forestilling om, hvor stor Berettigelse der har været til Foreningen af de lærde Skolers stærkt begrændsede Undervisning i Frihaandstegning med den geometriske Tegning og derigjennem med Mathematikundervisningen. Disciplene, som følge den historisk-sproglige Retning, ville — om det ogsaa maa erkjendes for umuligt at gennemføre for deres Vedkommende en saa omfattende Plan, som Bogen foreslaaer, — i ethvert Fald, naar denne lægges til Grund for Undervisningen, saavidt som Tid og Anlæg tillade, være ledede ind paa den rette Vei, hvis de udenfor Skolen vilde fortsætte Tegneundervisningen eller paa et senere Stadium gjenoptage den. For Disciplene, der følge den mathematisk—naturvidenskabelige Retning — ligesom for Realdisciplenes Vedkommende — vil Tegning selvfølgelig kunne føres betydeligt videre, og den Omstændighed, at Projectionstegning ikke er optaget blandt fjerde Klasses Examenfag, kan ikke være til Hinder for at følge Forfatterens Plan, som Ministeriet uden at give noget Paalæg i saa Henseende vilde anse det muligt endog helt at gennemføre i 5te og 6te Klasse, idetmindste for de Disciples Vedkommende, der med en vis Begavelse forene noget Anlæg for Tegning.

4. Circulaire fra Ministeriet af 17de December 1872.

I Circulaire af 9de August f. A. har Ministeriet angaaende Retskrivningsspørgsmaalet maattet indskrænke sig til at opstille

ganske almindelige Regler. Det stod allerede dengang ikke tvivlsomt for Ministeriet, at der vistnok ogsaa i de lærde Skoler vilde i mange Tilfælde føles Trang til en Veiledning, som kunde hæve de Tvivl, som den rette Anvendelse af hine almindelige Regler ofte vilde fremkalde, og at der navnlig i de nærmestliggende Aar for Disciplene ogsaa vilde opstaa ikke faa Vanskeligheder heraf.

Da nu den af Professor Sv. Grundtvig i Trykken udgivne „Dansk Haandbog“ forekommer Ministeriet at ville kunne afgive et godt Hjælpemiddel i saa Henseende og i de Skoler, i hvilke de nævnte Retskrivningsregler enten helt eller i alt væsentligt optages af Lærerne, at kunne være Disciplene til megen Nytte og Lettelse ved Indøvelsen af disse, har Ministeriet ikke villet undlade at udtale denne sin Anskuelse for Hr. Professoren til videre Meddelelse for Skolens Lærere.

5. Circulaire fra Ministeriet af 13de Februar 1873.

Ved til behagelig Underretning for De Herrer Rektorer og private Skolebestyrere hermed at fremsende et Aftryk af det Svar, Ministeriet har givet paa en Forespørgsel fra en privat Skolebestyrer dels om Omfanget af det Pensum, der bliver Gjenstand for Examination i Mathematik ved Skolernes fremtidige 4de (nuværende 6te) Klasse, dels om Opgaverne til den skriftlige Prøve i dette Fag, skal Ministeriet tilføie Følgende.

Under de Overvejelser, hvortil denne Sag har givet Anledning, har Ministeriet havt Lejlighed til paany at rette sin Opmærksomhed paa de fra flere Sider fremkomne Antydninger om, at under Gjennemførelsen af Lov af 1ste April 1871 og den sig dertil knyttende Anordning af 5te August s. A. Omfanget af det matematiske Kursus saaledes som det i den sidste er bestemt, muligvis kan medføre en for tung Byrde for Disciplene i (ny) fjerde Klasse, dog fornemmelig for Disciplene af den sproglig—historiske Retning.

Efter den forskjellige Maade, paa hvilken Sagen er opfattet i de fra De Herrer Rektorer i en anden Sag ved Circulairstrivelse af 15de November indhentede Erklæringer, finder Ministeriet dog ikke, at der i Øjeblikket foreligger tilstrækkelig Opfordring til eller Grundlag for nogen almindelig Bestemmelse i denne Retning, men skal være villigt til at tage saadanne Forslag under

Overvejelse, som muligen ved Slutningen af det nu løbende Skoleaar paa Grund af den da vundne Erfaring maatte fremkomme om Forbigaaelse i 4de Klasse af enkelte Sætninger eller Grupper af Sætninger, hvis Tilegnelse af Disciplene kræver en Tidsanvendelse, som ikke staar i Forhold til den Brug, der haves for dem, uden at deres Forbigaaelse vilde skade Oversigten og Sammenhængen, og som have mindre Betydning for dem, som paa dette Punkt afslutte det mathematiske Kursus, imod at Indøvelsen af det, der heraf behøves for en fortsat Undervisning, henlægges til (ny) 5te Klasse.

Forsaavidt Lærere allerede i Aar, tvungne af Klassens Standpunkt og den givne Tids og Krafts Utilstrækkelighed, og støttende sig til, hvad der er tilsagt om Begrænsningen af de skriftlige Arbejder, skulde have forbigaaet enkelte Sætninger eller kortere Rækker af Sætninger, ønsker Ministeriet derom ved Udgangen af April Maaned at modtage Indberetning, for at ogsaa dertil kan tages Hensyn ved de skriftlige Opgavers Affattelse.

En Hovedbetingelse for at undgaa Overanstrengelse for fjerde Klases Vedkommende og for at bevirke, at der i denne Klasse kan arbejdes med den nødvendige Ro og Sikkerhed og vindes Tid til det Arbejde, der i denne bliver at udføre, vil det være, at Skolerne efter den Opfordring, som Ministeriets Circulaerskrivelse af 9de August 1871 dertil allerede har givet, ere nøjeregnende i de Fordringer, der stilles saavel ved Optagelsesprøven som ved Disciplenes Overflytning fra en lavere til en højere Klasse.

I Forbindelse hermed finder Ministeriet at burde gjøre opmærksom paa en under den sidstomtalte Sag fremkommen Udtalelse, som fortjener at paaagtes, nemlig at der utvivlsomt efterhaanden vil kunne skaffes en bedre Fordeling af Arbejdet tilstede og derved ogsaa en virkelig Lettelse for (ny) fjerde Klasse, naar der i de 3 nederste Klasser bliver arbejdet noget, om ikke meget, stærkere med Hensyn til Omfanget, men isærdeleshed naar der bliver lagt Vind paa en saa sikker Tilegnelse af, hvad der i disse gennemgaaes og læses, at Disciplene i 4de Klasse kunne arbejde videre, uden at Mangler i Fundamenterne holde dem tilbage og tvinge dem til en uforholdsmæssig Tidsanvendelse paa at erhverve en Del af de Kundskaber, som i fjerde Klasse kun burde sammenarbejdes og opfriskes.

Bilag til foranstaaende Circulaire.

Fra Bestyreren af en privat Skole har Ministeriet modtaget en Forespørgsel om, hvorvidt Undervisningen i Mathematik skal drives saaledes, at der ved den saakaldte Aars Hovedexamen for ny 4de Klasse skal examineres i hele det i Arithmetik og Geometri læste Pensum eller kun i hvad der er læst i Aarets Løb, samt om de skriftlige Opgaver til ny 4de Klasses Hovedexamen gives af Skolen selv eller af Ministeriet.

I Svar herpaa har Ministeriet under 8de Februar d. A. med Hensyn til det første Spørgsmaal meldt, at vel det i Skolen indtil og i ny 4de Klasse læste matematiske Pensum maa betragtes som det, hvormed Examinanden skal være bekendt, men at Examinationen dog i Hovedsagen, og navnlig hvad Beviserne angaaer, kan indskrænkes til det, der er læst og plejer at læses i det sidste Aar, naar kun de Resultater af det tidligere lærte, som derved skal bruges, ses at være Disciplene bekendte.

Forsaavidt det andet Spørgsmaal angaaer, har Ministeriet meddelt, at der gennem Opgaverne sikres Ministeriet et uundværligt Middel til at kontrollere ikke blot, at det fælles Grundlag for Disciplene af begge Retninger men netop det Element, som de siden ikke skulle fortsætte, er tilstrækkeligt fyldigt og grundigt tilegnet, ligesom til at tilvejebringe den nødvendige Ligevægt mellem Fordringerne i begge Retninger navnlig i Mathematik og Latin og til at skaffe den Ligelighed tilveje, som ogsaa for Privatisternes Vedkommende maa finde Sted, og at Ministeriet derfor har fundet at burde slutte sig til, hvad den i sin Tid nedsatte Komitees langtovervejende Majoritet ogsaa antog, at Opgaverne gives af Ministeriet, hvorfra det selvfølgelig vil blive paaset, at disse navnlig i Overgangsperioden ville blive holdte paa et Standpunkt, hvorved alle mindre væsentlige og fjernere liggende Enkeltheder udelukkes.

6. Circulaire fra Ministeriet af 13de Februar 1873.

Efter den i Lov af 1ste April 1871 § 10 indeholdte Bestemmelse om, at de enkelte Skolers Forpligtelse til at modtage Privatister skal indskrænkes til et bestemt Antal, og at Ministeriet herom skal give de nærmere Regler, finder man at burde fastholde

den i Bekjendtgjørelse af 13de Mai 1850 om Ophævelse af Examen artium § 11 givne Regel, saaledes at ingen Skole skal være forpligtet til enten ved 4de Klasses Hovedexamen eller ved Afgangsexamen at modtage flere end 6 Privatister til Deltagelse i Examen, dog at det iagttages, at hvis der melde sig flere, gives der de først (dog ikke førend April Maaned) anmeldte Fortrin. Derhos bliver der af Privatister som hidtil efter § 25 i ovennævnte Bekjendtgjørelse af 13de Mai 1850 at erlægge et Examensgebyr af 3 Rd. for Adgang til 4de Klasses Hovedexamen og 7 Rd. til Afgangsexamen, der tilfalder den Skole, ved hvilken Privatisten examineres.

Hvilket meldes til Efterretning og Iagttagelse.

7. Skrivelse fra Ministeriet (til Rektor ved N. N. Skole).

Foranlediget ved en Forespørgsel fra en Rektor ved en lærd Skole angaaende Skolens Forpligtelse til at examinere Privatister til fjerde Klasses Hovedexamen, har Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet tilbagemeldt, at det med Rektoren er enigt i, at der ikke kan blive Spørgsmaal om at udstrække Prøven til andre Fag end dem, der ophøre enten for den sproglig-historiske eller den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, idet det dog er tilføjet, at for det vistnok meget sjældne Tilfælde, at en Privatist ved at læse Græsk og Naturlære samt have Øvelse i geometrisk Tegning maatte ville stille sig til Prøve i begge Retninger, maatte dette staa ham frit for, og Skolen være pligtig at prøve ham.

8. Skrivelse fra Ministeriet til Rektor ved en lærd Skole af 5te April 1873.

Efterat Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i Anledning af en fra en Rektor modtagen Forespørgsel om Historieundervisningen har brevvet med Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler, har Ministeriet meddelt Andrageren følgende:

Blochs mindre Lærebog i Historie, hvoraf 1ste Del, indeholdende Oldtiden og Middelalderen, foreligger, anser Ministeriet

efter Omfang og Anlæg for skikket til at lægges til Grund for Undervisningen i Historie indtil Udgangen af (ny) 4de Klasse og til at tjene som Maalestok for Proven ved Udgangen af denne Klasse saavel for Realdisciplene som for de øvrige Disciple, dog ikke med Afbrydelse ved Aar 1815, men med fortsat Oversigt til Aaret 1848, og i ethvert Tilfælde at burde foretrækkes for Kofods fragmentariske Fremstilling eller Bohrs mindre Bøger, der ere for korte og ufuldstændige. De enkelte Uenøjagtigheder, Bogen indeholder, lade sig uden Vanskelighed rette af Læreren, der ogsaa med Lethed vil kunne bøde paa den Mangel, hvoraf Bogen lider derved, at den ikke i tilstrækkelig Grad giver Lejlighed og Stof til at befæste det faste kronologiske Net ved Angivelse af Regentrækkerne i Hovedstaterne, om end enkelte Dele af Rækkerne kunne forbigaaes eller sammendrages under et Holdepunkt.

Med Hensyn til Undervisningen i (ny) 5te og 6te Klasse hælder Ministeriet til den Anskuelse, at det vil være rigtigere i Stedet for at gennemgaa hele Verdenshistorien i disse 2 Klasser efter en ny Lærebog blot at foretage en udfyldende og opklarende Repetition af det Hele efter den tidligere brugte Bog, og dertil at føje en fyldigere Gjennemgaaelse af den gamle Historie og den nyeste Historie, hvortil Thriges mindre Gammelhistorie og Blochs særlige Lærebog for den nyere Historie maa anses for brugbare. Ved denne udfyldende og opklarende Repetition maatte enkelte særlige Huller hos Bloch (t. Ex. Udeladelsen af Henrik den Anden og Edvard den Første i England og derved af Irlands og Wales's Forbindelse med England) udfyldes, og visse Hovedbegivenheder søges opfattede fyldigere. Saalænge intet passende Hjælpemiddel haves, maa Læreren mundtlig meddele det Fornødne, men Ministeriet ønsker, at saadanne Hjælpemidler maa fremkomme helst som Tilføjelse (med mindre Tryk) ved den samme Bog, som bruges indtil 4de Klasse, og vil ogsaa søge at virke hen dertil.

9. Skrivelse fra Ministeriet til Rektor ved en lærd Skole af 15de April 1873.

Efterat Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i Anledning af et til samme indkommet Andragende fra en Rektor om, at der til Lettelse for Disciplene ved 4de Klassen Hovedexamen

maatte tages den Bestemmelse, at de ikke behøve at kunne de Formler, som angaa Beregningen af retlinede og krumme Flader samt Rumfang, udenad, har brevvexlet med Undervisningsinspectøren for de lærde Skoler, har Ministeriet tilbagemeldt, at Formler, som ikke henhøre til Plangeometrien, men skulle anvendes i de skriftlige Opgaver i Regning, i Aar meddeles tillige med disse, og at for Fremtiden aftrykkes til almindelig Brug ved Examina de af de nævnte Formler, for hvilke der kan blive Brug.

Schema

over Examinationens Gang ved de offentlige Examinere
i Metropolitanskolen i 1873.

A. Afgangsexamen.

(Den 14de, 16de og 17de Juni og fra 19de til 28de s. M.)

VII A er under hele den mundtlige Afgangsexamen delt i
2 Partier, α og β , saaledes:

- VII. A. α . 1. Ussing. 2. Traustedt. 3. Hornemann. 4.
Brix. 5. Stilhoff. 6. Grove.
- VII. A. β . 1. Prahl. 2. Lillienskjold. 3. With. 4.
Stephensen. 5. Hertz. 6. Gade. Privatisten
Suenson.

I. Skriftlig Examen.

Løvdagen den 14de Juni.

8—12. Dansk Stil I. (bunden | 4—8. Latinsk Version.
Opgave).

Mandagen den 16de Juni.

8—12. Geometri. | 4—8. Dansk Stil II. (fri
Opgave).

Tirsdagen den 17de Juni.

8—12. Latinsk Stil. | 4—8. Arithmetik.

Mundtlig Examen.

Examen afholdes i VII Klasse A's Læsestue.

Torsdagen den 19de Juni.

9—12. α . Latin. | 5—8. β . Græsk.

Fredagen den 20de Juni.

9—12. β . Latin. | 5—8. α . Græsk.

Lørdagen 21de Juni.

9—12. β . Historie. | 5—8. α . Historie.

Mandag den 23de Juni.

9—12. α . Matematik. | 5—8. β . Naturlære.

Onsdagen den 25de Juni.

9—12. β . Matematik. | 5—8. α . Naturlære.

Lørdagen den 28de Juni.

9—10. Hebraisk.

B. Hovedexamen.

(Den 16de, 17de, 26de, 27de og 30te Juni samt fra 1ste til 10de Juli).

Under den mundtlige Hovedexamen ere efternævnte Klasser ved de forskjellige Examinationer delte saaledes:

- VI. α . 1. Gram. 2. Svejstrup. 3. Volqvartz. 4. Djerup. 5. Jansen. 6. Gad. 7. Hornemann. 8. Barner. 9. Wøldike. 10. A. Lund. 11. Evers. 12. Dahl. 13. Castberg.
- VI. β . 1. Sandberg. 2. Bernth. 3. Hagen. 4. Stilhoff. 5. Bornemann. 6. Jørgensen. 7. Blom. 8. Benzon. 9. Schultz. 10. F. Lund. 11. Ussing. 12. Scherfig.
- VI. α' . 1. Gram. 2. Bernth. 3. Djerup. 4. Bornemann. 5. Hornemann. 6. Benzon. 7. A. Lund. 8. Ussing. 9. Castberg.

- VI. β' . 1. Sandberg. 2. Volqvartz. 3. Stilhoff. 4. Gad. 5. Blom. 6. Wældike. 7. F. Lund. 8. Dahl.
- VI. β . 1. Svejstrup. 2. Hagen. 3. Jansen. 4. Jørgensen. 5. Barner. 6. Schultz. 7. Evers. 8. Scherfig.
- VI. S. α . 1. Gram. 2. Svejstrup. 3. Volqvartz. 4. Djerup. 5. Jansen. 6. Gad. 7. Hornemann. 8. Wældike. 9. Evers. 10. Dahl. 11. Castberg. 12. Schultz.
- VI. S. β . 1. Sandberg. 2. Bernth. 3. Hagen. 4. Bornemann. 5. Jørgensen. 6. Blom. 7. Benzon. 8. Schultz. 9. F. Lund. 10. Ussing.
- VI. M. 1. Stilhoff. 2. Barner. 3. A. Lund. 4. Scherfig.
- V. S. 1. Bergh. 2. Lunddahl. 3. Starcke. 4. Lund. 5. Begtrup. 6. C. Castenskjold. 7. Buntzen. 8. Schmidt. 9. Glud. 10. Ørsted.
- V. M. 1. Bondesen. 2. Lehmann. 3. Thomsen. 4. Erichsen. 5. Meldahl. 6. A. Castenskjold. 7. Schou. 8. Rosenvinge.
- IV. α . 1. Nielsen. 2. Schmidt. 3. Bølling. 4. Eibe. 5. Müller. 6. Haase. 7. Bille Top. 8. Lund. 9. Hammershaimb. 10. Fog. 11. Johansen. 12. R. Hansen.
- IV. β . 1. Drachmann. 2. Ahlberg. 3. Raaschou. 4. Wolff. 5. Castella. 6. Ryder. 7. With. 8. Krag. 9. Liebe. 10. A. Kauffmann. 11. E. Kauffmann. 12. Levy.
- III. α . 1. Ravn. 2. Lehmann. 3. Christiansen. 4. Thomsen. 5. Nielsen. 6. Braag. 7. Olivarius. 8. Tutein. 9. Myhre. 10. Sporon. 11. Schou. 12. Wroblewsky. 13. Jensen. 14. Ulrich.
- III. β . 1. Madsen. 2. Kramp. 3. Holmer. 4. Blume. 5. Clausen. 6. A. Hansen. 7. Djerup. 8. Engelhardt. 9. D. Scherfig. 10. O. Holck. 11. J. Holck. 12. Gottschalck. 13. A. Scherfig. 14. Jacobsen.
- II. A. α . 1. Hoyer. 2. Krüger. 3. Trier. 4. Leuning. 5. Gottschalck. 6. Braag. 7. Kinzi. 8. Her-

- tel. 9. Stein. 10. Koppel. 11. Traustedt.
12. Ulrik. 13. Richter.
- II. A. β . 1. Bergmann. 2. Tulinius. 3. Daus. 4. Thor-
kelin. 5. Rubow. 6. Raaschou. 7. Vedel.
8. Carøe. 9. Ravn. 10. Harboe. 11. Lorck.
12. Rosenvinge.
- II. B. α . 1. Been. 2. Tutein. 3. Salomon. 4. Knud-
sen. 5. Hammerich. 6. Bruun. 7. Hansen.
8. Faber. 9. Bille. 10. Schack. 11. Gjerulff.
- II. B. β . 1. Gammelgaard. 2. Rosenløv. 3. Haxt-
hausen. 4. Jøhncke. 5. Frisch. 6. Sass. 7.
Lehmann. 8. Tvermoes. 9. Schou. 10.
Herholdt.

I. Skriftlig Examen.

Mandagen den 16de Juni.

8—12. VI. Dansk Stil. | 4—8. VI. Geometri.

Tirsdagen den 17de Juni.

8—12. VI. Arithmetik. | 4—8. VI. Latinsk Stil.

Mandagen den 30te Juni.

8—11. V. IV. }
8—10^{1/2}. III. II. A. II. B. } Dansk Stil.
1—4. V. }
1—3^{1/2}. IV. } Latinsk Stil.
1—3^{1/2}. III. II. A. II. B. Tydsk Version.

Tirsdagen den 1ste Juli.

8—11. VII. B. V. }
8—10^{1/2}. IV. } Matematik.
8—10^{1/2}. III. II. A. II. B. Regning.
1—3^{1/2}. V. IV. Latinsk Version.
1—3^{1/2}. III. Latinsk Stil og Version.

VII. B. skriver Latinsk Version og Stil samt Dansk Stil (fri Opgave) samtidig med VII. A.

II. Mundtlig Examen.

Torsdagen den 26de Juni.

VII. Klasse A's Læsestue.

9—12. VI. α . Latin.

Fredagen den 27de Juni.

VII. Klasse A's Læsestue.

9—12. VI. β . Latin.

Onsdagen den 2den Juli.

VII. Klasse B's Læsestue.

8—10 $\frac{1}{2}$. III. β . Religion.
12—2. II. B. α . Historie.

IV. Classes Læsestue.

8—10. II. B. β . Naturhistorie.
10—12. II. A. α . Geographi.

Torsdagen den 3die Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

8—10. IV. α . Tydsk.
10—12. IV. α . Religion.
12 $\frac{1}{2}$ —3. III. β . Fransk.
4—6. IV. β . Tydsk.
6—8. IV. β . Religion.

VI. Classes Læsestue.

8—11. VI. α' . Mathematik.
12—3. VI. β' . Mathematik.
5—8. VI. γ' . Mathematik.

VII. Klasse B's Læsestue.

8—10. VII. B. Latin.
10—12 $\frac{1}{2}$. III. β . Historie.
12 $\frac{1}{2}$ —3. V. S. Latin.
5 $\frac{1}{2}$ —8. V. M. Latin.

IV. Classes Læsestue.

8—10 $\frac{1}{2}$. III. α . Fransk.
10 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$. II. A. α . Naturhist.
1—3. II. A. β . Naturhistorie.
4—6. II. B. α . Geographi.
6—8. II. B. β . Geographi.

Fredagen den 4de Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

8—11. IV. α . Mathematik.
1 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{2}$. II. A. β . Tydsk.
5—8. IV. β . Mathematik.

VI. Classes Læsestue.

8—10 $\frac{1}{2}$. III. β . Latin.
10 $\frac{1}{2}$ —12. V. S. Tydsk.
12—1 $\frac{1}{2}$. V. S. Geographi.
4 $\frac{1}{2}$ —6. V. M. Tydsk.
6 $\frac{1}{2}$ —8. V. M. Geographi.

VII. Klasse B's Læsestue.

8—10 $\frac{1}{2}$. III. α . Naturhistorie.
1 $\frac{1}{2}$ —3. VII. B. Naturlære.
5 $\frac{1}{2}$ —8. III. α . Latin.

IV. Classes Læsestue.

8—10. II. A. α . Religion.
10 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$. II. B. α . Fransk.
6—8. II. A. β . Dansk.

Løvedagen den 5te Juli.

VII. Kl. A's Læsestue.

- 8—10^{1/2}. IV. α . Latin.
 11—1. II. A. α . Fransk.
 4—6. II. B. β . Historie.
 6—8. II. A. β . Fransk.

VII. Klasse B's Læsestue.

- 8—11. VI. β . Geographi.
 12—3. VI. α . Geographi.
 3^{1/2}—6. IV. β . Latin.
 6—8. VII. B. Græsk.

VI. Klases Læsestue.

- 8—10. VI. S. α . Græsk.
 11—1. VI. S. β . Græsk.
 1—2^{1/2}. V M. Naturlære.
 4—6. IV. α . Fransk.
 6—8. V. S. Græsk.

IV. Klases Læsestue.

- 8—10^{1/2}. III. α . Religion.
 10^{1/2}—11^{1/2}. VI. M. Naturlære.
 5^{1/2}—8. III. β . Naturhistorie.

Mandagen den 7de Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

- 8—10^{1/2}. V. M. Matematik.
 12^{1/2}—3. V. S. Matematik.
 4—6. IV. β . Fransk.
 6—8. IV. β . Geographi.

VII. Klasse B's Læsestue.

- 8—11. VI. β . Historie.
 12—3. VI. α . Historie.
 4^{1/2}—6. V. S. Religion.
 6—8. VII. B. Historie.

VI. Klases Læsestue.

- 8—11. VI. α . Tydsk.
 12—3. VI. β . Tydsk.
 4—6. IV. α . Geographi.

IV. Klases Læsestue.

- 8—10^{1/2}. III. α . Geographi.
 10^{1/2}—12. V. M. Religion.
 12—2^{1/2}. III. β . Geographi.
 6—8. II. B. β . Dansk.

Tirsdagen den 8de Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

- 8—10. IV. β . Historie.
 10—12. II. A. α . Historie.
 4—6. II. B. α . Naturhistorie.
 6—8. IV. α . Naturhistorie.

VII. Klasse B's Læsestue.

- 8—9^{1/2}. V. S. Naturhistorie.
 9^{1/2}—11. V. S. Fransk.
 12—2. II. A. β . Geographi.

VI. Klases Læsestue.

- 8—9^{1/2}. V. M. Fransk.
 9^{1/2}—11. V. M. Naturhistorie.
 11—1^{1/2}. III. α . Matematik.
 5^{1/2}—8. III. β . Matematik.

VI. Klases Læsestue.

- 8—10. II. A. α . Tydsk.
 10—12. II. A. β . Religion.
 1—3. II. B. β . Tydsk.

Onsdagen den 9de Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

- 8—10. IV. α . Historie.
 10—12 $\frac{1}{2}$. III. α . Tydsk.
 1—3 $\frac{1}{2}$. III. β . Tydsk.
 4—6. II. B. β . Religion.
 6—8. IV. β . Naturhistorie.

VII. Klasse B's Læsestue.

- 8—11. VI. β . Naturhistorie.
 12—3. VI. α . Naturhistorie.
 5—7. VII. B. Mathematik.

VI. Klases Læsestue.

- 8—11. VI. α . Fransk.
 12—3. VI. β . Fransk.
 5—6 $\frac{1}{2}$. V. S. Historie.
 6 $\frac{1}{2}$ —8. V. M. Historie.

IV. Klases Læsestue.

- 8—10. II. B. α . Religion.
 10—12. II. A. β . Historie.
 6—8. II. B. α . Tydsk.

Torsdagen den 10de Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

- 8—10 $\frac{1}{2}$. III. α . Historie.

VII. Klasse B's Læsestue.

- 8—10. II. B. β . Fransk.

VI. Klases Læsestue.

- 8—10. II. A. α . Dansk.
 10—11. VII. B. Hebraisk.

IV. Klases Læsestue.

- 8—10. II. B. α . Dansk.

Fredagen den 11te Juli, Kl. 12, afholdes Lærrermøde i Anledning af Censuren.

Løverdagen den 12te Juli, Kl. 8 Form., prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Mandagen den 14de Juli, Kl. 1, bekendtgjøres Hovedexamens Udfald, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Fredagen den 15de August begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af Hovedexamens Udfald indbydes herved Disciplenes Forældre og Foresatte samt Enhver, som interesserer sig for Skolens Virksomhed.

Metropolitanskolen i Juni 1873.

F. Birch.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE EXAMINER

I

METROPOLITANSKOLEN

I JUNI OG JULI 1874.

- I. Kritiske Anmærkninger til Herodots 7de, 8de og 9de Bog af const. Lærer Dr. philos. J. V. Pingel.
 - II. Skoleefterretninger af Rector F. C. C. Birch.
-

KJØBENHAVN.

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

I.

KRITISKE ANMÆRKNINGER

TIL

HERODOTS 7DE, 8DE OG 9DE BOG

AF

J. V. PINGEL.

Da Metropolitanskolens Rector ifjor anmodede mig om at skrive en Afhandling, der kunde ledsage dette Aars Skoleefterretninger, ansaa jeg det saameget mere for min Pligt at efterkomme dette Ønske af min høit-agtede Foresatte, som det efter min Mening er en smuk gammel Skik, der ikke bør falde bort, at de lærde Skolers Programmer foruden de sædvanlige Oplysninger om det forløbne Aars Arbeide ogsaa bringe et eller andet Bidrag til en af de Videnskaber, hvorfra Undervisningen henter sit Stof, og som altsaa ligge indenfor Skolens Kreds. Jeg havde allerede tidligere ved forskjellige Leiligheder og med forskjellige Formaal for Øie beskjæftiget mig nærmere med Herodots berømte historiske Værk og var da under Læsningen stødt paa flere Steder, der baade forekom mig at være forvanskede, saaledes som de foreligge i Udgaverne, og at kunne berigtiges med en ikke ringe Grad af Sandsynlighed. Jeg satte mig da for med Opmærksomheden særlig henvendt paa Textens Integritet at gennemgaae de sidste Bøger, som danne en lille Helhed for sig, og at nedlægge Resultaterne af dette Arbeide i Metropolitanskolens Indbydelsesskrift for iaar. Herodot indtager baade ved sine Efterretningers næsten udtømmelige Righoldighed og ved sin Fremstillings uforlignelige Klarhed og Ynde en saa fremragende Plads ikke blot mellem de græske, men ogsaa mellem samtlige

europæiske Historieskrivere, hvis Række han som bekjendt aabner, at det har en ganske egen Tilløkkelse at studere hans Værk indtil de fineste Enkeltheder. Men hertil kommer endnu den Omstændighed, at Kritiken af dette Værk netop i den aller seneste Tid har faaet et fastere og paalideligere Grundlag, end den nogensinde tidligere har haft. Thi vel blev det florentinske Haandskrift, som af alle har bevaret Herodots Text i den reneste Skikkelse, allerede for henved 200 Aar siden opdaget og senere under de stærkeste Lovprisninger anvendt af Jacob Gronovius i hans Udgave af Herodot fra 1715. Men den Collation, som Gronovius havde foretaget, var ingenlunde udtømmende, og det er først ved H. Steins kritiske Udgave af Herodot (Berlin 1869—71), at vi have lært saavel dette som de øvrige Hovedhaandskrifters Læsemaader at kjende med den ønskelige Nøiagtighed. Foruden det omtalte florentinske Haandskrift (A i Steins kritiske Udgave) findes der nemlig i de italienske, franske, engelske og tyske Bibliotheker en stor Mængde Haandskrifter af Herodot, hvoraf nogle slutte sig temmelig nøie til A, medens andre, navnlig et romersk (R hos Stein) og et i Cambridge opbevaret (S hos Stein; Gaisford har meddelt dets samtlige Læsemaader), frembyde en afvigende og paa sine Steder rigtigere Text. Denne sidste Omstændighed har indtil den nyeste Tid fremkaldt den falske Forestilling, at her forelaa en ægte Overlevering fra Oldtiden, og at der tilkom disse Haandskrifters Vidnesbyrd et ganske særdeles Hensyn ved Fastsættelsen af Herodots Text. Det er væsentlig K. Abichts Fortjeneste at have godtgjort, at disse Haandskrifter ere stærkt interpolerede og altsaa af saare ringe Autoritet i Sammenligning med A. De synes at stamme fra en Recension af Herodots Text, som, rimeligvis i den ældre byzantinske Tid, er bleven foretagen af en eller anden Grammatiker, som ikke har besiddet bedre Hjælpemidler, end vi besidde i Haandskriftet A, men som med betydelig græsk Sprog-

kundskab og maaske endnu større Dristighed har forandret ethvert Sted, som ikke behagede ham*). Stein, som i sin tidligere Udgave med tydsk Commentar var en ivrig Beundrer af disse interpolerede Haandskrifters Læsemaader, har i sin store kritiske Udgave fuldstændig sluttet sig til Florentinerhaandskriftet; men det er gaaet ham som saa mange andre Convertiter, der efter Omvendelsen ere blevne altfor ivrige i den nye Tro. Med slavisk Ærbødighed hylder han den gamle Membran paa mangfoldige Steder, hvor Sproget og Sammenhængen burde have oplyst ham om, at Herodot ikke kan have skrevet saaledes, og ikke blot forkaster han ofte den rigtige Læsemaade, som andre Haandskrifter byde (thi at de have den ved rigtig Formodning snarere end ved Overlevering, kan dog ikke komme i Betragtning, naar den blot er rigtig), men han vrager ogsaa mangfoldige af de Textforbedringer, som skyldes de nyere Lærdes Bestræbelser. Til sin Undskyldning anfører han, at han har været ligesaa streng mod sine egne som mod fremmede Conjecturer, ret somom den rosværdige Selvfornægtelse, med hvilken han anviser sine egne næsten altid uheldige Forsøg en Plads under Texten, berettigede ham til ogsaa at forkaste saamange udmærkede og med Sandhedens sikreste Kriterier foreliggende Conjecturer, der skyldes Valckenaers, Wesselings, Reiskes, Schweighäusers, Bekkers eller Krügers Skarpsindighed og fine Sprogtakt. Steins store Udgave er altsaa som Textrecension betragtet et høist forfeilet Arbeide; men den er uundværlig som det Magasin, hvor de vigtigste Haandskrifters Læsemaader ere samlede og ordnede paa en let overskuelig Maade. Hans mindre Udgaver, af hvilke den 2den fra 1866 og 68 indeholder de Bøger, som vi her skulle beskæftige os

*) Om Haandskrifterne findes udførlige Oplysninger i Steins Praefatio.

med, udmærke sig ved den samme utrættelige Flid og Omhyggelighed, og navnlig fortjener den historiske og archæologiske Del af Commentaren stor Ros ikke blot for den Lærdom, men ogsaa for den Smag og Skjønsomhed, hvormed den er udarbejdet; men Textkritiken er ligesaa uheldig som i den store Udgave, og den sproglige Side af Fortolkningen røber, at Forfatteren uagtet al anvendt Umage ikke kan overvinde de Hindringer, som Naturen har lagt ham i Veien paa dette Omraade. Det gjør mig ondt ikke at kunne dømme gunstigere om en Mand, der indenfor de ham anviste Grændser arbejder paa en saa anerkjendelsesværdig Maade, og som jeg selv skylder Tak for mangehaande Belæring. Foruden Stein har i den senere Tid den ovennævnte Abicht udgivet Herodots Text med kritisk Indledning (Leipzig 1869), og desuden har han leveret en Udgave med tysk Commentar, som ogsaa foreligger i 2den Udgave (7de Bog 1873, 8de og 9de Bog 1874). Abichts Commentar er med Hensyn til det Historiske langt fattigere end Steins; derimod er hans Text ulige renere og den sproglige Fortolkning fri for saadanne grove Feil, som Stein kun altfor ofte gjør sig skyldig i. Men paa den anden Side skorter det ogsaa hos denne Udgiver paa en finere Opfattelse af det Sproglige og Stilistiske, mangen en Vanskelighed er enten overseet eller affærdiget paa en overfladisk Maade, og i Texten er der beholdt et ikke ringe Antal falske Læsemaader, som allerede ere berigtigede navnlig af Valckenaer og Krüger; endelig ere Abichts egne conjectural-kritiske Forsøg af rent underordnet Betydning. Til at omtale de ældre Udgaver finder jeg saameget mindre Anledning paa dette Sted, som jeg desangaaende kan henvise til en lærerig Afhandling af Abicht i 12te Bind af Tidsskriftet *Philologus*. Men der er to Værker fra den nyeste Tid, som jeg ikke kan lade uomtalte, da de give Bidrag til Kritiken af Herodots Text. Det første er Madvigs *Adversaria critica*, som i første Bind p. 303 ff. indeholde

nogle faa, men tildels fortrinlige Conjecturer til denne Forfatter. Madvig angiver selv Grunden til deres ringe Antal; Herodot er nemlig en af de græske Forfattere, af hvilke denne eminente Kritiker hidtil ikke har haft Leilighed til at gjøre et mere dybtgaaende Studium. Men selv om dette heller ikke skulde skee i Fremtiden, vil Madvigs Værk alligevel udøve en mægtig Indflydelse ogsaa med Hensyn til Behandlingen af Herodots Text; thi *Adversaria critica* have hævet den hele conjectural-kritiske Virksomhed fra en famlende og usikker, om end ofte genial Dilettantismes Standpunkt til Rangen af en videnskabelig Disciplin med faste Principer og bestemt Methode. At dette endnu ikke erkjendes overalt i den filologiske Verden, og at det udmærkede Værk navnlig i det Land, hvor disse Studier tælle deres fleste Dyrkere, trods alle Lovprisninger ikke endnu har fundet den fulde og oprigtige Tilslutning, som det fortjener, er ligesaa naturligt, som at de platoniske Huleboere kun langsomt og modstræbende vænnede sig til det klare Dagslys, der saa skaanselløst tilintetgjorde deres kjære Skyggeverden. Det andet Værk fra den nyeste Tid, som jeg maa omtale, er den berømte hollandske Filolog Cobets *Variae lectiones*, der ifjor udkom i 2den Udgave, forøgede med et betydeligt Tillæg, hvori ogsaa en Mængde herodoteiske Steder ere behandlede. Blandt de opstillede Conjecturer ere nogle virkelig geniale og sprede Lys over forhen dunkle eller misforstaaede Steder; men det overveiende Antal gaaer i Overensstemmelse med den nyere hollandske Skoles lidt feltskærmæssige Yndlingsmethode ud paa at rense Texten ved at bortfjerne ethvert overflødigt Ord, en Operation, der hos en Forfatter som Herodot er endnu misligere end andensteds og utvivlsomt af Cobet ofte anvendes mod det Sunde og Ægte. Hvad nu endelig de Bemærkninger angaaer, som jeg i det Følgende skal tillade mig at fremsætte, saa ere de næsten uden Undtagelse knyttede til Steder, som jeg anseer for at være

forvanskede allerede i vort ældste Haandskrift, saaat de kun kunne restitueres ved Conjectur. Florentinerhaandskriftet A ansees for at være fra det 10de Aarhundrede, saaat det er skilt fra Herodots Tidsalder ved ligesaa langt et Mellemrum som det, der adskiller vor Tid fra det vestromerske Riges Undergang. Man skulde synes, at i et saa langt Tidsrum maatte en atter og atter afskrevne Text med Nødvendighed undergaae en stor Mængde Forandringer. Ikke desmindre vil man rimeligvis finde, at jeg meget for ofte har erklæret det Overleverede for uægte, og at Fortolkningskunsten nok kunde hjælpe os ud over de paaapegede Vanskeligheder. Paa dette Punkt troer jeg at befinde mig i en principiell Modsætning til Flertallet af Filologerne. Det forekommer mig, at det mod Sammenhængen og den sunde Fornuft Stridende, det sprogligt Umulige, det mod den skønne Stils Love Oprørske, endnu trods saamange Generationers Arbeide indtager en uforholdsmæssig stor Plads i de gamle Forfatteres Værker, og fremdeles, at den saakaldte Fortolkningskunst, hvorved man tilslører, bortforklarer eller rationaliserer alt dette Absurde, er en hæsleg Plet paa Filologien og en ægte Affødning af Sofisternes berøgtede Kunst „at gjøre den svagere Sag til den stærkere“. Det er maaske et nødvendigt Onde, at denne Kunst dyrkes og blomstrer i det praktiske Liv, for Skranken og i de politiske Debatter; men var det dog ikke paa Tiden, at den banlystes fra Videnskaben, selv om den der anvendes i god Tro? Alle vilde jo lee af en Gartner, som i sine Bede taalte Nelder og Mælkebøtter i den Tro, at de dog nok trods en noget afvigende Bygning vare Roser og Narcisser; men mon den store Mængde af Fortolkere bærer sig anderledes ad med det Ukrud, der skjæmmer de gamle Mesterværker? Mig forekommer det, at Kritiken her maa overtage den Plads, som Exegeesen ikke kan hævde uden at blive et Vrængbillede af sig selv, og at det Absurde uden Skaansel maa afsløres og

stemples som saadant, selv om det ikke altid skulde lykkes at vinde det Ægte tilbage. Ifølge alt dette har jeg ingen synderlig Betænkelighed ved at have erklæret en stor Mængde hidtil godkjendte Steder for forvanskede. Derimod beklager jeg, at den fremrykkede Tid ikke tillader mig endnu engang at gennemgaae hele Herodots Værk for yderligere at prøve, hvorvidt flere af mig med Tvivl fremsatte Conjecturer ere i Overensstemmelse med hans Stil og Sprogbrug. Ogsaa maa jeg beklage, at Tidens Korthed ikke har tilladt mig at gennemgaae hele den herodoteiske Litteratur, som findes paa vore Bibliotheker. Navnlige gjør det mig ondt, at jeg kun gennem Citater hos Wesseling, Schweighäuser og Krüger kjender Reiskes Conjecturer til Herodot.

7de Bog.

5. Linie 14 (i Steins mindre Udgave). Efter at have ladet Mardonios i direkt Tale opfordre Xerxes til at tage Hævn over Athenienserne for alt det Onde, de havde gjort Perserne, fortsætter Herodot: οὗτος μὲν οἶ ὁ λόγος ἦν τιμωρός, τούτου δὲ τοῦ λόγου παρενθήκην ποιεῖσθεο τήνδε, ὡς ἡ Εὐρώπη περικαλλῆς χώρα καὶ δένδρεα παντοῖα φέρει κ. τ. ε. Ordet τιμωρός, der forekommer meget hyppigt hos Herodot, men kun med Betydningerne „Hjælper“ og „Hævner“, volder Anstød, da ingen af disse Betydninger passer. Man har da tillagt det Betydningen „opfordrende til Hævn“; men en saadan Overgang i Betydningen anseer jeg for Herodots Vedkommende for umulig, og foreslaaer derfor, men rigtignok med megen Tvivl, at forandre det til τοιοῦτος.

6. 5. τοῦτο μὲν — παρὰ τῶν Ἀλεναδίων ἀπιγμένοι ἄγγελοι ἐπεκαλίωντο βασιλεία πᾶσαν προθυμίην παρεχόμενοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα —, τοῦτο δὲ Πεισιστρατιδῶν οἱ ἀναβεβηκότες ἐς Σούσα, τῶν τε αὐτῶν λόγων ἐχόμενοι τῶν καὶ οἱ Ἀλενάδαι, καὶ δὴ τι πρὸς τοῦτοις ἐτι πλείον προσωρέγοντό οἱ ἔχοντες Ὀνομάκριτον ἄνδρα Ἀθηναῖον χρῆσμολόγον τε καὶ διαδέτην χρῆσμῶν τῶν Μουσαίου ἀναβεβήκεσαν, τὴν ἐχθρὴν προκαταλυσάμενοι. Haandskrifterne C og P have et γὰρ indskudt efter ἀναβεβήκεσαν. Denne Læsemaade følge de fleste Udgivere og interpungere derfor efter Μουσαίου; men den er aabenbart interpoleret. Stein følger med Rette A, men indseer ikke, at προσωρέγοντό οἱ ἔχοντες er et utaaeligt Asyndeton. οἱ maa skrives οἷ og er det relative Pronomen. προσωρέγομαι, som kun forekommer her, svarer altsaa ganske til det ligeledes kun engang brugte ἐπορέγομαι i IX 34 og maa oversættes „de strakte sig endnu videre“, „de gjorde endnu større Anstrengelser“. At læse προσωρέγοντό οἱ οἷ ἔχοντες vilde være utilraadeligt paa Grund af det ilde lydende Sammenstød af οἱ og οἷ.

8. α 10. ἐγὼ δὲ ἐπειτε παρέλαβον τὸν θρόνον τοῦτον, ἐφρόντιζον ὅπως μὴ λείψωμαι τῶν πρότερον γενομένων ἐν τιμῇ τῆδε. Her er en aabenbar Accommodation (i den af Madvig Advers. crit. I. p. 52 udviklede Betydning) af et oprindeligt φροντίζω til παρέλαβον. Kongen har naturligvis ikke blot ved sin Tronbestigelse tænkt paa ikke at staae tilbage for sine Forgjængere, men det har været hans stadige Tanke ligetil denne Dag, da han meddeler sine Mænd den Beslutning, han har fattet, at drage mod Grækenland. Derfor siger han ogsaa strax efter: φροντίζων δὲ εὕρισκω.

8. β. 11. πρῶτα μὲν ἐς Σάρδεις ἐλθόντες, ἅμα Ἀρισταγόρῃ τῷ Μιλησίῳ δούλῳ δὲ ἡμετέρῳ ἀπικόμενοι. De 2 enstyldige Participier ἐλθόντες og ἀπικόμενοι volde allerede Anstød, men endnu mere, at Kongen, der

i sin Harme opregner Atheniensernes skjændige Gjerninger, bruger et saa svagt Udtryk som, at de kom til Sardes. Der bør derfor maaske læses *ἐς Σάρδις ἐσβολόντες* (smlg. VII. 1. 4. *κεγαραγμένοις τοῖσι Ἀθηναίοισι διὰ τὴν ἐς Σάρδις ἐσβολήν*). Reiske har foreslaaet *ἀπισταμένῳ* for *ἀπικόμενοι*; men denne Præsensform er lidet passende. Dionysios fra Halikarnassos, der citerer hele Talen (de vi dic. Demosth. 41 p. 1085), udelader *ἀπικόμενοι*.

10. α. 1. *μη̄ λεχθεισῶν μὲν γνωμῶν ἀντιῶν ἀλλήλοισι οὐκ ἔστι τὴν ἀμείνω αἰρεόμενον ἐλέσθαι*. Uagtet Herodots bekjendte Forkjærlighed for den brede, omstændelige Udtryksmaade troer jeg dog ikke, at han til et Verbum har føiet dets eget Participium, naar ikke dette Participium har haft en særegen nærmere Bestemmelse; thi i VI. 30. har Bredov vistnok med Rette forandret Haandskrifternes *ἤχθη ἀγόμενος* til *ἀνήχθη ἀγόμενος*. En lignende Rettelse synes nødvendig paa vort Sted og anbefales ved VII. 16. α. 13. *τοιουτέων προκειμένων τῶν γνωμῶν ὅτι τὴν σφαλερωτέραν σεωντῷ καὶ Πέρσῃσι ἀναίρειο*. Jeg foreslaaer altsaa *ἀναίρειόμενον ἐλέσθαι*.

18. 20. *ποιεε δὲ οὕτω ὅπως τοῦ θεοῦ παραδιδόντος τῶν σῶν ἐνδεήσει μηδέν*. Det bekjendte Udtryk *ποιεῖν ὅπως* (sørge for at) forekommer endnu 6 Gange hos Herodot (I. 8 og 209, V. 23, 36 og 109, IX. 91.), men aldrig med et indskudt *οὕτως*, og der vil vistnok intet Exempel kunne paavises paa denne Sprogbrug, i al Fald i den ældre græske Litteratur, da jo *ὅπως* her er et oprindeligt „hvorledes“ (Madv. Græsk Ordfoiningslære § 123 Anm. 1). Hos Herodot forekommer *οὕτω ὅπως* 3 Gange, men med Betydningen „saaledes som“ (VIII. 143. *ἀμυνέμεθα οὕτω, ὅπως ἂν καὶ δυνώμεθα*, 144, IX. 11). Det er vel altsaa nødvendigt at forandre *οὕτω* til *ἀντίος*, der passer fortræffeligt i Sammenhængen (befal Perserne at ruste sig og sørg selv for, at der fra din Side Intet

mangler, naar blot Guderne ere gunstige). En Forvexling af *οὗτος* og *αὐτός* har Reiske paavist i I. 84, og vi ville i det Følgende see flere lignende Tilfælde.

24. 1. *ὡς μὲν ἐμὲ συμβαλλόμενον εὐρίσκειν, μεγαλοφροσύνης εἴνεκεν αὐτὸ Ξέρξης ὀρούσειν ἐκέλευε.* Stein gjør opmærksom paa det Asyndeton, der finder Sted mellem den anførte Sætning og den nærmest foregaaende, og henviser til det analoge Sted VIII. 66. 5. *ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν, οὐκ ἐλάσσονες ἔοντες ἀριθμὸν ἐσίβαλον ἐς τὰς Ἀθήνας.* Mig forekommer det langt sandsynligere, at en Afskriver paa begge Steder har oversprunget det lille Ord *νυν* mellem *μὲν* og *ἐμοὶ*, hvor det særlig var udsat for at oversees, end at Herodot skulde have forsømt den Sammenknytning af Talens Led, som han ellers omhyggeligt gennemfører.

28. 1. *Φουμίσας δὲ τῶν ἐπιέων τὸ τελευταῖον Ξέρξης αὐτὸς δεύτερα εἶρετο Πύθιον ὅποσα οἱ εἴη χρήματα.* Indholdet af det Foregaaende er kortelig, at den rige Lyder Pythios kommer til Xerxes og tilbyder ham Penge til Krigen mod Grækerne. Xerxes spørger da først de tilstedeværende Persere, hvem denne Pythios er. De svare, at han er den rigeste af alle Mennesker næst Kongen. Herefter kan Herodot nu ikke fortsætte: „med Forundring spurgte nu Xerxes selv for det Andet Pythios, hvormange Penge han eiede“. Thi det var jo ogsaa Xerxes, der havde opkastet det første Spørgsmaal. Modsetningen viser paa det Klarest, at her atter er en Accommodation af et oprindeligt *αὐτὸν* til det hosstaaende *Ξέρξης**). Krüger har indseet det Forkerte i den overleverede Læsemaade; men hans Rettelse *αὐτίς δεύτερον* giver Talen et vist høitideligt Præg, der ikke passer til en saa ringe Sag, som at Kongen først spurgte, hvem Manden var, og dernæst rettede et Spørgsmaal til ham.

*) For sent bemærker jeg, at Schweighäuser allerede har formodet dette.

31. 9. (τὴν πλατάνιστον) μελεδωνῶ ἀθανάτω ἀνδρὶ ἐπιτρέψας. At Xerxes overdrog Platanen til en udødelig Bevogter, vil efter persisk Sprogbrug sige, at han bestemte, at Træet altid skulde have en Bevogter, idet den ene umiddelbart afløste den anden. Stein har rigtig bemærket, at ἀνδρὶ staaer paa en urigtig Plads, og mener, at det bør flyttes hen foran μελεδωνῶ (smlg. ἀνὴρ μαντις VI. 83.). Langt snarere er det et Glossem, tilføiet til ἀθανάτω for at betegne, at der ikke maa tænkes paa en Gud.

49. 19. καὶ δὴ τοι, ὡς οὐδενὸς ἐναντιευμένου, λεγὼ τὴν χώραν πλεῦνα ἐν πλείονι χρόνῳ γινομένην λιμὸν τέξεσθαι. Artabanos har i det Foregaaende paa-staaet, at Hav og Land ville være Xerxes's værste Fjender. Havet vil nemlig ikke frembyde Havne, der kunne rumme en saa stor Flaade, og „Landet vil,“ siger han, „selv om du ingen Modstand møder, blive dig desto fjendligere, jo længere du rykker frem; og selv om Ingen stiller sig imod dig, siger jeg dog, at det omsider vil volde dig Hungersnød.“ Dette „selv om“, der gjentager et foregaaende εἰ (εἰ ἐθέλει τοι μηδὲν ἀντίξουν καταστῆναι), kan vistnok ikke paa Græsk udtrykkes ved ὡς. Jeg foreslaaer derfor καὶ δὴ τοι οὕτω οὐδενὸς ἐναντιευμένου (og jeg siger, at paa denne Maade, naar Ingen modsætter sig, vil Jorden fremkalde Hungersnød).

62. 5. ἐκαλίοντο δὲ (οἱ Μῆδοι) πάσαι πρὸς πάντων Ἄριοι, ἀπικομένης δὲ Μηδείης τῆς Κολχίδος ἐξ Ἀθηνέων εἰς τοὺς Ἄριους τούτους μετέβαλον καὶ οὗτοι τὸ οὐνομα. αὐτοὶ περὶ σφείων ὧδε λέγουσι Μῆδοι. De ringere Haandskrifter have her et δὲ indskudt efter αὐτοὶ, hvorved det haarde Asyndeton vel hæves, men paa en Maade, der ikke stemmer godt med Sammenhængen. Det turde være rigtigere at forandre ὧδε til ὡς, hvoraf det let kunde opstaae under Paavirkning af den første Stavelse i λέγουσι.

81. 6. Efter at have opregnet de 45 Folkeslag, som

dannede Xerxes's Landhær, og de 29 persiske Stormænd, som anførte disse Folkeslag, tilføier Herodot, at det var de persiske Hærførere, som udvalgte Befalingsmænd over Afdelingerne paa 1000 og 10000 Mand, men Befalingsmændene over 10000, som atter udnævnte Førere for de mindre Delinger paa 100 og paa 10 Mand. *τελείων δὲ καὶ ἐθνέων ἦσαν ἄλλοι σημάντορες*. Her volder Ordet *τελείων* Betænknelighed. Man forklarer det rigtignok paa sædvanlig Maade om større Troppeafdelinger, men for saadanne med særegne Anførere lader der sig vanskelig finde Plads i den persiske Hærorden. Thi hvis man vil anbringe Anførerne for *τὰ τέλη* mellem Myriarcherne og de 29 Hærførere, saa synes Mellemlummet at være altfor ringe, eftersom de 29 Hærførere i Gjennemsnit kun havde omtrent 60000 Mand under sig; vil man derimod antage, at de stode over de 29, saa er Pladsen optagen af de 6 Overanførere, som omtales i 82. En Angivelse af Herodot selv i 96 synes at give Løsningen af Vanskeligheden. Efter nemlig at have opregnet de Folkeslag, der stillede Contingenter til Flaaden, fortsætter han saaledes: *τούτοις πᾶσι καὶ τοῖσι ἐς τὸν πεζὸν τεταγμένοις αὐτῶν ἐπῆσαν ἐκάστοις ἐπιχώριοι ἡγεμόνες, τῶν ἐγὼ — οὐ παραμέμνημαι· οὔτε γὰρ ἔθνεος ἐκάστου ἐπάξιον ἦσαν οἱ ἡγεμόνες, ἔν τε ἔθνει ἐκάστῳ ὅσαι περ πόλεις τοσοῦτοι καὶ ἡγεμόνες ἦσαν. εἶποντο δὲ ὡς οὐ στρατηγοὶ ἀλλ' ὅσπερ οἱ ἄλλοι στρατευόμενοι δοῦλοι, ἐπεὶ στρατηγοὶ τε οἱ τὸ πᾶν ἔχοντες κράτος καὶ ἄρχοντες τῶν ἐθνέων ἐκάστων, ὅσοι αὐτῶν ἦσαν Πέρσαι, εἰρέαταί μοι*. Ved Siden af den persiske Inddeling efter Titelsystemet var der altsaa en national og local Inddeling med særegne Førere. Til denne sigter Herodot ogsaa paa vort Sted, hvor der altsaa uden Tvivl for *τελείων* bør læses *πολίων*. Smlg. VIII. 108, hvor der, rigtignok ved Omtale af græske Forhold, siges *κατὰ πόλιν τε καὶ κατὰ ἔθνεα*.

84. 1. Herodot gaaer med følgende Ord over fra

det persiske Fodfolk til Rytteriet: *ἰππεύει δὲ ταῦτα τὰ ἔθνεα· πλὴν οὐ πάντα παρείχεται ἵππων, ἀλλὰ τοσάδε μούνα.* Man skulde ikke troe det muligt; men begge de nyeste Udgivere mene, at *ταῦτα τὰ ἔθνεα* gaaer paa det Følgende eller rettere paa det, som rigtignok ikke følger, men skulde have fulgt, hvis ikke Herodot efter i første Linie at have bebudet en Opregning af samtlige det persiske Riges Rytterfolk i anden Linie havde betænkt sig og indskrænket sig til at nævne de Folk, som stillede Rytteri til den græske Krig. Nei, *ταῦτα τὰ ἔθνεα* kan kun betegne de allerede nævnte Folkeslag, der ogsaa havde stillet Fodfolket. Men heraf følger, at Ordene maae berigtiges enten til *ἰππεύει δὲ ταῦτὰ ἔθνεα* eller til *ἰππεύει δὲ ταῦτὰ ταῦτα ἔθνεα.*

88. 4. Rytteranføreren Farnuches var bleven ladt syg tilbage i Sardes. *ὡς γὰρ ὠρμείοντο ἐκ Σαρδίων, ἐπὶ συμφορῆν περιέπεσε ἀνεδέλητον.* Denne de bedste Haandskrifters Læsemaade er uholdbar; thi *περιπίπτειν* med *ἐπὶ* er en i Græsk umulig Construction. I nogle ringere Haandskrifter P og R er *περιέπεσε* ombyttet med *ἐνέπεσε*; men heller ikke dette Verbum kan have Præpositionen *ἐπὶ* efter sig. De nyere Udgivere have enten beroliget sig ved den ene eller den anden af disse overleverede Læsemaader eller have udeladt Præpositionen og rettet den følgende Accusativ til Dativ. Man har ikke lagt Mærke til, at al Forvirringen har sin Rod i den i Haandskrifterne saa hyppige Forvexling af *ἐπὶ* og *ἐτι* (*ὡς γὰρ ὠρμείοντο ἐκ Σαρδίων ἐτι*, da de endnu vare ifærd med at bryde op fra Sardis). Da først det falske *ἐπὶ* var kommet ind i Texten, forandrede man for dets Skyld Dativen *συμφορῆν* til *συμφορῆν*.

106. 5. *τοῖσι Μασκαμείοισι ἐγγόνοισι.* Denne poetiske Betegnelse for Maskames's Efterkommere tager sig meget besynderligt ud og er vistnok opstaaet af *τοῖσι Μασκάμειω αἰεὶ ἐγγόνοισι.* At Sokrates i sit spøgende Sprog engang kalder Alkibiades *ὁ Κλεινίειος οὗτος,*

kan ikke anføres til Støtte for Haandskrifternes Læsemaade.

106. 12. Den omtalte Maskames var den eneste af alle de Befalingsmænd, som Perserkongen havde indsat i Thracien og ved Hellesponten, der senere tilbageslog alle Grækernes Angreb paa den ham betroede Fæstning. Derfor sendte Xerxes ham hvert Aar Gaver, og paa samme Maade sendte Artaxerxes Gaver til Maskames's Efterkommere. Af denne Beretning fremgaaer det, at Maskames allerede var død, længe førend Herodot skrev sit Værk. Altsaa maae de Ord, hvormed denne Beretning slutter: *διὰ τοῦτο δὴ οἱ τὰ δῶρα πέμπεται παρὰ τοῦ βασιλεύοντος αἰεὶ ἐν Πέρσῃσι*, være forvanskede. Sandsynligvis har Herodot skrevet *δὴ καὶ* og ikke *δὴ οἱ*, smlg. Anmærkningen til IX. 58.

109. 10. Om Xerxes: *μετὰ δὲ ταύτας τὰς χώρας ἰὼν τὰς ἡπειρώτιδας πόλεις παρῆίε, τῶν ἐν μιῇ λίμνῃ ἑοῦσα τυγχάνει κ. τ. ε.* Stein har alene af alle Ud-giverne forstaaet, hvad Herodot har ment med Fastlandsbyerne, nemlig de ogsaa i 118 omtalte Stæder, som Thasierne eiede paa den ligeovorfor liggende thraciske Kyst. Men naar han for at faae denne Mening frem foreslaaer at læse *ἰὼν Θασίων τὰς ἡπειρώτιδας πόλεις*, lægger han ikke Mærke til, at *ἰὼν*, dette aldeles tomme og ørkesløse Tillæg til Hovedverbet *παρῆίε*, er sidste Halvdel af det Navn, som han savner i Texten, og at den første Halvdel er udfalden paa Grund af dens Lighed med den nærmest forudgaaende Stavelse *-ρας*. Steins andet Forslag at læse *τῶν* (for *ἰὼν*) *Θασίων* er heller ikke heldigt; thi Herodot bruger baade i det Foregaaende og i det Efterfølgende (108 og 118) Thasiernes Navn uden Artikel, og desuden indseer man paa denne Maade ikke, hvorledes Feilen i Haandskrifterne kan være opstaaet.

116. 4. Xerxes sluttede Gjæstevenskab med Akanthierne, forærede dem en medisk Klædning og roste dem,

ὄρέων αὐτοὺς προθύμους ἔοντας ἐς τὸν πόλεμον καὶ τὸ ὄρυγμα ἀκούων. Krüger bemærker rigtigt, at de sidste Ord ikke kunne betyde: „da han hørte om deres Iver ved Kanalens Gravning“, saaledes som de andre Fortolkere paastaae. Han foreslaaer derfor at udslette ἀκούων. Bedre vilde det vistnok være at rette det til αἰνέων (da han var tilfreds med Kanalen).

121. 2. *Ξιόξης δὲ ἐκ τῆς Ἀκάνθου, ἐντειλάμενος τοῖσι στρατηγοῖσι τὸν ναυτικὸν στρατὸν ὑπομένειν ἐν Θίρρη, ἀπῆκε ἀπ' ἐωντοῦ πορεύεσθαι τὰς νέας. τοῖσι στρατηγοῖσι* brugt om Flaadeanførererne er stødende, og fremdeles er ὑπομένειν, som Ordene nu lyde, i høi Grad udsat for Misforstaaelse, idet det seer ud, som om στρατὸν var Objectet for dette Verbum, medens det i Virkeligheden er Flaaden, der skal vente. Disse Misligheder hæves ved at læse τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ.

129. 9. Efter Sagnet har Thessalien fordum været en Sø. Thi Bjerge omgive paa alle 4 Sider den thessaliske Slette. ὥστε ὧν ποταμῶν ἐς αὐτὴν καὶ ἄλλων συχῶν ἐσβαλλόντων, πέντε δὲ τῶν δοκίμων μάλιστα τῶνδε, Πηνειοῦ καὶ Ἀπιδανοῦ καὶ Ὀνοχῶνου καὶ Ἐνιπίου καὶ Παμίσου, οἱ μὲν νῦν ἐς τὸ πεδῖον τοῦτο συλλεγόμενοι ἐκ τῶν οὐρέων τῶν περικληθῆσι τὴν Θεσσαλίην οὐνομαζόμενοι δι' ἐνὸς ἀλῶνος καὶ τούτου στεينوῦ ἔκροον ἔχουσι ἐς θάλασσαν, προσυμίσγοντες τὸ ὕδωρ πάντες ἐς τῷτό· ἐπεὰν δὲ συμμιχθῶσι τάχιστα, ἐνθεῦτεν ἤδη ὁ Πηνειὸς τῷ οὐνόματι κατακρατέων ἀνωρύμους τοὺς ἄλλους εἶναι ποιεῖ· τὸ δὲ παλαιὸν λέγεται, οὐκ ἔοντος κω τοῦ ἀλῶνος καὶ διεκρόου τούτου, τοὺς ποταμοὺς τούτους καὶ πρὸς τοῖσι ποταμοῖσι τούτοις τὴν Βοιβηίδα λίμνην οὔτε οὐνομάζεσθαι κατὰ περ νῦν ῥεῖν τε οὐδὲν ἔσσαν ἢ νῦν, ῥέοντας δὲ ποιεῖν τὴν Θεσσαλίην πᾶσαν πέλαγος. Ogsaa her maa jeg med Ros omtale Stein som den, der alene af Fortolkerne har mærket, at her var Forvirring tilstede; men det er ikke lykkedes ham at opdage dens

Kilde, og han beroliger sig med, at Herodot vel har udtrykt sig med mindre Klarhed paa dette Sted. Skylden ligger imidlertid ogsaa her hos en Afskriver, der ved en ganske lille Unøjagtighed har fordunklet Sætningsleddenes indbyrdes Forhold. Partiklerne *μέν* og *δέ* give os en ledende Traad, som vi blot behøve at følge for med Letthed at bringe Alt i Orden. Ordene *οἱ μὲν νῦν* fordre en Modsætning af nogle andre Floder; da ingen saadan nævnes eller efter Sagens Natur kunne nævnes, maa her være en Feil. Ordene *ἐπεὰν δὲ συμμιχθῶσι* have deres grammatiske Modsætning i det foregaaende *προσυμμιγοῦντις* og volde ingen Vanskelighed. Derimod forudsætter atter *τὸ δὲ παλαιόν* en foregaaende Omtale af Nutiden. Denne findes ikke, men kan ved en overordentlig lemfældig Rettelse bringes frem netop paa det Punkt, hvor vi saae, at Texten maatte være forvansket. Man maa nemlig for *οἱ μὲν νῦν* læse *οἱ ἤν μὲν*. Den Sætningsbygning, der herved fremkommer, er rigtignok anakoluthisk; men Anakoluthien er af den hos de græske Forfattere saa hyppige Form, hvor en Periode, formedelst en længere indskudt Mellemsætning ligesom bugnende brister, saaat Slutningen faaer en anden Skikkelse, end den efter det oprindelige Anlæg skulde have. Mod Participiet *οὐνομαζόμενοι* kunde der maaske endnu reises berettiget Tvivl, da det paa en temmelig haard Maade slutter sig som Bestemmelse til *συλλεγόμενοι* og tilmed er overflødig, da de 5 Floder jo ere anførte med Navn. Det turde derfor maaske være et Glossem af en Læser, som vilde have Modsætningen til det følgende *ἀνωνόμους* udtrykt ved et enkelt Ord.

140. 12. I det delfiske Orakelsvar, som med saa levende Farver skildrer Athenens og saamange andre Byers forestaaende Undergang, forekomme disse Linier:

*πολλὰ δὲ καὶ ἀπολεῖ πυργώματα, καὶ τὸ σὸν οἶον·
πολλοὺς δ' ἀθανάτων νηοὺς μαλεροῦ πυρὶ δώσει·*

οἷ που νῦν ἰδρῶτι ρεούμενοι ἐστήκασι,
 δείματι παλλόμενοι, κατὰ δ' ἀκροτάτοις ὀρόφοισι
 αἷμα μέλαν κέχεται, προῖδὸν κακότητος ἀνάγκας.

Det har forbauset mig, at baade Stein og Abicht forstaae disse Linier saaledes, at det er Templerne, der staae strømmende af Sved og skjælvende af Frygt. Det forekommer mig hævet over enhver Tvivl, at οἷ maa henføres til ἀθανάτων, og at den Sammenblanding af Gudens og Gudens Billede, som er saa almindelig hos endnu barnlige Folkeslag, ogsaa finder Sted her. Fremdeles antager jeg, at ὀρόφοισι er kommet ind i Herodots Text ved den samme plumpe Misforstaaelse, som de to nævnte Udgivere have gjort sig skyldige i, og at Pythia har sagt: κατὰ δ' ἀκροτάταις κορυφαῖσι (κατὰ δ' ἀκροτάτοις κορυφαῖσι). For κορυφαῖσι taler ogsaa den Omstændighed, at de delfiske Orakelsvar ere opfyldte af homeriske Reminiscentser; men Homer har baade oftere ἀκροτάτη κορυφή πολυδειράδος Οὐλύμπιοιο og Iliad. III. 10 εὐτ' ὄρεος κορυφαῖσι νότος κατέχευεν ὀμίχλην. Dog tør jeg ikke forbigaae, at Diodor XVII. 10 mellem de mange Varsler, der i Aaret 335 bebudede Thebens Undergang, ogsaa nævner, at der kom Efterretning fra Delfi om Blodpletter, der havde vist sig i Loftet paa et af Thebanerne indviet Tempel (ὅτι ὁ ἀπὸ Φωκίων ναὸς — ἡματωμένην ἔχων τὴν ὀροφήν ὀρᾷται), en Oplysning, der rimeligvis i Manges Øine vil være tilstrækkelig til at sikre den overleverede Læsemaade hos Herodot.

142. 7. Under Forhandlingerne om det delfiske Orakelsvar i den atheniensiske Folkeforsamling mente nogle af de Ældre, at efter Gudens Spaadom vilde Borgen forblive uskadt. ἡ γὰρ ἀκρόπολις τὸ πάλαι τῶν Ἀθηναίων ῥηγῶ ἐπέφρακτο. οἱ μὲν δὴ κατὰ τὸν φραγμὸν συνεβάλλοντο τοῦτο τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι. Man oversætter: de mente nu, at dette Udtryk „Træmuren“ gik paa Indhegningen. Men for det Første kan εἶναι

κατά ifølge græsk Sprogbrug ikke have den Betydning, man her tillægger det, og selvom dette var Tilfældet, vilde dog det naturlige Udtryk for Tanken være: de mente nu, at dette Hegn var Træmuren. Naar man altsaa med Krüger og Abicht vilde udslette *κατά*, maatte man ogsaa forandre *τοῦτο* til *τοῦτον*. Men da det er ubegribeligt, hvorfor Nogen skulde have indskuldt *κατά* paa dette Sted, maa Hjælpen for de forvanskede Ord søges ad en anden Vei. Heldigvis har Herodot (I. 68) et tilsvarende Sted, som kan benyttes til Veiledning. Hvor han nemlig fortæller om Spartaneren Lichas, der hos Smeden i Tegea opdagede Orestes's Ben, som Oraklet havde befaleet at bringe til Sparta, skriver han: *ὁ δὲ ἐννώσας τὰ λεγόμενα συνεβάλλετο τὸν Ὀρέστεα κατὰ τὸ θεοπρόπιον τοῦτον εἶναι*. Heraf kan man slutte, at der paa vort Sted skal læses *κατὰ τὸν χρῆσιμόν*, og at *φραγμόν* er et ikke engang ret heldigt Glossem til *ὄχημα*, som fra Margenen er trængt ind i Texten. Thi *φραγμός* og *φράγμα* synes særlig at være brugte om Hegn af forarbejdet Træ, medens *ὄχος* vistnok betegner et levende Hegn (her af vilde Olie træer, se Valckenaers Note). Forresten er *φραγμός* ogsaa i de herodoteiske Glos-sarier saavel som hos Hesychios og Suidas brugt som For-klaring for *ὄχος*.

148. 13. *τῶν δὲ εἵνεκα πέμπειν*. Efter *εἵνεκα* synes der ifølge Herodots Sprogbrug at maatte følge et *καί*, som imidlertid paa denne Plads vilde være særligt udsat for at oversees.

153. 9. Efter at have fortalt, hvorledes Stamfaderen til den mægtige Tyran Gelon var indvandret til Gela fra Øen Telos ved Kariens Kyst (hans Navn er udfaldet og Texten er ogsaa paa anden Maade fordærvet i Kapitlets Begyndelse), fortsætter Herodot: *ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοι γενόμενοι ἱεροφάνται τῶν χθονίων θεῶν διετέλεον ἔοντες, Τηλίνεω ἐνός τευ τῶν προγόνων κησαμίνου τρόπῳ τοιῷδε*. Altsaa hans Efterkommere

bleve Præster for de chthoniske Guder, idet en af deres Forfædre erhvervede dette Præstedømme. Man vil føle, at Benævnelsen „Forfædre“ ikke kan være rigtig, efterat hele Slægten i den foregaaende Linie er betegnet som Efterkommere. Jeg foreslaaer *ένός τευ άντέων κησουλμένου*. Den første Stavelse i *άντέων* kunde let opluges af den forudgaaende Difthong og derpaa *τέων* antages for Artiklen, til hvilken da et Substantiv maatte suppleres. Dog kunde Herodot muligvis ogsaa have skrevet *ένός τευ ιών προτέρων* (en af de Ældre i Rækken).

157. 6. De græske Gesandter sige til Gelon: *επειψαν ήμίας Λακεδαιμόνιοί τε και 'Αθηναίοι και οί τούτων σύμμαχοι παραλαμψομένους σε προς τον βαρβαρον. τον γάρ επίοντα επί την 'Ελλάδα πάντως κουνυθάνει, ότι Πέρσης άνήρ μέλλει — στρατηλατήσειν επί την 'Ελλάδα*. Ordene *τον επίοντα επί την 'Ελλάδα* kunne ikke forklares som en Anticipation af *Πέρσης άνήρ*, hvorfor det bliver nødvendigt enten med Køen at flytte *γάρ* hen efter *πάντως* og lade *τον επίοντα* slutte sig til *τον βάρβαρον*, eller, hvis man har Betænkelighed ved en saadan Omflytning, at rette *τον επίοντα* til *τό επιόν* (den Fare, som nærmer sig til Hellas, smlg. 145, 17, 164. 4.). Køens af Valckenaer billigede Conjectur giver dog unegtelig den smukkeste Text.

170. 17. Om Tarentinernes Nederlag i Kampen mod Messapierne siger Herodot: *προσέπταισιαν μεγάλως, ώστε φόνος 'Ελληνικός μέγιστος ούτως δή έγένετο πάντων των ήμεις ἴδμεν, άντων τε Ταραντίων και 'Ρηγίνων, οί υπό Σμικύθου του Χοίρου αναγκαζόμενοι των άστών και άπικόμενοι τιμωροί Ταραντίνοισι απέθανον τρισχίλιοι ούτω· αϊτων δέ Ταραντίων ούκ επήν αριθμός*. Modsætningen viser paa det Bestemtteste, at der bør læses *ούτοι* for det aldeles intetsigende *ούτω*, som Reiske ogsaa har foreslaaet at udslette. Fremdeles bør der vistnok for *'Ρηγίνων*, οί læses *'Ρηγίνων, ιών οί*, da *των άσιών* ikke kan være styret af det relative οί.

172. 1. Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκαίης τὸ πρῶτον ἐμήδισαν, ὡς διέδεξαν, ὅτι οὐ σφι ἤνδανε τὰ οἱ Ἀλευάδαι ἐμηχανέοντο. Nogle af de Ældre, Pauw og Wesseling, have indseet, at disse Ord ere forvanskede, medens de Nyere, selv Krüger, ved mislige Forklaringer have forsøgt at bringe en nogenlunde taalelig Mening ud af dem. ὡς διέδεξαν er et temmelig hyppigt herodoteisk Udtryk, der gaaer paa det Foregaaende og ikke har nogen styret Sætning efter sig (se de af Stein anførte Exempler). Stedet vilde bringes i Orden ved at forandre ὡς διέδεξαν til καὶ διέδεξαν, en Rettelse, som jeg ikke vilde vove at fremsætte, hvis ikke den i Palæografien saa kyndige Cobet (Variæ lectiones p. XV) forsikrede, at Tegnene for καὶ og for ὡς ere særdeles vanskelige at adskille i Haandskrifterne.

176. 1. τοῦτο μὲν τὸ Ἀρτεμίσιον ἐκ τοῦ πελάγεος τοῦ Θρηκίου ἐξ εὐρείας συνάγεται ἐς στεινὸν ἴοντα τὸν πόρον τὸν μεταξὺ νήσου τε Σιάθου καὶ ἠπείρου Μαγνησίης· ἐκ δὲ τοῦ στεινοῦ τῆς Εὐβοίης ἤδη τὸ Ἀρτεμίσιον δέκεται αἰγιαλός, ἐν δὲ Ἀρτέμιδος ἴρον. ἣ δὲ αὖθις διὰ Τρηγίνος ἔσοδος ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐστί, τῆς στεινοτάτης, ἡμίπλευθρον. Her har Stein med fuld Ret betegnet det første τὸ Ἀρτεμίσιον som et Glossem, tilføiet af en Læser, der ikke forstod τοῦτο μὲν og ikke indsaa, at det svarer til δὲ αὖ. Men endnu maa vistnok ἐκ τοῦ πελάγεος τοῦ Θρηκίου forandres til τὸ πέλαγος τὸ Θρηκίον; thi man indseer let, at fortsat Interpolation maatte blive Følgen af, at τὸ Ἀρτεμίσιον var optaget i Texten, og συνάγεται kan ikke heller godt tages upersonligt. Ordene ἐς στεινὸν ἴοντα τὸν πόρον, der findes saaledes i de bedste Haandskrifter, medens nogle af de ringere give ἐς στεινὸν πόρον τὸν μεταξὺ ἴοντα, kunne ikke være rigtige, men synes at antyde, at Herodot har skrevet ἐς στεινὸν ἔς τε τὸν πόρον (smlg. de af Stein anførte Exempler med dobbelt ἐς).

182. 3. I dette og de nærmest foregaaende Kapitler

fortælles det første Sammenstød mellem persiske og græske Skibe. De 10 bedste Seilere i den persiske Flaade ilede forud og overrumplede de 3 græske Vagtskibe ved Øen Skiathos. De to af disse bleve tagne, men det tredje, der var fra Athenen, naaede flygtende Thessaliens Kyst, hvor Besætningen efter at have sat Skibet paa Grund reddede sig i Land. Men den nærmere Betegnelse af det Punkt paa Kysten, hvor dette skete, maa være forskreven i Haandskrifterne, af hvilke de bedste have: ἡ δὲ τρίτη — φεύγουσα ἐξοκέλλει ἐς τὰς ἐσβολὰς τοῦ Πηνειοῦ, medens nogle ringere have ἐκβολὰς eller ἐμβολὰς. Thi Afstanden mellem Skiathos og Peneios's Munding er mindst 12 geografiske Mile; men en saa lang Forfølgelse lader sig jo ikke godt tænke, ligesom der jo ogsaa var Steder nok paa den thessaliske Kyst, hvor Athenienserne kunde sætte deres Skib paa Grund, medens de ved at søge saa høit op mod Nord udsatte sig for at støde paa den persiske Hovedflaade. Af Bähr's Note seer jeg, at Sauppe i et mig ubekjendt Skrift (Epistola critica p. 100) har udtalt det Samme og foreslaaet τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πηλίου. Jeg havde selv tænkt paa τὰς προβολὰς eller προβλήτας τοῦ Πηλίου; men jeg anseer begge Rettelser for mislige og anbefaler Stedet til Filologernes Opmærksomhed.

185. 10. Man synes ikke at have lagt Mærke til, at mellem Navnene paa de europæiske Folkeslag, der forøgede Xerxes's Landhær, et af de vigtigste, nemlig Θεσσαλοί, enten er glempt eller vel snarere udfaldet.

188. 5. Natten før den Dag, som blev skjæbnesvanger for Perserne ved den frygtelige Storm, der knuste en Trediedel af deres Flaade mod Thessaliens Klippekystr, laae Skibene for Anker mellem Kasthanaia og Sepias. αἱ μὲν δὴ πρῶται τῶν νεῶν ὤρμιον πρὸς γῆν, ἄλλαι δ' ἐπ' ἐκείνησι ἐπ' ἀγκυρίων· ἅτε γὰρ τοῦ αἰγιαλοῦ ἑόντος οὐ μεγάλου, πρόδροσαι ὤρμιοντο ἐς πόντον καὶ ἐπὶ ὀκτῶ νείας. Krüger har med Rette fundet For-

men *ὄρμειντο* anstødelig; thi *ὄρμειν* (ligger for Anker) forekommer ellers aldrig i Medium, og *ὄρμεισθαι* (af *ὄρμειν*) bruges netop om Skibe, som sætte sig i Bevægelse. Naber har Mnemosyne IV. p. 27 foreslaaet at læse *ὄρμειν*; men en langt simplere Rettelse tilbyder sig, nemlig at dele *ὄρμειντο* og læse *ὄρμειν τὸ ἐς πόντον*, ligesom Herodot i IV. 99 siger: *τῆς δὲ Σκυδικῆς γῆς ἢ Θρηίκης τὸ ἐς θάλασσαν πρόκειται*. Om Betydningen af *πρόκεισθαι* burde der ikke herske den store Usikkerhed, som spores hos Fortolkerne; thi baade Etymologien og et bekjendt Sted hos Homer, som Herodot utvivlsomt her har haft for Øie, og hvortil ogsaa Udgiverne henviser, oplyse paa det Klareste, hvad Meningen er. *κρόσσαι* er som bekjendt en Benævnelse for Murtinder, og i Iliaden XIV. 33. fortælles, hvorledes Grækerne, eftersom Strandbredden mellem de 2 bekjendte Forbjerge ved Hellesponten ikke var udstrakt nok til at rumme alle deres Skibe, havde trukket disse op *πρόκεισθαι*, det vil sige i en brudt Linie (Zikzaklinie), hvorved hvert andet Skib kom til at springe frem i det horizontale Plan ligesom Murtinder i det verticale. Saaledes laae altsaa de persiske Skibe for Anker i 8 brudte Linier med Forstavnene mod Dybet.

205. 9. Om Leonidas siges: *ὅς τότε ἦμε ἐς Θερμοπύλας ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τε τοὺς κατεστεῶτας τριηκοσίουσ καὶ τοῖσι ἐτύγγανον παῖδες ἐόντες*. At *κατεστεῶτας* her maa betyde „af moden Alder“, have de ældre Fortolkere, men af de nyere kun Bähr indseet, og Sammenhængen tvinger os til at fastholde denne Oversættelse, selvom det heller ikke i Fremtiden skulde lykkes at paavise et ganske tilsvarende Sted; nærmest synes Thukydid at komme vort Sted, naar han II. 36. 2. siger: *ἡμεῖς οἶδε οἱ νῦν ἐτι ἐόντες μάλιστα ἐν τῇ καθεσκηκνυία ἡλικία*. Men med denne Betydning af *κατεστεῶτας* kan hverken *τοὺς* eller *τριηκοσίουσ* forliges, hvorfor de Nyere have fundet paa, at Herodot

skulde have ment de „sædvanlige“ 300 Riddere, hvad der jo staaer i den mest skjærende Modstrid med de umiddelbart følgende Ord. En Rettelse er her aldeles nødvendig, og, naar man husker paa, at Tegnet for 300 hos Grækerne var τ', vil man maaske ikke misbillige følgende Læsning: *ἄνδρας τριηκοσίους κατεστεῶτάς τε καὶ τοιοῦ ἐτύγχανον παῖδες ἴόντες.*

215. 8. I Forbigaaende vil jeg omtale et Sted, der er rigtigt overleveret i Haandskrifterne, men som i det Mindste de nyere Fortolkere fra Schweighäuser af have misforstaaet, Abicht, idet han endog gaaer til den yderste Grændse af Tankeløshed. Om den Sti, som Effaltes og de 10000 Udødelige benyttede for at omgaae Thermopylæ, beretter Herodot, at Malierne allerede tidligere havde fundet den og ad den ført Thessalierne mod Fokeerne, da disse i en tidligere Krig havde taget Stilling i Passet og troede sig trygge. Han tilføier: *ἐκ τόσου δὴ κατεδέδεκτο εἰούσα οὐδὲν χροιστὴ Μηλιεῦσι*, hvilke Ord maa oversættes: fra saa tidlig en Tid var den paavist, skjønt den ikke var til nogen Nytte for Malierne. Dette Folk beboede nemlig Kystranden langs den maliske Bugt udenfor Passet og færdedes naturligvis ad Kystveien, medens den farlige og besværlige Bjergsti laa ubenyttet, da den ikke førte andensteds hen end den store Kjørevei gennem Passet. Om denne har baade Stein og Andre en ganske urigtig Forestilling, naar de troe, at den kun frembød Plads for en eneste Vogn. Thi Herodots *ἀμαξιτὸς μούνη (μία)* i 176. 10 og 12 og 200. 5 vil blot sige, at paa de to smalleste Steder var der mellem Bjergerne og Havet kun Veien og intet dyrket Land, medens Terrainet jo mellem disse to Punkter udvidede sig og gav Plads for en Landsby med dens tilliggende Jorder. Herodot angiver udtrykkelig 176. 7 Passets Brede, hvor det var smallest, til en halv Plethron (50 Fod), hvad der dog er adskilligt mere, end en enkelt Vogn behøver. Ogsaa den største Brede har han angivet 199. 5; men

her synes Texten forvansket; thi 22,000 Plethrer er ikke meget langt fra 100 geografiske Mile, og den Udvei, man har foreslaaet, her at tage Plethrerne som Kystslettens Flademaal i Quadratplethrer, er høist betænkelig. Skulde der ikke læses *δύο καὶ εἴκοσι πλέθρα* for *δισχίλια καὶ διομύρια πλέθρα*?

223. 10. Om Spartanerne, der droge ud til deres sidste Kamp: *οἱ δὲ ἀνὰ τὰς προτέρας ἡμέρας ὑπεξιόντες ἐς τὰ στεινόπορα ἐμάχοντο. τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στεινῶν ἐπιπτον πλήθει πολλοὶ τῶν βαρβάρων.* Man taler her om Anakoluthi og Vexel af Subjectet istedenfor at see, at Partiklen *τε* er udfalden foran *πλήθει*, og at den nye Sætning først begynder ved *ἐπιπτον*. Maaske staaer ogsaa *συμμίσγοντες* for et oprindeligt *συνέμισηγόν τε*. I de følgende Linier fortælles, hvorledes mange Persere trængtes ud i Havet og druknede, medens andre nedtraadtes af deres egne Landsmænd, uden at Nogen brød sig om dem, der omkom. *ἄτε γὰρ ἐπιστάμενοι τὸν μέλλοντά σφισι ἔσεσθαι θάνατον ἐκ τῶν περιούτων τὸ οὖρος, ἐπεδείκνυντο ῥώμης ὅσον εἶχον μέγιστον ἐς τοὺς βαρβάρους.* Her er uden Tvivl *Λακεδαιμόνιοι* udfaldet efter *ἐπιστάμενοι*, hvad der let kunde skee paa Grund af Endelsens Lighed i begge Ord.

235. 18. Demaratos siger til Xerxes: *ἔστι τῆς Πελοποννήσου ἰσθμὸς στεινός. ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ πάντων Πελοποννησίων συνομοσάντων ἐπὶ σοὶ μάχας ἰσχυροτέρας ἄλλας τῶν γενομένων προσδέκεο ἔσεσθαι τοι.* Baade Demaratos og Perserkongen vidste meget vel, at ikke alle Peloponnesierne havde forenet sig imod Perserne, men at navnlig Argeierne vare venligsindede. Altsaa er *τῶν* udfaldet efter *Πελοποννησίων*.

236. 21. Efter at have bekvæmpet Demaratos's Forslag, der gik ud paa at sende 400 Skibe til Lakoniens Kyster, slutter Achaimenes sin Tale saaledes: *Λακεδαιμόνιοι δὲ ἦν ἴωσι ἀντία Πέρσησι ἐς μάχην, οὐδὲν τὸ*

παρεὸν τρώμα ἀνιεύνται. Det sidste Ord har med Rette vakt store Betæneligheder hos Fortolkerne: thi 1) Sættningen af *ἰάομαι* med *ἀνά* forekommer ellers aldrig, 2) Præsensformen er meget paafaldende om det, som vil skee under en vis Betingelse, og 3) er det, som Stein rigtigt bemærker, et altfor svagt Udtryk i Perserens Mund, at Lakedaimonierne ikke skulle gjenoprette det lidte Nederlag. Wesseling foreslæaer *ἀν ἰεύνται*, der skal tages som Futurum, Reiske *ἀκίονται* og Cobet *ἀκίονται*, der skal være Futurum i Analogi med *καλέομαι* — lutter uantagelige Forslag. Krüger og Stein lade derimod Stedet staae som forvansket og uheldredeligt. Mig forekommer det, at der bør læses *ἀνιεύμαι* (jeg søger ikke over det store Tab, vi have lidt, naar blot Lakedaimonierne ville møde Perserne i aaben Kamp; thi da skulle de snart faae vor Overlegenhed at føle). Verbet *ἀνιάω* forekommer 3 Gange hos Herodot (*ἀνιῶτο* III. 1, *ἀνιῶντο* IV. 130 og *ἀνιῶσθαι* V. 93), Præsensformen er i denne Forbindelse ganske paa sin Plads, og endelig er det en fuldkommen naturlig, ogsaa af Herodot anvendt Taleform, at den Vrede slutter med en halvforblommet Trudsel, der netop saaledes bebuder noget Overordentligt. At Kampen ved Thermopylæ fra persisk Side kaldes *τρώμα*, vil ikke undre den, der husker paa, med hvilke Ofre Passets Erobring blev kjøbt, og at Thebanerne i 233, hvor de overgave sig til Perserne, erklære, at de ere *ἀναίτιοι τοῦ τρώματος τοῦ γεγονότος βασιλεῖ*. Dog maa jeg endnu tilføie, at, hvis den opstillede Formodning er rigtig, maa *τρώμα* vistnok ogsaa rettes til *τρώματι*. Naar først *ἀνιεύμαι* var accommoderet til *Λακεδαιμόνιοι*, var Dativen særdeles udsat for at blive rettet til Accusativen.

237. 7. Xerxes tager Demaratos i Forsvar mod Beskyldningen for Misundelse og Forræderi, idet han udhæver, at Landsmand vel bestandig er misundelig paa Landsmand, men at Gjestevennen glæder sig ved sin

fremmede Gjæstevens Held: *πολιήτης μὲν πολιήτη εὖ πρήσονται φθονείει καὶ ἐστὶ δυσμενῆς τῇ οἰγῇ, οὐδ' ἂν συμβουλευομένου τοῦ ἀστοῦ πολιήτης ἀνήρ τὰ ἄριστα οἱ δοκίοντα εἶναι ὑποθέοιτο.* — *ξείνος δὲ ξείνω εὖ πρήσονται ἐστὶ εὐμενέστατον πάντων, συμβουλευομένου τε ἂν συμβουλεύσειε τὰ ἄριστα.* Ordene τῇ οἰγῇ kunne ikke betyde „i Stilhed“, hvad der ogsaa kun daarligt vilde passe i Sammenhængen; ikke heller kan man med de to nyeste Fortolkere oversætte „ved sin Taushed“, hvori man vil presse den Tanke ind, at den ene Landsmand undlader at advare den anden, naar en Fare truer ham. Schweighäuser har foreslaaet *δυσμενῆς κη οἰγῇ*; jeg vilde foretrække τῇ φύσει, der tilfredsstiller Meningen, men rigtignok fjerner sig vel meget fra Haandskrifternes Spor.

8de Bog.

8. 8. Skyllias havde allerede tidligere isinde at flygte til Grækerne, *ἀλλ' οὐ γάρ οἱ παρέσχε ὡς τότε.* Cobet har opdaget Feilen i disse Ord og læser *ἕως τότε*, hvilket Udtryk dog først synes at tilhøre en langt senere Sprogperiode. Derimod har *ἐς τότε* en Analogi i *ἐς τοῖς* I. 86, V. 105, *ἐς ἅπαξ* VI. 125.

10. 8. Om de mod Grækerne Venligsindede blandt Ionerne, da de ved Artemision første Gang maatte seile mod deres Stammefæller: *ὅσοι μὲν νυν τῶν Ἰώνων ἦσαν εὐνοοὶ τοῖσι Ἕλλησι, ἀέκοντές τε ἐστρατεύοντο συμφορῆν τε ἐποιεῦντο μεγάλην ὀρέοντες περιεχομένους αὐτούς.* Enhver, som er fortrolig med Herodots Udtryksmaade, vil erkjende, at Hovedsætningen begynder

ved *συμφορήν*, og at det følgende *τε* skyldes en Interpolator. Bähr har indseet det Første, men ikke bemærket Feilen i Texten.

14. 2. Om Persernes Hovedflaade efter den anden Storm: *οἱ δὲ ἐν Ἀφίτησι βάρβαροι, ὡς σφι ἀσμένοισι ἡμέρη ἐπέλαμψε, ἀτρέμας τε εἶχον τὰς νέας καὶ σφι ἀπεχρᾶτο κακῶς πρήσσουσι ἡσυχίην ἄγειν ἐν τῷ παρ- εόντι*. Formen *ἀπεχρᾶτο* strider mod Herodots Sprogbrug (I. 66, III. 138, V. 31, VI. 137, VII. 43, 148, 196, VIII. 130, IX. 48, 79, 94) og er efter Krüger uden Exempel hos nogen græsk Forfatter; thi Medium med Betydningen „er tilfreds med, nøies med“ (I. 102.) kan naturligvis ikke komme i Betragtning. Der bør uden Tvivl læses *ἀπέχρα ἐτι κακῶς πρήσσουσι* (det var dem nok, da de endnu vare medtagne, at holde sig i Ro). Vi have allerede i VII. 188 seet en falsk Medialform opstaaet ved Continuation af Activ og Artiklen i Neutrum, i I. 96 maa der aabenbart for *ἤρξαντο* læses *ἤρξάν τε* (thi Herodot har ingen Afvigelse fra den bekjendte Regel om Brugen af *ἄρχω* og *ἄρχομαι*), og endelig er her ved Sammenvoxen af Activ og *ἐτι* fremkommet en aldeles uhørt Brug af *ἀποχράομαι*.

32. 4. Perserne kunde paa deres Marsch gennem det nordlige Fokis ikke faae fat paa Indbyggerne, da disse itide havde rømmet Landet. *οἱ μὲν γὰρ τῶν Φωκέων ἐς τὰ ἄκρα τοῦ Παρνησοῦ ἀνέβησαν· ἔστι δὲ καὶ ἐπιτηδέη δεξασθαι ὄμιλον τοῦ Παρνησοῦ ἢ κορυφή κατὰ Νέωνα πόλιν κειμένη ἐπ' ἐωντῆς*. Dette Sted synes ikke tilfulde at være forstaaet af Udgiverne, idet de næppe have lagt Mærke til, hvad *καὶ* antyder, nemlig at foruden de bekjendte Toppe af Parnasset ovenover Delfi, der i den korykiske Hule frembøde et fortræffeligt Tilflugtsted (36), egnede ogsaa den ovenover Neon fremragende isolerede Top af samme Bjerg sig til at optage Flygtninge. Men Texten har ogsaa her en Feil, idet *ἦ* er udfaldet efter *κορυφή*. Denne hyppigt

tilbagevendende Afskriverfeil, at Bogstaver, der skulde skrives 2 Gange, kun ere skrevne 1 Gang, foreslaaer jeg i Analogi med det allerede anvendte Dittografi at kalde Monografi.

34. 6. *Βοιωτῶν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος ἐμήδιζε, τὰς δὲ πόλεις αὐτῶν ἄνδρες Μακεδόνες διατεταγμένοι ἔσωζον, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀποπεμφθέντες· ἔσωζον δὲ τῆδε; δῆλον βουλόμενοι ποιεῖν Ξέρξη ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονόειεν.* Efter disse Ord synes et længere Stykke at være udfaldet; thi der er Intet i det Følgende og Intet i det Foregaaende, hvorpaa τῆδε kan pege hen.

44. 1. *οὔτοι μὲν νῦν Πελεποννησίων ἐστρατεύοντο, οἱ δὲ ἐκ τῆς ἔξω ἡπείρου, Ἀθηναῖοι μὲν κ. τ. ἐ.* Et mere iøinefaldende Exempel paa Monografi vil ikke let kunne paavises end dette οἱ δὲ for οἷδε δὲ. Jeg seer, at ogsaa Schweighäuser, skjønt med Tvivl, udtaler sig for denne Rettelse, og at Herold, hvis Programmer desværre ere mig utilgjængelige, har billiget den. Var det dog ikke snart paa Tiden, at den fandt Plads i Ud-gaverne?

53. 1. Xerxes havde i Begyndelsen store Vanskeligheder at overvinde, inden han kunde erobre Athenens Borg. *χρόνῳ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δὴ τις ἔσodus τοῖσι βαρβάροισι.* Selvom Grækerne, hvad jeg stærkt betvivler, nogensinde have talt om at gaae ind paa Borgen istedenfor at gaae op paa den, var der dog i al Fald fra Vanskelighederne ingen Indgang til Akropolis. Der bør sikkert læses *ἐξodus*.

57. 6. Efterat Themistokles har meddelt Mnesifilos, at Grækerne have isinde at seile fra Salamis til Isthmen og levere Søslaget der *πρὸ τῆς Πελοποννήσου*, siger Mnesifilos: *οὐτ' (οὔτοι R) ἄρα ἦν ἀπαιρώσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλαμίνας, περὶ οὐδεμιῆς ἐτι πατρίδος ναυμαχῆσεις· κατὰ γὰρ πόλεις ἕκαστοι τρέφονται κ. τ. ἐ.* Meningen fordrer *ναυμαχῆσουσι* (de ville hverken kjæmpe

for det hele græske Fædreland, ikke heller, som de nu sige, for det snævrere Fædreland Peloponnes).

66. 5. *ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέειν*; se Anmærkningen til VII. 27.

73. 6. Achaiernes Folk har ikke forladt Peloponnes, men vel sine oprindelige Boliger i Peloponnes, *οἰκίει δὲ τὴν ἀλλοτρίην*. Her er uden Tvivl skeet den saa hyppige Forvexling af *τὴν* og *γῆν*; thi have end Grækerne ganske sikkert brugt *ἢ ἀλλοτρία* om Udlandet i Mod-sætning til Hjemmet, saa er dog det Udtryk om et udvandrede Folk, at det beboer Udlandet, altfor besynderligt.

76. 5. Dette Kapitel, et af de vigtigste i hele Værket, eftersom det handler om den persiske Flaades Opstilling i Slaget ved Salamis, lider desværre af en Dunkelhed, som det endnu ikke er lykkedes at opklare. Men det er bedre oprigtigt at tilstaae dette end at benytte saadanne Udveie som at lade *οἱ περὶ Κέον τε καὶ Κυνόσουραν τεταγμένοι* betyde „de, der skulde tage Stilling ved Keos og Kynosura“. Jeg beklager trods hyppig Beskjæftigelse med dette Kapitel ikke at have andet Bidrag til dets Opklaring end en meget usikker Formodning om, at i Ordene *ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἐσπέρας κίρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμίνα* det sidste Navn bør rettes til *Ἐλευσίνα*; thi i saa Fald vilde det Hovedpunkt, som mangler i den almindelige Text, at den persiske Flaades Stilling var parallel med Strædets Retning, ikke være uomtalt.

77. 2. Herodot udtaler sig om de Orakler, som under Bakis's Navn vare i Omløb mellem Grækerne, og erklærer sig for, at nogle af dem vare saa tydeligt i Overensstemmelse med Begivenhederne, at han ikke kunde Andet end anerkjende dem. *χρησιμοῖσι δὲ οὐκ ἔχω ἀντιλέγειν ὡς οὐκ εἰσὶ ἀληθεῖς, οὐ βουλόμενος ἐναργέως λέγοντας πειρᾶσθαι καταβάλλειν, ἐς τοιάδε πράγματα ἐσβλέψας*. Derpaa anføres en Spaadom om Slaget ved Salamis. Ordet *πρήγματα* maa ifølge Sammenhængen

nødvendigvis henføres til denne Spaadom, men kan paa den anden Side ifølge Sprogbrugen ikke betyde Udsagn, Spaadom eller Lignende. Det ligger meget nær at forandre det til *ρήματα* (VII. 162, VIII. 83); men hvorledes er saa Bogstavet *π* opstaaet? Uden Tvivl af Partiklen *γε*, som man vil føle er aldeles paa sin Plads efter *τοιάδε*, og som yderligere bekræftes ved det følgende *ἐς τοιαῦτα μὲν*. At *γι* gaaer over til *π*, er meget bekjendt; men at ogsaa *γε* kan have samme Skjæbne, er jeg foreløbig ikke istand til at bevise ved noget andet Exempel; dog vil jeg minde om, at vi i VII. 223 have seet et *τε* falde ud foran *π*. En beslægtet Conjectur har Bothe fremsat (hos Schweighäuser VI. 2. p. 360), nemlig *προρήματα*. Men dette Ord er kun paavist hos en Scholiast og synes altsaa at være ganske fremmed for den ældre Tids Sprogbrug. — Til Slutningen af dette Kapitel er der af Wesseling og Abresch fremsat en særdeles fortrinlig Rettelse, som besynderligt nok endnu ikke har kunnet finde Indgang, skjønt ogsaa Schweighäuser anbefaler den i sit *Lexicon Herodoteum*. For Haandskrifternes fordærvede *ἐς τοιαῦτα μὲν καὶ οὕτω ἐναργίως λέγοντι Βάκιδι ἀντιλογίης χρησῶν περὶ οὔτε αὐτὸς λέγειν τολμῶ οὔτε παρ' ἄλλων ἐνδέχομαι* have de nævnte Lærde foreslaaet det ægte herodoteiske *δι' ἀντιλογίης χρησῶν περὶ οὔτε αὐτὸς ἐλθεῖν τολμῶ*. Her see vi tydeligt et Tilfælde af Monografi, der har ledet til Interpolation. Endnu synes *λέγοντι* at være en Accommodation af et oprindeligt *λέγοντα* til *Βάκιδι*; man sammenligne det foregaaende *ἐναργίως λέγοντας* (*χρησμούς*).

81. 2. Aristides kom Natten før Slaget til Salamis og bragte de forsamlede Feltherrer Efterretning om, at Perserne havde omringet dem, *φάμενος ἐξ Αἰγίνης τε ἤκειν καὶ μόγισ ἐκπλῶσαι λαθῶν τοὺς ἐπορμύοντας*. Det havde ikke været vanskeligt at seile ud fra Aigina, men derimod at seile ind til Salamis; heller ikke kan

ἐκπλεῖν betyde at slippe igjennem. Naber har derfor (Mnemosyne III. p. 486) foreslaaet *διεκπλῶσαι*, et Ord, som Plutarch netop bruger, hvor han (Aristid. 8) fortæller denne Begivenhed. Nærmest ligger det dog maaske at læse *ἐσπλῶσαι*, der vilde være udsat for Forvanskning paa Grund af det forudgaaende *ἐξ Αἰγίνης*.

83. 3. Om de græske Feltherrer umiddelbart før Slaget ved Salamis: *ἥως τε διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατίων ποιησάμενοι, προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων Θεμιστοκλῆς*. Krüger henviser til sin Dialekt-Syntax § 56. 9. Anm. 2 og forklarer altsaa dette paafaldende Sted ved Hjælp af den ogsaa hos Madvig Græsk Ordføiningslære § 176 e omtalte Uregelmæssighed, at en Nominativ med Participium undertiden slutter sig som Apposition til Hovedverbets Subject, uagtet en Dobbelgenitiv vilde være den correctere Construction. Men en næiere Betragtning af Stedet viser, at denne Forklaring er forfeilet. Thi *εὖ ἔχοντα μὲν ἐκ πάντων* lærer os, at ogsaa de andre Feltherrer talte til deres Folk, kun mindre udmærket end Themistokles, og Stillingen af *προηγόρευε* umiddelbart efter *ποιησάμενοι* adskilt fra *Θεμιστοκλῆς* ved de anførte Ord, af hvilke *μὲν* her er af afgjørende Betydning, viser paa det Klarest, at der maa læses *προηγόρευον, εὖ ἔχοντα μὲν*. Her er altsaa en Accommodation til det Følgende, vistnok tildels fremkommen under Paavirkning af *εὖ ἔχοντα (προηγορευον-ευσ)*. Herodot fortsætter: *τὰ δὲ ἔπεα ἧν πάντα κρείσσω τοῖσι ἧσοσι ἀντιτιθέμενα*, hvor Artiklen *τὰ* vistnok er udfalden efter *πάντα*.

85. 12. *Φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλεὺς ἀνεγράφη καὶ χῶρη ἐδωρήθη πολλή*. Da det *οἱ*, som Udgaverne have efter *χῶρη*, mangler i alle de bedre Haandskrifter, har Stein med Rette udeladt det; men han burde da ogsaa med P læse *χῶρη ἐδωρήθη πολλῇ*. *δωρίομαι* betyder hos Herodot oftere „begaver med“ end „giver“.

94. 14. Efter Atheniensernes Sigende flygtede Ko-

rinthierne strax ved Slagets Begyndelse, men standsedes af et hurtigtseilende Skib, hvis Besætning meldte dem Grækernes fuldstændige Seir. *ταῦτα λεγόντων ἀπιστέειν γὰρ τὸν Ἀδείμαντον, αὐτίς τὰδε λέγειν, ὡς αὐτοὶ οἰοί τε εἶεν ἀγόμενοι ὄμηροι ἀποθνήσκειν, ἣν μὴ νικέοντες φαίνονται οἱ Ἕλληνες.* Søfolkene erklærede naturligvis ikke, at de vare istand til, men at de vare rede til at føres med som Gidsler og lide Døden. Altsaa maa der læses: *ὡς αὐτοὶ ἐτοῖμοι εἶεν.* Smlg. IX. 90. *αὐτοὶ τε — ἐτοῖμοι εἶναι ἐν τῆσι νηυσὶ τῆσι κείνων ἀγόμενοι ὄμηροι εἶναι.* Herodot fastholder altid Forskjellen mellem *ἐτοῖμος εἶμι* og *οἶός τε εἶμι*, og overhovedet synes ingen Forfatter før Polybios at have brugt det sidste med det førstes Betydning. Paa dette Sted var *ἐτοῖμοι* særlig udsat for at forvanskes, da *αὐτοὶ* gaaer forud.

100. 1. Efterretningen om Nederlaget ved Salamis fremkaldte umaadelig Jammer i Persien, hvor man navnlig ængstedes for Kongens Frelse. *καὶ περὶ Πέρσας ἦν ταῦτα τὸν πάντα μεταξὺ χρόνον γινόμενον, μέχρι οὗ Ξέρξης αὐτὸς σφεας ἀπικόμενος ἔπαυσε.* Det overflødige og besynderligt stillede *γινόμενον* er vistnok ved Accommodation opstaaet af *γινόμενα*; smlg. om visse herskende Skikke I. 146 *ταῦτα δὲ ἦν γινόμενα ἐν Μιλήτῳ.* Omskrivningen med *εἶμι* og Participium for at betegne den varige Tilstand er, som bekjendt, meget hyppig hos Herodot.

102. 8. *τὰ νοέων λέγει.* *νοέων* vistnok Feillæsning for *νοέειν*.

106. 4. *ἐς γῆν τὴν Μυσίην, τὴν Χίῳι μὲν νέμονται Ἀταρνεὺς δὲ καλέεται.* Accommodation for *γῆν τῆς Μυσίης*; smlg. I. 160 om det samme Atarneus *χῶρος τῆς Μυσίης* og VIII. 138 *ἐς ἄλλην γῆν τῆς Μακεδονίης.*

107. 8. *ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ ἦσαν Ζωσιτῆρος πλώοντες οἱ βάρβαροι, ἀνατείνουσι γὰρ ἄγκραι λεπταὶ τῆς ἡπει-*

ρου ταύτης, ἔδοξάν τε νέας εἶναι καὶ ἔφρευγον ἐπὶ πολλόν. Denne de bedste Haandskrifters Læsemaade er ubrugelig, da Herodot hverken kan have sagt ἢ ἤπειρος αὕτη om Kysten ved Zoster eller brugt Genitiven paa denne besynderlige Maade. De nyere Udgivere med Undtagelse af Stein følge de interpolerede Haandskrifter, der have τῆς ἠπειρου, ταύτας. Men Genitiven bliver ogsaa saaledes vanskelig at forklare (thi med Krüger at underforstaae ἐκεῖ gaaer dog ikke an), og desuden opstaae andre Misligheder ved at følge denne Læsemaade. Uden Tvivl har Herodot skrevet τῆς ἠπειρου ταύτη, ἔδοξαν.

111. 10. Da Themistokles for at afpresse Andrierne Penge forkyndte dem, at Athenienserne vare komne og havde 2 store Guder i Følge med sig, Overtalelsen og Tvangsen, svarede Andrierne, ὡς κατὰ λόγον ἦσαν ἄρα αἱ Ἀθῆναι μεγάλαι τε καὶ εὐδαίμονες καὶ θεῶν χρηστῶν ἤκοιεν εὖ, ἐπεὶ Ἀνδρίους γε εἶναι γεωπεινας ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκοντας, καὶ θεοὺς δύο ἀχρήστους οὐκ ἐκλείπειν σφείων τὴν νῆσον —, πενήνην καὶ ἀμηχανίην. Krüger har rigtig indseet, at for γεωπεινας fordrer Constructionen et Substantiv i Genitiv (γεωπεινίης, mon ikke snarere γεωπεινήης?). Men desuden synes καὶ foran θεῶν ubetinget at maatte rettes til εἰ; thi ellers bliver κατὰ λόγον (med god Grund, ganske naturligt) uden Mening. Pauw har indseet dette og derfor foreslaaet ται, der i al Fald maatte hedde αἰ; men selv i denne Form synes det mig ikke ret at passe.

119. 3. εἰ γὰρ δὴ ταῦτα οὕτω εἰρέθη ἐκ τοῦ κυβερνήτεω πρὸς Ξέρξεα, ἐν μυρίησι γνώμησι μίαν οὐκ ἔχω ἀντίξοον, μὴ οὐκ ἂν ποιῆσαι βασιλεία τοιόνδε, τοὺς μὲν ἐκ τοῦ καταστρώματος καταβιβάσαι ἐς κοίλην νέα ἰόντας Πέρσας καὶ Περσέων τοὺς πρώτους, τῶν δ' ἐρετιέων ἰόντων Φοινίκων ὅπως οὐκ ἂν ἴσων πληθός τοῖσι Πέρσῃσι ἐξέβαλε ἐς τὴν θάλασσαν. Jeg har tidligere opstillet den af Madvig (Advers. crit. I. p. 306.)

meddelte og, omend med nogen Tvivl, billigede Formodning, at Slutningen af denne vanskelige Sætning har haft Formen af et direkte Spørgsmaal, og at ὅπως har fortrængt et oprindeligt κῶς. Denne Udtryksmaade med κῶς οὐκ ἄν om en uundgaaelig Følge af et givet Forhold har Herodot anvendt IV. 46. Paa den anden Side har han VII. 102, 197, VIII. 65 Constructionen οὐκ ἔστιν ὅπως (οὐ) og i II. 160 οὐδεμία ἐστὶ μηχανή, ὅπως οὐ. Det kan altsaa ikke benegtes, at han muligvis ogsaa paa dette Sted anakoluthisk har brugt ὅπως, somom der gik et οὐκ ἔστι eller οὐδεμία ἐστὶ μηχανή i Forveien. Dog giver utvivlsomt det direkte Spørgsmaal en lettere overskuelig Construction, og den Anakoluthi, som derved opstaaer, er just af den Art, som Herodot ofte anvender, smlg. Anmærkningen til VII. 129. Endelig stod κῶς efter Φοινίκων paa en farlig Plads, hvor det var udsat for at oversees og derpaa at erstattes ved et mindre passende Ord.

126. 6. Da Artabazos med 60,000 Mand havde ledsaget Xerxes til Hellesponten og derpaa atter drog mod Vest for at forene sig med Mardonios's Hær, angreb han paa Veien Potidaia, der var faldet fra Perserne, ἅτε Μαρδονίου τε χειμερίζοντος περὶ Θεσσαλίην τε καὶ Μακεδονίην καὶ οὐδὲν κω κατεπείγοντος ἤκειν ἐς τὸ ἄλλο στρατόπεδον. De Fleste henføre κατεπείγοντος til Μαρδονίου og oversætte: da han endnu ikke skyndede paa ham, at han skulde komme til den anden Hær, det er Mardonios's egen Hær. Jeg behøver ikke at paavise, hvor forkert dette er navnlig paa Grund af det τε, der staaer efter Μαρδονίου. Schweighäuser (Lexic. Herod. s. v. κατεπείγω) læser οὐδενὸς (da der endnu Intet var, som nødte ham til at haste med at komme). Her er den rigtige Mening funden, men Ordene lade endnu ikke Modsætningen mellem Mardonios og Artabazos komme frem med Klarhed. Der maa uden Tvivl læses κατεπείγων αὐτὸς ἤκειν (da han selv endnu ikke havde

Hastværk med at komme). Den intransitive Brug af *κατεπείγω* kan ikke bevises af Herodot, hos hvem Ordet ellers ikke forekommer, men af Aristoph. Eccles. 293 *ἔπου κατεπείγων* og af Xen. Hell. IV. 2. 18; endnu hyppigere forekommer *ἐπείγω* saaledes hos de med Herodot samtidige attiske Digtere.

127. 6. *λίμνην* turde muligvis her have fortrængt *λειμῶνα*.

136. 14. *τούτων δὲ προσγενομένων κατήλιψε εὐπετείως τῆς θαλάσσης κρατήσιν. κατελπίζω* forekommer ellers først hos Polybios, som Krüger bemærker. Her bør altsaa rimeligvis læses *καὶ ἤλιψε*.

137. 9. De macedoniske Konger nedstammede fra 3 Brødre, der fra Argos vare komne til Lebaia og der havde taget Tjeneste hos Kongen som Hyrder. *ἦσαν γὰρ τὸ πάλαι καὶ αἱ τυραννίδες τῶν ἀνθρώπων ἀσθενεῖς χρήμασι, οὐ μούνον ὁ δῆμος. ἡ δὲ γυνὴ τοῦ βασιλέως αὐτῇ τὰ σιτία σφι ἔπεσε.* Den første af de 2 anførte Sætninger begrundes ifølge Sammenhængen den sidste. Altsaa maa der foran *ἦσαν* være udfaldet et *καὶ*; thi uden dette nødes man til at henhøre *γὰρ* til det Foregaaende. Fremdeles maa *δὲ* foran *γυνή* være uægte. En Læser, der ikke huskede Herodots Sædvane at stille den begrundede Sætning foran med *γὰρ*, har vistnok afstedkommet denne Forvirring. Steins Ombytning af de 2 Sætninger er høist uheldig.

138. 5. *ποταμὸς δὲ ἐστὶ ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ, τῷ θύουσι οἱ τούτων τῶν ἀνδρῶν ἀπ' Ἀργεος ἀπόγονοι σωτήρι.* Det er ikke let tænkeligt, at Herodot skulde have undladt at nævne denne i de macedoniske Kongers Historie saa betydningsfulde Flod ved Navn. Stein har med Rette antaget, at det er Floden Erigon, der menes. Skulde nu ikke det af flere Grunde upassende *ἀπ' Ἀργεος* være opstaaet af dette Navn og henflyttet til *ἀπόγονοι*, eller er Stedet endnu yderligere forvansket, og har der oprindeligt staaet, at de 3 Brødres Efterkommere

kaldtes *Ἀργεάδαι ἀπ' Ἀργεος*? Om Argeaderne smlg. Steins Note til det foregaaende Kapitel. Endnu synes Partiklen *ὡς* at være udfalden foran *σωτήρι*.

140. α. 19. Alexander af Macedonien slutter sin Tale til Athenienserne saaledes: *ἀλλὰ καταλύσασθε παρέχει δὲ ὑμῖν κάλλιστα καταλύσασθαι βασιλεὺς ταύτῃ ὠρμημένου· ἔστε ἐλεύθεροι ἡμῖν ὀμαιχιμῆν συνθέμενοι ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης*. Det meget mislige Asyndeton i disse Ord bør vistnok fjernes ved at indskyde et *τε* efter *ἔστε*.

144. β. *τὸ μὲν δεῖσαι Λακεδαιμονίους μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ, κάρτα μὲν ἀνθρωπῆιον ἦν· ἀτὰρ αἰσχρῶς γε οἴκατε ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναίων φρόνημα ἀρρωθῆσαι*. Udgiverne have ikke lagt Mærke til, at disse første Ord af Atheniensernes berømte patriotiske Tale ere forvanskede, idet der mangler den absolut nødvendige Modsætning til *ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθηναίων φρόνημα*. Thi Wesseling's Forklaring, at Athenienserne tilgive de fraværende Spartaneres Frygt, og kun bebreide de tilstedeværende Gesandter deres Mistillid, er hverken sproglig eller psykologisk holdbar. Her er altsaa aabenbart udfaldet nogle Ord, hvis Betydning har været: „hvis de ikke kjendte os“, men hvis Form ikke med Sikkerhed lader sig bestemme. Smlg. om en lignende Lacune i I. 167 Madv. Advers. crit. I. p. 43. Bothe (hos Schweighäuser VI. 2. p. 362) er den Eneste, der har mærket Uraad; men hans Forslag at udslette Ordene *Λακεδαιμονίους μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ βαρβάρῳ* gjør kun Ondt værre.

9de Bog.

2. 6. Boioterne raade Mardonios til at bestikke de mægtigste Mænd i de græske Stæder. *κατὰ μὲν γὰρ τὸ ἰσχυρόν Ἑλλήνας ὁμοφρονέοντας, οἵπερ καὶ πάρος ταῦτὰ ἐγίνωσκον, χαλεπὰ εἶναι περιγίγνεσθαι καὶ ἅπανσι ἀνθρώποισι.* Man har med Rette haft Betæneligheder ved Accusativen *Ἑλλήνας*, da Herodot ligesom alle andre Forfattere construerer *περιγίγνομαι* med Genitiv, og Reiske har endog rettet *Ἑλλήνας* til *Ἑλλήνων*. Bedre vilde det dog vistnok være at læse *χαλεπούς* i Analogi med III. 72 *ἴστε φυλακὰς τὰς κατεστεῶσας ζούσας οὐδὲν χαλεπὰς παρελθεῖν*. Thi dette kunde en Læser, der ikke forstod Constructionen, vel falde paa at forandre, medens Ingen vilde rette Genitiven ved *περιγίγνομαι* til Accusativ.

4. 4. Efter anden Gang at have besat Athenen sendte Mardonios atter Fredsforslag til Athenienserne paa Salamis. *ταῦτα δὲ τὸ δεύτερον ἀπέστειλε προέχων μὲν τῶν Ἀθηναίων οὐ φιλίας γνώμας, ἐλπίζων δὲ σφεας ὑπήσειν τῆς ἀγνωμοσύνης ὡς δοριαλώτου ζούσης πάσης τῆς Ἀστικῆς.* Her er *προέχων* høist paa-faldende. Man har i Reglen sluttet sig til Wesseling's lidet heldige Forklaring, at det staaer for *πρότερον ἔχων* (kjendende forud). Krüger har foreslaaet *προσδοκῶν*. Snarere turde det følgende *μὲν τῶν* have absorberet det mediale Participiums Endelse, saaat den rette Læsemaade vilde være *προεχομένων* (*προϊσοχομένων*). Stedet vilde da være at oversætte: idet han, skjönt Athenienserne lagde et uvenligt Sindelag for Dagen, dog haabede, at de vilde falde tilføie. Til Støtte for denne Brug af *προέχομαι* kan II. 42 anføres, hvor *προέχεσθαι τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ* betyder at holde Vædderens Hoved foran sit Ansigt. Dog vilde det maaske være rigtigere at læse *παρεχομένων*; thi *παρέχομαι* bruges

ogsaa om at frembyde noget Ubehageligt (*ὄσμην ἄχαριν* III. 24.).

11. 12. Athenienserne true Spartanerne med, at, hvis de længer nøle, ville de selv slutte Fred med Perserne. *ὕμεις δὲ τὸ ἐνθεῦτιν μαθήσεσθε ὁκοῖον ἂν τι ὑμῖν ἐξ αὐτοῦ ἐκβαίνη.* Om dette i grammatisk Henseende mærkelige Sted tie alle Udgiverne undtagen Bähr, der henviser til Matthiä, i hvis Griechische Grammatik det behandles § 633 som en mærkelig Forbindelse af de 2 Constructioner *μαθήσεσθε ὁκοῖόν τι ἐκβήσεται* og *ὁκοῖον ἂν τι ἐκβαίνη.* Da imidlertid Tanken ubetinget fordrer den første Construction og slet ikke har Plads for den Betegnelse af ubestemt Almindelighed, som den sidste giver, har jeg anseet Stedet for forvansket, indtil jeg i Platons Menon p. 82 A. traf et lignende Sted: *πρόσεχε δὴ τὸν νοῦν, ὅποτερ' ἂν σοι φαίνεται, ἢ ἀναμιμνησκόμενος ἢ μανθάνων παρ' ἐμοῦ.* Naar man nu hermed sammenholder i den nævnte Dialog p. 84 D. *φύλαττε δὲ ἂν που εὖρης με διδάσκοντα* og p. 89 D. *σκέψαι ἐάν σοι δοκῶ εἰκότως ἀπιστεῖν,* synes det sikkert, at Grækerne undertiden med en vis Unøiagtighed have brugt relative og betingende Sætninger med *ἂν* og Coniunctiv istedenfor objective Spørgesætninger. Jeg ved ikke, om dette Fænomen tidligere er blevet bemærket i sin Almindelighed.

14. 3. Da Mardonios allerede var paa Tilbagetoget fra Attika til Boiotien, erfarede han, at 1000 Spartanere vare komne til Megara forud for den øvrige Hær. *πυθόμενος δὲ ταῦτα ἐβουλεύετο θέλων εἶ πως τούτους πρῶτον ἔλοι.* Ordet *θέλων* har Reiske erklæret for uforstaaeligt, og adskillige Udgivere have udeladt det (ogsaa Krüger). De, som have beholdt det, have enten forklaret det i Analogi med Aesch. Choeph. 765 *θέλων δὲ τῶνδε πύσεται λόγων* som „gjerne“; men dette er en høist uheldig Bestemmelse ved et Verbum, der betyder at overveie; eller de have (Stein) søgt at oplyse Stedet

ved Henvisning til VI. 52 *τὴν δὲ οὐδὲ αὐτὴν φάναι διαγινώσκειν, εἰδυῖαν μὲν καὶ τὸ κάρτα λέγειν ταῦτα, βουλομένην δέ, εἴ πως ἀμφοτέροισι γενοίαιτο βασιλείας.* Men den besynderlige Construction af *βούλομαι* med følgende *εἴ πως* er paa dette Sted fjernet af Cobet ved en udmærket Conjectur, idet han tilføier et *οὐ* foran *βουλομένην*. Vort Sted fordrer ogsaa en Rettelse, og det synes ikke at ligge fjernt at læse *ἐβουλεύετο, ἐλθὼν εἴ πως* (han tænkte paa, om han ikke maaske ved at begive sig derhen først kunde gjøre det af med disse).

22. 13. Athenienserne kunde i Begyndelsen ikke saare Perseren Masistios, der var falden af Hesten; thi han havde et Skælpandser under sin Purpurkaftan. *τύπτοντες δὲ ἐς τὸν θώρηκα ἐποίησαν οὐδέν, πρὶν γε δὴ μαθὼν τις τὸ ποιούμενον παῖει μιν ἐς τὸν ὀφθαλμὸν.* Krüger er, saavidt mig bekjendt, den Eneste, der har haft Betænkeligheder ved dette Sted; han siger nemlig: "*τὸ ποιούμενον*, dass nämlich nichts ausgerichtet wurde, wenn es nicht zu streichen ist". Foruden at *τὸ ποιούμενον* kun daarligt passer i Sammenhængen (thi det kan dog vel ikke betyde „hvad der var i Veien“: baade VI. 79 og IX. 53 er det jo „hvad man foretog sig“, „hvad der foregik“), er der endnu at lægge Mærke til, at det grumme let kunde opstaae af det følgende *παῖει μιν*, især under Paavirkning af det foregaaende *ἐποίησαν*. Jeg har tidligere troet, at *τὸ ποιούμενον* havde fortrængt et oprindeligt *τὸ ἔόν* (Sagens sande Sammenhæng; smlg. VI. 37. *μόγισ κοτὲ μαθὼν τις τῶν πρεσβυτέρων εἶπε τὸ ἔόν* og VII. 209. *Ξέρξης οὐκ εἶχε συμβαλίσθαι τὸ ἔόν*). Men V. 80. *εἶπε δὴ κοτὲ μαθὼν τις* (En, som havde begrebet Sagen) bringer mig til at troe, at det er rigtigst med Krüger blot at udslette *τὸ ποιούμενον*.

25. 4. *πρῶτα μὲν ἐς ἄμαξαν ἐσθίντες τὸν νεκρὸν παρὰ τὰς τάξεις ἐκόμιζον· ὁ δὲ νεκρὸς ἦν θείης ἄξιος μεγάθεος εἵνεκα καὶ κάλλεος· τῶν δὴ (Krüger for δι) εἵνεκα καὶ ταῦτα ἐποίησαν· ἐκλείποντες τὰς τάξεις ἐφοί-*

τεον θεηρόμενοι Μασίσιον. Baade Stein og Abicht lade ταῦτα gaae paa det Følgende, hvorved der paa-byrdes Herodot en ved sin Vidtløftighed høist urimelig Udtryksmaade. Naar man derimod henfører ταῦτα til det Foregaaende, mangler der en Forbindelse mellem ἐκλείποντες τὰς τάξεις og den foregaaende Sætning. Valckenaer læser derfor καὶ ἐκλείποντες; men sandsynligere vilde Rettelsen ἐκλείποντες τε være.

33. 5. Om Spaamanden Tisamenos: τὸν ἔοντα Ἑλλεῖον καὶ γένεος τοῦ Ἰαμιδέων [Κλυτιάδην] Λυκεδαιμόνιοι ἐποιήσαντο λεωσφέτερον. Dette sidste Ord, som de nyere Udgivere med sædvanlig Gjæstfrihed unde Plads i Herodots Text, er ligesaa æventyrlig en Dannelselse som Ægyptens Sfinxer eller Grækenlands Kentaurer. Reiske har allerede forsøgt at fjerne det ved Conjectur; men hans λεῶ σφέτερον ligger ogsaa udenfor det Muliges Grændser. Naber har Mnemosyne III. p. 489 foreslaaet νεωστὶ σφέτερον og Cobet Variæ lectiones ed. 2 p. 425 πολίτην σφέτερον, hvilke Forslag begge, dog navnlig det sidste, fjerne sig altfor meget fra det Overleverede. Skulde ikke de 2 første Stavelser af dette vanskabte Ord være Slutningen af et Adverbium og den rigtige Læsemaade være ἐποιήσαντο τελῶς (παντελῶς) σφέτερον (de leiede ham ikke blot, men gjorde ham helt og holdent til deres egen)? τελῶς forekommer, saavidt jeg ved, kun I. 120, παντελῶς derimod oftere. Men ἐποιήσαντο vilde lettere kunne opsluge τε- end παντε-.

33. 22. Spartanerne havde oprindeligt ikke villet gaae ind paa Tisamenos's Fordring, at de skulde give ham Borgerret. τέλος δὲ δείματος μεγάλου ἐπιπρομαμένου τοῦ Περσικοῦ τούτου στρατεύματος καταίνεον μετιέντες. ὁ δὲ γνούς τετραμμένους σφίας κ. τ. έ. Saaledes staaer der i Florentinerhaandskriftet, og saaledes læser Stein i sin store Udgave. Men denne Læsemaade er meningsløs, naar Herodot faa Linier i Forveien har brugt μετίημι om at opgive et Ønske. Det romerske

Haandskrifts Læsemaade *μετιόντες* (idet de gik for at hente ham, smlg. III. 15, 19 og 28) er langt at foretrække og billiges ogsaa af de andre Udgivere. Dog kan jeg ikke tilbageholde den Formodning, at Herodot har skrevet *μεταγρόντες*, som ogsaa let kunde forvanskes til *μετιέντες* under Paavirkning af det foregaaende *μετίεσαν*. Til Støtte for denne Formodning vil jeg af VII. 15 anføre følgende Linier: *μετὰ μέντοι οὐ πολλὸν χρόνον μετέγνων, ἔγνων δὲ ταῦτά μοι ποιητέα ἔόντα τὰ οὐ ὑπεθήκαο. οὐκὼν δυνατός τοι εἰμὶ ταῦτα ποιέειν βουλόμενος· τετραμμένῳ γὰρ δὴ καὶ μετεγνωνότι ἐπιφοιτέον ὄνειρον φαντάζεται.*

43. 4. *ἀλλὰ τὰ μὲν Βάκιδι ἐς ταύτην τὴν μάχην ἐστὶ πεποιημένα.* Denne falske Læsemaade i de bedste Haandskrifter gjentages stadig af Udgiverne siden Schweighäuser. Det romerske Haandskrift har, uden Tvivl ved Conjectur, det Rigtige *τάδε μὲν* og saaledes ogsaa Wesseling.

51. 6. Grækerne flytte deres Leir fra Asopos og Kilden Gargafia, hvor de hidtil stode, til den saakaldte Θ. *νησος δὲ οὕτω ἂν εἴη ἐν ἠπειρῳ· σχιζόμενος ὁ ποταμὸς ἄνωθεν ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος ῥέει κάτω ἐς τὸ πεδίον, διέχων ἀπ' ἀλλήλων τὰ ῥέεθρα ὅσον περ τρία στάδια, καὶ ἔπειτα συμμίσγει ἐς τὸντό· οὐνομα δὲ οἱ Ὠερόη.* De fleste Fortolkere have erkjendt, hvad der ogsaa er umiddelbart indlysende, at den omtalte Flod maa være Oeroe, ikke Asopos. Men paa den anden Side kan ὁ ποταμὸς grammatisk kun henføres til Asopos. Altsaa burde man slutte, at Ordene ere forvanskede, hvad dog kun Krüger har følt. Men det Middel, som denne ofte altfor radicale Kritiker anvender for at bringe Texten i Orden, nemlig at udslette *Alt* fra *νησος δὲ* til *ἐς τὸντό*, er i høieste Grad forkasteligt. Det er tilstrækkeligt at fjerne ὁ foran *ποταμὸς* som interpoleret af en tankeløs Læser, der saa tilbage til det umiddelbart forudgaaende *τοῦ Ἀσωποῦ*.

54. 1. καὶ οἱ μὲν παρηγόρειον Ἀμομφάρετον μούνον Λακεδαιμονίων τε καὶ Τεγεατίων λελειμμένον. Her er Tale om de to spartanske Anførere, der stræbte at overtale Lochagen Amomfaretos, da denne vægrede sig ved at deltage i den Bevægelse henimod Plataiai, som var aftalt i Grækernes Krigsraad og allerede iværksattes af den øvrige Hær, medens Spartanerne og Tegeaterne endnu tøvede for ikke at lade Amomfaretos's Afdeling i Stikken. Altsaa kan Amomfaretos ikke siges at være bleven ene tilbage af Spartanerne og Tegeaterne, men Texten maa være forvansket. Den lemfældigste Rettelse vilde være at læse μούνων og λελειμμένων.

57. 6. τὸ δὲ ἀπελθὼν ὅσον τε δέκα στάδια ἀνέμενε τὸν Ἀμομφαρέτου λόχον. Wesselings Tvivl om Rigtigheden af δέκα er fuldkommen begrundet. Thi „Øen“, der var Marschens Maal, laa netop 10 Stadier borte (51. 6.). Altsaa kunde den spartanske Hovedhær, naar den paa Veien derhen vilde vente paa den tøvende Amomfaretos, ikke gjøre Holdt i 10 Stadiers Afstand. Der bør vistnok læses τεσσαερα (δ').

58. 7. Mardonios siger om Spartanerne: τοὺς πρότερόν τε μειοταμένους ἐκ τῆς τάξις εἶδετε, νῦν τε ὑπὸ τὴν παροικομένην νύκτα καὶ οἱ πάντες ὀρέομεν διαδράντας. Talen er rettet til de thessaliske Tyranner: de saavel som de andre persisksindede Grækere paa høre Fløi (Boioterne nævnes særligt 47. 3) havde opdaget den Forandring af Stilling, som Spartanerne kort i Forveien havde forsøgt; men nu kunde hele den persiske Hær see, at Spartanerne vare flygtede. Da οἱ πάντες sikkert ikke kan betyde „vi alle“, maa der vistnok læses καὶ πάντες eller καὶ ἅπαντες. I VII. 106 have vi seet et Sted, hvor οἱ syntes at staae for et oprindeligt καί, og i VIII. 4. 1. τότε δὲ οὗτοι οἱ καὶ ἐπ' Ἀρτεμίσιον Ἑλλήνων ἀπικόμενοι hviler der en stærk Mistanke paa καί. Skulde der ikke være en palæografisk Sammenhæng mellem καί og οἱ, ligesom mellem καί og ὡς?

70. 5. Efter Slaget ved Plataiai flygtede Perserne til deres Træmur og satte den i Forsvarsstand. *προσελθόντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων κατεστήκει σφι τειχομαχίῃ ἔρρωμενεστίρη. ἕως μὲν γὰρ ἀπῆσαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ δ' ἠμύνοντο καὶ πολλῶ πλέον εἶχον τῶν Λακεδαιμονίων ὥστε οὐκ ἐπισταμένων τειχομαχέειν. ὡς δὲ σφι Ἀθηναῖοι προσῆλθον, οὕτω δὴ ἰσχυρῇ ἐγίνετο τειχομαχίῃ καὶ χρόνον ἐπὶ πολλόν. τέλος δὲ ἀρετῇ τε καὶ λιπαρόῃ ἐπέβησαν Ἀθηναῖοι τοῦ τείχεος καὶ ἤριπον.* Stein og Abicht vise sig her imod Sædvane mere skarpsynede end de ældre Fortolkere, idet de udtale den Formodning, at Stedet er forvansket. Men den Udvei, som de begge anbefale, at rette *τῶν Λακεδαιμονίων* til *τῶν Ἀθηναίων*, er høist uheldig, eftersom *προσελθόντων τῶν Λακεδαιμονίων* danner den aldeles nødvendige Modsætning til det foregaaende *πρὶν ἢ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπιζέσθαι*, ligesom ogsaa den naturlige Orden af Fortællingens Led forstyrres, naar man følger den anførte Conjectur. Nei, Feilen ligger i *ἔρρωμενεστίρη*, der maa forandres enten til *οὐκ ἔρρωμενεστίρη* eller til *ἀρρωστοτίρη*, hvorved der først tilveiebringes den nødvendige Modsætning til *ἰσχυρῇ*. Det er heller ikke vanskeligt at see, hvorledes Haandskrifternes Læsemaade har kunnet opstaae heraf. En Læser, som troede, at *τειχομαχίῃ* betydede Murkamp i Almindelighed, seet fra de Beleiredes Standpunkt ligesaagodt som fra Beleirernes, og ikke vidste, at det kun betyder „Storm mod en Mur“, har fundet, at en Kamp, hvorom det strax efter hed, at Perserne i den havde fuldkommen Overhaand over de forrige Seirherrer, ikke kunde kaldes en ikke synderlig heftig Murkamp. Til Sammenligning kan tjene I. 81. *τοῖσι μὲν δὴ κατεστήκει πολιορκίῃ.*

77. 3. Mantineerne kom for sent til at kunne deltage i Slaget. Da de hørte, hvad der var foregaaet, *συμφορῆν ἐποιεῦντο μεγάλην ἄξιοί τε ἔφασαν εἶναι σφίας ζημιῶσαι.* Dette Udtryk er ligesaa forkert paa

Græsk, somom Nogen vilde sige paa Dansk: „han er værd at agte ham“, „han er let at kjende ham“. *σφείας* maa være en Accommodation til *ζημιῶσαι* af Nominativen *σφείς*. Smlg. et af Krüger (Griechische Sprachlehre I. § 55. 2. Anm. 1.) fra Platon taget Exempel: *φασί τινες οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφείς ἐντιθέναι*. Et ganske tilsvarende Exempel hos Herodot findes ikke.

83. 10. Efter at have opregnet flere osteologiske Mærkværdigheder ved de faldne Perseres Lig vedbliver Herodot: *καὶ πενταπήχεος ἀνδρὸς ὅστια ἐφάνη. ἐπεῖτε δὲ Μαρδονίου δευτέρῃ ἡμέρῃ ὁ νεκρὸς ἠφάνιστο, ὑπὸ ὅτεν μὲν ἀνθρώπων, τὸ ἀτρεικὲς οὐκ ἔχω εἰπεῖν, πολλοὺς δὲ τινὰς ἤδη καὶ παντοδαποὺς ἤκουσα θάψαι Μαρδόνιον*; efter derpaa at have dvælet længere ved de modsigende Rygter om denne Sag slutter han saaledes: *ἀλλ' ὁ μὲν τρόπῳ τοιούτῳ ἐτάφη. οἱ δὲ Ἕλλη-νες — ἔθαπτον τοὺς ἑαυτῶν*. Det er Ordene *ἐπεῖτε* δὲ, der her gjøre Vanskelighed; thi hverken kunne de følgende Ord (*ὑπὸ ὅτεν*) tages som Eftersætning hertil, ikke heller kan der tænkes paa en Anakoluthi af den Art, hvor Eftersætning glemmes paa Grund af indskudte Mellemsætninger; thi hvad kunde overhovedet slutte sig som Eftersætning til den omtalte Forsætning? I al Fald ikke, hvad der derpaa følger, at Grækerne delte Byttet og begravede deres Døde. Endelig er Plusquamperfectet *ἠφάνιστο* efter *ἐπεῖτε* betænkeligt. Schäfer har forsøgt at hjælpe paa Stedet ved at læse *ἐπειτεν δὲ* (ionisk for *ἐπειτα δὲ*); men denne Partikel vilde være særdeles uheldigt anvendt af Herodot, hvor han, efter at have fortalt Tildragelser fra en langt senere Tid, vender tilbage til Forholdene ved Plataiai. Langt rimeligere er det, at Herodot har skrevet *Μαρδονίου δὲ δευτέρῃ*, og at *ἐπεῖτε* δὲ enten er indskudt af en Læser, der savnede den ved Monografi udfaldne Forbindelsespartikel, eller er opstaaet

ved Forvanskningen af et Ord, der har hørt til *ἐφάνη* (*ἔτι, ἐκεῖ, τότε?*).

89. 14. Artabazos vovede paa Tilbagetoget gennem Thessalien ikke at omtale Persernes Nederlag, hvorom Efterretningen ikke var naaet saa langt. Han foregav at være sendt nordpaa i et eller andet Ærinde, og at Mardonios snart vilde komme selv: *αὐτὸς δὲ ὑμῖν Μαρδόνιος καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ οὗτος κατὰ πόδας ἐμεῦ ἐλαύνων προσδόκιμος ἐστι.* Dette *οὗτος* er meningsløst og af Køen med Valckenaers Billigelse rettet til *εὐθύς*. Dog da dette Ord hos Herodot altid hedder *ἰθύς*, vil det være bedre at udslette *οὗτος* som opstaaet ved Ditto-grafi af *αὐτοῦ*. Overgangen fra *αὐτός* til *οὗτος* sees tydeligt i Slutningen af dette Kapitel, hvor kun et Par af de interpolerede Haandskrifter have den rigtige Læsemaade *οὗτος μὲν οὕτω*. medens de bedre have *αὐτός μὲν οὕτω* og det romerske *οὕτως μὲν οὕτω*. Smlg. Bemærkningen til VII. 18. 20.

93. 19. *οὔτε πρόβατά σφι ἔτικτε οὔτε γῆ ἔφερε ὁμοίως καρπὸν. ὁμοίως* i Betydningen „saaledes som før“ er besynderligt, og den Formodning ligger nær, at *καὶ πρὸ τοῦ* enten er udfaldet foran *καρπὸν* eller er blevet forvansket dertil. I VI. 139. siger Herodot: *οὔτε γῆ καρπὸν ἔφερε οὔτε γυναῖκες τε καὶ ποιῦναι ὁμοίως ἔτικτον καὶ πρὸ τοῦ.* Men at han ogsaa har sagt: *ἢ γῆ ἔφερε* fremgaaer af V. 82, hvor de bedste Haandskrifter udelade *καρπὸν*, medens det paa vort Sted kun mangler i 2 af de interpolerede. Mig forekommer det sandsynligst, at *καρπὸν* er opstaaet ved Feillæsning af *καὶ πρὸ τοῦ*.

97. 8. Om Perserne ved Mykale: *καὶ παρεσκευάδατο ὡς πολιορκησόμενοι καὶ ὡς νικῆσοντες· ἐπ' ἀμφότερα ἐπιλεγόμενοι γὰρ παρεσκευάζοντο.* Krüger har rigtig indseet, at her foreligger en Interpolationen, men han gaaer for vidt, naar han udsletter Alt ligefra *καὶ ὡς νικῆσοντες*. Det er kun de to sidste Ord, som bør

fjernes; thi i dem alene have alle Forkerthederne deres Sæde.

99. 16. *τούτους μὲν Ἰώνων, τοῖσι καὶ καταδόκειον νεοχμὸν ἄν τι ποιέειν δυνάμιος ἐπιλαβομένοισι, τρόποισι τοιούτοισι προεφυλάσσοντο οἱ Πέρσαι.* Den uhørte Construction med Dativ efter *καταδοκέω* har man kun skaffet en svag Støtte ved at henvise til *κατακρίνειν τινὶ θάνατον, καταγελᾶν τινί* og lignende herodoteiske Udtryk. Sandsynligvis foreligger her et Tilfælde af Accommodation, hvorved først *ἐπιλαβομένους* har antaget det følgende Substantivs Casus og derpaa *τούς* er blevet forandret for at komme i Overensstemmelse med sit Participium. Valckenaers Forslag at indskyde *ἐνεὸν* efter *καταδόκειον* har med Rette ingen Tilslutning opnaaet.

102. 20. Da efter Nederlaget ved Mykale ogsaa den Træmur var erobret, bag hvilken Barbarerne havde søgt Beskyttelse, flygtede de øvrige Folkeslag undtagen Perserne. *οὗτοι δὲ κατ' ὀλίγους γινόμενοι ἐμάχοντο τοῖσι αἰεὶ ἐς τὸ τεῖχος ἐσπίπτοντο Ἑλλήνων.* Man oversætter: „delte i smaa Hobe“ og henviser til den bekjendte distributive Brug af *κατά*. Men hverken vilde en græsk Forfatter betegne Persernes Adsplittelse ved et saa svagt Udtryk som *γίγνεσθαι*, ikke heller vilde der, hvis den persiske Hær saaledes var bleven sprængt fra hverandre, have været nogen Mulighed for Flugt; men vi see af de følgende Kapitler, at ikke saa ganske Faa af dem, deriblandt to Anførere, først reddede sig op paa Toppen af Mykale og senere derfra til Sardes. Derfor forekommer det mig sandsynligt, at Herodot har skrevet *καὶ ὀλίγοι γινόμενοι* (skjønt de bleve faa, nemlig ved deres Forbundsfællers Flugt). Forvexlingen af *καί* og *κατά* hører til de aller sædvanligste.

II.

EFTERRETNINGER

OM

METROPOLITANSKOLEN

FOR

SKOLEAARET 1873—74.

AF

F. C. C. BIRCH,
SKOLENS RECTOR.

I. Examinen.

1. Afgangsexamen 1873. Ifølge Ministeriets Bestemmelse i Skrivelse af 31te Mai f. A. afholdtes den skriftlige Prøve her, ligesom ved de øvrige lærde Skoler, den 14de, 16de og 17de Juni, den mundtlige Prøve, der overværedes af Undervisningsinspecteuren, i Tiden fra 19de til 28de s. M. i den i forrige Aars Program angivne Orden.

Opgaverne til de skriftlige Prøver vare følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet I (bunden Opgave): At fremstille Modsætningen og Skinsygen imellem Athen og Sparta, som den viste sig fra Perserkrigene indtil den peloponnesiske Krigs Udbrud.

2. Udarbeidelse i Modersmaalet II (fri Opgave): Hvorledes kan Alvor og Mildhed forenes i Behandlingen af Undergivne?

3. Oversættelse fra Latin paa Dansk:

(Quæ hic Danice vertenda proponimus, ex Ciceronis orationis pro Cluentio ea parte, quæ narrationem continet, excerpta sunt paucis mutatis et omissis.)

Larinas fuit quædam Dinæa, quæ ex duobus maritis filios habuit tres, M. et Num. Aurios et Cn. Magium et filiam Magiam, quæ nupsit Oppianico. M. Aurius adolescentulus bello Italico captus apud Asculum in Q. Sergii senatoris, qui postea inter sicarios damnatus est, manus incidit et apud eum in ergastulo fuit. Num. autem Aurius aliquot annis post mortuus est itemque Magia, quæ filium reliquit; postremo unus, qui reliquus erat Dinææ filius, Cn. Magius mortuus est; is heredem fecit sororis suæ et Oppianici filium eumque partiri cum Dinæa matre iussit. Interim venit index ad Dinæam non incertus, qui nuntiaret ei, filium eius M. Aurium vivere et in agro Gallico esse in servitute. Mulier, amissis liberis, cum unius recuperandi filii spes ostentata esset, omnes suos propinquos filiique sui necessarios convocavit

et ab iis flens petivit, ut adolescentem investigarent et sibi restituerent eum filium, quem unum ex tribus fortuna reliquum esse voluisset. Hæc cum agere instituisset, oppressa morbo est; itaque testamentum fecit eiusmodi, ut illi filio sestertiorum CCCC millia legaret, heredem institueret nepotem suum, Oppianici filium; atque iis paucis diebus mortua est. Propinqui tamen illi, quem admodum viva Dinæa instituerant, ita mortua illa cum eodem illo indice in agrum Gallicum profecti sunt. Interim Oppianicus, ut erat, sicut ex multis rebus reperietis, singulari scelere et audacia, primum per quendam Gallicanum familiarem suum illum indicem pecunia corrupit, deinde ipsum M. Aurium non magna iactura*) facta tollendum interficiendumque curavit. Illi autem, qui erant ad Aurium investigandum et recuperandum profecti, litteras Larinum ad Auri suosque necessarios mittunt, sibi difficilem esse investigationem, quod intelligerent indicem ab Oppianico esse corruptum, quas litteras A. Aurius, vir fortis et domi nobilis et illius Auri adolescentis propinquus, in foro palam multis audientibus, cum adesset Oppianicus, recitat et clarissima voce se nomen Oppianici, si interfectum esse Oppianicum comperisset, delaturum esse testatur.

Overskriften oversættes ikke.

Larinum var en By i det Indre af Mellemitalien henimod det adriatiske Hav. Bellum Italicum er Forbunds- (Bundsforvandte-) Krigen, i hvilken Indbyggerne i Larinum hørte til Romernes Fjender. Ager Gallicus (den galliske Mark) hed Landstrøget mellem Ariminum og Ancona, hvor tidligere det galliske Folk Senonerne havde boet; en Beboer af dette Distrikt hed Gallicanus.

*) iactura, Pengeopoffrelse, Udgift.

4. Latinsk Stil: Digteren Simonides, som baade opnaaede stor Berømmelse ved elegiske Digte og Epigrammer og imellem Lyrikerne var i saa stor Anseelse, at han ikke veg meget for Pindar og i visse Arter af Digte endog foretrakkes for ham, var født paa Øen Keos, som ligger nær ved Attika, i den sex og halvtredsindstyvende Olympiades første Aar og levede i halvfemsindstyve Aar, hvis vi troe de Gamles Vidnesbyrd. Han opholdt sig en Tid lang hos Kong Hiero i Syrakus, som vi vide, ogsaa indbød Pindar, Æschylus og andre Digttere til at komme til sig og give hans Hof Glands. Hvor fortrolig Simonides omgikkes Hiero, sees af hvad baade Andre berette og Xenophon i det Skrift, som hedder Hiero, i hvilket han indfører Simonides talende med Hiero og undersøgende med ham, om Eneherskerens eller den

private Mands Liv er lykkeligst. Imellem de mægtige og rige Mænd, som havde ønsket, at deres Navn og Bedrifter og især deres Seire i de offentlige Vædekampe skulde forherliges ved Simonides's Sange, var ogsaa Thessalernes Fyrste Skopas. Om ham og Simonides fortælles et Sagn, der maaskee er værd at anføre her. Da Simonides i et Digt, som var skrevet til at lovprise en Seir af Skopas, havde i en Digression vendt sig til Dioskurerne og i en lang Række Vers havde fortalt og opheiet deres Bedrifter, gav Skopas ham, da han bad om det lovede Honorar*), kun en Deel deraf, idet han bød ham at forlange Resten af Castor og Pollux, hvem den større Deel af Digtet angik. Overhovedet beskyldtes Simonides hos de Gamle undertiden for Have-syge, fordi han fordrede høit Honorar for sine Digte; men hvad sandt der er i denne Anklage, er vanskeligt at sige.

*) Honorar, merces.

5. Arithmetisk Opgave: Hvad forstaas ved to Tals største fælles Maal og mindste fælles Mængfold? Der forlanges en kort Angivelse af Maaden, hvorpaa de findes.

Hvad forstaas ved to Polynomiers største fælles Maal og mindste fælles Mængfold? Hvorledes findes de for

$$2x(x^2 + 11) + 8(2x^2 - 5)$$

og

$$126x(x + 1) + 18(x^3 - 15)?$$

At finde de to Tal, hvis største fælles Maal er 12, hvis mindste fælles Mængfold er 7308 og hvis Sum er 600.

Kan man altid finde to Tal, hvis største fælles Maal er a, hvis mindste fælles Mængfold er b, og hvis Sum er c, hvilke hele Tal man end vælger for a, b og c?

6. Geometrisk Opgave: En Pyramide har en regelmæssig n-kant til Grundflade og ligesidede Trekanter til Sideflader; hvorledes indses, at n hverken kan være over 5 eller under 3?

Naar Pyramidens Kant er k, hvorledes findes saa dens Volumen, dens Sideliniers og Sidefladers Vinkler med Grundfladen, for $n=3$, $n=4$ og $n=5$?

Hvorvidt ere disse Pyramider regelmæssige Polyedre eller Dele deraf?

I Bedømmelsen af Prøverne deltog udenfor Skolens Lærerpersonele: i skriftlig Latin, i Græsk og Historie Undervisningsinspecteuren, i Mathematik Cand. polyt. Mathiesen, i Naturlære Cand. polyt. Møller.

Udfaldet af Examen, til hvilken 12 Disciple havde indstillet sig, vil sees af omstaaende Charakterliste.

	Candidaterne.	Udarb. i Modersm. I.	Udarb. i Modersm. II.	Latin (skriftlig).
1.	H. B. Ussing.....	Ug. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg.
2.	J. P. Prahl.....	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G.
3.	H. P. Traustedt.....	G.	G.	G.
4.	F. S. Lillienskjold.....	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{6}$
5.	E. E. Hornemann.....	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	G.	Mg. ÷ $\frac{1}{6}$
6.	O. C. E. With.....	Mg.	G. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$
7.	F. P. Brix.....	Mg.	G. + $\frac{1}{3}$	Mg. ÷ $\frac{1}{6}$
8.	B. Stephensen.....	G.	Mg. ÷ $\frac{1}{3}$	Mg.
9.	H. P. H. Stilhoff.....	G. ÷ $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	G.
10.	P. V. Hertz.....	G.	G.	G. + $\frac{1}{6}$
11.	G. L. Grove.....	G. ÷ $\frac{1}{3}$	G.	G. + $\frac{1}{3}$
12.	I. F. Gade.....	G. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	Tg. + $\frac{1}{6}$

2. Hovedexamen 1873. Den skriftlige Del af denne Prøve foretoges for 6te (ny 4de) Klasses Vedkommende ifølge Ministeriets Bestemmelse i forommeldte Skrivelse af 31te Mai f. A. den 16de og 17de Juni, for de øvrige Klasser den 30te s. M. og 1ste Juli. Den mundtlige Del afholdtes for 6te Klasse, hvor Professor Ussing førte Kontrollen i Latin, den 26de og 27de Juni, for de øvrige Klasser i Tiden fra 2den til 10de Juli overensstemmende med det i forrige Aars Program meddelte Schema.

Opgaverne til de skriftlige Prøver for 6te Klasse, der vare Skolen tilstillede fra Ministeriet, vare følgende:

1873.

Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturlære.	Points.	Hoved- charakter.	Hebraisk.
Ug.	Mg. + $\frac{1}{2}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	Ug.	81	Første Karakter. med Udmærkelse.	Ug.
Ig. + $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	Mg.	Mg. $\div \frac{1}{3}$	71	Første Karakter.	"
Mg.	Ug. $\div \frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	68	Første Karakter.	Mg. $\div \frac{1}{3}$
Ig. + $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	G. + $\frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{3}$	68	Første Karakter.	"
G. + $\frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{6}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Mg.	66	Første Karakter.	"
Ig. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	Ug.	70	Første Karakter.	G. + $\frac{1}{3}$
Jg. $\div \frac{1}{3}$	G. + $\frac{1}{2}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	G. $\div \frac{1}{3}$	68	Første Karakter.	"
Tg.	G. $\div \frac{1}{6}$	Tg. + $\frac{1}{3}$	G. $\div \frac{1}{3}$	40	Anden Karakter.	"
G. + $\frac{1}{2}$	G.	Tg. + $\frac{1}{2}$	G. + $\frac{1}{3}$	50	Anden Karakter.	"
Mg. $\div \frac{1}{6}$	G. + $\frac{1}{2}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Mg. + $\frac{1}{3}$	64	Første Karakter.	"
G. + $\frac{1}{6}$	Mg. + $\frac{1}{2}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	G.	60	Anden Karakter.	"
G. + $\frac{1}{2}$	Mg.	G. + $\frac{1}{2}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	57	Anden Karakter.	"

1. Udarbeidelse i Modersmaalet: Skildring af Alperne.

2. Latinsk Stil: C. Marius, der maa regnes imellem Romernes berømteste Feltherrer, blev født i Arpinum, i hvilken By M. Cicero fødtes halvtredsindstyve Aar efter Marius; Byen laa¹⁾ i Volskernes gamle Land ved Floden Liris. Marius, der var af uberømt²⁾ Slægt, men dog af ridderlig Stand³⁾, gjorde som Yngling Tjeneste⁴⁾ i den numantinske Krig under Scipios Anførsel. Da han ved Tapperhed og krigerisk Dygtighed⁵⁾ havde vundet⁶⁾ Folkets Gunst, blev han valgt til Qvæstor og beklædt⁷⁾ dernæst de øvrige Embeder indtil Præturen. Efter Præturen blev han i den jugurthinske Krig Underfeltherre⁸⁾ hos Consulen Q. Metellus og udmærkede sig⁹⁾ saameget, at Folket overdrog¹⁰⁾ ham Konsulatet og den øverste Befaling

mod Jugurtha. Da den jugurthinske Krig var endt, blev han sendt mod Cimbrenne og Teutonerne, som havde overvundet flere romerske Hære og havde indjaget Romerne stor Skræk, og førte Krigen mod dem i fire Aar. Hvor store Bedrifter¹¹⁾ han udførte i denne Krig, er alle bekjendt, og Folket viste¹²⁾ ham saa stor Ære, at det fem Gange valgte ham til Consul. Forbundskrigen foregedede ikke Marius' Roes og Borgerkrigen mod Sulla fordunklede¹³⁾ den. Marius' Navn vilde straaale¹⁴⁾ mere i Historien, hvis han havde levet kortere.

¹⁾ ligger, situs est. ²⁾ uberømt, ignobilis. ³⁾ Stand, ordo. ⁴⁾ gjøre Tjeneste (i Krig) militare. ⁵⁾ Dygtighed, virtus. ⁶⁾ vinde, consequi. ⁷⁾ beklæde, fungi ⁸⁾ Underfeltherre, legatus. ⁹⁾ udmærke sig, excellere. ¹⁰⁾ overdrage, mandare. ¹¹⁾ udføre Bedrifter, gerere res. ¹²⁾ vise, habere. ¹³⁾ fordunkle, obscurare. ¹⁴⁾ straaale, splendere.

3. Regning og Arithmetik:

1. En Cirkelbue paa 15° er 19 Mile lang, hvor stort er Cirkelns Areal?

2. En Kapital har ved at staa paa Rente i Tidsrummet fra den 3die August 1872 til den niende Januar 1873, begge Dage medregnede, saaledes at der gives 1 Skilling daglig Rente af 100 Rd., indbragt i simpel Rente (ikke Rente af Rente) netop 100 Rd. Hvor stor har Kapitalen været?

3. En Beholdning paa 5013 Td. Steenkul svinder paa hver Tønde $\frac{3}{8}$ Skjæppe Derefter sælges hele Beholdningen til en Pris af $15\frac{2}{3}$ Rd for hver Tønde, den nu indeholder. Hvormeget udgjør hele Salgsprisen? Til hvilken Pris for hver Tønde maatte de 5013 Tønder være kjøbte, for at Salgsprisen skulde være lig Indkjøbsprisen? Kan det sidste Spørgsmaal besvares, naar man ikke kjender Beholdningens Størrelse?

$$4. \text{ Af } \left. \begin{array}{l} x - 1 = y - a^2 \\ y = z + 2a \\ z = x^2 - 3a - 1 \end{array} \right\} \text{ søges } x, y, z.$$

$$5. \text{ Af } 1000\sqrt{x+\sqrt{x}} = 100 \text{ søges } x.$$

6. Tre paa hverandre følgende Led i Kvotientprogression (geometrisk Række) have S til Sum, P til Produkt. Hvorledes udtrykkes de enkelte Led ved S og P? Ex. S = 35, P = 1000.

Der forianges tre af disse Opgaver løste, deriblandt en af de tre første og en af de tre sidste.

4. Geometri:

1. En ret Linie og en Cirkel ere givne. At konstruere Tangenter til Cirklen parallelle med den rette Linie.

2. At konstruere en Cirkel igjennem to givne Punkter AB saaledes, at den berører en given ret Linie parallel med AB.

3. En Trekant har en Vinkel $A = 30^\circ$, det Stykke af Halveringslinien af en af de andre Vinkler, som ligger indenfor Trekanten, har en given Længde h , og det Stykke af den modstaaende Side, som afskjæres af Halveringslinien fra Vinkelspidsen A at regne, er $h\sqrt{2}$. At konstruere Trekanten.

4. Hvorledes beregnes Arealet af en regelmæssig Mangekant? Beregning af Arealerne af den regelmæssige Sexkant, som er omskrevet om en Cirkel med given Radius, og af den regelmæssige Tolvkant, som er indskrevet i den samme Cirkel, samt Bestemmelse af disse Arealers Forhold.

5. Hvorledes findes Arealet af et Cirkelsegment (Afsnit)? Bevis, at den rektificerede Bue l til et Cirkelsegment, hvis Areal er halvt saa stort som den tilsvarende Sektors (Udsnit) Areal, maa være dobbelt saa stort som Afstanden h fra Chordens ene Endepunkt til den Diameter, som gaaer igjennem det andet.

Hvorledes kan man i dette Tilfælde af de givne Linier l og Cirkelens Radius r finde de Stykker, hvori Diametren deles af Linien $h = \frac{1}{2}l$?

6. I en ligesidet Trekant indskrives en Cirkel. En parallel Transversal, som tangerer den, drages. I den derved afskaarne Trekant indskrives atter en Cirkel og en dertil tangerende parallel Transversal, som ogsaa er parallel med den første, drages.

Man skal finde

- Forholdet mellem den første Cirkels Radius og den givne Trekants Side,
- de to parallelle Transversalers Forhold til samme Side,
- de to Cirklers og de to Paralleltrapeziens Arealers Forhold.

Der forlanges løst en af de tre første og en af de tre sidste Opgaver.

Af 6te Klasses Disciple var en ved Sygdom forhindret fra at deltage i Examen. De øvrige bestode den alle med den i Lov af 1ste April 1872 § 5 givne Retsvirkning.

Efter tilendebragt Prøve opfyttedes 7de Klasse B's 9 Disciple alle i 7de Kl. A, af 6te Klasses 25 Disciple 24 i ny 5te Kl., af 5te Klasses 17 Disciple 14 i ny 4de Kl., af 4de Klasses 23 Disciple 20 i ny 3die Kl., af 3die Klasses 28 Disciple 23 i ny 2den Kl., 2den

Klasse A's 25 Disciple alle i ny 1ste Kl. A, af 2den Klasse B's 21 Disciple 20 i ny 1ste Kl. B.

3. Halvaarsexamen 1874. Den skriftlige Del foretoges den 23de og 24de Januar og bestod i dansk og latinsk Stil, latinsk Version og mathematisk Udarbeidelse for 7de Kl. A; dansk og fransk Stil, latinsk Version og mathematisk Udarbeidelse for 5te Kl.; dansk og latinsk Stil, latinsk Version og mathematisk Udarbeidelse for 4de Kl.; dansk og latinsk Stil, fransk og latinsk Version for 3die Kl.; latinsk Stil, tydsk, fransk og latinsk Version for 2den Kl.; dansk Stil, tydsk og fransk Version samt Regning for 1ste Kl. A og B; desuden Skjøn-skrivning for de to sidstnævnte Klasser. Den mundtlige Prøve, ved hvilken foruden den examinerende Lærer Rector alene var Censor, afholdtes i Tiden fra 26de til 31te Januar uden anden Afbrydelse i den daglige Under-visning end den, som Prøverne nødvendiggjorde. Gjen-standene for den vare: i 7de Kl. A Historie og Naturlære, i 5te Kl. Oldnordisk, i 4de Kl. Tydsk og Fransk, i 3die Kl. Tydsk og Mathematik, i 2den Kl. Geografi, i 1ste Kl. A og B Latin.

II. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Disciplenes Antal 162. Efter den Tid ere foruden de foran nævnte 12 Candidater, der dimitteredes til Universitetet, endvidere 15 Disciple udgaaede, nemlig: af 4de Kl. M. C. Castberg, af 3die Kl. V. C. F. Bondesen, A. C. C. Schmidt, C. A. Erichsen og V. With, af 2den Kl. A. H. P. Johansen, B. R. H. Fog, F. R. Hansen og E. F. C. Kauffmann, af 1ste

Kl. A E. C. F. Jensen, S. T. P. Olivarius, C. S. A. Scherfig og P. F. C. Gotschalk, af 1ste Kl. B A. G. C. E. Goos, af den tidligere 2den Kl. B T. I. L. Gjerulf. Derimod ere 7 nye optagne, saa at Skolen fortiden tæller 142 Disciple, hvilke i nærværende Øieblik (Mai Maaned) ere ordnede i de forskjellige Klasser saaledes, som efterstaaende Liste udviser. Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning ere betegnede med en Stjerne. Ved de nyoptagne Disciple er tilføiet Fødselsdag og Fødselsaar samt i Parenthes Fædrenes Stilling.

VII Klasse A.

1. T. A. Juhl. 2. V. E. S. Henningsen. 3. I. C. V. Rievers. 4. H. Hammershaimb. 5. L. Wolfhagen. 6. N. Restorff. 7. I. H. P. Nielsen. 8. G. D. Garde. 9. C. F. L. Holmer.

V Klasse.

1. L. K. B. Sveistrup. 2. J. H. T. Gad. 3. A. C. J. Bornemann. 4. R. S. Gram. 5. J. F. Lund. 6. V. C. Bernth. 7. C. J. B. Hagen. 8. H. E. Barner*. 9. P. E. Benzon. 10. I. C. Volquartz. 11. K. O. C. Hornemann. 12. L. C. Djørup. 13. F. A. O. Stilhoff*. 14. V. Schultz. 15. R. Blom. 16. U. H. Wøldike. 17. E. U. G. Ernst*, f. ²⁷/₁₁ 1857 (Oberst i Ingenieurcorpset E.). 18. J. F. Dahl. 19. A. E. V. Jørgensen. 20. J. C. A. Jansen. 21. G. A. K. Evers. 22. C. T. Ussing. 23. A. G. Lund*. 24. C. A. T. Scherfig*.

IV Klasse.

1. C. A. G. A. Sandberg. 2. A. G. L. Lehmann*. 3. J. L. Lunddahl. 4. H. C. Begtrup.

5. L. V. Thomsen*. 6. R. S. Bergh. 7. C. Castenskjold. 8. J. L. A. Kolderup-Rosenvinge*. 9. C. N. Starcke. 10. A. Buntzen. 11. A. Castenskjold*. 12. H. C. A. Glud. 13. E. H. Lund. 14. H. H. Schou*.

III Klasse.

1. J. H. M. Haase. 2. A. B. Drackmann. 3. H. H. Schmidt. 4. J. H. Ahlberg. 5. C. O. J. Liebe. 6. V. L. Nielsen. 7. A. V. Bølling. 8. P. Meldahl*. 9. N. H. Raaschou*. 10. F. Wolff. 11. A. S. Ørsted. 12. J. C. J. Müller*. 13. T. Eibe. 14. H. Bille-Top. 15. C. S. Ryder. 16. J. C. L. Castella. 17. J. Hammershaib*. 18. H. H. Lund*. 19. J. T. Krag. 20. A. O. T. N. B. Kauffmann. 21. V. Levy. 22. E. W. Norrie, f. ²²/₁₁ 1858 (afg. Lieutenant og Skibsmægler N. i Helsingør.)

II Klasse.

1. C. V. Ravn. 2. C. V. M. Madsen. 3. C. A. Blume. 4. A. E. Christiansen. 5. J. P. V. Clausen. 6. H. V. Kramp. 7. J. M. D. Lehmann. 8. A. Holmer. 9. V. R. Braag. 10. S. T. Nielsen. 11. J. Djørup. 12. J. L. Myhre. 13. F. Tutein. 14. J. T. Thomsen. 15. P. E. Sporon. 16. C. C. Søderberg, f. ¹³/₁₁ 1860 (Capitain ved Fodfolket S.). 17. K. V. Schou. 18. C. A. V. Engelhardt. 19. A. W. Hansen. 20. O. H. E. Holck. 21. C. S. Ulrich. 22. J. G. F. Holck. 23. C. D. Scherfig.

I Klasse A.

1. W. J. Krüger. 2. J. C. Leuning. 3. S. E. L. S. Høyer. 4. E. F. Bergmann. 5. A. L. Duus. 6. V. P. Trier. 7. A. P. Vedel. 8. D. C. Braag. 9. J. Gottschalk. 10. K. E. Tulinius. 11. P. T.

Raaschou. 12. C. J. Carøe. 13. C. Koppel. 14. P. E. Kolderup-Rosenvinge. 15. R. G. Harboe. 16. V. Hertel. 17. E. F. Kinzi. 18. R. F. C. P. Rubow. 19. C. F. G. Thorkelin. 20. J. K. C. Wroblewsky. 21. S. F. Stein. 22. C. A. Lorek. 23. N. F. Ravn. 24. J. P. Traustedt. 25. E. Ulrik. 26. V. G. D. F. Richter. 27. J. F. Jacobsen.

I Klasse B.

1. A. V. Scharf, f. $22/5$ 1861 (Stabssergent S.).
 2. C. P. Gammelgaard. 3. H. K. K. Sveistrup, f. $18/3$ 1861 (afg. Sognepræst til Hvedstrup og Fløng S.).
 4. E. Tutein. 5. N. C. Rosenløv. 6. J. E. Been.
 7. H. T. Olrik, f. $12/7$ 1862 (Portraitmaler O.) 8. M. F. Haxthausen. 9. V. C. A. Jøhnke. 10. K. G. Knudsen. 11. V. J. G. Frisch. 12. B. B. Salomon. 13. J. C. C. Hammerich. 14. J. E. Lehmann. 15. C. C. V. Sass. 16. R. J. Schou. 17. F. Herholdt. 18. O. S. Hansen. 19. T. F. Bruun. 20. H. C. Faber. 21. S. A. Bille. 22. M. J. M. Tvermoes. 23. V. A. N. G. Schack.

III. Lærerpersonalet.

Som Følge af den tidligere 2den Klasses Nedlæggelse fratraadte de hidtilværeude Timelærere Cand. polyt. J. C. Barth og Cand. phil. V. Kieler ved Udløbet af Skoleaaret 1872—73 deres Functioner ved Skolen.

Under 28de Juli 1873 blev hidtilværende Adjunct ved Metropolitanskolen Christian Emil Brunne-

mann allernaadigst beskikket til Sognepræst for Enderslev og Vraaby Menigheder i Sjællands Stift. De herved ledigblevne Undervisningstimer bleve fra det nye Skoleaars Begyndelse indtil Udløbet af September Maaned med Ministeriets Tilladelse besørgede af Vicarier, nemlig Timerne i Dansk i 3de og 4de Klasse samt Tydsk i 1ste, 2den og 3die Klasse af Cand. philol. J. C. W. Engel og Timerne i Religion i 1ste Klasse A og B, 2den og 3die Klasse af Cand. theol. T. H. B. Jespersen.

Ifølge dertil af Ministeriet under 23de August f. A. given Bemyndigelse blev det overdraget Cand. mag. Adam Frederik Wivet Paulsen som Timelærer at besørge Undervisningen i Naturlære.

Under 17de September f. A. blev forhenværende Adjunkt Cand. theol. Johannes Kaper af Ministeriet constitueret til Lærer ved Skolen.

IV. Undervisningen.

1. Med Undtagelse af 7de Klasse A, hvor endnu iaar ingen Forandring har været foretaget i Planen for Undervisningen, har denne for de øvrige Klassers Vedkommende været ordnet og ledet i Overensstemmelse med de i Anordningen af 5te August 1871 § 2 og § 4 givne Bestemmelser.

De egentlige Undervisningstimers Fordeling paa de forskellige Lærefag vil sees af efterstaaende Tabel, paa hvilken F., S. og M. betegner henholdsvis Fællestimerne og de for den sproglig-historiske og for den mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling særlige Timer.

Fagene.	I.	I.	II.	III.	IV.	V.	VII.	Sum- ma.
	B.	A.		S.F.M.	S.F.M.	S.F.M.	A.	
Dansk	3	3	2	2 1	2 1	4	2	20
Tydske	2	2	2	2	2	"	"	10
Fransk	3	3	3	2	2	3	"	16
Engelsk	"	"	"	"	"	2	2	4
Latin	6	6	8	7	8	9	9	53
Græsk	"	"	"	5	5	6	6	22
Hebraisk	"	"	"	"	"	"	2	2
Religion	2	2	2	2	"	"	"	8
Historie	2	2	3	3	2	3	4	19
Geografi	2	2	2	1	2	"	"	9
Mathematik og Teg- ning	6	6	5	4 2	5 2	10	4	44
Naturhistorie	2	2	2	2	2	"	"	10
Naturlære	"	"	"	" 2	2 3	5	3	15
Skrivning	2	2	1	"	"	"	"	5
Sang	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	4
Gymnastik	4	4	4	4	4	4	4	28
Ialt ugentlige Timer	36	36	36	5 31	5 31	5 18 18 15	38	269

Undervisningens Fordeling mellem Lærerne har været følgende:

1. Rector: Dansk Stil og Latin i VII Kl.
A, Græsk i V Kl. 16 Timer.
2. Overlærer Krebs: Dansk i I Kl. A og
II Kl., Latin i I Kl. B og IV Kl., He-
braisk i VII Kl. A. 21 —
3. Overlærer Fogh: Geografi og Natur-
historie i I—IV Kl. 19 —
4. Overlærer, Inspector Smith: Matematik
i I Kl. B, III og V Kl. 22 —

5. Overlærer Kernn: Latin i I Kl. A og II Kl., Græsk i III og IV Kl.....	24	Timer.
6. Adjunct Bergmann: Latin i III Kl., Historie i I—VII Kl. A.....	26	—
7. Adjunct Pullick: Matematik i I Kl. A, II, IV og VII Kl. A.....	22	—
8. Const. Lærer Dr. philos. Pingel: Dansk i V og VII Kl. A, Tydsk i IV Kl., Latin i V Kl., Græsk i VII Kl. A...	22	—
9. Const. Lærer Cand. philol. Giede: Dansk i I Kl. A, Fransk i I—V Kl., Engelsk i V og VII Kl. A.	23	—
10. Const. Lærer Adjunct Kaper: Dansk i III og IV Kl., Tydsk og Religion i I—III Kl.....	22	—
11. Timelærer Cand. mag. Paulsen: Naturlære i III—VII Kl. A.....	15	—
12. Timelærer Kinzi: Skrivning i I og II Kl.	5	—
13. Cand. philos. Zeise: Sang.....	4	—
14. Lieutenant Andersen: Gymnastik.....	26	—
15. Krigsassessor Svane: Gymnastik.....	6	—

2. Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede de forskjellige Fag:

Dansk.

I Kl. B. Wulffs Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Følgende 8 Digte ere lærte udenad: „Hundemordet“, „Smeden og Bageren“, „Det gamle Sværd“, „Kirkeklokken i Farum“, „Mosen ved Oversø“, „Modersmaal“, „En Veninde“, „Glæde over Danmark“. Bojesens Sproglære er læst og repeteret. 1 Stil om Ugen (i alt 37). — I Kl. A. Wulffs Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Følgende 8 Digte ere lærte udenad: „Hr. Mikkel“, „Tjenstagtighed“, „Hundemordet“, „Smeden og Bageren“, „Jacob og Lone“, „Knud den Store“, „Ridderen ved Kulsvierhytten“, „Glæde over

Danmark“. Bojesens Sproglære er læst og repeteret. 1 Stil om Ugen (i alt 37). — II Kl. Winkel Horns og Borchsenius's Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Følgende 7 Digte ere lærte udenad: „Den danske Bonde“, „Murad“, „Den firbenede Proletar“, „Sven Due“, „Ludvig Holberg“, „Knud Sjællandsfar“, „Skriftemaalet“. Winthers „Hjortens Flugt“ er oplæst. Bojesens Sproglære repeteret. 1 Stil om Ugen (i alt 34). — III Kl. Af Oehlenschläger er læst Nordens Guder og Ørvar Odds Saga samt Aly og Gulhyndy; desuden er Wølsungasaga bleven oplæst. Den nordiske Mythologi er gennemgaaet paa Grundlag af Arentzens og Thorsteinssons Bog. 2 Stile om Maaneden (i alt 18). Disciplene af den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling have desuden læst de 6 første Sange af Iliaden og de 3 første Sange af Odysseen i Wilsters Oversættelse og gennemgaaet den græsk-romerske Mythologi efter Dorphs Bog. — IV Kl. Den danske Literaturs Historie indtil det 18de Aarhundrede. 2 Stile om Maaneden (i alt 18). Disciplene af den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling have desuden læst de 7 sidste Sange af Iliaden samt 6te til 9de og 20de til 24de Sang af Odysseen i Wilsters Oversættelse. — V Kl. Den danske Literaturs Historie i det 18de Aarhundrede. 2 Stile om Maaneden (i alt 18). Wimmers oldnordiske Læsebog S. 1—26; det Vigtigste af samme Forfatters oldnordiske Formlære. — VII Kl. A. Den danske Literaturs Historie i det 19de Aarhundrede. 14 skriftlige Udarbejdelser.

Tydk.

I Kl. B og A. Fibigers Læsebog Side 1—56. Hjorts kortfattede tydske Sproglære ved Kaper § 14—92. Til mundtlig Stil er brugt Holbechs og Petersens Materialier S. 10—17 og 25—29. 8 Hjemmestile. — II Kl. Fibigers Læsebog S. 102—155, 212

—217, 287—301. 8 Hjemmestile. — III Kl. Fibigers Læsebog S. 159—174, 212—222, 228—234, 266—268, 287—304, 329—351, 358—364. Som Maanedslæsning Schillers Maria Stuart, Act 1—3 (incl.) Formlæren efter Simonsen. Holbechs og Petersens Materialier S. 14—16 og 36—50. 8 Hjemmestile. — IV Kl. Hoffmanns Majorat og Meister Martin. Schillers Wilhelm Tell. En Mængde mindre Digte af de bedste Forfattere ere oplæste og forklarede. Af Simonsens Formlære er det Vigtigste repeteret. Til mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tydsk er brugt Holbechs og Petersens Materialier. 8 Stile.

Fransk.

I Kl. B. Sicks Læsebog, 1ste Afdeling S. 44—62 og 69—94; 2den Afdeling S. 1—21. Formlæren efter Ingerslev (af de uregelmæssige Verber ere kun de vigtigste lærte). Sicks Materialier Nr. 1—17. 24 Dictat- og Hjemmestile. — I Kl. A. Sicks Læsebog, 1ste Afdeling S. 48—62 og 71—94; 2den Afdeling S. 1—30. Formlæren efter Ingerslev. Sicks Materialier Nr. 12—21. 18 Dictat- og Hjemmestile. — II Kl. Sicks Læsebog, 2den Afdeling S. 60—81, 92—115, 119—148. Formlæren efter Ingerslev. Borrings Stiløvelser fra Nr. 49 i 1ste til Nr. 7 i 2den Afdeling. 18 Dictat- og Hjemmestile. — III Kl. Sicks Læsebog, 2den Afdeling S. 73—115 og 119—173; som Maanedslæsning samme Læsebog S. 173—234. Formlæren efter Ingerslev. Borrings Stiløvelser fra Nr. 49 i 1ste til Nr. 7 i 2den Afdeling. 14 Stile. — IV Kl. Sicks Læsebog, 2den Afdeling S. 153—195 og 310—376; som Maanedslæsning samme Bog S. 1—153. Formlæren efter Ingerslev. — V Kl. Sicks Læsestykker for de øverste Klasser, 2det Hefte S. 1—108 og 143—154 samt 3die Hefte. Som Maanedslæsning har Klassen fuldendt Læsningen af Scribes *La calomnie*, endvidere læst V. Hugo's *Hernani*, Corneille's *Cid* og Beaumar-

chais's *Le mariage de Figaro*. Formlæren repeteret og det Vigtigste af Syntaxen gennemgaaet efter Ingerslev med tilsvarende Exempler af Borrings Stiløvelser. 23 Stile.

Engelsk.

V Kl. Listovs Elementarbog. Af Sammes Udvalg af engelske Forfattere 1ste Hefte S. 1—37 og 56—81. Rosings engelske Formlære. — VII Kl. A. Listovs engelske Læsestykker S. 103—117 og 155—204. Ch. Dickens's *Sketches* S. 1—60.

Latin.

I Kl. B. Kerrns og Krebs's Læsebog er læst og repeteret til S. 31, 3. Af Madvigs Sproglære er læst den til Læsebogen svarende Del. Siden Begyndelsen af Marts Maaned er skrevet en Stil om Ugen (i alt 14). — I Kl. A. Kerrns og Krebs's Læsebog er læst og repeteret til S. 34, 6. Af Madvigs Sproglære er læst den til Læsebogen svarende Del. I det sidste Halvaar er i Reglen skrevet 1 Stil om Ugen (i alt 20). — II Kl. Af Kerrns og Krebs's Læsebog er læst og repeteret de latinske Stykker i de 3 sidste Afsnit, medens de danske ere benyttede til mundtlig og skriftlig Stil. Af Cornelius Nepos er læst og repeteret: Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias og Cimon; af Cæsars Gallerkrig 3die Bog. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret og af Ordføiningslæren er læst og repeteret §§ 177—261. I Reglen 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil om Ugen (i alt 37 skriftlige Stile). — III Kl. Cæsars Gallerkrig, 3die Bog; Sallusts Catilina; af Ovids Forvandlinger (Blochs Udg.): Ocyrhoe, Battus, Europa, Cadmus, Actæon, Pentheus, Ino og Athamas, Pyramus og Thisbe. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret, af Ordføiningslæren §§ 177—280 repeterede og desuden læst §§ 281—374. I Reglen 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil om Ugen, hvortil er

benyttet Kerrns „Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin“; nu og da en Version (ialt 40 skriftlige Arbejder). — IV Kl. Ciceros Taler for det maniliske Lovforslag, for Ligarius og Kong Deiotarus; Livius's 2den Bog; Virgils Æneide, 2den Bog. Af Grammatiken er Formlæren og 1ste Afsnit af Ordføiningslæren repeteret, det Øvrige af Ordføiningslæren indøvet ved Stil med Benyttelse af Kerrns Opgaver fra S. 86 til Enden. 2 Stile om Ugen (i alt 62); 12 Timer ere anvendte til mundtlig Stil. — V Kl. Ciceros Taler for Manilius's Lovforslag, for Digteren Archias, Ligarius og Kong Deiotarus; Livius's 4de Bog; Virgils Æneides 2den Bog; 2den Bog af Horats's Oder og 1ste Bog af hans Breve. Cursorisk er læst Livius's 5te Bog og omtrent 1000 Vers af Ovids Forvandlinger. Madvigs Sproglære læst og repeteret. Bojesens Antiquiteter S. 1—71. Henved 15 Sider af Thriges Lærebog i Oldtidens Historie ere mundtlig oversatte paa Latin. Hver anden Uge en Stil eller Version (i alt 9 Stile og 10 Versioner). — VII Kl. A. Tacitus's Agricola; Ciceros Taler for Milo og for Ligarius; Sammes 2den Bog *de officiis*; Senecas 2den Bog *de beneficiis*; 4de Bog af Virgils Æneide; 2den Bog af Horats's Oder og 1ste Bog af hans Breve. Cursorisk er læst Livius's 4de Bog. Grammatiken repeteret. Bojesens romerske Antiquiteter og Tregders latinske Literaturhistorie læste udtogsvis. 2—3 Stile om Ugen, af hvilke den ene er skreven i Hjemmet; nu og da en Version.

Til indeværende Aars Afgangsexamen opgive Candidaterne: Livius's *præfatio*, 1ste 2den og 3die Bog; Tacitus's Agricola; Ciceros Taler for S. Roscius fra America, Milo og Ligarius; Sammes 2den Bog *de officiis* og *Cato major*; Senecas 2den Bog *de beneficiis*; 1ste, 2den og 4de Bog af Virgils Æneide; 1ste og 2den Bog af Horats's Oder og Sammes Breve (med *ars poetica*.)

Græsk.

III Kl. Bergs Forskole til Læsning af Græsk; det 1ste Kapitel af 2den Bog af Xenophons Anabasis. Tregders Formlære delvis. — IV Kl. Xenophons Anabasis, 1ste Bog; Odysseens 6te og 7de Bog samt 8de Bog til V. 265. Tregders Formlære repeteret og adskilligt nyt medtaget. — V Kl. S. Herodots 9de Bog; Xenophons Erindringer om Sokrates, 4de Bog; Platons Kriton; Iliadens 9de og 10de Bog. Bergs Formlære repeteret; Madvigs Ordføiningslære læst udtogsvis. Christensens græske Statsantiquiteter Tregders Mythologi. — VII Kl. A. Herodots 9de Bog; Platons Euthyphron, Kriton og Menon; Iliadens 9de Bog; Sophokles's Antigone. Det Vigtigste af Madvigs Ordføiningslære repeteret; ligeledes Christensens græske Statsantiquiteter og Tregders Mythologi. Tregders Literaturhistorie læst udtogsvis.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Herodots 8de og 9de Bog; Xenophons Erindringer om Sokrates, 3die Bog; Platons Euthyphron, *Apologiu Socratis*, Kriton og Menon; Iliadens 6te, 7de, 8de og 9de Bog; Sophokles's Antigone.

Hebraisk.

VII Kl. A. Genesis fra Kap. 12 til Enden; de 6 første Psalmer; de 5 første Kapitler af Salomons Ordprog. Alt repeteret.

Religion.

I Kl. B. Balslevs Katechismus § 55—91. Assens's større Bibelhistorie fra „Kong David“ til „Jesu Daab“. 10 Psalmer. — I Kl. A. Balslevs Katechismus fra § 55—94. Assens's store Bibelhistorie fra „Rigets Deling“ til „Jesu Bjergprædiken.“ 10 Psalmer. — II Kl. Balslevs Katechismus § 95—115 og § 1—19. Assens's større Bibelhistorie fra „Bjergprædiken“ til

„Pauli Missionsreiser“. 13 Psalmer. — III Kl. Balslevs Katechismus. Assens's større Bibelhistorie.

Historie.

I Kl. B og A. Oldtidens Historie efter Blochs „Lærebog i Historien til Brug for Realskoler“. Det Vigtigste af den gamle Geografi efter Kønigsfeldt. — II og III Kl. Middelalderens og den nyere Historie indtil den franske Revolution med Forbigaaelse af de tre nordiske Riger, efter Blochs foranførte Lærebog 1ste Del S. 95 til Enden, 2den Del S. 1—71 og 132—139. — IV Kl. De tre nordiske Rigers Historie efter Thriges Lærebog. — V Kl. Oldtidens Historie efter Thriges mindre Lærebog; Hovedpunkterne af den gamle Geografi efter Kønigsfeldt. Tidsrummet fra 1789 til Nutiden efter Blochs større Lærebog. — VII Kl. A. Den nyeste Tids Historie (fra 1815) efter Bloch. Repetition af hele Historien efter Thriges og Blochs Lærebøger.

Geografi.

I Kl. B og A. Europa fra Danmark til Storbritanien og Irland efter Thriges Lærebog for de høiere Klasser. — II Kl. Efter Thrige: Europa fra Storbritanien og Irland til Enden; Asien indtil Forindien. — III Kl. Efter Velschow: Asien, Afrika, Amerika og Australien. — IV Kl. Alle Verdensdelene efter samme Bog.

Arithmetik.

I Kl. B. Regning: Brøklæren. Arithmetik: Smiths autograferede Manuscript forfra til § 7 (Talrækken og Talsystemet, Regningsarterne, Brøklæren). Mange Opgaver. — I Kl. A. Smiths autograferede Manuscript forfra til § 7. Ligninger af 1ste Grad med 1 Ubekendt. Mange Opgaver i Arithmetik og Regning. — II Kl. Samme Bog: Proportioner, Potens, Decimal-

brøk. Regning: Anvendelse af Proportioner (Reguladetri, Selskabsregning og Rentesregning). — III Kl. Samme Bog repeteret forfra til Art. 119; af Nyt læst Art. 119—123 (Proportioner) samt Potensopløftning og Roduddragning. Mange Opgaver. — IV Kl. Samme Bog, 2den Del: Ligninger, Logarithmer, Rækker, sammensat Rentesregning. Repeteret Læren om Potens og Rod. Endel praktiske Regneopgaver hjemme og paa Skolen. — V Kl. M. Steens Ren Mathematik. Hele det lovbestemte Pensum. Mange Opgaver, udførte dels hjemme dels paa Tavlen. — VII Kl. A. Det hele Pensum repeteret og indøvet ved Opgaver, regnede dels hjemme dels paa Tavlen.

Geometri.

I Kl. B. Smiths autograferede Manuscript forfra til Art. 56 (Indledning til Mathematiken og af Geometrien: Grundforestillinger om Rumstørrelserne). — I Kl. A. Smiths autograferede Manuscript forfra til Art. 56 (Indledning til Mathematiken og af Geometrien: Grundforestillinger om Rumstørrelserne); Øvelse i at fremstille Legemer ved Tegning paa Tavlen. — II Kl. Samme Bog Art. 56—150 (den rette Linie, Vinkler, vinkelrette Linier og Skraalinier, Paralleler, Trekanter, Mangekanter, Parallelogrammer, Cirklen, Opgaver). Det læste Pensum indøvet ved Opgaver (med Benyttelse af Petersens geometriske Opgaver til Skolebrug). — III Kl. Samme Bog repeteret forfra til Art. 151; af Nyt læst Art. 151—196 (Arealer, Transversaler og Lighedand, Opgaver). Disciplene af den matematiske Afdeling ere desuden særlig øvede i at udføre geometriske Opgaver ved Tegning. — IV Kl. Samme Bog Art. 151—215 (Arealer, Transversaler og Lighedand, Opgaver, regelmæssige Polygoner, Cirkelns Udmaaling) samt Tillæg: Legemers Udmaaling. Disciplene af den matematiske Afdeling ere særlig øvede i geometrisk Tegning (Problemer)). — V Kl. M.

Petersens Trigonometri. Mange Opgaver udførte dels hjemme dels paa Tavlen. — VII Kl. A. Ramus's Stereometri. Geometri, Trigonometri og Stereometri repeterede og indøvede ved skriftlige og mundtlige Opgaver.

Naturlære og Astronomi.

III Kl. M. Holtens „Naturens almindelige Love,“ forfra til Læren om Varmen, efter det af Ministeriet givne Program. — IV Kl. M. Efter samme Bog: Læren om Varmen, Magnetismen og Elektriciteten samt Repetition af forrige Aars Pensum. Johnstrups Chemi forfra til Enden. — V Kl. S. Holtens „Naturens almindelige Love“ forfra til Læren om Lyset. Jørgensens Astronomi, de to første Kapitler. — V Kl. M. Ørsteds „Naturens mekaniske Del“ fra Læren om Bevægelsen og ud; Lyslæren efter Holten med mange Tilføielser. Jørgensens Astronomi, de to første Kapitler. — VII Kl. A. Ørsteds „Naturlærens mekaniske Del“ fra Faldet paa Skraaplanet og ud; efter Holten Læren om Varmen, Magnetismen og Electriciteten med enkelte Tilføielser. Meteorologi efter Dictat. Repetition af forrige Aars Pensum. Jørgensens Astronomi fra 2det Kapitel til Enden samt Repetition af det tidligere læste.

Naturhistorie.

I Kl. B og A. Lütken's Begyndelsesgrunde (Lærebog Nr. 2): Krybdyrene, Padderne og Fiskene. Strøms Planterigets Naturhistorie: Blomsterplanterne i Almindelighed. — II Kl. Strøm: Blomsterplanterne (32 Familier). — III Kl. Lütken: Leddyrene og Bløddyrene; dog ere Smaakrebsene sprunget over. — IV Kl. Lütken: alt det tidligere læste. Vaupell: hele Bogen med Undtagelse af de Familier, som ere trykte med Petit; desuden nogle Afsnit af Planteanatomien og Plantefysiologien.

V. Videnskabelige Samlinger.

I. Skolebibliotheket.

Siden Afslutningen af den i forrige Aars Beretning meddelte Fortegnelse har Skolens Bogsamling modtaget følgende Tilvæxt:

Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. 5 B. 3 H. Kbh. 1873.

— og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek, udg. af C. Bruun. 2 B. 3 H. Kbh. 1873.

Archiv für Naturgeschichte, herausgeg. von F. H. Troschel. 37 Jahrg. 5 H. — 39 Jahrg. 2—4 H. Berlin 1871—74.

— Pädagogisches, heransgeg. von W. Langbein. 15 Jahrg. 6—10. H. — Herausgeg. von Dr. Krumme. 16. Jahrg. 1—4. H. Stettin 1873—74.

Arrest, Dr. H. d', Undersøgelser over de nebulose Stjerner i Henseende til deres spektralanalytiske Egenskaber. Kbh. 1872. (Universitetsprogr.)

Becker, K. F., Verdenshistorie. 19 B. Fem Aars Historie (1867—71) af E. Arnd, overs. af A. Thorsøe. 3—11. H. Kbh. 1873—74.

Beissel, Ch., Øvelser i den tyske Grammatik. Kbh. 1874.

Brandes, G., Hovedstrømninger i det 19de Aarhundredes Litteratur. Realismen i Frankrig. Kbh. 1874.

Cantù, Cesare. Verdenshistorie, frit bearbejdet ved E. Holm og Ph. Weilbach. 22—29. H. Kbh. 1873—74.

Ciceronis. M. Tullii, accusationis in C. Verrem liber quartus. Udg. med Indledning og Anmærkninger af Dr. J. P. Bang. Kbh. 1873.

— Tusculanarum disputationum libri V. Erkl. v. G. Tischer. 6. Aufl. von G. Sorof. Berlin 1872.

Cobet, C. G., Variæ lectiones, quibus continentur observationes criticæ in scriptores Græcos. Ed. II. Lugd. Batt. 1873.

Corssen, W., Ueber Aussprache, Vocalismus und Betonung der lateinischen Sprache. 2. Ausg. 2. B. Leipzig 1870.

Dahl, H., Dansk Hjelpeordbog. 2—4. H. Kbh. 1873—74.

Danmarks Norges og Sverigs Historie med c. 1000 Illustrationer. 78—84. H. Kbh. 1873—74.

- Dass, Petter, Nordlands Trompet samt Viser og Rim. Udg. for den norske historiske Forening af A. E. Eriksen. 1—2. H. Kristiania 1873—74.
- Ennianæ poesis reliquiæ. Rec. I. Vahlen. Lips. 1854.
- Erdmann, E., Geologiska Vägtaflor. Stockholm 1874.
- Erslev, Prof. Ed., Om Maalet for den botaniske Undervisning i vore høiere Skoler og om Grundsætningerne i vore botaniske Lærebøger. Kbh. 1874.
- Fenger, S., Beenmarvens Udvikling. Kbh. 1873. (Doctordisp.)
- Floræ danicæ supplementi fasc. III. 1874.
- Fortschritte, Die, der Physik. XXV Jahrg. 2. Abth. Berlin 1874.
- Fra alle Lande. Et Maanedsskrift for nyere Reisebeskrivelser o. s. v. Udg. af L. Zinck. 1873, Mai—Decbr.—1874, Jan.—Marts. Kbh.
- Fra Videnskabens Verden. Almenfattelige Smaaskrifter af danske og norske Videnskabsmænd. 1. Række Nr. 1—5. Kbh. 1873—74.
- Fryxell, A., Berättelser ur svenska historien. 42. d. Stockholm 1873.
- Geijer, F. G., Samlade Skrifter. 1—4. B. Stockholm 1873—74.
- Grundtvig, J., Nogle Bemærkninger om vort Archivvæsen. Kbh. 1873.
- Herzog, D. G., Stoff zu stilistischen Uebungen in der Muttersprache. 11. Aufl. Braunschweig 1873.
- Hildebrand, H. H., De förhistoriska folken i Europa. 1—2. h. Stockholm 1874.
- Holm, R. A., Om automatiske Bevægelser hos Sindssyge. Kbh. 1873. (Doctordisp.)
- Homers Odyssee, erkl. von Dr. K. F. Ameis. 1 B. 1—2. H. — 2. B. 2 H. Leipzig 1871—73.
- — Anhang. 1—4. H. Leipzig 1867—72.
- Iversen, Kortfattet oldnordisk Formlære. 2. Udg. Kbh. 1873.
- Kjøbenhavns Diplomatarium. Udg. af O. Nielsen. 2. B. 1—3. H. Kbh. 1873—74.
- Koberstein, A., Grundriss der Geschichte der deutschen Nationalliteratur. 5. Aufl. von K. Bartsch. 4—5. B. Leipzig 1873—74.
- Krieg, C., Grundriss der römischen Alterthümer. Freiburg im Breisgau 1872.
- Lanfrey, P., Napoleon den 1stes Historie. Overs. fra Fransk af N. Bache. 5—11. H. Kbh. 1873—74.

- Levison, F., Bidrag til Læren om Fostervandet. Kbh. 1873.
(Doctordisp.)
- Linnstrøm, H., Svenskt boklexikon. 19—20. h. Stockholm 1873.
- Love og Expeditioner vedkommende Kirke- og Skolevæsen. Samlede og udgivne af H. V. Skibsted. 5. B. — Ny Række 1. H. Kbh. 1873.
- Lucili, C., saturarum reliquiæ. Emend. et adnot. L. Müller. Lips. 1872.
- Lund, Dr. G., Den oldnordiske Literatur. Kbh. 1873.
- Madvigii, J. N., adversaria critica ad scriptores græcos et latinos. Vol. II. Hauniæ 1873.
- Martensen, H., Katholicisme og Protestantisme. Et Leilighedsskrift. Kbh. 1874.
- Meddelelser, Statistiske. Udg. af det statistiske Bureau. 10—11. B. Kbh. 1873.
- Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder. 1872 Nr. 2. — 1873 Nr. 1 Kbh.
- Overskou, Th., Den danske Skueplads i dens Historie. 6. D. 1—5. H. Kbh. 1873—74.
- Paulsen, A., Naturkræfterne. 7—9. Lev. Kbh. 1873—74.
- Petersen, J., Billeder af Livet i Oldtiden hos Grækerne og Romerne. 1—5. H. Kbh. 1873—74.
- Petersen, N. M., Historiske Fortællinger om Islændernes Færd hjemme og ude. 2. B. 2. Udg. Kbh. 1862.
- Reuchlin, Dr. H., Geschichte Italiens. 4. Th. Leipzig 1873.
- Rørdam, Dr. H., Kjøbenhavns Universitets Historie fra 1588—1621. 3. D. 1—2. H. Kbh. 1873—74.
— Aktstykker og Breve. Tillæg til Universitetets Historie. 4—5. H. Kbh. 1873—74.
- Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse, udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 1873—74. 4. H. Kbh. 1873.
- Samlinger, Danske, for Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie, udg. af Chr. Bruun, O. Nielsen og S. B. Smith. 2. Række, 2. B. 4. H. — 3. B. 1—2. H. Kbh. 1873—74.
- Sammendrag af statistiske Oplysninger angaaende Kongeriget Danmark. Udg. af det statistiske Bureau. Nr. 1—5. Kbh. 1869—73.

- Schmidt, K. A., Encyclopädie des gesammten Erziehungs- u. Unterrichtswesens. 89—90. u. 95—98. H. Gotha. 1873—74.
- Schmidt, Dr. K., Geschichte der Pädagogik. 3. Aufl. besorgt durch Dr. W. Lange. 1. B. 4—12. Lief. Cöthen 1873—74.
- Seidelin, H. C. P., Diplomatarium Flensborgense. 2. B. 3. H. Kbh. 1893.
- Smith, S. Birket, Grevens og Friherrens Komædie. Kbh. 1874.
- Steen, A., Integration af lineære Differentialligninger af anden Orden ved Hjælp af Kjædebrøker. Kbh. 1873. (Universitetspr.)
- Tabelværk, Statistisk. 3. Række. 20—25. B. Kbh. 1872—73.
- Taine, H., Histoire de la littérature Anglaise. T. I—V. Paris 1872—73.
- Tidsskrift, Botanisk, udg. af den botaniske Forening i Kjøbenhavn. 2. Række. 2. B. 3—4. H. — 3. B. 1—2. H. Kbh. 1873—74.
- for Filologi og Pædagogik. 10. Aarg. 4. H. Kbh. 1873.
 - — Fællesregister til 1—10 Aarg. Kbh. 1874.
 - Nordisk, for Filologi og Pædagogik. Ny Række. 1. B. 1. H. Kbh. 1874.
 - for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. 4. Række. 5. B. 3—6. H. — 5. Række. 1. B. 1—2. H. Kbh. 1873—74.
 - Historisk. 4. Række. 4. B. 1—2. H. Kbh. 1873—74.
 - — Udg. af den norske hist. Forening. 3. B. 1. H. Kristiania 1873.
 - Nyt, for udenlandsk theologisk Litteratur. 1873, 2—4 H. — 1874, 1. H. Kbh.
 - Pædagogisk, utg. af H. F. Hult och E. G. F. Olbers. 1873, 2—6. h. — 1874, 1—2. h. Stockholm.
 - Theologisk, 1873, VI—XII. — 1874, I—V. Kbh.
- Todhunter, J., Algebra for beginners. London 1872.
- Tuxen, J. C., Den danske og norske Sæmagt. 1—8. Lev. Kbh. 1873—74.
- Ussing, J. L., Fra en Reise, archæologiske Skildringer. Kbh. 1873.
- Verhandlungen der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. 1874, Nr. 1—3. Berlin.
- Wiberg, S. V., Register over de i Hovedafdelingen af Skriftet: „Personalhistoriske, statistiske og genealogiske Bidrag til

en almindelig dansk Præstehistorie“ anførte Præster. 1—6.
H. Odense 1873—74.

Winkel Horn, F., Mennesket i den forhistoriske Tid. 8—11.
Lev. Kbh. 1893—74.

Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. Herausgeg.
von W. Koner. 7. B. 6. H. — 8. B. 2—6. H. — 9. B.
1. H. Berlin 1872—74.

— für das Gymnasialwesen. Herausgeg. von H. Bonitz,
W. Hirschfelder, P. Rühle. Neue Folge. 7. Jahrg.
4—12. H. — 8. Jahrg. 1—5. H. Berlin 1873—74.

Desuden har Bibliotheket gjennem Ministeriet modtaget Programmer fra de danske og svenske lærde Skoler og høiere Realskoler for 1873, fra de norske lærde Skoler for 1872, — Anmeldelser af Forelæsninger og Øvelser ved Kjøbenhavns Universitet i Foraars- og Efteraars-Halvaaret 1873, — Fortegnelser over de 149 Studerende, som i 1873 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet, — Liste over de Studerende, som i 1873 have taget den filosofiske Examen.

2. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget med følgende Gjenstande:

1. Foræret af Dr. philos. Lütken: Kjæber af *Raja clavata*, Han og Hun, og af *R. batis*, Han og Hun;
af Pastor E. V. Lose paa St. Thomas: Mahognitræfrugter, Bomuldsplantens Kapsler, to Frugter af Bælgtræer, en Kalabasfrugt, et Blad af en Sagopalme, en Dusk Sargassotang;
af Discipel Thomsen i 2den Kl.: en Nautilskal.
2. Kjøbte: a. *Sylvia philomela*, *S. luscinia*, *Hirundo urbica*, *H. rustica*, *Corvus pica*, *Tetrao lagopus*, alle udstoppede; b. En Samling Mineralier og Stenarter fra Dr. Krantz i Bonn, bestaaende af følgende Stykker: 1. Mineralier: Kvarts (9 Stykker), Opal, Agat (2), Orthoklas (4), Oligoklas, Labrador,

Leucit (2), Glimmer (3), Talk, Chlorit, Augit (3), Hornblende (3), Diallag, Granat (3), Olivin, Kalkspath (2), Arragonit (2), Salt, Gips (4), Apatit (2), bituminøst Træ, Anthracit, Rødgylde (2), Fahlerts, Sølv, Kobber, Kobberkiis (2), brogget Kobbermalm, Kobberglands, Malachit, Kobberlasur, Zinnober (2), Magnetjernsteen (2), Svovlkiis (2), Jernglands, Rødjernsteen, Bruunjernsteen, Leerjernssteen, Jernspath (2), Myremalm, Bennemalm, Blyglands (2), Galmej (4), Tinsteen, Flusspath (3), Tungspath (2). — 2. Stenarter: Granit (6), Syenit (2), Gabbro, Diorit (4), Dolerit (2), Basalt (2), Trachyt (2), Porphy (3), Lava (3), Obsidian, Pimpsteen, Tuf, Gneis (2), Glimmerskifer (3), Hornblendeskifer, Chloritskifer, Talkskifer, Vegsteen, Lerskifer (4), Kaolin, Sandsteen (21), Kulskifer, Kalksteen (12), Dolomit (2), Gips, Anhydrit, Stensalt, Poleerskifer, Tripel. — En Haardhedsskala i Kasse.

Desuden har Samlingen været underkastet det fornødne Gjennemsyn.

3. Den physiske Samling

er siden Afslutningen af den i Programmet for 1870 meddelte Tillægsliste bleven forøget med følgende Gjenstande:

6 Bunsen'ske Elementer. — Et thermoelektrisk Apparat (kjøbt paa Wienerudstillingen), hvormed der kan adskilles Vand samt frembringes stærke magnetiske Virkninger og Inductionsstrømme. — En Del chemiske Stoffer med tilhørende Glas. — To Wolff'ske Flasker og et Par Kolber samt en Del Glasrør. — En Blikkasse med tilhørende Bro til at opfange Luftarter. — En Klemme paa Jerufod. — En Del Reagensglas med Stativ. — Et Blærerør. — En Spirituslampe.

VI. Regnskabsvæsenet.

(De vedføjede Poster henviser til det lærde Skolevæsens Budget.)

A. Skolekassens Regnskab.

Post.	Indtægt.	Rd.	β
1. Jordebogsindtægter for 1873:			
a. Arvefæsteafgift. Intet.			
b. Tiendeindtægter.	5059 Rd.	6	β
c. Indtægter af Kirker og Præste-			
kald	1502 —	20	-
d. Jordskyld	22 —	85	-
	6584 Rd.	15	β
Deri afgaaer:			
Skatter af Tiender m. v.	90 —	8	-
	Overskud . . .	6494	7
3. Renter af Skolens Kapitalformue.		519	"
4a. Skolecontingenter m. m.			
a. Skolepenge	10,048 Rd.	24	β
b. Indskrivningspenge	20 —	"	-
c. Gebyr for Testimonier	90 —	"	-
	10,158	24	
8. Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter		"	"
Hertil kommer:			
A. Decisionsposters Berigtigelse for 1872—73 . . .		24	"
	Summa Indtægt. . .	17,195	31
	Udgift.		
2a. Lønninger til de faste Lærere		11,842	"
b. Honorar for Inspection og Tilsyn med Samlingerne		450	"
c. Pedellens Løn		222	"
d. Personlige Tillæg til Lærerne som Godtgjærelse			
for Tab af Andel i Skolepengene?		940	"
3. Til Lærere uden fast Ansættelse og til Timeun-			
dervisning		1511	6
5a. Bibliotheket, foruden Renten 43 Rd.			
af den samme tilhørende Kapital,			
stor 1075 Rd.	155 Rd.	32	β
b. Den naturhistoriske Samling . . .	130 —	5	-
c. Den fysiske Samling	78 —	39	-
	363	76	
	Lateris . . .	15,328	82

Post.	Transp. . .	Rd. β
		15,328 82
6a. Bygningsudgifter:		
1. Til aarlige Vedligeholdelsesarbejder.		549 93
2. Istandsættelser.		428 22
b. Leieudgifter for Skolelokaler		80 „
c. Inventariets Vedligeholdelse		688 17
7a. Brændselsforbrødenheder	604 Rd. 16 β	
b. Belysning	32 — „ -	
		636 16
8. Skatter og Afgifter (udenfor Jordebogsvæsenet) .		25 38
9. Regnskabsføringen		360 „
13. Forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter:		
b. Rengjøring	258 Rd. 82. β	
c. Porto, Protokoller, Skrivematerialier og Afskrivning.	164 — 9 -	
d. Programmer og Skoleheftidigheder.	281 — 15 -	
e. Andre Udgifter	11 — 79 -	
		715 89
14. Til Undervisning i Skydevaabens Brug		„ „
	Summa Udgift . . .	18,812 69
Naar hermed sammenholdes Indtægtssummen. . .		17,195 31
fremkommer en Merudgift for 1873—74 af . . .		1,617 38
Men da Skolen har modtaget et Tilskud af den almindelige Skolefond af		700 „
bliver der en Kapital-Formindskelse af		917 38

Balance-Konto den 31te Marts 1874.

Skolen eier:

1. Kongelige 4 pCts Obligationer (Indskrivningsbevis)	8000 „
2. Prioritetsobligationer	6050 „
3. Kontant Kassebeholdning	324 60
4. Deponerede Effekter (af Famulus quæsturæ) . . .	1500 „
	Summa . . . 15,874 60

Skolen skylder:		Rd. β
1. Beholdning af indeholdte Beleb til Dækning af Præmier		148 95
2. Stipendiefondens kontante Beholdning		67 20
3. Deponerede Effekter (af Famulus quæsturæ).		1500 "
Saldo: Kapitalformue den 31te Marts 1874:		
rentebærende	14,050 Rd. " β	
ikke rentebærende	108 — 41 -	
	14,158 41	
Balance		15,874 60

B. Stipendiefondens Regnskab.

Fonden eiede den 31te Marts 1873:

Kapital	19,300 "
Kontant Beholdning	16 8
	19,316 8

(Herunder var indbefattet 22 Disciples inde-
staaende Oplag, ialt 385 Rd.).

Indtægten i 1873—74 har været:

Renter af Fondens Kapital 772 Rd. " β	
do. af Bartholins Legat 4 — 12 -	
	776 12

Fra Odense Kathedralskole modtaget Stipendium for en til Metropolitanskolen overført Discipel	37 48
	20,129 68

Udgiften derimod:

Udbetalte Oplag og Stipendier	762 48
Fonden eier den 31te Marts 1874	19,367 20

nemlig:

Kapital: I Indskrivningsbevis . 16,800 Rd. " β	
Do. (Meyers Legat) 2,500 — " -	
	19,300 Rd. " β
Kontant Beholdning	67 — 20 -
	19,367 20

(Under Kapitalen er nu indbefattet 24 Disciples
indestaaende Oplag, ialt 412 Rd. 48 Sk.)

Skolens Beneficier ere i indeværende Aar med Ministeriets Approbation saaledes fordelte:

A. Fri Undervisning: a. som ordentlige Gratister 1. T. A. Juhl, 2. V. E. S. Henningsen, 3. J. C. V. Rievers, 4. V. C. Bernth, 5. K. A. Tulinius; b. som extraordinaire Gratister 1. H. Hammershaimb, 2. J. Hammershaimb, 3. E. F. Bergmann.

B. Undervisning imod nedsat Bétaling i Forbindelse med mellemste Stipendium: 1. L. C. B. Sveistrup, 2. A. C. J. Bornemann, 3. C. A. G. A. Sandberg.

C. Undervisning imod nedsat Betaling i Forbindelse med laveste Stipendium: S. E. L. S. Høyer.

D. Højeste Stipendium: 1. C. F. L. Holmer, 2. J. H. T. Gad, 3. F. A. O. Stilhoff, 4. H. E. Barner.

E. Mellemste Stipendium: 1. R. Blom, 2. J. F. Dahl, 3. J. H. M. Haase, 4. O. L. Nielsen, 5. J. C. J. Müller, 6. J. T. Krag, 7. C. V. M. Madsen, 8. H. V. Kramp, 9. E. F. Kinzi, 10. C. P. Gammelgaard.

F. Laveste Stipendium: 1. H. C. A. Glud, 2. A. S. Ørsted, 3. A. Holmer, 4. J. L. Myhre, 5. J. P. Traustedt.

Det Klarupske Legat, 8 Rd. halvaarlig for hver Stipendiat, har for sidste Halvaar 1873 og første Halvaar 1874 af Directionen for de Klarupske Stiftelser været tillagt efternævnte 6 Disciple: J. C. V. Rievers af 7de Kl. A, L. K. B. Sveistrup, J. H. T. Gad, C. J. B. Hagen og F. A. O. Stilhoff af 5te Kl., C. V. M. Madsen af 2den Kl.

Det Bornemann-Lassonske Legat, 10 Rd. aarlig, er for indeværende Aar af Legatets Eforus, Kammerherre, Baron Juel-Rysensteen, overensstemmende med Rectors Forslag tillagt Discipel af 7de Kl. A T. A. Juhl.

VII. Særskilte Meddelelser.

1. Circulaire fra Ministeriet af 3die Juni 1873.

Efterat Skoleaaret ved de lærde Skoler ifølge Bekjendtgørelse af 9de August 1871 er omlagt saaledes, at det nye Aar begynder den 15de August, og Skolepengene, ifølge Bekjendtgørelse af 22de August 1872, ere bestemte til et høiere Beløb for Skolernes to øverste end for de øvrige Klasser, fastsættes herved som Regel, der skal gjælde fra 1ste Juli d. A., at Skolepengene for Juli Kvartal skulle opkræves i to Dele, nemlig ved Kvartalets Begyndelse, for Tiden fra 1ste Juli til 14de August med det Beløb, de udgjøre i det løbende Skoleaar, og ved Skoleaarets Begyndelse for Tiden fra 15de August til 30te September med det Beløb, som de ville andrage i det nye Skoleaar.

Denne Regel bliver ogsaa at tage til Følge for de ved Skoleaarets Begyndelse optagne nye Disciple, for hvis Vedkommende saaledes den i Ministeriets Circulairstkrivelse af 27de Juni 1851 givne særlige Bestemmelse om Skolepengenes Erlæggelse den 1ste September og forud for 4 Maaneder bortfalder.

Af de Disciple, der efter fuldendt Afgangsexamen for studerende eller Realdisciple eller efter Udfaldet af Hovedexamen forlade Skolen i Juli Maaned, bliver der — i Henhold til de derom givne særlige Bestemmelser i Ministeriets Circulairstkrivelser af 10de October 1853 og 18de October 1858 — fremdeles, ligesom hidtil, kun at erlægge Skolepenge for Juli Maaned. Naar i noget af disse Tilfælde en Discipel har betalende Brødre i Skolen, vil den Forhøielse af den modererede Betaling for Brø-

drene, der bliver en Følge af Disciplens Udtrædelse, og som efter Ministeriets Circulairstkrivelse af 10de October 1858 først indtraadte fra 1ste October, for Eftertiden være at regne fra Skoleaarets Begyndelse den 15de August.

Hvilket herved tjenstligst meldes Hr. Professoren til Efterretning og videre Foranstaltning.

2. Skrivelse fra Ministeriet til Rector for en lærd Skole af 13de Juni 1873.

I Svar paa Hr. Rectorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 9de d. M., om en Privatist kan indstille sig til Skolens ny 4de Klasses Aarsexamen, ikke for efter bestaaet Examen at optages i Skolens 5te Klasse, men for at meddeles Testimonium, der sikrer ham samme Rettigheder som bestaaet Realafgangs-examen af høiere Grad, skal Ministeriet herved tilbagemelde, at Skolens Forpligtelser ligeoverfor Privatister ikke udstrække sig til Prøve i andre Fag end dem, der ophøre enten for den sproglig-historiske eller den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, eller i det vistnok meget sjældne Tilfælde, at en Privatist ved at have læst Græsk og Naturlære samt at have Øvelse i geometrisk Tegning maatte ville stille sig til Prøve i begge Retninger, da for de Fag, som afsluttes i begge Retninger. Den i Skrivelsen omhandlede Kandidat maa derfor indstille sig til almindelig Forberedelsesexamen ved Universitetet.

3. Skrivelse fra Ministeriet til Rector for en lærd Skole af 22de August 1873.

Idet Ministeriet i Anledning af Hr. Rectorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 30te Juni d. A. herved tilbagemelder, at den Privatist, der indstiller sig til 4de Klasses Hovedexamen paa den sproglig-historiske Side, ikke har at underkaste sig nogen Prøve i latinsk Stil, skal Ministeriet tilføje, at det forudsættes, at Skolerne under Prøven i Latin ved Afgangsexamen saavel ved Privatister som ved deres egne Disciple gennem mundtlige

Spørgsmaal forsikre sig om, at Vedkommende have en saadan virkelig Kundskab om de grammatiske, navnlig ogsaa de syntaktiske Regler, at de kunne anvende dem paa bestemte Exemp-
ler og udtrykke Reglerne i Exemp-
ler.

4. Bekjendtgjørelse fra Ministeriet af 29de August 1873 om Afholdelse sidste Gang af Afgangsexamen for Studerende og den samme forudgaaende præliminære Prøve efter den gamle Form.

Da det af forskjellige til Ministeriet indkomne Sager frem-
gaar, at der hersker Tvivl om Afholdelsen af Afgangsexamen for Studerende og den tilsvarende Adgangsexamen til Universitetet saavel som den samme forudgaaende præliminære Prøve ved Overgangen fra Undervisningsplanen i Henhold til Bekjendtgjørelse af 13de Mai 1850 sammenholdt med Bekjendtgjørelse af 30te November 1864 til Undervisningsplanen efter Lov af 1ste April 1871, bringes herved til almindelig Kundskab:

at den præliminære Prøve vil for Privatister blive afholdt efter den gamle Form endnu i Sommeren 1874 og for dem, som samtidig ville underkaste sig denne og den endelige Prøve, i 1875, men at den ikke særlig kan tages i 1875 eller senere,

at Afgangsexamen og den tilsvarende Adgangsexamen til Universitetet vil ligeledes for Privatister blive afholdt sidste Gang efter den gamle Form i Sommeren 1875, og

at derefter alene eventuelt i Januar 1876 vil blive afholdt en extraordinær Examen i denue Form for dem, som med behørig Attest godtgjøre at have havt Sygdomsforfald om Sommeren.

5. Circulaire af 29de August 1873 til samtlige Rectorer ved de offentlige lærde Skoler og Bestyrere af private Skoler, som have erholdt Ret til at afholde Afgangsexamen for Studerende.

Til behagelig Efterretning og fornøden Iagttagelse meddeles herved Følgende:

Naar en Discipel i 4de Klasse i en af Landets offentlige lærde Skoler saavel som i de private Skoler, der have erholdt

Tilladelse til at afholde Afgangsexamen for Studerende, med behørig Lægeattest, som i hvert enkelt Tilfælde bliver at indsende til Ministeriet, godtgjør Sygdomsforfald under 4de Klasses Hovedexamen, overlades det til Skolen ved en senere extraordinær Examen at afgjøre Opflyttelsesspørgsmaalet under Iagttagelse af de herfor gjældende Regler.

Denne Prøve bliver at afholde ved Skolen umiddelbart efter Skoleaarets Begyndelse og senest inden hvert Aars 14de September.

Indtræder Sygdommen efter Tilendebbringelsen af den skriftlige Prøve, censureres de af den Paagjældende ved denne leverede Udarbejdelser i Forbindelse med de øvrige, og han underkaster sig da alene den mundtlige Prøve.

Er Sygdommee indtraadt før den skriftlige Prøve, giver Skolen selv Opgaverne til den extraordinære Examen.

Ved den mundtlige Prøve, der afholdes ganske efter Reglerne for den ordinære Examen, have Bestyrerne af private Skoler forud at træffe fornøden Aftale med de Mænd, der ved Hovedexamen have af Ministeriet været opfordrede til at kontrollere denne, om Tiden for den extraordinære Examens Afholdelse.

For Privatisters Vedkommende bliver der at forholde paa samme Maade for de Fag, disse have at underkaste sig.

Schema

over Examinationens Gang ved de offentlige Examinere
i Metropolitanskolen i 1874.

A. Afgangsexamen.

(Den 15de, 16de og 17de Juni og fra 1ste til 10de Juli.)

VII A er under hele den mundtlige Afgangsexamen delt i to Partier, α og β , saaledes:

- VII. A. α . 1. Juhl. 2. Rievers. 3. Wolfhagen. 4. Nielsen. 5. Holmer.
- VII. A. β . 1. Henningsen. 2. Hammershaimb. 3. Restorff. 4. Garde.

I. Skriftlig Examen.

Mandagen den 15de Juni.

8—12. Latinsk Version. | 4—8. Arithmetik.

Tirsdagen den 16de Juni.

8—12. Dansk Stil I (fri Opgave). | 4—8. Latinsk Stil.

Onsdagen den 17de Juni.

8—12. Geometri. | 4—8. Dansk Stil II (bunden Opgave).

II. Mundtlig Examen.

Examen afholdes i V Klasses Læsestue.

Onsdagen den 1ste Juli.

8—10½. α . Latin. | 5—7½. β . Naturlære.

Torsdagen den 2den Juli.

8—10½. β . Latin. | 5—7½. α . Naturlære.

Mandagen den 6te Juli.

8—10½. β . Mathematik. | 5—7½. α . Græsk.

Tirsdagen den 7de Juli.

8—10½. α . Mathematik. | 5—7½. β . Græsk.

Torsdagen den 9de Juli.

8—10½. α . Historie. | 5—7½. β . Historie.

Fredagen den 10de Juli.

8—9. Hebraisk.

B. Hovedexamen.

(Den 15de, 16de, 17de, 29de og 30te Juni samt fra 1ste til 10de Juli.)

Under den mundtlige Examen ere efternævnte Klasser ved de forskjellige Examinationer delte saaledes:

V F. α . 1. Svejstrup. 2. Bornemann. 3. F. Lund.
4. Hagen. 5. Benzon. 6. Hornemann. 7.
Stilhoff. 8. Blom. 9. Ernst. 10. Jørgensen.
11. Evers. 12. A. Lund.

V F. β . 1. Gad. 2. Gram. 3. Bernth. 4. Barner. 5.
Volqvartz. 6. Djørup. 7. Schultz. 8. Wøldike.
9. Dahl. 10. Jansen. 11. Ussing. 12.
Scherfig.

- V S. α . 1. Svejstrup. 2. Bornemann. 3. F. Lund.
4. Hagen. 5. Volqvartz. 6. Djørup. 7.
Blom. 8. Dahl. 9. Jansen. 10. Ussing.
- V S. β . 1. Gad. 2. Gram. 3. Bernth. 4. Benzou. 5.
Hornemann. 6. Schultz. 7. Wældike. 8.
Jørgensen. 9. Evers.
- V M. 1. Barner. 2. Stilhoff. 3. Ernst. 4. A.
Lund. 5. Scherfig.
- IV F. α . 1. Sandberg. 2. Lunddahl. 3. Thomsen. 4.
C. Castenskjold. 5. Starcke. 6. A. Casten-
skjold. 7. Lund.
- IV F. β . 1. Lehmann. 2. Begtrup. 3. Bergh. 4. Ro-
senvinge. 5. Buntzen. 6. Glud. 7. Schou.
- IV S. 1. Sandberg. 2. Lunddahl. 3. Begtrup. 4.
Bergh. 5. C. Castenskjold. 6. Starcke. 7.
Buntzen. 8. Glud. 9. Lund.
- IV M. 1. Lehmann. 2. Thomsen. 3. Rosenvinge.
4. A. Castenskjold. 5. Schou.
- III F. α . 1. Haase. 2. Schmidt. 3. Liebe. 4. Bøl-
ling. 5. Raaschou. 6. Ørsted. 7. Eibe. 8.
Ryder. 9. Hammershaimb. 10. Krag. 11.
Levy.
- III F. β . 1. Drackmann. 2. Ahlberg. 3. Nielsen. 4.
Meldahl. 5. Wolff. 6. Müller. 7. Bille-
Top. 8. Castella. 9. Lund. 10. Kauffmann.
11. Norrie.
- III S. α . 1. Haase. 2. Schmidt. 3. Liebe. 4. Bølling.
5. Ørsted. 6. Eibe. 7. Ryder. 8. Krag. 9.
Levy.
- III S. β . 1. Drackmann. 2. Ahlberg. 3. Nielsen. 4.
Wolff. 5. Bille-Top. 6. Castella. 7. Kauff-
mann. 8. Norrie.
- III M. 1. Meldahl. 2. Raaschou. 3. Müller. 4.
Hammershaimb. 5. Lund.
- II α . 1. Ravn. 2. Blume. 3. Clausen. 4. Leh-
mann. 5. Braag. 6. Djørup. 7. Tutein. 8.
Sporon. 9. Schou. 10. Hansen. 11. Ulrich.
12. Scherfig.
- II β . 1. Madsen. 2. Christiansen. 3. Kramp. 4.
Holmer. 5. Nielsen. 6. Myhre. 7. Thomsen.
8. Søderberg. 9. Engelhardt. 10. O. Holck.
11. J. Holck.

- I A. α . 1. Krüger. 2. Høyer. 3. Duus. 4. Vedel. 5. J. Gottschalck. 6. Raaschou. 7. Koppel. 8. Harboe. 9. Kinzi. 10. Thorkelin. 11. Stein. 12. Ravn. 13. Ulrik. 14. Jacobsen.
- I A. β . 1. Leuning. 2. Bergmann. 3. Trier. 4. Braag. 5. Tulinius. 6. Carøe. 7. Rosenvinge. 8. Hertel. 9. Rubow. 10. Wroblewsky. 11. Lorck. 12. Traustedt. 13. Richter.
- I B. α . 1. Scharff. 2. Svejstrup. 3. Rosenløv. 4. Olrik. 5. Jøhncke. 6. Frisch. 7. Hammerich. 8. Sass. 9. Herholdt. 10. Bruun. 11. Bille. 12. Schack.
- I B. β . 1. Gammelgaard. 2. Tutein. 3. Been. 4. Haxthausen. 5. Knudsen. 6. Salomon. 7. Lehmann. 8. Schou. 9. Hansen. 10. Faber. 11. Tvermoes.

I. Skriftlig Examen.

Mandagen den 15de Juni.

8—12. IV. F. Dansk Stil. | 4—8. IV. F. Geometri.

Tirsdagen den 16de Juni.

8—12. IV. F. Arithmetik. | 4—8. IV. F. Latinsk Stil.

Mandagen den 29de Juni.

8—12. V. F.

8—11. III. F. II. } Dansk Stil.

8—10^{1/2}. I. A. I. B. }

1—4. V. F. Fransk Stil.

1—4. III. F. II. Latinsk Version.

1—3^{1/2}. I. A. I. B. Tydsk Version.

Tirsdagen den 30te Juni.

8—12. I. A. I. B. Latinsk Stil og Version.

8—11^{1/2}. V. S. Latinsk Version.

- 8—11. V. M. Arithmetik.
 8—11. III. F. Latinsk Stil.
 S—10^{1/2}. II. Latinsk Stil.
 1—4. V. M. Geometri.
 1—4. III. F. Matematik.
 1—3^{1/2}. II. Matematik.

II. Mundtlig Examen.

Onsdagen den 1ste Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

- 8—10. V. F. α . Fransk.
 10—12. V. F. β . Historie.
 12—3. I. A. β . Matematik.
 6—7^{1/2}. I. B. β . Religion.

I. Klasse B's Læsestue.

- 8—10. I. B. α . Tydsk.
 10—12. IV. F. α . Naturhist.
 6—8. IV. F. β . Naturhistorie.

V. Klasses Læsestue.

- 10^{1/2}—12^{1/2}. II. α . Tydsk.
 12^{1/2}—3. II. β . Latin.

III. Klasses Læsestue.

- 8—11. I. A. α . Matematik.
 1^{1/2}—3. III. F. α . Religion.
 5^{1/2}—8. III. F. β . Latin.

Torsdagen den 2den Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

- 8—10. V. F. α . Historie.
 10—12. V. F. β . Fransk.
 6—7^{1/2}. I. A. α . Religion.

I. Klasse B's Læsestue.

- 8—10. I. A. β . Tydsk.
 12—3. IV. F. Tydsk.

V. Klasses Læsestue.

- 12^{1/2}—3. II. α . Latin.

III. Klasses Læsestue.

- 8—11. I. B. α . Matematik.
 1^{1/2}—3. III. F. β . Religion.
 5—7^{1/2}. III. F. α . Latin.

Fredagen den 3die Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

- 8—10^{1/2}. V. S. β . Latin.
 1—3. V. S. α . Græsk.
 6—8. I. A. α . Historie.

I. Klasse B's Læsestue.

- 8—11. IV. F. Fransk.
 11^{1/2}—1. I. B. α . Religion.
 1—3. I. A. α . Dansk.
 5—7. I. A. β . Dansk.

V. Klasses Læsestue.

- 8—10. II. α . Historie.
 10^{1/2}—12^{1/2}. II. β . Historie.
 1—3. I. A. β . Geografi.
 5—7. I. B. β . Tydsk.

III. Klasses Læsestue.

- 10—12. III. F. β . Naturhist.
 12—1. III. M. Naturlære.
 5—7. III. F. α . Naturhist.

Lørdagen den 4de Juli.

VII Klasse A's Læsestue.

8—9¹/₂. V. M. Naturlære.
12—3. I. B. β . Matematik.

I. Klasse B's Læsestue.

8—10¹/₂. I. A. α . Latin.
11—1. I. B. α . Fransk.
1—3. I. A. β . Historie.
5—8. IV. F. Historie.

V. Klasses Læsestue.

8—9¹/₂. II. α . Religion.
1—3. II. β . Geografi.
5¹/₂—8. I. B. β . Latin.

III. Klasses Læsestue.

8—10. III. F. β . Historie.
10—12. III. F. α . Tydsk.
5—7. III. F. β . Geografi.

Mandagen den 6te Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

8—10. I. A. α . Tydsk.
10—12¹/₂. V. S. α . Latin.
1—3. I. B. β . Naturhistorie.
5—7. V. S. β . Naturlære.

I. Klasse B's Læsestue.

8—10. IV. S. Græsk.
10—11¹/₂. II. β . Religion.
2—3. IV. M. Naturlære.
6—7¹/₂. I. A. β . Religion.

V. Klasses Læsestue.

11—2. II. α . Matematik.

III. Klasses Læsestue.

8—10. I. B. α . Dansk.
10—12. III. F. α . Fransk.
1—3. III. F. β . Fransk.
5—7. III. F. α . Geografi.

Tirsdagen den 7de Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

8—10. I. A. α . Naturhist.
10—12. I. A. β . Fransk.
1—2¹/₂. V. M. Matematik.
5—8. II. β . Matematik.

I. Klasse B's Læsestue.

8—10. IV. F. β . Latin.
10¹/₂—12¹/₂. I. B. α . Naturhist.
1¹/₂—3. IV. F. α . Geografi.
5—7. I. B. β . Dansk.

III. Klasses Læsestue.

8—10. III. F. β . Tydsk.
10—11¹/₂. III. S. α . Græsk.
5—7. II. α . Geografi.

Onsdagen den 8de Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

10—12. I. B. α . Historie.
1—3. V. S. β . Græsk.
5—7. V. S. α . Naturlære.

I. Klasse B's Læsestue.

8—10. IV. F. α . Latin.
11—2. IV. F. β . Matematik.
5—7¹/₂. I. B. α . Latin.

III. Klases Læsestue.

8—10. III. F. α . Historie.
 10—11 $\frac{1}{2}$. III. S. β . Græsk.
 1—3. I. B. β . Historie.
 5—7. I. A. α . Geografi.

V. Klases Læsestue.

8—10. II. α . Fransk.
 1—3. I. A. β . Naturhistorie.
 5—7. I. B. β . Fransk.

Torsdagen den 9de Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

8—10. V. F. β . Engelsk.
 10—12. II. β . Fransk
 1—3. I. A. α . Fransk.
 5—7. V. F. α . Engelsk.

I. Klasse B's Læsestue.

8—11. IV. F. α . Matematik.
 11—12 $\frac{1}{2}$. IV. F. β . Geografi.
 5—7 $\frac{1}{2}$. I. A. β . Latin.

III. Klases Læsestue.

8—10. II. α . Naturhistorie.
 1—3. I. B. α . Geografi.
 5—7 $\frac{1}{2}$. III. F. α . Matematik.

Fredagen den 10de Juli.

VII. Klasse A's Læsestue.

8—9 $\frac{1}{2}$. V. F. β . Oldnordisk.
 9 $\frac{1}{2}$ —11. V. F. α . Oldnordisk.

I. Klasse B's Læsestue.

8—10. I. B. β . Geografi.

III. Klases Læsestue.

8—10 $\frac{1}{2}$. III. F. β . Matematik.

Løverdagen den 11te Juli, Kl. 12, afholdes Lærermøde i Anledning af Censuren.

Mandagen den 13de Juli, Kl. 8 Form., prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Tirsdagen den 14de Juli, Kl. 1, bekendtgjøres Prøvernes Udfald, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Mandagen den 17de August begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgørelsen af Prøvernes Udfald indbydes herved Diciplenes Forældre og Foresatte samt Enhver, som interesserer sig for Skolens Virksomhed.

Metropolitanskolen i Juni 1874.

F. Birch.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE EXAMINER

I

METROPOLITANSKOLEN

I JUNI og JULI 1875.

- I. Undersøgelser over Halveringslinierne af en Trekants Vinkler.
Af Adjunct A. F. Pullich.
 - II. Lærerstanden ved Metropolitanskolen, efter trykte og haandskrevne Kilder samlet og bearbejdet af Overlærer F. E. Hundrup. III. H. Timelærere.
 - III. Skoleefterretninger. Af Rector F. C. C. Birch.
-

KJØBENHAVN.

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

I.

UNDERSØGELSER OVER

HALVERINGSLINIERNE

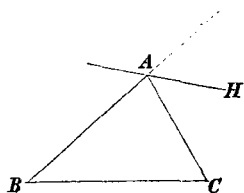
AF EN TREKANTS VINKLER.

AF

A. F. PULLICH.

Det Følgende indeholder en Fremstilling af nogle Sætninger, vedrørende Halveringslinierne af en Trekants Vinkler. De af disse Sætninger, der ere meddelte under I, ere fremkaldte ved en Prisopgave i det svenske „tidsskrift för matematik och fysik“, der væsentlig forlangte godtgjort, at en Trekant er ligebenet, naar to Vinklers Halveringslinier ere ligestore; de ere tidligere fremsatte i sammes 5te Aargang, P. 90. Jeg har vel senere set, at Opgaven ikke blot, som man kunde vente, er tidligere løst, men at Løsningen ogsaa er meddelt Offentligheden (saaledes i Todhunters Udgave af Euclids Geometri, i Aarg. 1, 13 og 16 af „nouvelles annales“ o. a. St.); men da den følgende Behandling er noget mere fuldstændig end de, jeg andetsteds har set, har jeg ment, at den kunde have nogen Interesse, særlig for Eleverne i den mathematiske Afdeling af de lærde Skoler.

I. 1. Naar man i en Trekant ABC halverer Nabovinklen til en Vinkel A , vil Halveringslinien AH skjære Forlængelsen af BC udenfor B eller udenfor C , eftersom

$$\angle HAB + \angle B \geq 2R;$$

da nu

$$\begin{aligned} \angle HAB &= 90^\circ + \frac{A}{2} \\ &= 180^\circ - \frac{1}{2}(B + C), \end{aligned}$$

omformes denne Betingelse til

$$B - C \geq 0, \quad B \geq C,$$

hvoraf ses, at Stykket af den omtalte Halveringslinie

mellem A og Skæringspunktet med BC ligger i Vinklen C eller i Vinklen B , eftersom $B \gtrless C$ \therefore ligger i den mindste af Vinklerne B og C .

2. Følgende to Sætninger lade sig godtgjøre:

„Naar i en Trekant to Vinkler ere ligestore (Trekanten ligebeinet), ere saavel Halveringslinierne af disse Vinkler som af deres Nabovinkler ligestore,“ og

„Naar i en Trekant to Vinkler ere uligestore, vil den størstes Halveringslinie være mindre end den mindstes; tillige vil, dersom begge Nabovinklers Halveringslinier ligge ⁱ udenfor den tredie Vinkel, Halveringslinien af den størstes Nabovinkel være ^{større} _{mindre} end af den mindstes.“

Den første Sætning godtgjøres let ved Kongruens af Trekanter; man vil desuden af Sætningen i 1 se, at de to Nabovinklers Halveringslinier ligge nødvendig enten begge i eller begge udenfor den tredie Vinkel, nemlig eftersom hver af de ligestore Vinkler er større eller mindre end den tredie.

Beviset for den anden Sætning deler sig i to Tilfælde:

α . Antages i Trekanten ABC $\angle B > \angle C$, skal det vises, at $BM < CN$, idet BM og CN ere Vinklernes Halveringslinier. Man har i Trekanterne BON og

$$\begin{aligned} COM \quad \angle BON = \angle COM, \quad \angle NBO = \frac{1}{2} B > \frac{1}{2} C \\ = \angle OCM, \text{ følgelig} \end{aligned}$$

$$\angle BNC < \angle BMC,$$

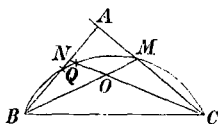
hvoraf igjen følger, at N ligger udenfor en Cirkelbue gennem B , M og C , saa at CN skjæres af denne Bue i et Punkt, Q . Nu er,

idet C er Grademaalet af $\angle ACB$ o. s. v.

$$\sphericalangle BQ = C, \quad \sphericalangle QM = C, \quad \sphericalangle MC = B,$$

altsaa

$$\sphericalangle BM < \sphericalangle QC$$

og begge mindre end 180° ($2C < B + C = 180^\circ - A$),
altsaa

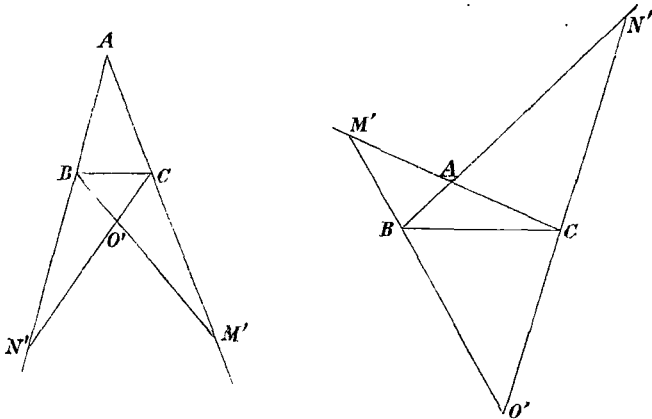
$$BM < QC < CN.$$

Denne Bevismethode kan ikke anvendes i Sætningens anden Del.

β . Man bemærke først, at naar man i en Trekant DEF , hvor $\angle D > \angle E$, halverer saavel Vinklen F som dens Nabovinkel, ville Halveringslinierne med Højden fra F danne henholdsvis Vinklerne

$$\frac{1}{2}(D - E) \quad \text{og} \quad 90^\circ - \frac{1}{2}(D - E).$$

Betragtes nu igjen Trekant ABC , i hvilken $\angle B > \angle C$, saa ville Halveringslinierne BM' og CN' af disses Nabovinkler ifølge 1 ligge begge i Vinklen A (Fig. 1) eller begge udenfor (Fig. 2), eftersom de nævnte Vinkler ere begge større eller begge mindre end Vinklen A , hvorimod deres Skjæringspunkt O' i begge Tilfælde ligger i

Vinklen A (nemlig paa dens Halveringslinie) og i første Tilfælde paa selve Linierne, i det andet paa deres Forlængelser. Nu har man i begge Tilfælde, da $\angle B > \angle C$,

$$\angle CBO' < \angle BCO',$$

følgelig

$$O'C < O'B.$$

Da fremdeles O' ligger i ligestore Afstande fra Li-

nierne AB og AC , ville Længderne $O'M'$ og $O'N'$ med Hensyn til deres indbyrdes Størrelse alene rette sig efter de Vinkler, som de danne med de Vinkelrette paa AC og AB . Nu har man $O'M'$ dannende med den Vinkelrette paa AC henholdsvis for første og anden Figur Vinklen

$$90^\circ - \frac{C - A}{2} \quad \text{og} \quad 90^\circ - \frac{A - C}{2};$$

ligeledes for $O'N'$ er Afvigelsen fra den Vinkelrette paa AB

$$90^\circ - \frac{B - A}{2} \quad \text{og} \quad 90^\circ - \frac{A - B}{2},$$

saa at man har henholdsvis

$$O'N' < O'M' \quad \text{og} \quad O'N' > O'M',$$

der, sammenholdte med det ovenfor fundne

$$O'C < O'B,$$

give henholdsvis ved Addition og Subtraction

$$CN' < BM' \quad \text{og} \quad CN' > BM',$$

hvilket det gjaldt om at godtgjøre.

Den her angivne Bevismethode vilde iøvrigt ogsaa kunne have været anvendt i Sætningens første Del.

3. Af de i 2 godtgjorte Sætninger sluttes nu paa sædvanlig Vis følgende:

„Ere Halveringslinierne af to Vinkler i en Trekant ligestore, udgaa de fra Toppunkterne af to ligestore Vinkler“,

„Naar Halveringslinierne af Nabovinklerne til to Vinkler i en Trekant ligge begge i eller begge udenfor den tredje Vinkel og ere ligestore, udgaa de fra Toppunkterne af to ligestore Vinkler“,

„Ere Halveringslinierne af to Vinkler i en Trekant uligestore, udgaaer den største fra Toppunktet af den mindste Vinkel“, og

„Naar Halveringslinierne af Nabovinklerne til to Vinkler i en Trekant ligge begge i eller begge udenfor den tredje Vinkel og ere uligestore, udgaaer den største fra Toppunktet af den største mindste Vinkel.“

4. Til den foregaaende Udvikling bør endnu for Fuldstændigheds Skyld føjes den Bemærkning, at naar man i en Trekant ABC har Halveringslinierne af Nabovinklerne til to Vinkler B og C liggende den ene i, den anden udenfor Vinklen A , vil ikke Ligestorheden af de to Halveringslinier kunne medføre den af Vinklerne B og C , da nemlig omvendt denne kun tilsteder, at begge Halveringslinier ligge i eller begge udenfor Vinklen A . Ifølge 1 maa desuden Vinklen A være i Størrelse beliggende mellem Vinklerne B og C . Forbindelsen mellem Vinklerne vil i dette Tilfælde kun kunne udtrykkes ved Hjælp af trigonometriske Functioner, idet man af det Givne vil kunne udlede Relationen

$$\sin^2 \frac{A}{2} = \sin \frac{B}{2} \sin \frac{C}{2} .$$

Heraf vilde atter kunne udledes nye Former af Betingelsen som en Relation mellem Siderne o. s. v.

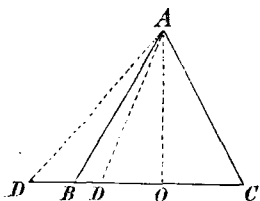
II. 5. Til den bekjendte Sætning:

„Naar en Linie halverer en Vinkel i en Trekant, deler den den modstaaende Side i to Stykker saaledes, at Rectanglet af disse forøget med Qvadratet af Halveringslinien er Rectanglet af de Vinklen indesluttende Sider“

svarer en Sætning om Halveringslinien af Nabovinklen, som ogsaa findes meddelt i forskjellige Lærebøger (f. Ex. Rouché og Comberousse, traité de géom. élément., t. I, P. 154), og som godtgjøres paa lignende Maade, nemlig:

„Naar en Linie halverer Nabovinklen til en Vinkel i en Trekant, træffer den den modstaaende Sides Forlængelse i et Punkt saaledes, at Rectanglet af de Vinklen indesluttende Sider er ligt Rectanglet af Stykkerne paa den tredie Side, formindsket med Qvadratet af Halveringslinien“.

At nu den førstnævnte Sætning ikke kan have sin omvendte Sætning gjældende vises let derved, at den samme

Relation gjælder for en vilkaarlig Linie fra Toppunktet til Grundlinien i en ligebenet Trekant. Fældes nemlig i en saadan Høiden AO og drages en vilkaarlig Linie fra Toppunktet AD , er

$$AB^2 = AO^2 + OB^2,$$

$$AD^2 = AO^2 + OD^2,$$

følgelig

$$AB^2 - AD^2 = OB^2 - OD^2$$

$$= (OB + OD) \cdot (OB - OD) = CD \cdot BD,$$

som netop er den samme Relation, som ovenfor er nævnt.

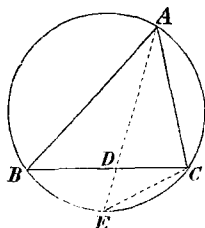
Træffer AD Forlængelsen af BC , findes Relationen

$$AB^2 = AD^2 - DB \cdot DC,$$

som saaledes ikke er overensstemmende med den i den anden ovenfornævnte Sætning forekommende.

6. For at undersøge, hvorvidt de angivne Relationer have Gyldighed udenfor de nævnte Tilfælde, kan man anvende den samme Betragtning, som benyttes i det sædvanlige Bevis for de nævnte Sætninger.

Antager man saaledes givet i en Trekant ABC , at

$AB \cdot AC = AD^2 + BD \cdot DC$,
idet D ligger paa selve Siden BC , og forlænger man AD til Skjæring i E med Trekantens omskrevne Cirkel, saa har man

$$BD \cdot DC = AD \cdot DE$$

og følgelig

$$AB \cdot AC = AD^2 + AD \cdot DE = AD \cdot AE.$$

eller

$$AB : AE = AD : AC.$$

Trækkes nu EC , saa har man i Trekanterne BAD og AEC en Vinkel ligestor ($\angle B = \angle E$), en hosliggende og modstaaende Side proportionale. Men heraf tør man slutte, at Trekanterne enten ere ligedannede eller have de for den hosliggende Side modstaaende Vinkler til Supplementvinkler. I første Tilfælde faaes

$$\angle BAE = \angle EAC,$$

saa at AD er Halveringslinien af Vinklen A . I andet Tilfælde faaes derimod

$$\angle ACE = 180^\circ - \angle ADB = \angle B + \angle BAD,$$

som, da $\angle ACE = \angle C + \angle BCE = \angle C + \angle BAD$, giver

$$\angle B = \angle C,$$

altsaa Trekanten ligebenet.

Hermed er altsaa godtgjort følgende Sætning:

„Naar i en Trekant ABC en Linie AD er draget fra Toppunktét A til Grundlinien, skjærende denne i D , saa vil man af Relationen

$$AB \cdot AC = AD^2 + BD \cdot CD$$

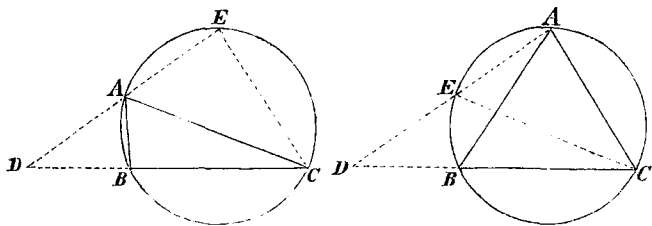
kunne slutte, at enten er AD Halveringslinien af Vinklen A eller Trekanten er ligebenet med BC som Grundlinie“.

7. Antager man dernæst, idet AD træffer Grundliniens Forlængelse, forelagt en af Relationerne

$$AB \cdot AC = BD \cdot DC - AD^2 \quad \text{eller}$$

$$AB \cdot AC = AD^2 - BD \cdot DC,$$

saa faaer man, naar man atter konstruerer Trekantens

omskrevne Cirkel og betegner dennes andet Skjæringspunkt med DA ved E , i begge Tilfælde

$$DB \cdot DC = DA \cdot DE,$$

altsaa i første Tilfælde

$$AB \cdot AC = DA \cdot DE - DA^2 = DA \cdot AE,$$

i det andet

$$AB \cdot AC = DA^2 - DA \cdot DE = DA \cdot AE,$$

idet selve den opgivne Relation medfører, at man maa

have henholdsvis $DA < DE$ og $DA > DE$. I begge Tilfælde er altsaa $AB:AD = AE:AC$.

Nu har man i første Tilfælde (idet D antages liggende udenfor B) $\angle DBA = 180^\circ - B = \angle AEC$, som i Forbindelse med den nys fundne Proportion viser, at enten er $\triangle DAB \sim \triangle AEC$ eller ogsaa er

$$\angle D = 180^\circ - ACE.$$

Men da dette sidste vilde medføre, at

$$\angle D = \angle CAE + \angle AEC,$$

medens man nødvendig har $\angle D < \angle CAE$, saa bliver kun den første Mulighed tilbage, og af denne følger, at

$$\angle DAB = \angle CAE,$$

der viser, at AD halverer Nabovinklen til $\angle A$.

I det andet Tilfælde faaer man derimod

$$\angle ABD = 180^\circ - \angle B = 180^\circ - \angle AEC,$$

saa at man i Trekanterne ABD og AEC har to Vinkler Supplementvinkler, en hosliggende og modstaaende Side proportionale, hvoraf vil kunne sluttet, at de for den hosliggende Side modstaaende Vinkler ere ligestore. Man faaer saaledes

$$\angle D = \angle ECA,$$

$$\text{altsaa } \angle B - \angle DAB = \angle C - \angle ECB,$$

$$\text{eller } \angle B = \angle C,$$

Trekanten ligebenet.

Man har saaledes Sætningen:

„Naar i en Trekant ABC en Linie AD er draget fra Toppunktet A til den modstaaende Sides Forlængelse, skjærende denne i D , saa vil man af Relationen

$$AB \cdot AC = DB \cdot DC - DA^2$$

kunne slutte, at AD halverer Nabovinklen til Vinklen \hat{A} ; derimod vil Relationen

$$AB \cdot AC = DA^2 - DB \cdot DC$$

medføre, at Trekanten er ligebenet med BC som Grundlinie“.

De to sidst omtalte Sætninger i 5 have saaledes deres omvendte Sætninger gyldige.

II.

LÆRERSTANDEN

VED

METROPOLITANSKOLEN

EFTER

TRYKTE OG HAANDSKREVNE KILDER

SAMLET OG BEARBEIDET

AF

OVERLÆRER F. E. HUNDRUP.

III. H. TIMELÆRERE.

IV. Timelærere.

1. Johan Nicolai Tilemann f. 1771 paa Nordborg, var en Søn af Johan Georg Tilemann, Landfoged og Præses i Stads- og Landsretten paa Ærø, og Regitze Sofie Brandt. Han deponerede 1791 fra Odense Skole (laud.), blev 1792 cand. philos., $^{23}/_{1}$ 1795 cand. theol. laud. Var Timelærer i Metropolitanskolen i det tyske Sprog og forfattede en „Kortfattet tysk Sproglære“, der udkom 1798 og senere er udkommen i en Mængde Oplag. Han blev $^{18}/_{11}$ 1796 Catechet ved Holmens Kirke i Kbh., $^{3}/_{10}$ 1800 resid. Capellan ved Viborg Domkirke o. s. v. (ordineret $^{28}/_{10}$ s. A.) og Præst ved Tugthuset s. St., $^{18}/_{8}$ 1809 Spr. i Ringkjøbing og Rindom, 1810—14 Tiendekommissair, $^{11}/_{3}$ 1814 Spr. i Lemvig og Nørlem samt Amtsprovst og $^{4}/_{7}$ 1821 Spr. i Assens og Kjærum i Fyen. † $^{8}/_{9}$ 1828.

∞ i Gjerding 1801 Edle Margrethe Høst, døbt i Kbh, $^{3}/_{1}$ 1779, † $^{8}/_{6}$ 1834 i Odense (1 S. 2 D.) D. af Jens Pedersen Høst, Sergeant i Sætaten, og Elisabet Johansdatter Busch.

Sml. Erslev F. L. 3, 386—87, Suppl. 3. 326. Nyerup L. L. Wiberg Præstehist. 1. 120., 2. 700. Fyens Stifts Avis 1828 No. 143.

2. Frederik Høegh-Guldberg, f. 26. Marts 1771 i Kbh., ældste Søn af Gehrd., R* Ove Høegh-Guldberg, f. $^{1}/_{9}$ 1731 i Horsens, † $^{7}/_{2}$ 1808 paa Hald, og 2den Hu-

stru Lucilia Emerentse Nørlem, f. 1737, ∞ $10\frac{1}{2}$ 1769, \dagger $5\frac{1}{9}$ 1807, blev 1790 privat dimitteret til Universitetet (laud. et p. e. o.), 1791 cand. philos. Var i nogle Aar Lærer i Dansk ved Metropolitanskolen, 6. Dec. 1797 Lector i Dansk ved det Blaagaardske Land-Almue-Lærer-Seminarium, $5\frac{1}{6}$ 1806 entlediget, 1803—10 Lærer for hendes kgl. Højhed Kronprinsesse Caroline, $11\frac{1}{5}$ 1804 titul. Professor (VI. Cl. No. 3, $30\frac{1}{4}$ 1810 Rang i IV. Cl. No. 3), $6\frac{1}{2}$ 1807 Medlem af Commissionen for de danske Skolers bedre Indretning, men frabad sig Deeltagelse i dens Arbejder, 1813 Lærer i Dansk i Artillericadet-Institutet i Kbh. (til 1830), $31\frac{1}{7}$ 1807 R*, 1829 Medlem af Selskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse, $1\frac{1}{6}$ 1830 Lærer i Dansk ved den kgl. militaire Højskole (indtil 1. Nov. 1836), festligholdt 6. Dec. 1847 50 Aars Jubilæum, \dagger $21\frac{1}{9}$ 1852 i Kbh. Portrait i et Tableau af danske Digtere, Lithografi af A. M. Petersen 1848.

∞ $6\frac{1}{12}$ 1797 Maren Cathrine Bilsted, f. $31\frac{1}{10}$ 1773 Kbh., \dagger $28\frac{1}{2}$ 1849 s. St., D. af Cancrd. Grosserer Jacob Bilsted og Christine Schiernbeck Sml. Lengnick: Bilsted.

Sml. Nyerup L. L. Erslew F. L. 1, 527—32, Suppl. 1. 614—15 og de der anførte biographiske Efterretninger.

3. Boy Matthiesen, f. 1774, 1807 Timelærer i Metropolitanskolen i Tydsk, $24\frac{1}{2}$ 1816 fast Lærer i Tydsk, var tillige Lærer ved Landcadetakademiet, fik $23\frac{1}{4}$ 1824 Titel af Professor, \dagger 23. Aug. 1834. (Adr. cont. Efterr. 1834 No. 205).

∞ Anna Sophie Magaard.

4. Hans Hansen, f. 16. Feb. 1783 i Kbh., dep. 1801 fra Metropolitanskolen. Efter i flere Aar at have været Timelærer ved Skolen, udnævntes han 29. Apr. 1812 til Adjunct ved samme, se ovfr. bl. Adjuncter No. 175.

5. Jacob Ludvig Hansen f. 3. Feb. 1785 i Kbh., depon. 1802 fra Metropolitanskolen, ved hvilken han 1805

blev Timelærer og 20. Aug. 1815 blev Adjunct, se ovfr. bl. Adjuncter No. 178.

6. Assessor Peter Henrik Stybe Viinholt, f. 15. Marts 1783 i Nakskov, hvor hans Fader Knud Leonard Viinholt, f. $\frac{4}{3}$ 1752 i Horslunde (en Søn af Spr. Claus Viinholt og Karen Schertzmeyer), † $\frac{7}{5}$ 1787 i Nakskov, var Herredsfoged og Birkedommer. Hans Moder Maren Stybe var f. i Nakskov, døbt $\frac{22}{10}$ 1756, † $\frac{26}{12}$ 1782, begr. $\frac{2}{1}$ 1812 i Nakskov (D. af Peter Henrik Stybe, Kjøbmand i Nakskov, f. 1717, † 1778, og Maren Villadsen (?) f. 1731, † 1751, † 1799). 1794 blev han Discipel i Nakskov Skole, fra hvilken han 1802 afsendtes til Universitetet (laud.), 1803 cand. phil. Af Mangel paa Understøttelse maatte han 1804 modtage en Huslærerplads hos Amtmand Arctander i Frederiksborg, i hvis Hus han forblev til 1807, i hvilken Tid han fortsatte Studiet af Engelsk og Fransk og begyndte at lægge sig efter Italiensk og Spansk. 1807 kom han atter til Kbh., hvor han hørte franske og engelske Forelæsninger af Professorerne Puerari og Th. Chr. Bruun, 1809 gik han til Frederiksborg for at forberede sex unge Mennesker til Præliminærexamen ved Artilleriet, 1812 kom han atter til Kbh., og lagde sig da udelukkende efter de nyere Sprog, 1813 blev han Lærer i det engelske Sprog ved det kgl. Søcadetakademi, 1816 blev han tillige Timelærer i Fransk og Engelsk ved Metropolitanskolen, 1811 udnævntes han til Krigsassessor, † 30. Juni 1841 ugift.

Sml. Autobiographi i Progr. for Metropolitanskolen for 1840 S. 47—48.

7. Johannes Villadsen Angel, døbt 20. Sept. 1778 i Ribe, hvor Faderen Villads Johansen var Smed, deponerede 1798 fra Ribe Skole og var 1812—13 Timelærer i Metropolitanskolen, $\frac{12}{3}$ 1814 blev han Adjunct i Ribe, se der bl. Adjuncter No. 157. $\frac{30}{10}$ 1835 Spr. i Vilslev og Hunderup i Ribe A., entled. $\frac{23}{12}$ 1851.

Sml. Erslew F. L. 1, 19 Suppl. 1, 34, Wiberg. Præsth. 3, 576—77.

8. Eggert Christian Guldberg, f. $13/6$ 1787 i Dragør p. Amager, hvor hans Fader Jørgen Hansen Guldberg (der depon. 1764 fra Nyborg Skole) da var Toldinspecteur. Efter i nogle Aar at have frequenteret Metropolitanskolen blev han 1809 privat dimitteret til Universitetet af Prof. J. L. Rasmussen, $12/4$ 1810 cand. philos. n. c. s. A. Lærer ved Søetatens Drengeskole (i $3\frac{1}{2}$ Aar) og gav tillige Undervisning i Realskolen Haabet, fra Oct. 1813—1815 Timelærer i Kalligraphi i Metropolitanskolen, blev $28/9$ 1815 Adjunct ved Nyborg l. Skole, hvortil der henvises (Adj. Nr. 41).

Sml. Erslew F. L. 1, 526—27, Suppl. 1, 613—14, Mülertz Nyborg Sk. s. 37.

9. Nicolai Puerari blev 1809 Professor extraord. i franske Sprog og Litteratur ved Kbh.s Universitet og $6/11$ 1810 tillige Lærer i samme Sprog ved Frue Skole i Kbh. Rejste c. 1820 til Genf og blev $16/11$ 1828 R.*

10. Otto Diderik Lütken, f. 24. Oct. 1793 i Lumby ved Odense, var ældste Søn af Amtsprovst Peter Vilh. Lütken s. St. (der dep. 1780 fra Roesk. Sk.) og Maren Christine Saxtorph, D. af Justitsraad Hans Christian Saxtorph, Rector ved Roeskilde Skole (Sml. Hundrup, Stamtavle ov. Fam. Saxtorph, 2. Udg. S. 4). Af sin Fader blev han 1811 dimitteret til Kbh.s Universitet (mg.), 1812 cand. philos. laud., var derpaa $1/2$ Aar Lærer ved et Institut i Kjerteminde og $1\frac{1}{2}$ Aar i Hjemmet, vendte 1814 tilbage til Kbh., 23. Oct. 1816 cand. theol., s. A. Alumnus paa Valkendorphs Colleg. (i to Aar), $20/6$ 1817 Lærer i Latin i Metropolitanskolens Elementarklasse, $20/1$ 1818 aflagde han den homiletiske Prøve (h. ill.) og $27/9$ s. A. den katechetiske Prøve (laud), $17/2$ 1819 pers. Cap. hos sin Fader (ord. 19. Marts), $5/12$ 1821 Spr. i Norup i Fyen, $7/6$ 1825 i Mern i Sjælland og $12/5$ 1841 i Karleby, Horreby og N. Ørslev paa Falster, † $16/4$ 1866.

∞ $26/4$ 1823 i Kbh. Cæcilia Maria Leuning, f. $19/7$ 1796 i Kbh. (7 S. 1 D.), D. af Cancelliraad Justits-

secretair ved Hof- og Stadsretten Christopher Gram Leuning og Cæcilie Marie Kirchhof.

Sml. Erslew F. L. 2, 189—91, Suppl. 2, 283—85, Lengnick, Stamt. ov. Fam. Lütken, 1857, s. 25, Wiberg Præstehist. 2, 66, 16.

11. Carl Ulrik Jacobsen, f. 22. Nov. 1788 i Kbh., deponerede 1809 fra Frue Skole, ved hvilken han 1817 blev Timelærer i Latin, siden ogsaa i Dansk, $^{12}/_{10}$ 1830 blev han Adjunct ved s. Sk., se ovenfor bl. Adjuncter No. 189.

12. Ernst Sophus Vilhelm Zahle, f. 19. Marts 1787 paa Vemmetofte, deponerede 1817 fra Herlufsholms Skole, blev omtr. 1820 Lærer i Naturhistorie ved Metropolitanskolen, ved hvilken han 12. Nov. 1822 blev Adjunct, se overfor bl. Adjuncter No. 182.

13. Nicolai Conrad Nannestad, f. 29. Mai 1791 i Storeheddinge, hvor hans Fader Frederik Engelhard Nannestad, der 1782 deponerede fra Odense Gymnasium, da var resid. Cap., siden Spr. i Lille Lyngby, † $^{22}/_{8}$ 1823. Hans Moder var Anna Cathrine Mentz, † $^{16}/_{7}$ 1822. Han blev 1811 privat dimitteret til Universitetet af cand. theol. J. L. Hansen (se ovfr. Nr. 5), 1812 cand. philol. laud. og cand. philos. h. ill., var 1814—17 Lærer i Kalligraphi og Regning ved Søcadetakademiet og tillige ved Metropolitanskolen og den militære Casernescole. $^{20}/_{4}$ 1820 cand. theol. h. ill., $^{6}/_{10}$ s. A. homiletisk og katechetisk Prøve (laud. laud.), 7. Marts 1821 ord. Catechet i Nakskov, 2. Dec. 1825 Vicepastor i Vesterborg, 2. Mai 1827 Spr. i Utterslev paa Laaland, 1. Aug. 1832 Spr. i Ø. Velling, Hellestrup og Grensten, Vib. St., $^{17}/_{3}$ 1838 tillige Provst, $^{2}/_{9}$ 1843 Spr. i Vestenskov og Kappel paa Laaland, $^{28}/_{4}$ 1845 tillige Provst, $^{1}/_{1}$ 1859 R.*, † $^{21}/_{4}$ 1871.

∞ 1, 19. Nov. 1821 Bolette Cathrine Stephensen, f. $^{5}/_{4}$ 1789 i Berufjord p. Island, † 13. Apr. 1824 i Nakskov (1 S. 1 D.), Pleiedatter af V. F. Blædel.

∞ 2, ²⁴/₈ 1825 i Nakskov Margrethe Dorph, f. ¹²/₉ 1807 i Nakskov, † ²⁰/₁₀ 1848 i Vestenskov (5 S. 4 D.), en Søster til Overlærer Laur. Dorph i Randers (bl. Overlærere i Randers No. 8). Deres Søn cand. theol Werner Lund Nannestad er siden ²⁸/₁₂ 1869 Adjunct ved Roeskilde Kathedralskole.

Sml. Erslew F. L. 2, 428. Suppl. 2, 517—18, Lengnick Christopher Jensen Nannestad s. 1. Hundrup Stamt. ov. Fml. Dorph. S. 17—18. Wiberg Præstehist. 3, 531, 15.

14. Salomon Salomonsen, f. 1786 i Kbh., en Søn af Dr. med. (udenlands); Isaac Heinrich Salomonsen, f. 1755 i Kbh., † som praktis. Læge 1794 s. St., blev ²⁸/₁₀ 1800 som Discipel optagen i Frue Skole (indsat af Guldtrækker Loria), hvorfra han 1806 deponerede, tog ¹³/₄ 1807 den philol., ¹⁶/₄ 1808 den philos. Examen (laud. h. ill.). Studerede derefter Medicin, men forandrede sit Studium og blev Alumnus paa det pædagogiske Seminarium til dets Ophævelse. Vandt 1811 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af det historiske Prisspørgsmaal. Blev 1812—14 Timelærer her i Latin og Græsk, 1824 Volontair og 1831 Amanuensis ved det store kgl. Bibliothek, † 1838. Han har bl. a. 1819 leveret en Oversættelse af Ph. Buttmanns Græske Skolegrammatik og 1817 i Athene og særskilt en Afhandling om de i det gamle Athen bosiddende Fremmede.

Sml. Erslew F. L. 3, 6—7, Suppl. 3, 8.

15. Christian Erik Thurah, f. 27. Apr. 1794 i Arendal, S. af Albert de Thurah, Capit. i Søetaten, f. ¹/₃ 1761, † ²/₆ 1801 i Slaget paa Kbh. Rhed, Sønesøn af Albert Thura, Spr. i Leirskov, den bekjendte Forfatter af Idea hist. litter. Dan. og af Manuskriptet valvæ scholarum apertæ, — og Margrethe Christine Behr, var først Discipel i Christiania Institut, derpaa ²/₅ 1807 i Kbh.s Kathedralskole, hvorfra han 1812 dimitteredes til Universitetet (mg.), tog ²/₄ 1813 den philol. og ²³/₁₀ s.

A. den philos. Examen med Udmærkelse, $^{15}/_1$ 1816 cand. theol. laud. Var derpaa i 4 Aar Huuslærer for Grev Raben, blev $^{17}/_{12}$ 1819 ord. Catechet ved Garnisonskirken (ord. $^{4}/_2$ 1820), $^{28}/_4$ 1821 tillige ansat som fast Lærer i Religion ved Metropolitanskolen, $^{27}/_4$ 1825 Sgp. ved St. Cathrine Kirke og Hospitalspræst i Ribe, $^{30}/_7$ 1848 Sgp. i Tømmerup og Brylle i Fyen, entled. $^{5}/_5$ 1868.

∞ $^{17}/_7$ 1821 i Kbh. Anna Cathrine Klingenberg, f. $^{6}/_8$ 1798 i Kbh., D. af Skrædermester Carl Leberecht Klingenberg og Christine Rasmussen.

Sml. Helveg: den danske Kirkehist. efter Reform. 2, 475—76, Wiberg Præstehist. 3, 354, Nr. 18. Erslew F. L. 3, 384, Suppl. 3, 432.

16. Bonaparte Borgen, f. 17. Jan. 1798 i Kbh., dep. 1815 fra Kbh.s Borgerdydskole, $^{22}/_6$ 1824 Timelærer i Metropolitanskolen indtil han 19. Marts 1826 blev Adjunct s. St., 10de April 1830 Overlærer s. St., se ovfr. bl. Rectorer No. 32.

17. Johan Christian Lund, f. 15. Dec. 1788 i Kbh., Søn af John Lund (der dep. 1776), resid. Cap. i Nakskov, † $^{7}/_{11}$ 1788 i Kbh., og Frederikke Dultzmann, f. 1761, ∞ $^{30}/_{10}$ 1788, † $^{11}/_1$ 1832 i Munkebjergby. Hun ∞ 2 Ole Ingemann Ibsen, Forvalter ved det kgl. Theaters Garderobe, † $^{11}/_5$ 1852 i Munkebjergby. Optoges $^{18}/_{11}$ 1797 i Metropolitanskolen, hvorfra han 1807 deponerede, $^{11}/_4$ 1808 cand. philol. laud., $^{4}/_{10}$ s. A. cand. philos. laud., $^{14}/_1$ 1812 cand. theol. laud., $^{13}/_6$ 1815 hom. Prøve h. ill. og kat. Pr. laud. Var først Huuslærer paa Landet, derefter i fire Aar Timelærer ved denne Skole indtil han $^{4}/_6$ 1822 blev Spr. i Munkebjergby og Bromme, festligholdt $^{15}/_8$ 1847 sit 25 Aars Embedsjubilæum (Sml. Sorø Amtstidende for 1847 No. 130 og Berl. Tid. s. A. No. 195), $^{26}/_9$ 1862 entlediget. Levede derefter i Roeskilde, hvor han † $^{23}/_1$ 1867. Han var Forfatter af en grammatisk Analyse af første Mosebog, Kbh. 1819.

∞ ¹⁴/₆ 1823 Rasmine Henriette Struckmann, f. ²²/₁₁ 1794 i Nestved, D. af Regimentsfeltkjær Johan Reinhard Struckmann, f. ⁷/₉ 1762 i Glückstad, † ¹⁸/₂ 1794, og Magdalene Christiane Arendrup, døbt ³⁰/₃ 1773 i Aalborg, ∞ ⁸/₁₀ 1709, † ⁴/₆ 1809 i Nestved, Hun ∞ 2, ³⁰/₉ 1795 Alb. Johan Christian Funch, Commandant paa Bornholm.

SmI. Wiberg Præstehist. 1, 157 No. 17, Erslew F. L. 2, 169, Suppl. 2, 256—57.

18. Johannes Andreas Wiberg, f. ¹⁹/₃ 1780 i Viborg, blev 1891 Discipel i sin Fødebys Skole, hvorfra han 1797 deponerede (h. ill.), ¹⁶/₁₀ 1798 cand. philos. n. c., blev derefter i 6 Aar Huuslærer i Jylland og vendte i 1804 tilbage til Kbh. S. A. cand. philol. Kbh.s Bombardement og paafølgende uheldige Omstændigheder forhindrede ham nu, efterat han i to Aar havde studeret Theologi, i at fuldende sit akademiske Cursus. Han blev 14. Juli 1808 Skolelærer i Børglum 1ste Skoledistrikt i Aalborg Stift og Degn i Børglum, Furby og Veiby (Edsbogen i Aalborg Bispearchiv), 1822 begav han sig atter til Kbh., blev s. Efteraar ansat som Cantor ved Frue Kirke og 1823 tillige Syngelærer ved Metropolitanskolen, 1833 tillige Lærer i Messesang ved det kgl. Pastorseminarium, † 26. Juli 1843. Han har udgivet Messe-Melodier til Fadervor Kbh. 1832 (2det Oplag).

∞ Juliane Marie Gjøhr, † 17. Oct. 1838 i Kbh.

SmI. Autobiographi i Indbydelsesskriftet fra Metropolitanskolen for 1840 S. 49—50, Erslew F. L. 3, 529 Suppl. 3, 602.

19. Henrik Nicolai Krøyer, f. 22. Marts 1799 i Kbh., var en Søn af Behrendt Anker Krøyer, Bogholder og Kasserer ved Pram- og Stenfører-Interessentskabet, og Johanne Margrethe Schrøder, f. i Frederikshald i Norge, † 1813. Otte Aar gammel kom han i den kbh.ske Borgerdydskole, og da hans Fader døde efter at være draget til Vestindien i Gouvernementets Tjeneste,

tog Lægen Etatsraad Bang sig af ham. 1816 blev han Student fra Borgerdydskolen (mg.), og tog 1817 philol.-philos. Examen. Studerede derpaa Medicin og besøgte som Volontair Frederiks Hospital, men opgav Studiet for at kaste sig over Historie og Philologi. Han deltog ivrigt i Studenterlivet og var med til sammen med Fasting, Hertz, Musikeren Krøyer, Svendsen og Chr. Winther at stifte Studenterforeningen 1820, af hvis Seniorer han blev en af de første. I Sommeren 1821 drog han med Understøttelse af Studenterne over Rostock, Leipzig, München, Stuttgart, Schaffhausen til Zürich og derfra over Bern, Genf, Lyon til Marseille, hvor der havde samlet sig en Mængde Frivillige, for sammen med dem at deltage i den græske Frihedskrig. Den 10. Jan. 1822 afsejlede han derfra til Navarino og ankom dertil efter 11 Dages Sejlads. Efter nogle Maaneder vendte han imidlertid den 31. Marts tilbage, kom til Ancona og drog derfra hjemad over Rom og Heidelberg. Den 23. Sept. 1823 kom han tilbage til Kbh. og manuducerede nu til examen artium. 1827—30 constit. Lærer ved Stavangers l. Skole, 1830 vendte han tilbage til Kbh., hvor han fortsatte det i Stavanger begyndte Studium af Zoologien. D. $27\frac{1}{4}$ 1831 ansat som Lærer i Naturhistorie ved Landcadetakademiet indtil 1832 og var samtidig en kort Tid Lærer for Valdemar Dannemand, Søn af Kong Fred. VI og Fru Dannemand. Fra 1831—34 underviste han i Naturhistorie i Metropolitanskolen og samtidig i Borgerdydskolen. 1834 berejste han med offentlig Understøttelse sammen med sin Hustru Jylland og Hertugdømmerne og 1835—36 de øvrige danske Kyster for at indsamle Materialier til et Værk om de danske Fiskerier. 1838—39 deltog han som Zoolog i den af den franske Regjering for at undersøge Spitsbergen og Nordkap under Paul Gaimard udsendte „Commission scientifique du Nord“. (Her ender Krøyers med Aaret 1821 begyndende Erindringer). I Efteraaret 1839 vendte han

tilbage til Kbh. og i April 1840 blev han Medlem af det kgl. danske Videnskabernes Selskab. Kort efter sendtes han med Fregatten Bellona til Sydamerika for at indsamle naturhistoriske Gjenstande til H. M. Kongens Samlinger. 1841 R.* af Æreslegionen, i Febr. 1842 Æresdiplom som Dr. philos. fra Rostock og i April s. A. zoologisk Assistent og s. A. Inspecteur ved det kgl. naturhistoriske Museum, i Foraaret 1843 undersøgte han Fiskerierne og navnlig Sildefiskeriet i Ringkjøbing Fjord og Efteraaret s. A. deltog han med kgl. Understøttelse i Forsamlingen af Naturkyndige og Læger i Grätz. Fra Mai 1845 foredrog han Zoologi ved den kgl. Veterinair-skole. Til de ved Prof. Reinhardts Død $\frac{2}{10}$ 1845 ledigblevne Poster som Professor ved Universitetet og administrerende Inspecteur ved Museet var han om end forgjæves Medansøger. $\frac{12}{6}$ 1853 karakteriset Professor (V Cl. No. 8), berejste med offentlig Understøttelse 1853—54 de skotske, irske, hollandske, franske og newfoundlandske Kyster. Fra denne Rejse hjembragte han Spirene til den Rygmarvssygdom, som skulde blive en af Aarsagerne til hans Død. 1869 søgte han paa Grund af sin tiltagende Svaghed Afsked fra sin Post ved Museet. Da man ikke syntes, at hans Fortjenester af Videnskaben vare blevne tilstrækkelig paaskjønnede fra det offentliges Side, aabnede en Kreds af hans ældre og yngre Venner en Subskription blandt Nordens Naturforskere for at give ham et synligt Minde om hans Fortjenester, og det bestemtes, at en Medaille af betydelig Størrelse skulde overrækkes K., medens Exemplarer i Bronze skulde uddeles til de Universiteter, Akademier og lærde Selskaber, med hvilke han havde staaet i Forbindelse. Fra Regjeringens Side blev der forelagt Rigsdagen et Lovforslag om Pension til ham, men han døde samme Dag som det i Thinget sendtes til 3die Behandling, den 14. Februar 1870.

∞ $\frac{1}{6}$ 1833 Birthe Cæcilie Gjærdal, f. i Stavanger.

Sml. Erslew F. L. 2, 80—81, Suppl. 2, 119—20, Biographi af Vilh. Bergsøe i Ill. Tid. 1870 Nr. 544. Erindringer af Henrik Krøyers Liv, Kbh. 1870.

20. Tegnælærer **Andreas Rosenberg**, f. 28. Novb. 1788 (opgivet af Familien) i Kbh., var Søn af Christian Rosenberg, først Kjøbmand siden Graver ved Petri Kirke (hans Fader var vist indvandret fra Tydskland) og Christiane Baath. Efter at have siden sin Confirmation frequenteret det kgl. Kunstakademies Bygningsskole og 1818 og 1820 at have vundet Akademiets lille og store Sølvmedallie blev han i 1827 ansat som Assistent ved Akademiet og 1825 som fast Lærer i Tegning s. St. ved Elementarskolerne, $\frac{1}{8}$ 1827 tillige Tegnælærer ved Døvstumme-Institutet og fra Oct. 1831 ved Metropolitan-skolen og det kgl. Opfostringshus. Var tidligere i 15 Aar Tegnælærer ved Institutet for Metalarbejdere. I Juli 1856 fratraadte han ved Skoleaarets Udgang sin Virksomhed ved Metropolitan-skolen, hvor Undervisningen i Tegning blev henlagt under Mathematiklærere. Han døde 9. Febr. 1861.

☉ $\frac{25}{4}$ 1815 Marie Lund, f. i Kbh. $\frac{20}{6}$ 1792, † $\frac{19}{3}$ 1873, D. af Rasmus Gunder Lund, Uhrmager i Kbh. og Sophie Pugmann.

Sml. Autobiographi i Progr. fra Metropolitan-skolen for 1840, S. 50.

21. **Jens Christian (Julin) Fabricius** eller (som hans Navn senere ved en Retskjendelse er blevet legaliseret, efterat han ved sin Forfattervirksomhed havde optaget Navnet Julin istedetfor Jens) Christian Julin-Fabricius, f. 20. Apr. 1802 paa Søbygaard paa Ærø eller, som han paastaar, paa Untersen i Holsten, var en Søn af Proprietair og Kirkeinspecteur Ove Fabricius, † 1820, og Anna Cathrine Nissen, f. $\frac{1}{6}$ 1781 † $\frac{18}{6}$ 1849 paa Søbygaard, besøgte først den lærde Skole i Pløen, derpaa fra 1816—20 Odense Skole, blev 1821 privat dimitteret til Universitetet (h. ill.) Efter at have

opholdt sig to Aar i Kbh., rejste han 1823—29 udenlands i Tydskland, Belgien, Frankrig, Schweiz og Italien, blev efter Hjemkomsten 1829 Huuslærer, kom 1827 til Aarhus, 1828 til Horsens, hvor han 1829 oprettede et Undervisningsinstitut, rejste 1831 til Kbh., hvor han gav Informationer, studerede Chirurgi og s. A. blev Lærer i Tydsk i Metropolitanskolen. Forlod 1836 Danmark og gik til Sverrig, hvor han i 6 Aar var Lærer ved Opdragelsesanstalten Barnängen ved Stockholm og i de følgende 6 Aar Lærer ved Gymnasiet samt ved Handelsinstitutet og den polytechniske Lærestanstalt i Gøteborg. Blev i Juli 1846 Dr. philos. i Kiel, 1848 af Oprørsregjeringen ansat som Collaborator ved Haderslev Skole indtil Høsten 1849, beskikkedes derefter til Rector for Borger- og Realskolen i Oldenburg i Holsten, men nedlagte efter $\frac{1}{2}$ Aars Forløb dette Embede og flyttede 1850 til Hamburg, hvor han levede som Privatlærer og fra 1853 udgav Norddeutsche Jugendzeitung. Falerede 1861, 4. Oct. s. Aar Lector i Tydsk ved Universitetet i Upsala.

∞ 1, Helene Aagaard, † 1840 i Stockholm.

2, Betty Andrén, † i Gøteborg.

Sml. Fædrelandet 1853 No. 254, Erslew F. L. 1, 405—6, Suppl. 1, 444—45.

22. Niels Christian Nyborg Lassen, f. $\frac{15}{4}$ 1812 i Odense, var ældste Søn af Raadmand og Stiftsrevisor i Aalborg Asmus Lassen Nyborg, forhen Stiftsfuldmægtig i Odense, og Christine Hauch Präem. 1831 deponerede han fra Aalborg Kathedralskole og erholdt ved examen artium ligesom 1832 ved den philosophiske Examen h. ill. Allerede i sin Skoletid lagde han sig efter Naturvidenskaberne, hvori han i Kbh. blev Lærer ved adskillige Instituter og Skoler, saaledes $\frac{24}{5}$ 1834 i Metropolitanskolen; $\frac{17}{9}$ 1839 constitueredes han som Lærer ved Realskolen i Aarhus, hvor han $\frac{10}{12}$ 1840 beskikkedes

til Adjunct. Se bl. Adjuncter i Roeskilde No. 243.
† ²⁶/₄ 1857 i Roeskilde.

∞ ²⁷/₄ 1842 i Kbh. Mariane Meier, f. ²⁵/₁ 1816.

Sml. Hundrup, Skole-Calender 1845 S. 69—70. Erslev F. L. 2, 113—14, Suppl. 2, 165—66.

23. Peter Theodor Schorn, f. ¹²/₉ 1796 i Kbh. er en Søn af Kjøbmand, senere Voxdugsfabrikant Johan Arnold Schorn, f. ²⁸/₁₀ 1764, † ²⁷/₁ 1840, og Susanne Elisabeth Foss, f. ²⁵/₈ 1755, † ²⁴/₃ 1833, blev 1815 privat dimitteret til Universitetet (g.), 1816 cand. ph., tog ²³/₁₀ 1821 og ¹²/₄ 1823 den juridiske Embedsexamen (n. c.), deeltog saa i sin Faders Voxdugsfabrik og beskæftigede sig derefter med Underviisning, især i det tyske Sprog, hvori han blev ansat som Lærer ved Efterslægtselskabets Realskole og fra 1836—46 ved Metropolitanskolen. Var Overcorrecteur ved den grundlovgivende Rigsforsamling og senere ligeledes baade for Rigsdagen og Rigsraadet.

∞ 1828 i Hamborg Sophie Ernstine Meiners, f. ²⁴/₅ 1805 i Hamborg, † ²¹/₁₂ 1834 i Kbh., D. af J. W. Meiners, Bogholder ved Banken i Hamborg, og Bindenhern (2 S.).

Sml. Autobiographi i Indbydelsesskr. fra Metropolitansk. 1840, S. 48—49 samt 1847 S. 24, Erslev F. L. 3, 86—88, Suppl. 3, 90.

24. Conrad Julius Peter Krebs, f. 1809 i Horsens, deponerede 1826 fra Horsens Skole, blev i Oct. 1837 Timelærer ved Metropolitanskolen, ¹³/₁₁ 1846 Adjunct og ¹⁵/₃ 1858 Overlærer ved samme Sk., se ovenfor bl. Overlærere No. 50.

25. Anders Sandø Ørsted, f. ²¹/₆ 1816 i Rudkjøbing paa Langeland, S. af Jacob Albert Ørsted (3die Broder af Hans Christian og Anders Sandø Ø), Kjøbmand og Branddirecteur, og Petronelle Cathrine Bang, altsaa en Broder til Dr. med. Søren Ørsted (bl. Dr. med. No. VI.), kom 1820 i sin Farbroder Gehrd. A. S. Ørsteds

Huus og blev 1831 dimitteret til Universitetet fra der Kbh'ske Borgerdydskole (laud.), 1836 cand. philos. laud. Studerede derefter Naturvidenskaberne og blev 1837 Lærer i Naturhistorie ved Borgerdydskolen, 1839 tillige ved Metropolitanskolen. Vandt 1841 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen af den naturhistoriske Priisopgave. Gjorde 1842 en naturvidenskabelig Rejse i Danmark, deltog 1842 i Stockholm og 1844 i Christiania i de skandinaviske Naturforsker møder. Disputerede (efterat han ved kgl. Res. af $\frac{1}{3}$ 1844 var fritagen for at underkaste sig Magisterconferens) $\frac{29}{4}$ 1844 for Magistergraden i Philosophi (o: $\frac{10}{5}$ 1854 Dr. philos.). Forlod i Foraaet 1845 med offentlig Understøttelse Danmark for at berejse nogle af de vestindiske Øer især for at undersøge de lavere Havdyr og rejste i 1846 til Nicaragua (jfr. Berl. Tid. 1847 No. 296), vendte i Juni 1848 tilbage til Kbh. og holdt i 1851 offentlige botaniske Forelæsninger ved Universitetet, 21. Apr. 1858 Docent i Botanik ved Kbh.s Universitet, 9. Jan. 1860 Titel af Professor (5 Cl. No. 8), 24. Marts Prof. ord. i Botanik, $\frac{22}{12}$ 1865 Medlem af det kgl. danske Videnskabernes Selskabs fysiske Klasse, $\frac{14}{6}$ 1867 Medlem af det kgl. svenske Landbrugs Akademi, deltog 1856, 1860 og 1863 i de skandinaviske Naturforsker møder og besøgte 1860 med offentlig Understøttelse Frankrig, † $\frac{3}{9}$ 1872 i Kbh.

∞ 3. Aug. 1858 Frederikke Christiane Gebhard, f. $\frac{19}{4}$ 1838 i Rudkjøbing, D. af Districtslæge, Krigsassessor Fred. Krist. Gebhard, f. $\frac{15}{1}$ 1788 i Erfurt, † $\frac{3}{4}$ 1838 i Rudkjøbing, og Hanne Sophie Krøyer, f. $\frac{11}{5}$ 1801.

Sml. Autobiographi i Metropolsk. Indbydskr. 1840 S. 49 og Universitetets Reformationsprogram, 1844 S. 47—48, Erslew F. L. 3, 682—84, Suppl. 3, 739—44, Hundrup Stamtavle over Fam. Ørsted, 2. Udg. S. 6—7.

26. Professor Lauritz Stephan Borring, f. $\frac{21}{12}$ 1799 i Bogense, hvor hans Fader Lars Borring, f. $\frac{5}{12}$

1760, † $^{23}/_{11}$ 1853 i Bogense, var Kjøbmand; hans Moder var Cathrine Fahnøe, † $^{5}/_{12}$ 1857. Blev 1810 Discipel i Odense Kathedralskole, hvorfra han 1816 afsendtes til Universitetet (laud.); 1817 blev han udmærket ved den philosophiske Examen, $^{27}/_{4}$ 1821 cand. theol. laud., blev s. Efteraar Lærer ved Landcadetcorpset, rejste i Foraaret 1826 til Paris, hvor han opholdt sig et halvt Aar for at fortsætte Studiet af det franske Sprog, hvori han i sin Ungdom havde erhvervet sig Færdighed, 1831 Lærer i Fransk ved Landcadetcorpset, rejste 1834 med kgl. Understøttelse 2den Gang til Paris, hvor han atter blev $^{1}/_{2}$ Aar, fik 12. Novb. 1857 Titel af Professor (V. Cl. No. 8), blev 31. Juli 1841 tillige Lærer i Fransk i Metropolitanskolen, var ogsaa Lærer i Friis's Realskole, 28. Dec. 1847 R.*, afgik i 1848 i offentlig Sendelse til Paris, hvorfra han vendte tilbage i Marts 1849. Ved Udgangen af Skoleaaret 1855—56 fratraadte han sin Virksomhed ved Metropolitanskolen, da det tilsigtedes at besørge Undervisningen i alle Sprog og Videnskaber ved Skolens faste Lærere, 19. Oct. 1861 blev han ved Landcadetakademiets Nedlæggelse entlediget derfra i Naade med Ventepenge.

Foruden at udgive en Deel franske Læsebøger og Grammatiker, hvorom henvises til Erslew, har han gjort sig fortjent ved at udgive et godt fransk-dansk og dansk-fransk Lexikon.

∞ 1823 Christiane Bülow, D. af afd. Oberst Bülow.

SmI. Autobiogr. i Metropolitansk.s Indbydelsesskr. f. 1841 s. 40—45, Erslew F. L. 1, 80—81, Suppl. 1, 210—11.

27. Svend Rosing, f. 4. Dec. 1804 i London, hvor hans Fader Consistorialraad R. Ulrik Frederik Rosing, f. $^{17}/_{12}$ 1776 i Frederiksstad i Norge, † $^{2}/_{4}$ 1841 som Sgp. i Horsens (jfr. Erslew F. L. 2, 699), da var Præst ved den danske Menighed. Hans Moder var Anna Christine Dahl, f. Klingberg, f. $^{26}/_{1}$ 1771, † $^{15}/_{11}$ 1821 i Jyllinge. 1818 blev han som Discipel optagen i Roeskilde Kathedralskole, som han efter Faderens Forflyttelse

til Horsens 1822 ombyttede med Horsens Sk., fra hvilken han 1825 dimitteredes til Universitetet (h. ill.): 1826 underkastede han sig den filosofiske Examen og 26. Apr. 1831 theologisk Examen, begge med samme Udfald. Under sit Ophold i Kbh. gav han bestandig Undervisning i det engelske Sprog, i hvilket han 3. Aug. 1841 blev antagen som Timelærer ved Metropolitansk., hvilken Underviisning han vedblev at give, indtil Undervisningen i Engelsk i 1846 ophørte som Undervisningsfag i denne Skole. Han var imidlertid ogsaa bleven Lærer i Engelsk ved det v. Westenske Institut; 24. Apr. 1849 Sgp. i Vistofte i Aarhus Stift (ord. $\frac{17}{8}$ i Kbh.), 6. Febr. 1860 i Magleby paa Møen. Han har udgivet et engelsk Lexikon, hvis 2den Udg. udkom 1863 og en engelsk Formlære, hvis 5te Udg. udkom 1861.

☉ $\frac{1}{12}$ 1847 Marie Magdalene Petersen, f. $\frac{4}{11}$ 1818 i Kbh., D. af Arbejdsmand Ole Petersen og Christiane Sørensdatter.

Sml. Autobiogr. i Metrop. Program for 1841 S. 45, Erslew F. L. 2, 699. Suppl. 2, 843—44, Wiberg Præstehist. 2, 366 No. 16.

28. Julius Benjamin Sorterup, f. 8. Febr. 1815 i Hjortspring, deponerede 1832 fra det v. Westenske Institut, blev i Jan. 1842 Hjælpelærer i Historie og Geographi ved Metropolitanskolen, hvor han 29. Nov. 1844 blev udnævnt til Adjunct, se ovenfor bl. Adjuncter No. 198.

29. Kalligraphilærer Peter Kruse, f. 1791 (døbt 11. Oct.) i Kbh., var en Søn af Hattemager Peter Kruse og Cathrine Simonsen. I 1811 blev han ansat i Generaltoldkammeret og Commercekollegiet, 1811 udnævntes han til Copist s. St., men da det Contoir, hvori han arbejdede, i 1841 blev ophævet, afgik han paa Ventepege. I 1818 begyndte han at give Undervisning i Skrivning i det v. Westenske Institut, 1826 i de Massmannske Søndagsskoler, 1835—42 i Borgerdydskolen

paa Christianshavn. Ifølge Universitetsdirectionens Skrivelse af 15. Jan. 1842 (ikke 41) antoges han som Time­ lærer i Kalligraphi i Metropolitanskolen, hvilken Stilling han paa Grund af vedvarende Svagelighed atter fra­ traadte ved Udgangen af Juli Maaned 1850, † $\frac{6}{6}$ 1851.

∞ 1824 Johanne Christophine Caroline Breum, f. $\frac{26}{2}$ 1802 i Kbh., D. af Bogtrykker Zacharias Breum, f. 1763 i Kbh., † 1818 s. St., og Johanne Dorthea Schule.

SmI. Autobiographi i Metropolitansk. Progr. for 1842, S. 59, 1851 S. 16, Erslew F. L. 2, 77, Suppl. 2, 116.

30. Frants Vogelius Steenstrup Jacobsen, f. $\frac{12}{7}$ 1810 i Nykjøbing paa Mors, er en Søn af daværende Apotheker Jens Jacobsen s. St. og Mette Marie Steen­ strup. 1822 blev han efterat have nydt privat Under­ visning sat i Aalborg Kathedralskole, hvorfra han 1829 afsendtes til Kbh.s Universitet. Han erholdt ved examen artium ligesom det næste Aar ved den philosophiske Examen Characteren laud., var fra Marts 1831 til Efter­ aaret 1834 Huslærer i Sjælland, 1834—39 Alumnus paa Walkendorphs Collegium, 1835 Lærer i Naturhistorie i den kbh.ske Borgerdydskole, siden tillige i Efterslægtens Realskole og det v. Westenske Institut, $\frac{12}{7}$ 1838 cand. theol. laud. impr. o. sp. script., aflagde $\frac{13}{7}$ og $\frac{17}{8}$ 1843 den catechetiske og homiletiske Prøve, laud. laud., og be­ sørgede fra Apr. 1842 den naturhistoriske Undervisning i Metropolitanskolen under A. S. Ørsteds Fraværelse; $\frac{16}{8}$ 1848 constitueredes han som Lærer ved Sorø Akademis Skole, hvor han $\frac{3}{11}$ 1844 udnævntes til Ad­ junct, se bl. Adjuncter i Sorø.

SmI. Hundrups Skole-Calender 1845 S. 53, Erslew F. L. 1, 759, Suppl. 1, 921, Lengnick Stamt. ov. Fam. Vogelius Steen­ strup, Wiberg Præstehist. 1, 152, No. 21.

31. Professor Peter Andreas Berggreen, Synge­ lærer, f. $\frac{2}{3}$ 1801 i Kbh., hvor hans Fader Carl Peter Berggreen, f. i Stockholm, var Kammager; hans Moder

Dorothea Lyngge var en Datter af Districtslæge Anders Lyngge, † 1824 i Frederiksborg. I sit 10de Aar blev han sat i Frederiksborg l. Skole og var i Huset hos sin Bedstefader, indtil han 1819 blev Student (h. ill.). 1820 aflagde han den philol.-philos. Examen. Uagtet han allerede langt tidligere havde bestemt at uddanne sig som Musiker, valgte han dog, afhængig af sine Forhold, efter en Deel Vaklen det juridiske Studium, som han dog opgav for udeelt at hengive sig til Studiet af den musikalske Theori og optraadte snart som Componist. 1838 blev han ansat som Organist ved Trinitatis K. i Kbh. og 2. Sept. 1843 tillige som Sanglærer ved Metropolitansk. efter J. A. Wiberg (No. 18). S. A. stiftede han Haandværkersangforeningen, der 1846 udgav hans Portrait, lith. i Bærentzens Inst. $\frac{6}{10}$ 1854 R.*, $\frac{18}{1}$ 1858 Titel af Professor. $\frac{15}{4}$ 1859 beskikkedes han tillige til Sanginspecteur ved de lærde Skoler, Skoleseminarier og de andre Cultusministeriet underlagte Skoler og Undervisningsanstalter fra 1. Apr. s. A. at regne, 21. Febr. 1862 erholdt han kgl. Tilladelse til at bære Dekoration som R. af V. Han fratraadte sin Stilling ved Metropolitanskolen efter Ansøgning ved Udgangen af Aaret 1868.

∞ 1828 Dorothea Frederikke Wettergreen, f. 9. Dec. 1803 i Kbh., D. af Guldsmed Frederik Gottfred Wettergreen, f. i Skien i Norge, og Charlotte Garmansen.

Sml. Autobiographi i Metropolitansk. Progr. 1844 S. 30—34, Progr. 1869 S. 17 jfr. Berl. Tid. 1846 No. 54, Erslew F. L. 1, 112—13, Suppl. 1, 123—24.

32. Alexander Christian Petersen, f. 14. Apr. 1811 i Nordborg p. Als, hvor hans Fader Jeppe Petersen var Fuldmægtig paa Amtstuen, † 1832. Hans Moder var Anne Charlotte Zoffmann, † 1831. Begyndte først i sit 14de Aar at studere og understøttedes i sine Forældres Hus i $2\frac{1}{2}$ Aar kun med 2 à 3 Timers ugentlig Underviisning, indtil han i 1828 optoges i næstøverste

Classe i Odense Kathedralskole, fra hvilken han 1831 afsendtes til Universitetet. Ved examen artium erholdt han ligesom næste Aar ved den filosofiske og 9. Mai 1837 ved den theologiske Examen Characteren laud. Tog 10. og 11. Sept. 1839 homiletisk (v. l.) og katechetisk (laud.) Prøve. 1837—41 var han Huuslærer hos Baron Stampe paa Nysø, i hvilken Tid han tillige søgte at drage Nytte af Thorvaldsens Ophold sammesteds. Ved Universitetsdirectionens Skrivelse af 5. Juli 1842 antoges han til at vikariere som Lærer i Historie og Geographi istedetfor J. C. Sorterup (No. 20), hvilket Vikariat ophørte med Skoleaaret 1842—43. Var tillige Lærer i private Instituter i Kbh., hvor han atter besøgte Pastoralseminariets Forelæsninger og Øvelser og Prof. Martensens Forelæsninger. ¹²/₁₂ 1844 Sgp. i Jydstrup og Valdsølle i Sjælland, ¹⁰/₆ 1857 valgtes han til Notarius og Regnskabsfører for Roeskilde Præsteconvent, gjenvalgt 23. Mai 1860.

∞ 16. Mai 1845 Cora Petronelle Nyegaard, f. 12. Jan. 1812 paa Frederikskilde ved Sorø, D. af Justitsraad Peter Nicolai Nyegaard, f. 1779, † ²⁸/₁₂ 1862 paa Frederikskilde, og Catharine Elisabeth Ross, f. ⁷/₈ 1787, ∞ ¹²/₁ 1810, † ⁸/₇ 1847 paa Frederikskilde.

Sml. Autobiographi i Metropolitanskolens Progr. for 1842, S. 61, Wiberg Præstehist. 2, 84, 22, Erslew F. L. Suppl. 2, 640—41.

33. Bernhard Casper Kamphøener, f. 10. Mai 1813 i Kjøge, hvor hans Fader Bendix Kamphøener, f. i Klægsbøl ²⁴/₆ 1763, † ¹/₈ 1846 i Kjøge, var Prokurator (jfr. Erslew Suppl. 2, 11). Efter at have været Lærling først i et Aar paa Apotheket i Kjøge, derefter paa Apotheket i Viborg, blev han 1829 optaget i Windekildes Institut i Kbh., hvorefter han 1831 af J. Nielsen privat dimitteredes til Universitetet (h. ill.). I 1832—33 underkastede han sig den filosofiske Examen (laud.), studerede først Medicin, siden udelukkende Botanik og

blev 1834 Alumnus paa Borchs Collegium (til 1839). Antoges 1837 af Rentekamret til at docere Forstbotanik for Forsteleverne og var tillige beskjæftiget med Manu-duction. Efter at han havde foretaget sig flere botaniske Rejser, dels i Danmark, dels i Sverrig, tiltraadte han i Efteraaret 1842 en Rejse til Sydeuropa, hvorfra han i Foraaret 1844 atter vendte hjem og besørgede fra ¹⁸/₅ 1844 til Skoleaarets Slutning Undervisningen i Naturhistorie i Metropolitanskolen i Stedet for A. S. Ørsted (No. 25), men maatte tildels paa Grund af sin Helbreds-tilstand opgive samme. Deeltog s. A. i Naturforsker mødet i Christiania og berejste tillige Bergens Stift; udnævntes 1845 til første Botaniker ved Expeditionen med Galathea, men nødtes formedelst Sygelighed til i Calcutta at skille sig fra samme og at gaa hjem over Land. Ankom over Bombai, Suez og Alexandria i Mai 1846 til Øen Syra og naaede 26. Juni s. A. sit Fædrenejhem i Kjøge, hvor han † 20. Juli s. A.

Sml. Biographi af M. F. Liebmann i Schouws Danske Tidsskrift 1, 77—86, jfr. Barfods Fortæll. 4 Udg. Berl. Tid. 1846 No. 172. Nyt Aftenblad s. A. No. 280, Erslew F. L. 2, 12, Suppl. 2, 11—12.

34. Nicolai Emil Charles Petit, f. 2. Febr. 1817 i Kbh., hvor hans Fader Charles Petit, † ²⁷/₁₁ 1823 var Bogholder og Kasserer ved det alm. Brandassurance Compagni. Hans Moder var Cathrine Sophie Fiedler. Deponerede 1834 fra Borgerdydskolen i Kbh. (laud.), 1835 cand. philos. h. ill. Studerede af Lyst til Naturvidenskaberne Medicin og tog i Efteraaret 1840 Lægeexamen (laud.). Havde forinden erholdt en botanisk Plads paa Borchs Collegium, ⁹/₆ 1841 const. Underchirurg i Søetaten, ²¹/₉ 1841 Compagnichirurg ved Kongens Livcorps, ¹⁵/₁₀ s. A. characteriseret Bataillonschirurg, ¹/₇ 1842 Underlæge ved 10de Bataillon i Kbh., s. A. overdroges det ham af det kgl. Rentekammer at foredrage Forstbotaniken for Forsteleverne, 1843 Lærer i Naturhistorie

i Efterslægtens Realskole, $2/_{11}$ 1844 tillige i Metropolitan-skolen (til Marts 1848), $22/_{4}$ 1844 Underlæge ved Fodgarden, 1848—50 const. Overlæge (under Vaabenhvilen paa Als), efter Krigen ved 3die Reservejægercorps i Frederiksstad, permitteret fra Nytaar 1852, 10. Apr. 1852 i Naade entlediget. Senere Læge i Fredensborg, 1864 Læge ved Jernbanen, $21/_{11}$ 1866 Justitsraad. Deeltog 1842, 44 og 47 i de skandinaviske Naturforsker-møder.

∞ Elisabeth Cameron Mac-Gregor, f. $22/_{12}$ 1824 i Bremen, D. af storbritannisk Consul for Danmark Franzis Emanuel Coleman Mac-Gregor og Susanne Johanne Elisabeth Bachmeister.

Sml. Autobiographi i Metropolitansk. Program for 1845 S. 18, Smith og Bladt: Danske Lægestand S. 73, Erslew Suppl. 2, 662—63.

Carl Ludvig Petersen, f. $2/_{9}$ 1813 i Kbh., deponerede 1830 fra den Christianshavnske Borgerdydskole, vikarierede fra 26. Oct. 1844 til Febr. 1845 for Overlærer Lund, blev $30/_{8}$ 1845 Timelærer, $25/_{10}$ 1847 Adjunct og $25/_{9}$ 1850 Overlærer ved Metropolitanskolen, se ovenfor bl. Overlærere No. 48.

36. Sigurd Thorvald Kielsen, f. $4/_{2}$ 1814 i Kbh., yngste Søn af Overlærer F. C. Kielsen, der findes bl. Overlærere No. 38. Dimitteredes 1830 fra Vordingborg l. Skole til Universitetet (laud.), tog 1831 den philosophiske Examen (h. ill.) og opholdt sig derefter nogle Aar som Huuslærer paa Landet. Begyndte dernæst at studere Theologi, men besluttede sig endelig til udelukkende at beskæftige sig med Studiet af de døde Sprog og den pædagogiske Virksomhed; manuducerede til examen artium, samt underviste i Latin og Græsk i det v. Westenske Institut, 28. Aug. 1847 Timelærer i Latin i Metropolitanskolen, i Aug. 1851 Adjunct paa

Herlufsholm, hvor han 1856 forfremmedes til Overlærer med kgl. Confirmation af 20. Marts 1858.

Sml. Autobiographi i Metropolitansk. Progr. 1848 S 20—21, Erslew F. L. Suppl. 2, 30.

37. Carl Christian Kerrn, f. $\frac{3}{9}$ 1819 i Kbh., dep. 1836 fra det v. Westenske Institut, var fra 28. Aug. 1847 Timelærer ved denne Skole til 3. Dec. 1851, da han beskikkedes til Adjunct s. St., blev 3. Dec. 1871 Overlærer s. St., se ovenfor bl. Overlærere No. 48.

38. Carl Emil Kjellerup, f. $\frac{6}{3}$ 1822 i Kbh., dep. 1838 fra det v. Westenske Institut (laud.), blev Timelærer i Foraaret 1848 ved denne Skole indtil han 15. Juli 1849 beskikkedes til Adjunct ved samme Skole, se ovenfor bl. Adjuncter No. 204.

39. Martin Vahl, f. 19. Feb. 1827 i Aalborg, er en Søn af Regimentschirurg Henrik Vahl, f. $\frac{1}{10}$ 1789 i Kbh., der deponerede 1806 fra den kbh.ske Borgerdydskole (Erslew F. L. 3, 452—53) † $\frac{22}{12}$ 1837 i Aalborg, og Vilhelmine Bøggild, — og Sønsøn af Botanikeren Professor Martin Vahl. Blev Discipel i Sorø Akademies Skole, hvor han 1844 underkastede sig examen artium med Characteren laud.; i Feb. 1846 tog han i Sorø den philosophiske Examen med samme Udfald. 6. Apr. s. A. blev han immatrikuleret ved Kbh.s Universitet, hvor han studerede Medicin. Var fra 7. Apr. 1848 til Jan. 1849 Timelærer i Naturhistorie ved Metropolitanskolen, derefter const. Underlæge i Felten 1849—50, tog i Sommeren 1852 Lægeexamen (laud.), var 1852—53 Candidat paa almindelig Hospital, nedsatte sig 1853 som prakt. Læge i Viborg og fra Jan. til Marts 1863 i Korsør, 26. Marts 1863 i Aabenraa, flyttede s. A. til Haderslev, hvor han 17. Jan. 1870 valgtes til Medlem af Menighedsraadet.

Sml. Smith og Curtius Bladt: Den danske Lægestand, S. 100.

40. Professor Nicolai Christian Levin Abrahams, f. 6. Sept. 1798 i Kbh., hvor hans Fader Moses Levin

Abrahams, † 1828, var Bogholder paa Assurancemægler Abraham Vesselys Contoir. Hans Moder var Juliane Meyer, f. 1764, † $\frac{8}{6}$ 1847 s. St. Kom i sit 10de Aar i Efterslægtens Realskole og 1811 i Metropolitanskolen, hvorfra han 1815 dimitteredes; til Universitetet. Han blev udmærket saavel ved examen artium som det følgende Aar ved den philosophiske Examen, aflagde $\frac{17}{6}$ 1818 og i Efteraaret 1821 den latinsk-juridiske Embedsexamens theoretiske og praktiske Prøve, begge med laud. I 1819 rejste han for at udvide sine Sprogkundskaber til Tydskland og Frankrig, 1820 blev han Lærer i det franske Sprog ved Søcadetakademiet, hvor han allerede siden 1816 havde fungeret som Privatlærer. Fra August 1825 til April 1828 rejste han i Tydskland, Italien, Schweiz og Frankrig, 31. Oct. disputerede han i Kbh. for Magistergraden (de Roberti Wacii carmine, quod inscribitur Brutus), $\frac{25}{9}$ 1829 blev han Lector, $\frac{17}{4}$ 1832 Prof. extraord. i fransk Sprog og Litteratur ved Kbh.s Universitet, 1839 blev det ham overdraget at overtage Lærefaget i Tydsk Sprog og Litteratur s. St., 1841 kgl. ansat som Lærer i Fransk og Tydsk ved Søcadetakademiet, indtil han $\frac{31}{7}$ 1852 efter Ansøgning blev entlediget i N. derfra; $\frac{28}{6}$ 1845 R.*, 1847 R.* af Æreslegionen, fra $\frac{13}{4}$ 1848 til Marts 1849 vikarierede han for Prof. Borring som Timelærer i Fransk i Metropolitanskolen. Han var tillige Formand i Bestyrelsen for Selskabet for den danske Litteraturs Fremme, Formand for Kunstforeningen o. s. v. $\frac{25}{10}$ 1848 D. M., $\frac{18}{7}$ 1852 Notarius publicus i Kbh., 1853 R.* af Nordstjernen, Etatsraad, † $\frac{25}{1}$ 1870 i Kbh. — Af hans Skrifter maa her mærkes hans franske Grammatik til Skolebrug Kbh. 1845, 2den forbed. Udg. 1848, 3die forbedrede Udg. 1852.

∞ 1835 i Kbh. Frederikke Juliane Augusta Philipsen, f. $\frac{7}{5}$ 1810 i Kbh., † $\frac{26}{10}$ 1852 s. St., D. af

Silke- og Klædekræmmer A. Philipsen, † 1831, og Sophie Warburg.

Sml. Autobiographi i Universitetsprogr. i Anledning af Formølingsfesten 1828 S. 38—39, Erslew F. L. 1, 4, Suppl. 1, 3—4.

41. Carl Ludvig Julius Patrick Moth, f. 12. Juni 1820 i Kbh., Student 1839 priv. (laud.), tog næste Aar anden Examen (h. ill.), var fra 1848—49 under Prof. Borrings Fraværelse Lærer i Fransk i Metropolitanskolens 3die Cl., tog 21de Juli 1853 filosofisk-historisk Skoleembeds-examen, Sml. Hundrup philol. Candidat. 2den Udg., Kbh. 1875 No. 15 (S. 28—30).

42. Frederik Clemens Bendtsen Dahl, f. $10\frac{1}{2}$ 1822, hvor hans Fader Prof. F. P. J. Dahl var Overlærer (se bl. Overlærere i Frederiksborg No. 6), Efter nogle Aars Underviisning i Hjemmet og Frederiksborg Skole kom han i Oct. 1840 i Metropolitanskolen, hvorfra han 1842 deponerede. Han blev udmærket ved examen artium, tog $30\frac{3}{8}$ og $4\frac{1}{11}$ 1843 Ex. philos. (laud.), vandt 1845 Universitetets Medaille for Besvarelsen af den historisk-geographiske Priisopgave og tog 1846 Examen ved den polytechniske Lærestalt, var i 1847—54 Lærer dels ved det v. Westenske Institut dels fra Mai 1848 til Oct. 1850 ved Metropolitanskolen, dels i Maribos Realskole, men opgav efterhaanden disse Stillinger paa Grund af sine Studier og privat Dimission til Universitetet. Tog $13\frac{3}{9}$ 1852 Magisterconferents i Philosophi (admissus c. laude præcipua).

∞ $10\frac{1}{11}$ 1847 Constance Marie Døderlein, D. af kgl. Livmedikus, Stadsphysikus Jens Grønbek Døderlein f. $28\frac{3}{3}$ 1787, og Erasmine Callisen Holst, ∞ $1\frac{1}{1}$ 1813 i Kbh.

Sml. Metropolitansk. Progr. for 1849 S. 61, Erslew F. L. Suppl. 1, 343—44.

43. Jens Christian Kiilsgaard, f. 29. Apr. 1821 paa Gaarden Peterslyst i Skanderborg Amt, hvor hans

Fader Peter Cristian Kiilsgaard, f. 1795, levede som Bygmester paa Grevskabet Frisenborg. Hans Moder var Mette Jespersen, f. $5/4$ 1797. Efter i nogle Aar at have besøgt Horsens l. Skole, optoges han som Discipel i Randers l. Skole, hvorfra han 1841 afsendtes til Universitetet. Han erholdt saavel ved examen artium som $13/4$ og $3/11$ 1842 ved den philol.-philos. Examen Characteren laud., 13. Jan. 1848 cand. theol. h. ill. II., blev $28/8$ 1850 Timelærer ved Metropolitanskolen, hvor han underviste i Skrivning, Dansk og Geographi. Ved Udgangen af Aaret 1857 frattraadte haa atter denne Stilling, da han var bleven beskikket til Skolelærer i Skive.

∞ 26. Oct. 1850 Petra Jensine Birkeløv, f. $6/2$ 1822 i Jersi, D. af Skolelærer og Kirkesanger s. St. Joachim Godsche Birkeløv, f. 1797, † 1838, og Laurence Benedicte Elisabeth Borgen, f. $7/6$ 1798, Sml. Hundrup: Stamt. ov. Fam. Borgen, 2den Udg. S. 13.

Sml. Progr. for Metrop. Sk. 1851 S. 18 og 1858 S. 17.

44. Christian Thomsen, f. 18. Jan. 1826 i Limskov ved Veile, dep. 1843 fra Aarhus Skole, cand. philol., fungerede fra 29. Aug. 1850 som Timelærer, indtil han 14. Sept. s. A. constitueredes som Lærer ved denne Skole, se ovenfor bl. Adjuncter No. 205.

45. Peter Jacob Petersen, f. 3. Dec. 1825 i Ringsted, dep. 1843 fra Sorø Akademis Skole, constitueredes $20/5$ 1851 til interimistisk Lærer ved denne Skole under den constituerede Lærer Christian Thomsens Fraværelse som midlertidig Overlærer i Aarhus, fra 1. Juni s. A. at regne til 31. Marts 1852, hvilken Ansættelse senere forlængedes til Skoleaarets Udgang. Blev senere 22. Aug. 1854 constitueret som Lærer ved denne Skole med Anciennitet fra 1853 og blev 24. Febr. 1855 Adjunct s. St., 4. Sept. 1865 Overlærer s. St., se bl. Overlærere No. 52.

46. Laurits Severin Sørensen, f. 3. Juli 1826 i Odense, Student 1845 fra Odense Skole, blev 29. Mai 1851 antagen som Timelærer ved Metropolitanskolen, indtil han 8. Sept. 1853 blev beskikket til Adjunct ved denne Skole. Se ovenfor bl. Adjuncter No. 207.

47. Carl Johan Fogh, f. 8. Dec. 1824 i Aalborg, dep. 1842 fra Nykjøbing Skole paa Falster, blev 22. Aug. 1854 antagen som Timelærer ved Metropolitanskolen til 17. Apr. 1855, da han blev udnævnt til Adjunct (209), se ovenfor bl. Overlærere Nr. 51.

48. Johannes Nicolai Agathon Madvig, f. 27. Febr. 1833 i Kbh., S. af Conferentsraad Johan Nic. Madvig. 1850 blev han fra Borgerdydskolen paa Christianshavn afsendt til Universitetet (laud.), tog 1851 den philosophiske Examen med Udmærkelse i alle Fag. Studerede derefter Retsvidenskab og blev efter tidligere at have underviist privat i Historie, Geographi og Mathematik 22. Aug. 1854 i Anledning af Adjunct Kjellerups Forflyttelse antaget som Timelærer i Geographi ved Metropolitanskolen, hvilken Underviisning han besørgede indtil Udgangen af Skoleaaret 1854—55, da hans Tjeneste ved Skolen blev overflødig derved at Timelærer Fogh, der var constitueret som Lærer, overtog et større Timeantal. D. 13. Juni 1857 tog han juridisk Emhedsexamen (laud.) og blev derefter Volontair under det slesvigske Ministerium, $^{22}/_{11}$ 1861 Cancellist. Den 26. Juni 1872 udnævntes han til Assessor i Kbh.s Kriminal- og Politiret.

Sml. Autobiographi i Metrop. Sk. Progr. 1855 S. 20.

49. Professor Christian Jürgensen, f. 19. Mai 1805 i Kbh., S. af Conferentsraad Lorents Jürgensen, R.* f. $^{1}/_{4}$ 1769, † $^{15}/_{5}$ 1859 i Kbh., kgl. Staldskriver, og Christiane Kirstine Hansteen, døbt i Lundby ved Nestved $^{3}/_{2}$ 1778, ∞ 1802, † $^{24}/_{11}$ 1841, blev 1823 dimitteret fra Metropolitanskolen (laud.), 1824 cand. philos. (udmærket), vandt 1827 Universitetets Guldmedaille for Besvarelsen

af den mathematiske Opgave, $15/4$ og $19/11$ 1828 cand. jur. laud. laud. s. A. Fuldmægtig ved Sportelkassererembedet i Søetaten (til Sept. 1837), 2. Juni 1832 Mag. i Kbh. ($10/5$ 1854 Dr. philos.), 4. Mai 1833 Lector i Mathematik ved Søetaten, 29. Sept. 1853 entlediget i N. med Ventepenge, da Posten blev inddraget. 19. Dec. 1834 Medlem af det kgl. danske Videnskabernes Selskab, $24/3$ 1835 til (titul.) Professor, 10. Nov. 1842 Meddirecteur for Livrente- og Forsørgelses-Anstalten, 17. Oct. 1842 Medlem af Directionen for den alm. Enkekasse, 28. Juni 1847 R.*, 23. Juni 1855 til Juli 1857 Lærer i Mathematik i Metropolitanskolens 7de Klasse, 8. Jan. 1857 tillige Professor i Mathematik ved Kbh.s Universitet, 28. Juni s. A. tillige Medlem af Bestyrelsen for det kgl. Theaters Enkekasse, 22. Nov. 1860 entlediget med Ventepenge som Medlem af Directionen for den almindelige Enkekasse, † 15. Dec. s. A.

∞ 16. Sept. 1842 Johanne Cathrine Kraft, f. $16/4$ 1815, † $15/4$ 1856 i Kbh., D. af Kapitain Christian Frederik Kraft og Johanne Elisabeth Mathilde Olrog.

Sml. Metrop. Sk. Progr. 1855 S. 20—21, 1856 S. 17—18, 1857 S. 18. Erslew F. L. 1, 806—8, Suppl. 1, 982—83.

50. Henrik Sophus Smith, f. 10. Sept. 1831 i Kbh., dep. 1851 fra Metropolitanskolen, 19. Aug. 1856 ansat som Timelærer ved Skolen, ved hvilken han 14. Juli 1863 blev Adjunct, se ovenfor bl. Overlærere No. 53.

51. Hans Peder Michael Rosing, f. 20. Nov. 1830 i Kbh. Optoges 1. Oct. 1841 i 1ste Cl. i Metropolitanskolen, fra hvilken han 1851 dimitteredes (1. Char.), $2/7$ 1852 tog han filosofisk Examen med Udmærkelse, antoges ifølge Ministeriets Skrivelse af 29. Dec. 1856 som Hjælpelærer i Metropolitanskolens 5. Cl. i Latin i Anledning af Adjunct P.J. Petersens Sygdom, hvilken Stilling han ved Skoleaarets Udgang efter eget Ønske atter fra- traadte. Tog 21. Juni 1858 philologisk-historisk Skole-

embedsexamen (h. ill. 38 P.). Se Hundrups philologiske Candidater, 2den Udg. Kbh. 1875 No. 47.

52. Frederik Kohlstedt Hviid, f. i Kbh., S. af Major Andreas Christian Hviid, f. 1790, dep. 1854 fra Metropolitanskolen (2den Char.), 1855 cand. philos., antoges 29. Dec. 1856 til at besørge Undervisningen i Tydsk i 3die Cl. under Adjunct P. J. Petersens Sygdom, 24. Jan. 1862 cand. theol. h. ill.

Sml. Metropolitansk. Progr. 1857 S. 17, 1858 S. 16—17.

53. Peter Edvard Holm, f. 26. Jan. 1833 i Kbh.. deponerede 1850 fra Metropolitanskolen (udmærket), tog ²⁹/₁₀ 1851 anden Examen ligeledes med Udmærkelse, underkastede sig ²²/₆ 1855 philologisk-historisk Skoleembedsexamen (laud. 51 P.), Blev ved Ministeriets Skrivelse af 24. Aug. 1857 antaget til som midlertidig Lærer ved Metropolitanskolen fra det nye Skoleaars Begyndelse at overtage Undervisningen i Latin i 3die Cl. samt Græsk i begge Afdelinger af 4de Cl. under Adjunct P. J. Petersens Dispensation, Ved Skoleaarets Slutning fratraadte han efter sit Ønske atter denne Undervisning. Se Hundrups philol. Candidater, 2den Udg. Kbh. 1875, No. 28 (S. 40—42).

54. Andreas Bryndum, f. 26. Aug. 1797 i Lyngø i Sjælland, hvor hans Fader Andreas Bryndum, der dep. 1792 fra Randers Sk., da var pers. Cap., † 1831 som Provst og Sgpr. i Marvede og Hyllerup i Sorø Amt. Hans Moder var Johanne Martine Vellejus Engberg. Han blev 25. Oct. 1808 optagen i 1ste Cl. i Kbh.s Kathedralskole, fra hvilken han 1815 afsendtes til Universitetet; ved examen artium erholdt han Characteren mg., 1816 aflagde han den philologisk-philosophiske Prøve og tog 23. Oct. 1820 theologisk Attestats (laud.), 1. Mai 1824 beskikkedes han til Adjunct ved den lærde Skole i Kolding, hvor hans Undervisningsfag især var Historie og Geographi, ¹/₇ 1851 erholdt han Prædikat af Overlærer. Ved Kolding Skoles Nedlæggelse 1856 afgik

han paa Ventepenge. Ifølge Ministeriets Skrivelse af $\frac{2}{12}$ 1857 overdroges det ham at besørge de ved Overlærer Espersens Befordring ledigblevne Timer i Historie i Metropolitanskolen. Denne Virksomhed fratraadte han atter ved Udgangen af Skoleaaret 1861—62. Han privatiserede derefter i Kbh. til sin Død $\frac{3}{7}$ 1871.

∞ Anna Cathrine Marie Elisabeth Gravenhorst, f. $\frac{6}{8}$ 1803 i Skjelskør, D. af Distriktschirurg Johan Christian Lorentz Gravenhorst i Kolding (tidligere $\frac{8}{5}$ 1801— $\frac{9}{3}$ 1821 i Skjelskør) f. $\frac{6}{3}$ 1765 i Kiel, † $\frac{25}{9}$ 1828, og Anna Cecilie Harboe, † $\frac{4}{9}$ 1804.

55. Johan Frederik Emil Kinzi, f. $\frac{29}{3}$ 1831 i Kbh., S. af afg. Restaurateur Georg Filip Kinzi og Justine Amalie Hansen, nød Undervisning i Mariboers Real-skole indtil 1850, arbejdede under Postvæsenet indtil 1855, $\frac{1}{11}$ 1855 ansat som fast Lærer ved Kjøbenhavns Almueskoler, siden $\frac{1}{1}$ 1858 Timelærer i Skrivning ved Metropolitanskolen.

∞ $\frac{28}{7}$ 1861 Klara Albertine Gorm, D. af afg. Kancelliraad, Toldkasserer Gorm.

56. Collaborator Otto Daniel Fibiger, f. 24. Novb. 1824 i Kbh., overdroges det under 19. Aug. 1858 i Anledning af Adjunct P. J. Petersens Helbredstilstand fra Skoleaarets Begyndelse midlertidigt at besørge 11 ugentlige Undervisningstimer i Dansk i 4de og 3die Cl. og Græsk i 4de Kl, 1860 beskikkedes han til Adjunct ved denne Skole. Se ovenfor bl. Adjuncter No. 112.

57. Cand. polyt. Peter Hansen, blev 19. Aug. 1858 antagen som interimistisk Timelærer i Tegning i de 3 nederste Classer.

58. Henning Frederik Feilberg Nutzhorn, f. 15. Novb. 1834 i Kbh., blev 1. Oct. 1844 indsat som Discipel i Metropolitanskolen, ved hvilken han i Oct. 1850 og Juni 1851 tog Afgangsexamen med bedste Character, tog 20. Juni 1852 den philosophiske Examen

(3 ug.), 21. Juni 1858 philologisk-historisk Skoleembedsexamen (laud. 47 P.) Vikarierede for Overlærer Krebs som Lærer i Latin i 6te og 3die Cl. i Metropolitanskoler fra $5/_{11}$ til $23/_{12}$ 1858. Se Hundrup: philol. Candidater. 2den Udg. Kbh. 1875, No. 46.

59. Johan Peter Bang, f. 11. Oct. 1836 i Kolding tog 1854 Afgangsexamen ved Horsens lærde Skole og blev udmærket saavel ved den som $16/6$ 1855 ved den philosophiske Examen; 24. og 25. Jan. 1859 underkastede han sig philologisk-historisk Skoleembedsexamen (laud. 50. P.) og 6. Apr. 1861 samme Examens praktiske Prøve (laud. 27 P.). 19. Aug. 1859 antoges han til at overtage 13 Timers ugentlige Underviisning i Metropolitanskolen i Anledning af Adjunct P. J. Petersens Sygdomsforfald, hvilken Underviisning han besørgede til 13. Novb. s. A. Se Hundrup: philol. Candidater, 2den Udg. Kbh. 1875 No. 18.

60. Gotfred Benjamin Rode, f. 9. Marts 1830 paa Vallø, er en Søn af Justitsraad Stiftsforvalter ved Vallø Stifts Godser Jørgen Reimer Gotfred Rode (der deponerede 1812 fra det Schouboeske Institut) og Jacobine Barbara Bartholdy. Deponerede 1847 fra Borgerdydskolen paa Christianshavn (laud.), $4/4$ 1849 og $14/4$ 1851 cand. philos. h. ill., var fra Nov. 1851 til Nov. 1852 vikarierende Lærer i Engelsk, Dansk og Sang i Metropolitanskolen, studerede derefter nordisk Sprog og var Lærer i Efterslægtsselskabets Realskole samt fra 1856 i den christianshavnske Borgerdydskole, 1. Apr. 1859 constitueret Lærer og Viceinspecteur paa Herlufsholm, hvor han gav Underviisning i Dansk og Svensk. $10/3$ 1864 tog han under det philosophiske Facultet Magisterconferents i nordisk Philologi, særlig dansk og svensk Literaturhistorie (admissus), blev $7/5$ 1866 Dr. philos. i Kbh., 1874 oprettede han paa afdøde Etatsraad Puggaards Landsted „Skovgaard“ ved Ordrup en Folkehøjskole,

som indviedes den 4. Novb. s. A., hvis Forstander han er.

∞ ⁹/₅ 1866 Rota Margrethe Lehmann, D. af Peter Martin Orla Lehmann, f. ¹⁹/₅ 1810, † ¹³/₉ 1860, og Annette Marie Bolette Puggaard, f. 1821, ∞ 1844, † i Juni 1849.

Sm. l. Ph. Weilbach kortf. Litteraturrex. S. 91, Autobiographi i Kbh.s Universitets Progr. til Reformationensfesten for 1866. Fædrelandet 1874 No. 257.

61. Sophus Christian Frederik Schandorph, f. 1836 i Ringsted, hvor hans Fader var Opsynsmand ved Befordringsvæsenet, tog 1855 Afgangsexamen ved Sorø Akademis Skole med 2den Character, 24. Juni 1856 philosophisk Examen (ug. mg. mg.) og ²⁷/₆ 1862 theologisk Examen med laud. Han overtog fra ¹/₁₀ 1867 til Aarets Udgang Adjunct Carøes Undervisningstimer i Fransk ved Metropolitanskolen, medens denne var i Paris.

62. Adjunct ved Flesborg lærde og Realskole Ferdinand Alexander Wulsteen besørgede fra ⁹/₄ til ⁷/₅ 1864 under daværende Adjunct Smiths Sygdomsforfald de fleste af dennes Undervisningstimer i Matematik ved Metropolitanskolen.

63. Collaboratør Johannes Helms, f. 8. Novb. 1828 i Søbymagle, dep 1847 fra Frederiksborg lærde Skole (laud.), tog ²⁰/₁₀ og ¹/₁₁ 1848 philosophisk Examen, 28. Jan. 1856 philologisk-historisk Skoleembedsexamen, ²⁹/₉ s. A. Collaborator ved Domsolen i Slesvig; besørgede fra ¹³/₁₂ 1864 til ¹⁶/₁ 1865 under Overlærer Fibigers Sygdomsforfald 5 af dennes ugentlige Undervisningstimer her ved Skolen.

64. Heinrich Theodor Andresen, f. 24. Aug. 1842 i Kbh., er en Søn af Værktøjmager Andreas Nicolai Andresen s. St. Han blev 23. Aug. 1854 optagen som Discipel i 3die Cl. i Metropolitanskolen, i hvilken han

1860 tog Afgangsexamen med 1ste Character med Udmærkelse; 8. Juni 1861 tog han philosophisk Examen med samme Udfald (3 ug.) Besørgede i samme Tid og Anledning som Forrige 16 ugentlige Timers Undervisning her ved Skolen.

65. Vilhelm Carl Ravn, f. i Helsingør, er en Søn af Regimentschirurg ved det borgerlige Artilleri s. St. Frederik Christian Kølpen Ravn, f. 1802 i Vejle, dep. 1821 fra Horsens Skole, † $\frac{5}{5}$ 1858 i Helsingør. Deponerede 1857 fra Frederiksborg lærde Skole, hvor han blev udmærket ved Afgangsexamen, d. 25. Juni 1858 erholdt han første Character ved den philosophiske Examen (ug.. mg.. mg.), 1865 tog han juridisk Embedsexamen (laud. h. ill.) og blev efter Prof. Berggreens Forslag ved dennes Fratrædelse ifølge Ministeriets Skrivelse af $\frac{8}{12}$ 1868, fra Jan. 1869 antaget som Syngelærer ved Metropolitanskolen, hvilken Stilling han paa Grund af sine øvrige Forretninger fratraadte i Dec. 1871.

66. Johan Martin Zeise, f. $\frac{2}{10}$ 1833 i Kbh., S. af William Christopher Zeise, Professor i Chemi ved Kjøbenhavns Universitet, f. $\frac{15}{10}$ 1789, † $\frac{12}{11}$ 1847, og Martine Brock, f. $\frac{12}{3}$ 1806, † $\frac{13}{3}$ 1875. I 1852 bestod han examen artium og tog det paafølgende Aar den philosophiske Examen med næstbedste Character. Dyrkede senere Musiken og blev $\frac{3}{1}$ 1872 ansat som Syngelærer ved Metropolitanskolen.

67. Adam Frederik Vivet Paulsen, f. i Nyborg $\frac{2}{1}$ 1833, S. af Strømtoldcontroleur Johan Aarslef Paulsen, † 1861 og Sophie Lovise Charlotte Wivet, blev privat dimitteret i Januar 1859 og tog samme Aars Sommer examen philos. (3 ug.). I 1866 tog han Magisterkonferents i Physik (adm. c. laude), blev $\frac{23}{8}$ 1873 Timelærer i Naturlære ved Metropolitanskolen, $\frac{7}{11}$ 1874 const. som Lærer ved s. Sk.

Rettelser og Tillæg til I—III.

- S. 38 L. 16 f. o.: $\frac{1}{4}$ 1869 l. $\frac{20}{3}$ 1869 (Dep. Tid.).
- 46 L. 6 f. n.: Hornemann l Bornemann.
- 104 L. 3 f. n.: Hansen l. Jensen.
- 113 No. 90 er ved en Fejltagelse ogsaa opført som No. 95.
- 176 tilføies;

222. Johannes Kaper, f. $\frac{28}{3}$ 1838 i Lindholm ved Tønder, S. af daværende Skolelærer, nu Forstander for en „Präparandenanstalt“ i Simmern ved Koblenz Ernst Lebrecht Kaper, f. $\frac{17}{9}$ 1815 og Anna Elisabeth Bufløb, f. $\frac{1}{3}$ 1811, † $\frac{12}{9}$ 1864. Han blev 1854 Discipel i Flensborgs Latinskole, hvorfra han 1857 dimitteredes til Kjøbenhavns Universitet med bedste Charakter. $\frac{11}{6}$ 1858 bestod han den filosofiske Prøve med første Charakter; og $\frac{25}{6}$ 1862 underkastede han sig den theologiske Embedsexamen, ved hvilken han ligeledes beholdt første Charakter (laud. i alle Fag). Den $\frac{8}{7}$ 1863 udnævntes han til Adjunct ved Flensborg lærde og Realskole, men blev allerede $\frac{29}{2}$ 1864 afsat af de af Preussen og Østerrig indsatte Civilkommissairer; $\frac{28}{10}$ s. A. afskediges han i Naade og med Pension af den danske Regjering. Fra den Tid af levede han i Kjøbenhavn og underviste især i Tysk i Mariboos og Melchiors Skoler. Han underkastede sig $\frac{2}{7}$ 1869 den katechetiske og $\frac{20}{12}$ 1870 den homiletiske Prøve og beholdt ved begge Prøver Characteren laud. $\frac{17}{9}$ 1873 konstitueredes han som Lærer ved Metropolitanskolen, hvor han den $\frac{14}{9}$ 1874 beskikkedes til Adjunct. Han har udgivet Grønbergs tysk-danske Haandordbog, fjerde forøgede og forbedrede Udgave 1866. Lorenzens tyske Stiløvelser.

fjerde forbedrede Udgave 1867. Dansk-Norsk-Tysk Haandordbog 1870. Tysk Læsebog for de høiere Klasser af Kaper og Simonsen 1872. Hjorts kortfattede tyske Sproglære, syvende omarbejdede Oplag 1872. Tysk Læsebog for de første Begyndere af Kaper og Simonsen 1873. Tysk Læsebog for Mellemlklasserne 1874. Schillers Wilhelm Tell, Skoleudgave med Anmærkninger 1875.

∞ 1, ²⁸/₁₀ 1863 Anna Cathrine Albertine Wensien, f. ¹⁷/₉ 1840, † ²⁰/₈ 1864, D. af Skolelærer C. Wensien i Flensborg og Catharine Jessien.

2, ²/₁₁ 1866 Mariane Petrine Branner, f. ²³/₉ 1844, D. af C. Branner, Sognepræst ved St. Pederskirken i Slagelse, f. ²⁶/₅ 1811 og Mariane Petrine Feilberg, f. ²⁷/₃ 1807, † ²/₁₂ 1857.

223. Adam Frederik Wivet Paulsen, S. foran blandt Timelærere Nr. 67.

Bogstavordnet Navnefortegnelse.

(Rectorer ere her betegnede med R., Conrectorer og Overlærere med O., Timelærere med T., Hørere og Adjuncter ere blot betegnede med No.)

	No.		No.
Aalborg, Niels Nielsen ...	20.	Bircherod, Jac. Jensen....	51.
Abrahams, Nicolai Chr.		Jens Jensen....	50.
Levin.....	T. 40.	Bjerregaard, Jens Bagge	
Aggerup, Nicol. Pet.....	151.	Friis	192.
Alsing, Andreas	142.	Bjørnschov, Niels Hansen	
Anchersen, Hans Pet... O.	25.	O.	16.
Andersen, Jens, se Suenius		Blichert, Pet. Knudsen ...	217.
Jonas	R. 5.	Bloch, Otto Diderik 158, O.	30.
Andersen, Heinrich		Borch, Ancher	121.
Theod.....	T. 64.	Jørgen	58.
Angel, Johan Villadsen T.	7.	Ole	53.
Arentzen, Chr. Aug. Emil	211.	Burchardsen, Hans	19.
Arensbach, Johan Jensen..	106.	Borgen, Bonoparte T. 16,	
Arvesen, (Kongelys), Lars..	103.	183, O. 43, R.	32.
		Bornemann, Henrik O. 14,	
Bagger, Eiler Madsen	92.	R.	22.
Jørgen Hansen ...	125.	Borring, Laur. Stephan T.	26.
Bang, Joh. Pet.....	T. 59.	Bredenberg, Andr. 119, O.	24.
Benzon, Peter	72.	Bring, Søren Mortensen ..	98.
Berg, Andreas.....	114.	Brunnemann, Chr. Emil ..	218.
Carl	201 O. 47.	Bruun, Jacob.....	73.
Bergendahl, Jens Jensen..	100.	Bryndum, Andr.	T. 54.
Jens Sørensen	71.	Bugge, Niels... ..	116.
Bergen, se Ped. Rasmussen		Bunde, Hans Olsen	35.
Berggren, Andr. Pet... T.	31.	Bybjerg, Niels.....	78.
Bergmann, Lor. Andr. Pet.	215.	Bygum, Chr.	85.
Bhie, Poul.....	47.		
Biilemann, Morten Johansen	157.	Carøe, Joh. Fred. Anton	
Birch, Fred. Chr, Carl		Martin	214.
O. 45 R.	33.	Christiernsen, Jens R.	6.

	No.		No.
Christoffersen, Hans.....	24.	Hammer, Jørgen ... 60, O.	13.
Dahl, Frederik Clemens		Lars Mortensen .	110.
Bendtsen..... T.	42.	Hansen, Claus	25.
Damstrøm, Jens Jacobsen.	84.	Hans	31.
Dichmann, Cornelius	162.	Hans	T. 4, 175.
Dreyer, Fred.	53.	Henning	2.
Eilertsen, Jørgen O. 10, R.	21.	Jacob	135.
Esaiasen, Hans	36.	Jacob	144.
Esbendorf, Hans Rasmussen	18.	Jac. Ludvig T. 5,	178.
Espersen, Johan Chr.		Jens	129.
Subcleff	196, O.	Knud, se Knud	
Estrup, Peder	150.	Hansen Veile.	
Evendorp, Henrik Morten-		Lorents Peter....	156.
sen	59.	Mathias	22.
Evendrup, se Evendorf.		Ole	1.
Faber, Nicol.....	177.	Peter	T. 57.
Fabricius, Jens Christian		Hee, Hans Jensen.....	79.
(Julin)..... T.	21.	Hegelund, Andr. Pedersen	
Fibiger, Otto Dan. T. 56	212.	R.	19.
Fogh, Carl Joh. T. 47, 209,		Heiberg, Ludv.	134.
O.	51.	Heininge, Jac. Olufsen ...	69.
Foss, Hans.....	83.	Helms, Johannes	T. 63.
Jacob	23.	Hemmer, Ludvig de.....	128.
Niels	82.	Hemmet, Iver Gregersen..	39.
Peder	R. 24.	Hemmingsen, Alexis....	28.
Friis, Jac. Jørgensen.....	148.	Henrichsen, Rud. Joh. Fred.	185.
Frølund, Andr..... R.	26.	Herlev, Chr. Christensen..	38.
Peter	19.	Herslev, Svend Borchmann	172.
Giede, Chr. Waagc.....	221.	Hersom, Pet.....	126.
Glud, Søren Petersen O. 17,		Hirnklov, Eiler Lauritzen	77.
R.	25.	Hjerrild, Henr. Nielsen O.	20.
Gottschalck, Hans.....	141.	Holbeck, Jens Andr. Chr.	
Gram,	140.	197, O.	49.
Hans..... O.	22.	Holm, Pet. Edv..... T.	53.
Grim, Jørgen	8.	Holsec, Laur. Chr.....	179.
Grønov, Torkel Rasmussen		Husum, Hans Andersen...	68.
94, O.	19.	Husvig, Hans Madsen ...	49.
Grønbech, Andr. Petersen		Høide, Fred. Kohlstedt T.	52.
90 (95)		Niels..... R.	7.
Gudenrath, Schack Just ..	133.	Hylling, Christ. Hansen ..	63.
Guldberg, Eggert Christ. T.	8.	Høegh-Guldberg, Fred. T.	2.
Fred. Heegh-, se		Højelse, Ped. Andersen...	75.
Høegh-Guldberg.		Højer, Jac.	131.
Hafniensis, Johannes	16.	Høren, Christen 11, se Chr.	
Hammer, Hans	109.	Mortensen Morsing.	
		Esbern.....	9.
		Jørgen	4.
		Laurens	7.
		Oluf.....	13.

	No.		No.
Hører, Søren.....	10.	Kruse, Peter.....	T. 29.
Høxbroe, Hans Jørgen....	154.	Krøyer, Henr. Nic.....	T. 19.
Ingerslev, Fred. Chr. 210,	187.	Kølichen, Casper, Jochum	O. 21.
Jacobsen, Carl Ulrik T. 11,	189.	Christian.....	97.
Fred. Vilhelm		Lange, Chr.....	87.
Steenstup... T.	30.	Langebech, And. Jacobsen	O. 3.
Jensen, Andreas.....	41.	Lassen, Jac.....	155.
Bernth Fred.	191.	Niels Chr. Nyborg	T. 22.
Ole, se Hansen.		T.	35.
Jerne, Jørg. Pallesen ..	O. 6.	Laub, Hieronymus 164, O.	35.
Jonæsen, Frands.....	R. 15.	Lemvig, Gregers Christi-	O. 12.
Jørgensen, Frands	R. 17.	ansen	O. 12.
Gregers, se Mor-		Leth, Chr Sørensen.....	56.
sing.		Liebenberg, Michael Fred.	O. 32.
Morten.....	O. 15.	Lindberg, Jac. Christian..	181.
Judichær, Søren Poulsen..	33.	Linderup, Hans Chr... O.	31.
Juul, Michael	123.	Londemann, Eduard.....	93.
Jürgensen, Chr.	T. 49.	Ludvigsen, Laur. se Vendel.	
Kaasbøl, Peter	130.	Lund, Joh. Chr.	T. 17.
Kallundborg, Søren Pedersen		Jørg. Fred.....	O. 41.
O. 8, R.	20.	Lunddahl, Andr. Pet.	199.
Kamphøener, Bernhard		Lydersen, Cort Jacobsen ..	136.
Caspar.....	T. 33.	Lycke, Lars....	O. 27, R. 28.
Kaper, Joh. 222 (i Tillæget).		Lyngbye, Søren	67.
Kern; Carl Chr. Christoph		Thomas Nielsen	54.
T. 37, 206, O.	54.	Lütken. Otto Diderik..	T. 10.
Kielsen, Fred. Chr. 170, O.	38.	Løve, Jesper Nielsen.....	108.
Sigurd Thorv. T.	36.	Madsen, Mads.....	45.
Kiilsgaard, Jens Chr... T.	42.	Madvig, Joh. Nic. Agathon T.	48.
Kinzi, Joh. Fred. Emil T.	55.	Marcussen, Carl Niels	
Kjellerup, Carl Emil T. 38,	204.	Eduard.....	190.
Kjøge, Anders Pedersen R.	8.	Mathiesen, Boy.....	T. 3.
Kleist, Søren Peter	139.	Mejer, Andr.	74.
Knudsen, Jacob.....	27.	Meisling, Simon..	174, O. 42.
Kofod, Berge Poscholan ..	149.	Meyer, Chr.....	120.
Hans Ancher 40, O.	40.	Pet. Krog, se Krog-	
Kongel, Erik Jensen	57.	Meyer.	
Kongelys, se Arvesen.		Michelsen, Mads.....	26.
Kraft, Joh. (Hans)....	R. 16.	Monrad, Fred.	155.
Krag, Andreas	11.	Morsing. Christen Mortensen	5.
Niels.....	R. 12.	Chr. Terkelsen R.	3.
Krebs, Conrad Pet. Julius		Gregers Jørgensen	42.
T. 24, 200, O.	50.	Mortensen, Niels se	
Krog-Meyer, Pet. . 166, O.	37.	Schjelderup.	
Krum, Jens Jac. . 171, O.	39.		
Kruse, Christoph. Jørgensen	117.		

	No.		No.
Mossin, Hans.....	118.	Petersen, Ped. Jac. T. 45,	52.
Moth, Ludv. Carl Jul.		208, O.	66.
Patrick	T. 41.	Søren	34.
Munthe, Caspar Fred. 124,		Petit, Charles Emil ... T.	220.
O.	26.	Pingel, Joh. Victorinus... 184.	
Christoph. Lud-		Plum, Pet. Andreas	216.
vigsen.....	O. 9.	Povelsen, Søren Ludvig ..	9.
Eiler Christoph.		Puerari, Nic.	T. 219.
Kaasbøl....	O. 33.	Pulich, Anton Fred.....	153.
Müller, Niels Jensen....	96.	Paaschou, Pet.	
Münster, se Mønster.		Rasmussen, Har. Valdem..	203.
Myhre, Joh. And.....	169.	(Nørringel.Ber-	
Meinichen, Jørgen à	64.	gen) Peder..	61.
Møller, Poul Martin	180.	Ravn, Vilh. Carl.....	T. 65.
Mønster, Gutzon Michael .	147.	Resen, Peter	52.
Mente, Bolle Herman.....	194.	Rhode, Jørgen, Subrector	
		Side	29.
Nannestad, Nic. Conrad T.	13.	Røde, Gotfred Benjamin T.	60.
Neuchs, Joh. Christoph. R.	29.	Roerslef, Ole Chr.	145.
Nielsen, Hans	40.	Roeskilde, Jens Pedersen..	70.
Michael	48.	Rosenberg, Andr.....	T. 20.
Morten.....	29.	Rosing, Hans Pet. Michal T.	51.
Niels	20.	Svend.....	T. 27.
Peder	R. 2.	Ryge, Joh. Chr.	104.
Nissen, Anders	137.	Sadolin, Jørg.....	O. 4.
Halvor Frode		Sahl, Laur.....	O. 28.
Høgh.....	188.	Salomonsen, Salom. ... T.	14.
Niels Lang 161,		Samsee, Ole Joh.....	160.
O. 29, R.	31.	Sassenberg, Dan.	113.
Nutzhorn, Henning Fred.		Scavenius, Laur.	R. 14.
Feilberg.....	T. 58.	Laur. Mortensen	17.
Nøring, se Ped. Rasmussen.		Schade, Clemens 107, O. 23,	
		R.	27.
Offesen, Oluf	R. 4.	Schandorph, Sopkus Chr.	
Olsen, Fred. Christ.....	187.	Fred.....	T. 61.
Jac. se Jac. Olufsen		Schjelderup, Niels Morten-	
Heininge.		sen... ..	O. 2.
Ostermann, Joh. Andr....	195.	Schjern, Niels Fred. Bernh.	176.
		Schorn, Pet. Theod. ... T.	23.
Pauli, Dan.	101.	Schouboe, Pet.	146.
Paulsen, Adam Fred. Wivet		Schov, Ole	88.
T.	67.	Schytte, Barthol. Chr....	105.
Pedersen, Hans	6.	Vilhelm	89.
Niels	14.	Skavenius, Laur. Mort., se	
Petersen, Alexander Chr. T.	32.	Scavenius.	
Anders (se Kjøge).		Smith, Henrik Sophus T. 50,	
Carl Ludv. T. 35,		213, O.	53.
202, O.	48.		
Hans	23.		

	No.		No.
Solgaard, Chr.....	91.	Tellese, Erik Nielsen	44.
Sorterup, Jul. Benjamin		Tostesen, Oluf.....	R. 10.
T. 28	198.	Toti.....	R. 1.
Stampe, Niels Jensen	65.	Undløse, Jesper Christensen	46.
Stub, Andr.....	122.	Ursin, Jørgen.....	O. 18.
Ivar	R. 13.	Vahl, Martin	T. 39.
Kjeld	37.	Varde, Jens	3.
Suenius, Jens Andersen...	30.	Veile, Knud Hansen... O.	7.
Svendsen, Andr.....	32.	Weinschenck, Georg Fred.	159.
Rasmus.....	O. 1.	Wellejus, Bertel.....	102.
Sverdrup, Georg.....	O. 36.	Whitte, Hans Kofod	193.
Syv, Peder Pedersen	62.	Wendel, Laur. Ludvigsen .	80.
Sæby, Hans Olufsen.....	21.	Wiberg, Joh. Andr. ...	T. 18.
Sørensen, Laur. Severin		Viberg, Hans Jensen ..	O. 11.
T. 46	207.	Wiinholt, Pet. Henr. Stybe	
Torchel	34.	T.	6.
Tang, Knud.....	152.	Villadsen, Laur.....	R. 18.
Terkelsen, Chr., se Morsing.		Wind, Ole	R. 18.
Poul.....	15.	Winding, Joh.....	165.
Tetens, Pet.....	138.	Peter Samuelsen	76.
Theicher, Rottiche Henr. .	127.	Rasmus Poulsen	43.
Theophilus, Olaus, se To-		Winther Steen	111.
stesen.		Volchersen, Fred.....	167.
Thomsen, Chr.....	T. 44, 205.	Worm, Chr.....	86.
Thorlacius, Chr. Pet. 163,		Wulsteen, Ferd. Alexander	
O.	34.	T.	62.
Skule Thordar-		Weldike, Jørgen.....	112.
son.....	R. 30.	Peter.....	143.
Thormøhlen, Jørg. Valerius	132.	Zahle, Ernst Sophus Vilh.	182.
Thorstensen, Ole, se To-		Zeise, Johan Martin ...	T. 66.
stesen.		Ørsted, Anders Sandøe	T. 25.
Thuesen, Laur.....	R. 9.	Søren Olsen.....	81.
Thune, Jac.	173.		
Thura, Laur. Petersen. O.	5.		
Thurah, Chr. Erik	T. 15.		
Tilemann, Johan Nic. .	T. 1.		

III.

EFTERRETNINGER

OM

METROPOLITANSKOLEN

FOR

SKOLEAARET 1874—75.

AF

F. C. C. BIRCH,
SKOLENS RECTOR.

I. Examiner.

1. Afgangsexamen 1874. Ifølge Ministeriets Bestemmelse i Skrivelse af 22de Mai f. A. afholdtes den skriftlige Prøve her, ligesom ved de øvrige lærde Skoler, den 15de, 16de og 17de Juni. Da det ved samme Skrivelse var tilkjendegivet, at Undervisningsinspecteuren dette Aar ikke vilde faae Leilighed til at overvære Afgangsexamen her ved Skolen, og at Ministeriet saaledes maatte have det overladt til Skolen overensstemmende med de gjældende Regler at anordne det Fornødne med Hensyn til den mundtlige Prøves Fastsættelse og Afholdelse, foretoges denne i Forbindelse med Skolens Hovedexamen i den i forrige Aars Program angivne Orden.

Opgaverne til de skriftlige Prøver vare følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet I (bunden Opgave): Byzants, Konstantinopel, Stambul. (Beliggenhed, Naturforhold, politisk Betydning.)

2. Udarbeidelse i Modersmaalet II (fri Opgave): Hvorledes forenes Kjærlighed og Straf?

3. Oversættelse fra Latin paa Dansk:

T. Livius in extremo libro quadragésimo quarto, quæ proxime post Persea, Macedonum regem, a L. Æmilio ad Pydnam victum acciderint, exponit; ex ea narratione excerpta sunt, quæ hic

subiicimus. Perseus ad Pieriam silvam via militari, frequentē agmine equitum et regio comitatu fugit. Simul in silvam ventum est, ubi plures diversæ semitæ erant, et nox appropinquabat, cum paucis maxime fidis via devertit. Equites, sine duce relictī, alii alia in civitates suas dilapsi sunt; perpauca ex iis Pellam, celerius quam ipse Perseus, quia recta et expedita via ierant, pervenerunt. Rex ad mediam ferme noctem errore et variis difficultatibus viæ vexatus est. In regia moesta Perseo, qui Pellæ præerant, Eulæus Euctusque et regii pueri præsto erant; contra ea amicorum, qui, alii alio casu servati, ex proelio Pellam venerant, quum sæpe accessiti essent, nemo ad eum venit. Tres erant tantum cum eo fugæ comites, Euander Cretensis, Neo-Boeotus, Archidamus Ætolus. Cum iis, iam metuens, ne, qui venire ad se abnuerent, maius aliquid mox auderent, quarta vigilia profugit. Secuti eum sunt fere quingenti Cretenses. Petebat Amphipolim; sed nocte Pella exierat. properans ante lucem Axium amnem traicere, eum finem sequendi propter difficultatem transitus fore ratus Romanis. Amphipolim quum iam fama pugnae pervenisset, concursusque matronarum in templum Dianæ ad exposcendam opem fieret, Diodorus, qui præerat urbi, metuens, ne Thraces, quorum duo millia in præsidio erant, urbem in tumultu diriperent, ab subornato ab se per fallaciam in tabellarii speciem homine litteras in foro medio accepit. Scriptum in iis erat, ad Emathiam classeni Romanam appulsam esse, agrosque circa vexari; orare præfectos Emathiæ, ut præsidium adversus populatores mittat. His lectis, hortatur Thraces, ut ad tuendam Emathiæ oram proficiscantur; magnam eos cædem prædamque, dissipatis passim per agros Romanis, facturos. Simul elevat famam adversæ pugnae, quæ si vera foret, alium super alium recentes ex fuga venturos fuisse. Per hanc causam Thracibus ablegatis, simul transgressos eos Strymonem vidit, portas clausit.

pueri, Pager. tabellarius, en Brevdrager. Emathia, et Landskab i Makedonien.

4. Latinsk Stil: Der er neppe nogen By i Grækenland, som giver et sørgeligere Exempel paa, hvor store Ulykker indbyrdes Had har bragt over Grækerne, end Plataeæ¹⁾, og dets Historie er derfor værd at kjende. Skjændt Plataeæ laa i Boeotien og var deelagtig i det boeotiske Forbund, vare Plataenserne dog ofte uenige med de øvrige Boeotere og især med Thebanerne.

som søgte at bemægtige sig Forrangen i Forbundet og tvinge de øvrige Byer til at adlyde dem, og de forbandt sig heller med Athenienserne. Vi troe ikke, at det er Nogen ubekjendt, med hvor stor Iver Plataenserne ene af alle Grækere ydede Athenienserne Hjælp i Slaget ved Marathon. Da Xerxes 10 Aar efter, efterat have nedsablet Leonidas og Lacedæmonierne ved Thermopylæ, var trængt ind i Boeotien og Thebanerne uden Kamp havde overgivet sig til ham, indtog han Plataæ og ødelagde det, som der fortælles, efter Thebanernes Tilskyndelse. Men da Plataenserne næste Aar havde kæmpet meget tappert mellem de øvrige Grækere i det Slag, der har faaet Navn af denne By, fordi det leveredes i dens Distrikt, og i hvilket Mardonius blev beseiret og hans Hær ødelagt, blev Plataæ gjenopbygget. I Begyndelsen af den peloponnesiske Krig beleirede Lacedæmonierne, som vare forbundne med Thebanerne, Plataæ, og da de efter langt Forsvar havde taget Byen, ødelagde de den i Bund og Grund, og den blev først gjenopreist efter Antalkidas' Fred, det er, efter Aar tre hundrede og syv og firs før Christi Fødsel, og stod ikke i mange Aar; thi Aar 374²⁾ overfaldt Thebanerne, da de havde erfaret, at Plataenserne havde i Sinde at modtage en atheniensisk Besætning, dem pludselig og tvang dem til at overgive Byen paa det Vilkaar, at de selv med Qvinder og Børn skulde drage bort. De vandrede da til Athen og Byen blev nedbrudt. Da Macedonerne efter Slaget ved Chæronea beherskede Grækenland, reistes atter Plataæ og led ikke oftere en lignende Ulykke.

1) Plataæ, Plataëarum. 2) Tallene skrives heelt ud med Bogstaver.

5. Arithmetisk Opgave:

1. At udvikle en almindelig Formel, hvorved $\sqrt{a + b\sqrt{-1}}$ ændres til Formen $\alpha + \beta\sqrt{-1}$, naar a, b, α, β ere reelle.

Formlen anvendes paa a) $\sqrt{p + \frac{1}{2}(p^2 - 1)\sqrt{-1}}$
og paa b) $\sqrt{2 - \sqrt{-8}\sqrt{-1}}$

I Resultaterne maa ingen anden Rodstørrelse end $\sqrt{-1}$ forekomme.

2. At bestemme de reelle Værdier af x og y , som tilfredsstille Ligningen

$$x + y\sqrt{-1} = \sqrt{y + x\sqrt{-1}}$$

6. Geometrisk Opgave: At fremsætte og bevise Egenskaberne ved de Firkanter, som kunne indskrives i en Cirkel.

I en saadan Firkant ere givne

Siderne $AB = 5$ og $BC = 3$, Diagonalerne $CA = 7$ og $BD = 8$. Hvilken Radius har da den omskrevne Cirkel? Hvor store blive Vinklerne ABC og ADC ? Hvilken Størrelse kunne Siderne AD og CD have? Hvor store blive Firkantens andre to Vinkler BAD og BCD ?

№	Candidaterne.	Udarb. i Modersm. I.	Udarb. i Modersm. II.	Latin (skriftlig).
1.	T. A. Juhl	Mg.	Mg.	Ug. $\div \frac{1}{6}$
2.	V. E. S. Heuningsen	Mg. $\div \frac{1}{3}$	G. $+\frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{6}$
3.	J. C. V. Rievers	Mg.	Mg. $+\frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{6}$
4.	H. Hammershaimb.....	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Mg. $\div \frac{1}{3}$	Tg. $+\frac{1}{2}$
5.	L. Wolfhagen	G.	G. $+\frac{1}{2}$	G. $\div \frac{1}{6}$
6.	N. Restorff	G. $\div \frac{1}{3}$	G.	G.
7.	J. H. P. Nielsen.....	Mg.	Mg. $\div \frac{1}{3}$	G. $\div \frac{1}{3}$
8.	G. D. Garde	G. $+\frac{1}{3}$	Mg.	G. $+\frac{1}{6}$
9.	C. F. L. Holmer	Tg.	G. $\div \frac{1}{3}$	G. $\div \frac{1}{6}$

I Bedømmelsen af Prøverne deltog udenfor Skolens Lærerpersonale: i mundtlig Latin Etatsraad Borgen, i Historie Cand. juris Bache, i Mathematik Cand. polyt. Mathiesen, i Naturlære Cand. mag. Hansen, i Hebraisk Cand. philol. Siesbye.

Udfaldet af Examen, til hvilken 9 Disciple havde indstillet sig, vil sees af nedenstaaende Charakterliste.

74.

	Arithmetik.	Geometri.	Naturlære.	Points.	Hoved- charakter.	Hebraisk.
88.	Ug. $\div \frac{1}{3}$	Ug.	Ug.	82	Første Charakter med Udmærkelse.	Ug.
$+\frac{1}{3}$	Mg. $+\frac{1}{3}$	Mg. $+\frac{1}{3}$	Ug. $\div \frac{1}{3}$	75	Første Charakter.	Mg. $+\frac{1}{3}$
$\div \frac{1}{3}$	Mg.	Mg. $+\frac{1}{3}$	Mg.	72	Første Charakter.	"
$\div \frac{1}{3}$	G. $+\frac{1}{6}$	G. $+\frac{1}{2}$	Mg.	66	Første Charakter.	"
$+\frac{1}{3}$	Mg.	Mg.	G.	67	Første Charakter.	"
$+\frac{1}{2}$	Mg. $+\frac{1}{6}$	Mg.	G. $+\frac{1}{3}$	67	Første Charakter.	"
$+\frac{1}{2}$	Tg. $+\frac{1}{3}$	G.	Mg.	63	Anden Charakter.	"
$+\frac{1}{2}$	G. $+\frac{1}{2}$	G. $+\frac{1}{6}$	Mg.	62	Anden Charakter.	"
$+\frac{1}{6}$	Tg. $+\frac{1}{2}$	G. $\div \frac{1}{3}$	Tg. $+\frac{1}{3}$	45	Anden Charakter.	"

2. Hovedexamen 1874. Den skriftlige Del af denne foretoges for 4de Klasses Vedkommende ifølge Ministeriets Bestemmelse i forømmeldte Skrivelse af 22de Mai f. A. den 15de og 16de Juni, for de øvrige Klasser den 29de og 30te s. M. Den mundtlige Del afholdtes i Tiden fra 1ste til 10de Juli overensstemmende med det i forrige Aars Program meddelte Schema.

Opgaverne til de skriftlige Prøver for 4de Klasse, der vare Skolen tilstillede fra Ministeriet, vare følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet: Brasilien. (Land, Frembringelser, Befolkning.)

2. Latinsk Stil: Cyrus undertvang¹⁾, efter at have overvundet Kroesus, de Grækere, der boede i Asien; men den første af Persernes Konger, der paaførte Grækerne Krig i Europa, var Darius Hystaspes' Søn. Han sendte en Hær tilsoes²⁾ til Attika; men denne Hær blev overvundet af Athenienserne under Miltiades' Anførsel ved Marathon. Ti Aar efter drog Xerxes med en stor Flaade og en umaadelig³⁾ Hær til Grækenland; men hvilken Skjæbne denne Hær og Flaade havde, vide I. Flaaden blev ødelagt af Grækerne ved Salamis og Æren for dette Slag tilkom⁴⁾ fremfor Alle Themistokles; Xerxes vendte, forskrækket ved dette Nederlag⁵⁾, tilbage til Asien. Det næste Aar blev Mardonius, hvem Xerxes havde efterladt i Europa med en Deel af Hæren, overvundet ved Plataæ af de forenede Grækere, hvilke Pausanias anførte⁶⁾. Det er bekjendt, at begge Anførere, Themistokles og Pausanias, siden havde en sørgelig Ende. Pausanias blev anklaget og dræbt i Sparta; Themistokles blev forvist⁷⁾ fra Athen og flygtede, da Athenienserne forfulgte ham, til Perserne, hos hvem han siges at have dræbt sig selv. Hvo undrer sig ikke her over Lykkens Omskiftelighed⁸⁾?

¹⁾ subigere. ²⁾ ο: paa Skibe. ³⁾ immensus. ⁴⁾ deberi, skyldes, tilkommer. ⁵⁾ clades. ⁶⁾ præesse. ⁷⁾ ejicere. ⁸⁾ varietas.

3. Arithmetik:

1. En Mand bruger 1 Pd. Røgtobak i 5 Dage. Han benytter en Blanding af 4 Pd. til 4 Mk. og 3 Pd. til 3 Mk. Pundet. Hvor meget koster hans Tobaksforbrug om Aaret?

2. Uden Logarithmer beregnes den nøiagtige Værdi af

$$\frac{\sqrt{27} \cdot \sqrt[4]{125} \cdot \sqrt[12]{7 + \frac{1}{3}} \cdot \sqrt[3]{6}}{\sqrt[3]{3 + \frac{3}{5}} \cdot \sqrt[6]{18}}$$

3. At søge Værdierne af x og y i Ligningerne

$$a^{x+y} = 2 \cdot a$$

$$(a^{2x})^y = 4 \cdot a$$

saavel i Almindelighed, som i det specielle Tilfælde, hvor $a = \frac{1}{2}$.

4. Geometri:

1. Siden i en regelmæssig Tolvkant er given i Længde; Tolvkanten konstrueres.

2. En Sekant og en Tangent til samme Cirkel skære hinanden.

Hvilke Sætninger gjælder der:

a) om Vinklen imellem dem,

b) om Stykkerne af Linierne,

og hvorledes bevises de?

En Linie AB af given Længde a berøres i sit ene Endepunkt B af en Cirkel. Igjennem det andet Endepunkt A er der trukket en ret Linie AM, som halverer Cirklen. Radien til Berøringspunktet deler Halveirklen i to Stykker, det ene dobbelt saa stort som det andet. Hvor stor er da Vinklen imellem AM og AB? Hvor stor er Cirkelns Radius og hvor stort det Stykke af AM, som ligger udenfor Cirklen?

Samtlige 4de Klasses Disciple bestode Examen med den i Lov af 1ste April 1872 § 5 givne Retsvirkning.

Efter tilendebragt Prøve opflyttedes af 5te Klasses 24 Disciple 22 i 6te Kl., af 4de Klasses 14 Disciple 12 i 5te Kl., af 3die Klasses 22 Disciple 17 i 4de Kl., af 2den Klasses 23 Disciple 20 i 3die Kl., af 1ste Klasses 50 Disciple 44 i 2den Kl.

3. Halvaarsexamen 1875. Den skriftlige Del foretoges den 22de og 23de Januar og bestod i dansk og fransk Stil, latinsk Version og mathematisk Udarbeidelse for 6te og 5te Kl.; dansk og latinsk Stil, latinsk Ver-

sion og mathematisk Udarbeidelse for 4de Kl.; dansk og latinsk Stil, fransk og latinsk Version for 3die Kl.; tysk, fransk og latinsk Version, latinsk Stil og Skrivning for 2den Kl. A og B; dansk Stil, tysk og fransk Version, Regning og Skrivning for 1ste Kl. Den mundtlige Prøve, ved hvilken foruden den examinerende Lærer Rector alene var Censor, afholdtes i Tiden fra 25de til 30te s. M. uden anden Afbrydelse i den daglige Undervisning end den, som Prøverne nødvendiggjorde. Gjensstandene for den vare: i 6te Kl. Historie og Naturlære, i 5te Kl. Oldnordisk, i 4de Kl. Tysk og Fransk, i 3die Kl. Matematik, i 2den Kl. A og B Naturhistorie, i 1ste Kl. Latin.

II. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Disciplenes Antal 142. Efter den Tid ere foruden de foran nævnte 9 Candidater, der dimitteredes til Universitetet, endvidere 12 Disciple udgaaede, nemlig: af 5te Kl. A. G. Lund og C. A. T. Scherfig, af 4de Kl. C. N. Starcke, af 3die Kl. H. H. Lund, J. C. L. Castella, T. Eibe og J. L. Myhre, af 2den Kl. A C. D. Scherfig, N. C. Rosenløv og J. E. Been, af 2den Kl. B C. C. V. Sass og V. J. G. Frisch. Derimod ere 24 nye optagne, saa at Skolen for Tiden tæller 145 Disciple, hvilke efter den sidst afholdte Maanedscensur (for April) ere ordnede i de forskjellige Klasser saaledes, som efterstaaende Liste udviser. Disciplene af den mathematisk-naturhistoriske Retning ere betegnede ved en Stjerne. Ved de nyoptagne Disciple er tilføiet Fødselsdag og Fødselsaar samt i Parenthes Fædrenes Stilling.

VI Klasse.

1. H. E. Barner*. 2. J. H. T. Gad. 3. L. K. B. Sveistrup. 4. F. A. O. Stilhoff*. 5. J. C. Volqvartz. 6. V. C. Bernth. 7. P. E. Benzon. 8. J. C. A. Jansen. 9. C. J. B. Hagen. 10. K. T. C. Hornemann. 11. R. S. Gram. 12. E. U. G. Ernst*. 13. C. T. Ussing. 14. A. E. V. Jørgensen. 15. G. A. K. Evers. 16. V. Schultz. 17. R. Blom. 18. L. C. Djørup. 19. J. F. Lund. 20. A. C. J. Bornemann. 21. U. H. Wældike. 22. J. F. Dahl.

V Klasse.

1. H. C. Begtrup. 2. J. L. Lunddahl. 3. J. L. A. Kolderup-Rosenvinge*. 4. C. A. G. A. Sandberg. 5. A. Buntzen. 6. J. Caroc*, f. $12/6$ 1859 (Oberst af Fodfolket C.). 7. E. H. Lund. 8. R. S. Bergh. 9. A. G. L. Lehmann*. 10. H. H. Schou*. 11. H. C. A. Glud. 12. L. V. Thomsen*. 13. C. Castenskjold.

IV Klasse.

1. A. B. Drachmann. 2. J. H. M. Haase. 3. H. H. Schmidt. 4. A. V. Bølling. 5. V. L. Nielsen. 6. A. Castenskjold*. 7. C. O. J. Liebe. 8. A. S. Ørsted. 9. F. Wolff. 10. N. H. Raaschou*. 11. J. H. Ahlberg. 12. J. C. J. Müller*. 13. J. Hammershaimb*. 14. C. S. Ryder. 15. H. Bille-Top. 16. P. Meldahl*. 17. V. Levy.

III Klasse.

1. C. V. Ravn*. 2. C. V. M. Madsen. 3. C. A. Blume. 4. A. Holmer*. 5. J. P. V. Clausen. 6. F. Tutein*. 7. A. E. Christiansen. 8. C. C. Søderberg. 9. J. T. Thomsen*. 10. J. M. D. Lehmann. 11. H. V. Kramp*. 12. V. R. Braag*.

13. J. Djørup. 14. P. E. Sporon. 15. C. A. V. Engelhardt*. 16. J. T. Krag. 17. E. J. Anger*, f. $1\frac{4}{3}$ 1861 (Sognepræst A. til Horslunde og Nordlunde paa Lolland). 18. O. T. N. B. Kauffmann*. 19. S. T. Nielsen. 20. C. S. Ulrich*. 21. K. V. Schou. 22. E. W. Norrie*. 23. C. L. Kraft*, f. $2\frac{5}{8}$ 1860 (Commandeur i Flaaden K.). 24. A. W. Hansen*.

II Klasse A.

1. W. J. Krüger. 2. S. E. L. S. Høyer. 3. C. V. Meldahl, f. $7\frac{1}{3}$ 1862 (Directeur f. d. kgl. Kunstakademi, Etatsraad M.). 4. H. K. K. Sveistrup. 5. V. P. Trier. 6. C. P. Gammelgaard. 7. K. E. Tulinius. 8. A. P. Vedel. 9. D. C. Braag. 10. J. Gottschalk. 11. R. F. C. P. Rubow. 12. K. G. Knudsen. 13. C. F. G. Thorkelin. 14. C. J. Carøe. 15. E. F. Kinzi. 16. V. Pfaff, f. $30\frac{1}{11}$ 1860 (Distriktslæge i Nordgrønland P.). 17. C. A. Lorck. 18. V. C. A. Jøhnke. 19. O. S. Hansen. 20. E. Ulrik. 21. J. F. Jacobsen. 22. E. V. C. F. L. Reventlow, f. $2\frac{5}{4}$ 1861 (afg. Hofjægermester Greve R. paa Pederstrup). 23. J. E. Lehmann. 24. R. J. Schou.

II Klasse B.

1. E. F. Bergmann. 2. J. C. Leuning. 3. A. V. Scharf. 4. A. L. Duus. 5. H. T. Olrik. 6. P. T. Raaschou. 7. V. G. D. F. Richter. 8. J. P. Traustedt. 9. O. H. E. Holck. 10. P. E. Kolde-rup-Rosenvinge. 11. S. F. Stein. 12. R. G. Harboe. 13. E. Tutein. 14. N. F. Ravn. 15. J. G. F. Holck. 16. B. B. Salomon. 17. M. F. Haxthausen. 18. V. Hertel. 19. J. K. C. Wroblewsky. 20. T. F. Bruun. 21. C. Koppel. 22. J. A. L. O. Wolff, f. $19\frac{1}{7}$ 1861 (Overauditeur W.).

I Klasse.

1. A. A. Krebs, f. $\frac{1}{4}$ 1863 (Overlærer ved Metropolitanskolen K.).
2. A. L. Schou, f. $\frac{22}{8}$ 1863 (Contoirchef i Indenrigsministeriet S.).
3. J. C. C. Hammerich.
4. O. V. Lehmann, f. $\frac{11}{8}$ 1863 (Oberst L.).
5. A. V. S. From, f. $\frac{8}{1}$ 1862 (Bogholder under Justitsministeriet F.).
6. G. V. E. H. H. Grüner, f. $\frac{9}{2}$ 1862 (Artillericapitain, Kammerjunker G.).
7. L. N. Meyer, f. $\frac{12}{2}$ 1863 (Glarmester M.).
8. H. C. Faber.
9. S. A. Bille.
10. A. M. C. Riise, f. $\frac{8}{5}$ 1861 (Malermester, Capitain R.).
11. J. J. Späth, f. $\frac{7}{2}$ 1862 (Postmester, Capitain S. i Stege).
12. G. E. A. Herz, f. $\frac{14}{8}$ 1863 (afg. Civilingenieur H. i Wien).
13. M. J. M. Tvermoes.
14. N. P. A. Bauditz, f. $\frac{12}{1}$ 1863 (Capitain i Livgarden, Kammerjunker B.).
15. F. Herholdt.
16. A. G. Norrie, f. $\frac{6}{4}$ 1862 (Bogbindermester N.).
17. N. P. E. Christiansen, f. $\frac{30}{10}$ 1862 (Høker C.).
18. H. E. Wulff, f. $\frac{17}{3}$ 1862 (Capitain i Flaaden W.).
19. A. S. F. Petersen, f. $\frac{23}{2}$ 1863 (Apotheker P.).
20. V. A. N. G. Schack.
21. C. V. A. Thaning, f. $\frac{27}{2}$ 1863 (praktiserende Læge T. i Tjørnelunde).
22. V. C. J. M. Lund, f. $\frac{7}{6}$ 1862 (Legationsraad L.).
23. R. C. J. Hecksher, f. $\frac{8}{2}$ 1862 (Capitain af Fodfolket H.).

III. Lærerpersonalet.

Ved kgl. Resolution af 14de September 1874 blev den hidtil constituerede Lærer her ved Skolen, forhenværende Adjunct ved Flensborg lærde og Realskole

Cand. theol. Johannes Kaper allernaadigst beskikket til Adjunct ved Metropolitanskolen.

Paa Ministeriets derom nedlagte Forestilling behagede det Hans Majestæt Kongen under 19de s. M. at benaade Skolens Rector med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Ved allerhøjeste Resolution af 1ste October 1874 blev constitueret Lærer Cand. philol., Dr. philos. Johan Victorinus Pingel allernaadigst beskikket til Adjunct ved Skolen.

Under 7de November s. A. blev hidtilværende Time-lærer Cand. mag. Adam Frederik Wivet Paulsen af Ministeriet constitueret som Lærer ved Skolen.

IV. Undervisningen.

1. Det nu snart forløbne Skoleaar er det første, i hvilket Bestemmelserne i Anordningen af 5te August 1871 § 2 og § 4 have været gennemførte i alle Skolens Klasser.

De ugentlige Undervisningstimers Fordeling paa de forskjellige Lærefag vil sees af efterstaaende Tabel, paa hvilken F., S. og M. betegner henholdsvis Fællestimerne og de for den sproglig-historiske og for den mathe-matisk-naturvidenskabelige Retning særlige Timer.

Fagene.	I.	II.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Sum- ma.
	B.	A.	S.F.M.	S.F.M.	S.F.M.	S.F.M.	S.F.M.	
Dansk	3	2	2	2 1	2 1	4	4	21
Tydsksk	2	2	2	2	2	"	"	10
Fransk	3	3	3	2	2	3	3	19
Engelsk	"	"	"	"	"	2	2	4
Latin	6	8	8	7	8	9	8	54
Græsk	"	"	"	5	5	6	6	22
Religion	2	2	2	2	"	"	"	8
Historie	2	3	3	2	2	3	4	19
Geografi	2	2	2	1	2	"	"	9
Mathematik og Teg- ning	6	5	5	5 2	5 2	10	10	50
Naturhistorie	2	2	2	2	2	3	"	13
Naturlære	"	"	"	2	2 3	5	3 5	20
Skrivning	2	1	1	"	"	"	"	4
Sang	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	4
Gymnastik	4	4	4	4	4	4	4	28
Ialt ugentlige Timer	36	36	36	5 31	5 5 31	5 18 18 18	17 19 15	295

Undervisningens Fordeling mellem Lærerne har været følgende:

1. Rector: Dansk Stil og Latin i VI Kl.,
Græsk i V Kl. 15 Timer.
2. Overlærer Krebs: Dansk i I Kl. og II
Kl. A, Latin i I og IV Kl. 19 —
3. Overlærer Fogh: Geografi i I—IV Kl.,
Naturhistorie i I—V Kl. 22 —
4. Overlærer, Inspector Smith: Matematik
i II Kl. B, IV og VI Kl. 22 —

5. Overlærer Kerrn: Latin i II Kl. A og III Kl., Græsk i III og IV Kl.	25	Timer.
6. Adjunct Bergmann: Latin i II Kl. B, Historie i I—VI Kl.	27	—
7. Adjunct Pullich: Matematik i II Kl. A, III og V Kl.	22	—
8. Adjunct Dr. philos. Pingel: Dansk i V og VI Kl., Latin i V Kl., Græsk i VI Kl.	22	—
9. Adjunct Kaper: Dansk i III og IV Kl., Tydsk i I—IV Kl., Religion i I—III Kl.	24	—
10. Const. Lærer Giede: Dansk i II Kl. B, Fransk i I—VI Kl., Engelsk i V og VI Kl.	25	—
11. Const. Lærer Paulsen: Matematik i I Kl., Naturlære i III—VI Kl.	26	—
12. Timelærer Kinzi: Skrivning i I og II Kl.	4	—
13. Cand. philos. Zeise: Sang	4	—
14. Lieutenant Andersen: Gymnastik	26	—
15. Krigsassessor Svane: Gymnastik	6	—

Efter Rectors Indstilling blev Adjunct Bergmann ved Ministeriets Skrivelse af 31te Mai d. A. paa Grund af Sygdom fritagen for Besørgelsen af sine Forretninger ved Skolen fra 21de s. M. at regne indtil næste Skoleaars Begyndelse og hans Undervisningstimer fordelte mellem const. Lærer Giede og Cand. juris N. Bache som Vicarier, saaledes at Førstnævnte har overtaget Latin i II Kl. B, Sidstnævnte Historie gennem hele Skolen.

2. Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede i de forskjellige Fag:

Dansk.

I Kl. Wulffs Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Følgende 6 Digte ere lærte udenad: „Loke skaffer Aser Klenodier hos Dværgene“, „Fiskernettets Oprindelse“, „Gefion“, „det gamle Sværd“, „Følke“,

„Kong Harald og Islændingen“. Bojesens Sproglære til „Ordstillingen“ er læst og repeteret. I Reglen 1 Stil om Ugen (i alt 36). — II Kl. B. Winkel-Horns og Borchsenius's Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Følgende 6 Digte ere lærte udenad: „Bonden fra Lemvig“, „Sven Due“, „Roeskilde bygges“, „Elverkongen“, „Vort Modersmaal“, „et romersk Æsel“. Bojesens Sproglære repeteret. 1 Stil om Ugen (i alt 35). — II Kl. A. Samme Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Følgende 4 Digte ere lærte udenad: „Morten Borup“, „Tordenskjold“, „den firbenede Proletar“ og „Fjeldspringet“. Bojesens Sproglære repeteret. 1 Stil om Ugen (i alt 35). — III Kl. Oehlenschlägers Nordens Guder og Njals Saga ere læste. Den nordiske Mythologi er gennemgaaet efter Arentzens og Thorsteinssons Bog. 2 Stile om Maaneden (i alt 18). Disciplene af den matematisk-naturvidenskabelige Retning have desuden læst de 6 første og 7 sidste Sange af Iliaden i Wilsters Oversættelse og gennemgaaet den græsk-romerske Mythologi efter Dorphs Bog. — IV. Kl. Af Holberg er læst: „den politiske Kandestøber“, „Erasmus Montanus“ og „Peder Paars“; af Oehlenschläger: „Hakon Jarl“; af Heiberg: „Valgerda“ og „Syvsoverdagen“. 2 Stile om Maaneden (i alt 18). Græsk Mythologi efter Tregder indtil Heroerne. Disciplene af den matematisk-naturvidenskabelige Retning have desuden læst de 7 sidste Sange af Iliaden samt 21—24de Sang af Odysseen i Wilsters Oversættelse. Af J. Petersens „Billeder af Livet i Oldtiden“ ere flere Afsnit blevne oplæste og gennemgaaede. — V Kl. Den danske Literaturs Historie i det 18de Aarhundrede. 2 Stile om Maaneden (i alt 18). Wimmers oldnordiske Læseborg S. 1—26; det Vigtigste af Sammes oldnordiske Formlære. — VI Kl. Den danske Literaturs Historie i det 19de Aarhundrede. 13 Stile. Wimmers oldnordiske Læsebog S. 26—72,

105—132; læst og repeteret det Vigtigste af Sammes oldnordiske Formlære.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Wimmers oldnordiske Læsebog S. 1—72, 105—132.

Tydk.

I Kl. Kapers Læsebog for Mellemklasserne S. 1—71. Hjorts kortfattede tydske Sproglære ved Kaper § 16—105. Holbechs og Petersens Materialier § 1—9 og § 16. 8 Hjemmestile. II Kl. B og A. Fibigers Læsebog S. 102—155, 287—304, 329—334. Hjorts Grammatik ved Kaper § 93—140. Holbechs og Petersens Materialier § 28—29, 31—48. 8 Hjemmestile. — III Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser, Prosa: S. 1—35, 79—104, 116—128, Poesi: S. 17—38. Som Maanedslæsning samme Bog S. 36—79, 105—116, 128—158. Formlæren efter Simonsens Grammatik. Holbechs og Petersens Materialier mundtligt: § 41—51, 54 A. 1—2, b. 8 Hjemmestile. — IV Kl. Schillers Maria Stuart, Akt 4—5. Goethes Prosa, Schulausgabe von Schäfer, 1ste Abth. S. 1—90. Goethes Hermann und Dorothea. Schillers Wilhelm Tell. Formlæren efter Simonsen, Syntaxen efter Dietat. Holbechs og Petersens Materialier ere brugte til mundtlig Oversættelse. 6 Hjemmestile.

Fransk.

I Kl. Sicks Læsebog, 2den Afdeling S. 1—55. Formlæren efter Ingerslev. Sicks Materialier, Nr. 1—19. 23 Hjemmestile. 9 Dictatstile. — II Kl. B og A. Samme Læsebog S. 31—92, 184—197. Formlæren efter Ingerslev. Sicks Materialier Nr. 20 c—25; repeteret Nr. 1—20 b. 20 Hjemmestile, 9 Dictatstile. — III Kl. Samme Læsebog Side 81—92 og 148—234; som Maanedslæsning Xavier de Maijstre's *les*

prisonniers de Caucase og la jeune Sibérienne. Formlæren efter Ingerslev. Borrings Stiløvelser, 2den Afdeling Nr. 7—32. 22 Stile. — IV Kl. Sicks Læsebog, 3die Afdeling S. 196—291, 298—304; som Maanedslæsning 200 Sider af samme Bog. Formlæren efter Ingerslev. Borrings Stiløvelser, 2den Afdeling Nr. 7—23, 53—65. 12 Stile. — V Kl. Dels paa Skolen dels som Maanedslæsning er læst af Sicks Læsestykker for de øverste Klasser, 3die Hefte, 60 Sider, Molières *Tartuffe*, Racines *Esther*, Beaumarchais's *Le barbier de Séville*, Prosper Mérimée's *Colomba* og begyndt paa Guizots *Histoire de la civilisation en Europe*. Formlæren repeteret og det Vigtigste af Syntaxen gennemgaaet efter Ingerslev. Sicks Materialier, 1ste Hefte, ere benyttede til mundtlig Oversættelse. 35 Stile. — VI Kl. Dels paa Skolen dels som Maanedslæsning er læst Sicks Læsestykker for de øverste Klasser S. 108—143 og S. 154 til Enden, Racines *Athalie*, Chateaubriands *Atala* og *le dernier Abencérage*, Xavier de Maistre's *Voyage autour de ma chambre* og *le lepreux*, O. Feuillet's *le village*. Ingerslevs Grammatik. 40 Stile.

Engelsk.

V Kl. Listovs Elementarbog. Sammes Udvalg af engelske Forfattere, 1ste Hefte S. 1—37 og 56—81. Rosings engelske Formlære. — VI K. Listovs Udvalg af engelske Forfattere, 1ste Hefte S. 81—102, 2det Hefte S. 3—64, 79—90. Repeteret det i forrige Aar Læste: 1ste Hefte S. 3—37, 56—81.

Latin.

I Kl. Kerrns og Krebs's Læsebog er læst og repeteret til S. 31, St. 3. Af Magvigs Sproglære er læst den til Læsebogen svarende Del. Siden Slutningen af September Maaned er skrevet en Stil om Ugen (i alt

22). — II Kl. B. Af Kerrns og Krebs's Læsebog er læst og repeteret fra 3die Afsnit Nr. 3 til Bogens Ende. Af Cornelius Nepos er læst og repeteret: Lysander, Alcibiades, Thrasybulus, Konon og Dion; af Cæsars Gallerkrig 2den Bog. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret og af Ordføjningslæren er læst og repeteret § 177—271. I Reglen 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil om Ugen, hvortil er benyttet Forchhammers Stiløvelser (i alt 42 skriftlige Stile). Kerrns og Krebs's Ordfortegnelse er benyttet. — II Kl. A. Af Kerrns og Krebs's Læsebog er læst og repeteret de latinske Stykker i de 3 sidste Afsnit, medens de danske ere benyttede til mundtlig Stil. I Alt 38 skriftlige Stile. Alt øvrigt som II Kl. B. — III Kl. Cæsars Gallerkrig, 1ste Bog; Sallust's Jugurtha til Kap. 63; af Ovids Forvandlinger (Blochs Udg.): Verdensaldrene, Deucalion, Io, Phaëton. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret, af Ordføjningslæren §§ 177—261 repeterede og desuden læste §§ 261—339. I Reglen 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil om Ugen, hvortil er benyttet Kerrns „Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin“ (i alt 39 skriftlige Stile). Kerrns og Krebs's Ordfortegnelse er benyttet. — IV Kl. Ciceros 4 catilinariske Taler; Livius's 5te Bog; Virgils Aeneide, 4de Bog. Af Grammatikken ere „Talordene“ og „Pronominerne“ repeterede, af Ordføjningslæren er repeteret forfra til § 374. 2 Stile om Ugen (i alt 65); 6 Timer ere anvendte til mundtlig Stil. — V Kl. S. 4de Bog af Ciceros Anklagetalere mod Verres; Sammes *Cato major*; Livius's 5te Bog; Virgils Æneide, 3die Bog; Horats's Oder, 4de Bog med *carmen seculare*; Sammes Breve, 2den Bog. Cursorisk er læst Sallust's Jugurtha og omtrent 1000 Vers af Ovids Forvandlinger. Madvigs Sproglære læst og repeteret. Hver Uge 1 Stil (mundtlig) eller en Version (i alt 20 Stile og 12 Versioner). — VI Kl. S. Tacitus's Annaler, 1ste Bog;

Ciceros Tusculaner, 1ste Bog; Quintilians 10de Bog; 3die Bog af Horats's Ode og 2den Bog af hans Breve (med *ars poetica*); de i Madvigs Udvalg af latinske Digteres Arbejder optagne Digte af Catul. Cursorisk er læst Ciceros Tale for Milo og omtrent 600 Vers af Virgils Æneide, 6te Bog. Bojesens Antiquiteter og Tregders Literaturhistorie læste udtogsvis. En Gang om Ugen Øvelse i mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin. 10 Versioner.

Til Afgangsexamen opgive Candidaterne: 1ste Bog af Ciceros Tusculaner; 10de Bog af Quintilian; Ciceros Taler for det Maniliske Lovforslag, for Digteren Archias, Ligarius og Kong Dejotarus; Livius's 4de Bog og 1ste Bog af Tacitus's Annaler; 2den Bog af Virgils Æneide; de i Madvigs Udvalg optagne Digte af Catul; Horats's Breve (med *ars poetica*); Sammes Ode, 2den og 3die Bog.

Græsk.

III Kl. S. Bergs Forskole til Læsning af Græsk; det 1ste og 2det Kapitel af 1ste Bog af Xenophons Anabasis. Tregders Formlære delvis. — IV Kl. S. Xenophons Anabasis, 2den Bog fra Kap. 2 og 3die Bogs 1ste Kap.; Odysseens 9de og 10de Bog. Tregders Formlære repeteret og adskilligt nyt medtaget. — V Kl. S. Xenophons Erindringer om Sokrates, 1ste Bog; Herodots 1ste Bog til Kap. 131; Platons *Apologia Socratis*; Iliadens 16de og 17de Bog. Tregders Formlære repeteret; Madvigs Ordføiningslære læst udtogsvis. Christensens græske Statsantiquiteter. Tregders Mythologi. — VI Kl. S. Herodots 1ste Bog; Platons Euthyphron og *Apologia Socratis*; Iliadens 11te og 12te Bog; Æschylos's Perser. Det Vigtigste af Madvigs Ordføiningslære repeteret; ligeledes Christensens græske Stats-

antiquiteter og Tregders Mythologi. Tregders Literaturhistorie læst udtogsvis.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Herodots 1ste og 9de Bog; Xenophons Erindringer om Sokrates, 4de Bog; Platons Euthyphron, *Apologia Socratis* og Kriton; Iliadens 9de, 10de, 11te og 12te Bog; Æschylos's Perser.

Religion.

I Kl. Balslevs Katechismus § 1—54. Assens's mindre Bibelhistorie: det gamle Testamente. 8 Psalmer. — II Kl. B og A. Balslev: § 82—115. Assens's større Bibelhistorie: det nye Testamente. 11 Psalmer. — III Kl. Balslevs Katechismus. Assens's større Bibelhistorie. — (Udenfor Skolen have to af IV Klasses Disciple, A. Bølling og A. S. Orsted, deltaget i Pastor C. Møllers „Religions-Cursus for Latinere“.)

Historie.

I Kl. Oldtidens Historie efter Blochs „Lærebog i Historien til Brug for Realskoler“. Det Vigtigste af den gamle Geografi efter Kønigsfeldt. — II Kl. B og A. Middelalderens og den nyere Historie indtil den franske Revolution efter Blochs foranførte Lærebog, med Forbigaaelse af de tre nordiske Rigers Historie fra Christian II's Flugt (Bogens II Del, S. 71—132). — III Kl. Blochs Lærebog, 2den Del S. 71—132 og S. 139—229. — IV Kl. Det Samme som III Kl. — V Kl. Oldtidens Historie efter Thriges mindre Lærebog, Middelalderens efter Blochs større. Hovedpunkterne af den gamle Geografi efter Kønigsfeldt. — VI Kl. Repetition af hele Historien efter Thriges og Blochs Lærebøger.

Geografi.

I Kl. Thriges Lærebog for de højere Klasser: Europa fra Danmark til Storbritanien og Irland. — II

Kl. B og A. Samme Bog: Europa fra Storbritanien og Irland til Enden, Asien indtil Forindien. — III Kl. Samme Bog: Asien, Afrika og Amerika indtil Vestindien. — IV Kl. Velschows Geografi: alle Verdensdelene.

Arithmetik.

I Kl. Smiths Arithmetik: Indledning og Art. 1—91. Opgaver paa Tavlen. Øvelser i Brøk- og Decimalregning. — II Kl. B og A. Samme Bog: Art. 92—116 samt praktisk: Ligninger af 1ste Grad med 1 Ubekjendt. Mange Opgaver. Regning: Anvendelse af Proportioner (Regula de tri, Delingsregning). — III Kl. Samme Bog: Art. 115—138 samt Øvelser i Løsning af Ligninger af 2den Grad og af 1ste Grad med flere Ubekjendte. Regning: Anvendelse af Proportioner (Regula de tri, Delingsregning, Rentesregning). — IV Kl. Samme Bog: Art. 139 til Enden. Mange Opgaver dels hjemme dels paa Tavlen. Regning: blandede Øvelser. — V Kl. M. Steens „Ren Mathematik“: hele det lovbestemte Pensum. Mange Opgaver dels paa Tavlen dels hjemme. — VI Kl. M. Samme Bog: repeteret hele det lovbestemte Pensum. Mange Opgaver dels hjemme dels paa Tavlen.

Geometri.

I Kl. Smiths Geometri: Art. 1—52. — II Kl. B og A. Samme Bog: Art. 53—143. — III Kl. Samme Bog: Art. 144—191. — III Kl. M. Geometrisk Tegning: Problemer. — IV Kl. Samme Bog: Art. 192 til Enden. — IV Kl. M. Geometrisk Tegning: Problemer. — V Kl. M. Petersens Trigonometri. Sammes Metoder og Theorier til Løsning af geometriske Constructionsopgaver, 1ste Kap. og Tillæg. Mange Opgaver. Geometrisk Tegning: Problemer. — VI Kl. M. Ramus's Stereometri med flere Ændringer og Forbigaaelser. Petersens „Analytisk Plangeometri“.

Repeteret det hele Pensum i Geometri. Mange Opgaver dels hjemme dels paa Tavlen. Projectionstegning.

Naturlære og Astronomi.

III Kl. M. Holtens „Naturens almindelige Love“ forfra til Lyset S. 181, overensstemmende med Ministeriets Program. Jørgensens Chemi: forfra til S. 30. — IV Kl. M. Holten: Læren om Varmen, Magnetismen og Elektriciteten, samt Repetition af forrige Aars Pensum efter Ministeriets Program. Johnstrups Chemi med enkelte Forandringer. — V Kl. S. Holten: forfra til Læren om Lyset. Jørgensens Astronomi: det første Kapitel. — V Kl. M. Ørstedes „Naturlærens mekaniske Del“ fra Læren om Bevægelsen til Bogens Ende. Holten: S. 232—306 med mange dicterede Tilføjelser. Jørgensens Astronomi: 1ste Kapitel med Anvendelse af de sfæriske Grundformler. — VI Kl. S. Holten: S. 232 til Enden, samt repeteret forrige Aars Pensum. Jørgensens Astronomi: fra tredje Kapitel til Enden, samt repeteret det hele Pensum. — VI Kl. M. Holten: S. 232 til Enden med mange Tilføjelser, samt repeteret forrige Aars Pensum. Meteorologi efter Dictat. Jørgensens Astronomi læst og repeteret med Anvendelse af de sfæriske Grundformler og en Del andre Tilføjelser.

Undervisningen i Fysik*) har været ledsaget af følgende Forsøg samt Anvisninger til Brug af Instrumenter (— en Stjerne foran betegner dem, der have været særlige for Afdelingerne M —):

Vægtstænger. Forsøg til Tyngdepunktets Bestemmelse. Cardans Ophængning. Dobbeltkegle paa et Skraaplan. Fin Vægtskaal. Tridser og øvrige mekaniske Potenser. Skrue uden Ende. *Sfærometer. Trykkets Forplantelse i lukkede Kar.

*) Forsøgene i Chemi ville blive meddelte i næste Aars Program.

Pascals Kar. Segners Vandhjul. Vægttab i Vand. Flydevægte. Haarrørsfænomener. *Ligevægtsfigurer af Vædskehinder. Torricellis Forsøg. Forskellige Barometre. Paavisning af Mariottes Lov. Luftpumper. Vejning af Luften. Magdeborgske Halvkugler. Blæresprængning. Heronsflasken. Fortætningspumpen. Vandpumpen. Hæverter. *Vandets Indsugning af Luftarter. Forsøg med Atwoods Faldmaskine. Faldet i lufttomt Rum. Paavisning af Svingningsplanets Uforanderlighed ved Foucault's Pendul. Forsøg med Centrifugalmaskinen. Mariottes Stødmaskine. Vandspring fremkaldt ved Vandtryk. Interferens af Bølger i et elliptisk formet Kar. Forsøg med Monochorden. Tandhjul til Tonehøjdens Bestemmelse. *Cagniard la Tours Sirene. Klangfigurer af Sand og Hexemel paa kvadratiske og runde Plader. Læbe- og Tungepiber. Resonans ved Rør. Stød ved Stemmegafler og Orgelpiber. *Ritchies Lysmaaler. *Vinkelspejle. *Heliostaten. *Billeddannelse ved sfæriske Spejle. *Lysets Brydning i Prismer. *Fuldstændig Tilbagekastning. *Linsebilleder. *Lysets Farveadspredelse. *Spektroskopet. *Prismatisk Solbillede med frauenhoferske Linier. *Spektre af glødende Luftarter i geisslerske Rør. *Enkelte og sammensatte Mikroskoper. *Kikkerter. *Gregorys Speilteleskop. Udvidelse af Luftarter og faste Legemer. Kuldeblandinger. Vandets Afkøling under Frysepunktet og pludselige Frysning. Vandhammeren. Kulde ved Fordampning af Æther. Kryoforen. Kogning i lufttomt Rum. Maaling af mættede Dampes Tryk under Kogepunktet. Leidenfrost's Fænomen. Newcomens Dampmaskine. Almindelig Dampmaskine. Brandspejle. *Mellon's thermoelektriske Apparat. Varmeudvikling ved Knaldluftflammen. Naturlige og kunstige Magneter. Magnetiske Grundforsøg. Kompasnaal. Heldningsnaal. Dannelsen af kunstige Magneter. Elektrisk Pendul. Elektricitet ved Fordeling. Elektroskop. *Coulombs Snoningsvægt. Forsøg over Virkningen af Spidser og Flammen. Almindelig Elektricermaskine. *Carrés Elektricermaskine. Franklins Tavle. Leidnerflasken. Elektrofor. Elektriske Gnister i luftfortyndet Rum. Virkninger af den elektriske Udladning. Gnistens Hastighed paavist ved Rotation af en Skive i et mørkt Værelse. *Maaleflasken. *Bohnenbergs Elektroskop til Paavisning af Elektricitet ved Berøring. Daniells, Bunsens og Groves Apparater. Adskillelse af Vand og Opløsning af Kobbervitriol. Varmeudvikling ved Strømme. Kullyset. Ørsted's Forsøg. Multiplikatoren. *Tangentboussole. Elektromagneter.

Ampères Grundforsøg. *Rotationer af Strømme om Magneter. *Baslows Hjul. En mindre Inductionsmaskine. *Ruhmkorffs Inductionsmaskine. Magnetoelektrisk Inductionsmaskine. Thermoelektriske Apparater. Elektriske Telegrafapparater. *Fugtighedsmaalere af Saussure, Daniell og Regnault. *August's Psychrometer.

Til Undervisningen i Astronomi er benyttet en sort bevægelig Kugle paa Stativ samt en Himmelglobus med Horizont. Endvidere have Disciplene af 5te og 6te Klasse besøgt det astronomiske Observatorium.

Naturhistorie.

I Kl. Lütkens Begyndelsesgrunde (Lærebog Nr. 2): Krybdyrene, Padderne og Fiskene. Strøms Planterigets Naturhistorie: Blomsterplanterne i Almindelighed. — II Kl. B og A. Strøm: Blomsterplanterne (32 Familier). — III Kl. Lütken: Leddyrene og Bløddyrene; dog ere Smaakrebsene oversprungne. — IV Kl. Lütken: hele Bogen med Undtagelse af de Familier, der ere trykte med Petit. Vaupells Planterigets Naturhistorie: hele Bogen med Undtagelse af de Familier, der ere trykte med Petit, og med Udeladelse af flere Partier af Planteanatomien og Plantefysiologien. — V Kl. M. Foghs „Geologiens Hovedsætninger“ er fuldstændig gennemgaaet.

I Geologi og Mineralogi har der i Aar for første Gang været meddelt Undervisning paa Grundlag af foranførte af Skolens Lærer i Naturhistorie udgivne Lærebog. Der har dertil været anvist tre ugentlige Timer, hvilket har givet 112 virkelige benyttede Timer. Af disse have de 88 været anvendte til forklarende Foredrag over Lærebogen (S. 3—27 8 Timer, S. 27—49 9 Timer, S. 49—73 7 Timer, S. 73—81 9 Timer, S. 81—93 7 Timer, S. 93—119 11 Timer, S. 119—135 10 Timer, S. 136—162 15 Timer, S. 163—183 10 Timer, S. 183—188 2 Timer), ved Hjælp af de i Fjor og i Aar af Skolen anskaffede Samlinger, 6 til Besøg i Universitetets mineralogiske Museum (især for at benytte Mineralsamlingen) og 18 til Repetitorier over det læste.

Tiden har altsaa været rigelig tilstrækkelig til at gennemgaae hele Bogen med det tilføjede Afsnit om Metaller og Ædelstene. Disciplene i denne Klasseafdeling have nylig afsluttet deres Undervisning i Zoologi og Botanik samt Geographi; de have end videre begyndt et Cursus i Physik og Chemi (uorganisk) og ville for Fremtiden have faaet en Oversigt over begge disse Videnskaber allerede før deres Indtræden i Klassen. De møde derfor vel forberedte paa at deltage i en Undervisning, som i en væsentlig Grad støtter sig til disse Fag, saaledes som Geologien gjør det. Der har derfor heller ikke paa noget Punkt vist sig nogen Mangel paa Evne til Forstaaelse, og den ræsonnerende Behandlingsmaade, som har været anvendt, synes at have slaaet godt an, hvad der ogsaa kunde ventes af Disciple i denne Klasses Alder. Skolens Lærer er ogsaa overbevist om, at de fleste af Klassens Disciple have faaet et rigtigt Syn paa Geologiens Methode, at de have forstaaet dens Hovedsætninger, og at de have erhvervet sig en nogenlunde fyldig Kundskab om den fædrelandske Jordbunds Beskaffenhed og Oprindelse. Det er omtrent det, som han i Fortalen til sin Bog har troet at burde opstille som Opgave for en Undervisning, der i Følge Skoleloven ikke skal afsluttes med en Afgangsexamen, og det forløbne Aars Erfaring har vist ham, at dette Maal kan naaes. Det ringe Antal Disciple (5) i denne Klasseafdeling, den jævne Flid, den gode Villie og Nyhedens Interesse have i Forening baaret Undervisningen gennem de Vanskeligheder, som Fagets exceptionelle Stilling frembyder. Men naturligvis, venter eller forlanger man, at Disciplene ved Aarets Afslutning skulle have et stort Fond af positive Kundskaber inde, hvad enten det nu gjælder Enkeltheder ved Formationsrækkerne og deres Forsteninger eller Stenarters og Mineraliers Sammensætning, saa strækker en saadan Undervisningsmethode ikke til, saa maa der repeteres og atter repeteres, saa maa Samlingerne stadig gennemgaaes, og saa maa en endelig Examens Betydning staae som en Advarsel for den efterladne eller tankeløse Discipel. Skolens Lærer har imidlertid selv fraraadet at gjøre Faget til et Afgangsfag, skjönt det stod klart for ham, at der maatte tabes meget i den exacte Tilegnelse af Enkelthederne, og skjönt han i en Afhandling i Skolens Program for 1866 om den berømte Skole i Eton stærkt havde fremhævet det mislige ved at stille enkelte Fag hen i Skolen i en afvigende og fredløs Stilling. Han bevægedes derfor af pædagogiske Grunde, dels Hensynet til det betænkelige i

det stadig voxende Antal af Examens-Fag i Skolen og dels Frygten for, at Faget, hvis det fik Fodfæste som Afgangsfag, skulde antage et Omfang og tilrive sig en Betydning, som stod i Misforhold til dets Anvendelighed som Dannelsesmiddel i Skolen. Men han kan ikke skjule for sig selv, at en betydelig Forøgelse af Discipelantallet i de matematiske Afdelinger vil kunne i en ikke ringe Grad forandre denne Undervisnings Charakter og svække dens Udbytte, og at det i saadant Tilfælde fortjente at tages under Overvejelse, om Faget ikke hellere burde henlægges som Afgangsfag til 6te Klasse alene.

V. Videnskabelige Samlinger.

I. Skolebibliotheket.

Siden Afslutningen af den i forrige Aars Beretning meddelte Fortegnelse har Skolens Bogsamling modtaget følgende Tilvæxt:

- Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. 5 B. 4. H. Kbh. 1874.
- og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek, udg. af C. Bruun. 2. B. 4. H. Kbh. 1874.
- Acta fratrum arvalium. Restit. et illustr. G. Henzen. Berol. 1874.
- Apici Cæli de re coquinaria libri X. Ed. C. T. Schuch. Ed. 2. Heildelbergæ 1874.
- Apollodori bibliotheca. Ex recogn. R. Hercheri. Berol. 1874.
- Archiv für Naturgeschichte, herausgeg. von F. H. Troschel. 40. Jahrg. 2—4. H. Berlin 1874—75.
- Pädagogisches, herausgeg. von Dr. Krumme. 16. Jahrg. 5—10. H. Stettin 1874.

- Arentzen, Kr., Baggesen og Oehlenschläger. 1813—15. Kbh. 1874.
- Aristoteles de arte poetica liber. Rec. I. Vahlen. Berol. 1874.
- Bach, H., Geologische Karte von Central-Europa. Stuttgart 1868.
- Bartholdy, K. Mendelssohn, Geschichte Griechenlands. 2. Th. Leipzig 1874.
- Bernhardi, T. v., Geschichte Russlands in den Jahren 1814—31. 2. Th. 1—2. Abth. Leipzig 1874—75.
- Blümner, H., Technologie u. Terminologie der Gewerbe u. Künste der Griechen u. Römer. 1. B. 1 H. Leipzig 1874.
- Bréal, M., Quelques mots sur l'instruction publique en France. Paris 1873.
- Brock, P., Numismatiske Undersøgelser betræffende den senere romerske Keisertid. Kbh. 1874. (Doctordisp.)
- Bruun, C., Det store kgl. Bibliotheks Stiftelse I Anledning af Bibliothekets tohundredaarige Jubilæum. Kbh. 1873.
- Cantù, Cesare, Verdenshistorie, frit bearbejdet ved E. Holm og Ph. Weilbach. 30—35. H. Kbh. 1874—75.
- Ciceronis, M. Tullii, de imperio Gn. Pompeii oratio. Til Skolebrug udg. af V. Voss. Christiania 1874.
- de finibus bonorum et malorum libri V. Erkl. von Dr. H. Holstein. Leipzig 1873.
- Tusculanarum disputationum libri V. Erkl. von O. Heine. 2. Aufl. Leipzig 1873.
- — Recogn. et explan. Dr. R. Kühner. Ed. Vta. Hannoveræ 1874.
- Claussen, V., Fædrelandshistorie for Borger- og Almueskoler. Kbh. 1874.
- Curtius, E., Göttinger Festreden. Berlin 1864.
- Dahl, H., Dansk Hjelpeordbog. 5. H. Kbh. 1874.
- Danmarks, Norges og Sverigs Historie med ca. 1000 Illustrationer. 85—90. H. Kbh. 1874—75.
- Darwin, Ch., Menneskets Oprindelse. Paa Dansk ved J. P. Jacobsen. 1—6. H. Kbh. 1874—75.

- Epistolographi græci. Rec. R. Hercher. Paris 1873.
- Erdmann, E., Populær Geologi (jemta Mineralogi). Stockholm 1874.
- Eriksen, A. E., Norske Stilopgaver. Christiania 1874.
- Erslev, Ed., og A. Feddersen, Naturens Bog. II. Planteriget. Kbh. 1874.
- Fenger, C., Om Mavekræft. Kbh. 1874. (Doctordisp.)
- Fogh, C., Geologiens Hovedsætninger. Med 125 Illustrationer. Kbh. 1874.
- Fortegnelse over Viborg Kathedralskoles Bogsamling. Kbh. 1871.
- Fortschritte, Die, der Physik. XXVI. Jahrg. 1. H. Berlin 1874.
- Fra alle Lande. Et Maanedsskrift for nyere Reisebeskrivelser o. s. v. Udg. af L. Zinck. 1874, April—Decbr. Kbh.
- Fra Videnskabens Verden. Almenfattelige Smaaskrifter af danske og norske Videnskabsmænd. 1. R. Nr. 6. — 2. R. Nr. 7—10. Kbh. 1874—75.
- Freybe, Dr. A., Das Meklenburger Osterspiel. Bremen 1874.
- Frigell, Dr. A., Livianorum librorum primæ decadis emendandæ ratio. Upsaliæ 1875. (Dissert. acad.)
- Progymnasmata. Ups. 1875.
- Oratiunculæ Suecano—Latinæ. Ups. 1875.
- Gad, A., Om de sympathiske Øienaffectioner. Kbh. 1874. (Doctordisp.)
- Geijer, F. G., Samlade Skrifter. 5—14. H. Stockholm 1874—75.
- Gertz, M. C., Studia critica in L. Annæi Senecæ dialogos. Hauniæ 1874. (Doctordisp.)
- Gude, L. Den hellige Nadvere. 1. Afd. Kbh. 1874. (Doctordisp.)
- Hammerich, F., De episk-kristelige Oldkvad hos de gotiske Folk. Kbh. 1873. (Universitetsprogr.)
- Hansen, P. C. V., Sætninger om Integraler af explicite Differentialer og af Differentialligninger. Kbh. 1874. (Doctordisp.)
- Hermansen, C., Betragtninger, fremkaldte ved Spørgsmaalet

om Integriteten af Jobs Bog. Kbh. 1874. (Universitetsprogr.)

Herodotos. Erkl. von Dr. K. Abicht. 1—5. B. Leipzig 1869—73.

Hildebrand, H. H., De förhistoriska folken i Europa. 3—4. h. Stockholm 1874.

— Folkens tro om sina döda. Stockholm 1874.

Holberg, L., Epistler. Udg. med oplysende Anmærkninger af Chr. Bruun. 1—4. B. Kbh. 1865—73.

Holm, E., Danmark-Norges udenrigske Historie fra 1791 til 1807. 1. D. Kbh. 1875.

Homers Odyssee, erkl. von Dr. K. F. Ameis. 2. B. 1. H. — 5. Aufl., besorgt von Dr. C. Hentze. Leipzig 1873.

Jacobsen, L., Om Resection af Hofteledet. Kbh. 1874. (Doctordisp.)

Isokrates, Ausgewählte Reden, Panegyricus und Areopagiticus, erkl. von Dr. R. Rauchenstein. 4. Aufl. Berlin 1874.

Jung, C. F., Exempelsamling til Indøvelse af nogle af de vigtigste Regler i den franske Syntax. Kbh. 1874.

Iversen, A., Hypertrophia prostatae. Kbh. 1874. (Doctordisp.)

Lanfrey, P., Napoleon den Førstes Historie. Oversat fra Fransk af N. Bache. 12—16. H. Kbh. 1874—75.

Livii, T., ab urbe condita libri. Erkl. von W. Weissenborn. 1. B. 1. H. 6. Aufl. Berlin 1875. — 2. B. 4. Aufl. Berlin 1874.

Lorenz, L., Kortfattet Naturlære. 2. Udg. Kbh. 1874.

Love og Expeditioner vedkommende Kirke- og Skolevæsen. Samlede og udgivne af H. V. Skibsted. Ny Række. 2. H. Kbh. 1874.

Löffler, Dr. E., Haandbog i Geografien. 1—4. H. Kbh. 1874—75.

Martensen, Dr. H., Socialisme og Christendom. Kbh. 1874.

Maurer, K., Island von seiner ersten Entdeckung bis zum Untergange des Freistaats. München 1874.

Nielsen, O., Kjøbenhavns Diplomatarium. 2. B. 4. H. Kbh. 1875.

- Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder. 1873 Nr. 2—3. — 1874 Nr. 1. Kbh.
- Overskou, T., Den danske Skueplads i dens Historie. 6. D. 6—8. H. Kbh. 1874—75.
- Paludan-Müller, C., De første Konger af den oldenborgske Slægt. Kbh. 1874.
- Paulsen, A., Naturkræfterne. 10—11. Lev. Kbh. 1874—75.
- Publii Syri sententiæ. Rec. A. Spengel. Berol. 1874.
- Quintiliani institutionis oratoriæ libri XII. Rec. C. Halm. P. I—II. Lips. 1868—69.
- — liber X. Erkl. von E. Bonnell. 4. Aufl. Berlin 1873.
- Ranke, L. v., Geschichten der romanischen und germanischen Völker von 1494 bis 1514. 2. Ausg. Leipzig 1874.
- Rundschau, Deutsche. Herausgeg. von I. Rodenberg. I. Jahrg. 1—8. H. Berlin 1874—75.
- Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse, udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 1870—74. Kbh. 1874.
- Samlinger, Danske, for Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie, udg. af Chr. Bruun, O. Nielsen og S. Birket Smith. 2. Række. 3. B. 4. H. — 4. B. 1—2. H. Kbh. 1874—75.
- Sammendrag af statistiske Oplysninger angaaende Kongeriget Danmark. Udg. af det statistiske Bureau. Nr. 6. Kbh. 1874.
- Schleicher, A., Compendium der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen. 3. Aufl. Weimar 1871.
- Schmidt, Dr. K., Geschichte der Pädagogik. 3. Aufl. besorgt durch Dr. W. Lange. 1. B. 13—21. Lief. Cöthen 1874—75.
- Smith, S. Birket, De tre ældste danske Skuespil. Kbh. 1874.
- Storm, G., Sagnkredsene om Karl den Store og Didrik af Bern. Udg. af den norske historiske Forening. Kristiania. 1874.
- Tabelværk, Statistisk. 3. Række. 26—27. B. Kbh. 1873—74.

- Tacitus, Annalen. Schulausgabe von Dr. A. Dräger. 1—2. B. Leipzig 1873—74.
- Agricola. Recogn. et illustr. F. Kritzius. Ed. III. Berol. 1874.
- Tidsskrift, Botanisk, udg. af den botaniske Forening i Kjøbenhavn. 2. Række. 3. B. 3. H. — 4. B. 1—2. H. Kbh. 1874—75.
- Nordisk, for Filologi og Pædagogik. Ny Række. 1. B. 2—4. H. — 2. B. 1 H. Kbh. 1874—75.
- Historisk. 4. Række. 4. B. 3. H. Kbh. 1874.
- — Udg. af den norske hist. Forening. 3. B. 2. H. Kristiania 1874.
- for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. 5. Række. 3—5. H. Kbh. 1874—75.
- Nyt, for udenlandsk theologisk Litteratur. Udg. af Dr. H. N. Clausen. 1874. 2—4. H. Kbh. 1874.
- Pedagogisk. Utg. af H. F. Hult och E. G. F. Olbers. 1874, 3—6. h. — 1875, 1—3. h. Stockholm.
- Theologisk, udg. af Dr. C. Kalkar. 1874, VI—XII. — 1875, I—IV. Kbh.
- Tuxen, J. C., Den danske og norske Sæmgt. 9—14. Lev. Kbh. 1874—75.
- Webster, Dr. N., Complete dictionary of the English language, throngly revised and improved by C. A. Goodrich and N. Porter. London. (1864).
- Verhandlungen der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. I. B. Nr. 4—10. — II. B. Nr. 1. Berlin 1874—75.
- Wiese, Dr. L., Das höhere Schulwesen in Preussen. II—III. Berlin 1869—74.
- Virgils Aeneide. Erkl. v. K. Kappes. 1. H. Aeneis I—III. Leipzig 1873.
- Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin, herausgeg. von Dr. W. Koner. 9. B. 2—6. H. — 10. B. 1. H. Berlin 1874—75.
- für das Gymnasialwesen. Herausgeg. von H. Bonitz, W. Hirschfelder, P. Rühle. Neue Folge. 8. Jahrg. 6—12. H. — 9. Jahrg. 1—3. H. Berlin 1874—75.

Desuden har Bibliotheket gennem Ministeriet modtaget Programmer fra de danske og svenske lærde Skoler og højere Realskoler for 1874, fra de norske lærde Skoler for 1873, — Anmeldelser af Forelæsninger og Øvelser ved Kjøbenhavns Universitet i Foraars- og Efteraars-Halvaaret 1874, — Fortegnelse over de 151 Studerende, som i 1874 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet, — Liste over de Studerende, som i 1874 have taget den filosofiske Examen.

2. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget med følgende Gjenstande:

1. Foræret fra Universitetets mineralogiske Museum: en Samling Sten- og Jordarter til Oplysning om Danmarks geognostiske Beskaffenhed, Doppeltspath fra Eskefjord paa Island, sejeformig Sandsten fra Wildenstein i Tyskland; af Dr. med Hornemann: Adipocire fra Assistenskirkegaarden; af Telegrafist Nielsen i Japan: Hyalonema Sieboldi (Stilk med Læderkoral og Rokkeæg). — Lyseklyne fra Vardeegnen.
2. Kjøbte: Salamandra maculosa, Salmo fario (Unge), begge i Spiritus. En Samling Krystalmodeller af slebet Glas. En Samling Forsteninger fra Faxe og fra Sild. En Række Mineralier til Oplysning af Mineraliernes fysiske Egenskaber.

Desuden har Samlingen været underkastet det sædvanlige Gjennemsyn.

VI. Regnskabsvæsenet.

(De vedfœiede Poster henvise til det lærde Skolevæsens Budget.)

A. Skolekassens Regnskab.

Post	Indtægt.	Kr. Ø.
1. Jordebogsindtægter for 1874:		
a. Arvefæsteafgift. Intet		
b. Tiendeindtægter.....	9,922 Kr. 34 Ø.	
c. Indtægter af Kirker og Præstekald.....	3,019 — 92 —	
d. Jordskyld.....	45 — 77 —	
	<hr/>	
	12,988 Kr. 3 Ø.	
Deri afgaaer:		
Skatter af Tiender m v.....	180 — 16 —	
	<hr/>	
	Overskud...	12,807. 87
3. Renter af Skolens Kapitalformue.....		1,038. „
4a. Skolecontingenter m. m.:		
a. Skolepenge	19,645 Kr. 99 Ø.	
b. Indskrivningspenge	220 — „ —	
c. Gebyr for Testimonier	86 — „ —	
	<hr/>	
		19,951. 99
8. Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter		„ „
	<hr/>	
	Summa Indtægt...	<hr/> <hr/> 33,797. 86
	Udgift.	
2. a. Lønninger til de faste Lærere		24,571. 33
b. Honorar for Inspection og Tilsyn med Samlingerne		900. „
c. Pedellens Løn		464. „
d. Personlige Tillæg til Lærerne som Godtgørelse for Tab af Andel i Skolepengene ...		1,880. „
3. Til Lærere uden fast Ansættelse og til Timeundervisning.....		2,593. 74
5. a. Bibliotheket, foruden Renten		
86 Kr. af den samme tilhørende		
Kapital, stor 2,151 Kr.....	538 Kr. 52 Ø.	
b. Den naturhistoriske Samling..	26 — 83 —	
c. Den fysiske Samling	133 — 83 —	
	<hr/>	
		699. 18
	Lateris...	31,108. 25

Post	Kr.	Ø.
	Transp....	31,108. 25
6. a. Bygningsudgifter:		
1. Til aarlige Vedligeholdelsesarbejder.....	1,099.	97
2. Istandsættelser	1,435.	66
b. Leieudgifter for Skolelokaler.....	160.	"
c. Inventariets Vedligeholdelse	594.	5
7. a. Brændselsforødenheder	1,286 Kr. 33 Ø.	
b. Belysning	54 —	" —
	<hr/>	1,340. 33
8. Skatter og Afgifter (udenfor Jordebogsvæsenet)..	50.	86
9. Regnskabsføringen.....	720.	"
13. Forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter:		
b. Rengjøring.....	596 Kr. 2 Ø.	
c. Porto, Protokoller, Skrivema-		
terialier og Afskrivning	330 — 22 —	
d. Programmer og Skoleheite-		
ligheder.....	343 — 86 —	
e. Andre Udgifter	5 — 5 —	
	<hr/>	1,275. 15
14. Til Undervisning i Skydevaabens Brug.....	"	"
	<hr/>	Summa Udgift... 37,784. 27
Naar hermed sammenholdes Indtægtssummen...	33,797.	86
	<hr/>	fremkommer en Merudgift for 1874—75 af... 3,986. 41
Men da Skolen har modtaget et Tilskud af den		
almindelige Skolefond af	4,500.	"
	<hr/>	bliver der en Kapital-Forøgelse af
		513. 59
	<hr/>	

Balance-Konto den 31te Marts 1875.

Skolen eier:

1. Kongelige 4 pCt.s Obligationer (Indskrivnings-		
bevis)	16,000.	"
2. Prioritetsobligationer	12,100.	"
3. Kontant Kassebeholdning.....	1,150.	30
4. Deponerede Effekter (af Famulus quæsturæ)	3,000.	"
	<hr/>	Summa... 32,250. 30
	<hr/>	

Skolen skylder: Kr. Ø.

1.	Beholdning af indeholdte Beløb til Dækning af Præmier.....	323. 20
2.	Stipendiefondens kontante Beholdning	96. 66
3.	Deponerede Effekter (af Famulus quæsturæ)	3,000. ”
	Saldo: Kapitalformue den 31te Marts 1875:	
	rentebærende	28,100 Kr. ” Ø.
	ikke rentebærende.....	730 — 44 —
		28,830. 44
	Balance...	32,250. 30

B. Stipendiefondens Regnskab.

Fonden eiede den 31te Marts 1874:

Kapital		38,600. ”
Kontant Beholdning		134. 41
		38,734. 41

(Herunder var indbefattet 24 Disciples indestaaende Oplag, ialt 825 Kr.)

Indtægten i 1874—75 har været;

Renter af Fondens Kapital 1,544 Kr. ” Ø.		
do. af Bartholins Legat 8 — 25 —		
		1,552. 25
		40,286. 66

Udgiften derimod:

Udbetalte Oplag og Stipendier		1,590. ”
	Fonden eier den 31te Marts 1875...	38,696. 66

nemlig:

Kapital: I Indskrivningsbevis... 33,600 Kr. ” Ø.		
Do (Meyers Legat)... 5,000 — ” —		
		38,600 Kr. ” Ø.
Kontant Beholdning.....	96 — 66 —	
		38,696. 66

(Under Kapitalen er nu indbefattet 21 Disciples indestaaende Oplag, ialt 765 Kr.)

Skolens Beneficier have i indeværende Aar med Ministeriets Approbation været saaledes fordelte:

A. Fri Undervisning: a. som ordentlige Gratister: 1. L. C. B. Sveistrup, 2. V. C. Bernth, 3. J. H. T. Gad, 4. A. C. J. Bornemann, 5. C. A. G. A. Sandberg, 6. K. A. Tulinius. b. som extraordinaire Gratister: 1. J. Hammershaimb, 2. E. F. Bergmann, 3. A. A. Krebs, 4. V. Pfaff.

B. Undervisning for nedsat Betaling i Forbindelse med mellemste Stipendium: 1. S. E. L. S. Høyer, 2. A. L. Duus.

C. Højeste Stipendium: 1. F. A. O. Stilhoff, 2. H. E. Barner, 3. J. H. M. Haase, 4. C. V. M. Madsen, 5. H. V. Kræmp, 6. C. P. Gammelgaard.

D. Mellemste Stipendium: 1. R. Blom, 2. J. F. Dahl, 3. V. L. Nielsen, 4. J. C. J. Müller, 5. C. A. Blume, 6. J. P. W. Clausen, 7. C. C. Søderberg, 8. E. F. Kinzi, 9. J. P. Traustedt.

E. Laveste Stipendium: 1. H. C. A. Glud, 2. A. S. Ørsted, 3. A. Holmer, 4. A. V. Scharf.

Det Klarupske Legat, 16 Kr. halvaarlig for hver Stipendiat, har for sidste Halvaar 1874 og 1ste Halvaar 1875 af Directionen for de Klarupske Stiftelser været tillagt efternævnte 6 Disciple: A. L. K. B. Sveistrup, J. H. T. Gad, C. J. B. Hagen og F. A. O. Stilhoff af 6te Kl., C. V. Madsen af 3die Kl. og C. F. G. Thorkelin af 2den Kl.

Det Bornemann-Lassonske Legat, 20 Kr. aarlig, er for indeværende Aar af Legatets Eforus, Kammerherre, Baron Juel-Rysensteen, overensstemmende med Rectors Forslag tillagt Discipel af 6te Kl. F. A. O. Stilhoff.

VII. Særskilte Meddelelser.

1. Bekjendtgjørelse fra Ministeriet af 22de Mai 1874 om Indretning af en Tillægsexamen i dobbelt Retning for Erhvervelse af akademisk Borgerret ved Københavns Universitet uden Afgangsexamen ved de lærde Skoler.

Paa derom af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet nedlagt allerunderdanigst Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen ved allerhøieste Resolution af 16de d. M. aller-naadigst at bifalde følgende Bestemmelser for Indretningen af en Tillægsexamen i dobbelt Retning for dem, der uden at have underkastet sig Afgangsexamen ved de lærde Skoler ville indskrives som akademiske Borgere ved Københavns Universitet:

1. Adgang til ved en Tillægsexamen at erhverve akademisk Borgerret ved Københavns Universitet uden at have underkastet sig Afgangsexamen ved de lærde Skoler have, ligesom hidtil, Følgende:

a) De, der have underkastet sig den almindelige Forberedelses-examen ved Universitetet eller Afgangsexamen for Realdisciple — begge af den højere Grad — med et saadant Udfald, at Karakterernes Gjennemsnit er mindst 6, og derefter tillige enten Afgangsexamen i Mathematik til den polytekniske Lærestalt eller Landinspektorexamen eller Skovbrugsexamen ved den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, de to sidstnævnte Examina med et saadant Udfald, at Karakterernes Gjennemsnitsværdi er mindst 5;

b) Polytekniske Candidater med 1ste og 2den Karakter, uden Hensyn til, med hvilket Udfald de tidligere have bestaaet den almindelige Forberedelsesexamen;

c) Lieutenanter, der have bestaaet Afgangsexamen for Officeresskolens næstyoungste Klasse:

d) De, der have bestaaet Overgangsprøven fra yngste til ældste Klasse ved Søofficersskolen;

e) De, der enten have bestaaet 4de Klasses Hovedexamen for studerende Disciple i en lærd Skole, jfr. Lov af 1ste April 1871, med et saadant Udfald, at Karakterernes Gjennemsnit er mindst 6, eller Skolelærerexamen med Karakteren „Meget duelig“, og derefter den i kongelig Resolution af 21de September 1872, bekendtgjort 26de s. M., under Post 3 bestemte Prøve i 2 nyere Sprog med mindst 1 „Meget godt“ og 1 „Godt“, naar de derhos have bestaaet Adgangsexamen i Mathematik til den polytekniske Lærestanstalt eller en af de andre ovenfor under a nævnte Examina.

2. De, der høre til de nævnte Klasser, skulle, naar de ville erhverve akademisk Borgerret i sproglig-historisk Retning, underkaste sig en Prøve i dansk Stil, Latin, Græsk, Historie og Fransk af samme Omfang og Art, som for Afgangsexamen ved de lærde Skoler i sproglig-historisk Retning er fastsat ved Anordningen af 5te August 1871 angaaende Undervisningen i de lærde Skoler § 5 (med Hensyn til Pensa efter § 4 b 1 og 2 og § 5 b 1 og 2, som for Privatister bestemt), dog at der i Modersmaalet kun skrives een Udarbeidelse over en frit valgt Opgave.

Der gives for Prøven 3 Karakterer i Latin, der hver regnes enkelt, og een i Dansk, Græsk, Historie og Fransk, der fordobles, og til at bestaae fordres Værdien af 11 „Godt“ = 55 Points.

3. De, der under samme Forudsætninger ville erhverve Borgerret i matematisk-naturvidenskabelig Retning, skulle underkaste sig en Prøve i dansk Stil, Historie og Fransk af samme Omfang og Art, som ved Anordningen af 5te August 1871 § 5 er foreskrevet, dog at der i Modersmaalet kun skrives een Udarbeidelse over en frit valgt Opgave, samt en Prøve i Latin i det Omfang og i den Form, som er foreskrevet for 4de Klasses Hovedexamen ved den nævnte Anordnings § 3 Nr. 4 sammenholdt med § 2 Nr. 3, og derhos, forslævidt de ikke ere polytekniske Candidater, en Prøve i Naturlære efter Anordningens § 5 c 2 sammenholdt med § 4 c 2.

Der gives een Karakter i hvert Fag, hvoraf den i Latin fordobles, saa at der fremkommer 6 (for polytekniske Candidater 5) Karakterer. Til at bestaae fordres Værdien af 6 „Godt“ 3: 30 Points, for polytekniske Kandidater Værdien af 5 „Godt“ 3: 25 Points. For dem, der have underkastet sig 4de Klasses Hoved-examen for studerende Disciple, bortfalder Prøven i Latin, naar de for dette Fag have erholdt mindst „mg. ÷“ ved Skolens Examen. I modsat Fald have de at underkaste sig samme Prøve i Latin som de øvrige. Til at bestaae kræves der, naar Latin bortfalder. Værdien af 4 „Godt“ (20 Points).

4. Prøven afholdes ved Universitetet af en dertil dannet Comite af Medlemmer af den filosofiske og det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Bedømmelsen af de skriftlige Examensarbejder sker af 2 af Comiteens Medlemmer. Ved den mundtlige Prøve er foruden Examinator et andet Medlem af Comiteen tilstede som Censor.

5. De, som ville underkaste sig Prøven, have inden hvert Aars 1ste Mai skriftlig at anmelde dette, under Vedlæggelse af de fornødne Bevisligheder for Tilstedeværelsen af de ovenmeldte Betingelser for at stedes til Prøven, for Formanden for Examens-comiteen.

6. Ved Indtegningen til Prøven erlægges i Examensgebyr af hver Examinand 14 Kroner.

7. Med Hensyn til den almindelige filosofiske Prøve og andre Forberedelsesexamina for visse Fag ved Universitetet gjælde samme Forskrifter for dem, der ved denne Prøve have vundet akademisk Borgerret, som for andre Studerende.

8. Tillægsexamen i den her fastsatte Form afholdes første Gang i den for Universitetet foreskrevne Examenstid ved Udgangen af det akademiske Semester, der tager sin Begyndelse den 1ste Februar 1875.

9. Fra samme Tid bortfalde de i de kongelige Resolutioner af 2den April 1869, bekjendtgjort samme Dag, og 1ste October s. A., bekjendtgjort under 6te s. M., indeholdte Bestemmelser om en Tillægsexamen for Erhvervelse af den akademiske Borgerret.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

2. Circulaire fra Ministeriet til Rectorerne for de lærde Skoler af 17de Juni 1874.

Blandt de Spørgsmaal, som staae tilbage med Hensyn til Gjennemførelsen af Lov af 1ste April 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler, er Bestemmelsen af Fordringerne i analytisk Geometri.

Efterat Ministeriet fra Undervisningsinspectøren for de lærde Skoler har modtaget et paa nærmere Forhandling med Professor ved Universitetet Steen og 2 af de lærde Skolers fagkyndige Lærere støttet Forslag herom, vil Ministeriet herved have følgende Regler i foranførte Henseende fastsatte:

Undervisningen i analytisk Geometri bør gaa ud paa Forklaring af retvinklede Koordinater og deres Anvendelse til Fremstilling af Punkter og Linier, Indevelse af Methoden ved Behandlingen af ret Linie og Cirkel saavel i almindelig Udvikling som i særlige Problemer, Bestemmelser af Ligninger for Parabel, Ellipse og Hyperbel, og Udvikling af disse Liniers vigtigste Egenskaber med Hensyn til Brændstraaler, Diametre, Tangenter og Normaler. Ifølge Methodens ejendommelige Beskaffenhed maa Undervisningen derhos væsentlig dreje sig om Opgavers Løsning, saavel mundtlig som skriftlig. Ved Afgangsprøven i analytisk Geometri vil det være tilladt at forelægge Disciplen til Løsning saadanne ham hidtil ukjendte Opgaver, der blot kræve en let Anvendelse af Methoden, dog at dette ikke sker førend efter Prøvelsen i det ligefrem Lærte.

Til Oplysning om Omfanget af Undervisningen henvises til den nu foreliggende „Analytisk Geometri af Jul. Petersen, Kjøbenhavn 1873“, hvori §§ 1 og 2, § 3 til Art. 20 incl., § 4 til Art. 35 incl. med dertil hørende 52 Opgaver give de almindelige Forklaringer og indøve Methoden ved Behandlingen af ret Linie og Cirkel, og dernæst §§ 5—8 begge incl. samt § 10 omhandle Keglesnittenes Natur og Hovedegenskaber, der bør belyses ved Opgaver af samme Beskaffenhed som de lettere iblandt Nr. 53—100.

Hvilket herved meddeles til Efterretning og Iagttagelse med Tilføiende, at nogle Enkeltheder vel endnu kunne forbigaa, saasom den første halve Side 31 om imaginære Linier og Punkter, og at de første 52 Opgaver afgive gode Exempler paa, hvad der ved den mundtlige Prøve kan forelægges, hvorfor ingen af disse bør forbigaa, naar de ikke erstattes ved andre lignende, men at

derimod nogle af de følgende Opgaver bedre overspringes, forsaavidt Løsningen ikke frembyder sig nogenlunde let, samt endelig, at det følger af sig selv, at den Erfaring, der vindes i de første Aar, kan medføre Modificationer i de her givne Regler.

3. Skrivelse fra Ministeriet til Rector for en lærd Skole af 2den Juli 1874.

I tjenstligst Svar paa Hr. Rectorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 29de f. M. undlader Ministeriet ikke herved at melde, at der med Hensyn til Gebyr for Testimonium for studerende Disciple fremtidig bliver at forholde saaledes:

Den Discipel, der forlader 4de Klasse, betaler altid, saafremt han ikke nyder et af Skolens Beneficier eller Stipendier, 10 Rd. i Gebyr for Testimoniet. Paa Begjæring kan han faa gratis meddelt Attest om hans Modenhed til Opflyttelse i 5te Klasse. Den Discipel, som forlader 5te og 6te Klasse, faar Afgangsbeviset fra Skolen gratis, naar han godtgjør at have erlagt Gebyr til Skolefonden for 4de Klasses Testimonium, hvorimod han i modsat Fald betaler det med 10 Rd.

4. Skrivelse fra Ministeriet til Rector for en lærd Skole af 26de October 1874.

I et med Hr. Professorens Erklæring af 9de August d. A. hertil indsendt Andragende har N. N. anholdt om, at hans Søn, der har bestaaet Realafgangsexamen af højere Grad i Aarhus Kathedralskole, maatte optages i Aalborg Kathedralskoles 5te Klasses matematisk-naturvidenskabelige Afdeling for at blive Student efter at have gennemgaaet 5te og 6te Klasse, mod at han inden en given Frist aflægger fyldestgørende Prøve i Latin.

I denne Anledning skal Ministeriet, efter Brevvexling med Undervisningsinspectoren for de lærde Skoler, herved melde til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse, at det vel intet vil have at erindre imod, at han følger med Undervisningen

i 5te og 6te Klasse, men uden at faae Ret til at indstille sig til Examen ved Skolen, hvorimod han for at opnaae akademisk Borgerret maa underkaste sig de i Bekjendtgjørelse af 22de Mai 1874 givne Bestemmelser.

5. Skrivelse fra Ministeriet til Rector for en lærd Skole af 29de October 1874.

I Svar paa Hr. Rectorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 29de Juli d. A. om, hvorledes der vil være at forholde med forhenværende Discipel N. N., naar han, der har bestaaet Realafgangsexamen i Sommer med $35\frac{2}{3}$ Points i de 5 Afgangsfag, Tysk, Naturhistorie, Geografi, Geometri og Arithmetik, efter i det mellemliggende Aar at have taget privat Undervisning i Latin og Græsk, i 1875 indstiller sig til Optagelse i Skolens 5te Klasse for efter at have gennemgaaet 5te og 6te Klasse at erhverve akademisk Borgerret ved at tage Afgangsexamen i historisk-sproglig Retning, navnlig om det kan tillades ham at supplere sin aflagte Realafgangsexamen med en Prøve i Latin og Græsk, skal Ministeriet med Henvisning til Skrivelse af 22de August 1873 (Min. Tid. for 1873 A. Nr. 227) herved tilbagemelde, at han ikke har at underkaste sig nogen ny Prøve i Afslutningsfagene, men at han bliver at prøve i alle de Fag, som fortsættes i 5te og 6te Klasse, til Sikkerhed for, at han i disse er i Stand til at følge med Undervisningen.

6. Skrivelse fra Ministeriet (til Kollaborator Rud. Møller) af 30te Januar 1875.

I et hertil indkommet Andragende har Hr. Kollaboratoren anholdt om, at der maatte gives Seminarist N. N. Leilighed til i forestaaende Sommer samtidig at kunne underkaste sig saavel den præliminære Prøve som Afgangsexamen i mathematisk-naturvidenskabelig Retning.

Foranlediget herved unnlader Ministeriet ikke at meddele, at, ligesom Bestemmelsen i Lov af 1ste April 1871 § 10 om, at den

Privatist, som indstiller sig til Afgangsexamen, "forinden" maa have bestaaet en Prøve i de Fag, der for den Retning, i hvilken han indstiller sig, aflægges ved fjerde Klasses Hovedexamen, efter almindelig Sprogbrug forudsætter, at Prøven er aflagt i en tidligere Examenstermin, saaledes tyder ogsaa den Omstændighed, at den udtrykkelige Bestemmelse i Lov af 13de Mai 1850 § 21 om, at 1ste og 2den Del af den daværende Afgangsexamen kunde tages paa een Gang, er udeladt i Lov af 1ste April 1871, paa, at dette ikke fremtidig kan skee, hvortil kommer, at en lignende Regel under de forandrede Forhold vilde medføre store praktiske Vanskeligheder. Ministeriet maa derfor som fremtidig Regel fastholde, at den præliminære Prøve maa være aflagt mindst eet Aar forud for Afgangsprøven.

7. Circulaire fra Ministeriet af 27de Februar 1875 angaaende Tegneundervisningen i Skolerne.

Det Kongelige Akademi for de skønne Kunster har meddelt Ministeriet, at det har fundet sig opfordret til at gjøre sig nærmere bekendt med Tegneundervisningen i Landets Skoler for ved de kunstneriske Kræfter, det er i Besiddelse af, at bidrage til, at en sund og rigtig Opfattelse af den elementaire Tegneundervisnings Methode og Formaal kan gjøre sig gjældende ved Skolerne, og at det til den Hensigt har nedsat et Udvalg, til hvilket det er overdraget nærmere at undersøge Sagen og at fremkomme med Forslag om saadanne Skridt, som maatte egne sig for Akademiet at foretage i Sagen, og derhos anmodet Ministeriet om at imødekomme Udvalgets foreløbige Arbeide ved at stille til dets Raadighed alle Reglements og Anordninger, som maatte være udgaaede fra Ministeriet, Tegneundervisningen i Skolerne angaaende, samt at begunstige en personlig Undersøgelse ved Udvalgets Medlemmer af den Maade, paa hvilken Tegneundervisningen i det Enkelte ledes i de forskjellige Skoler.

Foranlediget heraf skulde Ministeriet herved anmode Hr. Professorens om snarest mulig at tilstille Ministeriet en nærmere Udvikling af hvorledes og efter hvilke Principer Tegneundervisningen i Metropolitanskolen ledes, ligesom man, saafremt noget Medlem af bemeldte Comite maatte personlig indfinde sig ved Skolen, anmoder

dem om at give ham Leilighed til at gjøre sig bekjendt med Undervisningen, og hvis der directe skulde skee nogen skriftlig Henvendelse til Dem fra Udvalget, da at meddele de af samme begjærede Oplysninger.

Foranstaaende Rundskrivelse besvaredes under 9de April næstefter af Rector saaledes:

Til Efterkommelse af Ministeriets Anmodning i Skrivelse af 27de Februar d. A. har jeg den Ære hoslagt at fremsende en af Skolens Lærere i Mathematik og Tegning afgiven Beretning om den Fremgangsmaade, der siden Indførelsen af den nye Skoleplan har været fulgt ved Tegneundervisningen i Metropolitan-skolen, hvilken jeg tør antage i alt Væsenligt at være i Overensstemmelse med de derom givne Bestemmelser, alene med Undtagelse af, at den indledende Undervisning i geometrisk Tegning, som Anordningen af 5te August 1871 har henlagt til 2den Klasse, paa Grund af dennes utilstrækkelige Fremmelighed i geometrisk Kundskab er bleven udsat til 3die Klasse. Skjøndt jeg forøvrigt fuldelig erkjender Ønskeligheden og Vigtigheden for den almindelige Dannelse af nogen Øvelse ogsaa i Frihaandstegning, maa jeg dog udtale som min Overbevisning, at en særlig derpaa beregnet Undervisning, foruden at kræve Ansættelsen af en i den Retning kunstnerisk dannet Lærer, under de forhaandenværende Forhold ogsaa vilde vise sig uforenelig med de Krav, som de øvrige Lærefag stille til Disciplenes Tid og Kræfter.

8. Circulaire fra Ministeriet af 29de April 1875 til Rectorer ved og Bestyrere af lærde Skoler samt Bestyrere af høiere Realskoler.

Da Embedet som Undervisningsinspecteur ved de lærde Skoler er blevet inddraget ved Conferentsraad Madvigs Entledigelse, har Ministeriet bestemt sig til fremtidig at lade det ham overdragne Hverv med Hensyn til Inspection og Examenscontrol af de lærde Skoler og, efter de ved Undervisningsplanen af 1871 forandrede Forhold, desuden af de høiere Realskoler overgaae til en combineret Inspection, bestaaende af 3 Medlemmer, der med Fagkyndighed forene tilstrækkeligt Kjendskab til Skoleforholdene og Undervisningen i Skolerne, og som dertil udnævnes for 3 Aar ad Gangen.

Til Medlemmer af Inspectionen ere Dags Dato udnævnte Professorerne Dr. phil. A. Steen, Dr. phil. L. Ussing og Dr. phil. E. Holm, Førstnævnte tillige til at fungere som Formand.

Hvilket Ministeriet ikke skulde undlade at meddele Hr. Professoren til fornøden Underretning med Tilføiende, at De i betimelig Tid herfra vil modtage Underretning om Tiden for Afholdelsen af de skriftlige Prøver, ligesom de skriftlige Opgaver paa sædvanlig Maade herfra ville blive Dem tilstillede.

Hvad angaar Ordningen af den mundtlige Prøve og Dagene for dennes Afholdelse, vil De fra Inspectionen i betimelig Tid modtage et trykt Schema, som tillige vil gjøre Dem det muligt til enhver Tid at vide, hvor de i paakommende Tilfælde vil kunne sætte Dem i Forbindelse med det Medlem af Inspectionen, der, som Formand for den enkelte Gruppe af Skoler, leder Ordningen af Tilsynet.

Det bemærkes endnu, at vedkommende Inspectionsmedlem, ferend Schemaet endelig vedtages, vil directe sætte sig i Forbindelse med Dem for at tage ethvert Hensyn til den enkelte Skole, som ikke er uforeneligt med Hensynet til Forholdets Ordning i Almindelighed.

9. Bekjendtgørelse fra Ministeriet af 1ste Juni 1875 om en Tillægsbestemmelse angaaende Karakterberegningen ved de lærde Skolers Afgangsexameu.

Som Tillæg til Bekjendtgørelse af 9dē August 1871 om Karaktergivningen m. v. i de lærde Skoler fastsættes det herved, at Karakteren i Fransk ved Afgangsexamen for Studerende paa den sproglig-historiske Side vil være at beregne saaledes, at den for den franske Stil givne Karakter regnes for en Trediedel mod $\frac{2}{3}$ Del for Carakteren for den mundtlige Prøve.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

Schema

over Examinationens Gang ved de offentlige Examinere
i Metropolitanskolen i 1875.

A. Afgangsexamen.

(Den 15de, 16de og 17de Juni og fra 9de til 14de Juli.)

VI er under den mundtlige Afgangsexamen delt i Partier
saaledes:

VI. F. a.	1. Barner. 2. Stilhoff. 3. Benzon. 4. Hornemann. 5. Ussing. 6. Schultz. 7. Lund. 8. Dahl.
VI. F. b.	1. Gad. 2. Volqvartz. 3. Jansen. 4. Gram. 5. Jørgensen. 6. Blom. 7. Bornemann.
VI. F. c.	1. Svejstrup. 2. Bernth. 3. Hagen. 4. Ernst. 5. Evers. 6. Djørup. 7. Wøldike.
VI. S. α.	1. Benzon. 2. Hornemann. 3. Ussing. 4. Schultz. 5. Lund. 6. Dahl.
VI. S. β.	1. Gad. 2. Volqvartz. 3. Jansen. 4. Gram. 5. Jørgensen. 6. Blom. 7. Bornemann.
VI. S. γ.	1. Svejstrup. 2. Bernth. 3. Hagen. 4. Evers. 5. Djørup. 6. Wøldike.
VI. M.	1. Barner. 2. Stilhoff. 3. Ernst.
-

I. Skriftlig Examen.

Tirsdagen den 15de Juni.

8—12. F. Dansk Stil (fri Opgave).	4—8. S. Fransk Stil. M. Arithmetik.
--------------------------------------	--

Onsdagen den 16de Juni.

8—12. S. Latinsk Version. M. Projectionstegning.	4—8. F. Dansk Stil (bunden Opgave).
---	--

Torsdagen den 17de Juni.

8—12. M. Geometri.	4—8. M. Beregningsopgave.
--------------------	---------------------------

II. Mundtlig Examen.

Fredagen den 9de Juli.

I. Klases Læsestue. 5. a. Engelsk.	VI. Klases Læsestue. 8. c + a, Nr. 1—4. Oldnordisk. 5. β . Latin.
	III. Klases Læsestue. 5. M. Naturlære.

Lørdagen den 10de Juli.

V. Klases Læsestue. 8. c. Historie.	VI. Klases Læsestue. 8. b + a, Nr. 5—8. Oldnordisk. 5. α . Latin.
I. Klases Læsestue. 5. b. Engelsk.	III. Klases Læsestue. 5. M. Matematik.

Mandagen den 12te Juli.

V. Klases Læsestue.	VI. Klases Læsestue.
5. b. Historie.	8. γ . Latin.
I. Klases Læsestue.	5. α . Græsk.
8. b + a, Nr. 1—4. Fransk.	III. Klases Læsestue.
	5. γ . Naturlære.

Tirsdagen den 13de Juli,

V. Klases Læsestue.	VI. Klases Læsestue.
8. a. Historie.	8. γ . Græsk.
I. Klases Læsestue.	5. β . Græsk.
5. c. Engelsk.	III. Klases Læsestue.
	8. β . Naturlære.
	5. α . Naturlære.

Onsdagen den 14de Juli.

I. Klases Læsestue.
8. c + a, Nr. 5—8. Fransk.

B. Hovedexamen.

(Den 15de, 16de, 17de, 26de og 28de Juni, fra 29de Juni til 6te Juli, samt fra 9de til 12te Juli.)

Under den mundtlige Examen ere efternævnte Klasser ved de forskjellige Examinationer delte saaledes:

V. S.	1. Begtrup.	2. Lunddahl.	3. Sandberg.
	4. Buntzen.	5. Lund.	6. Bergh.
	7. Glud.	8. Castenskjold.	
V. M.	1. Rosenvinge.	2. Caroc.	3. Lehmann.
	4. Schou.	5. Thomsen.	

- IV. F. α . 1. Drachmann. 2. Schmidt. 3. Nielsen.
4. Liebe. 5. Wolff. 6. Ahlberg. 7. Hammers-
haimb. 8. Bille Top. 9. Levy.
- IV. F. β . 1. Haase. 2. Bølling. 3. Castenskjold.
4. Ørsted. 5. Raaschou. 6. Müller. 7. Ryder.
8. Meldahl.
- IV. S. 1. Drachmann. 2. Haase. 3. Schmidt. 4.
Bølling. 5. Nielsen. 6. Liebe. 7. Ørsted.
8. Wolff. 9. Ahlberg. 10. Ryder. 11. Bille
Top. 12. Levy.
- IV. M. 1. Castenskjold. 2. Raaschou. 3. Müller.
4. Hammershaimb. 5. Meldahl.
- III. S. 1. Madsen. 2. Blume. 3. Clausen. 4. Chri-
stiansen. 5. Søderberg. 6. Lehmann.
7. Djerup. 8. Sporon. 9. Krag. 10. Nielsen.
11. Schou.
- III. M. 1. Ravn. 2. Holmer. 3. Tutein. 4. Thomsen.
5. Kramp. 6. Braag. 7. Engelhardt. 8.
Anger. 9. Kauffmann. 10. Ulrich. 11.
Norrie. 12. Kraft. 13. Hansen.
- II. A. α . 1. Krüger. 2. Meldahl. 3. Trier. 4. Tuli-
nius. 5. Braag. 6. Rubow. 7. Thorkelin.
8. Kinzi. 9. Lorck. 10. Hansen. 11. Jacob-
sen 12. Lehmann.
- II. A. β . 1. Høyer. 2. Svejstrup. 3. Gammelgaard.
4. Vedel. 5. Gottschalk. 6. Knudsen.
7. Caree. 8. Pfaff. 9. Jøhncke. 10. Ulrik.
11. Reventlow. 12. Schou.
- II. B. α . 1. Bergmann. 2. Scharf. 3. Olrik. 4. Rich-
ter. 5. O. Holck. 6. Stein. 7. Tutein.
8. J. Holck. 9. Haxthausen. 10. Wroblew-
sky. 11. Koppel.
- II. B. β . 1. Leuning. 2. Duus. 3. Raaschou. 4. Trau-
stedt. 5. Rosenvinge. 6. Harboe. 7.
Ravn. 8. Salomon. 9. Hertel. 10. Bruun.
11. Wolff.
- I. α . 1. Krebs. 2. Hammerich. 3. From. 4.
Meyer. 5. Bille. 6. Späth. 7. Tvermoes.

8. Herholdt. 9. Christiansen. 10. Petersen.
11. Thaning. 12. Hecksher.

II. β . 1. Schou. 2. Lehmann. 3. Grüner. 4. Faber.
5. Riise. 6. Herz. 7. Bauditz. 8. Norrie.
9. Wulff. 10. Schack. 11. Lund.

I. Skriftlig Examen.

Tirsdagen den 15de Juni.

8—12. V. F. Dansk Stil.		4—8. V. F. Fransk Stil.
IV. F. Dansk Stil.		IV. F. Arithmetik.

Onsdagen den 16de Juni.

8—12. V. S. Latinsk Version.		4—8. IV. F. Geometri.
V. M. Arithmetik.		
IV. F. Latinsk Stil.		

Torsdagen den 17de Juni.

8—12. V. M. Geometri.

Løvdagen den 26de Juni.

8—11. III. II. A. II. B.	} Dansk Stil.
8—10 ^{1/2} . I.	
1—4. III.	} Latinsk Version.
1—3 ^{1/2} . II. A. II. B.	
1—3 ^{1/2} . I. Tydsk Version.	

Mandagen den 28de Juni.

8—11. III.	} Latinsk Stil.
8—10 ^{1/2} . II. A. II. B.	
8—12. I. Latinsk Stil og Version.	
1—4. III.	} Matematik.
1—3 ^{1/2} . II. A. II. B.	
1—3 ^{1/2} . I. Regning.	

II. Mundtlig Examen.

Tirsdagen den 29de Juni.

V. Klasses Læsestue.

- 11—1. IV. F. β . Naturhistorie.
 1—3. IV. F. α . Historie.
 5—7^{1/2}. III. S. Latin.

I. Klasses Læsestue.

- 8—10. II. B. β . Geografi.
 1—3. I. α . Fransk.
 5—8. III. M. Matematik.

VI. Klasses Læsestue.

- 8—10^{1/2}. II. A. α . Latin.
 1—3. II. A. β . Naturhistorie.
 5—7^{1/2}. V. F. Historie.

III. Klasses Læsestue.

- 8—11. II. B. α . Matematik.

Onsdagen den 30te Juni.

V. Klasses Læsestue.

- 8—10^{1/2}. IV. S. Græsk.
 10^{1/2}—12. IV. M. Naturlære.
 5—7. III. S. Geografi.

I. Klasses Læsestue.

- 8—10. I. α . Dansk.
 11—1. II. B. β . Naturhistorie.
 1—3. I. β . Fransk.
 5—7. II. A. β . Historie.

VI. Klasses Læsestue

- 8—10. II. A. α . Religion.
 10—12. II. A. α . Fransk.
 1—3. II. A. β . Tydsk.
 5—7^{1/2}. V. F. Fransk.

III. Klasses Læsestue.

- 8—10. II. B. α . Naturhistorie.
 1—3. I. α . Historie.
 5—8. II. B. β . Matematik.

Torsdagen den 1ste Juli.

V. Klases Læsestue.
 9—11. IV. F. α . Naturhistorie.
 11—1. IV. F. β . Fransk.
 5—7. III. S. Tydsk.

I. Klases Læsestue.
 8—11. III. M. Latin.
 1—3. I. α . Geografi.
 5—7. III. M. Geografi.

VI. Klases Læsestue.
 11—1. II. A. β . Geografi.
 1—3. II. A. α . Historie.
 5—7 $\frac{1}{2}$. V. F. Oldnordisk.

III. Klases Læsestue.
 1—3. II. B. α . Fransk.

Fredagen den 2den Juli.

V. Klases Læsestue.
 8—10. IV. α . Fransk.
 1—3. IV. β . Historie.
 5—7. III. S. Græsk.

I. Klases Læsestue.
 8—10. II. B. β . Religion.
 11—1. I. β . Naturhistorie.
 12 $\frac{1}{2}$ —3. II. B. β . Latin.
 5—7 $\frac{1}{2}$. III. M. Tydsk.

VI. Klases Læsestue.
 8—10. II. A. α . Geografi.
 10 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$. II. A. β . Religion.
 5—7 $\frac{1}{2}$. V. F. Engelsk.

III. Klases Læsestue.
 8—10 $\frac{1}{2}$. I. α . Latin.
 1—3. II. B. α . Religion.
 5—8. I. β . Matematik.

Lørdagen den 3die Juli.

V. Klases Læsestue.
 8—10. I. β . Geografi.
 10—11 $\frac{1}{2}$. III. S. Religion.
 5—7. III. S. Fransk.

I. Klases Læsestue.
 8—10 $\frac{1}{2}$. III. M. Fransk.
 1—3. I. α . Religion.
 5—7 $\frac{1}{2}$. III. M. Naturlære.

VI. Klases Læsestue.
 8—10. II. A. α . Tydsk.
 10—11 $\frac{1}{2}$. V. M. Naturlære.
 1—3. II. A. β . Fransk.
 6—8. V. S. Latin.

III. Klases Læsestue.
 10—12. I. β . Dansk.
 1—3. II. B. β . Historie.
 5—7. II. B. α . Historie.

Mandagen den 5te Juli.

V. Klases Læsestue.

3—10¹/₂. III. S. Matematik.
5—7. III. S. Naturhistorie.

I. Klases Læsestue.

3—10¹/₂. I. β . Latin.
1—3. II. B. β . Tydsk.
5—7¹/₂. III. M. Historie.

VI. Klases Læsestue.

8—10. II. A. α . Naturhistorie.
1—3. I. β . Historie.
5—8. II. A. β . Matematik.

III. Klases Læsestue.

8—10. II. B. α . Tydsk.
10—12. I. α . Tydsk.
12—3. I. α . Matematik.
5—7. I. β . Religion.

Tirsdagen den 6te Juli.

V. Klases Læsestue.

3—10. III. S. Historie.
1—3. I. α . Naturhistorie.
5—7¹/₂. II. A. β . Latin.

I. Klases Læsestue.

3—9¹/₂. III. M. Religion.
9¹/₂—11¹/₂. II. B. β . Fransk.
1—3. I. β . Tydsk.
5—7. III. M. Naturhistorie.

VI. Klases Læsestue.

8—9¹/₂. V. S. Græsk.
1¹/₂—3. V. S. Naturlære.
5—8. II. A. α . Matematik.

III. Klases Læsestue.

8—10. V. M. Matematik.
10—12. II. B. α . Geografi.
5—7¹/₂. II. B. α . Latin.

Fredagen den 9de Juli.

V. Klases Læsestue.

3—10. IV. F. β . Geografi.
5—7. IV. F. α . Tydsk.

I. Klases Læsestue.

8. IV. F. α . Latin.

Løvdagen den 10de Juli.

V. Klases Læsestue.

5—7. IV. F. β . Tydsk.

I. Klases Læsestue.

8. IV. F. β . Latin.

III. Klases Læsestue.

8. IV. F. α . Matematik.

Mandagen den 12te Juli.

V. Klasses Læsestue.		III. Klasses Læsestue.
8—10. IV. F. α . Geografi.		8. IV. F. β . Matematik.

Onsdagen den 7de og Mandagen den 12te Juli, begge Dage Kl. 1, afholdes Lærermøde i Anledning af Censuren.

Torsdagen den 8de Juli, Kl. 8 Form., prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Onsdagen den 14de Juli, Kl. 3, bekjendtgjøres Prøvernes Udfald, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Mandagen den 16de August begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af Prøvernes Udfald indbydes herved Disciplenes Forældre og Foresatte samt Enhver, som interesserer sig for Skolens Virksomhed.

Metropolitanskolen i Juni 1875.

F. Birch.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE EXAMINER

I

METROPOLITANSKOLEN

I JUNI OG JULI 1876.

- I. Bemærkninger angaaende en Forbindelse mellem Almueskolen og den lærde Skole, indgivne til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet den 11te Januar 1876 af Overlærer C. J. Fogh.
- II. Skoleefterretninger. Af Rector F. C. C. Birch.
-

KJØBENHAVN.

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

I.

BEMÆRKNINGER

ANGAAENDE EN FORBINDELSE MELLEM

ALMUESKOLEN OG DEN LÆRDE SKOLE,

INDGIVNE TIL MINISTERIET FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET
DEN 11. JANUAR 1876

AF

OVERLÆRER C. J. FOGH.

Til

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet!

Ministeriet har i Skrivelse til Metropolitanskolens Rector af 30. November f. A. tilladt den enkelte Lærer at fremsende de Bemærkninger, som han maatte føle sig foranlediget til at gjøre angaaende en mulig og oftere paa Bane bragt nærmere Forbindelse mellem Almueskolen og den lærde Skole.

Jeg tager mig den Frihed at benytte mig af den saaledes givne Tilladelse, men beder paa Forhaand Ministeriet at undskylde, at den historisk - kritiske Vej, ad hvilken jeg er kommen til de Bemærkninger, jeg ønskede at fremsætte, har givet min Indledning en uforholdsmæssig Længde.

Da der for omtrent 20 Aar siden blev rejst en Forhandling om Overlæsselse i den lærde Skole, foreslog jeg i en Artikel i „Dagbladet“ for 1857 (under Mærket *Tutor*) at bevirke en Lempelse i de stærkt betyngede Mellemklassers Arbejde ved en efter min Formening rigtigere og naturligere Fordeling af de alt eksisterende Skolefag. Forslaget gik i Hovedsagen ud paa fuldstændig eller væsentlig at rykke Religion, Tysk, Fransk, Geographi, Naturhistorie, Regning, Skrivning og Tegning ned i Skolens lavere (4) Klasser og derimod skyde de gamle Sprog og de matematisk-fysiske Viden-

skaber frem i de højere (4) Klasser, medens Modersmaalet, Historie, Sang og Gymnastik skulde gaa igjennem alle otte Klasser. Latin skulde dog begynde i den lavere Afdeling, og Regning skulde afsluttes sammesteds med en mathematisk Begrundelse af de simple Regningsarter, medens de levende Sprog skulde fortsættes som kursorisk Læsning i den højere, hvor ogsaa Religion og Naturhistorie skulde gjenoptages under en anden eller helt ny Form.

Det var i Virkeligheden en Deling af den gamle otteaarige Latinskole i dens to naturlige Afdelinger, Middelskolen og Højskolen (med hvilke to Benævnelser jeg i det følgende skal tillade mig at betegne paa den ene Side den gamle Latinskoles fire nederste Klasser, Rector Bergs Middelskole og Skolebestyrer Dahls Borgerskole og paa den anden Side Latinskolens fire øverste Klasser, Hr. B.'s lærde og reale Skole og Hr. D.'s Lærdscole), som her, saa vidt jeg véd, første Gang foresloges. Var man først bleven enig om, at en Fordeling var nødvendig, kunde der heller ikke godt herske stor Tvivl om den rigtige Maade. Den var given i Fagenes Natur og Disciplenes Modenhedstrin og var i Princippet allerede godkjendt i Skoleplanen af 1850, men ikke gennemført med fornøden Konsekvens. Det var den danske Borgerskoles almindelige Fag, der maatte være de herskende i Middelskolen. En Sammenligning af den ovennævnte Faggruppe med den af Hr. Dahl („I Skolesagen“ II, S. 17—18) givne viser ogsaa en nøje Overensstemmelse, naar man tager fornødent Hensyn til, at der den Gang ikke var Tale om at afskaffe eller indføre Fag, men kun om at fordele, hvad der fandtes, saa at Spørgsmaalet om Latin eller Oldnordisk (eller ingen af Delene), om et eller to levende Sprog (og da hvilket eller hvilke), ikke godt kunde rejses. Jeg gjentog mit Forslag i et lille Skrift („Et Indlæg i Skolesagen“, 1860), med hvilket jeg optraadte i den lange og i mange Hen-

seender interessante pædagogiske Forhandling om den lærde Skoles Undervisningsplan i Aarene 1860 og 1861, og jeg kom paa ny frem med denne Tværdelingstanke, noget, men maaske ikke videre heldig, ændret, i „Tidsskr. for Philol. og Pædag.“ IX, den Gang Minister Hall fremlagde sin Skoleplan i 1870.

Det lykkedes mig imidlertid ikke ved nogen af disse Lejligheder at vinde Tilslutning til mine Forslag. I 1860 betragtedes de som alt for revolutionære; i 1870 vare de rimeligvis ikke revolutionære nok. Man havde da langt videre gaaende Planer. Og dog var det vigtige pædagogiske Hensyn, som havde ledet mig ind paa Tværdelingen. Modsætningen mellem Drengalderens realistiske Natur, store Lyst til at samle positivt Kundskabsstof og Evne til Udenadslæren og Ynglingealderens, dels mere idealistiske, dels mere reflekterende, kritiske og strængere logiske Tendens skulde ved denne Fordeling ske Fyldest. Midt i den lange otteaarige Skoletid maatte der desuden indtræde en Vending ikke blot i Disciplens aandelige, men ogsaa i hans physiske Liv. Tog man sanitære Hensyn i vore Skoler, saaledes omtrent udtalte jeg mig i 1860, vilde man lade Fordringerne til Disciplenes Tid og Kræfter stige indtil 4de Klasse incl. og derpaa begynde noget moderatere for igjen at lade dem stige indtil 8de Kl. — en Udtalelse, som fandt stor Støtte i Prof. Hornemanns den Gang opsigtvækkende Skrift: „Sundhedsplejen i Skolerne“. Det vilde netop opnaas ved at lægge de to mest afgjørende Prøver i Skolen ved Udgangen af 4de Kl. og ved Udgangen af 8de, hvorved 15—16 Aars Alderen opnaaede den fornødne Skaansel. 12—14 Aars Disciple ere derimod dygtige Arbejdere og behøve ikke saa meget Lettelse med Hensyn til Stoffets Mængde som med Hensyn til dets Art og Behandlingsmaade. De vilde ogsaa særlig blive beskæftigede med Fag, der kræve Flid og en sund forstandig Drengs Opfattelsesevne, medens de Undervisningsgrene, der fordrede

større Abstraktionsevne og skarpere Reflexion, bleve henvisete til den højere Afdeling i Skolen og særlig til dens øverste Klasser. En Afbrydelse midt i det lange otteaarige Kursus og en tilsvarende Begrænsning af et ikke ringe Antal Fag helt eller væsentlig til hver af de to Afdelinger med et forholdsvis betydeligt Timetal havde øjensynlig ogsaa en ikke ringe Betydning, hvad ligeledes Hr. Dahl udtaler (S. 6). Forslaget faldt imidlertid, som sagt, til Jorden, men jeg henviser dog, tror jeg, med Grund til det her, fordi det viser, hvorledes en efter min Formening uhildet pædagogisk Vurdering af Skolefagenes Betydning som Læremidler og af Disciplenes baade aandelige og legemlige Tarv førte mig til en lignende Sondring af den gamle Latinskole i en Middelskole og en Højskole som den, til hvilken man i en senere Tid er kommen til Dels ad andre Veje. Dette turde tale ikke lidet til Fordel for den saaledes foreslaede Tværdeling.

Da Minister Hall i 1870 fremlagde sin Skoleplan for Rigsdagen, var der end ikke i Motiverne nogen Andtydning af, at de paaklagede Ulemper mulig kunde hæves ved en Tværdeling af Skolen. Ministeren foreslog derimod den Længdedeling af Højskolen, som med nogle Ændringer nu er gjældende. Denne Tvedeling foreligger ikke her til Behandling, hvilket jeg i det hele maa anse for et Held, thi da den nu en Gang er vedtagen, bør den sikkert have tilstrækkelig Tid og Ro til at vise sine Virkninger, og det maa da være forbeholdt kommende Aar at undersøge, om den har været frugtbringende for Almendannelsen. Derimod dukkede Tanken om en Tværdeling af Skolen i en Middelskole og en Højskole op under Forhandlingerne i Folkethinget, men rigtig nok under en noget uventet Form. Jeg sigter her naturligvis til d'Hrr. Fuldmægtig Gads og Højskoleforstander Bojsens Forslag om at overskære det hele Undervisningssystem paa to Steder, saaledes at hver Del af den hele Række kom til at danne et af-

sluttet Hele for sig med Grænse ved Konfirmationsalderen. Efter hvad jeg ovenfor har udviklet, kunde jeg ikke andet end glæde mig ved Grundtanken, skjønt Motiveringen for saa vidt ikke stemmede med mine Forestillinger om alle Landets Skoler som Skoler for hele Folket, som Hr. Bojsen syntes at ville skabe en dyb Kløft mellem de to Skoler og betegnede denne snarere som en Maadeligheds- end som en Modenhedsgrænse. I Virkeligheden gik Forslaget endogsaa ud paa en fuldstændig Nedlæggelse af de offentlige lærde Skolers fire nederste Klasser, og i den Form fremtraadte det ogsaa i Udvalgets Flertalsforslag. Dette kunde unægtelig ikke andet end overraske, fordi der derved nødvendigvis maatte virkes forstyrrende baade opadtil og nedadtil. Ligegyldighed for eller Nag til Højskolen kunde gjøre det forstaaeligt, at man ikke tog noget Hensyn til Nedlæggelsens Indflydelse paa denne, saa betænkelig den ogsaa kunde være, men med Hensyn til Middelskolen syntes Forholdet at maatte være et ganske andet. Hvis denne, som Hr. Dahl med god Grund siger (S. 5 og 8), er „Samfundets vigtigste Læranstalt“ og „for det langt overvejende Flertal af Folket den eneste almendannende Skole“, eftersom „den samlede Sum af Dannelse i Samfundet har sin Maalestok i Borger- (Middel-) skolen“, saaledes at det vilde være „det for Samfundets Helhed allervigtigste Resultat af Forhandlingerne om Skolens Fremtid her til Lands“, hvis de førte til Overbevisningen om at „Borgerskolen bør løftes“, saa kunde det visselig ikke andet end betragtes som en højst skadelig Foranstaltning med et eneste Pennestrøg at udrydde et stort Antal af Landets bedste Middelskoler og henvise til de mulig opstaaende eller hist og her bestaaende Skoler som Erstatning for de tabte, og særlig maatte det forundre at se dette Forslag baaret og støttet af Hr. Bojsen, som gjentagne Gange talte varme og indtrængende Ord om Middel- (Barne-) skolen, der

viste, at han til fulde skattede dens Betydning. Frygtede man Højskolens Nærhed og en uheldig Indvirkning af dens mulige Fagtendenser — hvilke Tendenser Forslaget for øvrigt selv udviklede stærkere ved den foreslaaede Tredeling af denne Skole — saa var det tidligere tilstrækkelig udviklet, hvorledes man kunde stille Middelskolen saa selvstændig lige over for Højskolen, at der ikke kunde være Tale om, at den blev „et blot Middel“, „en Forskole for Højskolen“, men netop kunde være, hvad den skulde være, „det rette Udgangspunkt for denne“ (Hr. Dahl, S. 5). Ved en saadan skarpere Sondring mellem den gamle Latinskoles fire nederste Klasser som Middelskole med selvstændig afsluttende Prøve, der kunde træde i Stedet for lavere Examina, og dens fire øverste som Højskole med en afsluttende Prøve, der aabnede Adgang til alle lærde Faganstalter, vilde man i Virkeligheden opnaa næsten alle de Fordele, som Flertallet haabede at vinde ved den fuldstændige Nedlæggelse af de fire Klasser (se derom Motiveringen til Flertallets Forslag). Den egentlige Børne- (Middel-) skole vilde komme til at ligge tilstrækkelig uden for den lærde Skole (Højskolen); Forældrene vilde ikke nødes til, saa tidlig som hidtil, at tage Bestemmelse om Børnenes Fremtid, før Evnerne vare prøvede; de kunde beholde dem i Hjemmet til Konfirmationsalderen, og de senere studerende skiltes ikke fra deres jævnaldrende, før det var nødvendigt af Hensyn til Livsstilling. Penge vilde man rigtig nok ikke spare, men det tør vel anses for givet, at ingen Reform i Skolevæsenet for Fremtiden vil kunne gennemføres uden meget forøgede Udgifter, og det var da ogsaa i Følge Motiveringen Hensigten at give de muligvis besparede Penge til de Skoler (private eller kommunale?), som skulde indtage de nedlagte Middelskoleplads og, hvad der maaske var vanskeligere, overtage deres Hverv. Forslaget faldt, som bekjendt, først efter en lang og haard Kamp ved sidste og eneste Be-

handling i Folkethinget, takket være blandt flere især d'Hrr. Direkter Billes og Professor Brix's energiske Modstand, under hvilken de især gjorde det praktiske Hensyn gjældende, at det ikke gik an at ophæve den halve Del af Skolen og henvise til Skoler, som endnu ikke eksisterede, og at naar man vilde bygge, skulde man bygge nedenfra; „man skulde“, som Hr. Bille sagde, „gjøre de nederste Led, som skulle bære de øverste, færdige først, thi ellers byggede man i Luften“. Særlig fremhæver jeg ogsaa her den Udtalelse af Hr. Brix, at man, naar man vilde gaa praktisk til Værks, „skulde oprette saadanne Almue- eller Borgerskoler, som kunde føre Eleverne saa vidt frem, at de ved 14 Aars Alderen vare i Stand til at fortsætte deres Undervisning ved den lærde Skole“; thi Konsekvensen af denne Udtalelse synes mig netop at maatte være, at man skulde bevare den lærde Skoles fire nederste Klasser og udvikle dem til et saadant, mere selvstændigt, Led af den lærde Skole og derved ogsaa af den hele danske Skoleorganisation, som det ovenfor er antydet, at den kunde blive uden nogen voldsom Forandring i det bestaaende. Denne Slutning drog d'Hrr. imidlertid ikke; tvært imod stillede Minoriteten et Forslag, som den Gang vist nok forekom de fleste temmelig uskyldigt eller vel endogsaa ret heldigt som en passende Middelvej, men som, under den Vending, som den offentlige Mening i den nyeste Tid synes at ville tage med Hensyn til den danske Skoles Organisation som bestaaende af flere til hinanden knyttede Led, som skulle danne et sammensluttende Hele (Hr. Dahls Barneskole — Borgerskole — Lærskole; Hr. Bergs Forskole — Middelskole — lærde og reale Skole), synes at kunne blive skadeligere i sine Eftervirkninger end selve Flertallets Forslag. Jeg mener Nedlæggelsen af den gamle Latinskoles to nederste Klasser, eller, som det nu stiller sig, Sønderlemmelsen af en Del af

Landets bedste Middelskoler i to fuldstændig adskilte og for hinanden aldeles fremmede Stykker.

I Motiverne til Lovforslaget havde Ministeren ytret, at der kunde gives Ministeriet Bemyndigelse til at nedlægge de to nederste Klasser i den lærde Skole i de Byer, hvor Forholdene vare saadanne, at det kunde ske uden Skade. Ideen tilfredsstillende ingenlunde Flertallet; derimod blev den greben af Udvalgets Mindretal, som ligefrem foreslog Nedlæggelsen af de tvende Klasser fastslaaet ved Lov uden nogen Betingelse, i det væsentlige med samme Motivering som den, hvormed Flertallet havde begrundet Nedlæggelsen af de fire Klasser. Uagtet Ministeren erklærede, at Spørgsmaalet om Nedlæggelsen ikke var „af nogen særdeles stor Betydning“, og uagtet Hr. Bojsen bestemt protesterede mod at afgjøre Striden om de fire Klasser ved en slig „Kong Salomos Dom“ og hugge Barne- (Middel-) skolen midt over, og uagtet han erklærede, at han og vist nok flere af hans Meningsfæller da „hellere vilde sige til den lærde Skole: Tag den helt og holdent!“ i det det var hans Overbevisning, at der „ellers ikke vilde komme noget godt og helt ud af den, hverken i Familie kredsen eller i Kommunen eller i Statsskolen“ — saa maa denne Maade at klare Striden paa dog paa en for en udenfor staaende uforklarlig Maade have fundet Bifald i Thinget eller i begge Thingene. Selv Ministeren maa være bleven overrasket, thi han erklærede i Landstinget, at han „ikke kunde fatte den Iver, der havde vist sig i Folkethinget for at faa de to Klasser nedlagte“, og udtalte som sin Overbevisning, at „den beroede paa en Misforstaaelse baade i Henseende til Interesse for Skolen og Børnenes Undervisning og ligeledes i økonomisk Henseende“; men han maatte bøje sig for Trykket og forsvare Nedlæggelsen og udtalte endog-saa til sidst ganske ligefrem, at „hvis den nye Skole-reform skulde gennemføres, maatte man holde sig overbevist om, at Nedlæggelsen af de to Klasser var et af

de Punkter, som ikke vilde blive forandrede“. Konferentsraad Madvig gjorde dog alvorlig Modstand, men han fandt Nedlæggelsen kun betænkelig med Hensyn til de lærde Skoler (i Provinserne), og fra dette Standpunkt alene lod den sig ikke forhindre, naar den én Gang var gjort til Betingelse for hele Lovens Vedtagelse. At man begik Vold mod Middelskolen, synes kun Hr. Bojsen at have følt.

Jeg har ovenfor bemærket, at Forslaget, da det kom frem, vist nok forekom de fleste temmelig uskyldigt. Det laa i, at man næsten udelukkende betragtede det fra den lærde Skoles Standpunkt. Set fra dette frembød det enkelte Fordele foruden de allerede nævnte. Den langtrukne otte Aars Skolegang i samme Skole blev indskrænket til en sexaarig, hvilket ikke var uden pædagogisk Betydning; ved at nedlægge de to Klasser ramte man, som Ministeren sagde i Landstinget, „det Punkt i Undervisningen, hvortil paa den ene Side den private Undervisning med Frugt kan føres, og hvorfra paa den anden Side den højere Skoleundervisning naturlig kan begynde“; og de praktiske Vanskeligheder vare under alle Omstændigheder meget mindre end ved Nedlæggelsen af de fire Klasser. Det viste sig ogsaa, at de lærde Skoler temmelig hurtigt fandt sig til Rette i den nye Situation og næsten alle Vegne gjenoprettede de nedlagte Klasser i saa nær Forbindelse med Skolen, at Loven for saa vidt næsten blev illusorisk. Men det bemærkedes ogsaa ovenfor, at Bestemmelsen om de to Klassers Nedlæggelse under den Vending, som Forhandlingerne nu synes at ville tage, kan blive skadeligere, end Vedtagelsen af de fire Klassers Nedlæggelse vilde have været. Jeg kommer derved til Hr. Rector Bergs Forslag.

Hr. Berg fastholder Tolvaarsgrænsen for en Drengs Optagelse i Statens lærde Skole og „tillægger denne Aldersgrænse stor Betydning som den højeste, der kan vælges, hvis det er Statens Hensigt at gjøre de bedst

begavede af alle Samfundslag delagtige i den højere Al-
mendannelse“. Men i Virkeligheden stiller han sig ude-
lukkende paa den lærde Skoles Standpunkt, fordrer paa
Forhaand sex Aars sammenhængende Skolegang for denne,
stiller de samme Betingelser for Optagelsen i denne som
nu (med Undtagelse af Fransk) og overlader til Middel-
skolen (reduceret til 9—12 Aars Alderen) at opfylde dem,
hvis den kan. Hr. Berg organiserer den danske Skole
ovenfra og begaar derved den samme Forglemmelse, som
det med saa gode Grunde og saa eftertrykkelig blev paa-
vist i Folkethinget, at Flertallet havde begaaet, da det
organiserede sin fireaarige lærde Skole. Naar han siger,
at „det var mange og vægtige Grunde, der bevægede
vort Ministerium og Rigsdagen til at opstille denne Al-
dersgrænse som en Mærkepæl i Ungdommens Skolegang“,
saa tror jeg ikke, at denne Udtalelse paa nogen Maade
kan forsvares. Jeg har ikke fundet nogen Antydning af,
at det virkelig var Regeringens og Rigsdagens Hensigt
at gjøre denne Tolvaarsalder til en saadan Mærkepæl i
hele den danske skolesøgende Ungdoms Skolegang — den
Tanke tilkommer alene Hr. Berg, og det er netop denne
Tanke, der er saa frugtbar paa Misligheder. Det turde
dog vist nok fremgaa med Klarhed af hele den ovenfor
givne Fremstilling, at man i Rigsdagen kun vilde sætte
en Termin for den lærde Skoles Begyndelse, og at man
satte den uden Hensyn til, ja jeg tør vel sige det, til
Trods for Middelskolens berettigede Fordringer. Mini-
steriet blev desuden i Virkeligheden snarere ved Forhol-
denes Magt tvunget ind paa denne Aldersgrænse, end det
kan siges selv at have opstillet den i Forening med Rigs-
dagen, og hvad de af Hr. Berg mere antydede end vir-
kelig drøftede „mange og vægtige“ Grunde til den gaade-
fulde Nedlæggelse af de to Klasser angaar, saa tror jeg
at turde sige, at den højst kunde kaldes en uskyldig
Foranstaltning, i det Fordele og Tab maaske omtrent
kunde antages at ville opveje hinanden, og at den endda

kun kunde betegnes saaledes, naar man udelukkende be-
tragede den fra den lærde Skoles Standpunkt, medens-
den, set fra Middelskolens, maatte siges at gjøre Vold
paa denne.

Det er nemlig Indvirkningen paa Middelskolen, der
er det farlige ved Hr. Bergs Forslag. Thi vil man nu
for Alvor skride til at ordne Forholdet mellem Landets
forskjellige Skoler med Tolvaarsalderen som Ledestjerne,
saa kommer man med Nødvendighed til at stille denne
samme Alder som Grænse for Middelskolen („det fyldte
12te Aar er altsaa den normale Alder for Afslutningen
af dette Kursus“, siger Hr. Berg), eller med andre og
tydeligere Ord, man rykker det langt overvejende Flertal
af den danske Ungdoms Almendannelse (det er Hr. Dahls
Udtryk for Middelskoleundervisningen, jeg her bruger)
ned til Alderen mellem 6 og 12 Aar, det vil sige, helt
ned i Barnealderen. Ingen Folkeoplærelse kan imidlertid
paa nogen Maade bygges paa den rene, skære Barne-
alder. Tolvaarsalderen er hverken i legemlig eller i aan-
delig Henseende en Mærkepæl i et Menneskes Udvikling,
i det mindste ikke i et nordligt Land med en umild
Natur, i hvilken baade Legeme og Aand voxe en langsom
Væxt. Minister Hall erklærede ogsaa i sin berømte
Tale om Borger- og Almueskolevæsenet (25. Jan. 1872),
at Lovgivningens Grænse for Skoletiden (det fyldte 14de
Aar; efter Lov af 2. Mai 1855 undtagelsesvis kun det
13de, som dog ikke benyttedes af mere end $1\frac{1}{2}$ pCt. af
de skolesøgende Børn) „af alle vist vilde erkjendes for
at være en saa indskrænket Tid, som paa nogen Maade
kan tilstedes“, og at den stod betydelig under de nær-
mest liggende Landes; og han tilføjede senere, at det
ikke lader sig benægte, at „den hele Skoleundervisning
netop holder op i den Alder, da det for mange først ret
gaar op, hvad Undervisningen betyder“. Og dog tilsigter
Hr. Bergs Forslag i Virkeligheden at rykke Normal-
grænsen for denne Undervisning hele to Aar tilbage. Det.

er min fulde Overbevisning, at en saadan Forrykkelse nedad af Grænsen for Middelskolen vilde være noget af det beklageligste, der kunde vederfares den danske Folkeskole. Fjortenaarsalderen bør være Minimum, og Bestræbelserne naturligvis gaa ud paa at rykke Grænsen opad og ikke nedad.

Hr. Berg vil imidlertid have sin Middelskole (9—12 Aars Skolen) bragt langt videre, endogsaa videre end Almueskolen nu bringer Børnene indtil det 14de Aar, og anser de for den nuværende lærde Skoles nederste Klasse opstillede Fordringer for „et sundt og gennemførligt Program“ ogsaa for hans Middelskole (Fransk undtaget). Hvis der har hersket nogen Illusion i denne Henseende, maa den sikkert være forsvunden efter Gjennemlæsningen af Hr. Skoledirektør Holbechs grundige og overbevisende Erklæring til Ministeriet, og jeg skal derfor kun som yderligere Bestyrkelse af denne henvise til Minister Halls Ord i ovennævnte Tale, at han ikke troede, at „der kunde være Spørgsmaal om Udvidelsen af Undervisningen i Almueskolen til andre Fag, end de, der nu findes i den“, ja at „den Omstændighed, at der er saa meget i disse Fag, som man ikke har kunnet naa“, efter hans Formening „gjorde det fuldstændig uantageligt at føje nye Fag til“. Men selv om Programmet var gennemførligt, ligesom det jo nu er gennemførligt for de Drenges Vedkommende, som søge den lærde Skole, saa vilde jeg paa ingen Maade anse det for et sundt Program. Fordi det kan være passende til at begynde den højere Undervisning med, er det derfor ingenlunde sagt, at det er passende til at afslutte en Tolvaarsdrengs hele Skoleundervisning med.

Her møder mig nu den Indvending, at Hr. Berg jo har en dobbelt Middelskole, den ene, den nysnævnte, med Tolvaarsgrænsen, den anden en virkelig Middelskole med Grænse ved Konfirmationsalderen. Men det er klart af hele hans Udvikling, at den førstnævnte af disse for

ham er den eneste sande Middelskole, thi han har jo erklæret det Program, han stiller for denne, for at være sundt og gennemførligt for hele Middelskolen, og uden det vilde den store Betydning, han søger at hævde Tolvaarsalderen, ogsaa falde aldeles hen. Hr. Bergs „Middelskole indtil Konfirmationsalderen“ er en Abnormitet, hvad hans Angivelse af dens Opgave tilstrækkelig viser, og Ministeriet har heller ikke i sine Meddelelser skjænket den nogen Opmærksomhed. Men det forstaar sig, i Virkeligheden er den den normale Middelskole og Tolvaarskolen den abnorme; det er Hr. Berg, der gjør denne til den normale og hin til den abnorme. Thi det tro man blot ikke, at man kan gjøre Tolvaarsalderen til normal Afgangsalder for den danske Folkeskole og dog faa Hovedmassen af Forældrene til at sende deres Sønner (og Døtre?) til en Fortsættelsesskole. Ja en Mængde Forældre ville naturligvis gjøre det, særlig de mere velstillede — indtil en Tid i det mindste; men den Del af Folket, som det gjælder at naa ned i og løfte op i Højde af Kundskab og Dannelse med den øvrige, den vil sikkert svigte. Higen efter Frihed for Tvang og Higen efter Pengefortjeneste ville være stærkere end alle Skolens Løkkemidler. Men saa glipper, vel at mærke, hele den lagte Plan.

Viser det sig saaledes, at Valget af Tolvaarsalderen som Mærkepæl i den danske Ungdoms Uddannelse bryder denne paa en højst mislig Maade, netop som Undervisningen skal bære sine første og spæde Blomster, saa synes det at være en bydende Nødvendighed, naar man vil skabe en Samvirken mellem alle Landets Skoler, da at komme bort fra denne Aldersgrænse og vende tilbage til den, som Samfundet ubevidst og Videnskaben bevidst have sat som Skillemærke i Drengens Levetid, nemlig den saakaldte Konfirmationsalder eller Fjortenaarsalderen.

Og saaledes vender jeg da efter denne lange, men, som jeg haaber, ikke ganske ufrugtbare Udvikling tilbage

til min Begyndelse og opstiller paa ny mit gamle Forslag om en Tværdeling af den lærde Skole i en højere og lavere Afdeling, men skarpere udpræget end den Gang, i Overensstemmelse med den nu ogsaa hos os optrædende Fordring paa en organisk Forbindelse mellem alle Landets højere og lavere Undervisningsanstalter og nærmest med Tilslutning til Hr. Dahls Forslag. Jeg tillader mig derfor at foreslaa følgende:

1. Den lærde Skoles to nedlagte Klasser gjenoprettes.
2. Den saaledes nydannede otteaarige Skoles fire øverste Klasser organiseres som Højskole (15—18 Aars Alderen) med tvende Hovedretninger, hvis afsluttende Prøver give umiddelbart Adgang hver til sine af de videnskabelige Faganstalter.
3. De fire nederste Klasser organiseres som **Middelskole** (11—14 Aars Alderen) med selvstændig afsluttende Prøve, hvis Bestaaen giver umiddelbart Adgang til Højskolen.
4. **Lavskolen** (6—10 Aars Alderen) organiseres som Forberedelsesskole for Middelskolen.

Til disse Forslag skal jeg nu tillade mig at knytte nogle Bemærkninger.

- ad 1. Gjenoprettelsen tør jeg antage tilstrækkelig begrundet ved hele den ovenfor givne Fremstilling.
- ad 2. Under Forhandlingerne i Folkethinget 1870 om Nedlæggelsen af de fire Klasser ytrede Ministeren Tvivl om Muligheden af i fire Aar „at opnaa en saadan sammenhængende Undervisning, som kan lede til den alsidige og grundige Dannelse, som skal være Formaalet for den højere Undervisning“. Denne Tvivl var sikkert begrundet og deltes ogsaa af en saa erfaren Skolemand som Hr. Brix; men her ere de fire Klasser ikke nedlagte, de findes fuldt udviklede som Middelskole,

efter mit Forslag i nøje Tilslutning til Højskolen og som dennes nødvendige Forudsætning. Fire Aars sammenhængende Undervisning i 15 - 18 Aars Alderen med Vægten lagt paa en af de to Hovedretninger, vil sikkert kunne føre til meget tilfredsstillende Resultater, naar der er en saadan Fordannelse, som Middelskolen skal give.

Hidtil har man rigtig nok ikke bragt den i Paragraphen fordrede Forbindelse mellem Højskolen og de videnskabelige Faganstalter fuldstændig til Veje, saaledes at disse optage Undervisningen der, hvor hine slippe den; men det synes saa naturligt, at Faganstalten ikke stiller andre Betingelser for Adgangen til sin Undervisning end dem, som den højeste Almenskole kan tilfredsstillende, at der næppe kan være Tvivl om, at en saadan Ordning bør træffes. Først derved blive alle Landets Undervisningsanstalter samlede til en Helhed.

Af Hensyn til det forhaabentlig ikke ringe Antal af unge Mennesker, som ville søge Højskolen uden dog at gennemgaa alle dens fire Klasser, bør den deles i to toaarige Kursus, saaledes at Afgangsprøven ved det yngste af disse ligesom nu bliver en højere Realexamen. Den nærmere Organisation af disse tvende Afdelinger foreligger ikke her, og jeg skal derfor kun gjøre opmærksom paa, at Geographi, Zoologi og Botanik antages at blive afsluttede i Middelskolen, hvorved der skaffes fornøden Tid til en mere indtrængende Undervisning i den lavere Afdelings Hovedfag, at jeg end videre anser Tiden for kommen til at fastslaa Geologiens (Naturhistoriens?*) Stilling i den højere Afdeling, og at

*) Parenthesen er senere tilføjet, fordi det er forekommet mig billigt, at der gives Skolerne frit Valg med Hensyn til denne Under-

jeg fastholder mit allerede i 1857 stillede Forslag om at fortsætte Religionsundervisningen i Form af Bibellæsning i Højskolen.

Højskolen er et Udtryk for den højeste Almindelse, til hvilken Nationen stræber op. Den er den egentlige Folkehøjskole. Skjønt den er den eneste af Landets Skoler, paa hvis Bænke Borgerens og Bondens, Adels og Gejstlighedens Sønner sad Side om Side, har man dog i en Række Aar gjort omtrent alt, hvad man kunde gjøre, for at udslette dette dens folkelige Præg; man har indskrænket Antallet af disse Skoler, forhøjet Skolepengene, formindsket Fripladserne og vanskeliggjort Adgangen. I Sandhed, intet glædeligt Skue i et demokratisk Land! Men maaske har Skolen selv og dens Fostersønner ved aandformem Afsluttethed lige over for „ulærde“ Skoler og „ulærde“ Sønner selv forskyldt den opstaaede Misstemning og vendt den offentlige Mening mod sig. I saa Fald er ethvert Forsøg paa at hæve hin og gjenvinde denne et glædeligt Tidernes Tegn, men det vil kun kunne lykkes, naar det betragter Højskolen som Led i et organisk Hele, som det Toppunkt i Pyramiden, til hvilket alle Trinene føre op

- ad 3. Middelskolen er Landets Hovedskole, og paa dens Udvikling maa alle Kræfter sammentrænges. Den af Staten i Forbindelse med Højskolen organiserede Middelskole betragtes som Mønsterskole for alle lignende Skoler i Landet; at naa op i Højde med den bør være disses Formaal, og dertil maa de ansøres og om fornødent un-

visning, for at de Lærere, der have gjort Zoologi eller Botanik til deres specielle Studium, kunne faa Lejlighed til at gjøre deres særlige Kundskaber frugtbringende for den højere Undervisning.

derstøttes paa det kraftigste. Enhver Middelskole i Landet, som under fornøden Kontrol opfylder de ved Mønsterskolens Afgangsprøve opstillede Fordringer, indtræder i lige Ret med denne med Hensyn til den nævnte Prøves Betydning.

Middelskolens Undervisningsfag ville blive følgende: Modersmaalet, Historie, et levende Sprog, Regning med Anvendelse af de matematiske Grundbegreber, Sang og Gymnastik, som alle fortsættes i Højskolen, Religion, Geographi, Zoologi og Botanik, Skrivning og Tegning, som alle afsluttes, end videre Latin (mit Forslag) eller Oldnordisk (Hr. Dahls). Jeg tror, at Oldnordisk har fundet sin rette Plads oppe i Højskolen og fastholder derfor Latin. Flertallet i Folkethinget erklærede ogsaa, at det ingen Betænkelighed nærrede ved at kræve nogen Kundskab i Latin ved Optagelsen i sin fireaarige Latinskole (ø: ved Udgangen af Middelskolen), og skjønt det henviste dem, der vilde ind i den, til at faa denne Kundskab, hvor de bedst kunde, synes det dog at være klart, at det ikke vilde nægte Middelskolen at give den, hvis den formaaede det. I Modsætning dertil fremhævede Hr. Bille meget stærkt, at „hvor Latinen begynder, der skal den lærde Skole begynde“ og at det modsatte vilde være „en Urimelighed“. Man kunde ønske, at det Ord „lærd“ blev skaffet ud af Skolesproget og udelukkende henvist til de videnskabelige Faganstalter, thi det er misvisende og vækker Uvillie mod Skolen. Under alle Omstændigheder har Spørgsmaalet om Latin eller Ikke-Latin intet med Lærdommen at gjøre. Troen derpaa er en Overlevering fra den Tid, da Lærdommen var latinsk. Tilfredsstiller Latin de Fordringer, man maa stille til et Fag i Middelskolen, at det baade

giver nyttig Kundskab, skærper Aandsevnerne og forbereder med Held til en videre gaaende Undervisning, saa kan den benyttes lige saa godt som noget andet Fag. Jeg anser den for et saadant og har ikke betænkt mig paa at foreslaa dens Optagelse, naar der er Plads til den i Middelskolens Kursus. Har man Tvivl derom, saa bør Middelskolen paa Grund af den organiske Sammenhæng, der skal være mellem samtlige Skoler, og som det nu netop er Ønsket at fremkalde, indrette en særegen Undervisning i dette Fag i eller uden for det almindelige Skolekursus for alle de Disciple, som erklære, at de ville søge Højskolen, hvilket i enhver Henseende vil være hensigtsmæssigere end at overlade dem selv at skaffe sig den fornødne Forberedelse.

Jeg betragter Geographi og Naturhistorie som hørende til Middelskolens bedste Fag, og tror derfor ogsaa, at Hr. Dahl ikke har indrømmet dem alt, hvad der tilkommer dem. Geographien staar som alsidigt Dannelsesmiddel i denne Skole, rigtig benyttet, kun tilbage for Modersmaalet; hvad Naturhistorien angaar, skal jeg for ikke at blive alt for vidtløftig indskrænke mig til at henviser til, hvad jeg derom har ytret i: „Et Indlæg i Skolesagen“, S. 9—15.

Den nationale Følelse er imod Tysk som det eneste levende Sprog i Middelskolen. Hr. Dahl foreslaar Engelsk og vil ikke engang optage Tysk som tvunget Sprog i Højskolens Realafdeling, men giver Valg mellem det og Fransk. Hr. Berg vælger Tysk „paa Grund af de nu en Gang historisk givne Forhold“. Jeg slutter mig til denne Udtalelse.

Fjortenaarsalderen betragtes som Lavalder for Afgangen fra Middelskolen, og kun i ganske sær-

lige Tilfælde bør der kunne gives Fritagelse for denne Bestemmelse. Bestræbelserne maa, som alt bemærket, være rettede paa at drive denne Aldersgrænse opad og ikke nedad.

Normalantallet af Disciple i Middelskolens Klasser sættes til 20 og maa aldrig overskride 24. Jeg henviser til Hr. Dahls Bemærkninger om Elevantallet (I Skolesagen II, S. 14—15).

Vigtige Hensyn tale for at bevare Forbindelsen mellem Statens Middelskole og Højskolen i én Anstalt under en fælles Bestyrer. Det vil ikke være vanskeligt at organisere Middelskolens Arbejde saaledes, at Frygten for den skadelige Indflydelse af „Højskolens Fagtendenser“, som Hr. Dahl har kaldt det, maa forsvinde. Men jeg tilføjer, at Forbindelsen ikke er nogen Nødvendighed, og at en kraftig Udvikling af begge disse Lærestalter vil kunne gjøre Adskillelsen lige saa naturlig, som Forbindelsen nu er det.

ad 4. Lavskolen bringer Børnene saa vidt, at de kunne tilfredsstille de Fordringer, som maa stilles ved Optagelsen i Statens Middelskole. Disse ville vel omtrent kunne være de samme meget beskedne, som stilledes ved Adgangsprøven ved den gamle otteaarige Latinskoles nederste Klasse, skjønt det maa betragtes som en Selvfølge, at Undervisningen i Modersmaalet benyttes til at give Børnene mangan spredt Kundskab paa Omraader, der ligge inden for deres Forestillingskreds. Da jeg imidlertid i mange Aar ikke har beskæftiget mig med Spørgsmaal vedrørende denne Art af Undervisning, og den nærmere Organisation af den heller ikke foreligger her, overlader jeg Discussionen derom til kyndigere Mænd.

Det ovennævnte Forslag er stillet under den Forudsætning, at man for Alvor vil skride til Virkeliggjørelsen af den Aarhundred gamle Idé at skabe en sammenhængende trinvis Række af alle Landets Skoler med lige let Adgang fra det ene Trin til det andet for alle uden Hensyn til Stilling og Formue, naar blot Trangen og Evnen til en videregaaende Udvikling ere til Stede. Jeg tror, det er mere praktisk end noget af de foreslaaede, fordi det koster mindre at udføre og bryder mindre med det bestaaende, i det det benytter den givne Ramme og kun udfører enkelte Mønstre i denne til Efterligning og Fuldendelse i kommende Tider. Men denne videre Udførelse vil koste Ofre baade af Penge og af Fordomme, og det vil da komme an paa, om Nationen er beredt paa at bringe disse. Falder Tanken til Jorden som udførlig, danne de lærde Skoler altsaa fremdeles et for sig afsluttet Hele, hvis Tarv maa varetages uden Hensyn til højere og lavere Undervisningsanstalter; men hvad der der kan være at ønske af Forandringer og Tilføjelser, det vil Ministeriet lettest kunne erfare gennem Skolernes Tilsynsmænd og Bestyrere og bedst selv kunne vælge det rette Øjeblik til at aabne en Forhandling om.

II.

EFTERRETNINGER

OM

METROPOLITANSKOLEN

FOR

SKOLEAARET 1875—76.

AF

F. C. C. BIRCH,
SKOLENS RECTOR.

I. Examinier.

I. Afgangsexamen 1875. I Overensstemmelse med det af Ministeriet under 29de Maj f. A. meddelte Schema afholdtes de skriftlige Prøver her, ligesom ved de øvrige lærde Skoler, den 15de, 16de og 17de Juni. Den mundtlige Del af Examen foretoges efter det af Formanden for vedkommende Examenscommission, Professor Dr. Holm, meddelte Schema i Tiden fra den 9de til den 14de Juli.

Opgaverne til de skriftlige Prøver vare følgende:

a) fælles:

1. Udarbejdelse f Modersmaalet I (fri Opgave):

Under hvilke Naturforhold udvikler Mennesket sig kraftigst?

2. Udarbejdelse i Modersmaalet II (over et bekjendt Stof):

Hansestædernes Betydning i Norden.

b) særlige for den sproglig-historiske Afdeling:

1. Fransk Stil:

Tror De virkelig, at man kan være stor i én Videnskab og en Taabe i alle andre og i hele Livet? Gjennemlæs de store Mænds Biografier; De vil ingensteds finde Beviser for denne Mening. Hvis Exempler kunde overbevise Dem, skulde jeg anføre en Mængde; i Dag kan et eneste være nok.

Paa en Reise til Glasgow betroede Moderen til den berømte James Watt sin unge Søn til en af sine Veninder. Faa Uger efter kom hun tilbage for at se til ham, visselig uden at ane den besynderlige Modtagelse, som ventede hende. „Frue“, sagde denne Veninde til hende, saasnt hun saa hende, „De maa skynde Dem at føre James tilbage til Greenock. Jeg kan ikke mere udholde den Tilstand, hvori han sætter mig; jeg er udmattet af Mangel paa Søvn. Hver Aften, naar min Families sædvanlige Sengetid nærmer sig, forstaar Deres Søn behændig at rejse en Diskussion, hvori han finder Lejlighed til at indføre en eller anden Fortælling, denne afføder en anden, en tredie o. s. v. Disse Fortællinger have saa stor Interesse, min hele Familie hører dem med en saa stor Opmærksomhed, at man vil kunne høre en

Flue flyve. Timerne gaa saaledes efter hverandre, uden at vi mærke det. Men den næste Dag er jeg nær ved at falde om af Træthed. Frue tag Deres Søn hjem.“

At gjennemlæse relire. Ingensteds nulle part. At være nok suffice. At betroe confier. At ane se douter de. At føre tilbage ramener. At udholde endurer. At udmatte harasser. At rejse (en Diskussion) soulever. Lejlighed til moyen de. At afføde enfanter. At gaa efter hverandre se succéder.

2. Oversættelse fra Latin:

Stoicorum sententia erat, solum sapientem esse divitem. Hoc, quod plerisque mirabile vel, ut Græci dicebant, paradoxon videbatur, Cicero oratorie defendere conatur Crassum illum divitem se alloqui fingens.

Quæ est, inquit, ista in commemoranda pecunia tua tam insolens ostentatio? Solusne tu dives es? Quid si ne dives quidem? Quem enim intelligimus divitem, aut hoc verbum in quo homine ponimus? Opinor in eo, cui tanta possessio est, ut ad liberaliter vivendum facile contentus sit; qui nihil quærat, nihil appetat, nihil optet amplius. Si animus tuus nihil sibi deesse putat, nihil curat amplius, concedo dives es. Sin autem propter aviditatem pecuniæ nullum quæstum turpem putas; si quotidie fraudas, auferis, eripis, si socios spolias, ærarium expilas; si testamenta amicorum exspectas, aut ne exspectas quidem, sed ipse supponis: hæc utrum abundantis an egentis signa sunt? Animus hominum dives, non a re appellari debet. Quamvis illa sit plena, dum te inanem videbo, divitem non putabo. Etenim ex eo, quantum cuique satis est, metiuntur homines divitiarum modum. Filiam quis habet: pecunia est opus; duas: maiore; plures: maiore etiam; et si, ut aiunt Danao fuisse, quinquaginta sicut filia, tot dotēs magnam quærant pecuniam. Qui igitur non filias plures, sed innumerabiles cupiditates habet, quæ brevi tempore maximas copias exhaurire possint, hunc quo modo ego appellabo divitem, quum ipse egere se sentiat? Multi ex te audierunt, quum diceres, neminem esse divitem, nisi qui exercitum alere posset suis fructibus, quod populus Romanus tantis vectigalibus iam pridem vix potest. Iam fateris igitur, non esse te divitem, cui tantum desit ad explendum id, quod optas? Si censenda nobis atque æstimanda res sit, utrum tandem plures æstimemus pecuniam Pyrrhi, quam Fabricio dabat, an continentiam Fabricii, qui illam pecuniam repudiabat? hereditatem L. Pauli,

an liberalitatem Africani, qui eius hereditatis Q. Maximo fratri partem suam concessit? Hæc profecto, quæ sunt summarum virtutum, pluris æstimanda sunt, quam illa, quæ sunt pecuniæ. Contentum suis rebus esse, maximæ sunt certissimæque divitiæ. Etenim si callidi rerum æstimatores prata maximo æstimant, quod ei generi possessionum minime casu noceri possit, quanti est æstimanda virtus, quæ nec eripi nec surripi potest, nec vi tempestatum nec temporum perturbatione mutatur? qua præditi qui sunt, soli sunt divites.

arca, Pengeskrin. fructus, Indtægter.

c) særlige for den mathematisk - naturvidenskabelige Afdeling:

1. Beregningsopgave:

Til en Cirkel hører en om- og en indskreven regelmæssig Syvkant, hvis Perimetres Forskjel er 1 Decimaltomme. Hvor stor er Cirkelens Radius og hvor stor Forskjellen imellem Syvkanternes Arealer?

2. Arithmetik:

1. Hvorledes udtrykkes x og y som rationale Funktioner af a og b , naar

$$\frac{x}{a} + \frac{y}{b} = \frac{a}{b} + \frac{b}{a}$$

$$\text{og } \frac{xy}{ab} = \frac{a}{b} - \frac{b}{a} ?$$

2. Naar man til 1 lægger Antallene af Kombinationer

af 1 Element iblandt n ,

af 2 Elementer iblandt $n + 1$,

af 3 Elementer iblandt $n + 2$ o. s. v.

indtil Antallet af p Elementer iblandt $n + p - 1$,

saa udkommer Antallet af Kombinationer af p Elementer iblandt $n + p$. Hvorledes bevises det?

3. Projektionstegning:

En Omdrejningskegle (ret cirkulær Kegel) staar paa den vandrette Billedplan (Projektionsplanen) og er gjennemskåret af et ret tresidet Prisme, hvis Grundflade er en i Keglens Grundflade indskreven ligesidet Trekant, hvis ene Side er vinkelret paa den lodrette Billedplan. Man skal tegne dem i begge Projektioner og give Udfoldningen af Prismet med Skæringskurverne.

4. Geometri:

I en Keglestub (afkortet Kegel) er der indskrevet en Pyramidestub (afkortet Pyramide) med regelmæssige nkanter til Endeflader. I hvilket Forhold staar Keglestubbens Volumen til Pyramidestubbens? Hvorvidt kan der i begge disse Legemer indskrives Kugler? Hvorvidt kan der omskrives Kugler om dem?

Hvor stor er n, naar Keglestubbens Forhold til den tresidede Pyramidestub med to Centraltrekanter i nkanterne til Endeflader er 9,7749?

Forudsat, at Keglestubben kan have baade en omskrevet og en indskreven Kugle, hvad er da Forholdet imellem disse Kuglers Volumen, idet Forholdet imellem Endefladernes Radier er m?

N ^o	Candidaterne.	Dansk I.	Dansk II.	Oldnordisk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Latin.
1.	Gad	mg.	mg.	mg.+	mg.÷	ug.÷	mg.	mg.
2.	Sveistrup . . .	ug.÷	mg.+	ug.÷	mg.+	ug.÷	mg.	mg.
3.	Volqvarts . . .	g.+	ug.÷	mg.+	mg.+	ug.÷	mg.	mg.
4.	Bernth	mg.÷	mg.÷	ug.÷	mg.	mg.+	mg.	mg.
5.	Benzon	mg.	mg.÷	ug.÷	mg.÷	mg.	mg.÷	mg.
6.	Jansen	mg.÷	g.	mg.÷	g.÷	g.+	mg.÷	mg.
7.	Hagen	mg.÷	g.+	mg.	g.	g.+	mg.÷	tg.
8.	Hornemann . .	mg.÷	mg.÷	ug.	mg.÷	mg.÷	mg.	g.
9.	Gram	mg.÷	mg.÷	ug.	mg.+	mg.+	mg.	mg.
10.	Ussing	mg.÷	g.	mg.÷	g.+	g.+	mg.	mg.
11.	Jørgensen . . .	mg.÷	mg.÷	mg.	mg.	mg.	mg.+	mg.
12.	Evers	g.+	mg.÷	g.+	g.+	mg.+	mg.+	mg.
13.	Schultz	mg.÷	mg.÷	mg.+	mg.÷	mg.+	ug.÷	g.-
14.	Blom	ug.÷	mg.+	mg.÷	g.+	mg.	mg.÷	mg.
15.	Djørup	g.+	g.+	mg.÷	mg.÷	mg.	g.÷	g.
16.	Lund	g.+	g.+	mg.÷	mg.÷	g.+	mg.	tg.-
17.	Bornemann . .	mg.	mg.+	mg.÷	g.+	mg.÷	mg.	mg.
18.	Wældike	g.	g.+	g.+	g.	mg.	tg.	g.
19.	Dahl	g.	g.	g.+	g.+	g.+	tg.+	g.-
20.	Barner	g.+	mg.	ug.÷	mg.	mg.÷	mg.+	"
21.	Stilhoff	mg.÷	mg.	mg.	mg.+	mg.+	g.+	"
22.	Ernst	g.÷	g.÷	mg.÷	mg.+	mg.÷	g.	"

I Bedømmelsen af Prøverne deltog udenfor Skolens Lærerpersonale som beskikkede Censorer: i Oldnordisk Docent Dr. philos. Thomsen, i Fransk og Engelsk Dr. philos. Sundby, i Latin og Historie Prof. Dr. philos. Holm, i Græsk Dr. philos. Christensen, i Matematik Docent Seidelin, i Naturlære Beregner Andresen.

Udfaldet af Examen, til hvilken ialt 22 Disciple, nemlig 19 af den sproglig-historiske og 3 af den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling, havde indstillet sig, vil sees af efterstaaende Charakterliste.

	Natlære	Arithmetik skriftlig.	Arithmetik mundtlig.	Geometri skriftlig.	Geometri mundtlig.	Mekanisk Physik.	Chemisk Physik.	Points.	Hoved-character.
+	g. ÷	"	"	"	"	"	"	97	1. Char.
:	mg. +	"	"	"	"	"	"	105	1. Char. m. Udm.
+	mg.	"	"	"	"	"	"	101	1. Char.
+	g. ÷	"	"	"	"	"	"	96	1. Char.
+	g. +	"	"	"	"	"	"	94	1. Char.
+	mg.	"	"	"	"	"	"	79	2. Char.
.	ug. ÷	"	"	"	"	"	"	83	2. Char.
+	mg. +	"	"	"	"	"	"	93	1. Char.
g.	ug. ÷	"	"	"	"	"	"	100	1. Char.
.	ug. ÷	"	"	"	"	"	"	90	1. Char.
g.	mg. +	"	"	"	"	"	"	98	1. Char.
.	g. +	"	"	"	"	"	"	89	1. Char.
.	mg. ÷	"	"	"	"	"	"	94	1. Char.
.	mg.	"	"	"	"	"	"	92	1. Char.
.	mg.	"	"	"	"	"	"	81	2. Char.
g.	mg. +	"	"	"	"	"	"	87	1. Char.
.	ug.	"	"	"	"	"	"	91	1. Char.
.	tg.	"	"	"	"	"	"	55	3. Char.
.	tg. +	"	"	"	"	"	"	57	3. Char.
.	"	ug.	ug. ÷	g. +	ug. ÷	mg. +	ug. ÷	99	1. Char.
.	"	mg. ÷	mg.	g. +	ug. ÷	ug. ÷	ug. ÷	96	1. Char.
.	"	mg. +	ug. ÷	mg. +	mg. +	mg. +	mg. ÷	88	1. Char.

2. Hovedexamen 1875. Den skriftlige Del af denne foretoges for 4de Klasses Vedkommende overensstemmende med forommeldte, af Ministeriet under 29de Maj f. A. meddelte Schema den 15de og 16de Juni, for 5te Kl. fra 15de til 17de s. M., for de øvrige Klasser den 26de og 28de s. M. Den mundtlige Del afholdtes i Tiden fra den 29de Juni til den 12te Juli efter det i forrige Aars Program meddelte Schema.

Opgaverne til de skriftlige Prøver for 4de Klasse, der vare Skolen tilstillede fra Ministeriet, vare følgende:

1. Dansk Stil:

Det Indre af Afrika.

2. Latinsk Stil:

Den romerske Historieskriver C. Crispus Sallustius blev født i Amiternum i Sabinerlandet Aar 86 før Christi Fødsel, paa en Tid, da der blev kæmpet med den største Heftighed imellem Optimaterne og dem, der vilde kaldes Folkevenner. Selv oprunden af en plebejisk Familie, sluttede han sig nærmest til dem, der forsvarede Almuens Rettigheder, og da Borgerkrigen imellem Pompejus og Cæsar brød ud, tog han Cæsars Parti. Efter Slaget ved Pharsalos, da de i Campanien samlede Legioner vægrede sig ved at gaa til Africa, hvis man ikke betalte dem de lovede Penge, blev Sallust af Dictatoren sendt derhen, for at bringe dem tilbage til deres Pligt; men Soldaternes Forbitrelse var saa stor, at det ikke var langt fra at han var bleven dræbt af dem, og han maatte vende tilbage til Rom med uforrettet Sag. Derefter sendte Cæsar ham med en Del af Flaaden til Africa for at besætte Øen Cercina, hvor hans Fjender havde samlet en stor Mængde Korn. Da han havde udført baade dette og andre Ting med lige Lykke og Behændighed, bed Cæsar ham at styre Numidien som Consul. Da han i denne Provinds havde samlet store Rigdomme. blev han efter sin Hiemkomst til Rom anklaget for Udsugelser, og han vilde være bleven dømt, hvis ikke Cæsars Gunst havde hjulpet ham.

Sabinerlandet, Sabini. Folkevenner, populares. slutte sig til, adiungere se ad. bryde ud, exardescere. tage Ens Parti, amplecti partes alicuius. bringe tilbage, revocare. Behændighed, dexteritas. Udsugelser, repetundæ.

3. Arithmetik :

1. 7 Arbejdere udføre et bestemt Arbejde. I 6 Dage have 3 af dem udført hver $\frac{1}{10}$ af det hele, de 4 andre have udført hver $\frac{1}{12}$ deraf. Hvor mange Dage maa de endnu arbejde paa Fuldførelsen deraf, naar de vedblive at arbejde med samme Kraft?

2. At beregne Værdien af $\frac{10006^{18}}{10003^{18}}$.

(I dette Exempel faas 8 paalidelige Decimaler ved en fem-ciffret Tavle.)

3. At finde x og y udtrykte ved a og b , naar

$$\frac{x}{a} + y = 1,$$

$$xy = -b - \frac{b^2}{a}.$$

4. Geometri :

1. Ved Konstruktion at bestemme et Punkt i en given ret Linie saaledes, at Linier derfra til to givne Punkter i samme Plan som den givne Linie danne en Vinkel paa 90° med hinanden. (Punkternes Afstand ses altsaa under en Synsvinkel paa 90° .)

2. Hvad forstaas ved Figurers Lighedannedhed? Naar ere Cirkelsegmenter (Afsnit) lighedannede? Hvis Forholdet imellem to Cirklers Radier er 0,36, hvor store ere da følgende Forhold:

a) imellem to lighedannede Segmenters Chorder,

b) imellem to lighedannede Segmenters Arealer?

3. Af en given indskreven regelmæssig 2nkants Side og største Radius søges nkantens Side. Anvendes til Beregning af den regelmæssige Femkants Side, naar Cirkelns Radius er r .

De beskikkede Censorer ved 4de Klasses Examen vare: i Latin Dr. philos. Christensen og i Mathematik Docent Seidelin.

Samtlige 4de Klasses Disciple bestode Examen med den i Lov af 1ste April 1872 § 5 givne Retsvirkning.

Efter tilendebragt Prøve opflyttedes af 5te Klasses 13 Disciple 11 i 6te Kl., af 4de Klasses 17 Disciple 14 i 5te Kl., 3die Klasses 23 Disciple alle i 4de Kl., af 2den Klasses 45 Disciple 38 i 3die Kl., af 1ste Klasses 23 Disciple 20 i 2den Kl.

3. Halvaarsexamen 1876. Den skriftlige Del foretoges den 21de og 22de Januar og bestod i dansk og fransk Stil, latinsk Version, arithmetisk og geometrisk Opgave for 6te Kl., dansk og fransk Stil, latinsk Version og matematisk Opgave for 5te Kl., dansk og latinsk Stil, latinsk Version og matematisk Opgave for 4de Kl., dansk og latinsk Stil, latinsk og fransk Version for begge Afdelinger af 3die Kl., tysk og fransk Version, latinsk Stil og Version samt Skrivning for 2den Kl., dansk Stil, tysk og fransk Version, Regning og Skrivning for 1ste Kl. De mundtlige Prøver, ved hvilke foruden den examinerende Lærer Rector alene var Censor, afholdtes i Tiden fra den 24de til 29de s. M. uden anden Afbrydelse i den daglige Undervisning end den, som Prøverne nødvendiggjorde. Gjenstandene for dem vare: i 6te Kl. Historie og Naturlære, i 5te Kl. Historie, i 4de Kl. Tysk og Fransk, i begge Afdelinger af 3die Kl. Matematik, i 2den Kl. Naturhistorie, i 1ste Kl. Latin.

II. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Disciplenes Antal 145. Efter den Tid ere foruden de foran nævnte 22 Candidater, der forlode Skolen efter tilendebragt Afgangsexamen, endvidere 16 Disciple udmeldte, nemlig af 4de Kl. P. Meldahl, N. H. Raaschou, V. Levy, C. S. Ryder og A. W. Hansen, af 3die Kl. E. W. Norrie, C. V. Gammelgaard og C. A. Lorck, af 2den Kl. C. J. Carøe, E. V. C. F. Reventlow, K. E. Tulinius, E. Ulrik, V. C. A. Jøhnke, A. M. C. Riise og S. A. Bille, af 1ste Kl. R. C. J. Hecksher. En særdeles samvittighedsfuld og lovende Discipel mistede

Skolen i C. V. Ravn af 4de Kl., der efter længere Tids Sygdom afgik ved Døden den 26de August f. A. Derimod ere 43 nye optagne, saa at Skolen for Tiden tæller 149 Disciple, hvilke efter den sidst afholdte Maanedscensur (for April) ere ordnede i de forskjellige Klasser saaledes, som efterstaaende Liste udviser. I de tre øverste Klasser ere Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning betegnede ved en Stjerne. Ved de nyoptagne Disciple er tilføjet Fødselsdag og Fødselsaar samt i Parenthes Faderens Stilling.

VI Klasse.

1. J. L. Lunddahl. 2. H. C. Begtrup. 3. R. S. Berg. 4. L. V. Thomsen*. 5. A. G. L. Lehmann*. 6. J. L. A. Kolderup-Rosenvinge*. 7. E. H. Lund. 8. J. Caroc*. 9. A. Buntzen. 10. H. H. Schou*. 11. H. C. A. Glud.

V Klasse.

1. A. B. Drachmann. 2. A. V. Bølling. 3. C. A. G. A. Sandberg. 4. J. H. Ahlberg. 5. H. C. Slomann*, f. $\frac{8}{5}$ 1860 (Grosserer S.). 6. A. S. Ørsted. 7. J. H. M. Haase. 8. H. H. Schmidt. 9. J. Hammershaimb*. 10. F. Wolff. 11. A. Castenskjold*. 12. C. Castenskjold. 13. C. O. J. Liebe. 14. J. C. J. Müller*. 15. V. L. Nielsen. 16. H. Bille-Top.

IV Klasse.

1. C. V. M. Madsen. 2. C. A. Blume. 3. J. P. V. Clausen. 4. H. V. Kramp*. 5. F. Tutein*. 6. J. Djørup. 7. J. T. Thomsen*. 8. A. Holmer. 9. J. M. D. Lehmann. 10. C. C. Søderberg. 11. V. R. Braag*. 12. S. T. Nielsen. 13. A. O. T. N. B. Kauffmann*. 14. A. E. Christiansen. 15. C. S. Ulrich*. 16. G. V. Blom, f. $\frac{28}{12}$ 1860 (Capitain i Artilleriet B.). 17. P. E. Sporon. 18. J. T. Krag.

19. E. J. Anger*. 20. K. V. Schou. 21. C. L. Kraft*.
22. C. A. V. Engelhardt*.

III Klasse S (sproglig-historisk Afdeling).

1. S. E. L. S. Høyer. 2. W. J. Krüger. 3. J. C. Leuning. 4. E. F. Bergmann. 5. A. L. Duus. 6. H. K. K. Sveistrup. 7. V. P. Trier. 8. K. G. Knudsen. 9. R. F. C. P. Rubow. 10. P. T. Raaschou. 11. N. T. Røvsing, f. $26/5$ 1862 (Capitain i Fodfolket R.). 12. V. G. D. F. Richter. 13. V. Pfaff. 14. H. T. Olrik. 15. C. F. G. Thorkelin. 16. C. Koppel. 17. S. C. Sørensen, f. $16/8$ 1860 (Høker S.). 18. R. G. Harboe. 19. J. K. C. Wroblewsky. 20. T. F. Bruun.

III Klasse M (mathematisk-naturvidenskabelig Afdeling).

1. A. P. Vedel. 2. C. V. Meldahl. 3. A. V. Scharf. 4. J. P. Traustedt. 5. J. Gotschalk. 6. D. C. Braag. 7. S. F. Stein. 8. E. Tutein. 9. O. H. E. Holck. 10. V. Hertel. 11. B. B. Salomon. 12. P. E. Kolderup-Rosenvinge. 13. M. F. Haxthausen. 14. J. G. F. Holck. 15. J. F. Jacobsen. 16. O. S. Hansen.

II Klasse.

1. E. F. Kinzi. 2. A. L. Schou. 3. N. F. Ravn. 4. A. A. Krebs. 5. L. N. Meyer. 6. O. V. Lehmann. 7. J. C. C. Hammerich. 8. G. V. E. H. H. Grüner. 9. J. J. Späth. 10. J. E. Lehmann. 11. A. S. F. Petersen. 12. N. P. E. Christiansen. 13. A. V. S. From. 14. H. C. Faber. 15. N. C. Beck, f. $20/2$ 1864 (Bogholder B.). 16. G. E. A. Herz. 17. F. Herholdt. 18. V. C. J. M. Lund. 19. V. A. N. G. Schack. 20. N. P. A. Bauditz. 21. J. A. L. O. Wolff. 22. H. E. Wulff. 23. M. J. K. Tvermoes. 24. R. J. Schou.

I Klasse A.

1. A. R. Blædel, f. $\frac{7}{1}$ 1864 (Dyrlæge B.) 2. F. S. C. Bergmann, f. $\frac{27}{5}$ 1864 (Adjunct B.). 3. N. V. Ussing, f. $\frac{14}{6}$ 1864 (Professor Dr. philos. U.) 4. I. J. Sveistrup, f. $\frac{19}{2}$ 1864 (afg. Sognepræst til Hvedstrup og Fløng S.). 5. A. Beck, f. $\frac{10}{5}$ 1862 (afg. Fuldmægtig B. i Aarhus). 6. C. C. E. Flemmer, f. $\frac{13}{6}$ 1862 (forhenv. praktiserende Læge F.) 7. V. Aagesen, f. $\frac{16}{9}$ 1864 (Professor juris A.) 8. C. B. Withusen, f. $\frac{5}{7}$ 1864 (afg. Læge Professor W.). 9. V. Kolling, f. $\frac{14}{11}$ 1863 (afg. Professor K.). 10. A. Olrik, f. $\frac{3}{7}$ 1864 (Portrætmaler Professor O.). 11. C. V. Danneskjold-Samsøe, f. $\frac{16}{2}$ 1864 (forhenv. Hofchef hos Kronprindsen Greve Hofjægermester D.-S.). 12. E. Jespersen, f. $\frac{19}{4}$ 1863 (Boghandler J.). 13. C. H. B. Sporon, f. $\frac{30}{9}$ 1864 (Overretsassessor S.). 14. H. J. Koefoed, f. $\frac{29}{6}$ 1864 (Capitain i Flaaden K.). 15. A. S. Blom, f. $\frac{12}{9}$ 1863 (Tømremester Etatsraad B.). 16. N. H. Kjær, f. $\frac{12}{5}$ 1863 (Procurator K. i Hørup ved Viborg). 17. C. V. A. Thaning. 18. N. P. Aagesen, f. $\frac{14}{9}$ 1863 (Broder til Nr. 7). 19. F. Thomsen, f. $\frac{22}{4}$ 1864 (Premierlieutenant T. i Fredericia). 20. A. G. Norrie. 21. C. F. C. Tvermoes, f. $\frac{13}{10}$ 1863 (Oberst i Generalstaben T.)

I Klasse B.

1. A. C. Thaning, f. $\frac{16}{1}$ 1864 (Provst T. i Hellested). 2. E. Volqvarts, f. $\frac{7}{6}$ 1863 (Grosserer V.). 3. T. Jantzen, f. $\frac{28}{9}$ 1863 (Vare- og Vexelmægler J.). 4. J. A. C. Qvortrup, f. $\frac{25}{9}$ 1863 (Snedkermester Q.). 5. V. Levinsen, f. $\frac{3}{8}$ 1863 (Grosserer L.). 6. A. A. C. Boas, f. $\frac{2}{8}$ 1862 (Guldsmedmester B.). 7. A. Bruun, f. $\frac{30}{12}$ 1862 (Manufacturhandler B.). 8. H. J. Hegelund, f. $\frac{16}{11}$ 1863 (Toldassistent H.). 9. H. C. C. Müller, f. $\frac{17}{10}$ 1863 (Overlæge M. i Helsingør). 10. O. E. Poulsen, f. $\frac{13}{7}$ 1863 (Manufacturhandler P.). 11. E. C. O.

Carstensen, f. $\frac{5}{6}$ 1863 (Capitain C.). 12. F. L. F. Gotschalk, f. $\frac{25}{1}$ 1864 (Grosserer G.). 13. A. C. G. Thymann, f. $\frac{17}{1}$ 1863 (afg. Tømremester T.). 14. O. M. Vieth, f. $\frac{28}{3}$ 1863 (Billedhugger V.). 15. W. F. G. R. Benzou, f. $\frac{18}{7}$ 1862 (Herreeqviperingshandler, Grosserer B.). 16. C. J. C. Brix, f. $\frac{30}{6}$ 1863 (Skolebestyrer Professor B.). 17. P. C. F. Thymann (Tvillingbroder til Nr. 13). 18. G. Malling, f. $\frac{15}{8}$ 1862 (Vareog Vexelmægler M.). 19. V. H. V. Strange, f. $\frac{29}{1}$ 1863 (Handelsbogholder S.)

III. Lærerpersonalet.

Ifølge dertil af Ministeriet given Bemyndigelse blev under 24de August 1875 Cand. mag. Peder Erasmus Krjstian Kaalund af Rector antagen som Timelærer i Dansk i Skolens fire nederste Klasser.

Ved allerhøjeste Resolution af 30te s. M. blev constitueret Lærer Cand. philol. Christian Waage Giede allernaadigst beskikket til Adjunct ved Skolen.

Under s. D. bifaldt Ministeriet efter Rectors Indstilling, at Inspectorforretningerne og Skriveriet ved Skolen i Overlærer Smiths Sted, der havde ønsket at fratræde, overdroges Adjunct Giede.

Paa Ministeriets derom nedlagte Forestilling behagede det Hans Majestæt Kongen under 17de December f. A. at benaade Overlærer C. J. Fogh med Dannebrogordenens Ridderkors.

IV. Undervisningen.

1. De ugentlige Undervisningstimers Fordeling paa de forskjellige Lærefag vil sees af efterstaaende Tabel, paa hvilken F., S. og M. betegner henholdsvis Fællestimerne og de for den sproglig-historiske og for den mathematisk-naturvidenskabelige Retning særlige Timer.

Fagene.	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		Sum- ma.		
	B.	A.			S.	M.	S.F.M.	S.F.M.	S.F.M.	S.F.M.	S.F.M.	S.F.M.			
Dansk	3	3	2	2	3	"	2	1	"	4	"	"	4	"	24
Tydsk.....	2	2	2	2	2	"	2	"	"	2	"	"	"	"	14
Fransk	3	3	3	2	2	"	2	"	"	3	"	"	3	"	21
Engelsk	"	"	"	"	"	"	"	"	"	2	"	"	2	"	4
Latin	6	6	8	7	7	"	8	"	9	"	"	8	"	"	59
Græsk	"	"	"	5	"	5	"	"	6	"	"	6	"	"	22
Religion	2	2	2	2	2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	10
Historie	2	2	3	2	2	"	2	"	"	3	"	"	4	"	20
Geografi.....	2	2	2	1	1	"	2	"	"	"	"	"	"	"	10
Mathematik og Teg- ning	6	6	5	5	7	"	5	2	"	"	10	"	"	10	56
Naturhistorie	2	2	2	2	2	"	2	"	"	"	3	"	"	"	15
Naturlære	"	"	"	"	2	"	"	2	3	"	5	3	"	5	20
Skrivning	2	2	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	5
Sang	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	"	(2)	"	"	(2)	"	"	(2)	"	4
Gymnastik.....	4	4	4	4	4	"	4	"	"	4	"	"	4	"	32
Ialt ugentlige Timer	36	36	36	36	36	5	31	5	18	18	18	17	19	15	326

Undervisningens Fordeling mellem Lærerne har været følgende:

1. Rector: Dansk Stil i VI Kl., Latin i VI Kl. S, Græsk i V Kl. S 15 Timer.

2. Overlærer Krebs: Latin i I Kl. A og B samt IV Kl.	20	Timer.
3. Overlærer Fogh: Geografi i I—IV Kl., Naturhistorie i I—V Kl.	25	—
4. Overlærer Smith: Matematik med Tegning i I Kl. A, II Kl., III Kl. S og V Kl. M.	26	—
5. Overlærer Kerrn: Latin i II Kl. og III Kl. M, Græsk i III Kl. S og IV Kl. S.	25	—
6. Adjunct Bergmann: Latin i III Kl. S, Historie i I—VI Kl.	27	—
7. Adjunct Pullich: Matematik med Tegning i III Kl. M, IV Kl. og VI Kl. M..	24	—
8. Adjunct Dr. philos. Pingel: Dansk med Oldnordisk i V og VI Kl., Latin i V Kl. S, Græsk i VI Kl. S.	22	—
9. Adjunct Kaper: Tydsk i I—V Kl., Religion i I—III Kl.	24	—
10. Adjunct, Inspector Giede: Fransk i I—VI Kl., Engelsk i V—VI Kl.	25	—
11. Const. Lærer Paulsen: Matematik i I Kl. B, Naturlære i III—VI Kl.	26	—
12. Timelærer Cand. mag. Kaalund: Dansk i I—IV Kl.	16	—
13. Timelærer Kinzi: Skrivning i I og II Kl.	5	—
14. Cand. philos. Zeise: Sang.	4	—
15. Lieutenant Andersen: Gymnastik.	26	—
16. Krigsassessor Svane: Gymnastik.	6	—

Efter Rectors Indstilling blev Adjunct Kaper ved Ministeriets Skrivelse af 4de December f. A. paa Grund af Sygdom fritagen for Besørgelsen af sine Forretninger ved Skolen fra 26de Novbr. at regne til Juleferiens Udløb og hans Undervisningstimer fordelte mellem Adjunct Dr. philos. Pingel, der overtog Tydsk i 4de og 5te Klasse, Cand. polyt. J. C. Barth, der overtog samme Fag i de

tre nederste Klasser og Cand. theol. T. H. B. Jespersen, der overtog Religion i samme tre Klasser.

2. Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede i de forskjellige Fag:

Dansk.

I Kl. B. Pios og Wimmers danske Læsebog for Mellemlasserne er benyttet til Oplæsning og Analyse. Følgende 4 Digte ere lærte udenad: „Den engelske Kap-tajn“, „Kirkeklokken i Farum“, „Ivar Hvitfeldt“, „Sven Due“. Bojesens Sproglære til Ordstillingen er læst og repeteret. I Reglen 1 Stil om Ugen (i alt 36). — I Kl. A. Samme Læsebog er benyttet til Oplæsning og Ana-lyse. Følgende 4 Digte ere lærte udenad: „Bonden fra Lemvig“, „Knud Lavard“, „Kirkeklokken i Farum“, „Ivar Hvitfeldt“. Sproglære og Stile som I Kl. B. — II Kl. Winkel-Horns og Borchsenius's Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Følgende 2 Digte ere lærte udenad: „Peter Tordenskjold“, „De to Soldater“. Bojesens Sproglære repeteret. 1 Stil om Ugen (i alt 36). — III Kl. S. 6 af Holbergs bekendteste Ko-medier, Oehlenschlägers „Aladdin“, „Hakon Jarl“, „Palnatoke“, „Axel og Valborg“, „Helge“, „Yrsa“, samt udvalgte Stykker af Nordens Guder og Hroars Saga ere oplæste; sluttelig er en Oplæsning af Saga om Vølsun-gerne paabegyndt. Den nordiske Mythologi er gennem-gaaet efter Arentzens og Thorsteinssons Bog. I Aarets Løb ere 24 Stile skrevne. — III Kl. M. som III Kl. S. Efter en kort Udsigt over den græske Mythologi efter Dorphs Bog er desuden oplæst af Homers Odyssee 1ste—3dje, 6te, 7de, 9de, 13de, 14de, 21de—24de Sang samt Partier af de mellemliggende, af Iliaden 1ste—6te og 9de—12te Sang. Af Herodot er oplæst Partier af 3dje og 7de Bog. — IV Kl. Udsigt over den danske Literatur fra de ældste Tider indtil Holberg, saaledes at der navnlig er dvælet ved „Svend Aagesen“.

„Saxo“, „den danske Rimkrønike“, „Folkeviserne“ og for den senere Tids Vedkommende ved Leonora Christinas „Jammersminde“; derefter ere større Partier af Holbergs „Peder Paars“ og nogle af hans Komedier oplæste. 2 Stile om Maaneden (i alt 18). Græsk Mythologi efter Tregder. For Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning er der desuden oplæst udvalgte Sange af Homers Odyssee, Sophokles's „Philoctet“ og „Antigone“, Euripides's „Iphigenia i Aulis“ og „Iphigenia i Tauris“, Prøver af Herodots Historie, Digte og Smaastykker af forskjellige Oldtidsdigtere (Theokrit, Anakreon o. fl.), Stykker af Petersens „Billeder af Livet i Oldtiden“ samt endelig Partier af Rydbergs „Den sidste Athenienser“. — V Kl. Den danske Literaturs Historie indtil 1800 (med Benyttelse af Hammerichs „danske og norske Læsestykker“). 2 Stile om Maaneden (i alt 18). Wimmers oldnordiske Læsebog S. 1—36; det Vigtigste af Sammes oldnordiske Formlære. Nogle Timer ere anvendte paa Øvelser i at læse Svensk. — VI Kl. Den danske Literaturs Historie i det 19de Aarhundrede. 15 Stile. Wimmers oldnordiske Læsebog S. 26—104 (med Forbigaaelse af Versene i Gunnlaugs Saga) samt Hamarsheimt; det Vigtigste af Sammes oldnordiske Formlære. Nogle Timer ere anvendte paa Øvelser i at læse Svensk.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Wimmers oldnordiske Læsebog S. 1—104 (med Forbigaaelse af Versene i Gunnlaugs Saga) samt Hamarsheimt.

Tydk.

I Kl. B og A. Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 41—115. Hjorts kortfattede tydske Sproglære ved Kaper § 14—105. Holbechs og Petersens Materialier § 1—10, 13, 16—17. 10 Hjemmestile. — II Kl. Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 72—153. Hjorts Sproglære § 106—140. Holbechs og Peter-

sens Materialier § 17, 26—29, 31—44. 8 Hjemmestile. — III Kl. S og M. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser, Prosa S. 116—192, Poesi S. 20—46. Som Maanedslæsning (oversat paa Skolen) samme Bog, Prosa S. 1—116. Formlæren efter Hjorts Sproglære. Holbechs og Petersens Materialier § 54—63. 8 Hjemmestile. — IV Kl. Schillers Wilhelm Tell. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser, Poesi S. 39—128. Som Maanedslæsning (oversat paa Skolen) samme Bog, Prosa S. 128—251, 272—297. Formlæren og Syntaxen efter Hjorts Sproglære. 6 Hjemmestile. — V; Kl. Schillers Wallensteins Lager og Die Piccolomini, Göthes Götz von Berlichingen og Egmont. Som Maanedslæsning Gerstäckers „Im Busch“ og Auerbachs „Barfüssele“. Formlæren repeteret efter Simonsen. Lorenzens Stiløvelser § 1—20. 8 Stile. Øvelser i Gjenfortælling.

Fransk.

I Kl. B. Pios Læsebog for Mellemklasserne S. 1—55. Det Vigtigste af Formlæren efter Pios Sproglære. Sicks Materialier (2den Udg.) Nr. 1—27. 22 Hjemmestile. Af og til Diktatstil. — I Kl. A. Pios Læsebog S. 1—58. 18 Hjemmestile. Ellers som I Kl. B. — II Kl. Sicks Læsebog, 2den Afdeling S. 92—115, 119—130, 163—172, 184—208. Formlæren efter Ingerslev. Sicks Materialier (1ste Udg.) Nr. 19—23 c og 24 b, repeteret Nr. 1—18. 20 Hjemmestile. — III Kl. S. Sicks Læsebog S. 102—115, 119—128, 155—173, 197—234. Som Maanedslæsning Rollins *Histoire d'Alexandre le Grand* S. 1—150. Formlæren efter Ingerslev. Sicks Materialier (1ste Udg.) Nr. 25—26, 47; repeteret Nr. 1—24. 11 Hjemmestile. — III Kl. M. Sicks Læsebog S. 92—115, 119—123, 155—172, 197—230. Ellers som III Kl. S. — IV Kl. Af Burguy's og Herrig's *La France littéraire* er læst Stykker af Ba-

rante, Xav. de Maistre, Mérimée, Michaud og Aug. Thierry. Som Maanedslæsning er læst af *Nouvelles pittoresques: Le chasseur de chamois, Partie et revanche, Donatien de Martinique* og *La peau d'ours*. Formlæren efter Ingerslev. 4 Hjemmestile. — V Kl. Dels paa Skolen dels som Maanedslæsning er læst Sicks Læsestykker for de øverste Klasser, 3dje Hefte S. 1—37, 39—51, 100—105, Molières *le Misanthrope*, Mérimée's *Tamango*, Toepffers *Le Grand St.-Bernard*, Thiers: *Napoléon en Égypte*, Lamartine: *Mort de Louis XVI*. Formlæren repeteret og det Vigtigste af Syntaxen gennemgaaet efter Ingerslev. 1 Stil om Ugen; af og til Extemporalstil (i alt 40 Stile). — VI Kl. Dels paa Skolen dels som Maanedslæsning er sluttet Guizots *Histoire de la civilisation en Europe*, desuden læst Sicks Læsestykker, 3dje Hefte S. 62—77, Toepffers *Le grand St.-Bernard*, Mérimée's *Tamango*, A. de Musset: *Croisilles*, O. Feuillet: *Le village*. Ingerslevs Grammatik. 1 Stil om Ugen, af og til Extemporalstil (i alt 40 Stile).

Engelsk.

V Kl. Listov: *The English Reader* S. 1—62. Formlæren efter Løkkes mindre Sproglære. — VI. Kl. Listovs Udvalg af engelske Forfattere, 1ste Hefte S. 38—56, 2det Hefte S. 1—64, 79—90. Røsing's engelske Formlære.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Listovs Udvalg af engelske Forfattere, 1ste Hefte S. 1—81, 2det Hefte S. 1—64 og S. 79—90.

Latin.

I Kl. B og A. Af Kerrns og Krebs's Læsebog er læst og repeteret S. 1—31 og S. 48—52. Af Madvigs Sproglære er læst den til Læsebogen svarende Del. Siden Slutningen af Oktober er skrevet 1 Stil om Ugen (i alt 28). — II Kl. Af Kerrns og Krebs's Læsebog

er læst og repeteret de latinske Stykker fra III, 3 til Bogens Ende, medens de danske Stykker ere benyttede til mundtlig Stil. Af Cornelius Nepos er læst og repeteret: Iphicrates, Chabrias, Timotheus, Datames, Epaminondas og Pelopidas. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret og af Ordføjningslæren er læst og repeteret § 177—261. I Reglen 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil om Ugen, hvortil er benyttet Forchhammers Stiløvelser (i alt 41 skriftlige Stile). Kerrns og Krebs's Ordfortegnelse er benyttet. — III Kl S. Cæsars Gallerkrig, 3dje Bog; Sallusts Jugurtha; af Ovids Forvandlinger (Blochs Udg.): Pyramus og Thisbe, Pentheus, Perseus. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret, § 177—271 repeterede og desuden § 271—375. 1 Hjemmestil om Ugen (i alt 39 Stile); af og til er en Time anvendt til mundtlig Stil; saavel til skriftlig som mundtlig Stil er benyttet Kerrns „Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin“. Kerrns og Krebs's Ordfortegnelse er benyttet. — III Kl. M. Som III Kl. S med følgende Undtagelser: Sallusts Jurgurtha til Kap. 86; af Ordføjningslæren § 271—342; 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil om Ugen (i alt 39 skriftlige Stile). — IV Kl. Ciceros Tale for S. Roscius fra Ameria og for det maniliske Lovforslag; Livius's 21de Bog; Virgils Æneide, 1ste Bog. Af Grammatikken ere flere Afsnit af Formlæren repeterede, af Ordføjningslæren repeteret forfra til § 326; enkelte Afsnit behandlede efter Kerrns „Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin“ (navnlig af sidste Afsnit af Bogen). 2 Stile om Ugen (i alt 68); adskillige Timer anvendte til mundtlig Stil. — V Kl. Ciceros Tale for Milo; Sammes *de officiis*, 2den Bog; Livius's 21de Bog; Virgils Æneide, 5te Bog; Horats's Oder, 3dje Bog; Sammes Breve, 1ste Bog. Cursorisk er læst Cæsars Gallerkrig, 1ste til 7de Bog, Ciceros Tale for Ligarins og de 1000 første Vers af Ovids Forvandlinger. Madvigs Sproglære er læst og repeteret. Hver

Uge en Stil (mundtlig) eller en Version (i alt 15 Stile og 12 Versioner). — VI Kl. Livius's 6te Bog; Tacitus's Agricola; Cicero *de officiis*, 1ste Bog og de to første Kapitler af 2den Bog; Virgils Æneide, 4de Bog; Horats's Oder, 1ste Bog og Sammes Breve, 1ste Bog. Kursorisk er læst: Ciceros 4 Taler imod Catilina; Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere: Curtius, 3dje Bog Kap. 12—32 og 5te Bog Kap. 24 - 38; Seneca *de providentia*; Virgils Æneide, 5te Bog. Bojesens Antiquiteter og Tregders Literaturhistorie læste udtogsvis. En Gang om Ugen skiftevis skriftlig Oversættelse fra Latin paa Dansk og mundtlig Oversættelse fra Dansk paa Latin.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Cicero *de officiis*, 1ste Bog og de to første Kapitler af 2den Bog; Sammes *Cato maior*; 4de Bog af Sammes Anklagetaler mod Verres; Livius's 5te og 6te Bog; Tacitus's Agricola; 3dje og 4de Bog af Virgils Æneide; Horats's Oder, 1ste og 4de Bog med *carmen seculare*; Sammes Breve (med *ars poetica*).

Græsk.

III Kl. S. Bergs Forskole til Læsning af Græsk; Xenophons Anabasis, 3dje Bog Kap. I, 1—19. Tregders Formlære delvis. — IV Kl. S. Xenophons Anabasis, 1ste Bog fra 3dje Kap. og 2den Bogs 3 første Kapitler; Odysseens 5te og 6te Bog. Tregders Formlære repeteret og adskilligt nyt medtaget. — V Kl. S. Xenophons Erindringer om Sokrates, 2den Bog; Herodots 3dje Bog; Iliadens tre første Bøger med Forbigaaelse af Skibsfortegnelsen. Tregders Formlære repeteret; Madvigs Ordføjningslære læst udtogsvis. Christensens græske Statsantiquiteter. Tregders Mythologi. — VI Kl. S. Herodots 1ste Bog fra Kap. 131 til Enden; Platos Laches, Iliadens 18de og 19de Bog, Æschylos's Prometheus. Det Vigtigste af Madvigs

Ordføjningslære repeteret, ligeledes Christensens græske Statsantiquiteter og Tregders Mythologi. Tregders Literaturhistorie læst udtogsvis.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Herodots 1ste Bog, Xenophons Erindringer om Sokrates, 1ste Bog, Platos Laches og *Apologia Socratis*, Iliadens 16de, 17de, 18de og 19de Bog, Æschylos's Prometheus.

Religion.

I Kl. B og A. Balslevs Katechismus § 1—65. Assens's mindre Bibelhistorie: det gamle Testamente. 9 Psalmer. — II Kl. Balslevs Katechismus § 55—105. Assens's mindre Bibelhistorie: det nye Testamente. 10 Psalmer. — III Kl. S og M. Repeteret Balslevs Katechismus. Assens's større Bibelhistorie. — (Udenfor Skolen have tre Disciple af 4de Kl., J. Clausen, J. Djørup og J. Krag, og fire af 5te Kl., A. Bølling, C. Castenskjold, A. Castenskjold og A. S. Ørsted, deltaget i Pastor C. Møllers „Religionscursus for Latinere“.)

Historie.

I Kl. B og A. Oldtidens Historie efter Blochs „Lærebog i Historien til Brug for Realskoler“. Det Vigtigste af den gamle Geografi efter Kønigsfeldt. — II Kl. Middelalderens og den nyere Tids Historie indtil Fredrik d. 3djes Død efter Blochs foranførte Lærebog (1ste Del S. 95 til 2den Del S. 99). — III Kl. S og M. Efter samme Bog Nordens Historie fra 1523 og den almindelige Verdenshistorie fra den franske Revolution indtil Nutiden (2den Del S. 95 til Bogens Ende). — IV Kl. Thriges Lærebog i Danmarks, Norges og Sverrigs Historie. — V Kl. Oldtidens Historie efter Thriges mindre Lærebog, Middelalderens efter Blochs større. Hovedpunkterne af den gamle Geografi efter Kønigs-

feldt. — VI Kl. Repetition af hele Historien efter Thriges og Blochs Lærebøger.

Geografi.

I Kl. B og A. Thriges Lærebog for de højere Klasser: Europa fra Danmark til Storbritanien og Irland. — II Kl. Samme Bog: Europa fra Storbritanien og Irland til Enden, Asien indtil Forindien. — III Kl. S og M. Samme Bog: Asien, Afrika og Australien. — IV Kl. Samme Bog: Alle Verdensdelene.

Arithmetik.

I Kl. B og A. Smiths Arithmetik: Indledning og Art. 1—91; Øvelser i Brækregning. — II Kl. Samme Bog: Repeteret forrige Aars Pensum; læst Art. 92—116, samt praktisk Ligninger af 1ste Grad med 1 Ubekjendt. — III Kl. S og M. Samme Bog: Art. 117—178. Regning: Anvendelse af Proportionslæren. — IV Kl. Samme Bog: Art. 179 til Enden med Repetition af Art. 105—178. Regning: Blandede Øvelser. — V Kl. M. Steens „Ren Matematik“: hele det lovbestemte Pensum. Mange Opgaver, dels mundtlig ved Tavlen, dels skriftlig. — VI Kl. M. Samme Bog: Repetition af det lovbestemte Pensum. Opgaver hjemme og paa Skolen, tildels efter Steens „Math. Opg. til Afslutning af det elementære Kursus“.

Geometri.

I Kl. B og A. Smiths Geometri: Art. 1—51. — II Kl. Samme Bog: Art. 52—143. — III Kl. Samme Bog: Art. 144—191. Opgaver efter Petersens geom. Opg. til Skolebrug. — III Kl. M. Geometrisk Tegning: Problemer. — IV Kl. Samme Bog: Art. 192 til Enden med Repetition af 130—191. — V Kl. M. Geometrisk Tegning: Problemer. — V Kl. M. Petersens Trigonometri. Mange Opgaver, dels mundtlig ved Tavlen, dels skriftlig. — VI Kl. M. Steens Stereometri med For-

bigaaelse af enkelte Partier. Petersens analytiske Plangeometri. Sammes Metoder og Theorier til Løsning af geom. Konstruktionsopgaver, 1ste Kap. og Tillæg. Repetition af Petersens Trigonometri. Opgaver tildels efter Steen. Projectionstegning.

Naturlære og Astronomi.

III Kl. M. Holtens „Naturens almindelige Love“ S. 1—196, overensstemmende med Ministeriets Program. Jørgensens Chemi S. 1—30. — IV Kl. M. Efter Holtens Bog: Lyset fra S. 181, Varmen, Magnetismen og Elektriciteten efter Ministeriets Program. Jørgensens Chemi fra S. 30 til S. 120. Dog er Adskilligt forbigaaet, navnlig i Læren om Metallerne. — V Kl. S. Holtens Bog S. 1 til Lyset. Jørgensens Astronomi: 1ste Kap. — V Kl. M. Ørsteds „Naturlærens mekaniske Del“ fra Læren om Bevægelsen til Bogens Ende. Holtens Bog S. 232—288 med mange dikterede Tilføjelser. Jørgensens Astronomi: 1ste Kap. med Anvendelse af de sfæriske Grundformler. — VI Kl. S. Holtens Bog: S. 232 til Enden; repeteret forrige Aars Pensum. Jørgensens Astronomi fra 2det Kap. til Enden samt repeteret det hele Pensum. — VI Kl. M. Holtens Bog S. 181—232 samt fra S. 288 til Enden med mange dikterede Tilføjelser. Ørsteds „Naturlærens mekaniske Del“ forfra til Bevægelseslæren med en Del Tilføjelser. Endvidere repeteret forrige Aars Pensum. Meteorologi efter Diktat. Jørgensens Astronomi læst og repeteret med Anvendelse af de sfæriske Grundformler samt en Del andre Tilføjelser.

Ved Undervisningen i Chemi ere de vigtigste Stoffer blevne foreviste. Endvidere er der fremstillet:

Dannelsen af Ilt og Brint paa forskjellige Maader. Forbrændingsfænomener. Syrers og Basers Egenskaber. Saltdannelser. Udvikling af Kulsyre. Dennes Sonderdeling ved brændende Magnium. Fremstilling af Salpetersyre og Ammoniak. Klor og Klor-

brinte. Vandspring ved Indsugning af Klorbrinte. Svovl. Svovlkulstof. Svovlbrinte og Udfældning af Svovlmetaller. Svovlsyrling. Fosforets Forbrænding. Udfældning af forskjellige Metal-salte og Hydrater.

Naturhistorie.

I Kl. B og A. Lütkens Begyndelsesgrunde (Lærebog Nr. 2): Krybdyr, Padder og Fiske. Strøms Planterigets Naturhistorie: Blomsterplanter i Almindelighed. — II Kl. Strøm: Blomsterplanterne (32 Familier). — III Kl. S og M. Lütken: Leddyrene og Bløddyrene; dog ere Smaakrebsene ikke repeterede. — IV Kl. Lütken: Hele Bogen med Undtagelse af enkelte af de med Petit trykte Familier. Strøm: Alt det tidligere læste, desuden de blomsterløse Planter og Partier af Planteanatomien og Plantefysiologien. — V Kl. M. Foghs Geologiens Hodvedsætninger.

V. Videnskabelige Samlinger.

I. Skolebibliotheket.

Siden Afslutningen af den i forrige Aars Beretning meddelte Fortegnelse har Skolens Bogsamling modtaget følgende Tilvæxt:

- Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. 5. B. 5. H. Kbh. 1875.
 Archiv für Naturgeschichte, herausgeg. von F. H. Troschel. 38. Jahrg. 6. H. Berlin 1872.
 Arentzen, Kr., Baggesen og Oehlenschläger. 1815—16. Kbh. 1875.
 Baumstark, D. A., Ausführliche Erläuterung des allgemeinen Theiles der Germania des Tacitus. Leipzig 1875.

- Brambach, W., Hülfsbüchlein für lateinische Rechtschreibung. 2. Aufl. Leipzig 1876.
- Braun, D. E., Vorschule der Kunstmythologie. Gotha 1854. (Gave fra Adj. Giede.)
- Bruun, C. W., Bibliotheca Danica. 1482—1830. 2. H. Kbh. 1875.
- Aarsberetninger og Meddelelser om det store kgl. Bibliothek. 2. B. 5. H. Kbh. 1875.
- Cantù, Cesare, Verdenshistorie, frit bearbejdet ved E. Holm og Ph. Weilbach. 36—42 H. Kbh. 1875—76.
- Cicero's ausgewählte Reden, erkl. von K. Halm. 3. B. 9. Aufl. — 5. B. 7. Aufl. — 6. B. 5. Aufl. Berlin 1874—75.
- pro Archia poeta oratio. Til Skolebrug udg. af V. Voss. Christiania 1876.
- Dahl, H., Dansk Hjelpeordbog. 6. H. Kbh. 1876.
- Danmarks, Norges og Sverigs Historie med ca. 1000 Illustrationer. 91—93. H. Kbh. 1875.
- Darwin, Ch., Menneskets Oprindelse. Paa Dansk ved J. P. Jacobsen. 7—13. H. Kbh. 1875—76.
- Finsen, J., Iagttagelser angaaende Sygdomsforholdene i Island. Kbh. 1874. (Doctordisp.)
- Fortschritte, Die, der Physik. 26. Jahrg. 2. Abth. — 27. Jahrg. 1—2. Abth. Berlin 1875—76.
- Fra Videnskabens Verden. Nr. 11—16. Kbh. 1875—76.
- Fryxell, A., Berättelse ur Svenska historien. 43. D. Stockholm 1875.
- Geijer, F. G., Samlade skrifter. 15—25. h. Stockholm 1875—76.
- Goos, C., Aarvog for Kjøbenhavns Universitet, den polytechniske Lærestalt og Kommunitetet, indeholdende Meddelelser for de akademiske Aar 1871—73, udg. efter Konsistoriums Foranstaltning. Kbh. 1875.
- Haslund, A., Rhinoskopien og dens Betydning for Diagnose og Behandling. Kbh. 1875. (Doctordisp.)
- Herodots Historie, af det Græske ved I. Borch. 1—2. B. Kbh. 1839—40.
- Herschel, J. F. W., Outlines of Astronomy. London 1874.
- Hildebrand, H., De förnhistoriska folken i Europa. 5. H. Stockholm 1875.
- Hof- og Statskalender for 1876. Kbh.

- Hollenberg, W. A., Hülfsbuch für den evangelischen Religionsunterricht in Gymnasien. 16. Aufl. Berlin 1875.
- Holm, E., Danmark-Norges udenrigske Historie under den franske Revolution og Napoleons Krige fra 1791 til 1807. 2. D. Kbh. 1875.
- Holst, Statsraad P. C., Efterladte Optegnelser om sit Liv og sin Samtid. Udg. af den norske historiske Forening. 1—2. H. Christiania 1875—76.
- Homers Odyssee, erkl. von J. U. Fäsi. 2. B. 6. Aufl., besorgt von W. C. Kayser. Berlin 1875.
- Horatii Flacci, Q., opera recens. O. Keller et A. Holder. V. I—II. Lips. 1864—70.
- Johannsen, J., Grammatiske Studier. 1. Stoikernes Inddeling af Verbets Tider. Christiania 1875.
- Knudtzon, F. G., Masaccio og den Florentinske Malerkunst paa hans Tid. Kbh. 1875. (Doctordisp.)
- Krohn, A., Der platonische Staat. Halle 1876.
- Lanfrey, P., Napoleon den Førstes Historie. Overs. fra Fransk af N. Bache. 17. H. Kbh. 1876.
- Larpent, A. H. Villerme, Franske Stilevelser. 2. Udg. Kbh. 1875.
- Lassen, N., Villien som Forpligtelsesgrund. Kbh. 1875. (Doctordisp.)
- Leth, A., og G. L. Wad, Meddelelser om Dmitterede fra Herlufsholm. Næstved 1875.
- Livi, T., ab urbe condita libri, erkl. von W. Weissenborn. 1. B. 2. H. 6. Aufl. Berlin 1875.
- Love og Expeditioner vedkommende Kirke- og Skolevæsen. Samlede og udgivne af H. V. Skibsted. Ny Række 1872—74. — 3. Række 1874. Kbh. 1875.
- Löffler, Dr. E., Haandbog i Geografi. 5—8. H. Kbh. 1875—76.
- Madsen, V. H. O., Analytisk Plangeometri. Kbh. 1875.
- Madvig, J. N., Kleine philologische Schriften. Vom Verfasser deutsch bearbeitet. Leipzig 1875.
- Matzen, M., Om Almueskolernes Organisation og Virksomhed i en Del større tyske Byer. Kbh. 1875.
- Müller, Leben und Werke des Gajus Lucilius. Eine litterarhistorische Skizze. Leipzig 1876.
- Nehm, W., Methodisches Handbuch für den Unterricht in den deutschen Stilübungen. 3. Aufl. Essen 1858.

- Nellemann, J., Bidrag til Fortolkningen af Concurslovens fjerde Kapitel. Kbh. 1874. (Universitetsprogr.)
- Fortsatte Bidrag til Fortolkningen af Concurslovens fjerde Kapitel. Kbh. 1875. (Universitetsprogr.)
- Nielsen, O., Kjøbenhavns Diplomatarium. 3. B. 1. H. Kbh. 1875.
- Kjøbenhavn i Middelalderen. 1. H. Kbh. 1876.
- Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder i Aaret 1874. Nr. 3—4. Kbh.
- Oversigt over Norges Statsorden m. m. Kbh. 1874.
- over Danmarks Statsorden m. m. Kbh. 1874.
- Overskou, Th., Den kgl. danske Skuepladses Historie. Udg. og bearb. af E. Collin. 9—11. H. Kbh. 1875—76.
- Pauli, R., Geschichte Englands seit den Friedensschlüssen von 1814 u. 1815. 3. Th. (Staatengeschichte der neuesten Zeit. 22. B.) Leipzig 1875.
- Paulsen, A., Naturkræfterne. 12—13. Lev. Kbh. 1875—76.
- Plauti, T. Macci, comoediæ. Rec. et enarr. J. L. Ussing. V. 1. Havniæ 1875.
- Ramus, C., Analytisk Geometri. Kbh. 1848.
- Analytisk Mechanik. Kbh. 1852.
- Revue des deux mondes. 1876. 1. Jan.—1. Mai. Paris.
- Rnndschau, Deutsche. Herausgeg. von J. Rodenberg. 1. Jahrg. 9—12. H. — 2. Jahrg. 1—8. H. Berlin 1875—76.
- Rørdam, Dr. H., Kjøbenhavns Universitets Historie fra 1588 til 1621. Udg. af den danske hist. Forening. 3. D. 3—4. H. Kbh. 1875—76.
- Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse, udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 1870—74. 6. H. Kbh. 1875.
- Samlinger, Danske, for Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie, udg. af Chr. Bruun, O. Nielsen og S. Birket Smith. 2. R. 4. B. 3—4. H. Kbh. 1875—76.
- Schandorph, S., Goldoni og Gozzi. Kbh. 1874. (Doctordisp.)
- Schellen, H., Die Spectralanalyse. 2. Aufl. Braunschweig 1871.
- Schiern, F., Nyere historiske Studier. 1. D. Kbh. 1875.
- Schlyter, G. R., Monumenta antiquitatis. 1—3. h. Karlskrona 1875—76.
- Schmidt, Dr. K., Geschichte der Pädagogik. 3. Aufl. besorgt durch Dr. W. Lange. 22—23. Lief. Köthen 1875.

- Schmid, Dr. K. A., Encyklopädie des gesammten Erziehungs- und Unterrichtswesens. 99—102. H. Gotha 1875.
- Smith, C. W., Om Holbergs Levnet og populære Skrifter. Kbh. 1858.
- Tabelværk, Statistisk, 3. R. 28—29. B. Kbh. 1875.
- Tegnér, Dr. E., Ninives och Babels Kilskrifter. Stockholm 1875.
- Thrige, S. B., Lærebog i Geografien for de lærde Skoler. 3. Udg. Kbh. 1875.
- Tidsskrift, Botanisk. 2. R. 4. B. 3. H. — 3. R. 1. B. 1. H. Kbh. 1875—76.
- Nordisk, for Filologi og Pædagogik. Ny Række. 2. B. 2. H. Kbh. 1875.
 - Historisk, 4. R. 5. B. 1—3. H. Kbh. 1875—76.
 - — Udg. af den norske hist. Forening. 3. B. 3. H. — 4. B. 1. H. Kristiania 1875—76.
 - Pædagogisk. 1875. 4—10. h. Halmstad.
 - Theologisk. 1875, V—XII. — 1876, I—III. Kbh.
- Tillæg til Statistisk Tabelværk. 3. R. 18. B. Kbh. 1874.
- Virgils Æneide, erkl. von K. Kappes. 2—3. H. Leipzig 1874.
- Verhandlungen der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. B. II. Nr. 2—10. — B. III. Nr. 1—2. Berlin 1875—76.
- Wiese, Dr. L., Verordnungen und Gesetze für die höheren Schulen in Preussen. 2. Ausg. Berlin 1875.
- Wilkens, C., Erkjendelsens Problem. Kbh. 1875. (Doctordisp.)
- Winkel Horn, Fr., Den oldnordiske og islandske Literaturs Historie. Kbh. 1875.
- Volf, R., Om Integriteten af Profeten Zacharias's Bog. Kbh. 1875. (Doctordisp.)
- Xenophons Hellenica, erkl. von L. Breitenbach. 3. B. Berlin 1876.
- Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. 10. B. 2—6. H. — 11. B. 1. H. Berlin 1875—76.
- für das Gymnasialwesen. 19. Jahrg. 4—12. H. — 20. Jahrg. 1—4. H. Berlin 1875—76.
- Öfversigt öfver Sveriges Statsordning m. m. Köpenhamn 1874.
- Desuden har Bibliotheket gennem Ministeriet modtaget Programmer fra de danske og svenske lærde Skoler og højere Realskoler for 1875, fra de norske lærde Skoler for 1874, — Anmeldelser af Forelæsninger og Øvelser

ved Kjøbenhavns Universitet i Foraars- og Efteraars-Halvaaret 1875, — Fortegnelse over de 149 Studerende, der i 1875 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet, — Liste over de Studerende, som i 1875 have taget den filosofiske Examen.

2. Discipelbibliotheket

er bleven forøget med følgende Skrifter:

- Bergsøe, V., Fra den gamle Fabrik. 1—2. D. 2. Udg. Kbh. 1873.
- Carit Etlars Skrifter. 9—10. B. (Herremænd), 12. B. (Haabløs), 17. B. (Madsalune). Kbh. 1860—64.
- Comettant, O., Trois ans aux États-unis. Paris 1857.
- Ewald, H. F., Svenskerne paa Kronborg. 1—2. D. 3. Opl. Kbh. 1873.
- Knud Gyldenstjerne. 1—2. D. Kbh. 1875.
- Folkelæsning. 63—66. 68. 71. 73—75. 77. 79. 80. 83. Smaastykker VI, VII og VIII, 1. Kbh. 1873—75.
- 67. B. Auerbach, Præmiekarlen, overs. af F. W. Horn. Kbh. 1874.
- 69. J. Sahlertz, Billeder af Dyrelivet. Kbh. 1874.
- 70. A. Ingerslev, Herodes den Store. Kbh. 1874.
- 72. S. B. Thrige, Den franske Revolutions Historie. Kbh. 1875.
- 76. O. Vaupell, Slaget ved Isted samt Schleppegrells og Læssøes Levnetsløb. Kbh. 1875.
- 78. O. Vaupell, Frederiksstads Forsvar samt Helgesens Levnetsløb. Kbh. 1875.
- 81. J. Sahlertz, Skildringer af Dyrenes Liv. Kbh. 1875.
- 82. Sverrig, Land og Folk. 1. H. Kbh. 1876.
- Freytag, G., Ingo, Roman. Overs. af J. Kaper. Kbh. 1875.
- Gusle, Serbiske Folkesange. Efter L. A. Frankl paa Dansk. ved C. Andersen. Kbh. 1875.
- Hoffmann, F., De smukkeste Æventyr af 1001 Nat, oversatte af C. Winther. 2. Udg. Kbh. 1875.

- Marryats, Kapitain, Skrifter. 2. Udg. 9. B. (Den fattige Jack),
10. B. (Dødseileren eller den flyvende Hollænder), 11. B.
(Pasjaen). Kbh. 1874—75.
- Norton, Mrs., Tabt og Frelst. Kbh. 1873. (Gave fra Discipel
Strange.)
- Nicolai, Min Hustru og jeg. Kbh. 1876.
- P. P., Peder Tordenskjold. I—II. Kbh. 1876.
— Niels Juel og hans Samtid. 1—4. D. Kbh. 1865.
- Rollin, Hommes illustres de l'antiquité. Münster 1857.
- Rydberg, V., Den sidste Athenienser, overs. af O. Borchsenius.
Kbh. 1874.
— Fribytteren paa Østersøen, overs. af O. Borchsenius.
Kbh. 1875.
- Souvestre, E., Un philosophe sous les toits. Brux. 1852.
— Au coin du feu. Brux. 1852.
- Stowe, H., geb. Beecher, Onkel Toms Hütte. Mit Noten u.
s. w. von Elihu Burritt. Leipzig 1853.
- Wengel, C. M., Efterladte Skrifter. I—III. Kbh. 1860—76.

Udtog af Discipelbibliotkekets Regnskab.

	Indtægt.	Kr. Ø.
Deltagernes Bidrag.....		94. 75
	Udgift.	
Indkjøbte Skrifter og disses Indbinding		88. 88
	Beholdning...	<u>5. 87</u>

3. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget med følgende Gjenstande:

1. Forærede: af Læge Wroblewsky: *Euplectella aspergillum*, af Disc. Späth i 2den Kl.: Kridtsten fra Møen. — Nummulitkalksten fra Ægypten; Alsandsten, Blysand, Lyngskjold og

Flyvesand fra Jylland; Konglomerat, Grønstensporphyr og Kvarcporphyr (Rullesten) fra Nordsjælland.

2. Kjøbte: Salamandra maculosa, Palæmon squilla, Pentalasmis sp., Medusa sp., mikroskopiske Præparater af Foraminiferer, slebne Præparater af Mineralier og Stenarter, nogle Krystalmodeller af slebet Glas.

Desuden har Samlingen været underkastet det sædvanlige Eftersyn; særlig er en stor Del af de i Spiritus opbevarede Gjenstande bleven forsynet med ny Spiritus.

4. Samlingen af fysiske Instrumenter

er siden Afslutningen af den i Programmet for 1874 meddelte Tillægsliste bleven forøget med følgende Gjenstande:

Et camera clara (Forøring fra Oberst Holck). — Model til at vise Stemplets og Gliderens Bevægelse i en Dampmaskine. — Et Vanddekompositionsapparat. — Apparat til Saltdekomposition. — Barlows Hjul. — Apparat af Tyndall til at paavise Ledningsmodstandens Indflydelse paa Metalleres Opvarmning ved elektriske Strømme. — Et Brintudviklingsapparat. — Et Svovlbrinteapparat.

Endvidere er anskaffet forskjellige Chemicalia.

VI. Skolens Regnskabsvæsen.

(De vedføjede Poster henvise til det lærde Skolevæsens Budget.)

A. Skolekassens Regnskab.

Post.	Indtægt.	Kr.	Ø.
1. Jordebogsindtægter for 1875:		Kr.	Ø.
a. Arvefæsteafgift. Intet.			
b. Tiendeindtægter		9,381.	77
c. Indtægter af Kirker og Præstekald		3,012.	32
d. Jordskyld		45.	70
		<u>12,439.</u>	<u>79</u>
Lateris . . .		12,439.	79

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Transp....	12,439. 79	
Deri afgaaer:	Kr. Ø.	
Skatter af Tiender m. v.	180. 13	
Udgifter ved Tiendeover-		
dragelser m. m....	28. 97	
	<u>209. 10</u>	
	Overskud...	12,230. 69
3. Renter af Skolens Kapitalformue.....		1,176. 50
4a. Skolecontingenter m. m.:	Kr. Ø.	
a. Skolepenge	19,806. "	
b. Indskrivningspenge	410. "	
c. Gebyr for Testimonier	320. "	
	<u>20,536. "</u>	
8. Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter		" "
	Summa Indtægt...	<u>33,943. 19</u>

Udgift.

2. a. Lønninger til de faste Lærere		28,054. 9
b. Honorar for Inspection og Tilsyn med Sam-		
lingerne		900. "
c. Pedellens Løn.....		540. "
d. Personligt Tillæg til Lærerne som Godtgjæ-		
relse for Tab af Andel i Skolepengene.....		1,880. "
3. Til Lærere uden fast Ansættelse og til Time-		
undervisning		3,107. 41
5. a. Bibliotheket, foruden Renten for		
1¼ Aar 107 Kr. 50 Ø. af den		
samme tilhørende Kapital, stor	Kr. Ø.	
2,150 Kr.....	500. 59	
b. Den naturhistoriske Samling...	135. 18	
c. Den fysiske Samling	133. 77	
	<u>769. 54</u>	
6. a. Bygningsudgifter:		
1. Til aarlige Vedligeholdelsesarbejder ...		1,203. 79
2. Istandsættelser.....		" "
b. Lejeudgifter for Skolelokaler.....		160. "
c. Inventariets Vedligeholdelse		552. 29
7. a. Brændselsfornødenheder.....	1,450 Kr. 12 Ø.	
b. Belysning	47 — 9 —	
	<u>1,497. 21</u>	
	Lateris...	38,664. 33

	Kr. Ø.
Transp....	38,664. 33
8. Skatter og Afgifter (udenfor Jordebogsvæsenet)	50. 70
9. Regnskabsføringen.....	720. „
13. Forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter:	
Kr. Ø.	
b. Rengjøring	551. 63
c. Porto, Protokoller, Skrivematerialier og Afskrivning.....	344. 4
d. Programmer og Skolehøjtideligheder.....	540. 27
e. Andre Udgifter.....	9. „
	1,444. 94
14. Til Undervisning i Skydevaabens Brug.....	" "
Udenfor Budgettet:	
Decisionsposts Berigtigelse.....	2. 36
Summa Udgift... ..	40,882. 33
Naar hermed sammenholdes Indtægtssummen... ..	33,943. 19
fremkommer en Merudgift for 1875-76 af... ..	6,939. 14
Men da Skolen har modtaget et Tilskud af den almindelige Skolefond af	6,300. „
bliver der ikkun en Kapital-Formindskelse af	639. 14

Balance-Konto den 31te Marts 1876.

Skolen ejer:

1. Kongelige 4 pCts Obligationer (Indskrivningsbevis).....	16,000. „
2. Prioritetsobligationer	12,100. „
3. Kontant Kassebeholdning	522. 17
4. Deponerede Effekter (af Famulus quæsturæ)....	2,600. „
Summa... ..	31,222. 17

Skolen skylder:

1. Beholdning af indeholdte Beleb til Dækning af Præmier	331. 59
2. Stipendiefondens kontante Beholdning.....	99. 28
Lateris... ..	430. 87

	Kr.	Ø.
Transp....	430.	87
3. Deponerede Effekter (af Famulus quæsturæ)....	2,600.	”
Saldo: Kapitalformue den 31te Marts 1876:		
rentebærende.....	28,100	Kr. ” Ø.
ikke rentebærende	91	— 30 —
		<hr/>
	28,191.	30
Balance...	31,232.	17

B. Stipendiefondens Regnskab.

Fonden ejede den 31te Marts 1875:

Kapital	38,600.	“
Kontant Beholdning	96.	66
		<hr/>
	38,696.	66

(Herunder var indbefattet 21 Disciples inde-
staaende Oplag, ialt 765 Kr.)

Indtægten i 1875-76 har været:	Kr.	Ø.
Renter af Fondens Kapital for 1¼ Aar	1,932.	”
do. af Bartholins Legat	8.	25
ved Indkjøb af kgl. Obligationer paa 600 Kr. indvundet	52.	37
Et fra Viborg Kathedralskole mod- taget Stipendie-Beleb for en derfra overført Discipel	75.	”
		<hr/>
	2,067.	62
		<hr/>
	40,764.	28

Udgiften derimod:

Udbetalte Oplag og Stipendier.....	1,465.	”
Fonden eier den 31te Marts 1876	39,299.	28

nemlig:

Kapital: I Indskrivningsbevis og kgl. Obligation	34,200	Kr. ” Ø.
Do. (Meyers Legat) ..	5,000	— ” —
		<hr/>
	39,200	Kr. ” Ø.
Kontant Beholdning.....	99	— 28 —
		<hr/>
	39,299.	28

(Under Kapitalen er nu indbefattet 17 Disciples
indestaaende Oplag, ialt 715 Kr.)

Skolens Beneficier have i indeværende Aar med Ministeriets Approbation været saaledes fordelte:

A. Fri Undervisning: a. som ordentlige Gratister: 1. E. H. Lund. 2. C. A. G. A. Sandberg. 3. J. C. Leuning. 4. S. E. L. S. Høyer. 5. C. P. Gammelgaard. b. som extraordinære Gratister: 1. J. Hammershaimb. 2. E. F. Bergmann. 3. V. Pfaff. 4. A. A. Krebs. 5. F. S. C. Bergmann.

B. Undervisning for nedsat Betaling i Forbindelse med mellemste Stipendium: 1. A. S. Ørsted. 2. J. H. M. Haase. 3. C. V. M. Madsen. 4. A. L. Duus.

C. Højeste Stipendium: 1. C. A. Blume. 2. J. P. W. Clausen. 3. H. V. Kramp. 4. C. C. Søderberg. 5. A. V. Scharf. 6. J. P. Traustedt. 7. H. K. K. Sveistrup.

D. Mellemste Stipendium: 1. V. L. Nielsen. 2. J. C. J. Müller. 3. A. Holmer. 4. J. T. Krag. 5. E. F. Kinzi.

E. Laveste Stipendium: H. C. Glud.

Under 8de Marts d. A. bifaldt Ministeriet Rectors Indstilling om, at den ved Discipel C. P. Gammelgaards Udtrædelse af Skolen ledigblevne Gratistplads fra Januar Qvartals Begyndelse tillagdes Discipel H. C. Glud istedetfor det ham tillagte Stipendium af laveste Grad.

Det Klarupske Legat, 16 Kr. halvvaarlig for hver Stipendiat, har for sidste Halvaar i 1875 og første Halvaar 1876 af Directionen for de Klarupske Stiftelser været tillagt efternævnte 6 Disciple: E. H. Lund af 6te Kl., C. A. G. A. Sandberg, A. S. Ørsted og J. H. M. Haase af 5te Kl., C. V. Madsen af 4de Kl. og C. F. G. Thorkelin af 3die Kl.

Det Bornemann-Lassonske Legat, 20 Kr. aarlig, er for indeværende Aar af Legatets Eforus, Kammerherre, Baron Juel-Rysensteen, overensstemmende med Rectors Forslag tillagt Discipel af 6te Kl. E. H. Lund.

VII. Særskilte Meddelelser.

1. Tillægsbestemmelse til Ministeriets Circulære af 29de April 1875 om Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og højere Realskoler.

I Forbindelse med Ministeriets Circulære af 29de April d. A. om Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og højere Realskoler meddeler Ministeriet herved, at man har fundet det at være i Sagens Interesse at udvide det den overdragne Hverv saaledes, at den ved Besøg i Skolerne udenfor Examenstiden gjør sig bekendt med Alt, som maatte være den nødvendigt for at kunne danne sig en begrundet Dom om samtlige Forhold, som berøre Undervisningen, Disciplinen eller Lærerpersonalet.

Ministeriet skal derfor anmode Hr. Professoren om, naar noget af Inspektionens Medlemmer i fornævnte Øjemed maatte indfinde sig i Metropolitanskolen, at yde ham den fornødne Hjælp til Udførelsen af denne Del af Inspektionens Hverv og give ham enhver Oplysning, han dertil maatte behøve.

2. Circulære fra Ministeriet af 30te September 1875 om Skrivemaaden af Egennavne i Udførelser fra Skolen.

Af forskjellige til Ministeriet fra Skolerne indkomne Udførelser, navnlig de aarlige Forslag til Beneficiefordelinger, Indmeldelse til Examinere og Examensvidnesbyrd fremgaar det, at i Fornavne Begyndelsesbogstavet C eller Ch — med Udtale K — forandres til K, og at Ph forandres til F.

Da denne Fremgangsmaade maa anses aldeles uberettiget, og da den afstedkommer megen Forstyrrelse ved Affattelser af Lister o. d., maa Ministeriet herved have Hr. Professoren anmodet om i Gjengivelsen af Navne ved alle Udfærdigelser fra Skolen som ufravigelig Regel at følge den Skrivemaade, som findes i vedkommende *Discipels* eller *Privatists Døbeattest*.

3. Bekjendtgjørelse fra Ministeriet af 28de Marts 1876 om den for Privatister anordnede Prøve i Afslutningsfagene ved de lærde Skolers fjerde Klasses Hovedexamen m. v.

Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og de højere Realskoler har henledet Ministeriets Opmærksomhed paa den Uensartethed i Prøven af Privatister og Skolernes egne *Disciple*, som er fremkommen derved, at Privatister af den sproglig-historiske Retning efter Ministeriets Udtalelse i Skrivelse af 22de August 1873 ere blevne fritagne for Prøve i latinsk Stil, og at Privatister af den matematisk-naturvidenskabelige Retning ikke underkastes Prøve i Kemie, og har senere paa dertil fra Ministeriet given Anledning udtalt sig derhen, at der saavel af Hensyn til Privatisters Ligestilling med Skolernes *Disciple*, som da de ommeldte Prøver vedrøre Dele af Fag, som afsluttes ved Udgangen af 4de Klasse, uden at de senere planmæssigen fortsættes i de to sidste Skoleaar, maa finde det rettest, at disse foretages i Forbindelse med 4de Klasses Hovedexamen.

Da Ministeriet ganske maa tiltræde Inspektionens ovennævnte Opfattelse af Forholdet, vil som Følge heraf fremtidig, dog først fra den Examen, som afholdes i Sommeren 1877, at regne, for Privatister blive at forholde som følger:

Privatister af den sproglig-historiske Retning prøves i Tysk, Geografi, Naturhistorie, Arithmetik og Geometri samt latinsk Stil, og bestaae, naar de i de 5 første Fag opnaa et Gjennemsnits-pointstal af 15 samt i latinsk Stil mindst Tg.

Privatister af den matematisk - naturvidenskabelige Retning prøves i Tysk, Geografi, Naturhistorie, Latin, mundtlig og skriftlig, samt Kemie, og bestaae naar de i de 4 første Fag i hvilke Karakteren for Latin regnes dobbelt, opnaa et Gjennemsnits-pointstal af 15 og i Kemie mindst Tg.

Forinden den, som har bestaaet Realafgangsexamen af højere Grad, kan indstille sig til Afgangsexamen for Studerende, har han paa den sproglig-historiske Side, forudsat at han i Tysk, Geografi, Naturhistorie, Geometri og Arithmetik har opnaaet mindst 15 Points, at supplere denne Prøve med en Prøve i latinsk Stil og deri opnaa mindst Tg, og paa den mathematisk-naturvidenskabelige Side, forudsat at han i Tysk, Geografi og Naturhistorie har opnaaet mindst 9 Points, at supplere denne Prøve med en Prøve i Latin, mundtlig og skriftlig, og deri opnaa mindst Værdien af 1 Godt og 1 Tg.

Medens Privatister blive at behandle ganske som Skolernes egne Disciple, saasom hvad angaar nødvendig Aldersdispensation, læste Pensa og desl., er det derimod en Selvfølge, at de maa examineres i vedkommende Afslutningsfag i deres hele Omfang, uden at der kan blive Spørgsmaal om, hvad der gjælder for Skolernes egne Disciple i visse Fag, at indskrænke Prøven til, hvad der er læst i det sidste Skoleaar.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Schema

over Examinationens Gang ved de offentlige Examinier
i Metropolitanskolen i 1876.

A. Afgangsexamen.

(Den 15de, 16de og 17de Juni og fra 23de Juni til 1ste Juli.)

VI er under den mundtlige Afgangsexamen delt i 2 Partier
(Disciplene af den sproglig-historiske og den matematisk-natur-
videnskabelige Retning) saaledes:

VI. S. 1. Lunddahl. 2. Begtrup. 3. Bergh. 4. Lund.
5. Buntzen. 6. Glud.

VI. M. 1. Thomsen. 2. Lehmann. 3. Rosenvinge. 4. Caroc.
5. Glud.

I. Skriftlig Examen.

Torsdagen den 15de Juni.

8—12. F. Dansk Stil (bun- | 4—8. S. Latinsk Version.
den Opgave). M. Beregningsopgave.

Fredagen den 16de Juni.

8--12. S. Fransk Stil.	4--8. F. Dansk Stil (fri
M. Geometri.	Opgave).

Lørdagen den 17de Juni.

8--12. M. Projectionsteg-	4--8. M. Arithmetik.
ning.	

II. Mundtlig Examen.**Fredagen den 23de Juni.**

II. Klases Læsestue.
 8. S. Historie.
 4. M. Historie.

Mandagen den 26de Juni.

VI. Klases Læsestue.	II. Klases Læsestue.
8. M. Arithmetik.	9. S. Latin.
	4. S. Græsk.

Tirsdagen den 27de Juni.

VI. Klases Læsestue.	II. Klases Læsestue.
8. M. Geometri.	11. S. Engelsk.
	4. M. Engelsk.

Onsdagen den 28de Juni.

VI. Klases Læsestue.
 8. S. Fransk.
 11. M. Fransk.

Fredagen den 30te Juni.

- VI. Klases Læsestue.
 8. M. Naturlære.
 11. S. Naturlære.

Løvdagen den 1ste Juli.

- VI. Klases Læsestue.
 8. S. Oldnordisk.
 11. M. Oldnordisk.

B. Hovedexamen.

(Den 15de, 16de, 17de, 27de, 28de, 29de, 30te Juni,
 1ste Juli, samt fra 3die til 11te Juli.)

Under den mundtlige Examen ere efternævnte Klasser ved de forskjellige Examinationer delte saaledes:

- V. F. α . 1. Drachmann. 2. Sandberg. 3. Slomann.
 4. Haase. 5. Hammershaimb. 6. A. Castenskjold. 7. Liebe. 8. Nielsen.
- V. F. β . 1. Bølling. 2. Ahlberg. 3. Ørsted.
 4. Schmidt. 5. Wolff. 6. C. Castenskjold.
 7. Müller. 8. Bille-Top.
- V. S. 1. Drachmann. 2. Bølling. 3. Sandberg.
 4. Ahlberg. 5. Ørsted. 6. Haase. 7. Schmidt.
 8. Wolff. 9. C. Castenskjold. 10. Liebe.
 11. Nielsen. 12. Bille-Top.
- V. M. 1. Slomann. 2. Hammershaimb. 3. A. Castenskjold. 4. Müller.
- IV. F. α . 1. Madsen. 2. Clausen. 3. Tutein. 4. Thomsen.
 5. Lehmann. 6. Braag. 7. Kauffmann.
 8. Ulrich. 9. Sporon. 10. Anger. 11. Kraft.
- IV. F. β . 1. Blume. 2. Kramp. 3. Djørup. 4. Holmer.
 5. Söderberg. 6. Nielsen. 7. Christiansen. 8. Blom. 9. Krag. 10. Schou.
 11. Engelhardt.

- IV. S. 1. Madsen. 2. Blume. 3. Clausen. 4. Djørup.
5. Lehmann. 6. Söderberg. 7. Nielsen.
8. Christiansen. 9. Blom. 10. Sporon.
11. Krag. 12. Schou.
- IV. M. 1. Kramp. 2. Tutein. 3. Thomsen. 4. Hol-
mer. 5. Braag. 6. Kauffmann. 7. Ulrich.
8. Anger. 9. Kraft. 10. Engelhardt.
- III. S. α . 1. Høyer. 2. Leuning. 3. Duus. 4. Trier.
5. Rubow. 6. Roving. 7. Pfaff. 8. Thor-
kelin. 9. Sørensen. 10. Wroblewsky.
- III. S. β . 1. Krüger. 2. Bergmann. 3. Sveistrup.
4. Knudsen. 5. Raaschou. 6. Richter.
7. Olrik. 8. Koppel. 9. Harboe. 10. Bruun.
- *III. M. α . 1. Vedel. 2. Scharf. 3. Gotschalk. 4. Stein.
5. O. Holck. 6. Salomon. 7. Haxthausen.
8. Jacobsen.
- III. M. β . 1. Meldahl. 2. Traustedt. 3. Braag. 4. Tutein.
5. Hertel. 6. Rosenvinge. 7. J. Holck.
8. Hansen.
- II. α . 1. Kinzi. 2. Ravn. 3. Meyer. 4. Hamme-
rich. 5. Späth. 6. Petersen. 7. From.
8. Beck. 9. Herholdt. 10. Schack. 11. O. Wolff.
12. Tvermoes.
- II. β . 1. A. Schou. 2. Krebs. 3. O. Lehmann.
4. Grüner. 5. E. Lehmann. 6. Christiansen.
7. Faber. 8. Herz. 9. Lund. 10. Bauditz.
11. H. Wulff. 12. R. Schou.
- I. A. α . 1. Blædel. 2. Ussing. 3. Bech. 4. V. Aagesen.
5. Kolling. 6. Danneskjold. 7. Sporon. 8. Blom.
9. Thaning. 10. Thomsen. 11. Tvermoes.
- I. A. β . 1. Bergmann. 2. Sveistrup. 3. Flemmer.
4. Withusen. 5. Olrik. 6. Jespersen. 7. Koe-
foed. 8. Kjær. 9. N. Aagesen. 10. Norrie.
- I. B. α . 1. Thaning. 2. Jantzen. 3. Levinsen. 4. Bruun.
5. Müller. 6. Carstensen. 7. A. Thyman.
8. Benzon. 9. F. Thyman. 10. Strange.
- I. B. β . 1. Volqvartz. 2. Quortrup. 3. Boas. 4. Hege-
lund. 5. Poulsen. 6. Gotschalk. 7. Vieth.
8. Brix. 9. Malling.
-

I. Skriftlig Examen.

Torsdagen den 15de Juni.

8—12. IV. F. Dansk Stil. | 4—8. V. S. Latinsk Version.
 V. M. Geometri.
 IV. F. Latinsk Stil.

Fredagen den 16de Juni.

8—12. V. F. Fransk Stil. | 4—8. V. F. Dansk Stil.
 IV. F. Arithmetik. | IV. F. Geometri.

Løverdagen den 17de Juni.

4—8. V. M. Arithmetik.

Fredagen den 30te Juni.

8—11. III. S. III. M. II. } Dansk Stil.
 8—10^{1/2}. I. A. I. B. }
 1—4. III. S. III. M. } Latinsk Version.
 1—3^{1/2}. II }
 1—3^{1/2}. I. A. I. B. Tydsk Version.

Løverdagen den 1ste Juli.

8—11. III. S. III. M. } Latinsk Stil.
 8—10^{1/2}. II }
 8—12. I. A. I. B. Latinsk Stil og Version.
 1—4. III. S. III. M. } Matematik.
 1—3^{1/2}. II }
 1—3^{1/2}. I. A. I. B. Regning.

II. Mundtlig Examen.

Tirsdagen den 27de Juni.

- I. A. Klasses Læsestue.
 9. IV. F. α . Latin.
 4. IV. F. β . Latin.

Onsdagen den 28de Juni.

- I. A. Klasses Læsestue.
 8. IV. F. α . Arithmetik.
 4. IV. F. β . Arithmetik.

Torsdagen den 29de Juni.

- I. A. Klasses Læsestue.
 8. IV. F. α . Geometri.
 4. IV. F. β . Geometri.

Mandagen den 3die Juli.

- VI. Klasses Læsestue.
 8—10. III. S. og M. Religion.
 11—1. II. α . Tydsk.
 1—3. I. A. β . Geografi.
 5—7. II. β . Religion.

- I. A. Klasses Læsestue.
 8—10 $\frac{1}{2}$. I. A. α . Latin.
 11—1. III. M. β . Matematik.
 6—7 $\frac{1}{2}$. III. M. α . Geografi.

- IV. Klasses Læsestue.
 8—10. V. F. α . Fransk.
 11—1. V. F. β . Fransk.
 5—7. III. S. α . Fransk.

- II. Klasses Læsestue.
 8—11. IV. F. α . Geografi.
 11 $\frac{1}{2}$ —2. III. S. β . Latin.
 5—8. I. A. α . Matematik.

Tirsdagen den 4de Juli.

- VI. Klasses Læsestue.
 8—10. II. β . Tydsk.
 11—1. I. B. α . Tydsk.
 1—3. II. α . Religion.
 5 $\frac{1}{2}$ —7 $\frac{1}{2}$. I. B. α . Naturhistorie.

- I. A. Klasses Læsestue.
 8—10 $\frac{1}{2}$. I. A. β . Latin.
 10 $\frac{1}{2}$ —1. III. S. α . Matematik.
 1—2 $\frac{1}{2}$. III. M. α . Naturhistorie.
 5—7 $\frac{1}{2}$. III. S. β . Matematik.

- IV. Klasses Læsestue.
 8—10. II. α . Fransk.
 11—1. II. β . Fransk.
 1—3. I. B. β . Historie.
 5 $\frac{1}{2}$ —7. III. M. α . Tydsk.

- II. Klasses Læsestue.
 8—11. IV. F. α . Naturhistorie.
 1—3. V. Engelsk.
 5 $\frac{1}{2}$ —8. IV. F. β . Historie.

Onsdagen den 5te Juli.

VI. Klases Læsestue.

- 8—11. V. S. Latin.
 12—2¹/₂. IV. F. α . Historie.
 5—8. II. β . Matematik.

I. A. Klases Læsestue.

- 8—10. III. S. β . Tydsk.
 12—2¹/₂. II. α . Latin.
 5—8. I. B. β . Matematik.

IV. Klases Læsestue.

- 8—10¹/₂. I. B. α . Latin.
 11—12¹/₂. V. M. Matematik.
 1—3. I. A. α . Religion.
 5—7. III. S. α . Tydsk.

II. Klases Læsestue.

- 10—11¹/₂. III. M. β . Geografi.
 1—3. I. B. β . Geografi.
 5—8. IV. F. β . Naturhistorie.

Torsdagen den 6te Juli.

VI. Klases Læsestue.

- 8—11. IV. F. α . Tydsk.
 12—1¹/₂. V. F. α . Oldnordisk.
 1¹/₂—3. V. F. β . Oldnordisk.

I. A. Klases Læsestue.

- 8—10¹/₂. I. B. β . Latin.
 11¹/₂—2. III. S. α . Latin.
 5—7. III. S. β . Fransk.

IV. Klases Læsestue.

- 10—11. V. M. Naturlære.
 11—2. II. α . Matematik.
 5—7. III. M. β . Latin.

II. Klases Læsestue.

- 8—11. IV. F. β . Geografi.
 12¹/₂—2¹/₂. I. A. α . Geografi.
 5—7. I. B. α . Geografi.

Fredagen den 7de Juli.

VI. Klases Læsestue.

- 8—11. IV. F. β . Tydsk.
 12—2. III. S. β . Historie.
 5—7. III. M. α . Matematik.

I. A. Klases Læsestue.

- 8—10¹/₂. V. S. Naturlære.
 10¹/₂—12¹/₂. III. S. α . Natur-
 historie.
 1—3. I. B. β . Naturhistorie.
 6—7¹/₂. III. M. β . Natur-
 historie.

IV. Klases Læsestue.

- 8—11. IV. F. α . Fransk.
 12—2¹/₂. II. β . Latin.

II. Klases Læsestue.

- 8—10. II. α . Historie.
 11—1. I. B. α . Fransk.
 5—8. I. A. β . Matematik.

Løvertagen den 8de Juli.

VI. Klasses Læsestue.

9—11 $\frac{1}{2}$. V. S. Græsk.
 12 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$. III. S. α . Græsk.
 5—6 $\frac{1}{2}$. III. M. α . Fransk.

I. A. Klasses Læsestue

8—10. III. M. α . Latin.
 11—1. I. A. β . Tydsk.
 1—3. I. A. β . Dansk.
 5—7. II. β . Historie.

IV. Klasses Læsestue.

8—10. I. B. β . Tydsk.
 10—12. I. B. α . Historie.
 12—2. I. B. β . Fransk.
 5—7. I. A. α . Tydsk.

II. Klasses Læsestue.

8—10. I. A. α . Naturhistorie.
 11—1. II. α . Geografi.
 5—7. III. S. β . Geografi.

Mandagen den 10de Juli.

VI. Klasses Læsestue.

8—10. I. A. β . Religion.
 10—12. I. A. β . Historie.
 1—3. I. B. α . Religion.
 5—6 $\frac{1}{2}$. V. Tydsk.

I. A. Klasses Læsestue.

10—12. I. B. β . Dansk.
 1—2 $\frac{1}{2}$. III. M. β . Fransk.
 5—6 $\frac{1}{2}$. III. M. α . Historie.
 6 $\frac{1}{2}$ —8. III. M. β . Historie.

IV. Klasses Læsestue.

8—11. IV. F. β . Fransk.
 11—1. I. A. β . Fransk.
 1—3. I. A. α . Dansk.
 5—7. III. S. β . Græsk.

II. Klasses Læsestue.

8—10. II. α . Naturhistorie.
 12—2. III. S. α . Geografi.
 5—7. II. β . Geografi.

Tirsdagen den 11te Juli.

VI. Klasses Læsestue.

8—9 $\frac{1}{2}$. V. F. α . Historie.
 10—12. I. B. α . Dansk.
 1—3. I. B. β . Religion.
 5—7. III. S. α . Historie.

I. A. Klasses Læsestue.

8—9 $\frac{1}{2}$. III. M. β . Tydsk.
 10—11 $\frac{1}{2}$. V. F. β . Historie.
 12 $\frac{1}{2}$ —3. IV. S. Græsk.
 5—8. I. B. α . Mathematik.

IV. Klasses Læsestue.

8—10. IV. M. Naturlære.
 11—12 $\frac{1}{2}$. III. M. α . Naturlære.
 12 $\frac{1}{2}$ —2. III. M. β . Naturlære.
 5—7. I. A. α . Fransk.

II. Klasses Læsestue.

8—10. II. β . Naturhistorie.
 11—1. I. A. β . Naturhistorie.
 1—3. I. A. α . Historie.
 5—7. III. S. β . Naturhistorie.

Onsdagen den 12te Juli, Kl. 1, og Torsdagen den 13de Juli, Kl. 2, afholdes Lærermøde i Anledning af Censuren.

Torsdagen den 13de Juli, Kl. 8 Form., prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Fredagen den 14de Juli, Kl. 1, bekjendtgjøres Hovedexamens Udfald, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Tirsdagen den 15de August begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af Hovedexamens Udfald indbydes herved Disciplenes Forældre og Foresatte samt Enhver, som interesserer sig for Skolens Virksomhed.

Metropolitanskolen i Juni 1876.

F. Birch.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE EXAMINER

I

METROPOLITANSKOLEN

I JUNI OG JULI 1877.

1. Historisk Fremstilling af de forskjellige Theorier for Galvanismen. Af const. Lærer Cand. mag. A. F. W. Paulsen. I.
2. Skoleefterretninger. Af Rector F. C. C. Birch.

KJØBENHAVN.

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ.

I.

HISTORISK FREMSTILLING

AF

DE FORSKJELIGE THEORIER

FOR

GALVANISMEN.

AF

CAND. MAG. A. F. W. PAULSEN,

CONST. LÆRER.

I.

Første Periode.

Fra Galvanis Opdagelse

til

Opfindelsen af Voltas Søjle.

1791—1800.

Den rivende Hurtighed, hvormed Læren om Gnidningselektriciteten udviklede sig ved de store Opdagelser, der skyldes det forrige Aarhundredes berømte Elektrikere, havde bragt denne Gren af Fysiken til et Standpunkt, der, hvad det rent fænomenale angaar, kun lidet stod tilbage for det nuværende. Alle den statiske Elektricitets almindelige Egenskaber og Virkninger vare allerede før Galvanis Opdagelse fuldkommen bekjendte. Nutiden har kun ved nøjagtigere Maalinger nærmere præciseret disse uden at opdage nye, og alle de Instrumenter, man nutildags betjener sig af til at paavise de almindelige Love for Gnidningselektriciteten, skyldes det forrige Aarhundredes store Elektrikere.

To Fænomener af virkelig galvanisk Art vare allerede før Galvanismens Opdagelse iagttagne. Det ene var den bekjendte Smag, Sulzer i Berliner Akademiets Afhandlinger for 1754 gjorde opmærksom paa, og som fremkommer ved at belægge Tungens øverste og nederste Flade med en Bly- og Sølvplade, naar disse Metaller blive bragte i Berøring med hinanden; men det var saa langt fra, at Sulzer forstod dette Fænomens Aarsag, at han forklarede det ved en ved Metallernes Berøring fremkommen Bevæ-

gelse i disses Molekuler, hvorved Nerverne i Tungen skulde paavirkes, og Smagen saaledes fremkomme.

Nærmere ved Galvanismens Opdagelse var Bennet, der i et af ham i 1789 udgivet lille Skrift, betitlet: *New experiments on electricity*¹⁾, anførte, at Messingpladerne paa hans Duplikator kunde lades ved simpel Berøring med Jern, Bly eller andre Metaller, hvorfor han antog, at Metallerne vare i Besiddelse af en dem ejendommelig „adhæsiv Elektricitet“.

Men ingen af disse Iagttagelser bleve synderlig paaagtede, end ikke af deres Opdagere, og først efter Berøringselektricitetens Opdagelse bleve de fremdragne af deres Glemsel. Intet af det, der hidindtil var bekjendt med Hensyn til Elektriciteten, lod ane Tilstedeværelsen af de Kræfter, der her dreve deres Spil, og det var Undersøgelser i en hel anden Retning end de, hvormed Datidens Elektrikere beskæftigede sig, der førte til Galvanismens Opdagelse.

Elektricitetens bekjendte Evne til at frembringe Muskelsammentrækninger, Opdagelsen af de elektriske Fiske, den Anskuelse, man nærrede om Elektriciteten som et Fluidum, der i højere eller lavere Grad fandtes i og blev indsugtet af alle Legemer, alt efter deres særegne „Kapacitet“, havde bragt de fleste af Datidens Fysiologer til at antage en Dyrene ejendommelig Elektricitet, og de hemmelighedsfulde „spiritus animales“, ved hvis Hjælp man havde søgt at forklare den gaadefulde Maade, paa hvilken Nerverne udførte deres Rolle, bleve ombyttede med Elektriciteten som et „Fluidum“, om hvis Existens i Legemet man var overbevist. I alle Datidens fysiologiske Lærebøger finder man anført mangfoldige Exempler paa denne formentlig dyriske Elektricitets ydre Manifestationer. Intet karakteriserer i denne Henseende Tidens Lettroenhed bedre end Historien om Cotugno's berømte elektriske

¹⁾ Nichols. Journal Vol. 1.

Mus¹⁾. Ovennævnte Cotugno, Professor i Anatomi i Neapel, meddelte i 1784 det derværende Akademi, at han ved at anatomere en levende Mus erholdt et elektrisk Slag samtidig med, at Halen kom til at berøre hans ene Haand, hvormed Dyret blev holdt. Denne elektriske Udladnings Frygtelighed blev beskrevet med ikke mindre stærke Farver end det Slag, Muschenbrook i sin Tid modtog af en Leydnerflaske: „Smerten gik fra Armen op til Hovedet“, og Cotugno følte sig betagen af en saadan Rædsel, at han strax slap Musen, „Krampen i Armen varede over et Kvarter, og kun med megen Gru tænkte han tilbage paa dette Tilfælde“. Denne Historie blev optagen med Tiltro af alle Datidens naturvidenskabelige Tidsskrifter, ja den blev endogsaa Anledning til, at Vasalli²⁾ optog en Del Undersøgelser over den dyriske Elektricitet, hvis Tilstedeværelse han derved vilde have fundet bekræftet, uden at han dog anførte de Forsøg, hvorpaa han støttede denne Mening, og selv en saa bekjendt Elektriker som Cavallo fremførte Cotugnos Beretning som et stærkt Bevis for Virkningerne af den saa almindelig antagne „dyriske Elektricitet“.

Optagen af saadanne Ideer var det, at Galvani i det næstsidste Aarti af forrige Aarhundrede begyndte de Undersøgelser, der førte ham til hans berømte Opdagelse, der, om den end er sket nogle Aar tidligere, dog først i 1791 blev bekjendt for Publikum ved et Skrift, betitlet: *Alaysi Galvani de viribus electricitatis in motu musculari*

1) Tib. Cavallo: Vollst. Abh. der theor. und pract. Electricität. Voigt: Magazin der Physik, Bd. X.

2) Journ. de phys. T. XLI.

commentarius¹). Anledningen til Galvanismens Opdagelse var, som bekjendt, et Bagslagsfænomen, Galvani en Gang iagttog. En Dag nemlig, da han var beskjæftiget med nogle Forsøg, bemærkede en af de tilstedeværende, at et præpareret Frøben, der laa paa et isoleret Bord, hvorpaa der stod en Elektricismaskine, kom i heftige convulsiviske Trækninger, naar man berørte „Laarnerven“ med en Knivspids. En anden af de tilstedeværende (ifølge Alibert: *éloge historique de Galvani*, dennes Hustru) trode at have bemærket, at disse Bevægelser kun fandt Sted, naar Konduktoren blev udladt samtidig med, at Kniven berørte Frøbenet, og Galvanis nærmere herover anstillede Forsøg bekræftede denne Iagttagelse. Bragte han Kniven, som han holdt i Haanden, og som saaledes var i ledende Forbindelse med Jorden, i stadig Berøring med Rygmarven, fremkom det ovenfor beskrevne Fænomen, hver Gang en Gnist blev tagen fra Konduktoren, hvorimod Frøbenet ellers forholdt sig roligt. Ved en Berøring med slette Ledere som Glas- eller Lakstænger kunde der derimod ikke frembringes den mindste Bevægelse, om end Udladningen var nok saa kraftig. Blev Frølaarene ophængte i en Leder, bevægede de sig ligeledes ved Udladningen; alle disse Forsøg bleve varierede paa utallige Maader, som det her vil være for vidtløftigt at omtale.

Til alt Held syntes Galvani ikke at have været fortrolig med Læren om Bagslaget, der dog allerede den Gang var temmelig nøje studeret²), men saa derimod i

¹) Opere edite ed inedite del Prof. Luigi Galvani P. 60 (oversat paa tysk af T. Mayer).

²) I en af Lord Mahon i 1779 udgiven Elektricitetslære: Principles of Electricity, anføres ikke mindre end 25 Forsøg til at paavise Bagslaget ved Udladning af en Elektricismaskine. Ved et af disse (i hele Rækken af elektriske Forsøg det 30te) var et Par Hyldemarskugler ophængte over en Elektricismaskine ganske paa samme Maade som Frølaarene ved et af

de ovenfor anførte Fænomener kun en Ytring af dyrisk Elektricitet. Allerede den Gang trode Galvani at have betraadt et Territorium, hvor hidtil kun anede Kræfter dreve deres Spil, og i Stedet for, hvad der vilde have været til hans Ros, men neppe være blevet til hans Berømmelse, at undersøge, om ikke andre letbevægelige, men ikke dyriske, Løgemer maaske viste lignende Forhold, gav han sig nu, „efterat have paavist den dyriske Elektricitets Virkninger ved Udladningen af den naturlige“, til at anstille Iagttagelser over den atmosfæriske Elektricitets Indfyldelse.

Efter at have overbevist sig om, at Lyn frembragte samme Bevægelse af Frøbenene som Gnisten fra en Elektricismaskine, faldt det Galvani ind, om ikke den dyriske Elektricitet muligvis ogsaa kunde paavirkes af den Elektricitet, der findes i Luften i klart og roligt Vejr. I dette Øjemed ophængte han præparerede Frøben paa Jernrækværket om sin Have ved Hjælp af smaa Kobberhager, fastgjorte i Rygraden; men omendskjønt Iagttagelser bleve anstillede i flere Dage, bemærkede han dog ingen Bevægelser, der kunde skyldes Elektriciteten. I sin Utaalmodighed over, at disse Forsøg bleve uden Resultat, bøjede Galvani Ophængningskrogene noget ind mod Rækværket; ved dette Kunstgreb iagttog han vel ikke sjelden Sammentrækninger, men ogsaa kun faa af disse syntes ham at kunne staa i Forbindelse med Forandringer i Luftens Elektricitet. Imidlertid havde han dog bemærket de Bevægelser, han kjendte saa godt fra sine tidligere Forsøg, men da de kun vare iagttagne under aaben Himmel og ikke syntes at staa i Forbindelse med Luftelektriciteten, „var han ikke langt fra at tilskrive hele Fænomenet Virkningerne af den af Frøbenene fra

Galvanis Forsøg; disse Kugler bevægede sig da, hver Gang en Udladning fandt Sted.

Luften indsugede Elektricitet, der skulde ophobe sig i dem, indtil en kraftig Udladning paafulgte“.

For at komme paa det rene hermed undersøgte Galvani nærmere disse Forhold i et lukket Værelse, og Resultatet af disse Undersøgelser blev Galvanismens Opdagelse. Et paa sædvanlig Maade præpareret Frøben blev nemlig en Gang lagt paa en Jernplade, og idet den ved Rygmarven anbragte Hage kom i Berøring med Jernpladen, fremkom de samme Bevægelser som ved den elektriske Udladning. Var Underlaget en Isolator, forholdt Frøbenet sig roligt, hvorimod i dette Tilfælde Anbringelsen af en Metalbue mellem Muskel og Nerve var tilstrækkelig til at frembringe Trækningerne. Uden nærmere at anstille Undersøgelser eller opstille nogen Forklaring herover bemærkede Galvani, at en ledende Forbindelse af forskellige Metaller gav langt kraftigere Virkninger end en homogen Ledningsbue, idet i dette Tilfælde Muskelbevægelserne vare yderst ringe eller endogsaa ganske udebleve, hvorimod de vare særdeles heftige, naar Ledningsbuens ene Stykke var af Jern og det andet af Kobber eller endnu bedre af Sølv. Blev Rygmarven og Musklerne belagte med „Armaturer“ af forskellige Metaller, frembragtes derved en betydelig Forøgelse i Virkningen. Ligheden mellem, hvad der her foregik, og Udladningen af en Leydnerflaske var strax Galvani paafaldende, men ligesaa lidt denne Gang som tidligere vilde han have at gjøre med Forsøg, der kunde rokke en forudfattet Menings Gyldighed, og det faldt ham derfor ikke ind at anstille lignende Forsøg med Muskeltrævler eller at anbringe Armaturer andre Steder end paa Rygmarven og Musklernes Yderside. Derimod fremførte han tvivlsomme Iagttagelser, naar de blot kunde støtte hans Mening. Saaledes fremhævede han med stærkt Eftertryk, at han „samtidig med Muskelbevægelserne havde bemærket en Bevægelse af den tyndeste Nervesaft (med hvilken han ofte identificerede Elektrici-

teten) fra Nerverne til Musklerne, en Kredsbevægelse, der ganske lignede Elektricitetens ved Udladningen af Leydnerflasken“. En gneden Lakstang skulde ved at nærmes den blottede Rygmarv kunne frembringe Trækninger, hvorimod en gneden Glasstang ikke gav nogen Virkning, om den end blev bragt nok saa nær. Nerverne skulde derfor efter Galvanis Mening være ladede med positiv og Musklerne med negativ Elektricitet.

Af disse Forsøg dannede Galvani nu sin Hypothese. Alle Dyrene skulde have en dem ejendommelig Elektricitet. Som Opbevaringssted for denne tjente Musklerne, idet enhver Muskeltrævl kunde anses som en lille Leydnerflaske med positiv Elektricitet paa den indre og negativ paa den ydre Side. Som Elektricitetsfrembringer fungerede Hjernen, og herfra sendtes Elektriciteten gennem Nervernes Indre ud til Musklerne. Nerverne vare at anse som Muskelelektricitetens Konduktorer, og Aarsagen til Bevægelsen skulde bestaa i, at Nerverne paa Villiens Bud ledede Elektriciteten fra Musklernes Inderside til deres Yderside, saa at enhver Muskelsammentrækning faldt sammen med en lille elektrisk Udladning.

Galvanis Opdagelse vakte overalt, hvor den blev bekjendt, en overordenlig Bevægelse. Den Lethed, hvormed disse Forsøg kunde anstilles af enhver i Fysiologi og Fysik nok saa ukyndig, og det nye og mærkelige i, at se døde Legemer ligesom blive besjælede paany, fremkaldte et Utal af Experimentatorer, og ingen lægevidenskabelig „dissertatio“ udkom paa den Tid uden at indeholde nye Forsøg og Formeninge over denne Opdagelse.

De store Forventninger, hvormed Fysiologien modtog denne formentlige Opdagelse af „Livsprincipet“, bleve imidlertid hurtig skuffede. Man gjentog slavisk Galvanis Undersøgelsesmethode paa alle mulige Dyr og anstillede en Mængde Forsøg over Indflydelsen af Alderen, Næringsmidlerne o. s. v. paa den „dyriske Elektricitet“, men kom

naturligvis ingen Vej paa den Maade. Saaledes bekendtgjorde f. Ex. Valli¹⁾ en vidtløftig Undersøgelserække over Indvirkningen af Gifte og andre Stoffer. Paa Grund af, at der overalt i det dyriske Legeme findes saamange gode Ledere for Elektriciteten, at en Kondensation vanskelig lod sig tænke, forkastede han Galvanis Flasketheori og antog, at Elektriciteten var udbredt overalt i Legemet. Nerverne skulde da „paa Villiens Bud udpompe Elektriciteten“ fra Musklerne, og den derved fremkomne Bevægelse af Elektriciteten ansaa Valli for Aarsagen til Muskelbevægelserne. Lignende Forsøg bleve anstillede af Aldini²⁾, Berlinghieri, Calvani, Cortambert, de la Metheri og mangfoldige andre, der med større eller mindre Modifikationer af Galvanis Hypothese sluttede sig til Antagelsen af en dyrisk Elektricitet. Atter andre som Gren³⁾ og Kielmaier fandt det for dristigt allerede af disse første Forsøg at slutte, at Fænomenerne vare af elektrisk Natur. Interessant er en Udtalelse af Rejl⁴⁾ i et Brev til Gren fra 1792, hvori han opstiller den Formodning, at Fænomenet skrev sig fra en Elektricitetsudvikling, der fremkom ved Armaturernes Berøring med Muskel og Nerve, hvorved „Ligevægten af det elektriske Fluidum blev forstyrret“. „Musklerne“, mente han, „vare blot følsomme Elektroskoper, saa at man ikke behøvede at tage sin Tilflugt til nogen dyrisk Elektricitet for at forklare Galvanis og Vallis Forsøg“. Umuligheden af paa den Tid at skaffe direkte Beviser for „det galvaniske Fluidums Identitet med det elektriske“ og en fejlagtig Fortolkning af mange af de galvaniske Fænomener bragte

¹⁾ J. de phys. XLI.

²⁾ J. de phys. XLI, XLII.

³⁾ Grens Journal, VI, VIII.

⁴⁾ Exprim. and observat. relative to the influence lately discovered by Mr. Galvani.

atter andre som Fowler¹⁾, Creve²⁾ og Fontana til at benægte, at Elektriciteten her spillede nogen Rolle.

Adskillige Iagttagelser af Betydning bleve ganske vist her gjorte. Saaledes opdagede f. Ex. Valli den overordenlig ringe Forandring i Overfladen af et Metal, der er tilstrækkelig til at frembringe en forandret Virkning, og man havde, nærmest af praktiske Hensyn, opstillet en Del ganske vist meget ufuldstændige Spændingsrækker; men da man ved alle disse i fysiologisk Henseende anstillede Forsøg gik ud fra som noget givet, at de her virkende Kræfter, hvad Mening man end havde om dem, alene vare af animalsk Art, kunde ingen af disse Undersøgelser faa nogensomhelst Betydning for Galvanismens Udvikling, ligesaa lidt som de i ringeste Maade kom den Videnskab til Gavn, med Hensyn til hvilken de nærmest vare anstillede.

Men medens Fysiologernes Undersøgelser saaledes ikke førte videre, viste det sig snart, hvilken vid Mark Galvanis Opdagelse havde aabnet for Fysiken. Umiddelbart efterat den var bleven bekjendt, paabegyndte allerede Volta, der ved sine Afhandlinger om Elektriciteten, Opfindelsen af Elektroforet og Kondensatoren alt den Gang havde erhvervet sig et berømt Navn, den store Række af Undersøgelser, der skulde bringe hans Navn til at overstraale selve Galvanis.

Ingen kunde optræde som en større Tilhænger af Galvanis Hypothese eller mere begejstret Beundrer af dens Ophavsmand end Volta, efterat han ved egne Forsøg havde overbevist sig om Rigtigheden af Galvanis³⁾. „Man

1) Beitrage zu Galvanis Versuch.

2) J. de phys. XLII.

3) Volta: Sopra l'elettricità animale. Lettere a Sign. Dottore Baronio. Collezz. dell' opere etc. T. II. P. I.

tage“, skrev han i sit første Brev om Galvanismen fra April 1792, „en i Form af et C bøjet Messingtraad, der selvfølgelig hverken kan give eller tage Elektricitet fra et andet Legeme, og bringe denne i Berøring med dens ene Ende med Musklerne og med dens anden med Nerverne af et præpareret Frøben, og man vil øjeblikkelig se Konvulsioner fremkomme. Det er altsaa aabenbart, at Elektriciteterne i disse Dele af Dyret maa staa i et Misforhold til hinanden og blive bragte i Ligevægt ved Messingtraaden, hvis hele Virkning indskrænker sig til at være en Udladers“.

Den første større Forsøgsrække, Volta anstillede, blev bekjendtgjort i hans: *memoria sull' elettricità animale*¹⁾, der udkom i Foraaret og Sommeren 1792. Denne „memoria“ falder i to Dele. I den første af disse begyndte han med at erklære sig for en „fanatisk“ Tilhænger af Galvanis Hypothese. „Jeg tilstaar“, skrev han, „at jeg kun med Vantro og ringe Haab om et heldigt Udfald skred til Gjentagelsen af Galvanis Forsøg, saa utrolige forekom de beskrevne Fænomener mig, men jeg skammer mig imidlertid ikke nu efterat være overbevist om deres Rigtighed ved at bede Opdageren om Tilgivelse for denne min Vantro, og jeg kjender nu intet vigtigere og berømmeligere end at prise hans Fortjenester“. De første Forsøg gik ud paa at bestemme Musklernes og Nervernes Følsomhed for Elektriciteten. Ved at meddele en Leydnerflaske en saa svag Ladning, at den netop kunde angives ved den af ham opfundne Kondensator, og benytte et præpareret Frøben som Udlader, overbeviste han sig om, at et saadant Frøbens Følsomhed for Elektriciteten langt overgik alle andre Maaleinstrumenters. Gik den elektriske Udladning fra Nerverne gennem Musklerne, vare

¹⁾ *Collez. dell' opere etc. T. II. P. I. (Oversat paa tydsk af T. Mayer).*

Sammentrækningerne for en ringe Elektricitetsmængde betydelig kraftigere, end naar Musklerne forbandtes med den positive og Nerverne med den negative Side af Leydnerflasken. I Modsætning til Galvani sluttede Volta deraf, at Nerverne vare ladede med negativ og Musklerne med positiv Elektricitet. Efter disse foreløbige Undersøgelser begyndte dernæst Volta at forandre Galvanis Methode. Ved at belægge Huden af en hel og upræpareret Frø med Armaturer af forskjellige Metaller og bringe Ledning tilveje mellem disse, iagttog han ogsaa Muskelbevægelser; men endnu var det ikke Volta klart, hvilken Rolle Metallerne spillede, skjøndt han udtrykkelig fremhævede Nødvendigheden af deres Forskjellighed, for at Forsøget skulde lykkes. Dog fjernede han sig for saa vidt fra Galvanis Hypothese, som han af ovennævnte Forsøg sluttede, at Elektriciteten ikke var saaledes fordelt, som Galvani havde antaget. Men allerede i den anden Afdeling af ovennævnte memoria fremførte han Forsøg, der aldeles ikke lode sig forklare ved Virkningen af nogen dyrisk Elektricitet. Hans Undersøgelser havde lært ham, at det navnlig gjaldt om at irritere Nerverne med Elektricitet. Ved saaledes at lede en svag Udladning gennem en kun faa Linier lang Del af samme Nerve kom det præparerede Frøben, hvormed han eksperimenterede, i stærk Bevægelse. Dette ledede ham til at belægge Nerven med en Tin- og Sølvarmatur, og om end disse vare i nok saa ringe Afstand fra hinanden, beholdt han dog stærke Muskelsammentrækninger ved disse Armaturers Forbindelse med en Messingtraad, hvorimod ensartede Armaturer som sædvanligt viste sig uvirksomme. I Formodning om, at Tungen ved sin Letbevægelighed skulde vise lignende Forhold, belagde Volta Tungens Over- og Underflade med Staniol og Sølv og opdagede saaledes paany Sulzers bekjendte Fænomen. Af den sure Smags Vedvaren, ligesaa længe som Metallernes Forbindelse vedligeholdtes, sluttede han, at Elektricitetens

Bevægelse ikke maatte betragtes som en øjeblikkelig Udladning, men som en stadig Strøm. Ved at lade Metallerne bytte Plads gik den sure Smag over til en alkalisk, og det blev da strax Volta klart, at dette maatte have sin Aarsag i en tilsvarende Forandring i Strømmens Retning, saa at en Tungen ejendommelig Elektricitet umulig kunde frembringe Fænomenet. I første Tilfælde antog Volta, at Elektriciteten, saaledes som han som en Tilhænger af Franklins Hypothese udtrykte sig, gik fra Staniolet over i Tungen, i sidste derimod den modsatte Vej. En Bekræftelse paa denne Slutnings Rigtighed fik han ved et senere anstillet Forsøg; idet han nemlig satte Tungens Overflade i ledende Forbindelse med den positive Konductor paa en Elektricismaskine, fremkom den sure Smag ved Skivens Omdrejning, hvorimod en lignende Forbindelse med den negative Konductor gav en alkalisk Smag. Volta havde saaledes i Tungen faaet et Instrument, der ikke alene tilkjendegav Tilstedeværelsen af en Strøm, men ogsaa dennes Retning. Disse Fænomener maatte nødvendigvis føre Volta bort fra Galvanis Hypothese, og fra en fanatisk Tilhænger af denne blev han snart dens ivrigste Modstander. At Metallerne her vare andet end Ledere, var ved disse Forsøg blevet ham indlysende. For første Gang udtalte han dette i et kort efter Udgivelsen af anden Del af hans første memoria om Elektriciteten følgende Brev¹⁾ til Tomaselli, skrevet i August 1792. Ved at henvise til de ovenfor omtalte og flere lignende Forsøg ansaa han det for tilstrækkeligt bevist, at Flertallet af de galvaniske Fænomener ikke kunde forklares ved Antagelsen af nogen særegen dyrisk Elektricitet, men at disse Forsøg havde godtgjort, at Metallerne ikke alene vare gode Ledere, men ogsaa Frem-

¹⁾ Dette Brev til Tomaselli findes aftrykt i hans 3die Brev til Vasalli. Collez. dell' opere T. II. P. I.

bringere (eccitatori) for Elektriciteten, idet disse ved deres Berøring med Muskel eller Nerve skulde „drage dette Fluidum til sig eller frastøde det“, en Egenskab, de forskjellige Metaller besade i ulige Grad, saa at der paa Grund af denne deres Evne skulde frembringes en stadig Bevægelse af Elektriciteten, naar Armaturerne bleve bragte i ledende Forbindelse med hinanden. Hvorledes Volta nærmere tænkte sig dette, skulle vi senere se, foreløbig var det ham fornemmelig om at gjøre at fremføre yderligere Forsøg til denne hans Opdagelses Bekræftelse, først senere søgte han at gjøre Rede for, hvad der foregik.

Hans to Breve til Cavallo¹⁾ fra September og Oktober 1792 ere fulde af Forsøg, der ligeledes umuliggjorde en Forklaring efter Galvanis Hypothese. Ved at belægge to til hinanden svarende Steder paa det højre og venstre Ben af en præpareret Frø med Armaturer af forskjellige Metaller fremkom Trækninger, saasomt en ledende Metalforbindelse blev bragt tilveje, hvorimod ensartede Armaturer som sædvanligt viste sig uvirksomme. „Kan man“, spurgte han, „frembringe en elektrisk Udladning ved at forbinde to homologe Punkter af to Leydnerflasker med hinanden? Lad os derfor opgive denne Flasketheori og hellere sige, at der paa Grund af Anvendelsen af forskjelligartede Metaller fremkommer en Bevægelse af Elektriciteten Grunden hertil er ganske vist ikke let at fatte, men hvad enten man kan indse den eller ej, saa er det en Kjendsgjerning, som talrige Forsøg have godtgjort, om den end synes vanskelig at bringe i Overensstemmelse med de Love, der opstilles for Elektriciteten“. Ikke destomindre vovede han dog endnu ikke ganske at forkaste Galvanis Hypothese, „hvor stor Lyst han end

¹⁾ Account of some discoveries made by Mr. Galvani with experiments and observations on them. Phil. trans 1793. Collez. dell' opere T. II. P. I. Grens J. VIII.

havde dertil“, idet de Muskelbevægelser, der fremkom ved Anvendelsen af en Ledningsbue af et enkelt Metal mellem Nerve og Muskel, ikke kunde forklares ved nogen fra Buernes Endepunkter udgaaende „Impulser“ paa Elektriciteten, da disse her maatte ophæve hinanden, og i dette Fænomen saa Volta derfor Virkningen af en virkelig dyrisk Elektricitet. Men allerede i en Afhandling, betitlet¹⁾: Nuove osservazione sull' elettricità animale fra November 1792, forjog han endogsaa Galvanis Hypothese fra denne dens sidste Tilflugtssted. Uden nøjere at angive de herhen hørende Forsøg meddelte han, at han ved sine Undersøgelser havde godtgjort Tilstedeværelsen af en lignende elektrisk Strøm (un' egual trasporto di fluido elettrico), naar forskjellige Metaller bleve bragte i Berøring med ikke dyriske Legemer „som fugtigt Papir, Tøjer o. s. v. og endnu bedre med Vand“, og jo flere Forsøg han saaledes anstillede, jo mere overbeviste han sig om, „at den elektriske Materie aldrig blev sat i Bevægelse ved en Virksomhed, der skyldtes de dyriske Organer, men at alene Berøringen af de forskjellige Metaller med disse frembragte et Stød (una spinta), der bortjog den elektriske Materie“. Og i de Tilfælde, hvor der fremkom Muskelbevægelser ved en Ledning af et enkelt Metal, et Forsøg, som allerede Galvani havde bemærket var meget vanskeligt at faa til at lykkes, tilskrev han hele Virkningen Metallerne „om ikke paaviselige saa dog sikkert tilstedeværende Forskjellighed“. „Men naar Sagen nu forholder sig saaledes“, vedblev han, „hvad bliver der saa tilovers af den dyrisk Elektricitet, som Galvani synes at have paavist ved sine smukke Forsøg? Intet andet end Nervernes overordenlige Følsomhed for Elektriciteten, der af den af mig paapegede Aarsag er bleven sat i Bevægelse, eller med andre Ord, blot en stor Ledningsevne for en dem ivedkommende Elektricitet, som de angive i Egenskab af

¹⁾ Collez. dell' opere etc. T. II. P. I.

Elektroskop, i hvilken Henseende de overgaa alle andre i Følsomhed“. Med disse Ord brød saaledes Volta et halvt Aar efter, at han som en begejstret Tilhænger af Galvanis Hypothese havde begyndt sine Undersøgelser, fuldkommen Staven over den dyriske Elektricitet.

Rigtigheden af denne Forklaring søgte Volta senere i sit første Brev til Vasalli¹⁾ at godtgjøre ved tairige Forsøg. Et paa almindelig Maade præpareret Frøben blev anbragt som en Bue mellem to med Vand fyldte Glas med Foden i det ene og Laaret i det andet. Efter først at have prøvet forskjellige Jerntraade, der alle gave svage Trækninger, lykkedes det endelig at finde en saadan, der ikke gav den ringeste Virkning. Efter dernæst at have ventet saalænge, til Frøbenet havde tabt saa megen Livskraft, at heller ingen af de førstnævnte Jerntraade viste sig virksomme, dyppede Volta den ene Ende af den fra først af uvirksomme Traad i kogende Vand, og denne Operation var tilstrækkelig til at gjøre den i Stand til at frembringe Bevægelser i Frøbenet. En Glødning, Hærdning eller en paa anden Maade frembragt Overfladeforandring var ligeledes i Stand til at gjøre uvirksomme Traade skikkede til at bevirke Muskeltrækninger. Derimod viste Traade af rensset Guld eller Sølv sig fuldkommen uvirksomme.

I dette Brev til Vasalli havde Volta allerede opstillet en temmelig fuldstændig Spændingsrække, nemlig: Zink, Staniol, Tin, Bly, Jern, Messing, Kobber, Platin, Guld, Sølv, Kvægsølv og endelig Kul. Efterhaanden som han fortsatte sine Forsøg, havde han dannet sig en bestemtere Anskuelse om den Maade, paa hvilken de Kræfter virkede, han havde opdaget. Som Sædet for Virkningen antog han Berøringsfladen mellem Metallet og

¹⁾ Nuova memoria sull' elettricità animale al Signor Abate Vasalli. Collez. dell' opere T. II. P. I. Grens n. J. II.

den fugtige Leder; den større Forskjel mellem Metaller og Vædsker end mellem Metaller indbyrdes og den Maade, paa hvilken han undersøgte den Indflydelse, en ringe Forandring i Overfladen kunde have, havde bragt ham til at tro, hvad han senere saa ivrigt bekæmpede, at det navnlig var herfra, at Virkningen udgik. Men alene fra Metallet eller rettere dets Overflade udsprang Kraften, og Vædsken var blot Leder, hvorfor han opstillede sin bekjendte Inddeling af Lederne i „første“ og „anden Klasse“. Tungeforsøg havde lært ham, at ethvert Metal efter Nutidens Talebrug var positivt ligeoverfor et, der stod lavere i Spændingsrækken end dette, og negativt ligeoverfor et højere staaende, saa at alle Metaller i Berøring med Vand eller Vædsker „bortstødte Elektriciteten“. Dette maa imidlertid ikke forstaas, som om Metallet afgav sin Elektricitet til Vandet, der i saa Fald med ligesaa megen Ret kunde anses for aktivt som Metallet; men den fra Metallets Overflade udgaaende Kraft skulde alene søge at bortstøde Elektriciteten i Vandet, hvorimod dets egen blev i Hvile. „Hele Virkningen“, skrev han, „hidrører ene og alene fra Metallerne, som berøre et eller andet fugtigt Legeme eller Vand, i Kraft af hvilken Berøring det elektriske Fluidum i Vandet bliver bortstødt (viene spinto avanti) ved en fra disse Metaller udgaaende Kraft (mest af Zink, mindst af Sølv) Vandet stræber hverken at give eller modtage Electricitet og er altsaa blot passivt, Metallerne derimod ere ene virksomme“. Volta foreslog derfor at ombytte Udtrykket „dyrisk Elektricitet“ med „Metalelektricitet“. Kom et Metal derfor i Berøring med Vand, og begge vare isolerede, fremkom der ikke herved nogen Bevægelse eller Forandring i deres elektriske Spænding, da Elektriciteten i Vandet ingen Udvej havde og følgelig heller ikke kunde „bortstødes“. Kun naar en Kjede blev sluttet, og denne bestod af to forskjellige Metaller og en Vædske, fremkom en Strøm, hvis Styrke bestemtes ved Forskjellen mellem de i modsat Retning fra Metaloverfladerne udgaaende:

Impulser. Saaledes var Voltas Opfattelse af Sagen, lige indtil han anstillede sine bekendte Kondensatorforsøg.

Voltas stærke Angreb paa den dyriske Elektricitet bleve imidlertid ikke ubesvarede af dennes Tilhængere, og i 1794 udkom til Forsvar for Galvanis Hypothese to Afhandlinger, den ene af J. Aldini¹⁾, Galvanis Neveu, og den anden af en anonym, der senere viste sig at være ingen ringere end selve Galvani. Aldini blev i sine Forsøg, som han selv skriver, understøttet af Galvani baade med Raad og Daad, og hans Stridsskrift nød derfor dennes fuldkomne Billigelse. De vigtigste af alle de mange Forsøg, han fremførte mod Rigtigheden af Voltas Opfattelse, vare de, der gik ud paa at paavise Sammentrækninger ved Anvendelsen af aldeles ensartede Metalledere. Da han indsaa Vanskeligheden i at finde faste Metaller, som en „chimiste scrupuleux“ som Volta vilde erkjende for fuldkommen homogene, betjente han sig af Kvægsølv, der var rensed „ved alle Kunstens Midler“. De præparerede Frøben, han anvendte, vare ikke armerede, og Strømvejen blev alene dannet af Musklerne, Kvægsølvet og Nerverne. Blev Frøbenene holdte i en Traad saaledes, at kun Benene svømmede paa Kvægsølvets Overflade, fremkom der Muskelbevægelser, naar Rygmarven blev dyppet ned i Kvægsølvet. Aldini og Galvani nægtede naturligvis ikke, at Metallernes Forskjelighed havde en stor Indflydelse, men i Stedet for at anse denne Forskjel som Grunden til betragtede de den kun som en gunstig Betingelse for de galvaniske Fænomeners Fremkomst. Af de mange Forsøg, Aldini fremførte, ere Kvægsølvforsøgene imidlertid de eneste, der kunde have nogen Vægt, og alle de andre viste kun, hvor langt Galvani og Aldini vare fra at forstaa den Theori, de saa ivrigt bekæmpede. Saaledes antog Aldini,

¹⁾ Joann. Aldini, de animali electricitate Bonon. 1794. Oversat paa fransk under Titel: *Essai théorique et expérimental sur le galvanisme* par J. Aldini.

at Metallerne ifølge Voltas Mening skulde være i Besiddelse af en vis efter deres Art forskjellig Mængde Elektricitet, som de ved Berøringen skulde udvexle, og følgende saaledes blive uelektriske. Ved nu med den ene lidt befugtede Haand at holde et præpareret Frøben i Vejret saaledes, at den blottede Rygmarv dyppede ned i en Skaal med Vand, og med den anden Haand en med Tinfolie bedækket Guldmønt, frembragte Aldini Muskelsammen-trækninger, hver Gang Guldmønten blev dyppet ned i Vandet. Og saaledes mente han da, at Tilstedeværelsen af den dyriske Elektricitet var „victorieusement prouvé par les métaux eux-mêmes mis en equilibre avant la contraction“. Betydningen af Voltas Tungeforsøg søgte han at imødegaa ved at anstille Forsøget paa en Isolerskammel og lade sig lade med Elektricitet. „Denne Forøgelse af det elektriske Fluidum“, saaledes sluttede han, „der fremkommer ved Ladningen, vil gjøre begge Armaturer elektriske i lige høj Grad, og man kan saaledes ikke antage, at det ene af Metallerne er positivt og det andet negativt; ikkedestomindre mærker Tungen den sure Smag, saa at det altsaa ikke her kan være Armaturerne, der frembringe denne, men derimod Muskernes og Nervernes Elektricitet“. I et af sine Breve havde Volta opfordret ham til at frembringe Muskelbevægelser uden at anvende Metal som et Bevis for Tilstedeværelsen af den dyriske Elektricitet; Aldini anstillede da Forsøget med Kul og udraabte i denne Anledning triumferende til Volta: „voilà une contraction produite sans le secours d'aucun métal!“ Og dog havde Volta, hvad Aldini selv anførte, netop anbefalet Kul som en fortrinlig „excitator“.

I det af Galvani udgivne Forsvarsskrift¹⁾: Dell' uso e dell' attività dell' arco conduttore nelle contrazioni dei muscoli, vare de Grunde, han anførte mod Volta, for Størstedelen ikke bedre end Aldinis. Efter først at have

¹⁾ Opere edite ed inedite P. 155.

anstillet en Del Forsøg med hver af de fire Hovedarter, hvori han inddelte Ledningsbuerne, og hævdede, at Muskelbevægelser med ensartede Buer ikke vare tilfældige og sjældne Fænomener, opkastede han endelig i det 9de og, som vi skulle se, det vigtigste Kapitel af sin Bog det Spørgsmaal, fra hvilken Kilde, og af hvilken Beskaffenhed det „fluido sottilissimo“, der her virkede, var. Som anonym Forfatter kom han naturligvis til samme Resultat, som da han optraadte under Navn. Han henviste idelig til sine Forsøg med ensartede Buer; den dyriske Elektricitet, der af alle var erkjendt at være tilstede i de elektriske Fiske, var et Bevis for, at hans Paastand om denne Elektricitets Tilstedeværelse i alle andre dyriske Legemer godt kunde bestaa tiltrods for, at disse vare sammensatte af og i idelig Berøring med saamange gode Ledere. „Hvorledes skulde et Stykke Metal af neppe en Kvadratinies Overflade kunne have Kapacitet nok til at optage den Mængde Elektricitet, der er tilstrækkelig til at bevæge et Frø-, et Kalve- ja endogsaa et Hesteben?“ Desuden, anførte han senere, var den Elektricitet, der her virkede, aldeles forskjellig fra den almindelige ikke alene i Henseende til dens Kilde, men ogsaa i mange af dens væsentligste Egenskaber. Saaledes blev den f. Ex. ikke afledet af Flammen; den gav heller ingen Gnister, men virkede kun ved umiddelbar Berøring; den tiltrak ikke lette Legemer og havde ingen Virkning paa Elektroskopet; desuden, og ved at sætte dette som en Ejendommelighed for den dyriske Elektricitet søgte han at imødegaa Voltas vigtigste Indvendinger, havde den en større Tilbøjelighed til at gaa gjennem heterogene end homogene Ledere. Saaledes saa Galvani sig i sin Kamp mod Volta nødsaget til at adskille den dyriske Elektricitet i saamange Henseender fra den almindelige, at det var vanskeligt at indse hans Berettigelse til at paastaa, at den alligevel var identisk med denne. Til Voltas Hovedforsøg tog han kun lidet Hensyn, og den ved Metalernes Ombytning ved Tungeforsøget fremkaldte Smags-

forandring, dette Fundamentalforsøg for „Metalelektriciteten“, blev affærdiget som en usikker og løs Iagttagelse, paa hvilken man ikke kunde bygge nogen Hypothese. Havde Volta imidlertid ikke havt andre Angreb at værges sig imod end de Slag, Aldini og Galvani her havde ført i Luften, vilde Sejren være bleven ham let; men Galvani havde tillige fremført nogle Forsøg, der atter gav den halvvejs skrinlagte dyriske Elektricitet saameget Liv, at Kampen for en Tid blev staaende. Tvungen af Voltas voldsomme Angreb var Galvani omsider bleven trængt over i det Land, indenfor hvis Enemærker han saalænge havde indbildt sig at være, for derfra at hente nye Vaaben mod sin mægtige Modstander. Volta havde oftere med spottende Tillidsfuldhed opfordret ham til at fremføre et eneste Forsøg uden Anvendelse af Metal eller Kul. Efter en Del theoretiske Betragtninger over den Maade, paa hvilken de naturlige Buer i Dyrene skulde lede Elektriciteten og saaledes frembringe Muskelbevægelserne, og efterat have fremført de ovenfor anførte Grunde til Forsvar for sin Hypothese, kom Galvani frem med nogle Forsøg med Buer, der blot bestode af Ledere af anden Klasse. Naar han holdt et Par præparerede Frølaar i et af dets Ben og lod det andet tilligemed Hvirvelsøjlen og de udpræparerede Nerver, der forud vare afvaskede i en stærk Kogsaltopløsning, hænge frit nedad, frembragte han heftige Trækninger ved at svinge Præparatet frem og tilbage hver Gang, der ved denne Svingning blev frembragt en Berøring mellem Muskel og Nerve. For at fjerne de Indvendinger, der muligen kunde rejses med Hensyn til Nervens Irritation af Kogsaltopløsningen gjorde han andre Forsøg, ved hvilke ingen forudgaaende Neddykning i nogen Vædske havde fundet Sted. Disse Forsøg lykkedes ogsaa ved blot at løfte den nedhængende Nerve med en Isolator og med denne bringe den i varsom Berøring med Laarmusklen. Nøjere at gaa ind paa disse og lignende Forsøg vil imidlertid føre os for vidt, idet blot deres Indflydelse paa Sagens Udvikling her skal omtales.

I sit andet Brev til Vasalli¹⁾, skrevet i August 1794, imødegik Volta Aldini og Galvani. Med Hensyn til den førstes Kvægsølvforsøg bemærkede han, at „il difficile chemico“, der af Aldini blev opfordret til at finde nogen Heterogenitet i hans „mercurio rettificato“, ganske vist fandt en saadan og det en meget væsenlig, nemlig mellem Kvægsølvets Masse, hvori Rygmarven blev neddyppet, og dets Overflade, paa hvilken Benene svømmede, idet denne sidste ved at udsættes for Luften meget let „forkalkedes“. Hans nyeste i første Brev til Vasalli omtalte Undersøgelser havde netop lært ham, hvilken særdeles vigtig Rolle en ringe Forandring i Overfladen spillede. De øvrige Forsøg af Aldini affærdigede han, som han havde god Grund til, med korte Bemærkninger, og han kunde kun undre sig over, at slige Indvendinger bleve fremførte.

Han bebrejdede Galvani eller rettere den anonyme Forfatter til: *dell' uso e dell' attività etc.*, at han kun havde taget saa lidet Hensyn til Smagsforandringen ved Tungeforsøgene, og tilføjede sarkastisk, „at Grunden formodenlig var den, at hans anonyme Modstander ikke vilde nødes til at uddrage de Slutninger heraf, som frembøde sig af sig selv“. Større Besvær havde han derimod ved at imødegaa Betydningen af Galvanis omtalte Frøforsøg. For første Gang i hele denne Strid stod Volta overfor en Kjendsgjerning, hvis bevisende Vægt han kun formaade at slippe bort fra ved paa en temmelig spidsfindig Maade at afvise hele Sagen som et Fænomen, der ikke havde noget med Elektriciteten at bestille. Han maatte vel tilstaa, „at det mange Gange var lykkedes ham at frembringe Konvulsioner paa den af hans anonyme Modstander angivne Maade, men ingen af disse Bevægelser kunde i Henseende til deres Styrke sammenlignes med dem, forskjelligartede Metalarmaturer frembragte“, og desuden kunde disse Forsøg, hvad hans Modstander iøvrigt ogsaa selv gjorde opmærksom paa, kun lykkes

¹⁾ Collez. dell' opere etc. T. II. P. I. Grens n. J. II.

ved nylig præparerede og meget kraftige Frøer. Han søgte derfor at bortforklare hele Fænomenets Betydning ved den Nervepirrelighed, der endnu var tilstede i det nylig dræbte Dyr, idet det ved den svingende Bevægelse frembragte Slag paa Laaret af Nerven skulde fremkalde en mekanisk Irritation, der var tilstrækkelig til at bevirke disse Muskelsammentrækninger. Endnu større Kløgt maatte Volta anvende, hvor en saadan Anledning til Purring af Nerven ifølge Forsøgsmethoden skulde synes at være undgaaet. Som ovenfor anført, havde Galvani ved et af sine Forsøg brugt den Fremgangsmaade ved Hjælp af en Isolator at føre Nerven til Berøring med Laarmusklen; men ogsaa her mente Volta, at et lignende Slag fandt Sted, idet der nemlig, naar Nerven var bragt Musklen saa nær, at deres overfladiske Fugtighed kom i Berøring, skulde optræde kapillære Kræfter, der tiltrak Nerven med voxende Hastighed. Denne Voltas Forklaring var ham aabenbart selv noget tvungen; imod Sædvane fremførte han ikke Modforsøg, uagtet det dog, hvis en mekanisk Irritation var Grunden, vilde have været ham let at paavise dette ved paa en eller anden Maade at pirre Nerven.

Voltas Forsøg paa at berøve de Fænomener, Galvani her havde opstillet imod ham, den Beviskraft, han selv i Tillid til Umuligheden af at kunne fremstille dem havde paakaldt, var naturligvis kun lidet skikket til at slaa Modstanderne af Marken.

I sin supplemento al trattato dell' arco conduttore¹⁾, der udkom efter Voltas 2det Brev til Vasalli, anførte Galvani atter flere af disse Forsøg, der vare saa „opporsi alla teoria delle capacità“, og i et af disse gjendrev han Voltas Forklaring uden at kjende samme. I den Hensigt at godtgjøre Tilstedeværelsen af, hvad han kaldte en arco occulto, blev et Frøben og et Stykke Muskelkjød lagte i ringe Afstand fra hinanden paa en og samme Glasplade;

¹⁾ Opere edite ed inedite etc. P. 281.

en Sammentrækning blev frembragt ved at løfte en af Laarnerverne op over Muskelstykket og dernæst lade den falde ned paa samme. For at imødegaa Forklaringen af dette Fænomen ved en af Stødet frembragt Irritation ombyttede Galvani Muskelstykket med et Stykke Svovl eller anden daarlig Leder; ved Gjentakelsen af den ovenfor omtalte Fremgangsmaade viste der sig da intet Tegn paa Bevægelse.

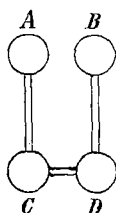
Disse Galvanis Forsøg forøgede atter Antallet af den dyriske Elektricitets Forsvarere, og overalt fremførte derfor hans Tilhængere lignende Frøtrækninger uden Metal som Bevis for, at den virkende Kraft havde sit Sæde i den dyriske Organisme. Saaledes frembragte f. Ex. Valli Muskelbevægelser ved at holde et præpareret Frøben i Fødderne og berøre Rygmarven med Tungen; en lille Draabe Vand viste sig ligeledes at være en tilstrækkelig Ledningsbue mellem Nerve og Muskel, idet man blot behøvede at anbringe en saadan paa Laarmusklen og ombøje en af de udpræparerede Nerver til Berøring med Draaben.

I sit 3die Brev til Vasalli¹⁾ fra Oktober 1795 tilbagekaldte derfor Volta den Forklaring, han for over et Aar siden havde givet af disse Fænomener. Han indrømmede deres elektriske Natur; men i Stedet for at stille sig paa samme Standpunkt, som han havde indtaget i sine Breve til Tomaselli og Cavallo, forstod han at udvide sin Theori til ogsaa at omfatte disse Frøforsøg uden Metaller. Ved selv at anstille saadanne trode han nemlig at have overbevist sig om, at de kun lykkedes, naar den blottede nervus ischiaticus blev bragt i Berøring med Akillessenen, der ved sit særegne Udseende tydede paa en større Forskjellighed fra de øvrige Muskler end mellem disse indbyrdes, og dernæst maatte Nerven ikke være fuldkommen ren, men besudlet med Blod eller andre dyriske Safter. Volta havde saaledes ogsaa her en treleddet Kjede, og han optog nu atter en gammel,

¹⁾ Collez. dell' opere. T. II. P. I.

men senere forkastet Anskuelse, han i sit Brev til Tomasselli havde udtalt, at Evnen til ved Berøring at sætte Elektriciteten i Bevægelse ikke var indskrænket til Metallerne; disse besade den kun i en højere Grad end Lederne af anden Klasse; Modstandernes Forsøg havde saaledes mere almindeliggjort hans Princip, og „hans Glæde var derfor ikke ringe“, da han saa sine tidligere Formodninger bekræftede, „saa at man kun behøvede en Ledecirkel af 3 hvilkesomhelst Legemer for at frembringe en mere eller mindre stærk Strøm“.

Det er allerede tidligere omtalt, at Volta endnu paa dette Standpunkt af sine Opdagelser antog, at den elektromotoriske Kraft havde sit Sæde i Metallets Berøring med Vædsken. Ved at benytte Tungen og præparerede Frøben som Elektroskoper havde han dannet sig en Række, der ifølge hans Anskuelse angav Metallernes elektromotoriske Kraft ligeoverfor Vand. I Konsekvens med denne sin Opfattelse af Sagen gav Volta sig dernæst til at anstille en Del Undersøgelser over et og samme Metals Forhold ligeoverfor forskellige Vædsker; Resultatet af disse meddelte han i sit første Brev til (Gren¹), skrevet i August 1796. Vi finde saaledes her adskillige Exempler paa Elementer, sammensatte af to Vædsker og et Metal, som Tilhængerne af de kemiske Theorier i Ubekjendtskab med disse Voltas tidligere Arbejder senere hen opfandt paany for at benytte dem som Beviser mod Berørings-theorien i den Form, hvori den optraadte efter Søjlens

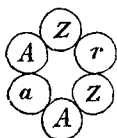
Opfindelse. Til disse Forsøg anvendte Volta fire Glas: A, B, C og D. De to A og B, vare fyldte med forskellige Vædsker og ved fugtige Ledere forbundne med C og D, der vare fyldte med Vand og forbundne med det sædvanlige Elektroskop, et præpareret Frøben. Blev nu begge Enderne af en Metal-

¹) Collez. dell' opere etc. Ritters Beiträge 1 Bd. Brevene findes, men kun i Udtog, i Grensn. J. III. IV.

traad neddyppede i A og B, fremkom Trækninger. Disse Voltas Undersøgelser vare imidlertid meget ufuldstændige og kun at betragte som Beviser for, at et Metals elektromotoriske Kraft forandrede sig efter den Vædske, hvormed det var i Berøring. Senere fremhævede Volta, at Tin med Vand og et Alkali gav en ligesaa stærk Virkning som to saa forskellige Metaller som Zink og Sølv med Vand, og at den Virkning, Jern gav med Vand og Salpetersyre eller Sølv med Vand og Svovllever endog overgik denne sidstnævnte Kombinations. I Almindelighed gjaldt den Lov, at jo større Angreb Metallet led af Vædsken, desto stærkere var i Reglen den frembragte Virkning, et Fænomen, Volta forklarede ved den ved den kemiske Virkning frembragte Forandring i Metallets Overflade.

Volta havde saaledes ved sine Forsøg yderligere forøget Antallet af de Forbindelser, der vare i Stand til at frembringe en elektrisk Strøm. I alle Tilfælde var en sluttet Kjede af mindst tre forskellige Ledere en nødvendig Betingelse, og disse kunde da være: 1) 2 Metaller og en Vædske; 2) to Vædsker og et Metal og endelig 3) tre Ledere af anden Klasse, ved hvilken sidste Forbindelse der dog kun fremkom en meget svag Strøm. I dette Brev til Gren anførte han en Del Exempler paa Kjeder sammensatte af tre og flere Elementer. Strømmens Retning og Styrke bestemtes ganske simpelt ved at subtrahere Summerne af de i modsat Retning virkende Stød. Jeg skal her atter fremhæve, at Volta, før han anstillede sine Kondensatorforsøg, aldeles ikke tænkte sig, at der foregik nogen Virkning ved et Metals Berøring med en Vædske, naar begge Legemer vare isolerede; han udhævede dette gjentagne Gange meget stærkt i dette sit Brev til Gren; den elektromotoriske Kraft skulde, som ovenfor omtalt, alene virke bortstødende paa Elektriciteten i Vædsken, og alt skulde som en Følge deraf blive i Ro, saalænge Elektriciteten ingen Udvej havde. Denne hans Anskuelse var Grunden til, at han i de utallige

Kombinationer, der findes opstillede i det Brev, vi her have med at gjøre, udelukkende beskæftigede sig med lukkede Kjeder; uden Tvivl vilde han allerede den Gang ellers have opdaget Søjlen eller rettere faaet Øjnene op for dens Betydning; thi han har virkelig, som dette Brev udviser, før Anstillingen af sine Fundamentalforsøg opereret med sammensatte Kjeder. Efterat have omtalt

Uvirksomheden af den Kombination, hostegnede Figur angiver, hvor Z og A ere forskellige Metaller samt a (aqva) og r (rana) fugtige Ledere, tilføjede han, at en Ombytning af Metallerne i det ene Pladepar strax gjorde Kjeden virksom, da Impulserne derved kom til at „drive Elektriciteten i samme Retning“; man kunde paa samme Maade „danne Forbindelser af et større Antal Metalstykker og danne Kombinationer i det uendelige, hvis Resultater man let kunde forudse“ ved den ovenfor angivne Regels Anvendelse. Uden at omtale disse Forbindelser videre gik han dernæst over til Beskrivelsen af de ovenfor omtalte Forsøg med et Metal og to Vædsker.

Saaledes vare Voltas Anskuelse, indtil hans berømte Fundamentalforsøg¹⁾, bekendtgjorte i det andet og tredje Brev til Gren, skrevne Aaret efter det første, i flere væsentlige Punkter forandrede disse. Han begyndte her med at udtale sin Forundring over de Resultater, hvortil hans Kondensatorforsøg havde ført. „Jeg vil ikke forfølge“, skrev han, „at jeg tidligere antog, at den Kraft, der sætter det elektriske Fluidum i Bevægelse, havde sit Sæde i Berøringsfladerne mellem Metallerne og de fugtige Ledere i Stedet for mellem Metallerne indbyrdes. Heller ikke lader det sig nægte, at Metallernes Berøring med Vædsker fremkalder en stærkere eller svagere Kraft,

¹⁾ Collez. dell' opere etc. T. II. P. I. Ritters Beiträge etc.

hvad alle de i mit forrige Brev omtalte Forsøg noksom udvise, men nye først for kort Tid siden opdagede Kjendsgjæringer have overbevist mig om, at ved den sædvanlige Maade, paa hvilken de galvaniske Forsøg anstilles, nemlig ved Forbindelsen af 2 forskjellige Metaller med vandholdige Ledere, hidrører Virkningen langt mere fra Metallernes indbyrdes Berøring end fra disses Berøring med de fugtige Ledere“.

Først paa dette Standpunkt blev det Volta klart, at den elektromotoriske Kraft frembragte en Spændingsforskjel mellem de hinanden berørende Legemer, og for første Gang omtalte han i dette Brev den aabne Kjede, idet der paa det ene Metal skulde finde „en Ophobning af Elektriciteten Sted paa det andets Bekostning“.

Spændingsrækken fik nu en anden Betydning for ham end tidligere: ethvert Metal blev her positivt ved Berøring med alle dem, der stode under det, negativt med ethvert, der stod over det, og dette i desto højere Grad jo længere Afstanden mellem dem var. Forsøgene bleve anstillede med en Nicholsons Duplikator eller med Kondensatoren og udførte paa en af de Maader, man endnu saa ofte benytter. De Metaller, hvis elektromotoriske Forhold skulde undersøges, vare tildannede i Form af Skiver med vel tilslebne og metallisk rene Overflader. Det Metal, hvis Elektricitetsart skulde undersøges, var forsynet med et isolerende Haandtag, det andet derimod afledet. Ved Forsøgets Udførelse var det nødvendigt for at faae et kjendeligt Udslag, at Berøringen fandt Sted i saamange Punkter som muligt, og at Afløftningen skete saaledes, at Ophævelsen af Berøringen samtidig fandt Sted for alle Punkters Vedkommende. Den afløftede Plade blev da strax bragt i Berøring med den ene af Kondensatorpladerne, medens den anden blev afledet; denne Operation blev gjentagen flere Gange, til Guldbladene gave et tilstrækkeligt Udslag. Methoden var ganske vist ikke nøjagtig til en omhyggelig Maaling og Sammenligning af de elektromotoriske Kræfter. En

Kilde til Fejl var saaledes tilstede derved, at Kollektorpladen ikke var af samme Metal som den Plade, hvormed den blev bragt i Berøring; endvidere satte Volta Guldbladenes Udslagsvinkel ligefrem proportional med de elektromotoriske Kræfter, der herved skulde maales; men det, som det her nærmest kom an paa, Paavisningen af disses Tilstedeværelse, var sket.

Hvad der nu nærmere foregik her, tænkte Volta sig paa følgende Maade. Forsaavidt Metallerne vare Elektricitetsfrembringere (motori), skabte Berøringen en Kraft, der tvang Elektriciteten til fra den ene Plade at gaa over i den anden. Forsaavidt de paa den anden Side vare Ledere, vilde den ved Elektricitetens Ophobning i det ene Metal frembragte Spænding (tensione elettrica) atter søge at bringe Elektriciteten tilbage til det andet og tilvejebringe den oprindelige Neutralisation. Denne sidste Kraft, der voxede med den Elektricitetsmængde, der blev overført fra det ene Metal til det andet, satte saaledes en Grændse for den førstes Virkning, og heraf fulgte da, at Berøringen kun kunde frembringe et ganske bestemt Maximum af Elektricitet i det ene Metal, bestemt ved Forskjellen mellem de to Metaller Elektricitetsmængde, eller med andre Ord en ganske bestemt Spændingsforskjel, der afgang af de to Metaller elektromotoriske Forhold, som den saaledes maalte. Vare begge Metaller isolerede, og man satte den Elektricitetsmængde, det ene afgav, og som følgelig det andet modtog, lig 1, var den elektromotoriske Kraft, der optraadte ved disse to Metaller Berøring, lig 2; blev nu det ene Metal, f. Ex. det, der afgav Elektriciteten, afledet, vilde dette atter faa sit Tab erstattet ved Ledningen, hvorved det blev sat i Stand til endnu en Gang at afgive en ligesaa stor Mængde Elektricitet til det andet Metal, medens det selv kom tilbage til sin oprindelige Tilstand, hvorved Spændingsforskjellen atter blev 2; den Forøgelse i det ene Metals Elektricitetsmængde, der fremkom ved at aflede det andet, fandt saaledes en tilfredsstillende Forklaring ved Læren

om den konstante Spændingsdifferens. Ved disse Forsøgs Udførelse var det, som ovenfor bemærket, imidlertid ikke ligegyldigt, paa hvilken Maade Berøringen og Afledningen skete. Berørte Metallerne hinanden under en Vinkel eller kun delvis, blev Spændingen mindre end ved fuldstændig Berøring. Ved at forsyne den ene Skive med tre i Spidser endende Skruer af samme Metal som denne, viste det sig naar denne Plade blev stillet ovenpaa en af andet Metal, at den ved Berøringen frembragte Elektricitetsmængde voxede, jo nærmere de 2 Plader ved at skrue Spidserne bleve bragte hinanden, og faldt de to Skivers Axer sammen, frembragte en tilstrækkelig Nærhed en større Spænding, end den, der fremkom ved en direkte Berøring af Randene, skjøndt Berøringspunkternes Antal i sidste Tilfælde var langt større. Denne Indflydelse af Berøringsmaaden forklarede Volta aldeles i Overensstemmelse med den Theori, han tidligere havde givet af sin Kondensator, som en ligefrem Følge af Principerne for den elektriske Kondensation. Af denne Grund var det ikke muligt ved nogen Kondensator at paavise Metallernes Elektricitet under Berøringen, naar begge Metaller vare isolerede, da de modsatte Elektriciteter her næsten ganske bandt hinanden og kun en meget ringe Mængde kunde udbrede sig frit. Tabeller over de elektromotoriske Kræfter opstillede Volta endnu ikke den Gang, kun ganske i Almindelighed bemærkede han, hvad der ovenfor er omtalt om Betydningen af Spændingsrækken. Om end Volta saaledes trode at have fundet, at den væsentligste Virkning skyldtes Metalberøringen, lærte de herover anstillede Forsøg ham dog, at der ogsaa fandt en elektromotorisk Virkning Sted mellem Metaller og Vædske. Hans Undersøgelser herover ere imidlertid kun lidet talrige og indskrænkede sig udelukkende til Vand eller „fugtige Ledere af ren vandholdig Art“, som friskt Træ, fugtigt Læder o. s. v.; paa Grund af den ved Berøringsfladen stedfindende Kondensation gik det ikke her an at lade Metallet berøre en Vædskeover-

flade, da den vedhængende Vædskehindes Elektricitet vilde binde Metallens. Til disse Forsøg anvendte Volta derfor Skiver af Træ eller Læder, der ikke vare „i alt for høj Grad fugtige“; omendskjønt Metallerne vel neppe ved Berøringen med disse Legemer kunde antages ganske at undgaa et Overtræk af en Fugtighedshinde, der gjorde Resultaterne usikre, trode Volta sig dog berettiget til af disse Forsøg at slutte, at den negative Elektricitet, alle Metallerne — om en Forskjel i Graden talte han ikke — modtog ved Berøring med Vand, var saa ringe, at den ikke taalte at sammenlignes med den Mængde Elektricitet, der fremkom ved Metallernes indbyrdes Berøring.

Disse Voltas Forsøg vare de sidste, han anstillede før Opdagelsen af Søjlen. Omendskjønt de skulde synes paa en aldeles uomtvistelig Maade at maatte afgjøre denne Periodes vigtigste Stridsspørgsmaal og bringe enhver Tvivl om de galvaniske Fænomeners Natur til at forsvinde, vakte de dog ikke den Opmærksomhed, de ved deres Betydning fortjente. Aarsagen hertil laa fornemmelig i den store Fortrolighed med og Øvelse i Brugen af Kondensatoren, som paa den Tid var et temmelig nyt Instrument, disse Forsøg fordrede for at kunne lykkes. Selv Cavallo¹⁾, der dog ved Opfindelsen eller Forbedringen af Duplikatoren maa antages at have været en af de Fysikere, der paa den Tid havde mest Øvelse i at anstille slige fine Maaleforsøg, formaade, som han skrev, ikke at paavise det ringeste Spor til Elektricitet ved to Metaller Berøring, og Voltas vigtige Fundamentalforsøg bleve derfor lige indtil Søjlens Opfindelse betragtede som temmelig tvivlsomme.

Endnu en Gang lod Galvani²⁾ høre fra sig; i fem Breve til Spalanzi søgte han atter at hævde Rigtigheden af sin Synsmaade. Efterat være kommen ind paa den virkelig dyriske Elektricitets Gebet var det navnlig:

¹⁾ Cavallo: Abh. der Electr.

²⁾ Opere edite ed inedite etc. P. 301.

med Fænomener herfra at han søgte at bekæmpe sin Modstander. Han gjentog her atter, at den dyriske Elektricitet ikke var af samme Art som den almindelige og fremførte de samme Argumenter som tidligere for denne sin Mening. Han meddelte atter i disse Breve en Mængde Undersøgelser med Buer af ensartet Metal og fremkom med tildels nye Forsøg med blot dyriske Buer, endog saadanne, hvor kun Nerve og Nerve vare i Berøring med hinanden. Disse Breve synes iøvrigt at være skrevne en Del Tid, førend de bleve bekendtgjorte; i al Fald viser det sig, at Galvani ikke kan have kjendt Voltas tredje Brev til Vasalli, da en stor Del Forsøg ere anstillede for at imødegaa Voltas første Forklaring af Frøforsøg uden Metaller. Den forstærkende Indflydelse, heterogene Buer frembragte, forklarede han ved at antage, at Elektriciteten ved sin Overgang fra et Metal til et andet mødte en Hindring, som den kun kunde overvinde ved at ophobe sig for da ved en stærkere Udladning at bryde igjennem, hvorved Muskelsammentrækningerne bleve kraftigere. Saa skarpt, som det er muligt at udtrykke det med Ord, fastholdt han sin Anskuelse ligeoverfor Voltas¹⁾: „Egli“, skrev han om Volta, „vuole questa elettricità la stessa che quella comune a tutti i corpi; io, particolare e propria dell' animale; egli pone la causa dello sbilancio negli artifizi che si adropano, e segnatamente nella differenza dei metalli; io, nella macchina animale; egli stabilisce tal causa accidentale ed estrinseca; io, naturale ed interna; egli in somma tutto attribuisce ai metalli, nulla all'animale; io, tutto a questo, nulla a quelli, ove si consideri il solo sbilancio“.

Den 4de December 1798, Aaret efter at disse Breve vare udgivne, døde Galvani, og saaledes blev dette hans sidste Indlæg i den store Strid, de galvaniske Fænomener fremkaldte i denne Galvanismens Barndomstid. Først en

¹⁾ l. c. P. 303.

fjern Fremtid blev det forbeholdt at optræde som rette Dommer mellem de to store Modstandere, der her optraadte mod hinanden.

De Fænomener af en ren dyrisk Elektricitet, der ved den Maade, paa hvilken de galvaniske Forsøg den Gang bleve anstillede, ofte optraadte samtidig med de rent galvaniske, fremkaldte endnu en Gang i dette Tidsrum en ny Theori.

For at komme paa det rene med Tidens store Strids-spørgsmaal foretog Alexander Humboldt¹⁾ en Række omhyggelige Undersøgelser og begyndte disse med at anstille Forsøg med Buer af ren dyrisk Natur. Ved den stadige Forbindelse, hvori han stod med Volta, var han vel bekjendt med dennes Hypothese, og han søgte derfor at indrette sine Grundforsøg saaledes, at de ikke kunde forklares efter begge Theorier. I denne Hensigt undgik han den Trehed i Kjeden, der ifølge Voltas Anskuelse var en nødvendig Betingelse for den elektriske Strøms Fremkomst. Han præparerede derfor en Frø saaledes, at Kroppen kun hang sammen med Laarene ved den blottede nervus ischiaticus, der var rensset for Blod og Cellevæv. Tvertimod hvad Volta i sit tredie Brev til Vassalli havde anført om Nødvendigheden af Akillesensens Berøring og Nervens Besudling, frembragte Humboldt Trækninger ved at føre den røde, ikke tendinøse Lendemuskel hen til Ischiadnerven; der fandt altsaa her kun en Berøring Sted mellem to organisk forbundne Stoffer. Ogsaa paa andre Maader bleve Muskelbevægelser fremkaldte, saaledes ved at forbinde Laarmusklen og Cruralnerven ved et af denne afskaaret Stykke. Rigtigheden af Aldinis Kvægsølvforsøg blev bekræftet paa en Maade, der ikke tilstedede Tvivl om Kvægsølvets fuldkomne Renhed, og kun en ren overfladisk Berøring fandt her Sted. At gaa ind paa alle disse Humboldts Forsøg hører imidlertid

¹⁾ A. Humboldt: Versuche über gereizte Muskel- und Nervenfasern. Posen 1797.

ikke her hen. Af sine Undersøgelser sluttede han, at den her virkende Kraft udgik fra selve Dyret. Ligesom Galvani mente han, at Metallerne kun spillede en underordnet Rolle, idet de skulde forstærke, men ikke fremkalde stimulus. Hele deres Virkning skulde ligge i den Hindring, de satte mod „det galvaniske Fluidums“ Bevægelse, og i Hindringens Styrke laa hele det saakaldte „Excitationskraftens Fænomen“. De samme Grunde, Galvani fremførte for den dyriske Elektricitets Adskillelse fra den almindelige, bragte Humboldt til at benægte, at dette galvaniske Fluidum var af elektrisk Natur. For nærmere at undersøge dets Betydning i Organismen lod han to Saar, han havde ladet trække paa sin Ryg, belægge med Armaturer af forskjellige Metaller og forbandt disse med en Bue; da den Materie, der efter denne Operation flød ud af Saarene, havde forandret sit Udseende paa Grund af Strømmens Virkning, sluttede Humboldt, at det galvaniske Fluidum var et til Stofforandringen nødvendigt Middel, og kom herved ind paa en Forklaring af Muskelkontraktionens Mekanik. Muskeltrevlernes Tilstand var efter Humboldts Mening i Henseende til Slaphed eller Sammentrækning bestemt ved de Kræfter, Affiniteten mellem deres Elementer udviklede. Enhver Stofforandring i Musklerne skulde modificere disse Kræfter, og en pludselig indtrædende Stofforandring frembragte Muskelsammentrækninger. Det galvaniske Fluidum, der var udbredt overalt i Legemet (dog ikke ligeligt, mest i Nerve mindst i Muskel), skulde da være et nødvendigt tredie, der maatte træde til, for at to „Stofelementer“ kunde forandre deres Aggregationsform; en stærk Tilstrømning af dette Fluidum vilde derfor bevirke en saa pludselig Stofomsætning, at den tidligere Ligevægt ophørte, og en Muskelsammentrækning skulde da foregaa.

Endnu skal jeg kortelig omtale en for denne Tidsperiode mærkelig, men ganske upaaagtet Hypothese, som

Fabroni¹⁾ allerede i 1792 havde meddelt Akademiet i Florens. Ved at bringe to forskellige Metaller til Berøring i et Glas, fyldt med Vand, havde han iagttaget et Overtræk af et Ilte af det Metal, der havde stærkest Affinitet til Ilten; bleve disse Metaller derimod ved en mellemliggende Glasplade holdte adskilte, fandt en saadan Iltning ikke Sted. Af disse og flere lignende Forsøg sluttede Fabroni, at Metallernes Berøring i Særdeleshed ved Tilstedeværelsen af en Vædske frembragte en forhøjet Affinitet til Ilten eller en kemisk Proces, der bevirkede en Forandring i Metallernes „elektriske Ligevægt“, og de galvaniske Fænomener skulde saaledes være en Følge af kemiske Virkninger.

Spørgsmaalet om de galvaniske Fænomeners Natur havde saaledes ved denne Periodes Slutning endnu ikke fundet sin Løsning. Om de fleste end heldede til Voltas Mening, havde den modsatte Anskuelse dog ogsaa store Autoriteter paa sin Side, og i den Beretning, den af det franske Nationalinstitut til Bedømmelsen af Humboldts Forsøg nedsatte Kommission gav over disse, erklærede den ligefrem, „at de galvaniske Fænomener pegede hen paa en i den dyriske Organisme boende Kraft, hvis Natur rimeligvis længe skulde blive en Hemmelighed“.

Opfindelsen af Voltas Søjle og de nye og overraskende Fænomener, der bleve frembragte med denne, kastede Galvanis Anskuelse fuldstændig til Jorden; først Nobilis²⁾ Opdagelse i 1828 af „Frøstrømmen“ og de senere Undersøgelser over den animalske Elektricitet satte Galvanis Arbejder paa deres rette Plads.

¹⁾ Journal de phys. T. VI.

²⁾ Ann. de chimie etc. T. 28, 2me serie.

II.

EFTERRETNINGER

OM

METROPOLITANSKOLEN

FOR

SKOLEAARET 1876—77.

AF

F. C. C. BIRCH,
SKOLENS RECTOR.

I. Examinier.

I. Afgangsexamen 1876. I Overensstemmelse med det af Ministeriet under 22de Maj f. A. meddelte Schema afholdtes de skriftlige Prøver her, ligesom ved de øvrige lærde Skoler, den 15de, 16de og 17de Juni. Den mundtlige Del af Examen foretoges efter det af Examenscommissairen, Professor Dr. philos. Ussing meddelte Schema i Tiden fra den 23de Juni til den 1ste Juli.

Opgaverne til de skriftlige Prøver vare følgende:

a) fælles:

1. Udarbejdelse i Modersmaalet I (fri Opgave):

Hvorvidt er den Sætning sand: Sit Fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette?

2. Udarbejdelse i Modersmaalet II (bunden Opgave):

Hvilke ere de vigtigste Anvendelser i den nyere Tid af Naturkræfterne til Udvikling af Samfærdselsmidlerne?

b) særlige for den sproglig-historiske Retning:

1. Fransk Stil:

En Mand, som ikke kan læse, er i de forenede Stater en Sjældenhed, som aldrig træffes iblandt dem, der ere fødte i Landet. De ulykkelige Emigranter repræsenterer alene den gamle Verdens sorgelige Uvidenhed, og fra den anden Generation af findes Ligevægten gjenoprettet. De forenede Staters politiske Forfatning gjør den elementære Undervisning til en absolut Nødvendighed. Man har set og man ser endnu store Monarkier, mægtige Aristokratier støttede til et uvidende Folk; et Demokrati holder sig kun, hvis det tilstaar enhver Borger

Midlerne til at lære med Forstand at opfylde de Pligter, som det har paalagt dem. Forstandige Mænd i de forenede Stater deles slet ikke den besynderlige Illusion hos dem, der i det simple Menneskenavn se en politisk Adkomst; de forstaa, at man fødes ikke som Statsborger, men at man bliver det. I det amerikanske Demokrati er Opdragelsen desuden ikke betragtet alene som en politisk Nødvendighed, den er ogsaa anset for en Tømme, et socialt Forebyggelsesmiddel. Man tror der, og med megen Ret, at jo mere Undervisningen uddeles med Gavnildhed, desto mere Sikkerhed har man imod de Forbrydelser og de Lidenskaber, som Uvidenhed og Elendighed avle. Hvad Loven straffer, forebygger Opdragelsen.

De forenede Stater, les États-unis. At træffes, se rencontrer. Ligevægten, le niveau. Gjør d. e. Underv. til en abs. Nødv., oversæt: gjør af d. e. U. en abs. N. At støtte til, appuyer sur. At holde sig, se conserver. At tilstaa, accorder. Forstandig, sensé. Adkomsten, le titre. I „fødes som“ oversættes „som“ ikke. Tømmen, le frein. Forebyggelsesmidlet, le préservatif. At uddele, distribuer. Gavnildheden, la libéralité. Sikkerheden, la garantie. At avle, engendrer. At forebygge, prévenir.

2. Oversættelse fra Latin:

L. Æmilius Paulus consul Perseum Macedonum regem apud Pydnam consecutus est. Hora diei iam ad meridiem vergebat; iter multo pulvere et incalescente sole factum erat; lassitudo et sitis iam sentiebatur et meridie æstum magis accensurum utrumque apparebat. Statuit sic affectos, quamvis dimicandi studio arderent alacresque signum poscerent, recenti atque integro hosti non obiicere. Quod consilium quum multi tacite improbant, Nasica unus ex omnibus ausus est monere consulem, ne hostem, qui certamen fugiendo priores imperatores ludificatus erat, manibus emitteret. Verendum esse, ne, si nocte abeat, sequendus maximo labore ac periculo in intima Macedoniæ sit, æstasque sicut prioribus ducibus per montes vagando circumagatur. Consul alio tempore se rationes redditurum promisit; nunc auctoritate veteris imperatoris contentum esse iussit. Postero die talem orationem habuit. Et tibi, P. Nasica, et quicumque idem, quod tu, occultius senserunt, non gravabor reddere dilata pugnæ rationem. Nam tantum abest, ut me hesternæ quietis poeniteat, ut servatum a me exercitum eo

consilio credam. In qua me opinione sine causa esse ne quis vestrum credat, recognoscat, agendum, mecum, quam multa pro hoste et adversus nos fuerint. Iam omnium primum, quantum numero nos superent, neminem vestrum nec ante ignorasse et hesterno die explicatam intuentes aciem animadvertisse certum habeo. Ex hac nostra paucitate quarta pars militum præsidio impedimentis relicta erat; nec ignavissimum quemque relinqui ad custodiam sarcinarum scitis. Sed fac omnes una fuisse; parvum hoc tandem esse credimus, quod ex his castris, in quibus hac nocte mansimus, exituri in aciem hodierno aut summum crastino die, si ita videbitur, diis bene iuvantibus sumus? Nihilne interest, utrum militem, quem neque viæ labor hodie neque operis fatigaverit, integrum in tentorio suo arma capere iubeas, an longo itinere fatigatum et opere fessum, madentem sudore, ardentibus siti faucibus, ore atque oculis repletis pulvere, torrente meridiano sole, hosti obiicias recenti, qui nulla re ante consumptas vires ad proelium afferat? Qvis, pro deum fidem, ita comparatus vel iners atque imbellis fortissimum virum non vincat?

c) særlige for den mathematisk-naturvidenskabelige Retning:

1. Beregningsopgave:

Et Laan paa 2 Millioner Kroner er afsluttet paa følgende Betingelser:

- der svares aarlig $4\frac{1}{2}$ pro Cent i Rente;
- der betales 200000 Kroner i Renter og Afdrag aarlig i 10 Aar;
- Resten af Gjælden afgjøres ved, at der i hvert af de næste 5 Aar betales en vis Sum aarlig i Renter og Afdrag.
Hvor stor bliver denne Sum?

(Saafremt der ønskes flere Decimaler i Logarithmen af $1 +$ Rentefoden, end Tavlerne i Almindelighed indeholde, meddeles, at dens Mantisse her har følgende 10 Decimaler 0191162904.)

2. Arithmetik:

- At finde x af Ligningen $\sqrt{x+18} + \sqrt{x+3} - \sqrt{x+14} - \sqrt{x+5} = 0$.
- En Kvotientrækkes første Led er a , Kvotienten q , Leddenes Antal $N+1$. Naar N er et Multiplum af k , hvad bliver da Produktet P_k af alle de Led, som staa paa første, $(k+1)^{te}$, $(2k+1)^{te}$ o. s. v., hver k^{te} Plads hele Rækken igjennem, udtrykt ved a , q , N og k ?

Bevis dernæst, at

$$P_k^{\frac{k}{N+k}} = P_i^{\frac{i}{N+i}},$$

idet N ogsaa er Multiplum af i.

Find endvidere en Relation imellem tre Indices h, i, k, der alle gaa op i N, og de tilsvarende Produkter P_h, P_i, P_k .

Hvad udtrykker denne Relation, naar P_i er mellemproportional imellem P_h og P_k ?

Anvendes til at finde N og P_1 , naar man har givet

$$P_2 = 2^{2660}, P_3 = 2^{460}.$$

3. Projektionstegning:

Et regelmæssigt Oktaeder hviler paa den vandrette Billedplan (Projektionsplan). Dets to Billeder (Projektioner) tegnes. Det skæres med en lodret Plan, saaledes at Snittet bliver en Sexkant. Dennes Projektioner og sande Størrelse angives.

Stillingen skal være saadan, at hverken den skærende Plan eller nogen af Oktaedrets Kanter staar vinkelret paa eller er parallel med den lodrette Billedplan.

Tegningen fordres optrukken, det synlige og det usynlige tydelig skjelnet fra hinanden.

4. Geometri:

1. Bevis, at Forbindelseslinierne imellem Midtpunkterne af to Par modstaaende Kanter i et Tetraeder ligge i samme Plan parallel med det tredie Par modstaaende Kanter.

Nr.	Candidaterne.	Dansk I.	Dansk II	Oldnordisk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Latin
1.	Lunddahl	ug. ÷	mg. +	mg. +	mg.	mg.	mg. +	g. -
2.	Begtrup	mg. ÷	mg.	mg. +	g.	g. +	mg.	mg.
3.	Bergh	mg. ÷	mg.	mg. ÷	mg. ÷	mg.	ug. ÷	g.
4.	Lund	mg. ÷	mg. ÷	mg. ÷	g. ÷	g. +	g. ÷	g.
5.	Buntzen	g. +	mg. ÷	ug. ÷	mg. ÷	ug. ÷	g. +	mg.
6.	Glud	tg. +	g. +	g.	g.	mg. ÷	mg.	g. -
7.	Lehmann	g. +	mg. ÷	mg. ÷	mg. ÷	mg. ÷	mg. ÷	»
8.	Caroc	tg.	g.	mg.	tg. +	mg. ÷	mg. ÷	»
9.	Thomsen	g.	g. +	g.	mg.	mg.	g. +	»
10.	Schou	mg. ÷	g. +	mg.	g. +	g. +	mg. +	»
11.	Rosenvinge	g.	mg. ÷	mg.	g. +	mg. ÷	g.	»

Bevis dernæst, at i Tetraedre med hvert Par modstaaende Kanter ligestore vil Forbindelseslinien imellem det ene Pars Midtpunkter staa vinkelret paa Planen igjennem de to andre Forbindelseslinier.

2. Man skal finde en Ligning imellem en Trekants ene Side a , de to hosliggende Vinkler B og C og den indskrevne Cirkels Radius r .

Anvendelse til at finde Vinklerne B og C i en Trekant, naar Vinklen A er givet, og den indskrevne Cirkels Radius skal være $\frac{p}{q}$ af den omskrevnes.

$$\text{Ex. } A = 60^\circ, p = 1, q = 3.$$

I Bedømmelsen af Prøverne deltog udenfor Skolens Lærerpersonale som beskikkede Censorer: i dansk Stil, Latin og Græsk Prof. Dr. philos. Ussing, i Oldnordisk Dr. philos. Wimmer, i Fransk og Engelsk Dr. philos. Thor Sundby, i Historie Prof. Thrige, i Mathematik og Naturlære Beregner Andresen.

Udfaldet af Examen, til hvilken 11 Disciple, nemlig 6 af den sproglig-historiske og 5 af den matematisk-naturvidenskabelige Retning, havde indstillet sig, vil sees af nedenstaaende Charakterliste:

1876.									
Græsk.	Naturlære.	Arithmetik skriftlig.	Arithmetik mundtlig.	Geometri skriftlig.	Geometri mundtlig.	Mekanisk Physik.	Chemisk Physik.	Points.	Hoved- charakter.
ng.	mg.	"	"	"	"	"	"	100	1. Char.
ng.	mg. ÷	"	"	"	"	"	"	90	1. Char.
ng.	mg.	"	"	"	"	"	"	92	1. Char.
ng.	g. ÷	"	"	"	"	"	"	73	2. Char.
ng.	mg. +	"	"	"	"	"	"	92	1. Char.
ng.	g.	"	"	"	"	"	"	71	2. Char.
ng.	mg. +	mg. +	mg.	mg. ÷	mg.	mg.	ug. ÷	92	1. Char.
"	"	mg. +	ug. ÷	ug. ÷	ug. ÷	mg.	mg.	81	2. Char.
"	"	mg.	g. +	g.	g. ÷	g. +	g. ÷	79	2. Char.
"	"	mg. +	mg.	mg.	mg. ÷	g.	g.	88	1. Char.
"	"	mg. ÷	mg. +	mg.	mg. ÷	mg.	ug. ÷	88	1. Char.

2. Hovedexamen 1876. Den skriftlige Del af denne foretoges for 4de Klasses Vedkommende overensstemmende med forommeldte, af Ministeriet under 22de Maj meddelte Schema den 15de og 16de Juni, for 5te Kl. fra 15de til 17de s. M., for de øvrige Klasser den 30te Juni og 1ste Juli. Den mundtlige Del afholdtes i Tiden fra den 27de til den 29de Juni og fra den 3die til den 11te Juli efter det i forrige Aars Program meddelte Schema.

Opgaverne til de skriftlige Prøver for 4de Klasse, der bleve Skolen tilstillede fra Ministeriet, vare følgende:

1. Dansk Stil:

Columbus og Cortez.

2. Latinsk Stil:

Det er bekjendt, hvor haarde Krige Julius Cæsar førte for at besejre Pompeius og hans Venner. Da han i Aaret 49 før Christi Fødsel var gaaet over Floden Rubico, der holdtes for Italiens Grænse, og nærmede sig Rom, forlod Pompeius Italien og samlede en stor Hær i Grækenland og Macedonien. Cæsar drog først til Spanien, hvor Afranius og Petreius, to af Pompeius's Venner, stode i Spidsen for en Hær, og efter store Vanskeligheder og Farer sejrede han over dem. Fire Aar senere, da Pompeius var bleven dræbt og hans Venner slagte i den romerske Stats andre Proviuser, forsøgte Pompeius's to Sønner Cneius og Sextus at gjøre Cæsar Modstand nærved Munda, en By i Spanien. I dette Slag kom Cæsar i en saa stor Fare, at han sagde, at han tilforn havde kæmpet for Sejren, men nu kæmpede for sit Liv. Dog forlod Lykken ham ikke, og han vendte som Sejrherr tilbage til Rom. Men han, som havde været uovervunden i Krigen, blev i det følgende Aar myrdet i det romerske Senat af sine Fjender.

Grænse, finis. At staa i Spidsen for, præesse. At gjøre Modstand, resistere.

3. Arithmetik:

1. Volumen V af en Kugle med Radius r er $V = \frac{4}{3} \pi r^3$.
En halvkugledannet Skaal har en Radius paa 4 Tommer.

Hvormeget vejer den Mælk, der kan fylde Skaalen, naar et Maal Mælk vejer 1,031 Gange saa meget som samme Maal Vand, og en Kubikfod Vand vejer 61,832 \varnothing ? Hvormeget mindre vil Skaalens Indhold komme til at veje, naar $\frac{1}{10}$ af Mælken erstattes ved Vand?

1 Kubikfod = 1728 Kubiktommer. Der anvendes Logarithmer.

2. At finde x og y af $x + \frac{1}{y} = 2a$.

$$y + \frac{1}{x} = \frac{2}{a}$$

3. Hvilke Grundformler gjælde for Differensrækker (aritm. Progressioner)? Hvor mange Størrelser vedkommende Rækken maa der være givne, for at den kan være ganske bestemt? Kan man bestemme en Differensrække, naar det tredje Led er 5, det sjette 14 og det sidste 1001? Hvor stor er Summen af Leddene i denne Række?

4. Geometri:

1. Der tegnes en Firkant ABCD, som ikke kan indskrives i en Cirkel. Derpaa konstrueres en anden Firkant med Vinkelspidserne ABC, med samme Areal som ABCD og indskrevet i Cirklen om Trekanten ABC. Kan Opgaven altid løses? Hvor mange Opløsninger kan der faas?

2. Bevis, at Kvadraterne paa en retvinklet Trekants Katheter forholde sig som deres Projektioner paa Hypotenusen. Naar en Cirkels Diameter er delt i to Stykker, der forholde sig som $1 + \sqrt{\frac{1}{2}}$ til $1 - \sqrt{\frac{1}{2}}$, hvad er da Forholdet imellem de to Korder i den ene Halvcirkel, som have Stykkerne til Projektioner? Forholdet skal have det simplest mulige Udtryk.

3. I et Kvadrat er indskrevet en Cirkel, og der er slaaet Cirkelbuer fra de fire Vinkelspidser som Centrér med den halve Kvadratside som Radius. Bevis, at Arealet indenfor de fire Cirkelbuer er ligesaa stort som det Areal, der ligger imellem Kvadratet og den indskrevne Cirkel, og angiv hvilken Del af hele Kvadratets Areal hver af disse Dele udgjør, naar man regner med Archimedes's Bestemmelse af Forholdet imellem Cirkelns Periferi og Diameter. Der forlanges ordentlige Figurer; de, der have haft geometrisk Tegning, maa trække dem op.

De beskikkede Censorer ved 4de Klassen's Examen vare i Latin Professor Dr. philos. Ussing og i Mathematik Beregner Andresen.

Af 4de Klasses 22 Disciple bestode de 21 Examen med den i Lov af 1ste April 1872 § 5 givne Retsvirkning. Til Prøverne i Arithmetik og Geometri havde Telegrafist F. V. Andersen i Henhold til Ministeriets dertil givne Bevilling indstillet sig som Privatist, for derved at supplere den af ham i 1873 bestaaede 1ste Del af Adgangsexamen til Universitetet. Han erholdt i de to nævnte Fag henholdsvis Charakteren mg.+ og Charakteren mg.

Efter tilendebragt Examen opflyttedes af 5te Klasses 16 Disciple 15 i 6te Kl., af 4de Klasses 21 Disciple 18 i 5te Kl., af 3die Klasses 35 Disciple 27 i 4de Kl., af 2den Klasses 24 Disciple 18 i 3die Kl., af 1ste Klasses 40 Disciple 35 i 2den Kl.

3. Halvaarsexamen 1877. Den skriftlige Del foretoges den 22de og 23de Januar og bestod i dansk og fransk Stil, latinsk Version, arithmetisk og geometrisk Opgave for 6te Kl., dansk og fransk Stil, latinsk Version og matematisk Opgave for 5te Kl., dansk og latinsk Stil, latinsk Version og matematisk Opgave for 4de Kl., dansk og latinsk Stil, fransk og latinsk Version for 3die Kl., tysk og fransk Version, latinsk Stil og Version samt Skrivning for 2den Kl., dansk Stil, tysk og fransk Version, Regning og Skrivning for 1ste Kl. De mundtlige Prøver, ved hvilke foruden den examinerende Lærer Rector alene var Censor, afholdtes i Tiden fra den 24de til 30te s. M. uden anden Afbrydelse i den daglige Undervisning end den, som Prøverne gjorde nødvendig. Gjenstandene for dem vare i 6te Kl. Historie og Naturlære, i 5te Kl. Historie, i 4de Kl. S Fransk, i 4de Kl. M Tydsk, i 3die Kl. Matematik, i 2den Kl. Geografi, i 1ste Kl. Latin.

II. Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Disciplenes Antal 149. Efter den Tid ere foruden de foran nævnte 11 Candidater, der forlode Skolen efter tilendebragt Afgangsexamen, endvidere 18 Disciple udmeldte, nemlig af 5te Kl. H. Bille-Top, af 4de Kl. E. J. Anger, C. A. V. Engelhardt, J. T. Krag og A. O. T. N. B. Kauffmann, af 3die Kl. J. F. Jacobsen, S. C. Sørensen, C. F. G. Thorkelin, R. J. Schou, og T. F. Bruun, af 2den Kl. J. A. L. O. Wolff, H. E. Wulff, E. C. O. Carstensen, A. Bruun og A. G. Norrie, af 1ste Kl. C. F. C. Tvermoes, V. H. V. Strange og T. Sundorph. Derimod ere 29 nye optagne, saa at Skolen for Tiden atter tæller 149 Disciple, hvilke efter den sidst afholdte Maanedscensur (for April) ere ordnede i de forskjellige Klasser saaledes, som efterstaaende Liste udviser. I 6te, 5te og 3die Klasse ere Disciplene af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning betegnede ved en Stjerne. Ved de nyoptagne Disciple er tilføjet Fødselsdag og Fødselsaar samt i Parenthes Faderens Stilling.

VI Klasse.

1. A. B. Drachmann. 2. A. V. Bølling. 3. H. C. Slomann*. 4. C. O. J. Liebe. 5. C. A. G. A. Sandberg. 6. J. H. Ahlberg. 7. C. Castenskiold. 8. V. L. Nielsen. 9. A. S. Ørsted. 10. A. Castenskiold*. 11. H. H. Schmidt. 12. J. Hammershaimb*. 13. F. Wolff. 14. J. H. M. Haase. 15. J. C. J. Müller*.

V Klasse.

1. C. V. M. Madsen. 2. A. Holmer*. 3. C. A. Blume. 4. A. E. Christiansen. 5. V. R. Braag*. 6. C. C. Søderberg. 7. S. T. Nielsen. 8. F. Tu-

tein*. 9. J. P. V. Clausen. 10. J. T. Thomsen*.
 11. H. V. Kramp*. 12. J. M. D. Lehmann. 13.
 C. S. Ulrich*. 14. J. Djørup. 15. G. V. Blom.
 16. P. E. Sporon. 17. C. L. Kraft*. 18. K. V.
 Schou*.

IV Klasse S (sproglig-historisk Retning).

1. W. J. Krüger. 2. S. E. L. S. Høyer. 3. J.
 C. Leuning. 4. E. F. Bergmann. 5. H. K. K.
 Sveistrup. 6. A. L. Duus. 7. V. P. Trier. 8. P.
 T. Raaschou. 9. H. T. Olrik. 10. N. T. Rov-
 sing. 11. R. F. C. P. Rubow. 12. O. G. C. Rep-
 holtz, f. $\frac{4}{11}$ 1862 (Overretsassessor R.). 13. K. G.
 Knudsen. 14. V. G. D. F. Richter. 15. C. Koppel.

IV Klasse M (mathematisk-naturvidenskabelig Retning).

1. C. V. Meldahl. 2. A. P. Vedel. 3. A. V.
 Scharf. 4. J. Gotschalk. 5. D. C. Braag. 6. S.
 F. Stein. 7. J. P. Traustedt. 8. E. Tutein. 9.
 B. B. Salomon. 10. V. Hertel. 11. O. H. E. Holck.
 12. P. E. Kolderup-Rosenvinge. 13. J. G. F.
 Holck.

III Klasse.

1. A. L. Schou. 2. V. Pfaff. 3. H. C. Faber*.
 4. M. F. Haxthausen*. 5. A. A. Krebs. 6. E. F.
 Kinzi. 7. J. K. C. Wroblewsky. 8. N. F. Ravn*.
 9. G. V. E. H. H. Grüner. 10. R. G. Harboe*. 11.
 A. V. S. From*. 12. N. C. Beck. 13. A. S. F. Pe-
 tersen*. 14. J. C. C. Hammerich*. 15. L. N.
 Meyer. 16. E. Kraunsøe, f. $\frac{15}{6}$ 1862 (Uhrmager K.).
 17. O. V. Lehmann*. 18. J. E. Lehmann. 19. O.
 S. Hansen*. 20. N. P. E. Christiansen. 21. J. J.
 Späth*. 22. F. Herholdt*.

II Klasse A.

1. A. R. Blædel. 2. N. V. Ussing. 3. F. S. C. Bergmann. 4. V. Aagesen. 5. J. J. Sveistrup. 6. C. B. Withusen. 7. C. C. E. Flemmer. 8. A. Beck. 9. V. Kolling. 10. A. Olrik. 11. C. H. B. Sporon. 12. G. E. A. Herz. 13. C. V. Danne-skjold-Samsøe. 14. A. S. Blom. 15. H. J. Koe-foed. 16. V. C. J. M. Lund. 17. V. A. N. G. Schack. 18. E. Jespersen. 19. M. J. K. Tver-moes. 20. N. H. Kjær. 21. F. Thomsen. 22. C. V. A. Thaning. 23. N. P. A. Bauditz. 24. N. P. Aagesen.

II Klasse B.

1. T. Jantzen. 2. E. Volqvartz. 3. A. C. Thaning. 4. H. C. C. Müller. 5. O. E. Poulsen. 6. J. Kattrup, f. $^{23}/_1$ 1863 (Sognepræst til Voldum og Rud K.). 7. J. A. C. Quortrup. 8. V. Levinsen. 9. O. Thorup, f. $^{13}/_5$ 1863 (Assistent i Kirke- og Under-visningsministeriet T.). 10. A. A. C. Boas. 11. A. C. G. Thymann. 12. J. B. Ussing, f. $^{20}/_{12}$ 1863 (Provst for Nørhald, Gjerlev og Onsild Herreder, Sognepræst til Spentrup og Gassum Menigheder U. i Spentrup ved Randers). 13. H. J. Hegelund. 14. F. L. F. Got-schalk. 15. W. F. G. R. Benzon. 16. O. M. Vieth. 17. J. B. Federspiel, f. $^{23}/_6$ 1864 (Fuldmægtig i Fi-nantsministeriet, Kammerassessor F.).

I Klasse.

1. V. C. J. A. Huth, f. $^{1}/_8$ 1864 (Intendant, Capi-tajn H.). 2. V. L. C. Holbech, f. $^{7}/_{12}$ 1864 (Skole-directeur Professor H.). 3. V. Vedel, f. $^{9}/_{11}$ 1865 (Directeur for Udenrigsministeriet, Gehejmelegationsraad V.). 4. J. M. Berendsen, f. $^{5}/_{10}$ 1865 (Grosserer B.). 5. T. G. Hansen, f. $^{23}/_8$ 1865 (Dr. med. Edm. H.). 6. N. C. Ramm, f. $^{10}/_9$ 1865 (Artillericapitajn R.).

7. C. E. van Deurs, f. $24/1$ 1864 (Skibsfører v. D.).
 8. E. Henrichsen, f. $2/4$ 1865 (Procurator H.). 9. H. H. Hansen, f. $10/5$ 1864 (afg. Præst ved Tvangsarbejdsanstalten paa Ladegaarden samt Inspecteur ved Frue Arbejdshus og Skole H.). 10. N. A. W. Warhuus, f. $2/1$ 1864 (Fabrikant W.). 11. G. A. F. Clauson-Kaas, f. $7/7$ 1865 (Ritmester, Kammerjunker Cl.-K.). 12. E. F. B. Wessel, f. $27/9$ 1863 (Inspecteur ved Fødselsstiftelsen, Lieutenant W.). 13. G. Malling. 14. N. B. Kjær, f. $6/3$ 1865 (afg. Postexpediteur paa Frederiksværk K.). 15. S. A. Hansen, f. $6/7$ 1863 (Grosserer, Consul H.). 16. M. A. Svanekjær, f. $6/10$ 1864 (Contoirchef i Finantsministeriet, Kammerraad S.). 17. O. A. Mohr, f. $23/8$ 1864 (Præst ved Kjøbenhavns Sygehjem samt Capellan p. l. for Frederiksberg og Hvidovre Menigheder M.). 18. O. P. Heyman, f. $14/8$ 1864 (Grosserer Ph. W. H.). 19. J. P. Jacobsen, f. $18/6$ 1863 (Bødkermester J.). 20. P. C. F. Thymann. 21. C. A. Goos, f. $18/8$ 1865 (Professor juris G.). 22. T. Algreen-Ussing, f. $17/12$ 1864 (Contoirchef i Justitsministeriet, Kammerjunker A.-U.). 23. V. E. Holst, f. $14/10$ 1863 (Capitain af Fodfolket H.). 24. C. J. C. Brix. 25. J. F. B. Muhle, f. $16/11$ 1863 (Bogtrykker, Cand. philos. M.).

III. Undervisningen.

1. De ugentlige Undervisningstimers Fordeling paa de forskjellige Lærefag vil sees af efterstaaende Tabel, paa hvilken F., S. og M. betegner henholdsvis Fællestimerne og de for den sproglig-historiske og for den mathematisk-naturvidenskabelige Retning særlige Timer-

Fagene.	I.	II.		III.		IV.		V.		VI.		Sum- ma.			
		B.	A.	S.	F.M.	S.	M.	S.	F.M.	S.	F.M.				
Dansk	3	2	2	"	2	1	2	3	"	4	"	"	4	"	23
Tydske.....	2	2	2	"	2	"	2	2	"	2	"	"	2	"	16
Fransk	3	3	3	"	2	"	2	2	"	3	"	"	3	"	21
Engelsk.....	"	"	"	"	"	"	"	"	"	2	"	"	2	"	4
Latin.....	6	8	8	"	7	"	8	8	9	"	"	8	"	"	62
Græsk	"	"	"	5	"	"	5	"	6	"	"	6	"	"	22
Religion.....	2	2	2	"	2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	8
Historie.....	2	3	3	"	2	"	2	2	"	3	"	"	4	"	21
Geografi.....	2	2	2	"	1	"	2	2	"	"	"	"	"	"	11
Mathematik og Teg- ning.....	6	5	5	"	5	2	5	7	"	"	10	"	"	10	55
Naturhistorie.....	2	2	2	"	2	"	2	2	"	"	3	"	"	"	15
Naturlære.....	"	"	"	"	"	2	"	2	3	"	5	3	"	5	20
Skrivning.....	2	1	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	4
Sang.....	(2)	(2)	(2)	"	(2)	"	(2)	(2)	"	(2)	"	"	(2)	"	4
Gymnastik.....	4	4	4	"	4	"	4	4	"	4	"	"	4	"	32
Ialt ugentlige Timer	36	36	36	5	31	5	36	36	18	18	18	17	19	15	318

Undervisningens Fordeling mellem Lærerne har været følgende:

1. Rector: Dansk Stil i VI Kl., Latin i VI Kl. S, Græsk i V Kl. S 15 Timer.
2. Overlærer Krebs: Latin i I Kl., II Kl. A og IV Kl. M..... 22 —
3. Overlærer Fogh: Geografi i I—IV Kl., Naturhistorie i I—V Kl. 26 —
4. Overlærer Smith: Mathematik med Tegning i II Kl. B, III Kl., IV Kl. S og VI Kl. M..... 25 —

5. Overlærer Kernn: Latin i II Kl. A og III Kl., Græsk i III Kl. S og IV Kl. S.	25	Timer.
6. Adjunct Bergmann: Latin i IV Kl. S, Historie i II—VI Kl.	27	—
7. Adjunct Pullich: Mathematik med Tegning i I Kl., IV Kl. M og V Kl. M, geometrisk Tegning i III Kl. M.	25	—
8. Adjunct Dr. philos. Pingel: Dansk med Oldnordisk i V og VI Kl., Latin i V Kl. S, Græsk i VI Kl. S.	22	—
9. Adjunct Kaper: Tydsk i I—VI Kl., Religion i I—III Kl.	24	—
10. Adjunct, Inspector Giede: Fransk i I—VI Kl., Engelsk i V—VI Kl., Historie i I Kl.	27	—
11. Const. Lærer Cand. mag. Paulsen: Mathematik med Tegning i II Kl. A, Naturlære i III—VI Kl.	25	—
12. Timelærer Cand. mag. Kaalund: Dansk i I—IV Kl.	15	—
13. Timelærer Kinzi: Skrivning i I og II Kl.	4	—
14. Organist, Cand. philos. Zeise: Sang.	4	—
15. Lieutenant Andersen: Gymnastik.	26	—
16. Krigsassessor Svane: Gymnastik.	6	—

2. Efter Rectors Indstilling bifaldt Ministeriet under 12te August f. A., at efternævnte Lærebøger maatte lægges til Grund for Undervisningen fra det nye Skoleaars Begyndelse:

Ingerslevs franske Grammatik ved Sick i 1ste Klasse og efterhaanden opad,

Lorenz's Lærebog i Physik i 3die Klasse,

Paulsens Lærebog i Optik i 5te og 6te Klasse.

3. Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede i de forskjellige Fag:

Dansk.

I Kl. Pios og Wimmers danske Læsebog for Mellemlasserne er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og sproglig Analyse. Følgende 4 Digte ere lærte udenad: „Asgaardsrejen“, „De to Soldater“, „Slaget paa Reden“ og „Kongens Skygge“. Bojesens Sproglære til „Ordstillingen“ er læst og repeteret. I Reglen 1 Stil om Ugen (i alt 36). — II Kl. B. Første Afdeling af Winkel-Horns og Borchsenius's Læsebog er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og sproglig Analyse. Bojesens Sproglære er repeteret. I Reglen 1 Stil om Ugen (i alt 35). — II Kl. A som II Kl. B. — III Kl. Anden Afdeling af Winkel-Horns og Borchsenius's Læsebog er gennemgaaet. Fem af Holbergs Komedier, Grundtvigs „Palnatoke“, Oehlenschlägers „Baldur hin gode“ samt nogle af Poul Møllers prosaiske Digtninger ere oplæste. Den nordiske Gudelære er gennemgaaet efter Arentzens og Thorsteinssons Mythologi. I Aarets Løb ere 24 Stile skrevne. Disciplene af den matematisk-naturvidenskabelige Retning have læst Dorphs græsk-romerske Mythologi til Skolebrug. For dem er endvidere oplæst udvalgte Sange af Homers Odyssee, Apulejus's „Amor og Psyche“, Perserkrigene efter Herodot og et Par af Plutarchs Biografier. — IV Kl. S. Der er givet en Udsigt over de vigtigste nordiske Heltesagn og Nials Saga er oplæst. Derefter er Chr. Winthers og Paludan-Müllers Digtning gennemgaaet. Græsk Mythologi efter Tregder. 2 Stile om Maaneden (i alt 19). — IV Kl. M. Anden Afdeling af Winkel-Horns og Borchsenius's Læsebog er gennemgaaet. Gisle Surssöns og Laxdæla Saga ere oplæste. Af nyere Digtere have særlig Chr. Winther og Paludan-Müller faaet en udførligere Omtale. Dorphs græsk-romerske Mythologi er læst. Udvalgte Sange af Homers Iliade, Apulejus's „Amor og Psyche“, Sofokles's Elektra, Euripides's „Alkestis“ og flere

Prøver af Digtværker fra den klassiske Tid ere oplæste. 2 Stile om Maaneden (i alt 19). — V Kl. Den danske Literaturs Historie i det 18de Aarhundrede. 2 Stile om Maaneden (i alt 17). Wimmers oldnordiske Læsebog S. 9—35 og 111—115; det vigtigste af sammes oldnordiske Formlære. — VI Kl. Den danske Literaturs Historie i det 19de Aarhundrede. 14 Stile. Wimmers oldnordiske Læsebog S. 37—104 (med Forbigaaelse af Versene i Gunnlaugs Saga) samt Hamarsheimt; det vigtigste af sammes oldnordiske Formlære. Nogle Timer ere anvendte paa Øvelser i at læse Svensk.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Wimmers oldnordiske Læsebog S. 1—104 (med Forbigaaelse af Versene i Gunnlaugs Saga) samt Hamarsheimt.

Tydsck.

I Kl. Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 41—115. Hjorts kortfattede tydske Sproglære ved Kaper § 14—105. Kapers Stiløvelser for de lavere Klasser § 1—62 med Forbigaaelse af de blandede Øvelser. 10 Hjemmestile. — II. Kl. B og A. Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 115—201. Hjorts Sproglære § 106—140 samt repeteret hele Formlæren. Kapers Stiløvelser for de lavere Klasser § 64—107 med Forbigaaelse af de blandede Øvelser. 8 Hjemmestile. — III Kl. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 67—128, 210—218, 227—242. Som Maanedslæsning (oversat paa Skolen): Kapers Læsebog for Mellemlasserne S. 153—201, Læsebog for de højere Klasser S. 1—67. Hele Formlæren efter Hjorts Sproglære og af Syntaxen § 141—195. Kapers Stiløvelser for Mellemlasserne § 1—35 med Forbigaaelse af de blandede Øvelser. 8 Hjemmestile. — IV Kl. S og M. Schillers Wilhelm Tell. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser, Poesi: S. 47—128. Samme Læsebog som Maanedslæsning, Prosa: S. 192—254,

272—334. Hjorts Sproglære. Kapers Stiløvelser for Mellemklasserne § 1—48. 6 Hjemmestile. — V Kl. Goethes Hermann und Dorothea, Götz von Berlichingen, Akt I—II; Schillers Wallensteins Tod. Som Maanedslæsning: Hauffs Schloss Lichtenstein, Hackländers Wachtstubenabenteuer, I. Kapers Stiløvelser for Mellemklasserne § 1—60. 25 Stile. — VI Kl. Lessings Nathan der Weise, Gaudys aus dem Tagebuch eines Schneidergesellen, Goethes Iphigenia auf Tauris. Som Maanedslæsning: Hauffs Schloss Lichtenstein, Freitags Soll und Haben. Grammatiken læst og repeteret. Øvelser i Gjenfortælling. Nogle Stile.

Fransk.

I Kl. Pios Læsebog for Mellemklasserne S. 1—61. Det vigtigste af Formlæren efter Sicks Sproglære. Sicks Materialier (2den Udg.) Nr. 1—27; 30. 17 Stile. — II Kl. B. Pios Læsebog for Mellemklasserne S. 58—116, 144—152. Formlæren efter Pios Sproglære. Sicks Materialier (2den Udg.) 26 a—33 b, 79. 18 Stile. — II Kl. A som II Kl. B. 16 Stile. — III Kl. Af Burguy's og Herrigs *La France littéraire* er læst Stykkerne af Lesage, Florian, Maistre, Michaud og Thierry, af Sicks Læsebog for Mellemklasserne S. 196—206. Som Maanedslæsning er læst af Marmiers *Histoires allemandes et scandinaves* 220 Sider, af Sicks Læsebog S. 206—219. Formlæren efter Ingerslevs Sproglære. Sicks Materialier (1ste Udg.) 23—24, 47. 6 Stile. — IV Kl. S. Af Burguy's og Herrigs *La France littéraire* er læst Stykkerne af Lesage, Florian, Villemain, Maistre, Mérimée og Barranté. Som Maanedslæsning er læst af *Nouvelles pittoresques: Le chasseur de chamois, Partie et revanche, Donatien de Martinique, La peau d'ours og Le capitaine Don Blas*. Formlæren efter Ingerslevs Sproglære. Sicks Materialier (1ste Udg.) 48, det forrige Pensum

repeteret. 4 Stile. — IV Kl. M som IV Kl. S. Istedentfor Villemain er læst Stykker af Michaud. — V Kl. Dels paa Skolen dels som Maanedslæsning er læst Racines *Athalie*, Molières *l'Avare*, Guizots *Washington*, Mérimées *Tamango*, samt udvalgte Digte af Lafontaine, Chénier, Béranger, de Vigny og Lamartine. Formlæren repeteret og det vigtigste af Syntaxen gennemgaaet efter Ingerslevs Sproglære. 1 Stil om Ugen, af og til Extemporalstil (i alt 48). — VI Kl. Dels paa Skolen dels som Maanedslæsning er læst Slutningen af Molières *le Misanthrope*, Staëls *de l'Allemagne*, V. Hugos *Ernani*, G. Sands *l'Orco* og *le Toast*, O. Feuilletts *le Village*, udvalgte Digte af Lamartine. Ingerslevs Sproglære. 1 Stil om Ugen, af og til Extemporalstil (i alt 45).

Engelsk.

V Kl. Listovs *The English Reader* S. 1—57. Formlæren efter Løkkes mindre Sproglære. — VI Kl. Listovs *The English Reader* S. 62—105, sammes Udvalg af engelske Forfattere, 2det Hefte S. 1—24, 79—90. Stanley: *How I found Livingstone* (Udtog ved Rauch) S. 42—58. Løkkes mindre Sproglære.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Listovs *The English Reader* S. 1—105, Sammes Udvalg S. 1—24, 79—90. Stanley S. 42—58.

Latin.

I Kl. Af Kerrns og Krebs's Læsebog er læst og repeteret S. 1—31 og S. 48—52. Af Madvigs Sproglære er læst den til Læsebogen svarende Del. Siden Begyndelsen af November er skrevet 1 Stil om Ugen (i alt 27). — II Kl. B. Af Kerrns og Krebs's Læsebog er læst og repeteret 5te Afsnit, og de danske Stykker af 3die Afsnit ere benyttede til mundtlig Stil. Af Cornelius Nepos er læst og repeteret: Miltiades, The-

mistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Lysander og Alcibiades, og af Cæsars Gallerkrig 2den Bog. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret, og af Ordføjningslæren er læst og repeteret § 177—281. I Reglen 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil om Ugen, hvortil er benyttet Forchhammers Stiløvelser (i alt 40 skriftlige Stile). Kerrns og Krebs's Ordfortegnelse er benyttet. — II Kl. A som II Kl. B — III Kl. Cæsars Gallerkrig, 1ste Bog, Ciceros 4 Taler imod Catilina; af Ovids Forvandlinger (Blochs Udg.): Verdensaldrene, Deucalion og Io. Af Madvigs Sproglære er Formlæren repeteret, af Ordføjningslæren §§ 177—261 repeterede og desuden §§ 261—342 læste. I Reglen 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil om Ugen, hvortil er benyttet Kerrns „Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin“ (i alt 39 skriftlige Stile). Kerrns og Krebs's Ordfortegnelse er benyttet. — IV Kl. S. Ciceros 4 Taler imod Catilina; Livius's 21de Bog; Virgils Æneide, 2den Bog. Madvigs Sproglære § 375—408, repeteret hele Bogen. 1 Hjemmestil og 1 Extemporalstil om Ugen efter Iversens Stiløvelser (i alt 74). I det sidste halve Aar er 1 Time om Ugen anvendt til Extemporaloversættelse fra Dansk til Latin. — IV Kl. M. Forfatterne som IV Kl. S. Af Grammatiken ere flere Afsnit af Formlæren samt Casuslæren repeteret; den øvrige Del af Ordføjningslæren er behandlet gennem Stilundervisningen, navnlig ved mundtlig Stil efter Kerrns „Nogle Stykker til at oversætte fra Dansk til Latin“. 2 skriftlige Stile om Ugen (i alt 70); adskillige Timer anvendte til mundtlig Stil. — V Kl. Ciceros 2den philippiske Tale; sammes *Cato major*; Livius's 22de Bog; Virgils Æneides 6te Bog; Horats's Oder, 2den Bog; sammes Breve, 2den Bog. Cursorisk er læst: Ciceros Taler mod Verres, 4de Bog, og 1000 Vers af Ovids Forvandlinger. Madvigs Sproglære er læst og tildels repeteret. Hver Uge en Stil (mundt-

lig) eller en Version (i alt 16 Stile, 14 Versioner). — VI Kl. Tacitus's Annaler, 1ste Bog; Ciceros Tale for Digteren Archias; Seneca *de providentia*; Qvintilians 10de Bog (Sandberg kun 1ste Cap.); Horats's Oder, 4de Bog, og sammes Breve, 2den Bog med *ars poetica*; de i Madvigs Udvalg af latinske Digteres Arbejder optagne Digte af Catul. Cursorisk er læst Ciceros Tale for Sextus Rosius fra Ameria, Livius's 22de Bog og Virgils Æneide, 6te Bog. Bojesens Antiquiteter og Tregders Literaturhistorie læste udtogsvis. En Gang om Ugen skiftevis skriftlig Oversættelse fra Latin paa Dansk og mundtlig Ovsrættelse fra Dansk paa Latin.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Cicero *de officiis*, 2den Bog; Seneca *de providentia*; Qvintilians 10de Bog (Sandberg kun 1ste Cap.); Ciceros Taler for Milo og for Digteren Archias; Livius's 21de Bog; Tacitus's Annaler, 1ste Bog; de i Madvigs Udvalg optagne Digte af Catul; 5te Bog af Virgils Æneide; 3die og 4de Bog af Horats's Oder; sammes Breve (med *ars poetica*).

Græsk.

III Kl. S. Bergs Forskole til Læsning af Græsk; Xenophons Anabasis, 1ste Bog til Kap. II, 14. Tregders Formlære delvis. — IV Kl. S. Xenophons Anabasis, 3dje Bog fra Kap. I, 24 og 4de Bogs 2 første Kapitler; Iliadens 1ste Bog og 2den Bog til V. 494. Tregders Formlære repeteret og adskilligt nyt medtaget. — V Kl. S. Xenophons Erindringer om Sokrates, 3dje Bog; Herodots 4de Bog; Iliadens 4de og 5te Bog. Tregders Formlære repeteret; Madvigs Ordføjningslære læst udtogsvis. Christensens græske Statsantiquiteter. Tregders Mythologi. — VI Kl. S. Thukydid's 2den Bog (Kap. 35—46 og 60—64 ere oversprungne); Platos Euthyphron; Iliadens 20de Bog; Sofokles's Antigone. Det vigtigste af Madvigs Ordføj-

ningslære er repeteret, ligeledes Christensens græske Statsanqtviteter og Tregders Mythologi. Tregders Literaturhistorie er læst udtogsvis.

Candidaterne opgive til Afgangsexamen: Herodots 3dje Bog, Thukydid's 2den Bog (undt. Kap. 35—46 og 60—64; Sandberg kun fra Kap. 26 til Enden, Xenophons Erindringer om Sokrates, 2den Bog, Platos Euthyphron, Iliadens 1ste, 2den, 3dje og 20de Bog, Sofokles's Antigone. Drachmann opgiver desuden: Thukydid's 2den Bog, Kap. 35—46 og 60—64, Demosthenes's Tale om Krandsen og Pindars olympiske Oder.

Religion.

I Kl. Balslevs Katechismus § 1—54. Assens's mindre Bibelhistorie: det gamle Testamente. 9 Psalmer. — II Kl. B og A. Balslevs Katechismus § 55—105. Assens's mindre Bibelhistorie: det nye Testamente. 10 Psalmer. — III Kl. Balslevs Katechismus: læst Sakramenterne, repeteret § 1—25 og § 45 til Bogens Ende. Assens's mindre Bibelhistorie. (Udenfor Skolen have tre Disciple af 4de Kl., E. Bergmann, K. G. Knudsen og H. Sveistrup, tre af 5te Kl., J. P. V. Clausen, J. Djørup og J. M. D. Lehmann, og fire af 6te Kl., A. B. Drachmann, A. V. Bølling, J. H. M. Haase og A. S. Ørsted, deltaget i Pastor C. Møllers „Religionscursus for Latinere“.)

Historie.

I Kl. Oldtidens Historie efter Blochs „Lærebog i Historien til Brug for Realskoler“. — II Kl. B og A. Middelalderens og den nyere Tids Historie indtil Christian den 4des Thronbestigelse efter Blochs foranførte Lærebog (1ste Del S. 95 til 2den Del S. 83). — III Kl. Efter samme Bog den nyere Historie fra Christian den 5tes Thronbestigelse (2den Del S. 99 til Bogens Ende.)

— IV Kl. S og M. Thriges Lærebog i Danmarks, Norges og Sverrigs Historie. — V Kl. Oldtidens Historie efter Thriges mindre Lærebog, Middelalderens efter Blochs større. Hovedpunkterne af den gamle Geografi efter Kønigsfeldt. — VI Kl. Repetition af hele Historien efter Thriges og Blochs Lærebøger.

Geografi.

I Kl. Thriges Lærebog for de højere Klasser: Europa fra Danmark til Storbritannien og Irland. — II Kl. B og A. Samme Bog: Europa fra Storbritannien og Irland til Enden; Asien indtil Arabien. — III Kl. Samme Bog: Asien, Afrika, Amerika og Australien. — IV Kl. S og M. Samme Bog: Alle Verdensdelene.

Arithmetik.

I Kl. Smiths Arithmetik: Indledning og Art. 1—91; Øvelser i Brøkregning. — II Kl. B og A. Samme Bog: Art. 92—116 samt praktisk Ligninger af 1ste Grad med 1 ubekjendt. — III Kl. Samme Bog: Art. 117—178. — IV Kl. S. Samme Bog: Art. 179 til Bogens Ende og repeteret fra Art. 105. — IV Kl. M. Samme Bog: Art. 178 til Bogens Ende og repeteret det hele Pensum. Regning: Blandede Øvelser (Legemers Overflader og Volumina). — V Kl. M. Steens „Ren Mathematik“: Permutationer og Combinationer, Kjædebrøk, Talsystem, Ligningernes Theori, Logarithmer. — VI Kl. M. Det lovbestemte Pensum repeteret 2 Gange.

Geometri.

I Kl. Smiths Geometri: Art. 1—52. I det sidste Halvaar 1 Time ugentlig geometrisk Tegning. — II Kl. B og A. Samme Bog: Art. 53—143. — III Kl. Samme Bog: Art. 144—191. — III Kl. M. Geometrisk Tegning: Problemer. — IV Kl. S. Samme Bog: Art. 192 til Bogens Ende og repeteret fra Art. 144. — IV Kl. M.

Samme Bog: Art. 192 til Bogens Ende og repeteret fra Art. 79. Geometrisk Tegning: Problemer og Begyndelse af Projektionstegning. — V Kl. M. Petersens Trigonometri, Ramus's Stereometri, Petersens Metoder og Theorier til Løsning af geometriske Constructionsopgaver, 1ste Kapitel og Tillæg. Projektionstegning: Punktet, Linien, Planen. — VI Kl. M. Petersens analytiske Plangeometri; repeteret Trigonometri og Stereometri. Projectionstegning.

Naturlære.

III Kl. M. Lorenz's „Kortfattede Naturlære“ S. 1—33 samt S. 74—87. Jørgensens Chemi S. 1—30. — IV Kl. M. Læst og repeteret: Lyset, Varmen, Magnetismen og Elektriciteten efter Holtens Lærebog overensstemmende med Ministeriets Program. Jørgensens Chemi med endel Forbigaaelser. — V Kl. S. Holtens Bog S. 1 til Lyset Jørgensens Astronomi: 1ste Kap. — V Kl. M. Ørsted's „Naturlærens mekaniske Del“ fra Læren om Bevægelsen til Bogens Ende. Paulsens Optik: S. 1—136. Jørgensens Astronomi: 1ste Kap. med Anvendelse af de sfæriske Grundformler. — VI Kl. S. Holtens Bog: S. 9—14 og 232—335; repeteret det hele Pensum. Jørgensens Astronomi fra 2det Kap. til Bogens Ende samt repeteret det hele Pensum. — VI Kl. M. Holtens Lærebog: Magnetisme og Elektricitet med mange dicterede Tilføjelser samt repeteret forrige Aars Pensum. Ørsted's Naturlærens mekaniske Del forfra til Bevægelseslæren med endel Tilføjelser. Paulsens Optik. Meteorologi efter Dictat. Jørgensens Astronomi læst og repeteret med Anvendelse af de sfæriske Grundformler samt en Del andre Tilføjelser.

Naturhistorie.

I Kl. Lütken's Begyndelsesgrunde (Lærebog Nr. 2): Krybdyr, Padder og Fiske. Strøms Planterigets Natur-

historie: Blomsterplanter i Almindelighed. — II Kl. B og A. Strøm: Blomsterplanterne (32 Familier). — III Kl. Lütken: Leddyrene og Bløddyrene; dog ere Smaakrebsene oversprungne. — IV Kl. S og M. Lütken: Hele Bogen med Undtagelse af de fleste af de med Petit trykte Familier. Strøm: Alt det tidligere læste, desuden de blomsterløse Planter, Plantens Bygning og Livsvirksomhed i Uddrag. — V Kl. M. Foghs „Geologiens Hovedsætninger“ gennemgaaet (18 Examinatorier).

IV. Videnskabelige Samlinger.

1. Skolebibliotheket.

Siden Afslutningen af den i forrige Aars Beretning meddelte Fortegnelse har Skolens Bogsamling modtaget følgende Tilvæxt:

- Aarvog for Kjøbenhavns Universitet, den polytechniske Lærestalt og Communitetet, indeholdende Meddelelser for de akademiske Aar 1873—75, udg. efter Consistoriums Foranstaltning af C. Goos. Kjøbenhavn: 1876.
- Archiv für Naturgeschichte, herausgeg. von Dr. F. H. Troschel. 39. Jahrg. 5. H. — 42. Jahrg. 2. H. Berlin 1873—76.
- Arentzen, Kr., Baggesen og Oehlenschläger. 1816—1817. Kbh. 1876.
- Brakes Maal eller Regner Lodbrogs Dødssang. Overs. paa Dansk af Chr. Berntzøn. 1652. Ny Udg. (ved Chr. Bruun.) Kbh. 1877.
- Bruun, Chr., Aarsberetninger og Meddelelser om det store kgl. Bibliothek. 3. B. 1. H. Kbh. 1876.
- Cantù, Cesare, Verdenshistorie, frit bearbejdet af E. Holm og Ph. Weilbach. 43—50. H. Kbh. 1876—77.
- Christ, W., Metrik der Griechen und Römer. Leipzig 1874.
- Commodiani carmina recogn. E. Ludwig. Part. II. Lips. 1877.

- Conradi, J. G., Tostemmige Sange til Skolebrug. Christiania 1876.
- Egger, Dr. A., Deutsches Lehr- und Lesebuch für höhere Lehranstalten. 1-3. Th. Wien. 1872-77.
- Falbe-Hansen, V., og Will. Scharling, Danmarks Statistik. 1. H. Kbh. 1877.
- Fortschritte, Die, der Physik. 28. Jahrg. 1. Abth. Berlin 1876.
- Fra alle Lande. Et Maanedsskrift, udg. af L. Zinck. 1875. 1876. 1877, Jan. - Febr. Kbh.
- Fra Videnskabens Verden. Almenfattelige Smaaskrifter af danske og norske Videnskabsmænd, Nr. 17-18. Kbh. 1876.
- Frustula. Prelo maudavit Spiritus lemis. Augsburg 1877.
- Grimm, J., Deutsche Grammatik. 1. Th. 1. Hälfte. - 2 Th. 1. Hälfte. Berlin 1869-75.
- Herodotos, erkl. von H. Stein. 1. B. 1. H. 4. Aufl. Berlin 1877.
- Hof- og Statskalender, Kgl. dansk, Statshaandbog for Kongeriget Danmark for Aaret 1877. Kbh.
- Indberetning om den af Prof. Johnstrup foretagne Undersøgelsesreise paa Island i Sommeren 1876. Kbh. 1877.
- Juliani imperatoris quæ supersunt omnia. Rec. F. C. Hertlein. I-II. Lips. 1875-76.
- Krenchel, V., Amblyopia centralis. Kbh. 1876. (Doctordisp.)
- Lanfrey, P., Napoleon d. Førstes Historie. Overs. fra Fransk af N. Bache, 18-21. H. Kbh. 1876-77.
- Livii, T., *historiarum Romanarum libri qui supersunt*. Ex rec. J. N. Madvigii. Iterum edd. J. N. Madvigijs et Jo. L. Ussingius. V. I. p. 1-2. - V. II. p. 1. Haunniæ 1872-73.
- ab urbe condita libri, erkl. von W. Weissenborn. 3. B. 2. H. 4. Aufl. Berlin 1877.
- ab urbe condita liber XXI, erkl. von E. Welfflin. Leipzig 1873.
- — liber XXII, erkl. von E. Welfflin. Leipzig 1875.
- Ly'sias, Ausgewählte Reden, erkl. v. Dr. R. Rauchenstein. 7. Aufl. Berlin 1876.
- Löffler, Dr. E., Haandbog i Geografien. 9. H. Kbh. 1876.
- Meddelelser, Statistiske, udg. af det statistiske Bureau. 12. B. Kbh. 1875.
- Mill, J. Stuart, System der deductiven und inductiven Logik. In's Deutsche übertr. von J. Schiel. 1-2. Th. Braunschweig 1877.
- Møller, O., Til Alvor i Skole og Folkeliv. Fire Foredrag. Kbh. 1876.

- Nielsen, F., Romerkirken i det nittende Hundredaar. Pavedemet. Kbh. 1876.
- Nielsen, O., Kjøbenhavns Diplomatarium. 3. B. 2. H. Kbh. 1876.
- Kjøbenhavn i Middelalderen. 2—4. H. Kbh. 1876—77.
- Nordens ældste Digt, oplyst og overs. af F. Hammerich. Kbh. 1876.
- Oplysninger, Statistiske, om Staden Kjøbenhavn. 1. H. Udg. af Kjøbenhavns Magistrat. Kbh. 1876.
- Opuscula philologica ad J. N. Madvigium per L. annos Universitatis Hauniensis decus a discipulis missa. Hauniæ 1876.
- Overskou, Th., Den kgl. danske Skueplads's Historie. Udg. og bearb. af E. Collin. 12—15. H. Kbh. 1876.
- Ovidius Naso, P., Metamorphosen, erkl. von M. Haupt. 2. B., bearb. von O. Korn. Berlin 1876.
- Paludan-Müller, B., Det Synlige og det Usynlige. Et Forsøg paa en Opgjærelse med Ny-Rationalismen. Kbh. 1877.
- Pa'ulsen, A., Naturkræfterne. 14—18. Lev. Kbh. 1876—77.
- Lærebog i Optik. Kbh. 1876.
- Phædri fabularum Æsopiarum libri V. Emendavit, adnotavit, supplevit L. Müller. Lips. 1877.
- Porfyrii, Publilii Optatiani, carmina. Rec. L. Müller. Lips. 1877.
- Revue des deux mondes. 1876, 15 Mai — 1877, 1. Mai. Paris.
- Rundschau, Deutsche. 2. Jahrg. 9—12. H. — 3. Jahrg. 1—8. H. Berlin 1876—77.
- Runeberg, J. L., Samlade skrifter. 1. b. — 2. b. 1.—5. h. Stockholm 1876—77.
- Rung, G., Om Vindforholdene, efter C. F. E. Bjørling. Kbh. 1877.
- Rydberg, V., Romerska dagar. 1—2. h. Stockholm 1876—77.
- Rørdam, Dr. H., Kjøbenhavns Universitets Historie fra 1537 til 1621. 3. D. 5. H. Kbh. 1876.
- Sachs, Dr. K., Encyklopädisches Wörterbuch der französischen und deutschen Sprache. 1. Th. Franz. — deutsch. 2. Ausg. Berlin 1877.
- Sallustii Crispi, C., Catilina, Jugurtha, historiarum reliquæ potiores. H. Jordan iterum recogn. Berol. 1876.
- Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse, udg. efter Indenrigsministeriets Foranstaltning. 1875—1877. 1. H. Kbh. 1875.

- Samlinger, Danske, for Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie, udg. af Chr. Bruun, O. Nielsen og S. Birket Smith. 2. R. 5. B. 1—3. H. Kbh. 1876—77.
- Schlyter, Dr. G. R., Monumenta antiquitatis. 4—5. h. Carlskrona 1876.
- Schmid, Dr. K. A., Encyklopädie des gesammten Erziehungs- und Unterrichtswesens. 103—104. H. Gotha 1876.
- Senecæ, L. Annæi, libri de beneficiis et de clementia. Rec. M. C. Gertz. Berol. 1876.
- Skibsted, H. V., Love og Expeditioner vedkommende Kirke- og Skolevæsen. Ny R. 1875—77. 1. H. 1875. Kbh. 1876.
- Almueskolevæsenet i de danske Kjøbstæder og Landdistricter. Ny Udg. Kbh. 1876.
- Smith, C. W., De verbis imperfectivis et perfectivis in lingvis Slavonicis. Kbh. 1875. (Universitetsprogr.)
- Sophokles, erkl. von G. Wolff. 4. Th. 2. Aufl., bearb. von L. Bellermann. Leipzig 1876.
- Statii, P. Papinii, siluæ. Rec. Aem. Bährens. Lips. 1876.
- Steenstrup, J. C. H. R., Indledning i Normannertiden. Kbh. 1876.
- Supplement till E. G. Geijers samlade skrifter. 1. b. 1—2. h. Stockholm 1876.
- Sørensen, H. L., Dyreriget og Planteriget's Naturhistorie i kort Udtog. Christiania 1876.
- Tabelværk, Statistisk. 3. R. 30. B. Kbh. 1876.
- Tabelværk til Kjøbenhavns Statistik. Nr. 1. Kbh. 1876.
- Thorsøe, A., Den danske Stats Historie fra 1814—1848. 1—4. H. Kbh. 1876—77.
- Thukydides, erkl. von J. Classen. 6. B. Berlin 1876.
- Tidsskrift, Botanisk, udg. af den botaniske Forening i Kjøbenhavn.
2. R. 4. B. 4. H. — 3. R. 1. B. 2—4. H. Kbh. 1876—77.
- Det danske geografiske Selskabs. 1. B. I—II. H. Kbh. 1877.
- for populære Fremstillinger af Naturvidenskabens. 5. R. 2—3. B. — 4. B. 1—2. H. Kbh. 1875—77.
- Historisk. 4. R. 5. B. 4. H. Kbh. 1876.
- — Udg. af den norske hist. Forening. 1. R. 4. B. 3. H. — 2. R. 1. B. 1. H. Christiania 1876.
- Nordisk, for Filologi og Pædagogik. Ny Række. 2. B. 3—4. H. — 3. B. 1. H. Kbh. 1876—77.
- Theologisk. 1876, IV—XII. — 1877, I—IV. Kbh.
- Ugeskrift for Skolen. Nr. 1—6. Kbh. 1877.
- Ussing, J. L., Om Grækernes og Romernes Huse med særligt

- Hensyn til Benævnelsen af de enkelte Rum. Kbh. 1876.
(Universitetsprogr.)
- Verhandlungen der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. B. III.
Nr. 3—10. — B. IV. Nr. 1. Berlin 1876—77.
- Voss, V., og H. Stang, Regnebog for Almueskolerne og de lavere
Middelskoleklasser efter det metriske Mynt-, Maal- og Vægt-
system. 1. H. Christiania 1876.
- Xenophontis opera ed. C. Schenkl. V. II. Berol. 1876.
— Hellenika, erkl. von L. Breitenbach. 1—2. B. Berlin
1873—74.
— de re ditibus libellus. Rec. A. Zurborg. Berol. 1876.
- Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. 11. B. 2—6.
H. — 12. B. 1. H. Berlin 1876—77.
— für das Gymnasialwesen. Neue Folge. 10. Jahrg. 5—12.
H. — 11. Jahrg. 1—3. H. Berlin 1876—77.

Desuden har Bibliotheket gennem Ministeriet mod-
taget Programmer fra de danske og svenske lærde Skoler
og højere Realskoler for 1876, fra de norske lærde
Skoler for 1875, — Anmeldelser af Forelæsninger og
Øvelser ved Københavns Universitet i Foraars- og Efter-
aars-Halvaaret 1876, — Fortegnelse over de 168 Studerende,
der i 1876 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde
Skoler eller Adgangsexamen ved Universitetet, — Liste
over de Studerende, som i 1876 have taget den filosofiske
Examen.

2. Discipelbibliotheket

er bleven forøget med følgende Skrifter:

- Aftenlæsning, et underholdende Maanedsskrift. 1870, 2. B. (4. H.
mangler.). — 1871, 1—2. B. — 1872, 1—2. B. — 1873,
1. B. Kbh.
- Archiv, Historisk, Maanedsskrift. 1871, 1—2. B. — 1872, 1—2.
B. — 1873, 1. B. Kbh.

- Barth, Dr. H., Rejser og Opdagelser i Nord- og Mellem- Afrika.
1—2. B. Kbh. 1860. (Gave fra Adj., Insp. Giede.)
- Ebers, G., En ægyptisk Kongedatter. Overs. af O. Borchsenius.
1—3. D. Kbh. 1876.
- Folkelæsning. 84. Sverrig, Land og Folk. 2. H. Kbh. 1876.
— 85. 87. 89. Smaastykker VIII, 2—4. Kbh. 1876—77.
— 86. Ørvarodds Saga. Af A. Oehlenshläger. Kbh. 1876.
— 88. Jerusalems Ødelæggelse. Pompeji. Fire Foredrag af A.
Ingerslev. Kbh. 1876.
— 90. Bülow's Levnetsleb. Af O. Vaupell. — Om Giftplanter.
Af C. Grønlund. Kbh. 1877.
- Fra alle Lande. 1871, Januar—Maj, Juli— December. — 1872.
— 1873, Jan.—Juni. Kbh.
- Gandrup, C., Savonarola, Tragedie. Kbh. 1877.
- Goldschmidt, M., Livs Erindringer og Resultater. I—II. Kbh.
1877.
- Grimm, Brødrene, Folke-Eventyr, overs. af J. H. Lindencrone.
7. Udg. Kbh. (G. f. Disc. Repholtz.)
— Eventyr. 3. Saml. Overs. af I. B. Kbh. 1870. (G. f. Samme.)
- Heiberg, J. L., Fata Morgana (1838), Syvsoverdag (1840), Svane-
hammen (1841). Kbh. (G. f. Disc. Withusen.)
- Holst, H. P., For Romantik og Historie, Maanedskrift. 1871.
1872. 1873, 1—6. H. Kbh.
- Husbibliothek for Morskabslæsning. 1872, 1—8. B. — 1873, 1—8. B.
(7. Binds 2. H., Nr. 20, mangler). Kbh. (G. f. Disc. v.
Deurs.)
- Jacobsen, J. P., Fru Marie Grubbe. Interieurer fra det 17de
Aarhundrede. Kbh. 1876.
- Konge, Den forvandlede, Skuespil. Kbh. 1876.
- Marryats, Kapitain, Skrifter. 2. Udg. 12. B. (Newton Forster).
Kbh. 1877.
- Møllhausen, B., Vandringer gennem det vestlige Nordamerika.
Overs. af M. Røvsing. Kbh. 1862. (G. f. Disc. Th. Røvsing.)
- Raasløff, W. v., Rückblick auf die militairischen und politischen
Verhältnisse der Algérie in den Jahren 1840 und 1841.
Altona 1845. (G. f. Adj., Insp. Giede.)
-

Udtog af Discipelbibliothekets Regnskab.

	Indtægt.	Kr. Ø.
Rest fra forrige Aar.....		5. 87.
Deltagernes Bidrag		110. 25.
	Ialt...	<u>116. 12.</u>
	Udgift.	
Indkjøbte Skrifter og disses Indbinding		34. 5.
	Beholdning...	<u>82. 7.</u>

V. Skolens Regnskabsvæsen.

(De vedføjede Poster henvise til det lærde Skolevæsens Budget.)

A. Skolekassens Regnskab.

Post.	Indtægt.	Kr. Ø.
1. Jordebogsindtægter for 1876:		
a. Arvefæsteafgift. Intet.		
b. Tiendeindtægter	9577 Kr. 94 Ø.	
c. Indtægter af Kirker og Præstekald	3006 — 59 —	
d. Jordskyld	45 — 70 —	
	<u>12.630 Kr. 23 Ø.</u>	
Deri afgaaer:		
Skatter af Tiender m. v.	180 — 13 —	
	Overskud...	12,450. 10.
3. Renter af Skolens Kapitalformue.....		1038. "
4a. Skolekontingenter m. m.:		
a. Skolepenge	20,028 Kr. 50 Ø.	
b. Indskrivningspenge	280 — " —	
c. Gebyr for Testimonier	200 — " —	
	<u>20,508. 50.</u>	
8. Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter		" "
	Summa Indtægt...	<u>33,996. 60.</u>

Udgift.

	Kr.	Ø.
2a. Lønninger til de faste Lærere.....	27,180.	”
b. Honorar for Inspection og Tilsyn med Samlingerne	900.	”
c. Pedellens Løn.....	537.	”
d. Personlige Tillæg til Lærerne som Godtgjørelse for Tab af Andel i Skolepengene.....	1880.	”
3. Til Lærere uden fast Ansættelse og til Time- undervisning.....	3117.	”
5a. Bibliotheket, foruden Renten for 1 Aar af den samme tilhørende Kapital, stor 2150 Kr.	489 Kr. 52 Ø.	
b. Den naturhistoriske Samling	24 — 45 —	
c. Den physiske Samling	24 — 38 —	
6a. Bygningsudgifter:		538. 15
1. Til aarlige Vedligeholdelsesarbejder	964.	34
2. Istandsættelser	1315.	74
b. Lejeudgifter for Skolelokaler	160.	”
c. Inventariets Vedligeholdelse.....	640.	29
7a. Brændselsforbrødenheder	1464 Kr. 74 Ø.	
b. Belysning	57 — 56 —	
		1522. 30
8. Skatter og Afgifter (udenfor Jordebogsvæsenet) .	50.	70
9. Regnskabsferingen.....	720	”
13. Forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter:		
b. Rengjøring	651 Kr. 30 Ø.	
c. Porto, Protokoller, Skrive- materialier og Afskrivning	358 — 32 —	
d. Programmer og Skolehøjtidelig- heder	310 — 30 —	
e. Andre Udgifter.....	7 — 30 —	
		1327. 22
14. Til Undervisning i Skydevaabens Brug	”	”
15. Dyrtilstillæg for Lærerpersonalet ifølge Finants- lovens § 26.....	2513.	57
	Summa Udgift... 43,366.	31
Naar hermed sammenholdes Indtægtssummen ...	33,996.	60
fremkommer en Merudgift for 1876—77 af ...	9369.	71
Men da Skolen har modtaget et Tilskud af den almindelige Skolefond af.....	9300.	”
bliver der ikkun en Kapital-Formindskelse af....	69.	71

Balance-Conto den 31te Marts 1877.

Skolen ejer:		Kr. Ø.
1. Kongelige 4 pCts Obligationer (Indskrivningsbevis)	16000.	„
2. Prioritetsobligationer.....	12,100.	„
3. Contant Kassebeholdning.....	358.	30
4. Deponerede Effecter (af Famulus quæsturæ).....	2600.	„
	<u>Summa...</u>	<u>31,058. 30</u>

Skolen skylder:		
1. Beholdning af indeholdte Beleb til Dækning af Præmier.....	331.	63
2. Stipendiefondens contante Beholdning.....	5.	08
3. Deponerede Effecter (af Famulus quæsturæ)....	2600.	„
Saldo: Kapitalformue den 31te Marts 1877:		
rente bærende.....	28,100	Kr. „ Ø.
ikke rente bærende.....	21	— 59 —
	<u>28,121.</u>	<u>59</u>
	Balance...	<u>31,058. 30</u>

B. Stipendiefondens Regnskab.

Fonden ejede den 31te Marts 1876:

Kapital.....	39,200.	„
Contant Beholdning.....	99.	28
	<u>39,299.</u>	<u>28</u>

(Herunder var indbefattet 17 Disciples inde-
staaende Oplag, ialt 715 Kr.)

Indtægten i 1876—77 har været:

Renter af Fondens Kapital 1560 Kr. „ Ø.		
do. af Bartholins Legat	8	— 25 —
ved Indkjøb af en kgl. Obliga- tion paa 200 Kr. indvundet	16	— 30 —
	<u>1584.</u>	<u>55</u>
	40,883.	83

Udgiften derimod:

Udbetalte Oplag og Stipendier.....	1478.	75
------------------------------------	-------	----

Fonden ejer den 31te Marts 1877..... 39,405. 08

nemlig:

Kapital: I Indskrivningsbevis..	34,400.	Kr. „ Ø.
Do. (Meyers Legat).	5000	— „ —
	<u>39,400</u>	Kr. „ —
Contant Beholdning.....	5	— 08 —
	<u>39,405.</u>	<u>08</u>

(Under Kapitalen er nu indbefattet 19 Disciples
indestaaende Oplag, ialt 785 Kr.)

Skolens Beneficier have i indeværende Aar med Ministeriets Approbation været saaledes fordelte:

A. Fri Undervisning: a. som ordentlige Gratister: 1. J. H. M. Haase, 2. C. A. G. A. Sandberg, 3. A. S. Ørsted, 4. C. V. M. Madsen, 5. S. E. L. S. Høyer, 6. J. C. Leuning; b. som extraordinære Gratister: 1. J. Hammershaimb, 2. E. F. Bergmann, 3. V. Pfaff, 4. A. A. Krebs, 5. F. S. C. Bergmann.

B. Undervisning for nedsat Betaling i Forbindelse med mellemste Stipendium: 1. C. A. Blume, 2. C. C. Søderberg, 3. A. L. Duus.

C. Højeste Stipendium: 1. H. V. Kramp, 2. J. P. W. Clausen, 3. G. V. Blom, 4. H. K. K. Sveistrup, 5. J. P. Traustedt, 6. A. V. Scharf, 7. E. F. Kinzi, 8. N. C. Beck, 9. C. C. E. Flemmer, 10. A. Bech.

D. Mellemste Stipendium: 1. V. L. Nielsen, 2. J. C. J. Müller, 3. A. Holmer, 4. V. Kolling.

E. Laveste Stipendium: 1. I. J. Sveistrup, 2. A. A. Boas.

Det Klarupske Legat, 16 Kr. halvaarlig for hver Stipendiat, har for sidste Halvaar 1876 været tillagt Disciplene C. A. G. A. Sandberg, A. S. Ørsted, J. H. M. Haase og C. V. Madsen, for første Halvaar 1877 foruden de nævnte tillige E. F. Bergmann og V. Kolling.

Det Bornemann-Lassonske Legat, 20 Kr. aarlig, er for indeværende Aar af Legatets Eforus, Kammerherre, Baron Juel-Rysensteen, overensstemmende med Rectors Forslag tillagt Discipel af 6te Kl. C. A. G. A. Sandberg.

VI. Særskilte Meddelelser.

1. Circulære fra Ministeriet af 29de Mai 1876.

Under 29de Maj har Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet paa Forespørgsel af en af de lærde Skolers Rektorer svaret, at de Disciple, som efter fuldendt Examen forlode Skolen inden 1ste Juli, ikke blive at afkræve Skolepenge for Juli Maaned.

2. Circulære fra Ministeriet af 30te November 1876.

Den i Undervisningsinspektionens Beretning for 1876, der i Aftryk er sendt de lærde Skolers Rektorer og Bestyrere, indeholdte Bemærkning om Inddragelse under Prøven i Latin og Græsk af en Prøve i Antikviteter, Mythologi og Literaturhistorie har givet en af de lærde Skolers Rektorer Anledning til Tvivl om Omfanget af de Fordringer, der i saa Henseende kunne stilles. Han har med Henvisning til den siden 1850 dannede Praxis og efter den indskrænkede Tid, som nu er indrømmet Undervisningen i de klassiske Sprog, andraget paa, at Disciplene maatte befries for den Byrde, som en Efterfølgelse af Beretningens Ordlyd vilde paalægge dem.

I Anledning heraf og i Overensstemmelse med den om Sagen yderligere førte Forhandling med Undervisningsinspektionen skal Ministeriet til Efterretning og Iagttagelse herved meddele Følgende:

Med Inspektionen maa Ministeriet være enig i, at det er ligesaa ønskeligt som nødvendigt, at der under Prøven i Latin og Græsk skaffes Sikkerhed tilstede for, at Kandidaterne ere i Besiddelse af en vis Kundskab i de nævnte Fag. Paa den anden Side maa det dog erkjendes og fastholdes, at der efter den Praxis, der siden 1850 med den tidligere Undervisningsinspektørs Billigelse har udviklet sig baade med Hensyn til Omfanget, hvori, og Maaden hvorpaa Undervisningen i Antikviteter, Mythologi og Literaturhistorie i Skolerne har kunnet gives, ikke kan blive Spørgsmaal om at betragte dem som egentlige Bifag, i hvilke der særlig skal examineres. Denne Praxis er nemlig gaaet ud paa i Forbindelse med Undervisningen i det Sproglige at give Disciplene saameget af de nævnte Fag, som Forstaaelsen af de Forfattere, der læses, og hvori der altsaa ved Examen kan prøves, med Nødvendighed kræver. Heraf følger, at det, der kan gøres til Gjenstand for Prøve, bliver noget, som staar i nær og umiddelbar Forbindelse med den Forfatterlæsning, som den enkelte Skoles Kandidater opgive, og

just derfor, udenfor det almindelige Grundlag, som maa forudsættes som uundværligt for Forstaaelsen af enhver klassisk Forfatter, kan blive noget tildels Forskjelligt ved de forskjellige Skoler. Idet Prøven og som Følge heraf Undervisningen fremdeles vil være at rette herpaa, og hvorefter det vil være ligegyldigt, om den berører det ene eller det andet af de nævnte Bifag, skal Ministeriet, med Hensyn til at der tillige er ytret Tvivl om, hvorvidt der til en saadan Prøve vil under Examinationen kunne levnes den nødvendige Tid, kun tilføje, at det er en Selvfølge, at man ved Lægningen af Examensschemaet herpaa maa indrette sig.

Schema

over Examinationens Gang ved de offentlige Examinere
i Metropolitanskolen i 1877.

A. Afgangsexamen.

(Den 15de, 16de og 18de Juni og fra 21de til 30te Juni.)

VI er under den mundtlige Afgangsexamen delt i 2 Partier
(Disciplene af den sproglig-historiske og den mathematisk-natur-
videnskabelige Retning) saaledes:

- VI. S. 1. Drachmann. 2. Bølling. 3. Liebe. 4. Sand-
berg. 5. Ahlberg. 6. C. Castenskiold. 7. Nielsen.
8. Ørsted. 9. Schmidt. 10. Wolff. 11. Haase.
- VI. M. 1. Slomann. 2. A. Castenskiold. 3. Hammers-
haimb. 4. Müller.

I. Skriftlig Examen.

Fredagen den 15de Juni.

8—12. F. Dansk Stil (bun-
den Opgave). | 4—8. S. Fransk Stil.
M. Arithmetik. |
|---|--|

Løvdagen den 16de Juni.

8—12. S. Latinsk Version.
M. Beregningsopgave. | 4—8. F. Dansk Stil (fri
Opgave). |
|---|-------------------------------------|

Mandagen den 18de Juni.

8—12. M. Projektionstegning.	4—8. M. Geometri.

II. Mundtlig Examen.

(Alle Examinationer afholdes i III. Klases Læsestue.)

Torsdagen den 21de Juni.

8. Engelsk.

Fredagen den 22de Juni.

8. S. Latin.

Løvdagen den 23de Juni.

8. S. Græsk. | 5. Tydsk.

Mandagen den 25de Juni.

8. Oldnordisk. | 4. Historie (7 Disciple).

Tirsdagen den 26de Juni.

4. Historie (8 Disciple).

Torsdagen den 28de Juni.

8. S. Naturlære. | 1. M. Naturlære.

Fredagen den 29de Juni.

8. Fransk. | 5. M. Matematik.

B. Hovedexamen.

(Den 15de, 16de, 18de, 25de, 26de, 28de Juni, samt fra 30te Juni til 11te Juli.)

Under den mundtlige Examen ere efternævnte Klasser ved de forskjellige Examinationer delte saaledes:

V. F. α . 1. Madsen. 2. Blume. 3. Braag. 4. Nielsen.
5. Clausen. 6. Kramp. 7. Ulrich. 8. Blom.
9. Kraft.

V. F. β . 1. Holmer. 2. Christiansen. 3. Søderberg.
4. Tutein. 5. Thomsen. 6. Lehmann. 7. Djørup.
8. Sporon. 9. Schou.

- V. S. 1. Madsen. 2. Blume. 3. Christiansen. 4. Søderberg. 5. Nielsen. 6. Clausen. 7. Lehmann. 8. Djerup. 9. Blom. 10. Sporon.
- V. M. 1. Holmer. 2. Braag. 3. Tutein. 4. Thomsen. 5. Kramp. 6. Ulrich. 7. Kraft. 8. Schou.
- IV. S. α . 1. Krüger. 2. Bergmann. 3. Duus. 4. Raaschou. 5. Rovsing. 6. Repholtz. 7. Richter.
- IV. S. β . 1. Høyer. 2. Sveistrup. 3. Trier. 4. Olrik. 5. Rubow. 6. Knudsen. 7. Koppel.
- IV. M. α . 1. Meldahl. 2. Scharf. 3. Braag. 4. Traustedt. 5. Salomon. 6. O. Holck. 7. J. Holck.
- IV. M. β . 1. Vedel. 2. Gotschalk. 3. Stein. 4. Tutein. 5. Hertel. 6. Rosenvinge.
- III. F. α . 1. A. Schou. 2. Faber. 3. Krebs. 4. Wroblewsky. 5. Grüner. 6. From. 7. Petersen. 8. Meyer. 9. O. Lehmann. 10. Hansen. 11. Späth.
- III. F. β . 1. Pfaff. 2. Haxthausen. 3. Kinzi. 4. Ravn. 5. Harboe. 6. Beck. 7. Hammerich. 8. Kraunsee. 9. E. Lehmann. 10. Christiansen. 11. Herholdt.
- III. S. 1. A. Schou. 2. Pfaff. 3. Krebs. 4. Kinzi. 5. Wroblewsky. 6. Beck. 7. Meyer. 8. Kraunsee. 9. E. Lehmann. 10. Christiansen.
- III. M. 1. Faber. 2. Haxthausen. 3. Ravn. 4. Grüner. 5. Harboe. 6. From. 7. Petersen. 8. Hammerich. 9. O. Lehmann. 10. Hansen. 11. Späth. 12. Herholdt.
- II. A. α . 1. Blædel. 2. Bergmann. 3. Sveistrup. 4. Flemmer. 5. Kolling. 6. Sporon. 7. Danne-skjold. 8. Koefoed. 9. Schack. 10. Tvermoes. 11. Thomsen. 12. Bauditz.
- II. A. β . 1. Ussing. 2. V. Aagesen. 3. Withusen. 4. Bech. 5. Olrik. 6. Herz. 7. Blom. 8. Lund. 9. Jespersen. 10. Kjær. 11. Thaning. 12. N. Aagesen.
- II. B. α . 1. Jantzen. 2. Thaning. 3. Poulsen. 4. Quortrup. 5. Thorup. 6. A. Thymann. 7. Hegelund. 8. Benzon. 9. Federspiel.
- II. B. β . 1. Volqvartz. 2. Müller. 3. Kattrup. 4. Le-

- vinsen. 5. Boas. 6. Ussing. 7. Gotschalk.
8. Vieth.
- I. α . 1. Huth. 2. Vedel. 3. T. Hansen. 4. v. Deurs.
5. Warhuus. 6. Kaas. 7. Malling. 8. S. Hansen.
9. Mohr. 10. Jacobsen. 11. Goos. 12. Holst.
13. Muhle.
- I. β . 1. Holbech. 2. Berendsen. 3. Ramm. 4. Hen-
richsen. 5. H. Hansen. 6. Wessel. 7. Kjær.
8. Svanekjær. 9. Heyman. 10. F. Thymann.
11. Algreen-Ussing. 12. Brix.

I. Skriftlig Examen.

Fredagen den 15de Juni.

8—12.	IV. S. } Dansk Stil.	4—8.	V. M. Arithmetik.
	IV. M. }		IV. S. } Latinsk Stil.
			IV. M. }

Lørdagen den 16de Juni.

- 8—12. V. S. Latinsk Version.
V. M. Beregningsopgave.
IV. S. } Arithmetik.
IV. M. }
- 4—8. V. F. Dansk Stil.
IV. S. } Geometri.
IV. M. }

Mandagen den 18de Juni.

- 8—12. V. F. Fransk Stil. | 4—8. V. M. Geometri.

Lørdagen den 30te Juni.

- 8—11. III. II. A. II. B. } Dansk Stil.
8—10^{1/2}. I. }
- 1—4. III. } Latinsk Version.
1—3^{1/2}. II. A. II. B. }
- 1—3^{1/2}. I. Tydsk Version.

Mandagen den 2den Juli.

8—11. III.	} Latinsk Stil.
8—10 ^{1/2} . II. A. II. B.	
8—12. I. Latinsk Stil og Version.	} Matematik.
1—4. III.	
1—3 ^{1/2} . II. A. II. B.	
1—3 ^{1/2} . I. Regning.	

II. Mundtlig Examen.

(Examinationerne i Dagene fra den 25de til den 30te Juni afholdes i VI. Klasses Læsestue.)

Mandagen den 25de Juni.

8. IV. S. α . Latin.	12. IV. M. α . Latin.

Tirsdagen den 26de Juni.

8. IV. S. β . Latin.	12. IV. M. β . Latin.

Onsdagen den 27de Juni.

8. IV. S. Matematik.	5. IV. M. α . Naturlære.

Torsdagen den 28de Juni.

5. IV. M. β . Naturlære.

Lørdagen den 30te Juni.

8. IV. M. Matematik.

Tirsdagen den 3die Juli.

III. Klasses Læsestue.	II. A. Klasses Læsestue.
8—11. I. β . Matematik.	9—11. I. α . Geografi.
	12—2. I. β . Geografi.
	5—7. I. α . Naturhistorie.

Onsdagen den 4de Juli.

VI. Klasses Læsestue.	IV. S. Klasses Læsestue.
8—9 ^{1/2} . III. F. α . Religion.	8—10. IV. M. α . Fransk.
10—12. II. A. α . Religion.	11—2. IV. S. Græsk.
5—7. I. β . Religion.	5 ^{1/2} —8. III. F. β . Latin.
7—7 ^{1/2} . V. Tydsk.	

III. Klases Læsestue.

- 8—10^{1/2}. I. α . Latin.
 11—1. II. B. α . Matematik.
 1—3. II. B. β . Matematik.
 5—7. V. Engelsk.

II. A. Klases Læsestue.

- 8—10. IV. M. β . Naturhi-
 storie.
 11—12^{1/2}. II. A. β . Geografi.
 1—2^{1/2}. II. A. α . Naturhi-
 storie.

Torsdagen den 5te Juli.

VI. Klases Læsestue.

- 8—10. II. A. α . Historie.
 10^{1/2}—12. III. F. β . Religion.
 12^{1/2}—2^{1/2}. I. α . Religion.
 5—8. I. α . Matematik.

IV. S. Klases Læsestue.

- 8—10^{1/2}. I. β . Latin.
 5^{1/2}—8. III. F. α . Latin.

III. Klases Læsestue.

- 8—10. II. A. β . Religion.
 10^{1/2}—12^{1/2}. V. F. α . Fransk.
 1—3. V. F. β . Fransk.
 5—8. II. B. Fransk.

II. A. Klases Læsestue.

- 9—10^{1/2}. II. B. α . Geografi.
 12—1^{1/2}. II. B. β . Naturhi-
 storie.
 5—7. IV. M. α . Naturhistorie.

Fredagen den 6te Juli.

VI. Klases Læsestue.

- 8—10. II. A. β . Historie.
 10^{1/2}—12^{1/2}. I. α . Dansk.
 1—3. III. F. α . Tydsk.
 5—7. III. F. β . Tydsk.

IV. S. Klases Læsestue.

- 9—11. IV. S. α . Tydsk.
 12—3. V. M. Matematik.
 5—7. V. S. Naturlære.

III. Klases Læsestue.

- 8—10. IV. S. β . Fransk.
 11—1. III. S. Græsk.
 1—3. I. β . Fransk.
 5—7. IV. S. α . Fransk.

II. A. Klases Læsestue.

- 9—10^{1/2}. II. B. α . Naturhi-
 storie.
 12—1^{1/2}. II. B. β . Geografi.
 5—7. I. β . Naturhistorie.

Lørdagen den 7de Juli.

VI Klases Læsestue.

- 8—10. I. β . Dansk.
 11—2. III. F. α . Matematik.
 5—8. II. B. Historie.

IV. S. Klases Læsestue.

- 8—10^{1/2}. II. A. β . Latin.
 11—1. II. A. α . Fransk.
 1—3. I. α . Fransk.
 5—7. II. A. β . Fransk.

III. Klases Læsestue.

- 9—11. IV. M. α . Tydsk.
 11—1. IV. M. β . Tydsk.
 5—7. V. F. Oldnordisk.

II. A. Klases Læsestue.

- 9—11. IV. S. β . Geografi.
 12—1^{1/2}. III. F. β . Geografi.
 5—6^{1/2}. III. F. α . Geografi.

Mandagen den 9de Juli.

VI. Klases Læsestue.
 8—10^{1/2}. IV. S. Historie.
 12—2. III. F. α . Historie.
 5—7^{1/2}. II. A. α . Latin.

III. Klases Læsestue.
 8—11. II. B. Religion.
 12—3. II. B. Tydsk.
 5—7. IV. M. β . Fransk.

IV. S. Klases Læsestue.
 9—11. V. S. Græsk.^a
 11—1. I. α . Historie.
 1—3. I. β . Historie.
 5—8. III. F. β . Matematik.

II. A. Klases Læsestue.
 8—10. IV. M. α . Geografi.
 1—2^{1/2}. II. A. α . Geografi.
 5—6^{1/2}. II. A. β . Naturhi-
 storie.

Tirsdagen den 10de Juli.

VI. Klases Læsestue.
 8—10^{1/2}. IV. M. Historie.
 12—2. III. F. β . Historie.

III. Klases Læsestue.
 9—11. IV. S. β . Tydsk.
 12^{1/2}—3. V. S. Latin.
 5—7. I. α . Tydsk.

IV. S. Klases Læsestue.
 8—10^{1/2}. V. M. Naturlære.
 11—1. II. B. α . Latin.
 1—3. I. β . Tydsk.

II. A. Klases Læsestue.
 9—11. IV. S. α . Geografi.
 12—1^{1/2}. III. F. α . Naturhi-
 storie.
 5—6^{1/2}. III. F. β . Naturhi-
 storie.

Onsdagen den 11te Juli.

VI. Klases Læsestue.
 8—9^{1/2}. V. F. α . Historie.
 10^{1/2}—12. V. F. β . Historie.
 1—3. II. A. α . Tydsk.
 5—7. II. A. β . Tydsk.

III. Klases Læsestue.
 9—11. II. B. β . Latin.
 1—3. III. F. α . Fransk.
 5—7. III. F. β . Fransk.

IV. S. Klases Læsestue.
 8—10. III. M. Naturlære.
 11—1^{1/2}. II. A. β . Matematik.
 5—7^{1/2}. II. A. α . Matematik.

II. A. Klases Læsestue.
 9—11. IV. S. α . Naturhi-
 storie.
 12—2. IV. S. β . Naturhi-
 storie.
 5—7. IV. M. β . Geografi.

Torsdagen den 12te Juli, Kl. 12, og Fredagen den 13de Juli, Kl. 2, afholdes Lærermøde i Anledning af Censuren.

Fredagen den 13de Juli, Kl. 8, prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Disciple.

Løverdagen den 14de Juli, Kl. 1, bekendtgøres Hovedexamens Udfald, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Onsdagen den 15de Avgust begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgørelsen af Hovedexamens Udfald indbydes herved Disciplenes Forældre og Foresatte, samt Enhver, som interesserer sig for Skolens Virksomhed.

Metropolitanskolen i Juni 1877.

F. Birch.